

БОРИС АКУНИН

ИЗВЪНКЛАСНО ЧЕТЕНЕ

Част 2 от „Приключенията на магистъра“

Превод от руски: Татяна Балова, 2006

chitanka.info

*Авторът благодари за помощта на Мила, Ирина,
Фьодор, Сергей, Виктор и Вовочка.*

ГЛАВА ПЪРВА

РАЗКАЗЪТ НА ЕДИН НЕИЗВЕСТЕН

Тези пък с тяхната любов — помисли си Собкор, когато стъпи на ескалатора и загледа връхлитащия отгоре рекламен билборд. Там една ръка в старинна кожена ръкавица държеше за бодливото стъбло цъфнала роза, отдолу пишеше:

За да не те наранят бодилите на любовта,
на „Тримата мускетари“ потърси помощта.

А още по-отдолу, с готически букви: „Презервативи «Тримата мускетари». Размери «Портос», «Атос», «Арамис»“.

Е, тъпи строфи, но от формална гледна точка пак си беше поезия. Не е ли странно, че от трите основни инстинкта — насищане, оцеляване и продължение на рода — поезията се е насочила точно към третия, най-маловажния. Има ли поне едно гениално стихотворение, което да възпява усещането за глад или страх? Няма. Докато всъщност празният стомах или паническият ужас са доста по-силни от любовната мъка. Любов, много важно. (Собкор ядно поклати глава.) Ето, сега няма никаква любов, от петстотин и седемнайсет дни тя е вече във Ваганковското^[1], и какво? Животът продължава. Даже по-добре от преди. Защото, ако беше жива, Великата тайна изобщо нямаше да се разкрие. Той щеше да си живее като пълен глупак, да си гледа „Поле на чудесата“, да си прекопава лехите на вилата... И накрая да умре като заблудена овца, без да е намерил Пътя.

От друг плакат, вече не рекламен, а просто за повдигане на настроението, една девойка с униформа на служителка в метрото изпращаше на Собкор въздушна целувка. „Приятно пътуване“ бе изписано под девойката. Той кимна любезно и каза: „Благодаря.“

Видя билборд, който апелираше да държим парите си в трезорите на кредитно-спестовното дружество „Капитан Копейкин“ и даже извади бележника да си запише, за да може после да провери, но в този миг видя, че по-напред става нещо: някакъв младеж бе застанал до силно гримирана девойка и бе препречил пътя. Собкор изкачи две-три стъпала, докосна нарушителя по рамото и каза:

— Стойте отдясно, минавайте отляво.

Нарушителят отвори уста да му отвърне нещо грубо, но се взря в строгите, ясни очи на Собкор, фиксира широките му рамене (колко важни са сутрешните кросове и гирите) и се отдръпна.

Трябваше да продължи пеш и по-нататък, макар че до горе имаше още ехе колко много. Нищо, това е полезно за укрепване на мускулите.

Отляво не стоеше вече никой, но докато се качваше, Собкор успя да каже „не“ на плаката за шампоан, който приканваше: „Кажете «не» на пърхота“, и да попита „как?“ лелята със значка: „Ако искаш да отслабнеш, попитай ме как.“

— Моля? — изненада се отначало тя, но после се усети и се усмихна. — Искате да отслабнете ли?

— Не — отвърна той. — Вече отслабнах. Преди имах коремче, но я ме вижте сега — и изпъна сакото си, за да може тя го да види колко добре изглежда.

— Тогава защо ме питате как да отслабнете? — още повече се изненада лелята.

— Не ви питам как да отслабна. Просто попитах: как? Как не ви е срам да лъжете хората и да печелите от тяхната наивност? За да отслабне, човек трябва да яде по-малко. Няма никакъв друг начин. Аз например престанах да ям и отслабнах с трийсет и два килограма.

Шарлатанката се заозърта и гласът ѝ стана жален:

— Какво се заяждате? Изобщо кой сте вие?

— Собкор — отговори той и се усмихна, защото звученето на думата му доставяше удоволствие.

— А? Какво? — смути се лелята.

— Искате да знаете на кое съм собкор ли? — любезно се поинтересува той. — На Истината. Желая ви всичко хубаво. Помислете си дали живеете правилно.

Докосна с два пръста крайчеца на въображаемата си шапка и стъпи от изравненото стъпало на ескалатора върху сивия под.

Така. Къде беше изходът за „Солянка“? Аха.

В рекламната обява беше посочен само телефонът за връзка, от който му зададоха куп абсолютно излишни и безсмислени въпроси, но той с похвати на професионален журналист постигна целта си и успя да измъкне адреса.

Извади от джоба си сгънатия на четири лист от седмичния вестник „Ерос“ и го разгърна.

Ето я.

СТРАНАТА НА СЪВЕТИТЕ

Нуждаете се от разумен съвет, но не знаете към кого да се обърнете?

Възнамерявате да вземете важно решение и се колебаете?

Мислите, че всичко е свършено и че няма изход?

НЯМА БЕЗИЗХОДНИ СИТУАЦИИ! ИЗХОД ВИНАГИ СЕ НАМИРА!

За вас ще го намери специалистът по умните съвети
МАГИСТЪР Н. ФАНДОРИН

ПРЕЗИДЕНТ НА „СТРАНАТА НА СЪВЕТИТЕ“

— вълшебната държава, за която не се нуждаете от виза и където всеки гост се посреща с уважение и разбиране.

Резултатът е гарантиран!

Телефон за връзка 7-095-8887777

Внушителна обява на цяла страница. Собкор се обади в отдел „Реклама“ на „Ерос“, гнусно порнографско издание, което редовно си купуваше от будката (човек все пак трябва да е наясно докъде е стигнало падението на нравите) и разбра, че обява на цяла страница струва петнайсет хиляди долара. Значи специалистът по умни съвети не си знае парите и бизнесът му процъфтява. Ама че име — „Страната

на съветите“. Днешните циници наричат това „гаргара“. Добре де, ще видим кой ще се закача последен.

Пак тук, на вестникарската страница, със ситни драскулки бе записан продиктуваният по телефона адрес: ул. „Солянка“ бл. 1, офис 13А.

Собкор сгъна листа, прибра го обратно в джоба (там имаше още един лист, пръстите му нежно погалиха плътните му остри краища) и пое наляво през подлеза.

Всеки път, преди да замине за някъде, го обземаше особено вълнение, което беше може би най-прелестната част от възложената му мисия. С какво можеше да се сравни това усещане? Сякаш гърдите му поемаха не мътния московски въздух, а изстудено шампанско, гъделичкащо бронхите и трахеята му с весели мехурчета. Но не беше самодоволство, нито, пази Боже, високомерие, в смисъл, ако искам, отнемам ти живота, ако искам — помилвам те. Никакъв произвол, никаква предубеденост. Щом си избран да бъдеш всевиждащо око и пръстът, който сочи пътя, ще трябва да се отречеш от всичко лично и да не се самозабравяш.

И все пак сигурно в мен има нещо по така, щом съм избран тъкмо аз — помисли си Собкор, като се огледа във витрината на един павилион и остана доволен: снажна фигура, горда осанка, костюмът — малко провиснал, но елегантен, макар и купен още през седемдесет и седма по време на командировката до Бейрут.

Блок номер едно на улица „Солянка“ се беше проточил едва ли не от пресечка до пресечка, имаше няколко двора и куп входове. Върви, че търси къде е офис 13А.

Обаче го намери.

Фирма „Страната на съветите“ се оказа доста странна: нито рекламна табела, нито надпис. Магистър Н. Фандорин явно не афишира бизнеса си пред съседите.

Топло — подсказа зачестилото сърцебиене, топло!

Е, входът го разочарова. Нито бодигардове, нито будка за охраната, нито дори кодирана ключалка — да влиза който иска. Стените — олющени, асансьорът — допотопен.

Ясно е, че човекът, пуснал рекламата си на цяла страница, се прави на беден, укрива данъци, не иска да сподели мошеническите си доходи с обществото.

На петия етаж — месингова табелка, просто „Офис 13А“, и толкова. Отвори му дългокрака хубавица с лилава коса и шавливи зелени очи. Прилепнал кожен панталон, високи токчета, устни в оранжев цвят.

— Да не би да съм сбъркал? — попита Собкор. — Тук ли е фирма „Страната на съветите?“

И потръпна от разочарование: ами ако е просто някакъв бордей? Защото и рекламата е отпечатана не къде да е, ами във вестник „Ерос“. Значи само си е губил времето, не си падаше по тънката част.

— Абсолютно — отговори впечатляващата девойка. — Зо вас?

Това е на немски, сети се след миг Собкор. Означава: „Е, и?“ Не е много любезно.

— Прочетох в рекламата, че тук се продават съвети... Пък имам един проблем, така че много се нуждаю от съвет...

Нарочно го рече така. Ако беше публичен дом, щяха веднага да му посочат вратата.

Екзотичната хубавица обаче кимна:

— Клиент? По обявата? Антре.

Голяма полиглотка, няма що.

Начинът, по който изглеждаше офисът, потвърждаваше хипотезата за намерението фискалните органи да бъдат заблудени. Бивша комунална квартира, никакви особено скъпи ремонти. Коридорът с жалки гравюри по стените водеше до малка приемна: бюро с офис техника, малък диван, кактус на прозореца — изобщо, бедността не е порок и така нататък.

Пъстроцветната нимфа седна пред компютъра, от което следваше, че тук тя се труди като секретарка. Собкор само поклати глава. Сигурно преди да дойдат данъчните, тази Хела^[2] измива всичкия си грим и се облича като ученичка, защото инак само да я погледне човек, и веднага му става ясно за какво ѝ плащат, и то със сигурност доста.

— Пасуърд? Парола? — попита флъорцата и тракна по клавиатурата, а Собкор отново се притесни дали няма някаква грешка. Парола ли? Тук да не е някой закрит клуб?

— Име, цел на посещението? — сама преведе какво е казала секретарката и въздъхна.

Огледа посетителя и сбърчи нос, на изящната ѝ ноздра блестеше малък диамант. Собкор се усмихна иронично — явно не беше ѝ направил кой знае какво впечатление.

— Пишете: Николай Иванович Кузнецов — направи малка пауза, сигурен, че това име не говори нищо на поколението от лилавокоси и оранжевоусти. Точно така, секретарката запърха с пръсти по клавишите, без изобщо да се впечатли. — Колкото до целта на посещението си, ще я съобщя лично на магистъра. Може ли да вляза?

Той кимна към дъбовата врата, зад която очевидно се намираще кабинетът на мошеника.

— Абонатът е временно изключен — изтърси нахалницата и се извърна от скучния клиент.

Извади огледалце и заоглежда добре поддържаната си муцунка. После стисна устни и ги раздвижи насам-натам. Той знаеше защо — за да разнесе равномерно червилото. И Люба правеше така. Само че нейното червило беше с приличен цвят, светлорозово.

Спомените му бяха от предишния неистински живот и Собкор тръсна глава, за да ги пропъди.

— Не разбрах. Няма ли го? Или в момента има посетител?

Секретарката отново му отговори мъгляво:

— Шефът пътува във времето. Ако искате, изчакайте. Ей там, на чилаута^[3] — и кимна към малкия диван.

Ако имах деца, сигурно щях да разбирам езика на днешната младеж по-добре, помисли си Собкор. Защото така, без домашен учител, се чувствам като някакъв чужденец сред новото поколение.

На масичката вместо обикновените списания имаше албуми с репродукции. Репин, Васнецов, Лансере, Борисов-Мусатов.

Попрелисти ги. Едно време е имало много добри художници, не като сегашните.

— Шит, мерд, шайсе!^[4] — секретарката захвърли огледалцето върху бюрото. — Изобщо не е розов!

Скочи от стола и ядно тракайки с токчетата си, изчезна в коридора.

Истеричка. Държи се, сякаш тук е сама. Или надушва кой има пари и кой няма? Който няма, за нея не е човек.

Пък и аз вече не съм съвсем човек, рече си Собкор и всичко отвътре му затрепери, защото приближаваше Мигът на Истината,

висшият момент за Вземане на Решение. Сега трябваше да повярва на първото впечатление, неизопачено от филтъра на логиката и предубеждението, да се вслуша в гласа на собственото си сърце, което е частица от Бога. Да не е шега работа? На кантар е сложен един човешки живот, нищо че човечецът може да е гад и измамник. Никакво право на грешка, възложената отговорност е твърде огромна и страшна.

Собкор се изправи, почука и отвори дъбовата врата.

Кабинетът на „президента на вълшебната държава“ беше направо кошмарен. Първо, огромен монитор върху бюрото (те, руските новобогаташи, имат такава мода — колкото по-голям е екранът, толкова, както те се изразяват, е „по-яко“). Второ, на стената висеше старинен портрет на някакъв царски чиновник с вицмундир^[5] (пак тая мода, всеки прошляк днес непременно е от дворянски произход и се перчи с аристократично потекло). Трето, някакви рамкосани дипломи (низкопоклонниците са се нагледали на холивудски филми). И за капак на всичко — малък баскетболен кош в ъгъла. Фужливо юпи!

Пък и той самият изглеждаше както подобава. Зализана физиономия, сресан на идеално прав път, сако от туид, от джоба му се подава кърпичка в тон с вратовръзката. Фитнес зала, голф клуб, изкуствен тен, пфу!

Н. Фандорин бързо обърна монитора си гигант, за да не може влезият да види дори крайчеца на екрана (явно имаше какво да крие!), и стана. Ама че дългуч — поне два метра. Устните на магистъра се разтегнаха в дежурна усмивка, но в сивите му очи се четеше недвусмисленото: тебе пък кой дявол те докара тук?

Че как иначе! Защото в този миг се решаваше съдбата на Данила Фандорин. Дали младият сержант от Семьоновския полк щеше да успее да стане камерсекретар^[6] при съпругата на престолонаследника, бъдещата велика императрица. За целта той трябваше да мине през изпитание — да отгатне заплетената гатанка, зададена от Екатерина Алексеевна. При неуспех Данила щеше да влезе в ареста, откъдето

нямаше да му е лесно да се измъкне, а играчът щеше да загуби точки и време.

Странно занимание за един четиридесетгодишен баща на семейство — да измисля компютърни игри, и то в работно време. Да беше поне по поръчка, пък то — само за собствено удоволствие. Кой ли се интересува от главоблъсканици и лабиринти, чиито герои са твоите прадеди, затрупани от праха на времето Фон Дорн, Фондорини и Фандорини, секунд-майори^[7], камерсекретари, статски съветници^[8]? Може би синът ти, и то чак когато порасне...

Ех, да разбираше повечко от програмиране и да имаше апаратура от висока класа, тогава щеше да създава истинска игра с анимация и със смайващи ефекти. А сега трябваше да се задоволява с нещо като диапозитиви. Ника сканира младата Екатерина от портрета на Торели, само че махна царската ѝ корона. На Данила се падна лицето на романтичния хубавец Ланский — фамилията не разполагаше с изображение на далечния роднина. Кой знае как всъщност е изглеждал Данила Ларионович?

От камерсекретаря на Екатерина се беше запазила една-единствена реликва — листче с надпис: „Вечно признателна. Екатерина.“ Фамилният летописец Исаакий Самсонович Фандорин, живял през първата половина на деветнайсети век, бе дописал върху безценния документ сухото: „Собственоръчен автограф от НИВ императрица Екатерина Велика“, и се бе въздържал от каквито и да било коментари. Може Новата Семирамида да е обещавала не точно вечна признателност на Данила — това бяха вече предположенията на Ника, макар и напълно правдоподобни, като се има предвид каква е била близостта между руската владетелка и неговия предтеча.

Признателност за какво? Ето го въпроса, чийто отговор днес, два века по-късно, можеше да се намери едва ли не само в играта „Камерсекретар“. Никаква отговорност и пълен простор за фантазията, тоест абсолютна противоположност на всичко, на което са учили Николас Фандорин, тогава още Никълъс, в Кеймбриджкия университет. Жалка участ за един магистър по история: вместо да стане сериозен изследовател — да се превърне в съчинител на псевдоисторически приказки. Но странно нещо (Ника можеше да го признае само пред себе си), приказките вълнуваха въображението му много повече от научно доказаните факти.

Дали съдбите на семейството и великата княгиня щяха да се преплетат, дали Данила щеше да получи възможността да направи на Екатерина тайнствена услуга, която евентуално да промени хода на руската история — ето до какво проблемно място бе стигнал Николас Фандорин, когато вратата на кабинета му изведнъж се отвори и на прага застана някакъв попрегърбен човек с провиснал костюм от отдавна забравен синтетичен плат (май се казваше „тропикал“) с подплънки на раменете и широки заострени ревери — същински жив спомен от седемдесетте.

— Мен ли търсите? — глупашки попита Фандорин (теб, разбира се, кой друг?) и със срамежливо ученическо движение обърна монитора към себе си, за да не може човекът да види Данила (в гръб) и Екатерина (анфас).

От осемнайсети век трябваше да се върне в двайсет и първи.

След като за рождения ден жена му му подари рекламата на цяла страница в своя вестник, в офиса на „Страната на съветите“ заприиха посетители. Вярно, повечето „ероснаци“, както се наричаха постоянните читатели на „Ерос“, това специфично или както казват днес — профилирано издание. Най-напред от „вълшебната държава, закъдето няма нужда от виза“ се заинтересуваха половите атлети, които си мислеха, че магистър Н. Фандорин ще ги зарадва с някакви невиджани досега плътски наслади. Обикновено този род гости не можеха да влязат по-навътре от приемната — търсачите на чувствени усещания не успяваха да пробият през Валя. Лошото бе, че новият тип посетители й допадна, а отделни представители дори й харесаха — с тях заблуденото същество, изпълняващо във фирмата задълженията на секретар — асистент, флиртуваше без мярка и понякога дори си определяше срещи. Николас чак започна да се притеснява да не му потърсят отговорност за сутенорство.

Имаше двама посетители от друга категория, първо един мъж, после една жена. И двамата мрачни, изразяваха се с недомлъвки. Бяха си въобразили, че обещанието за „гарантиран изход от всякаква ситуация“ е реклама на кипърска агенция, и бяха дошли да дадат поръчка.

Ника успя да вразуми мъжа, който бе решил да унищожи нелоялния си бизнес партньор — посъветва го да си го върне на измамника по същия начин и дори, след като си понапъна мозъка, му

предложи остроумна схема на операция под кодовото название „Възмездие“. Клиентът си тръгна окрилен. Обеща в случай на успех да плати щедър хонорар.

Клиентката, жадуваща кръвта на своя мъж — женкар, се оказа по-костелив орех. Фандорин ѝ прочете цяла лекция по патоанатомия на брачните изневери. Каза ѝ, че виновен винаги е не който изневерява, а потърпевшият. Хората се женят, за да утолят тайния си глад. Щом мъжът търси задоволяване навън, обясняваше Николас, значи вие не засищате глада му. Метаболизмът на любовните отношения е непредсказуем: вие може да сте добри и щедри с партньора си, а той да има нужда от някоя злобарка и скъперница. Вие го заслужавате, а цялото му същество жадува за камшик. Или обратно. А когато човек се мята от флирт на флирт, значи вътрешният му глад е много голям и един партньор не е способен да нахрани клетника. Дон Жуан е най-нещастното същество, той е емоционално недъгав. Отредено му е да се тъпче непрекъснато и никога да не се чувства заситен. Изобщо, скъса се да обяснява. Измамената съпруга изслуша проповедта му, без да каже нищо, накрая му благодари и си тръгна, май без да промени кръвожадното си намерение.

Алтън, естествено, искаше да направи възможно най-доброто. Тръпки да те побият, само като си представиш колко струва рекламата на цяла страница във вестник с тримилionen тираж. Е, като главен редактор Алтън не плати нито копейка, с други думи, злоупотреби със служебното си положение (точно преди предаването на броя беше паднала рекламата на страницата, за която се беше абонира един постоянен рекламодадел, стриптийз клубът „Либидова песен“), но подаръкът си беше царски.

Спътничката му в живота отдавна си блъскаше главата как да подпомогне бизнеса на Ника, без да засегне мъжкото му самолюбие. За жалост доходите на продавача на добри съвети бяха смехотворни и изобщо не можеха да се сравняват със заплатата на главния редактор на седмичника. Алтън отдавна повтаряше, че е необходима реклама, че без нея не се продава никоя стока, па макар и най-качествената. Затова хитрата азиатка реши да се възползва от рождения му ден, за да напълни с рекламен вятър провисналите платна на „Страната на съветите“.

Името на компанията се роди в мъки. Съдружникът на Ника и главен инвеститор предложи да кръстят фирмата родоначалничка на услуги от нов тип „Вълшебната пръчица“, но Алтън се възпротиви и каза, че от малка мрази тази лигава детска приказка. После, когато оглави вестник „Ерос“, от злоба създаде рубрика точно с такова заглавие, чието съдържание изобщо нямаше детски характер.

„Страната на съветите“ го измисли самият Фандорин и беше много горд с попадението си, но го отстоя с тежки боеве. Както съдружникът, така и жена му в един глас повтаряха, че им прилявало от това словосъчетание, че още със звученето си то щяло да плаши богатите клиенти и щяло да примамва само тъпите комунисти, които бездруго нямали пари. Николас обаче не им се даде. Защо да се правим, че тия седемдесет години от историята ни не са съществували? Какво лошо има в лексиката и символиката от съветския период? Все едно човек да се преструва, че миналата година я е нямало в живота му, а са били само по-миналата и всички предишни. Или че се е родил не от татко и мама, а направо от баба и дядо. Тези седемдесет години ги е имало и няма защо да се демонтират и очернят. Инак съществува риск след време съветската епоха да бъде издигната на пиедестал и реабилитирана като прекалено потъпкана. Да, в Съветския съюз имаше много лоши неща, но имаше и доста хубави. Гадните болшевики имат поне три велики постижения, непосилни за монархията: нахранили са гладните, изучили са неуките и са победили германския империализъм. Да вземем прокълнатите от всички Съвети! Покойния му баща сър Александър направо го втрисаше от тази дума, той дори в ежедневната си лексика избягваше да споменава ужасното звукосъчетание и казваше не „съветвам ви“, а „препоръчвам ви“, не „трябва да потърсим съвет“, ами „нека потърсим консултация“. Че какво лошо има в Съветите? Те са стихийно възникнала форма на народен парламентаризъм.

Любимата съпруга на Николас му беше проглушила ушите относно неговия немощен обективизъм и долно европейско левичарство! По едно време той дори се поколеба и за малко да се съгласи със „Страната на полезните съвети“, но в последния момент все пак махна прилагателното — прекалено сладникаво звучеше.

Колкото до опасенията относно „тъпите комунисти“, които щели да заприичдат заради свидното название, това не се случи. През

всичките шест години от съществуването на фирмата този тук с провисналия костюм беше първият, който приличаше на гост от тъжното социалистическо минало.

— Да, вас, естествено — отговори на идиотския въпрос посетителят и допълни (като че ли саркастично). — Ако вие сте Н. Фандорин, магистърът, специалист по умните съвети и президент на фирмата. Имам много труден, направо нерешим проблем. Каква е тарифата ви?

Николас погледна влезлия по-различно — с надежда. Може първото впечатление да е измамно и най-сетне да се появи истинска работа? Щом този нещастник е пробил през Валя, значи е сметнат за перспективен. Е, малко е странно, че влиза, без тя да му е докладвала.

„Страната на съветите“ доста отдавна не беше решавала трудни проблеми. Между другото, лесни — също. Че каква работа е да се излекува седемнайсетгодишна студентка, безнадеждно влюбена в актьора Меншиков *Съвет: да се затвори в стаята си, да не се разсейва с нищо и непрекъснато, от сутрин до вечер, да гледа касетата с филма „Сибирският бръснар“ до постигане на положит. рез-т.*

Процес: 2 дни по-късно, след 23-то гледане, се обажда. Ридае и вика: „Олежек е бог, бог, бог!“

Съвет: Да продължи процедурата.

Рез-т. След още три дни, след 57-то глед. пълно оздравяване. Възвръщане на съня, апетита, интереса към др. предст-ли на мъж. пол. (Из бележника на Н. Фандорин)]. Или консултирането на домоуправителя по повод участие в конкурса „Московски образцов двор“? [Съвет: да не сее трева, защото няма да се хване; да боядиса къщата в стил „лунен кратер“ и някоя звездна вечер да покани журито на оглед.

Рез-т: 1-во място в р-на, (Из бележника на Н. Фандорин).

Е, в началото на есента трябваше доста да се поизпоти, за да измъкне племенника на жена си, шестнайсетгодишен нехранимайко, от лошата му компания. Компанията беше не просто лоша, ами криминално проявена, зарибяваща младежите с дрога, така че консултирането премина в цяла детективска спасителна операция, която едва не коства живота на Николас, но не донесе на фирмата пукнат грош. Че кой взема пари от роднини?

Последният сериозен приход дойде преди месец и половина. Една бизнес дама, открила бутик за възискателна клиентела, се нуждаеше от оригинална идея — магазинът ѝ да е различен от всички останали. Ника ѝ предложи да го нарече „Вехтошарница“, на витрината да наслага съдрани чували и мръсни кашони, да украси голите тухлени стени с графити с хулиганско съдържание, да направи пробната във вид на полицейски „кафез“, да разположи касата в контейнер за смет и така нататък от този род. Клиентката беше във възторг от всички тия глупости, беше готова да плати пет хиляди долара в брой, но Ника, принципен привърженик на законността, я помоли да му преведе хонорара с платежно нареждане. Клиентката изобщо не можеше да разбере какво иска от нея. В крайна сметка се наложи да употребят понятна за нея терминология. „Госпожо, — каза Фандорин. — Аз не вземам гущери, ако обичате да ми платите в нашенски чрез банката.“ От тази ексцентричност дамата изпадна в неопикуем възторг: „Не вземал гущери! Хай клас!“ Но при превода му беше удържала 31,6% за данъци и осигуровки. Това пак нищо не е, лъжицата катран в кацата с мед беше, че въпросната клиентка му бе изпратена от Алтън. Както и да погледнеш човек, пак излизаше, че Николас е под нейно покровителство.

Нямаше кого друг да вини освен себе си.

Като се ожени и реши да се засели в Русия, баронет Николас А. Фандорин първо сметна за свой дълг да смени британското си гражданство с руско (което Алтън не можеше да му прости и до ден-дневен) и второ, да продаде апартамента си в Лондон и да прехвърли всички пари в една московска банка, за да подпомогне развоя на родната икономика. По време на кризата през 98-а банката изгърмя по най-бляскав начин и бившият поданик на нейно величество изпадна в отчайващо положение: върху едното блюдо на везната — безработната му жена, двете малки дечица и жизненият стандарт, с който беше свикнал, а върху другото — странният бизнес, който изглеждаше добре като хоби на заможен рентриер, но изобщо не можеше да задоволи съществуването на четиричленното семейство. Ако точно тогава съдружникът му — благодетел не беше решил да създаде медийна империя и не беше предложил на Алтън Мамаева (естествено, на свирепата феминистка и през ум не ѝ мина да вземе фамилията на

мъжа си) да оглави новия еротичен седмичник, който знае какво щеше да стане.

— Няма нерешими проблеми — успокои новия си клиент Николас и на лицето му грейна обширната европейска усмивка, от която през годините, прекарани в намусена Русия, така и не се отучи, макар много добре да знаеше, че у аборигените тази демонстрация настройва мнително. Често се случваше да спре някого на улицата и да го помоли да го упъти, но в отговор да получи само махване с ръка в смисъл: „Я стига, проклети зомбита, до гуша сте ми дошли с вашата Обединителна църква.“

— За тарифата ще си говорим после, когато ми изложите за какво става дума. Първо искам да знам, моля, как се казвате и какво работите.

— Казвам се Николай Иванович Кузнецов — представи се посетителят и толкова важно се настани на стола, сякаш седна на кралски трон. — По професия съм съдия. Значи, сте спец? Можете да се справите с всеки проблем, така ли?

Фандорин веднага се сети, че името е измислено, но това беше нормално, работата явно беше деликатна и изискваше конфиденциалност. Съдия ли? Няма вид на такъв. Но съдиите в Русия, общо взето, не приличат много на съдии, липсва им самочувствие и усещане за собствена неуязвимост. Макар че погледът на неугледния господин Кузнецов беше май точно като на професионален повелител на съдбите: тежък, уверен, безкомпромисен. Може пък наистина да е съдия.

Или луд, помисли си внезапно Николас, като се вгледа по-внимателно в „съдия Кузнецов“. Пак ли ще си губи времето?

— С повечко обмисляне — каза той на глас и се усмихна още по-широко — изход винаги ще се намери, дори в най-трудната ситуация.

Анонимът (точно така кръсти наум събеседника си Фандорин, защото в Русия да се наричаш „Кузнецов“ е все едно да се представиш като мистър Хикс) кимна със задоволство, сякаш очакваше точно такъв отговор. Очите му с разширени зеници блеснаха не толкова с хазартни, колкото с безумни искрици.

— Колко етаж е тази сграда? — ни в клин, ни в ръкав попита той.

— Шест — търпеливо отвърна Фандорин. — И един тавански. Защо пи...

— Много добре. Да речем, че съм се покатерил на покрива, примерно да оправя телевизионната антена. Подхлъзнал съм се и съм паднал — нещастен случай. И летя надолу край чудесния ви прозорец — посетителят посочи високия прозорец, който гледаше към „Солянка“. — Пак ли ще намерите спасителен изход за мен? Ще ми помогнете ли с умен съвет?

— Естествено. Ако пътьом се отбиете през малкото прозорче и формулирате проблема си — в същия тон му отговори Николас. — Но доколкото виждам, още не сте паднали от покрива, така че нека не си губим времето. Какво ви води при мен?

— Такааа — зловецъ проточи човечето и промърмори със снишен глас: — Записваме в протокола: фирма „Страната на съветите“: въпреки всичко не може да намери изход от всяка ситуация.

И наистина бръкна във вътрешния си джоб, сякаш се канеше да запише съответната мисъл.

Фандорин започна да се дразни, но каза само:

— Падащият от покрива няма избор, защото представлява предмет, който се движи към земята с ускорение деветстотин осемдесет и един сантиметра в секунда на квадрат. Нищо повече.

— Аха, хванах ли ви натясно? Значи е необходима свобода на избора. Тогава в обявата трябваше да запишете: „Изход е гарантиран само за клиенти със свобода на избора.“ Щеше да е по-правилно. И по-честно.

Колкото и да беше нелеп, упрекът жегна Николас. Той се смяташе за човек, който държи на думата си, и реагираше болезнено и на най-малкото съмнение в собствената му почтеност.

— На никакво тясно не сте ме хванали. Нещата опират до терминология. Според вас какво значи „изход от трудна ситуация“?

— Отървяване от дадената ситуация.

— В такъв случай няма какво да си говорим — язвително отвърна Ника. — Скоро ще стигнете до земята и ще се отървете от ситуацията си по най-сигурния начин.

Разговорът се превръщаше в нелепа препирня заради дреболии, на това отгоре с човек, който все пак не беше много в ред, затова

Фандорин завърши сухо и без усмивка, сякаш да тегли чертата на тъпата полемика:

— Изход означава избор на оптимално, тоест, на най-ефикасно или поне на най-безвредно решение. Аз изхождам ето от това тълкувание.

— Добре де — хищно се усмихна анонимът Кузнецов. — Както и да е, нека бъде избор. Да допуснем, че имам две деца. Малки. И съм заминал с тях... примерно за Кисловодск или за Минералние води. Изобщо, за някой кавказки курорт. И не щеш ли, отвличат ни терористи, чеченски бойци, вземат ни за заложници. И ми казват, на мен, бащата: „Ще убием едното от децата ти, ти избери кое.“ Какъв ще бъде изходът ми от подобна ситуация?

— Трябва да обясните на тия хора, че не бива да постъпват така, че по този начин само ще навредят на идеята си...

— Опитвам се — прекъсна го неизвестният и изхъмка. — Но това не са хора, а дрогирани зверове.

— Тогава... Кажете им, че предпочитате да убият вас, но да не закачат децата.

— Казвам им, но те ми се изсмиват. Харесва им да ме гледат как страдам.

— Вижте, кажете ми какво искате от мен?! — удари с юмрук по бюрото Фандорин и сам се изненада от неадекватната си реакция.

Уж се мислиш за уравновесен и сдържан човек, но като ти се лепне някой такъв Кузнецов, нервите ти не издържат. Вероятно всичко идваше оттам, че природата бе надарила магистъра по история с прекалено живо въображение, и понеже Николас наистина имаше две малки деца, той за миг, само за миг си представи как е изпаднал в описаната от перкото ситуация...

Незабавно тушира изблика си и се овладя. Ако този е луд, не бива да го провокира. Защо ли държи непрекъснато ръката си във вътрешния джоб? Ами ако там има бръснач?

— Добре, ще ви дам съвет — Фандорин леко се отмести от бюрото, за да може, ако трябва, да скочи на крака. — Дадената колизия е известна от литературата, има цял роман на тази тема, и докато го четях, си мислех как ли щях да постъпя, ако бях на мястото на нещастния родител. Изходът е следният: нахвърляте се върху най-

отвратителния бандит, впивате зъби в гърлото му и нека ви убият. Но в никакъв случай не правете избор между децата си.

Анонимът за първи път изгуби самоувереност и примигна смутено. Явно не беше очаквал подобен отговор.

— Браво бе! — заяде се той. — Искате да кажете, че смъртта е изход, така ли?

— Нали ви казах: изходът е избор на оптимално, тоест най-безвредно решение. Дори да съществува задгробен живот и адски мъки, по-лошо изтезание от ситуацията, която предлагате, и там не може да има. Така че при всички случаи печелите.

Неизвестният извади ръката от джоба си (слава Богу, празна, без бръснач) и погледна Ника по-различно, без ирония и блясък в очите.

— Съществува — рече той.

— Какво „съществува“?

— Задгробен живот. Но сега не става дума за това. А какво ще ми кажете, ако ви дам следния ребус...

Окуражен, че в ръката на посетителя няма хладно оръжие, Фандорин реши най-после да прояви твърдост:

— Мисля, че стига с тия ребуси и абстрактни задачи. Нали се занимаваме с вашия проблем?

Събеседникът изрече строго:

— Само така ви се струва — и хвърли към Николас поглед, от който на домакина окончателно му призля.

Как да разбере дали Валя е налице? Фандорин погледна изпод вежди към вратата. Ако Кузнецов сега започне да буйства, няма да може да се справи с него сам — знае се, че по време на криза лудите придобиват десеторна сила.

— Та, с ваше разрешение, да ви изложа ли нещата? — напълно миролюбиво попита анонимът. — Уверявам ви, че в тях няма нищо абстрактно или фантастично.

— Добре, добре — побърза да се съгласи Ника.

— И тъй. Имало едно време един човек. Той живял с жена си двайсет и осем, е, нека го закръглим на трийсет години. Двамата нямали деца. Това е важно, защото при наличието на деца любовта обикновено се разпилява, а в случая, както знаете, всички чувства са насочени към една точка. Накратко, този човек много обичал... тоест

всъщност и сега все още обича жена си. Така да се каже, тя е за него единственият светъл лъч.

Николас слушаше навъсен — предварително знаеше, че разказът ще бъде неприятен, подобен на онзи за заложниците.

Така и стана.

— Но изведнъж се открива, че жена му е болна. Тежко, може би дори неизлечимо — допълни Кузнецов и направи пауза, за да може слушателят да осъзнае, да вникне в казаното.

Фандорин вникна веднага, изразът на лицето му стана мъченически. Николас имаше тази особеност, дори професионална черта: когато някой му разказваше за проблемите си, управителят на „Страната на съветите“ не просто се поставяше на мястото на разказвача, а за известно време сякаш се превръщаше в него. И сега пред очите му веднага се изрисува съответната картина. Как Алтън се връща от преглед, гледа някъде встрани и с неестествено спокоен глас заявява: „Само не се притеснявай, нищо не се знае, той каза, че просто за всеки случай...“ Брррр.

Потръпна, а инквизиторът продължи да излага своя „ребус“:

— Мъжът, естествено, изпада в паника. Започва да се щура. Помощ, вика, хора, помогнете ми, спасете ме! И хора тутакси се намират — да спасяват и да помагат. Щом чуят „помощ“, те веднага долитат и започват дадушат дали мирише на пари или не. Замирише ли им, обещава чудеса и дори дават сто процента гаранции. То едно време при проклетия тоталитаризъм нямаше чудеса: ако могат да те излекуват, лекуват те, ако не могат, казват, че медицината е безсилна. Докато днес вече няма невъзможни неща, нали? Резултатът е гарантиран — намигна Кузнецов, явно цитирайки рекламата на „Страната на съветите“. — Само да падат пари. На мъжа обаче парите му свършват и чудесата тутакси секват. Ето ви го ребуса: времето е изтървано, жената умира, нищо не може да се направи. Всъщност не — хищно се усмихна садистът. — Ще ви дообрисувам картинката. Като няма изход — няма, и толкова. Но в случая, представете си, имало спасение. Е, далечко, в Швейцария. Имало там някаква вълшебна клиника и само в нея правели спасителната операция. Да, ама пак удряме на камък: лечението струва толкова пари, че човекът цял живот да работи, пак не може да ги набави. Няма значение колко точно са,

важното е, че сумата е нереална. Да я наречем условно един милион. Е, специалистите по безизходиците, какво ще го посъветвате?

Усмивката беше изчезнала безследно, в гласа му отекна гръмотевичен тътен и очите му метнаха мълния към спеца по разумните съвети.

Докато слушаше тъжната повест, Ника се изтормози — ту се мръщеше болезнено, ту въздишаше, ту драскаше по листа ножове и стрели. Проблемът на господин Кузнецов явно беше труден, заплетен и за жалост отново безперспективен откъм печалба.

Накрая Фандорин отвори бележника си.

— Един милион е прекалено много, такива цени за лечение няма — мрачно каза той. — Все пак трябва да знам точната сума. Това — първо. Второ нуждая се от пълния комплект медицински документи: резултати, изследвания, епикризи, заключения на специалистите. Важното е да не се отчайвате. Светът е пълен с добри хора. Има международни фондации, има благотворителни организации. Не знам подробности, защото самият аз не съм изпадал в подобно положение. — Мислено допълни: „да не чуе дяволът“ и безшумно почука по крака на масата. — Но ви обещавам, че още утре ще събера цялата необходима информация. Заповядайте... в четири. Не, по-добре в пет, за да е сигурно. Донесете ми всички книжа. Аз ще напиша писмата до благотворителите, английският ми е майчин език. Гор е главата. Ще направим всичко, каквото можем.

Но въпреки очакванията клиентът не беше във възторг и не започна да сипе благодарности. По изпитото лице с изцъклени очи се изписа крайна почуда, но между другото още в следващия миг я смени облекчение.

— Забравяте, че този човек няма пари! — триумфално възкликна той. — Напълно неплатежоспособен субект е! Няма да може да ви плати. Нали ви казах, че всичките му спестявания са изядени от шарлатаните и измамниците!

— Вече го разбрах. И все пак ще се помъча да помогна на жена ви.

От думите му анонимът някак изведнъж посърна. Примигна уморено и разтърка клепачи. После каза с покруса:

— Защо си мислите, че става дума за мен? Просто ви обрисовах една трудна ситуация.

Тогава вече Ника избухна доста по-сериозно от предишния път.

Скочи толкова рязко, че столът му отлетя назад, и се разкрещя срещу псевдо-Кузнецов по най-невъздържан и недостоен начин. Не, във филипиката му нямаше оскърбления, но думата „съвест“ отекна три пъти, а изразът: „с какво право“ — цели четири пъти. На руския англичанин днес му ставаше дявол знае какво — самият той не можеше да се познае. Сигурно несъществуващият бръснач му дойде прекалено.

Гаднярът слушаше тавтологиите му внимателно, без да проявява ни най-малки признаци на разкаяние или обида. В очите му се четеше нещо като радостна изненада.

Чула шума и виковете, в кабинета влетя Валя. Тоест, чул, защото жената-вампи, която тази сутрин бе дошла на работа и само преди половин час бе поднесла на шефа си чай, бе успяла да се трансмутира в строен младеж с бръсната глава. Гримът и лилавата перука бяха изчезнали, обувките с десетсантиметрови токове се бяха сменили с тежки кубинки; блузката — с асиметричен пуловер груба плетка. Тази метаморфоза означаваше, че асистентът на Фандорин, капризна и непредсказуема личност, е сгрешил в дефиницията на днешния ден и междуременно е сменил цвета му от розов на син.

Валя Глен се беше появил на този свят като същество от мъжки пол, но в процеса на израстване и съзряване противоречивото позициониране на странния младеж бе изгубило своята определеност. Понякога на Валя му се струваше, че е мъж (такива дни биваха наричани сини), а понякога — че той, тоест тя, е жена (тогава настроението се наричаше розово). Отначало Фандорин се стряскаше от интерсексуалността на своя помощник и все не можеше да се оправи с граматиката — как да казва: „Пак си флиртувала с клиента“ или: „Пак си флиртувал с клиентката!“ Но после свикна. В розови дни използваше глаголи и прилагателни от женски род, а в сини — от мъжки, добре, че беше трудно да ги сбърка, защото Валя говореше с два различни гласа — тенор и контраалт.

Така че андрогинът, който бе успял да преобоядиса днешната дата в небесен цвят, нахлу в кабинета и войнствено се хвърли към посетителя.

— Вас ист лос, шеф? Ей сега ще го делитна тоя гоблин и — в баскета!

Светкавичната смяна на половата идентификация изобщо не влияеше върху речника на Валя — във всяка от своите същности той се изразяваше толкова своеобразно, че човек, който не му беше свикнал и не знаеше езици, не можеше да го разбере. За всичко беше виновно хаотичното образование: Глен беше учил в швейцарски пансион, в американско хайскул и в закрито католическо училище близо до Париж, но навсякъде — по малко, и бе усвоил по някоя дума. Николас изтръпваше от мисълта, че след сто години цялото човечество ще се глобализира и ще се изразява горе-долу по същия начин. А също и че ще изглежда така. Но засега, слава Богу, Глен можеше да бъде смятан за екзотично същество.

Досрамя го — както заради собствените му викове, така и заради невъзпитания асистент. Фандорин махна на Валя да изчезне, извини се пред посетителя и довърши с думите: „Трябва да ме разберете.“

— Добре де, разбирам — снизходително се обади нереализираният клиент и изпрати Валя с поглед. — Този младеж много прилича на секретарката ви. Да не ѝ е роднина? И той ли работи при вас?

— Да, брат ѝ е. Помага, когато има повече работа — излъга Ника. Няма да седне да му обяснява за синьото и розовото я. На човека бездруго психиката му не е много в ред.

След задоволителния отговор странният гост отново впери поглед във Фандорин. Примлясна. И каза:

— Случаят подлежи на изясняване. Съдът се оттегля на съвещание.

Изправи се, кимна с достойнство и пое към изхода. Явен шизофреник, какво да го правиш?

Николас въздъхна съкрушено и нагласи монитора. Екранът отхвърли черната завеса и оживя. Появи се лицето на Екатерина в едър план. Най-великата жена в руската история го гледаше внимателно, без да мига, сякаш знаеше, че се решава нейната участ.

[1] Ваганковското гробище в Москва. — Б.пр. ↑

[2] Героиня от свитата на Воланд в романа на М. Булгаков „Майстора и Маргарита“. — Б.пр. ↑

[3] Т.е. място за почивка. — Б.ред. ↑

[4] Лайно (англ., фр., нем.). Тук и по-нататък фразите на героя съдържат думи от различни езици. — Б.пр. ↑

[5] Вицмундир — вид чиновнически мундир. — Б.пр. ↑

[6] Камерсекретар — камер... (от нем. Kammer — стая), първа съставна част от сложни думи, означаващи в Руската империя и някои други монархически държави придворни звания, чинове и длъжности. — Б.пр. ↑

[7] Секунд-майор (от лат. secundus втори и major голям, старши), офицерски чин в руската армия през XVIII в., след чин капитан. — Б.пр. ↑

[8] Статски съветник, в Русия граждански чин 5-и клас. Лицата от този ранг са заемали длъжности като вицедиректор на департамент и вицегубернатор. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ВТОРА

КАКТО ВИ ХАРЕСВА

Очите на Нейно величество били светлосиви, лъчисти, с лукави бръчици по края. Или може бръчиците да не се дължат на хитрост, а да са заради бузите ѝ, помисли си Митридат. Я какви пълнички бузи има, като две възглавнички. Сигурно притискат очите ѝ.

Богopodobната Фелица беше такава: пълна, раздута, сякаш едва се побираше в роклята си. Кракът ѝ, поставен върху резбованата пейчица, напираше от сахтияновата обувка като втасало тесто от гърне, брадичката висеше на две гънки и дори под носа ѝ, където според физиологичното устройство уж не би трябвало да има гънка, също имаше — вероятно, защото Нейно величество трябваше много да се усмихва, без всъщност да ѝ е весело — по навик си направи извод Митя.

Царственият поглед се спря върху дребната му фигура само за миг, но Митридат веднага притисна ръка към сърцето си, както го беше учил тате, и се поклони изящно, от което пудрата от косата му се поръси и го загъделичка по челото. Уви, царицата плъзна светозарен поглед от долу на горе, от дребния малчуган към високия индиец, но той също не я интересува. Позагледа една мустаката жена малко по-встрани. Разтегна устни в разсеяна усмивка и отново погледна картите.

— Значи дама каро мина, така ли? — изрече слабият треперещ глас, изговарящ думите с немско произношение. Тлъстата ръка колебливо взе от жлеба на масата бял жетон и го задържа във въздуха.

Какво ще кажете за това? Бива си я повелителката на Руската империя, да не може да запомни кои карти вече са минали и кои — не! И то на бостон, тая лесна и глупава игра само с трийсет и шест карти!

Митя окончателно се разочарова от императрицата. По портретите я рисуват като Минерва, като Атина Палада, а тя всъщност била бабичка. Досуц като асесорката^[1] Луиза Карловна, дете се отбива при мама всеки четвъртък на кафе. Дори бонето ѝ е същото! А какво има нейно величество там, малко под ухото (владетелката тъкмо

се бе обърнала към партньорката си отляво)? Божичко, брадавица, сиреч подутина върху епитела, и то с побелели косъмчета. Виж ти!

Той жално погледна изпод вежди към татко си, който стоеше вдясно и малко по-назад, както повеляваше инструкцията.

Той със сигурност е съсипан и убит. Как живописваше небесната красота и величавост на новата Семирамида! Чак очите му се насълзяваха, а гледай сега.

Но татко май не беше забелязал нито свинските бузи, нито неприятната гънка под носа, нито косматата брадавица. Неговите прекрасни, малко изцъклени очи сияеха от неистов възторг. Алексей Воинович леко побутна сина си с пръст по рамото: не се върти, стой мирен. И Митридат застана мирно, само че вече не гледаше тлъстата баба, а другите играчи, които бяха несравнимо по-приятни за окото.

Когато Екатерина най-после реши да играе и картата колебливо легна върху синьото сукно, младата дама, която седеше отляво, бързо замига с дългите си мигли, прехапа долната си устна и неуверено погледна съседа си, много приятен младеж със светлосин мундир. Митя веднага бе познал и двамата, защото за разлика от царицата те приличаха на портретите си. Юношата бе Негово височество Внука на Императрицата, а прелестната дама — неговата съпруга, потомствената маркграфиня Баден-Дурлахска. (Митя по навик се препита: маркграфство Баден има хиляди души население от двата пола, две трети от които изповядват лютеранската вяра; територия — 3127 квадратни мили; добиват желязо, а освен това правят вино, най-добрите от което са „маркграфско“ и „клингелбергско“.) Нейно височество леко обърна картите си, за да може съпругът ѝ да надникне в тях, великият княз прошепна нещо на розовото ѝ ушенце и тя пророни:

— Je passe.

Августейшият Внук също беше пас — изглежда, и той нямаше добра ръка. Но затова пък четвъртият играч, невероятен хубавец със синя лента от моаре, с диамантена брошка на рамото и с прекрасни токи от бляскави камъни на обувките (сигурно не са цветни стъкълца като на Митридат, а истински рубини и изумруди) небрежно захлупи императорската карта със своята.

— Ето ви дамата. Забравили сте я, майчице — засмя се победителят и загреба всички жетони.

Митя вече се бе досетил, че това със сигурност трябва да е най-важният човек при Нейно величество, самият Фаворит, светлейшият княз Платон Александрович Зуров. Няма кой друг да е. Татко му много беше разказвал за княза. И всеки път си прехапваше устната, а ноздрите му трепереха — яд го беше на съдбата за ужасното неблагоприятие. За един всичко: и чин генерал фелдцайхмайстер^[2], и главнокомандващ флота, и генерал от пехотата, и около петдесет хиляди крепостни, за друг, не по-малко достоен — разбит живот, безутешно сърце и горчива мъка. А всичко можеше да бъде много по-различно, казваше татко и очите му всеки път започваха да искрят, пооскубаните вежди се свиваха, гласът му потреперваше и се накъсваше.

Митя бе чувал тази история безброй пъти и я знаеше от игла до конец. Как татко на млади години служил в същия конен гвардейски полк, откъдето после се въздигнал Платон Александрович, и също успял да се прояви — царицата вече забелязала писания хубавец. Какво ти забелязала! Веднъж (о, незабравим ден!) благоволила да го повика с пръст, хванала го за брадичката и обърнала главата на тате в профил (а профилът на секундотмистъра^[3] Алексей Карпов бил чист, бронзово-мраморен), след което кандидатът бил изпратен на преглед при лейблекаря и достойно преминал апробацията при самата „изпитателка“ Анна Степановна Протасова, с което той впоследствие особено се гордееше. Митя смътно си представяше в какво се е изразявала апробацията, но на това място от разказа на родителя винаги го дострашаваше. По думите на тате прочутата камерфрейлина^[4] Анна Степановна била по-страшна от африкански еднорог, а Митридат бе виждал еднорози на картинката в енциклопедията — бяха повече от ужасни. Нейно Величество нарочно така го е измислила, обясняваше Алексей Воинович, — за да опази женското си достойнството: щом кандидатът не се е сепнал пред самата Протасова и се е държал мъжки, значи нямало да разочарова и царицата.

Само че татко му напразно се държал геройски. В столицата, не щеш ли, се върнал страшният Киклоп^[5], който изхвърлил храбрия офицер и от Петербург, и от гвардията, и то тъй свирепо, че нервна болест съборила татко, та едва се оправил с пиявици и гъби мухоморки. Когато Митя беше още невръстно дете, нощем често

сънуваше Киклопа, това зло и коварно чудовище с единственото му огнено око, наумило си да затрие целия род Карпови. Чак после, когато порасна и поумня и от Митенка стана Митридат, научи, че не гръцкият пещерен великан, ами княз Потьомкин-Таврически е оскърбил татко му. Преди три години всемогъщият бивш фаворит издъхна и секундотмистърът в оставка бързо замина за столицата, но не остана там, ами се върна облян в сълзи: новият, ей този Зуров, вече здраво седял на мястото си, бил ослепително красив, пък и с цели десет години по-млад от татко му.

Митя неведнъж бе чел в романите за ослепителната красота, но мислеше, че така я описват метафорично. Тя обаче съществувала. Княз Зуров действително заслепяваше: кожата на лицето и ръцете му цялата сияеше от златни звездици, човек направо да го заболят очите. До днес Митя беше сигурен, че най-хубавият мъж на света е баща му, Алексей Воинович Карпов, но сега изведнъж се разколеба. И тутакси се засрами: ако татко си изпозашие по бялата сребровезана дреха също толкова брилянти и напудри лицето и ръцете си със златен прах, не се знае кой ще стане по-хубав.

— Още една игра? — попита Нейно Величество, но не великия княз и великата княгиня, а Зуров.

Фаворитът се протегна, прозя се отегчено, без да прикрие устата си, та равните му, покрити с бисерен емайл зъби блеснаха.

— Омръзна ми.

Техни височества, недочакали отговора на императрицата, веднага станаха от масата. Старият лакей дотича със ситни стъпки и чевръсто събра картите и жетоните върху сребърен поднос.

Господарката нежно оправи прегънатия дантелен маншет на княза.

— Тогава какво ще кажете за малко шах, приятелю?

Татко му отново го побутна отзад с пръста — ето, започва се, отваряй си очите на четири.

Друг един лакей вече донасяше дъската, която бе тъй прекрасна — от слонова кост и абаносово дърво; трети бързо нареди фигурите — пред нейно величество белите, а пред негова светлост черните.

Придворните се приближиха, застанаха до масата в почтителен полукръг — преди, докато траеше играта на карти, не смееха да се приближат. Възползвайки се от това прикритие, татко му вдигна Митя

на ръце — та над напудрените темета и дамските фризури да наблюдава битката.

Сега, когато Внука и съпругата му се изправиха, освен двамата играчи остана да седи само един човек, неимоверно грозен наглед. Митя го забеляза още одеде и се опита да се досети кой ли е, защо стои изолиран от всички и защо лицето му непрекъснато мърда. Ама че грозник: носът му като патешка човка, челото му на бабуни, черепът плешив, същинска мъртвешка глава. На камзола^[6] на грозника блестеше звезда, но Митридат не знаеше какъв точно бе този орден, защото не проявяваше интерес към външнодекорационната сфера на обществения организъм — това са глупости, които не заслужават вниманието на разумна личност. Въпреки ордена човекът с патешката човка едва ли беше някаква важна персона. Седи си сам-самичък, никой дори не го поглежда, а застаналите до него до един са се извърнали. Сигурно е сакат и не може да стои, съжали изрода Митя, ето, и тояжка държи в ръката си. Както и да е, явно е инвалид човекът.

Зад гърба на царицата застана един старец в черни одежди, дори перуката му беше черна, като от времето на Пьотър Велики. От всички мъже само той беше с перука на букли, останалите, според модата, не носеха допълнителни коси, пудреха собствените си. Като гарван сред папагали, помисли си Митя за черния, който изглеждаше странно сред пищните рокли, златошити камзоли и пъстроцветни фракове. Само дето лицето му не е гарванско, а по-скоро кучешко, като на английски мопс: отстрани провиснали бузи, долната устна се качила върху горната, нос почти липсва, а очите живи и приличат на копчета.

Преди царицата да направи първия ход, мопсът се наведе към нея и ѝ зашепна нещо.

— Знам си, драги — леко намусена отговори тя и премести пешката от е2 на е4. — По-добре не прекалявайте с лука, Прохор Иванович.

Старецът се усмихна сконфузено:

— Нали знаете, майчице, народът е казал: „Лучец еж!“

На шегата не последва отговор и мопсът посърна, но не се отдалечи от играчите. На Митя му дожаля и за него. По-добре този почтен човек да си беше седял вкъщи с внуците, отколкото да проточва шия и да се повдига на пръсти.

Фаворитът помисли, помисли и отвърна с десния кон срещу топа. Аха, ще разиграват карлебадски дебют. Интересно! Но на хода на царицата с белия офицер светлейшият изтъпани пешка на h5 — не беше никакъв карлебадски дебют, ами просто Зуров играеше без да мисли, на късмет. Ама че игра. На Митя чак не му се гледаше.

В ъгъла нещо изтропа. Някои от придворните се обърнаха, видяха, че Чипоносия сакат е изтървал бастунчето си, и тутакси изгубиха интерес към малкото произшествие. Той, клетият, не можеше сам да вдигне тояжката (която между другото беше изключително красива, от махагон и със златен накрайник), и остана да седи неподвижно, само дето тънката му устна заигра.

Митя понечи да се втурне да му я подаде, но татко му го дръпна за пеша и прошепна уплашено: „Къде? Това е Наследника!“

Я кой бил. Негово императорско височество, синът на великата императрица. Той също изобщо не прилича на портретите си, където макар и не хубавец, все пак е величав, важен. Преди, докато параличът не го е съсипал, може и да е бил такъв. Но защо никой не му помага? Дали церемониалът не позволява?

Не, мопсът в черно безшумно и заднишком се отдалечи от височайшата маса, заситни към наследника, наведе се, подаде му падналото бастунче и почтително се поклони.

Седналият погледна добряка сякаш с почуда, но не му благодари и дори не му кимна, напротив, вирна глава. Приятното старче не остана при инвалида, ами веднага се върна на предишното си място. Добре че го направи навреме. Нейно величество, без да се обръща, попита:

— Е, Прохор Иванович, да взема ли топа на княза, или да не го вземам?

— На всяка цена да го вземете, ваше величество.

Но защо да го взема? Зуров отдавна трябваше да се е предал.

— Синът на царицата е болен телесно, а? — прошепна Митридат на татко си.

Той му отговори също шепнешком:

— Ами, просто се прави на важен. Ти наблюдавай играта.

Как не.

Митя започна да върти глава и да изучава какъв е този Малък Ермитаж.

На стената имаше огромна картина: Леда, легнала в страстна поза с Юпитер в образа на лебед. Другото платно беше по-малко: девойка или може би дама с антична роба и златен венец, зад нея — чуден дворец с източна вънкашност, на покрива му зеленее бухнала градина. Аха, това вероятно е вавилонската царица Семирамида (по-правилно Шамурамат, споменава я великият Херодот) с нейните висящи градини. Ясно.

Къде по-интересен беше окаченият до прозореца уред — бронзов, кръгъл. Я виж ти, сети се Митридат, и градусите показва, и пулсацията на атмосферата. Да можеше да отиде да го разгледа по-отблизо, но за жалост не бива.

В залата нямаше повече нищо кой знае колко интересно. Е, полилеят е кристален, блести във всички цветове на дъгата. Е, има и мраморни бюстове. Добре де, и паркетът е с инкрустации. Покоите, където се събира най-близкото обкръжение на най-великата императрица в света, можеха да са и някак по-чудновати.

— И сега вече сте мат, Платон Александрович — заяви Екатерина, а зрителите тихо и деликатно изръкопляскаха. — Е, не се натъжавай толкова, миличък, после ще те развеселя.

Наведе се, зашепна на привелия се Зуров нещо явно весело, и самата тя се засмя ситно-ситно, така, че двойната ѝ брадичка се затресе. Придворните тутакси се отдалечиха, някои дори се направиха, че гледат полилея и гипсовите орнаменти по тавана.

Фаворитът също се усмихна, но кисело. Продума:

— Благодаря, ваше величество.

Ох, какво ли да ги гледа човек?

На Митя най му се искаше да проучи странните си съседи — американския дивак и жената с големите засукани мустаци. Той направи две малки крачки назад, за да не ги гледа от упор, и се извърна надясно към пристъпващата от крак на крак необикновена мустаката жена.

Това се казва чудо! Защото според анатоמו-физиологичната наука представителките на женския пол като надарени с повишена способност косите им да растат по тилно-теменната част на краниума,

не са предразположени по природа към лицево окосмяване. Да можеше да я дръпне за мустака да види не е ли залепен?

Сигурно и на Нейно величество ѝ беше хрумнало същото.

Тя отново, за втори път днес, погледна застаналите отделно Митридат и татко му, индианеца, мъжа-жена и (най-отпред, в позата на полкови командир на парад) оберщалмайстера^[7] Лев Александрович Кукушкин, благодетеля на Митя и татко му.

— Кого сте ни довели, Лев Александрович? С какво ще ни позабавлявате? — попита царицата и се взря по-внимателно. — Мустаците ѝ истински ли са?

Индианецът, целият в пера и стъклени мъниста (ех, да можеше да ги пипне!), помръдна. Не разбира по нашенски, досети се Митя. Може би си мисли, че си говорят за него.

— Съвсем истински са, ваше царско величество! Тая девица Евфимия я дърпах, дърпах за растителността, избодох си всички пръсти. Не мърдат! — бодро и весело гракна Кукушкин. Точно така трябваше да говори, весело — такава му беше длъжността на Лев Александрович: да измисля шеги и закачки за развеселяване на нейно величество.

Щракна с пръсти към мустакатата — приближи се, сиреч. И той самият се устреми след нея, целият един такъв топчест и лек.

— Мила, ама вие наистина ли сте жена? — усмихна се нейно величество, оглеждайки чудото на природата.

Кукушкин скръсти ръце на гърдите си:

— Лично я проверих, ваше величество. Цялата ѝ женска комплектация си е на мястото.

Придворните прихнаха с готовност — явно бяха очаквали Лев Александрович да каже нещо остроумно.

Императрицата също се засмя:

— Нима?

Лев Александрович вдигна два пръста:

— Фима, хайде.

С доста висок шепот жената попита:

— Да се заголя ли вече?

Прикликна и взе да запрята полите си. Екна още по-силен смях.

Премалялата Екатерина махна с ръка:

— Я стига, дърти безсрамнико. Махни я тази твоя монстра. И ѝ подари сто рубли. Ох, че ме развесели...

Оберщалмайстерът се поклони, шавна с пръстите на другата ръка, сгъната на гърба (Митя поне добре виждаше отзад) и двама прислужници веднага се завтекоха и отведоха мустакатата Фима навън.

Сега дойде ред и на Карпови — руската Юнона, все още усмихната, отмести поглед от Митя към татко му. Той преглътна, пък и на Митя в гръдната кухня, където е сърцето, нещо му се сви.

— А от тия кой? — попита Екатерина. — Големият или малкият? Те какво?

Татко му пристъпи напред, поклони се изящно, заговори плавно и меко, с най-хубавия си глас:

— Най-покорен слуга на ваше императорско величество, конногвардейски секунд-ротмистър в оставка Алексей Карпов.

И млъкна за малко. Проверява дали императрицата ще си го спомни — досети се Митя.

Не, май не си го спомни. Колко странно — толкова е красив и приятен, а да не си го спомни? Макар че защо не, та тя е вече стара, почти шейсет и две годишна. На преклонна възраст, както знаем, умствената тинктура забавя обращението си, образува в мозъка втвърдявания, които нарушават стройната памет.

— Това е синът ми Митридат — продължи татко му и посочи Митя, който се поклони ниско, както са го учили. — Посредством ежедневни многочасови упражнения съм развил у това дете чудо невиджана острота на ума и ученост. Митридат с ненадмината бързина умножава и дели всякакви числа. Също толкова лесно ги повдига на квадрат, извлича корен и извършва всякакви други, още по-сложни математически операции. Освен това — гласът на татко му стана съвсем кадифен, — Митридат по най-превъзходен начин е овладял тайните на благородната разтуха на монарсите и мъдреците от Изтока. (Плавен жест към шахматната дъска.) И в тази игра дори сред признатите майстори няма равен на себе си. А момчето още не е и на шест години...

Като изговори подготвената си реч до края, Алексей Воинович отново се поклони и замръзна така в най-благоговейна изнемога. Митя въздъхна. Изобщо не е на шест, татко му се поувлече. След месец и половина ще стане на седем.

— Такъв дребосък може да играе шах?

Touche! Клъвна! Нейно величество се обърна с цялото си тромаво тяло, поради което кракът ѝ, покачен върху пейчицата, се плъзна на пода.

— Ох!

Екатерина се намръщи от болка и извика.

От най-отдалечения ъгъл, разбутвайки дамите и кавалерите, като фрегата, разсичаща вълните, към масата се устреми мургав човек с везан със сърма морски мундир.

— Какво, майцице, крацето ли ви заболя? — извика той, смешно изопачавайки думите. — Ей ме, тук съм, твой верен Козьопуло, и си нося вълсебната водицка!

Измъкна от огромния си джоб шише с отровна лилава течност, тръшна се на колене, внимателно свали обувката ѝ и започна да пърха по отеكلото стъпало с ловките си тлъсти пръсти — да маже, да втрива, да размачква и да нарежда под носа си на някакво неразбираемо наречие.

— Да му се не види и гръцкия навлек — ядно промърмори оберщалмайстерът. — Всичко развали!

Татко му се изправи и отчаяно плесна с ръце:

— Кой е този невъзпитан човек?

— Контраадмирал Козопуло, морски разбойник. Нашият най-нов чудотворец, понастоящем назначен към болния ѝ крак. Имал бил особен илач. Как тъй турците не са го набили на кол, мутра брадясала!

Бузите на адмирала наистина бяха синкави от наболите привечер косми, пък и той извънредно много приличаше на пират. Митя си представи гърка не с военен камзол и с напудрена коса, ами с черна кърпа на главата, с алена, разкопчана на косматите гърди риза и с ятаган на пояса — ех, че картинка щеше да е! Да беше си плавал по моретата!

— А ето го и англичанина, лейбмедикът Круис — подсмихна се Кукушкин. — Ей сега ще настане баталията при Лепанто.

Тълпата от придворни отново се залюля — към масата си проправяше път строг господин със златни очила. Още отдалеч, също смешно изричайки думите си, но не меко като адмирала, а прекалено твърдо, той извика:

— Благоволете веднагъ дъ спрете! Ваше величество, вие погубвѣте августейшото си здраве, кѣто се доверявѣте на този шърлѣтанин! Изследвах неговия so called еликсир! Това е конска урина, смесена с евтин моряшки ром!

И като сграбчи със сухата си ръка гърка за рамото, той се опита да го отдрѣпне.

— Да, конски сокове — адмиралѣт замахна с лакѣт и лейбмедиѣкѣт отлетя встрани. — И какво от това? Моята баба, старата вещица, добавя се и мѣницко овци дарадонки, а аз съм го измислил похубаво — втривам маймунско... — и моряѣкѣт употреби дума, която според Митя изобщо не биваше да се изрича в царския дворец.

— Не разбирам от медицинските ви термини — засмя се Екатерина. — Яков Фѣодорович, не се сърдете на моя Костя. Той макар да не е учил по университети, но е пътувал по света, всичко е видял и ръцете му са меки. А вие пѣк, Аделаида Ивановна, кѣде се вретете? Ах, иска да си близне, сѣкровището ми!

Митя трепна и се повдигна на прѣсти. Слава Богу, последните думи бяха адресирани не до някоя от придворните дами, а до седефеносивата хрѣтка, която усърдно лижеше глезена на императрицата. Така значи било тук: кучето наричат с име и презиме, а адмирала — просто „Костя“.

— Нас и индианеца ни забравиха — прошепна Митя на татко. — Тоест, Проектѣт се провали, така ли?

Баща му само изхлипа. Пѣк и индианецѣт тѣжно примигваше с маслиновите си очи. Клетият див обитател на девствените гори сигурно сѣщо таеше някакви надежди за днешния ден.

— Вие, господине, от кои индианци сте? — тихо попита Митя първо на английски, а после на френски. — Аз съм чел за ирокезите, а освен това за чирокезите и алгонѣинците.

Уж го попита любезно, уважително, а диваѣкѣт, кой знае защо, се уплаши. Дрѣпна се рязко от Митя и измърмори:

— Big little man!

И взе, че се прекръсти. И това ми било диваѣк. Митя ужасно сѣжаляваше татко си. Той толкова бе чакал този ден! Толкова пари похарчи — за път, за дрехи, за храна, а и за подарѣк на Лев Александрович Кукушкин — да уреди поканата за четвъртѣка в малкия

Ермитаж (нищо, че е стар познат, пак трябваше да получи благодарност)!

Всъщност, не беше трудно да се пресметне колко пари са похарчени, защото татко му беше поверил воденето на сметките на него, той самият не беше на „ти“ с аритметиката. Та значи: двайсет и осем рубли и тридесет и три и четвърт копейки за превоз, осем рубли и тринайсет и половина копейки за храна, петстотин и тридесет рубли за дрехи, сто и петдесет рубли за бронзова наяда за Лев Александрович и четири рубли и единайсет копейки за други разходи. Това прави (изчислението беше съвсем лесно, Митя дори не сбърчи чело) 720 рубли 57 копейки и три медни половинки. Не е шега работа!

Но нима нещата опират само до парите?

Татко му бе вложил в Проекта цялата си душа, колко пъти в най-малки подробности разказва на мама как всичко в живота им щяло да се промени превъзходно, когато майчицата императрица се прехласне от Митридат и го приближи до собствената си персона, пък току-виж си спомни и предишната си симпатия и устреми слънчевия си взор към незнайния секунд-ротмистър в оставка. Ах, къде ти слънцето ще се мери с този взор? То може да накара тревицата да покълне от семенце, но нищо повече, докато вълшебният взор на Екатерина е способен в миг да превърне и най-малката тревица в горд баобаб. Мама слушаше мечтанията му и само се червеше от щастие.

Татко подготвя Митя повече от три години. От мига, когато откри, че неговият син не е като другите деца, живееше едва ли не само с Проекта.

Дотогава се държаха с малкия по-меко, смятаха го за глупчо. Защото Митя бе започнал вече четвъртата си годинка, а не бе проронил нито думица. Мърдаше устни, ломотеше, но не изричаше нищо членоразделно. Как ли не го увещаваха, как ли не опитваха и с караници, но той само си мълчеше, и толкова. Да речеш, че е глух — не е, всичко чува. Накрая вдигнаха ръце, сметнаха, че е обречен, че Господ ще си го прибере невръстен, и решиха да не го закачат.

Но щом оставиха Митюша на мира, за него започна най-интересното. Най му харесваше да седи в класната стая, където мосю дьо Шомон и семинаристът Викентий се редуваха да обучават на разни науки по-големия му брат Ендимион. Ако се опитваха да прогонят малкия, той се разреваваше и после дълго хълцаше, затова престанаха

да го пъдят — нека си седи. Освен това забелязаха, че дадат ли му някой том от френската „La Grande Encyclopedic“ (някога Алексей Воинович я бе донесъл от службата си в столицата, с нея му платили дълг от игра на карти), детенцето се кротва за дълго време. Възрастните гледаха малкото глупаче и изпадаха в умиление: как се е вторачило в огромната страница, сякаш наистина чете. Ако някой им кажеше, че през четвъртата година от живота си Митя наистина чете френската енциклопедия статия по статия, том по том, изобщо нямаше да му повярват.

Но тук трябва да подхванем нещата от самото начало, още от мига, когато потомственият дворянин от Звенигородска околия Дмитрий Алексеевич Карпов започна да се запознава с поднебесния свят. Издънката на старинната фамилия (на герба ѝ имаше конско копито и кучешка глава на пръчка) се пръкнал не като обикновените ревльовци, а в пълно мълчание и с широко отворени очи, които за почуда на лекаря и акушерката започнали тутакси да се въртят и да мигат. Че новороденият мълчал, било може би не чак толкова чудно — виковете на родилката, измъчена от безкрайните многочасови напъни и принудена да се подложи на жестоко оперативно срязване на утробата, били прекалено оглушителни. При отчаяния шум, вдиган от клетницата, новопришълецът нямал много надежди да бъде чул. Докато отворените му ясни оченца, още от първия миг пламнали от ненаситно любопитство, действително били феномен, и то изключителен по рода си.

Другата интригуваща особеност се проявила малко по-късно, когато по главата на бебето пораснала косица — навред кестенява, а на теменцето — с бяло петънце, от което след време израснал сребрист кичур. Значението обаче на този символичен белег се открило много по-късно, а в началото никой не си помислил нищо особено. Какво толкова: един има бенка, друг лунички, а той — бяло леке на главата си.

Бащата предварително приготвил за второто си чедо (ако се роди от мъжки пол) превъзходното име Аполон, но трябвало да се откаже от благозвучното име в полза на баналното Дмитрий. Така се казвал тъст му, от паричното спомоществование на когото конният гвардеец по

онова време тъкмо имал най-неотложна нужда във връзка с някакви картоиграчески обстоятелства.

Мъничкият Дмитрий Алексеевич бил настанен в люлката, направена от един майстор в родителското имение Утешителное (някога — Сопатовки) във вид на кораб, и с тази ладия той поел на плаване по първоначално тихото и плитко море на живота.

По тавана в малката спалня било изографисано въртенето на планетите около Слънцето. И в продължение на цялата първа година от земното му битие на Митя било съдено да съзерцава точно тая картина. Срещу всяко небесно тяло с руски и латински букви било отбелязано неговото название, така че обектът и неговото писмено означение се слели за Митя в едно доста преди устното наименование, съпътстващо същия предмет. Отначало било Слънцето — Sol; после, когато за първи път изнесли Митенка в градината и му показали жълтото горещо кръгче, се появило „сънце“, а той свързал първото и второто вече по собствено разбиране и това бил най-вълнуващият миг в живота му.

Ужасно му се искало по-скоро да се научи да ходи, но тия изверги го повивали едва ли не до края на първата му годинка. Затова пък, когато го пуснали да лази, Митя до вечерта се научил да пристъпва, като се държал за стената, а на другия ден чевръсто се движел из цялата къща, правейки все нови и нови открития.

Това, че до три годинки не разговарял с никого, било защото нямал време. Какво интересно можел да чуе от околните? От бавачката Малаша, когато го слагала в креватчето: „Нани-нани, нани-на, идва Торбалан сега.“ От мамичка, когато ѝ го донесат в спалнята да ѝ го покажат: „Митюшенка, мушичка, захарна душичка.“ От батко си Ендимиоша, когато се отбиел в детската да скрие на сигурно място, под люлката, прашката си или парцалче със задигнат от татко тютюн: „Ей, изродче, още ли се насираш в пелените?“ (Това пък изобщо не беше вярно. Още от шестмесечен Митя бе научил бавачката си, че щом зацъка с език, значи има естествена нужда. Какво е виновен, че е глупава и не беше се сетила по-навреме защо ѝ цъка.)

Най-голямото приключение на Митя от онази безгласна епоха било неусетно да се вмъкне в кабинета на татко, където били книгите или още по-добре — при гостите, та да се скрие под масата. Толкова неща можел да чуе човек, толкова новини да научи: и за войната с

турците и шведите, и за якобинците, и за това какво става в Москва. Но в стаите за възрастни трябвало да си отваря устата още по-малко, инак веднага щели го вдигнат на ръце и да го отнесат обратно, при Малаша, където за хиляден път да слуша глупостите за Кумчо Вълчо и Баба Яга.

Чак когато Митя си завоювал правото да седи в класната стая на батко си, тогава започнал истинският живот. Всеки ден открития, пир за разума! Мосю Дьо Шомон преподавал и френски, и немски, и география, и история, и астрономия. Викентий — аритметика и руска граматика, и Закон Божи. Жалко, че уроците били само по два часа на ден, освен това Митя се дразнел, че Ендимион е глупав и заради него губели толкова много време! Той наричал наум по-големия си брат Ембрион, защото по развитие на мисловната си функция този скудоумец не бил напреднал много повече от човешки зародиш.

Вечер, когато къщата заспивала (а в Утешителное си лягали рано: през лятото след девет, а през зимата след седем часа), идвало най-важното време.

Тихичко, на пръсти, покрай хъркащата върху сандъка бавачка — към коридора; там леко като мишле по стълбата — към горната част на къщата, на френски *belle-etage*, където бил кабинетът. Под бюрото предварително била скрита свещ и някой от тежките, ама много тежките томове на „Голямата енциклопедия“. Докъм пет часа съществуваш по царски, като общуваш с личности, равни по разум на теб — пред един благоговейно преклониш глава, с друг можеш и да поспориш. След това — обратно в леглото. Как може хората да пропиляват в сън една трета от живота си, който бездруго е кратък! Защо толкова много? За отдых на тялото и освежаване на ума три часа са предостатъчни.

Митя и до ден-дневен понякога се колебаеше дали не е сбъркал онзи есенен ден, когато отвори уста. Мимолетният порив, повикът на чувствителното сърце сложили край на тихите радости от безмълвното единение. Но било твърде тъжно да гледа как страда от ипохондрия татко му, който тъкмо се върнал от Петербург, където ходил, обнадежден от смъртта на Киклоп, но се върнал покрусен. Ден подир ден, от рано сутрин, та чак до вечер Алексей Воинович плачел горчиво, простирал ръце към небето и проклинал жестоката съдба, обрекла го на жалко съществуване в Подмосковието с две хиляди и

осемстотин рубли годишен доход като безутешен родител на две жалки създания — един безпътен нехранимайко и едно безсловесно идиотче.

Вкъщи било тихо. Мамичка се терзаела от болки в главата, батко се скрил на тавана, за да не го напердашат, прислужниците също се спотаили. И тогава Митя взел великодушното решение: нека за татко има поне някакво облекчение. Нека се успокои относно малката си рожба, дете не е никакво идиотче и ако поиска, може да произнася думите даже много добре.

Отначало, за да посвикне, опитал да си говори на глас сам. Преди, разбира се, също понякога бил разговарял в монологичен регистър, но беззвучно, само с устни, а сега открил, че гласът му изобщо не може да настигне мисълта. (После му остана навикът да говори бързо, така че не всеки можеше да го разбере, особено ако Митя подхванеше някоя интересна тема.) Тук би трябвало да се съобрази и с вулкана от таткови чувства. Изречената фраза трябвало да е кратка и да свърши, преди Алексей Воинович да започне бурно да възкликва и така да развали целия ефект. Най-лесно щяло да бъде, ако влезе и поздрави, но не на руски (за тригодишно хлапе това е нищо), а на чужд език. Хем кратко, хем впечатляващо.

Той влязъл в трапезарията, където до прозореца, обронил ненавитите си и дори несресани къдрици върху перваза, ридаел татко му. И стараяйки се да произнася френското звукосъчетание досущ като мосю Дьо Шомон, казал: „Von matin, rара.“^[8]

Татко му се обърнал. Дали не чул добре или може би му се сторило? Намръщил се мъченически и изстенал: „Върви си, върви си, чедо глупаво!“ И му посочил с ръка вратата, след което се разридал още повече — толкова се натъжил, като го видял.

Тогава Митя му цитирал за разумното и неразумното от „Pensees“ на Паскал (тъкмо предната вечер бил прочел книгата и дума по дума запомнил много от максимите — толкова били хубави): „Deux excès: exclure la raison, n’admettre que la raison.“^[9] Станало още по-ефектно, отколкото искал. Митя обаче подценил чувствителността на татко си — след като изслушал максимата, Алексей Воинович подбелил очи и припаднал. А когато се съвзел и видял над себе си сконфузеното лице на малкия си син, който мърморел на руски, на френски и на немски утешителни думи, вдигнал ръце и благодарил на Провидението за проведеното чудо.

После татко му дълго ахкал и се дивил, като разбрал, че малкият може да чете и на латински и е доста сведущ в разните науки. Но родителят най се смаял от паметливостта на Митя и от кадърността му в аритметичните изчисления. Е, да запомни човек нещо интересно, не е кой знае какво, па било и цели страници — той лесно го обяснил на татко си, но виж, за цветните цифри се затруднил да му го разтълкува, защото и сам не разбирал особено как се извършвала аритмометричната механика в главата му.

А нещата стояли така: единицата била бяла, двойката — малинова, тройката — синя, четворката жълта, петицата кафява, шестицата сива, седмицата алена, осмицата зелена, деветката лилава, нулата черна. Който не го вижда, няма смисъл да му се обяснява, че когато вземеш да речем числото 387, то прилича на трицветен бонбон — синьо-зелено-ален. Умножаваш го с числото 129, бяло-малиново-лилаво, всички цифри на мига се преплитат в дебела пъстроцветна плитка, цветовете им се преливат един в друг и нататък е лесно: само казваш по ред образувалите се части от спектъра и излиза търсеното 49923. Същото е и с делението.

Татко му послушал, послушал неясните обяснения и изведнъж подобно на Архимед от Сиракуза извикал: „Еврика!“ Грабнал Митенка на ръце и се втурнал към стаята на мама. Там паднал на колене и започнал да я целува по корема направо през роклята. „Какво правите, Алексис?“ — уплашено извикала тя.

— Целувам благословената ви утроба, родила този Херакъл на познанието, и заедно с това прокарала за нас път към Едема! Погледнете, скъпа Аглая Дмитриевна, този плод на чреслата ни!

Точно тогава се родил Проектът.

Когато татко му бил малък, много се говорело за малкия музикант Моцарт, когото баща му развеждал из Европа, представял на монарсите и за това получавал големи награди и почести. С какво Дмитрий Карпов е по-долу от немския натурвундер^[10]? Не разбира от музика? Че кой у нас, в Русия, се нуждае от тази глупава занимавка? Нейно величество, макар и да слуша разни опери и симфонии, то е повече за назидателност и за да създава у придворните изящен вкус, а тя самата понякога заспивала направо в ложата. Няма нужда от никаква музика! В столицата всички говорят само за новото увлечение на нейно величество, за шахматната забава. Мнозина се впуснали да

изучават тая умствена игра. Татко също си купил дъска с фигури и научил правилата на главоблъсканицата — току-виж му потрябвали. Уви, не се наложило. И без Алексей Карпов царицата имала с кого да се сражава на шах.

Ами ако представи на нейно величество небивал партньор — едно малко момченце, същинско дребосьче? Тогава ще бъде доста по-интересно от Моцарт!

Пребледнял от страх да не остане разочарован, звенигородският помещик изложил пред своя невероятен наследник правилата на благородната игра, и естествено, станало чудо, по-точно никакво чудо не станало, защото шахматните сложнотии се сторили на свикналия с цветните изчисления Митя същинска играчка. Още в първата партия тригодишният хлапак спечелил срещу баща си решителна Виктория, а скоро започнал да надиграва всички наред, като си жертвал предварително дамата и някой от топовете.

От този миг в живота на семейство Карпови и най-вече на неговия най-малък член всичко се променило. За Херкулеса на знанието били наети половин дузина учители, които да преподават всички известни на човешкия род науки, и успехите на младия Митридат (сега вече наричали бившия Митюша така) надхвърляли и най-смелите надежди на щастливия родител. Веднъж месечно той специално ходел до Москва да купува нови книги — каквито Митя пожелаел. На селяните в Утешителное, а също в далечното село Карповка наложили поради това отделен данък, книжен: по пет копейки годишно от човек, или по две кокошки, или по три фунта мед, или по чувал сушени гъби — както реши управителят.

Митя станал най-важният човек вкъщи. Ако бил в класната стая, всички говорели шепнешком; ако четял, пак всички ходели боси на пръсти. И понеже новият Митридат непрекъснато или учел, или четял, в дома на господарите станало тихо и шепотно като на погребение.

Бавачката вече не можела да проявява тиранията си над малкия. Ако не му се спяло, не го карала, ако не му се ядяло каша, не го хранела насила. Много страдала заради това, било й мъчно. Веднъж, когато Митя пред всички домашни блестящо си взел изпита по немски, нареждайки на тоя език доста по-бързо от учителя си, тя продумала тъжно: „Ах, колко бърза да живее. Сигур няма да изкара много,

милото.“ Таткото я чул и наредил на тая глупачка да ѝ теглят бой с камшик, та да не грачи.

Естествено, в новия живот на Митя не всичко било рози, имало и тръни. Например батко му много му досаждал — завиждал му, че „дребния“ сега го обличат като големите — с панталон и чорапи, със сюртучета и камзоли. Ту ще го ощипе крадешком, ту ще му издърпа ушите, ту ще му пъкне някое жабче в обувката. Този мъчител използвал, че Митя изповядвал стоическата философия и презирал доносничеството. Какво да се занимава с такъв ограничен човек? Ембрион, и това си е.

Подир година Митридат бил готов. Човек в карета да го качи и право при императрицата или дори в Academie des sciences^[11] да го откара, пак нямало да се посрами. Нещата опирали само до една дреболия — подходящия предлог. Как да представи детето чудо на нейно величество, пък и сам да се прояви? (По разбираеми причини не се предвиждало майчето да дойде в двореца).

Чакали за предлог още две години, докато благодетелят Лев Александрович не пристигнал в Москва. Междувременно Митя изчел цялата „Голяма енциклопедия“ и се захванал с интегрални изчисления, което според татко му било вече прекалено. Алексей Воинович трудно понасял чакането, като баща на мома хубавица, за която все не може да се намери достоен кандидат, а тя през това време презрива и нещата се протакат. Едно е шахматистът да е четиригодишен, а съвсем друго — да е седемгодишен.

Виж, Митя не се притеснявал. Можел да продължава да си живее така — с книгите и уроците. Само дето му било жал за татко му.

Колко усилия и надежди бяха жертвани, колко прегради преодоленни, а тя дори не поглежда! Заради жалкия вид на татко, заради непоносимо тесния камзол, заради главата, сърбяща под намазаната с мас коса (а да я почеше с нокти и дума да не става, за това е най-строго предупреден) Митя се ядоса на дебелината баба и свъси вежди. Ако очите му можеха да излъчват топлина, както слънцето проважда лъчите си, щеше да подпали тая неблагодарница, да изгори бухналата ѝ напудрена фризура!

Топлина — не топлина, но явно погледът му излъчи някаква субстанция, защото императрицата, още ненасмяла се на препирнята между гърка и англичанина, изведнъж обърна глава и за трети път погледна малкия човек с лазурното конногвардейско мундирче. Тогава вече Митя ѝ го върна тъпкано, за всичко наведнъж: направи обидена физиономия и ѝ се изплези. А така, да види тя!

Очите на Семирамида се разшириха от изумление, в двореца май никой не ѝ се беше плезил.

— Та на колко години е вашата рожба, казвате? — попита тя татко.

— На шест, ваше императорско величество! — скочи окрилен Алексей Воинович. — Взел съм книгата за регистрации, можете да се уверите!

Розовият пръст повика Митя.

— Я ми кажи...

Понечи да си спомни името му, но не можа. Татко продума сладко-сладко: „Митридат“.

— Кажи ми, Митридат...

Не можа веднага да измисли какво да го попита. От нежната усмивка личеше, че иска да му зададе някой по-лесен въпрос.

— Коя година сме сега?

— Според кое летоброене? — бързо попита Митя и се приближи към бабата (тя миришеше на лавандула, пудра и на още нещо, може би на мускус). И без да дочака отговора, занарежда: — От сътворението на света според гръцките хронографи годината е 7303-та, според римските хронографи — 5744-та, от Ноевия потоп според гръцките хронографи — 5061-ва, според римските — 4088-а, от Рождество Христово — 1795-та, от егира, сиреч бягството Мохамедово — 1173-та, от възникването на Москва — 648-а, от изобретяването на барута — 453-та, от откриването на Америка — 303-та, а от възцаряването на императрица Екатерина Втора — 33-та.

Царицата направо плесна с ръце и всички наоколо изведнъж зашушукаха и зацъкаха с език. Нататък вече всичко тръгна по вода.

Митя поумножава малко тризначни числа (Фаворитът самолично ги сметна върху салфетката — съвпаднаше); после извлече корен квадратен от 79566 (само Внука успя да провери и то от третия път, все нещо объркваше); назова всички руски наместничества, а за които го

попитаха по-специално — заедно с околийските им градове. После спечели една шахматна партия срещу оберщалмайстера Кукушкин (и четири хода бяха достатъчни), една срещу черния старец, който се казвал таен съветник Маслов, началник на Секретната експедиция (той игра много добре, но къде ти ще се мери с Митридат?), и накрая се сражава със самата императрица. Тук малко се поувлече, забрави, че татко го бе учил да я остави тя да го победи, и разгроми бялото войнство на пух и прах. Екатерина обаче не се обиди, дори целуна Митя по двете бузи. Нарече го „миличко“ и „умно детенце“.

Освен това издекламира „Фелица“ от Державин, глупави стихове, но приятно звучни, и в края на триумфалното си представяне с нисък поклон изрече:

— Лаская се от надеждата, че с тези скромни хитрости успях да разсея нейно величество от бремето на държавните грижи. Ще приема за най-висше щастие, ако ваше императорско величество и ваши императорски височества, също както и ваша светлост (това — към Фаворита, татко нареди в никакъв случай да не забрави за него) като награда за доброто ми намерение отвърнат на моя поклон с прощални ръкопляскания.

[1] Съпруга на асесор (лат. assessor — заседател), в Древния Рим и средновековна Европа е длъжностно лице със съдебна власт; в Русия длъжността е отговаряла на 8 клас (колежски асесор); в централните държавни учреждения (18 в.), към губернските управи (19 нач. на 20 в.). — Б.ред. ↑

[2] Фелдцайхмайстер — началник въоръжение, главен артилерийски началник. — Б.ред. ↑

[3] Секундротмистър — чин в руската армия (18 в.). — Б.пр. ↑

[4] Камерфрейлина — придворна дама. — Б.пр. ↑

[5] Киклоп (Циклоп) — едноок великан от древногръцката митология. — Б.пр. ↑

[6] Камзол (рус.) — старинна руска горна дреха, вид жилетка. — Б.пр. ↑

[7] Оберщалмайстер — главен щалмайстер — дворянски чин 3 клас в царска Русия, завеждащ дворцовите конюшни. — Б.пр. ↑

[8] Добро утро, татко (фр.). — Б.пр. ↑

[9] „Има две крайности: или изобщо да игнорираме разума, или да признаваме само него“ (фр.). — Б.пр. ↑

[10] Naturwunder (нем.) — чудо на природата. — Б.ред. ↑

[11] Академия на науките (фр.). — Б.ред. ↑

ГЛАВА ТРЕТА

СМЪРТТА НА ИВАН ИЛИЧ

След като се сбогува с гологлавия брат на Фандориновата секретарка (който скубеше с пинсета лилавата като на сестра си вежда и дори не погледна излизация) Собкор напусна офис 13А дълбоко замислен.

Понатиска копчето за повикване на асансьора и не много скоро разбра, че той няма никакво намерение да дойде. През времето, което Собкор прекара в „Страната на съветите“, скърцащата подемна машина успя да излезе от строя. Явно денят днес беше такъв, трябваше да марширува по стълбите пеша ту нагоре, ту надолу.

Както и да е, ще слезе от петия етаж, не е кой знае какво, няма да му се откъснат краката.

Собкор вървеше срещу прозореца и примижаваше — слънцето светеше през пращното стъкло, времето навън беше неимоверно ясно и топло за ноември.

Седем пъти мери, един път режи, мърмореше той под носа си. Урок, добър урок за в бъдеще. Че сме свикнали да я вършим все пет за четири. Гледаш го — уж гад и дърдорко, а като го поопознаеш и надникнеш в очите му — жив човек. Щом ти е гласувано такова доверие, щом ти е дадена такава власт, трябва да проявиш повече отговорност и никакъв формализъм. Защото там няма много да се церемонят, раз-два и готово. Пък и невинни деца ще пострадат, както тогава в мерцедеса. В Содом и Гомор сигурно също е имало деца, които не са участвали в безобразията на възрастните, но Господ и срещу тях е пратил сярата и огън — на всички вкупом. А кой е виновен? Ако не Бог, тогава Лот. Точно той, упълномощеният от Бога, е трябвало да помисли за децата и да напомни на ръководството за тях. Защото също е бил един вид собкор. Сериозна длъжност. В редакцията например, преди да го изпратят за първи път в дългосрочна командировка, колко пъти го проверяваха, инструктираха и отново проверяваха. За да си знае, че собственият кореспондент това са очите

и ушите на вестника, и то не на кой да е, а на най-големия вестник в най-голямата страна. И онова пак беше само вестник, а тук става дума за къде по-висока инстанция.

Не бива да се възгордяваш, не бива да се откъсваш от хората — строго си рече Собкор. Присъдата да се отмени — това първо. Щом не е негодник, нека живее.

На площадката на четвъртия етаж се беше настанила компания бездомници. Двама седяха на перваза на прозореца (върху парчето вестник имаше бутилка водка, варени яйца и наядена франзела), третият вече беше направил главата и лежеше с разперени крака направо на стълбите. Очите му бяха отворени, от устата бе провиснала нишка от слюнка, а на небръснатата буза бе залепнало парченце от яйчена черупка.

Че какъв буржоа е той, по дяволите, помисли си Собкор за магистъра президент. Офисът му неремонтиран, асансьорът не работи, по стълбището се мотаят разни скитници.

— Да живеят демократичните реформи! — каза той и намигна на несретниците. — Нали така, момчета?

Проснатият изобщо не реагира. Един от седналите, който беше с червеникава коса и ако се изкъпеше, сигурно щеше да е съвсем млад, каза с пълна уста:

— Добре де, добре. Ей сега свършваме с яденето и се махаме. Пречим ли на някого?

Другият просто подсмръкна с подутия си патешки нос и примъкна франзелата.

Ех, нещастни лумпени. Трески, изхвъркнали изпод секирите на пазарните дървосекачи.

— Е, мен не ме засяга. Живейте си тук, ако щете — махна с ръка Собкор.

Нямаше да е лошо да ги поразпита как са се докарали до това положение. Сигурно всеки от тях е срещнал по пътя си някой долнопробен мръсник, който го е измамил, изгонил го е от къщи, отнел му е работата, отритнал го е в труден миг.

Собкор замря в колебание дали да подхване разговор, или не. Мъжете го гледаха с явна тревога. Нямаше да проявят откровеност, сега имаха нужда да пийнат и да хапнат.

Е, нека си почиват.

Мина край насядалите. Трябваше да прекрачи заспалия алкохолик, защото той се беше разположил доста нашироко.

Точно в мига, когато Собкор вече бе стъпил с единия крак на стъпалото под легналия, но още не бе отделил втория от площадката, клошарят изведнъж отвори ясните си, абсолютно трезви очи и с грубата си армейска обувка с всичка сила го удари в слабините.

Ослепял от болка, Собкор дори не успя да извика. Червенокосия и Чипоносия изведнъж скочиха от перваза, извиха ръцете му на гърба (при това и двамата бродяги, кой знае защо, бяха с прозрачни гумени ръкавици), а престорилият се на заспал повдигна крачола му и заби в разголението му глезен черна тръбичка с две игли.

Чу се пукот от електрически ток, замириса на пърлено и в следващата секунда (впрочем, тя беше следваща само за изпадналия от режима на реалното време Собкор) пред очите му изплува дъсчен таван, от който висяха дрипави паяжини и парчета отлющена боя.

Таванът беше наклонен и в ъгъла стигаше до пода. А когато обърна глава, Собкор видя сияещия квадрат на прозореца със спукано стъкло, чу някъде отдолу писъка на автомобилна аларма и си помисли: намирам се на тавана на голяма къща. Прозорецът гледа към двора, не към улицата, инак щях да чувам шума от движението.

Ставаше течение, но не беше студено. Може би защото покривът беше напечен от слънцето.

Собкор погледна към другата страна. Видя отгоре и малко встрани, съвсем наблизко, небръснатата физиономия на Яйчения. На бузата му вече го нямаше парчето черупка, но мислено той бе нарекъл разбойника тъкмо така. В ръката си Яйчения държеше голяма топка памук, който излъчваше остра и неприятна миризма. Амоняк. Явно току-що го бе махнал от лицето на пленника. Червенокосия и Чипоносия стояха малко по-нататък.

„Идиоти, намерили кого да обират“ — понечи да им каже Собкор, но успя само да измучи — устните му не пожелаха да помръднат.

Защото бяха залепени с лейкопласт, но той не го разбра отначало.

Жертвата на крадците полека се съвземаше и откритията следваха едно подир друго. Ръцете му са оковани на гърба с белезници. А краката са стегнати с колан. Явно с неговия собствен, защото панталоните му се бяха смъкнали.

— Добре дошъл отново — каза Яйчения и повдигна клепача на пленника. — Зеницата е нормална, контактът с действителността е възстановен. Започваме дебатите. Моля, обърнете просветения си взор насам.

Собкор завъртя очи и видя, че бандитът стиска в ръката си спринцовка.

— Това, колега, е разтвор с отрова. Иглата се вкарва в нервния център. Интензивността и продължителността на синдрома на болката зависят от дозата.

„Интензивност, синдром“, я го виж ти, същински професор — помисли си Собкор.

Яйчения го дръпна за ръката, едва не изкълчи раменната му става и с внимателно, точно движение, направо през сакото и ризата заби иглата в лакътя му.

— Гххх — задави се от небликнал вопъл Собкор и десетина секунди се гърчи, блъскайки глава и пети в пода. Яйчения изчака конвулсиите да стихнат и продължи:

— Това беше минималната доза. Колкото за дегустация. За да спестим време и сили. От моето време и от вашите сили. И за да ме разберете: ние не сме дилетанти, а професионалисти. Вие самият професионалист ли сте или какво?

Собкор не разбра въпроса, но кимна.

— Е, значи можете да преценявате обстановката. Рундът е загубен, ние така или иначе ще получим от вас информацията. Знаете, че техническите средства го гарантират, всичко е само въпрос на време. И тъй, ще си говорим ли?

Собкор отново кимна.

— Браво, съкровище — усмихна се Яйчения. — Значи, разбираме се така. Можете да не ни разказвате официалната си биография, знаем я. Най-добре ни кажете, уважаеми Иван Илич Шибякин, роден 1948 година, как се е формирала линията на съдбата ви, която остава скрита за невъоръженото око. Аз питам, вие отговаряте. Ясно, пълно и честно. Обучен съм да долавям импулсите на дезинформация по микросвиванията на зеницата. При най-малкото отклонение ще си получите дозата. И така. Въпрос номер едно. В коя структура сте преминали спецобучението си? На ГРУ^[1] ли?

Собкор кимна за трети път.

— Много добре. Чувствам, че ще се разберем — Яйчения задърпа лейкопласта. — Въпрос номер две. Колко души сте?

Щом устата му се освободи от лепкавия плен, Собкор, без да губи нито миг, впи зъби в пръста на разпитвания го. С всичка сила. Усети солен вкус. Идеше му да го отхапе, но Яйчения изпсува, заби палеца на другата си ръка някъде под скулата му и от това лицето му изведнъж изтръпна и челюстите сами се разтвориха.

Ухапаният отново му залепи лейкопласта и затръска окървавената си ръка.

Червенокосия му подаде кърпа и каза:

— Тя нали ни предупреди, че едва ли е спец, по-скоро е идеен. Такъв човек не се дава лесно. Какво си играеш на гестапо? Щом са ни казали в Мухановка, значи в Мухановка. Много се натягаш.

Яйчения нави кърпата на масур и превърза ранения си пръст.

— Бездруго има да седим тук до среднощ — ядно рече той. — Няма да го мъкнем през двора посред бял ден я. Времето не е безкрайна субстанция, трябва да го пестим. Все ще свършим някаква работа. Както и да е, боцкал съм какви ли не. Идејни също. Глава не боли от опит. Нали така, другарю?

С тия думи той вече се обърна към Собкор — наведе се досами лицето на пленника, намигна му, но очите му бяха бесни. Явно беше ядосан заради пръста.

Собкор не можеше да говори, затова също му намигна. Само една мисъл го занимаваше сега — че е дошъл часът на изпитанието. Изобщо не го беше страх. Дори се радваше, защото знаеше, че ще издържи.

Червенокосия каза:

— Много ти е изтрябвало. В Мухановка ще му инжектираме дозата и тогава ще започне да ни пее. Всичко ще си признае: и колко, и кой, и къде.

Третият пък, когото Собкор беше кръстил Чипоносия, си мълчеше и стоеше с ръце в джобовете. Думите на Червенокосия развълнуваха пленника. Ами ако наистина го надрусат с наркотици? Да не вземе да издрънка нещо, което никой и никога не бива да научи.

— Да, изтрябвало ми е — отсече Яйчения. — Аз сега тая хаплива змия и без химия ще я науча, по афгански.

Той се наведе, хвана с една ръка колана, с който бяха вързани глезените на Собкор и дръпна с намерението да изтегли пленника до средата на тавана.

Дръпването беше толкова силно, че старият, тук-там протрит каиш се скъса. Яйчения едва се задържа на краката си, докато Собкор бързо застана на колене, после клекна, измъкна се от ръцете на Чипоносия и без да губи време да се изправя, се стрелна към прозореца. Изби с глава прогнилата рамка, претърколи се на кълбо по топлия, блеснал покрив и полетя надолу към тъмната сянка.

Падна върху асфалта по гръб. Болка и звуци нямаше, но зрението и обонянието не го напуснаха веднага. Той трескаво вдъхна миризмите на двора: влага, бензин и карбид. В синия правоъгълник на свитото между блоковете небе грееше слънце.

Внезапно, много ясно и отчетливо, той се видя млад преди четвърт век. До него стоеше жена му. Тъкмо бяха пристигнали на Острова на свободата, това беше първата им командировка в чужбина, бяха излезли на балкона и гледаха океана и огрятата от слънце Хавана „По седемстотин сертификата ще харчим, за да живеем, а по петстотин и петдесет ще спестяваме, нали, Ваня? Като ги съберем, ще си купим един двустаен на «Ленински» или на «Академическая»“ — чуруликаше щастливо Люба. Собкор я слушаше и се усмихваше, а наоколо имаше толкова светлина, колкото по северните ширини няма никога.

Изведнъж слънцето започна стремително да гасне, небето потъмня, а облаците заприличаха на черни дупки. Това е краят на света — със задоволство си помисли Иван Илич. Така ви се пада, гадове. Сега ще отговаряте за всичко.

Пое си въздух, спря напред въздишката, изпъна се и умря.

[1] Главно разузнавателно управление. — Б.ред. ↑

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА АМУР И ПСИШЕЯ

*— Ах, по-добре да бях умрял аз, клетки,
наместо сладострастие проклето
със сълзите си да гася,
та мъките да си спестя*

— мрънкаше си под носа един чорлав господин в омазнен сюртук, и правейки отчаяни гримаси, размахваше юмрук.

Поет, с уважение си помисли Митя. Чул е зова на музата. Но за всеки случай се поотдалечи — да не би в лиричния си унес онзи да го цапардоса, я какви са му ръчищата, като стръки, пък и жрецът на Аполон лъхаше неприятно на вкиснало и пот.

Сред насъбралите се този късен сутрешен час в покоите на светлейшия княз Зуров само стихотворецът беше раздърпан и ненапудрен, всички останали бяха дошли с официални дрехи и благоухаеха на цветни аромати и немска тоалетна вода.

Отново както и вчера трябваше да чакат, но поученият от опита Митя вече разбираше, че придворният живот е най-вече чакане. Е, днес се отегчаваха не само Карпови, но и всички, дошли да засвидетелстват почит на един велик човек. Дами почти липсваха, имаше предимно господа, включително много важни, други с генералски мундири, а по камзолите на някои блестяха такива диамантени копчета, че с всяко от тях човек можеше да си купи по две села като Утешителное. Стояха мирно, никой не говореше високо и изобщо, както забеляза Митя, тук се държаха много по-чинно, отколкото вчера пред височайшата особа. И сам си обясни странния феномен: там на четвъртъчното събиране при императрицата просто е чест да си поканен, и толкова, а тук се решават човешки съдби. Ето къде е истинското вместилище на властта, в тези беломраморни стаи, съседни на вътрешните покои на царицата.

Бяха поне петдесетина човека, не по-малко, и всички непрекъснато поглеждаха към високата златно-бяла врата, откъдето най-вероятно трябваше да се появи Платон Александрович. Всеки ден в десет сутринта светлейшият си правеше фризура и през това време приемаше молители и значителни персони, пристигнали в Петербург или напротив, заминаващи. Всеки посланик и от най-първите европейски държави знаеше, че преди да се яви пред императрицата, трябва да засвидетелства почит пред Фаворита, в противен случай не можеше да очаква милостив прием. Та и днес заедно с останалите чакаше и някакъв източен велможа с брокатен тюрбан и червеникава брада. Пръстите му бяха достойно преплетени на корема, клепачите спуснати и изпод тях току проблеснеше по някоя искрица — наблюдаваше, оглеждаше. Интересно какъв ли е — персиец или може би бухарец? Ето с кого е интересно да си поприказва човек, да го поразпита за това-онова, вместо да си губи времето.

Митя и татко му дойдоха отрано, малко след девет, а сега вече минаваше единайсет. Князът нещо се бавеше, но посетителите, дори най-големите велможи, не роптаеха. Само един пълен генерал с черна превръзка на окоето непрекъснато нареждаше, че кафето щяло да изстине. До Карпови от крак на крак престъпяше бърливо старче със звезда и точно то им прошепна, че въпросният заслужил воин, героят от Измаил, се е научил от турците да прави чудесно кафе. Веднъж Платон Александрович опитал прочутата напитка и благоволил да я похвали, та оттогава Михаил Иларионович (така се казваше героят) смяташе за свое задължение всяка сутрин да идва при светлейшия и лично да му прави кафе. Бива си го, със завист рече старчето. Така като нищо ще стане генерал аншеф заради едното кафе.

Това ли бил чудесният придворен живот, за който мечтае татко, въздъхна Митя. Вчера и днес можеше да прочете толкова книги и да премисли толкова интересни неща...

— Стой мирен — прошепна Алексей Воинович. Наведе се, поправи перчема на сина си и тихо, да не го чуе съседът му, рече: — Спокойно, топ анге, още малко търпение. Всички те са молители, а ние сме поканени. Разликата е доста голяма.

Ръцете на татко трепереха повече от вчера. Да не е шега работа да те повика Зуров! Императрицата им подари сто червонеца^[1] и заповяда утре привечер да дойдат в Диамантената стая да играят шах,

но го каза някак лениво, с прозявка, а преди да последва нейно величество към спалнята, светлейшият нареди кратко и категорично: „Утре, докато ме навиват, да дойдете при мен. И двамата.“

Татко не спа цяла нощ, обикаля хотелската стая. Ту се плашеше от ревността на Фаворита, ту се уповаваше на невиждана милост, ту пламенно се кръстеше пред иконата, която си беше взел. На Митя също му беше интересно за какво ли са дотрябвали на княза. Дали иска да се научи на шах, че да побеждава царицата? Какво по-лесно от това?

Най-после! Дръжката на бленуваната врата щракна и шумоленето на гласовете веднага стихна. Всички се приготвиха и взеха да се усмихват умилно.

Но в залата влезе не светлейшият, а един много висок офицер преобразенец^[2] с навъсено и изпито лице. Без да погледне събралите се, измарширува до позлатената масичка, където беше сервиран поднос за една персона, наля си от гарафата пълна чаша вино и започна да го пие. Адамовата му ябълка играеше и в тишината се чуваше как виното с бълбукане се излива в гърлото му.

Старчето прошепна:

— Капитан-поручик Андрюша Пикин, адютантът на княза. Луда глава, мястото му е в кауша. Но всичко му се разминава на тоя разбойник.

Капитан-поручикът изпи чашата, изпухтя с наслада и се усмихна. Подръпна юнашкия си мустак, облиза червените си устни и звънейки с шпорите, се насочи към наредените край стената столове, където никой още не бе дръзнал да седне. Но той се тръшна най-спокойно, праметна крак върху крак и на това отгоре запали лула.

Вратата отново скръцна, отново стана тихо, но и този път не беше князът, а много изискан господин, който в лицето страхотно приличаше на чигата, която Митя и татко му си хапнаха снощи след викторията в Малкия Ермитаж — същото вирнато остро носле и широка стисната уста. Новодошлият дори въртеше задника си досуц като рибешка опашка.

— Метастазιο, Еремей Умбертович — събщи полезното старче. — Секретар на светлейшия. Ще ида да му се поклоня. Сега ще дойде и

той...

И съседът на Карпови се втурна към секретаря, но къде ти на неговите години ще си пробие път през останалите молители. Господин Метастазео бе наобиколен от всички страни, подаваха му някакви книжа, опитваха се да му пошушнат нещо. Той обаче не стоеше на едно място — с лека пърхаща походка вървеше през залата и цялата тълпа с блъскане се движеше след него.

— Италианец ли е? — попита Митя старчето, което се беше върнало с празни ръце.

— Мошеник е — ядно отвърна то и разтърка ударения си лакът. — В Милано са го връзвали на позорния стълб заради шарлатанство. Доскоро учеше госпожиците на разни танци за по рубла на час, а сега е кавалер и действителен статски съветник^[3] — старчето плю. — Царят дава, пъдарят не дава. Това са хората, дето всъщност управляват империята. Човек не може да свърши никаква работа без тоя плужек.

Рече го и сам се уплаши, чак затисна устата си и взе да се озърта.

Мошеник или не, но италианецът беше интересен за гледане. Толкова беше пъргав: размени по един поклон с велможите, успя да изслуша няколко молители наведнъж и да целуне ръка на една дама.

Изведнъж се спря и каза — чисто, почти без акцент.

— Вие, генерале, сте първи. Вие, графе, втори. После сте вие, госпожо, а нататък ще ви кажа кой...

Не довърши, климна глава като куче, заслушан в нещо, което само той чува, и изведнъж стрелна ръце нагоре като капелмайстор пред оркестър.

— Негова светлост Платон Александрович Зуров!

През вратата се чува ясни, бавно приближаващи стъпки.

Сияйните врати скръцнаха за трети път и застаналите най-отпред се прегънаха в нисък поклон, така че сега над гърбовете и белите темета Митя вече виждаше всичко много добре.

Олеле!

В средата на залата, смешно подскачайки, дотича една маймунка с къса поличка и дантелени гащички. Видя приведените глави и започна да пляска с ръце и да се зъби с жълтата си усмивка.

Чак сетне на вратата се появи самият Платон Александрович и се запревива от смях.

— По... похвално е, че се прекланяте през тази дама!

Чак се просълзи от смях. Преображенецът Пикин скочи от стола и се закикоти по-силно дори от княза, а Метастазео се ограничи с весела усмивка.

— Добре. В хубаво настроение е — зарадва се старчето.

И приемът започна.

Светлейшият влезе при посетителите, облечен с китайски халат, и най-напред закуси: хапна маслинки, пълнени със славееви езичета, зобна си шемаханско грозде. После си чопли зъбите. Като свърши с тях, се залови с носа, без изобщо да се притеснява от хорското множество. Тази сутрин кожата на Платон Александрович вече не искреше от злато, но между другото цветът на лицето на негова светлост бе свеж, а бузите — румени. Той слушаше повечето молители с отегчение или може би изобщо не ги слушаше — мислите на галеника на фортуната витаеха някъде далеч. От време на време по волята на коафьора направо обръщаше гръб на ниско покланящия му се човек. Митя не чуваше за какво го молят, пък и всеки гледаше да изложи проблема си колкото може по-тихо, сведен едва ли не досами ухото на княза.

На някои той не отговаряше и тогава те трябваше да се оттеглят, а тези, които не разбираха, господин Метастазео ги хващаше с два пръста за лакътя или за пеша и ги издърпваше назад: сиреч, хайде, хайде, вървете си. Митя забеляза, че на няколко пъти италианецът пошепна нещо на патрона за поредния молител и Зуров изслуша тези хора по-внимателно, като пророни по две-три думи, които секретарят незабавно си записа в малък бележник.

Татко му предприе тактическа маневра. Хвана Митя за ръкава и леко-леко се отмести наляво. Правеше си следната сметка: когато на светлейшия свършеха да му навиват дясната страна на главата, той щеше да се обърне с другия профил и веднага да забележи баща и син Карпови.

Така и стана. И като видя Митридат и неговия родител, светлейшият изведнъж се оживи, взорът му от отегчен стана смислен.

— А, ето къде сте били! — възкликна князът, вирна глава и извика — беше забравил за нагорещената маша.

— Ще заповядам да ти откъснат ръцете, боклук! — изрева той на коафьора на френски. — Махай се. А вие двамата, тука!

Таткото се втурна пръв. Долетя при негова светлост като сокол и замря като обрулен лист. Митя пристъпи и застана до него. Я да видим какво ще стане сега?

— Как се казвахте?... Пескаръов^[4] ли? — попита Зуров и като се взря в хубавото лице на Алексей Воинович, незнайно защо се намръщи.

— Съвсем не. Карпов, секунд-ротмистър в оставка, с ваша светлост бяхме в един полк.

— Карпов? Добре де, няма значение. Вижте какво, Карпов, вземам вашия син за свой паж. Ще живее при мен.

— О! Каква чест! — възкликна татко. — Не смеех и да мечтая! Веднага ще се преместим в квартирата, която ваша светлост ще благоволи да ни посочи.

— Моля? — изненада се Зуров. — Не, Карпов, няма да се местите никъде. Вижте какво — той отново се смръщи. — Вие заминавайте... абе, откъдето сте дошли. Веднага. Още днес. Еремей!

— Да, светлейши? — повдигна се на пръсти Метастазио.

— Дай му хиляда или там две за притеснението, да го качат в шейната и прав му път. И внимавай, Карпов — строго продума Платон Александрович, преминавайки към примерелия татко на „ти“. — И през ум да не ти минава да се връщаш в Петербург, нямаш работа тук. Не се тревожи за сина си, при мен няма да има нужда от нищо.

— Но... но... Бащиното сърце... Съвсем дете... Пък и в Диамантената стая, поканата на нейно величество — заломоти Алексей Воинович.

Князът обаче не го слушаше, а Метастазио вече го дърпаше за пеша.

— Татко! — извика Митя и се втурна към баща си. — Ще замина с вас! Не искам тук, при този!

— Стига, стига! — зашепна татко и се усмихна уплашено. — Нека бъде така, добре е, нали... Ще свикнеш, ще те харесат и ще си спомниш за нас. Да угаждаш на негова светлост и всичко ще е наред. Е, Бог да те пази.

Набързо прекръсти сина си, не посмя да се бави повече, и заднишком се отдалечи към вратата, кланяйки се на Платон Александрович.

— Сбогувахте ли се? — попита той. — А така. Сега ела при мен, жабче.

Митя остана сам, съвсем сам сред всички тези чужди и ненужни хора. И колко бързо стана всичко! Допреди миг беше с родителя си и не се страхуваше от нищо, а сега изведнъж стана сирак, стръкче трева сред огромни дървета.

— Еремей, какво ще кажеш? — Зуров леко щипна Митя по бузата.

— Зависи за каква работа ваша светлост възнамерява да употреби това дете — отвърна италианецът, разглеждайки момчето.

То ги слушаше ни живо, ни умряло. Как така „да го употреби“? Нали няма да го изяде? Спомни си какво беше чел в една китайска история за злия император, който подмладявал кожата си в кръв от новородени. Да не би?!

— Как за какво? — ядоса се князът. — Нима не знаеш защо изгубих сън и дижестицията на стомаха си? Кажи, става ли за пратеник на любовта?

Над главите на молителите се подаде косматата глава на одевешния поет.

— Сиятелният княз изрече думата „любов“? — извика стихотворецът и размаха лист хартия. — Ето я обещаната ода, която бих желал да положа в нозете на ваша светлост, и никак не държа на авторството на тези вдъхновени стихове! Ще ми позволите ли да я прочета?

Зуров не позволи.

— Нямам време.

Секретарят взе от поета листа, мушна в мръсната му лапа една жълтица и махна към тълпата: отдалечете се, отдалечете се, не е за вашите уши.

С танцова стъпка се върна към масичката, като пътьом погали Митя по главата.

— Не е ли твърде малък?

— Ти си глупав, Еремей, макар да те знаят като умник. Малка е жълтицата, ама е скъпа. А аз веднага се сетих, още вчера.

Зуров се усмихна лукаво, извади от джоба си ситно изписана хартийка и нареди на Митя:

— Слушай и помни.

Зачете тихо и проникновено:

— Павлина Аникитишна, mon ame, mon tout ce que j'aime!^[5] Защо ме избягвате, аз вече не съм какъвто бях. Не съм безпътен и вятърничав, за какъвто сигурно ме смяташ, и не харесвам плътските страсти на една старица, аз съм истински Вертер, на когото неутоленият заради жалки страсти живот толкова е омръзнал, че ми иде да се застрелям или да се удавя. Но най не ми дава мира това, че не желаяш да ме погледнеш, и че когато минавам на кон покрай дома ти, нарочно заповядваш да затварят капациите на прозорците. Колко си коравосърдечна! Защо не идваш нито на баловете, нито на събиранията в четвъртък? Дори тя го забеляза. Наскоро попита: „Къде е моята роднинка?“, а на мен сърцето в гърдите ми затрептя като крилете на бога на любовта Амур. Да ви кажа право, скъпа моя Павлина Аникитишна, няма да имам мира, докато с теб не станем както Амур и Псишея, защото вие сте самата Псишея. Помните ли тази творба или не? „Решил Амур немирникът Псишея да отвлече и сред цветята с нея във възел да се оплете“. Та знай, о, Псишея на моята душа, че възелът помежду ни е заплетен по волята на небесата и никоя сила не може да го развърже! Ton Amour.

Докато четеше, се просълзи от чувства и забърса очите си с маншета.

— Хайде, премъдри Митридат, повтори. Само гледай да не изпуснеш нито една дума. Можеш ли?

Какво толкова да може? Митя повтори, нищо не му струваше. Светлейшият проверяваше по хартийката.

— А така! Всичко е точно! Както е написано! — възликува той. — Видя ли, Еремей? Ще пиша на моята душичка, но никой няма да може да открадне писъмцата, не бери грижа. Ако стане нещо — детето само го е измислило, винаги мога да отрека. Старата ще ми повярва. Освен това виж — Зуров хвана Митя за раменете и го завъртя първо насам, после натам. — Ако му навием косата, ако му ушием един

малък хитон с батистени крилца отзад, ще стане същински Купидон. Може да му дадем и някой малък позлатен лък със стрели.

Изведнъж Метастазео се развълнува и засъска в ухото на Фаворита. Митя се отдалечи — нека си шушукат разни тайни, много са му дотрябвали.

Още не можеше да се съвземе от връхлетелия го житейски поврат. На какво да разчита? С кого да се посъветва?

Поразходи се из залата, повъздиша и застана до познатото старче, то все пак не му беше толкова чуждо, повече от час бяха стояли един до друг.

— Много ми е драго — каза то и клекна, за да може да гледа Митя право в лицето. — Ранно пиле рано пее. Може някой ден да стане така, че и за мен да кажете някоя думичка? От три дни тъпча паркета и все не мога да се вредя. А работата ми, господине е следната...

И подхвана нещо за малкия си невръстен син, но толкова надълго и нашироко, че Митя скоро се разсея и се загледа в маймунката. Е, много беше забавна палавницата, голяма немирница. Кафееният генерал с нещо ѝ беше харесал, тя бе застинала пред него, вперила от долу на горе лъскавите си очички, и бе лапнала набръчкания си пръст — досущ като човек.

— Ох, внимавай, Михаил! — весело предупреди Фаворитът. — Моята Зефирка е много влюблива. Гледай да не се възползваш от моминската ѝ слабост. Ако ѝ надуеш корема, ще те накарам да се ожениш за нея.

Генералът се зарадва на княжеската шега и отговори в същия тон:

— Ами то зависи каква зестра ще ѝ дадете, Платон Александрович. Току-виж съм се оженил, Бога ми.

Наведе се над животинката и ѝ показа рогца. Зефирка се смути, побутна ръката на генерала с лапичката си, склони главица встрани и взе да мята стрелкащи погледи. Всички прихнаха да се смеят на маймунския ѝ флирт. Тя пък се смути още повече, застана на четири крака, заотстъпва назад и изведнъж се скри под бухналата пола на най-отсамната дама.

И стана тя! Дамата ни жива, ни умряла само прикляка и надава откъслечни писъци. Публиката се превива от смях, като най-силно се

смее самият Фаворит.

А на Митя му е жал за дамата. Кой знае какво ѝ е? За да прогони животното, няма да си вдига полите я! А как да го стигне през коравия кринолин?

— Ох, ох — тюхкаше се клетата. — Стига! Миличка, Зефирочка! Ох, какво правиш!

Понечи да заситни към изхода, но едва не падна. Явно маймунката се беше вкопчила в краката ѝ и тя не можеше да направи нито крачка.

Митя видя, че по лицето на нещастната пленничка се стичат сълзи, дори изкуствената бенка се беше отлепила от бузата ѝ плуваше надолу. Толкова ли нямаше кой да ѝ помогне и да я отърве? Ами тогава на помощ ще ѝ се притече рицарят Митридат.

Той се втурна към нея, също застана на четири крака, повдигна края на брокатената рокля и се мушна под телената конструкция.

Там беше тъмно, тясно и миришеше на животно — сигурно на Зефирка.

Смехът от многото гърла, когато лицата не се виждат, звучеше малко зловещо, като пресипнала от лай глутница кучета. Нека си се смеят.

Маймунката се беше свила и прегърнала белеещия в мрака пълен крак. Дали нямаше да го одраска? Не, зарадва се на спасителя си — гушна го през врата и той тръгна да излиза, като гледаше да не повдига много полата.

Митя бе посрещнат с ръкопляскания и шегички. Шегите бяха като на възрастни, никак не бяха смешни. Митя можеше да ги разпознава по особенения тон, с който се произнасяха тия mots^[6], и не се замисляше за смисъла им — не си заслужаваше.

— Малко момче, пък умна глава! Всичко видя, всичко разбра!

— Веднъж замахни, на две нимфи угоди!

— Честит ви нов поклонник, Маря Прокофиевна!

Същински деца.

Зефирочка пусна ръчичките си, слезе на пода и направо замря, очарована от токата на Митината обувка. Цветните стъкълца така блестяха, така святкаха — да им се не нагледаш.

Опипа я, подръпна я и изведнъж я изтръгна!

— Дай си ми я!

Къде ти. Коварната твар стисна трофея в зъбите си и хукна на бяга на четири крака, като ловко лавираше между нозете на хората.

— Край — каза старчето. — Токата пак нищо не е, завчера тая гадинка ми отмъкна от гърдите звездата на „Александър Невски“! Много обича лъскави неща, да опустее дано. Рекох да помоля негова светлост да ми я намерят, но не посмах. Много жалко! Защото звездата беше с елмази...

А Митя погледна осиротялата си обувка, толкова гиздава и прекрасна до одеде, и очите му се напълниха със сълзи. Ах, проклет *Sergorithesus*^[7] от семейството на човекоподобните, няма такъв закон да се задигат токите на дворянските синове!

И се втурна да я гони — също на четири крака, защото така обсервацията е по-добра.

А, ей те къде си, зад лачените ботуши! На Зефирка играта на гоненица май й допадна. Тя се извъръщаше, правеше различни физиономии и не се оставяше да я хване.

От ботушите — към бели чорапи, после към едни старомодни обувки с високи червени токове, после под стола. За малко да я хване за поличката, но му се изплъзна. Нататък обаче Зефирка нямаше къде да се скрие: гол паркет, стена, странична врата.

Хванах ли те!

Митя се изправи и разпери ръце.

— Дай си ми я!

Маймунката извади токата от устата си, мушна я под мишницата си и изведнъж му направи номер: подскочи, увисна на дръжката и вратата се откряна. Подлата крадла се шумугна през тъмния процепа и изчезна.

А, не, не си познала! Митридат Карпов не се отказва поставена цел.

Митя се обърна и видя само гърбове, никой не го гледаше. Значи напред след нея.

Зефирка чакаше в другия край на голямата стая със спуснати пердета на прозорците. Вдигна полата си, махна с опашка, за която на гащичките си имаше специална дупка, и се завтече нататък, но не прекалено бързо, сякаш не искаше преследвачът ѝ да изостане много.

Така мина през пет или може би шест празни стаи. Митя не можа да ги огледа както трябва, не му беше до това. А в малката, май

отоплена стая (в ъгъла проблясваше с бяло-сините си плочки голяма холандска камина) крадлата скочи на пейка, от нея — на пердето, от пердето към тавана и изведнъж изчезна.

Какво беше това чудо?

Митя погледна по-внимателно — а, такава ли била работата? Камината не стигаше чак до тавана, отгоре имаше пролука около половин аршин^[8]. Сигурно за да циркулира затопленият въздух.

Той не можеше да се покатери по пердето, затова се качи на перваза, стъпи на месинговата дръжка на вратичката на камината, с другия крак — на поставката, хвана се за фриза и после вече можеше да стигне и до горната част.

Ето, че се срещнахме, мадмоазел Зефира! В тясната тъмна пролука можеше да се движи само пълзешком. Носът го засърбя от праха, мундирът и панталоните му сигурно се изцапаха, но затова пък успя да си вземе откраднатото — маймунката му върна токата без бой, сама му я подаде.

Значи не беше нито подла, нито алчна. Щом се озова над камината, миряса и престана да го дразни. Може да не е бягала от Митя, а да го е викала на гости?

По някои признаци личеше, че точно тук, над камината, е жилището на Зефирка, по-точно — нейният ермитаж, където нямаше достъп за външни лица. Когато очите му свикнаха с тъмното, Митя забеляза наредени на купчинки съкровища: от едната страна половин ябълка, няколко курабийки, купчинка орехи; от другата — по-интересни неща. Златна лъжичка, голямо кристално шише, още нещо със синкав блясък. Взе го и видя, че е диамантена звезда. Сигурно точно откраднатата от клетото старче. Трябва да му я върне, кой знае колко ще се радва. В шишето тъмнееше някаква течност. Парфюм?

— Не е хубаво така — каза Митя на домакинята си. — Ако всеки започне да задига каквото му хареса, какво ще стане? Тогава и при нас ще се вдигне революция като във Франция.

Зефирка го погали със сухата си лапа по бузата и му подаде огризка от бисквита — да се почерпи.

— Мерси. Я по-добре да сляза, че току-виж...

В този момент в стаята се чуха стъпки — влязоха двама или може трима души и Митя млъкна. Лоша работа. Щяха да го намерят

над камината, и то с разни крадени неща. Няма да ковлади Зефирка я, тя е безсловесна твар, пък и както стана ясно — с добро сърце.

— ... Малко ли девойки има! Изобщо не разбирам защо трябва да се вторачите в една-единствена! — рече мъжки глас, който му се стори познат. — Всичко опира до едно и също, ей това и нищо повече. — Чу се леко шляпване, сякаш някой плесна длан в длан или по-скоро в свит юмрук, след което говорещият продължи. — Защо сте си наумили да искате точно пък статс-дамата^[9]! Рода на царицата! Да не сте полудели, княже? Та това е каприз, и то много опасен. Предпазната мярка с момчето няма да ви спаси. Княже, вие не мислите нито за себе си, нито за хората, които са ви предани!

Метастазио, той е, позна го Митя.

— Стига, омръзнал си ми — отвърна вторият (ясно вече кой). — Кълна се, че тя ще бъде моя независимо на каква цена.

— Независимо на каква цена ли? — зловец попита италианецът. — Дори примерно на цената на положението, висшата власт и дори живота ви ли? Не забравяйте за завещанието. Вие сте на две крачки от сияйния връх, а се опитвате да скочите в пропастта! Мислили ли сте какво ви очаква, ако на трона стъпи Чипоносия?

— Него какво го засяга? — басово се обади третият, неизвестно кой. — Е, ще го заточат в някое имение или може да замине за чужбина. А ние ще оперем пешкира, Еремей Умбертович. Ma foi^[10], Платон, зарежи я тая глезла. Не мисли, че не разбирам какво ти е да се лигавиш със старата. Да ти кажа, още днес мога да ти докарам от табора такава богиня, че да паднеш. И всичко ще е скрито-покрито, никой нищо няма да разбере!

— Млъкни, Пикин. Ти си глупак, само знаеш да тичаш по фустии. Престанете и двамата! Моето желание за вас е закон. Ако ми противоречите, ще ви изгоня. Не, няма да ви изгоня, защото ще се раздрънкате за мен. Ще ви хвърля в меча яма, ясно ли е?

Чу се гневно тракане на шпаги — единият си отиде, другите двама останаха. Значи Митя трябваше да чака още. Зефирка беше сложила главата си на рамото му и кротуваше.

Долу последва пауза.

— Е, Пикин? — бавно рече секретарят на светлейшия. — Нали виждате, че нашето петле окончателно е изгубило разсъдък. Нататък е ясно: ще го хванат на местопрестъплението (все ще се намери кой) и

тогава лошо му се пише. Старата няма да му го прости. Губим си времето, Пикин. Нали утре вие сте дежурен в двореца?

— Да.

— Тогава подменете шишето, както ви е заповядано. Старата ще го изпие и ще се гътне, но не веднага, а след два-три дни. Ще има време да провъзгласи и завещанието си и да предаде скиптъра на Внука. Тогава няма от какво да ни е страх, ще бъдем още по-силни. Какво мърдате мустак? Да не ви хвана страх, прославени храбрецо?

Но „старата“ е нейно величество императрицата, досети се Митя и много го достраша. Ще се гътне? Да не би да искат да я отровят? Както Мария Медичи — наварската кралица? Ама че злодеи!

— Еремей Умбертович...

— Пикин, какво ви става, защо не ме гледате в очите? Да не сте забравили за разписката? Ами за онази беля? Защото това означава каторга за неопределен срок.

— Стига сте ме плашили, не съм от страхливите — изрепчи се преображенецът. — Намерил с какво да ме заплашва, с каторга. Нищо не ни струва да подменим шишето, само че има един проблем... Шишето го няма.

— Каквоо?! Как така го няма?!

— Не знам. Беше в спалнята ми, в ботуша. Мислех, че никой не може да го намери. Но тази сутрин бъркам — няма го.

— Това е Маслов — изстена италианецът. — Само тоя гарван е, няма кой друг. Тогава не разбирам едно: защо все още сте на свобода? Или не го е разпознал? Едва ли. Той всеки ден е при старата, не може да не забележи, че шишето е абсолютно същото. Освен ако... Шшшт! Какво е това? Ей там, на камината!

Ами сега! Глупавата Зефирка издаде Митя. Омръзна ѝ да кротува, взе да шумоли, да мърда и изтрака с някое от съкровищата си.

— Мишка.

— Много странна мишка, дето трака. Я извикайте слугите.

— Защо пък слугите? Аз ще погледна. Аз съм ужасно любопитен, Еремей Умбертович.

Отдолу съвсем наблизко се чу тропане — Пикин се катереше да любопитства. Не бързаше, злодеят, а на това отгоре си тананикаше с пресипнал глас:

*И ни с крилце Амур я пипва,
ни с лък, ни със стрела.
Псишея не помръдва, свита
Като листо в трева.^[11]*

В пролуката се мушна огромна ръка и копчето на ръкавела ѝ проблесна.

Митя се залепи за стената и спря да диша. Но къде ти — не можеше да се скрие: капитан-поручикът опипваше внимателно, без да бърза.

*Тарам, тарам, тарам, тарам,
ще бъде здрав синджирът там,
където мир и сговор има
ведно с любовен плам.*

[1] Червонец (рус.) — златна монета с номинал 5 или 10 рубли (полуимпериали и империали). — Б.пр. ↑

[2] От Преображенския полк. — Б.ред. ↑

[3] В Русия до 1917 г. — граждански чин 4-ти клас, предоставящ потомствено дворянство. Лица, които са го притежавали, са заемали високи длъжности (директор на департамент, губернатор). — Б.пр. ↑

[4] Карп (рус.) — шаран; пескаръ (рус.) — кротушка. — Б.пр. ↑

[5] Моя душа, моя единствена любов (фр.). — Б.пр. ↑

[6] Думи (фр.). — Б.ред. ↑

[7] *Sercorithesus* (лат.) — маймуна от вида морски котки. — Б.пр.

↑

[8] Аршин (рус.) — мярка за дължина около 70 см. — Б.пр. ↑

[9] Статс-дама (рус.) — в царска Русия — старша придворна дама в свитата на царицата или на великата княгиня. — Б.пр. ↑

[10] *Ma foi* (фр.) — наистина. — Б.пр. ↑

[11] Из стихотворението „Амур и Псишея“ от Г. Р. Державин (1743–1816). — Б.ред. ↑

ГЛАВА ПЕТА

ИЗТРЕБВАНЕТО НА ТИРАНИТЕ

В мига, в който душата на Иван Илич Шибякин скъса синджира, който я държеше за тялото, му стана ясно, че всичко е измама — не се предвиждаше никакъв край на света. Небето изведнъж изсветля, облаците от черни отново станаха бели, пък и слънцето се отказа да гасне. Дори напротив, засия още по-силно, бързайки да извърви своя кратък есенен маршрут.

А когато над града се спусна гъстият ноемврийски мрак, Николас Фандорин се откъсна от приятно светещия екран, протегна се и се приближи до прозореца.

Пред влудения му от програмирането взор Москва изглеждаше странно размита и дори, ако трябва да се изразим на компютърен език, вирусна. Уж си беше обичайният вечерен ландшафт с пъстроцветните реклами, вълшебно-светозарната змия на автомобилния поток, извил се по „Солянка“, осветените от прожекторите кули на Кремъл и новоарбатските „небостъргачи“ в далечината. Но ако човек се вгледаше по-внимателно, всички тези обекти имаха различна консистенция, пък и се държаха различно. Кремъл, църквите и масивният паралелепипед на Възпитателния дом стояха като плътни непрозрачни скали, докато останалите сгради леко потрепераха и можеше да се надникне в тях. Там, зад сякаш призрачните стени, се очертаваха контурите на други постройки, ниски, предимно дървени, с димящи комини. От взирането колите пък почти напълно се стопиха и от тях остана само мъглявото сияние на светлините им по платното.

Николас гледаше надолу и през стъкления под видя покрития с ламарина покрив, до него редицата от други също такива покриви и острите върхове на дървената ограда. Това са складовете със сол, досети се магистърът по история. Много преди в началото на двайсети век Варваринското дружество на притежателите на недвижими имоти да построи сивата сграда с безброй апартаменти, тук се е намирал царският Солни двор. Нищо чудно, че сред тези каменни зидове не

расте нищо — земята се е напоила със сол. Изведнъж пред вратата на Солни двор Фандорин забеляза часовой с шуба и триъгълна шапка. Върху щика му блесна лунен лъч. Това беше вече прекалено и Николас тръсна глава да отпъди твърде подробното видение.

Бива ли чак толкова да се потапя в осемнайсети век? Времето е коварна и непредсказуема материя. Гмурнеш ли се веднъж в неговите дълбини, може и да не успееш да се върнеш обратно.

Още веднъж енергично тръсна глава и привидението изчезна. Подът отново стана непроницаем, дъбов, навън забучаха автомобилите, а от горния етаж се дочу нервна карибска музика — там живееше растафенът Филя.

Трябва да кажем, че отношенията на Фандорин с неговото местожителство бяха доста странни. Какво да се прави — Москва. За разлика от Венеция или Париж тя не те пленява изведнъж, още от първото познанство, а постепенно се просмуква в душата ти. Като гигантска глава лук: сто люспи сваляш, само сълзи лееш. Плачеш, защото разбираш, че никога не можеш да разбудиш този град.

Гласът на хилядолетния град (в смисъл истинският, не измамният като за гости на столицата) не е шум и олелия, а много, много тих шепот. За когото е отреден, ще го чуе, а чуждите няма нужда да слушат. От известно време Ника се беше научил да долавя смисъла на тези приглушени думи. А после (трудно е само в началото) започна и да вижда такива неща, каквито не всеки различава. Например очертания на предишни сгради, които личат през стените на новите постройки. Реещи се над земята разрушени черкви. Забравени гробове под многолюдните площи. Дори хора, които някога са живели тук. По улиците се движеха тълпи от различните московски времена, без пътищата им да се пресичат и без те да се забелязват взаимно. Понякога Фандорин спираше на сред тротоара и замръзваше на място, очарован от някоя непозната дама с красива голяма шапка и воал. Хората връхлитаха върлинестия разсеян човек и изричаха ядни думи по негов адрес (така му се падаше). След като се съземеше, Николас се усмихваше гузно и продължаваше нататък, но все се оглеждаше да види дали край витрината на „Седмият континент“ от столетните далнини няма отново да изплува някой силует.

Веднъж направи тази глупост: да се опита да разкаже на жена си за другата Москва. Тя се разтревожи и тръгна да го води на психиатър

— едва се отърва. Дори да беше лудост, на Ника му харесваше и той не искаше да му мине. Във всеки случай поне е тих луд и на никого не досажда, а не като днешния господин Кузнецов. „Съдът се оттегля на съвещание.“ Как ви се струва? Добре де, няма значение, той си е президент на фирма за добри съвети, който има халюцинации и губи куп време за никому ненужни забавления.

Увлечен в идиотското си занимание, не забеляза как денят се изниза. В крайна сметка всичко със загадката за сержанта се нареди. Успя да измисли такъв номер, че пръстите да си оближеш или, както се изразява Валя, абсолютен супер-пупер.

Секретарят по едно време надникна в кабинета, сигурно да попита нещо, но Николас размахаше ръце в смисъл: махай се, махай се, не ме занимавай сега, защото вратата за към Диамантената стая все не искаше да се отвори пред Данила. Телефонът непрекъснато звънеше, но тъй като Валя се оправяше сам, значи не беше нещо важно. Наложих му се да разговаря веднъж — с жена си.

— Пожар — каза Алтън както винаги без встъпителни и нежни думи, дори без „здрости“. — Обади се от Питер. ОСВЕН гори. Председателят на секцията по разложението се е разболял. Трябва да му помогнем. След работа отивам на летището. Прибери зверчетата от детската градина. Ще се върна след три дни. Ти си добре, нали?

— Да, но...

— Хайде, чао.

И затвори телефона. Жена му беше ужасно невъзпитана. Николас отдавна беше свикнал с това и не му правеше впечатление, само понякога в мигове на философски размисъл се чудеше каква странна двойка са двамата: двуметров заваян дангалак, възпитан в частно училище в лондонския Уест Енд, и дребна драка — пантера от бескуднишките джунгли. Пълно несъвпадение на вкусовете, противоположност на темпераментите, дори различно настроени вътрешни хронометри — Алтън живее по секундарника, а той отчита времето по векове. За Фандорин беше загадка, чудо на чудесата как тъй младата, стилна, триумфираща жена още не е наричала „скапания баронет“ (както се изразяваше Алтън, когато се ядосаше, и то в най-добрия случай) да върви при кралицата майка (още един израз от динамичния ѝ лексикон). Но добре че на света стават чудеса и няма защо да ги подлагаме на химически анализ.

Пълното наименование на „секцията по разложението“ беше: Секция за борба с разложението сред непълнолетните към Общоруско сдружение за възраждане етиката на невръстните (или накратко — ОСВЕН), един от учредителите и спонсорите на което бе вестник „Ерос“. Към тези обществени задължения Алтън се отнасяше не по-малко сериозно, отколкото към редакционните, и не виждаше никакво противоречие между двете сфери на своята дейност. На ехидните забележки на Ника отвърщаше, че пълноценният сексуален живот не пречи на нравствеността и ако на четиридесет години още не си го разбрал... — след което започваха оскърбленията.

Да вземе децата от детската градина? Но нали Николас беше обещал да отиде с Валя Глен в Мюзикхола. Валя отдавна се занимаваше с модерни танци, но само за собствено удоволствие, а сега изведнъж реши да опита на професионална сцена. В Мюзикхола се провеждаше открит кастинг за новата суперпродукция „Вале пика“, човекът от бъдещето много се притесняваше и беше помолил за морална подкрепа. Сигурно затова надничаше в кабинета — да провери дали шефът не е забравил какво е обещал.

Сега е шест и четвърт. Детската градина затваря в осем, най-късно в осем и половина. Значи, трябваше да побърза.

Фандорин излезе в приемната.

Глен стоеше до прозореца към двора и съсредоточено разглеждаше нещо. По стъклото плуваха неземни червено-сини отблясъци. Заинтригуван от техния произход, Николас се присъедини към своя помощник.

Дворът със стените, обагрени от домсъвета в цветовете на лунен кратер, изглеждаше малко злоецо, но красиво. Прозорците сияеха като планети, а долу бе спрял луноход — милиционерска кола, която мяташе по стените червени и сини отблясъци. Някакви хора очертаваха по земята кръгове от ярка светлина и за миг от полумрака изплува нарисован с тебешир контур на човешка фигура.

— Какво става там? — попита Фандорин.

— Отлитане, старфлайт — мечтателно проточи Валя.

— Какво отлитане?

— Пълно. Някакъв човек взел, че отлетял. Абсолютно. Пратил всички да си го начукат и отлетял. Сигурно се е надрусал или се е насмъркал — от това на човек също му порастват криле.

— Да не би някой да е скочил през прозореца? — потрепна гласът на Ника. — Току-що?

Живееш си обикновения щастлив живот, ядосваш се или се радваш на разни дреболии, а в това време някой съвсем наблизко се задушаваш от непоносима болка или от неимоверна самота и сам си прочита смъртната присъда...

— Не, доста отдавна. Отпреди три часа. Отначало се развикаха комшийските алтефрау, после пристигнаха ченгетата. Искях да ви кажа, обаче вие ме изметохте по бексайда.

— Какви ми ги дрънкаш тук за друсане и смъркане? — навъси се Николас и се дръпна от прозореца. — Какви криле? Внимавай, Валентин, дал си ми дума. Ако употребяваш наркотици, ще изхвъркнеш на секундата без никакво предизвестие.

— Тъкмо ще имам повод да се разкарам — язвително отговори асистентът.

Туше. Което е право, право си е — Николас плащаше на помощника си малко и понякога дори със закъснение. От друга страна, Глен не работеше в „Страната на съветите“ от меркантилни съображения. Майка му, банкерка (Валя я наричаше Мамона), даваше на сина си за кино и сладолед доста повече, отколкото Николас бе печелил през най-добрите времена отпреди кризата. Фандорин неведнъж бе правил намеци на представителя на златната младеж, че при сегашната конюнктура спокойно може да мине и без секретар, но реакцията при подобни опити беше бурна. В сините си дни Валя се изпълваше с безсловесна мъжка обида, а през розовите изпадаше в истерия и се разридаваше.

Глен не криеше причината, поради която по пет дни в седмицата от единайсет до шест прекарваше времето си в приемната на офис 13А. Причината беше романтична и се наричаше „Любов“. В кое от двете си възплъщения Валя беше влюбен (влюбена) в шефа си оставаше загадка за последния, защото Николас долавяше премрежените погледи на асистента си и през сините, и през розовите дни. Глен притежаваше чудовищното търпение на дървояд и въпреки пълната инертност на обожавания началник към андрогинните съблазни, явно не губеше надежда рано или късно да постигне целта си. Фандорин полека-лека свикна с уморителните навици на секретаря — примамливото трепкане с мигли, облизването на уж пресъхналите

устни, непрекъснатото свличане на презрамката от изваяното рамо — и престана да им обръща внимание. В крайна сметка Валя превъзходно се справяше с канцеларската работа, а при пътуване беше направо незаменим. Къде да намери друг такъв сътрудник, и то срещу толкова необичайна заплата? В тази логика безспорно имаше срамен елемент на отношение като към държанка, но Фандорин се надяваше, че страстта на Валя постепенно ще премине към платонична фаза, защото сексуалният живот на човека от бъдещето протичаше извънредно бурно и без Ника да участва в него.

Валя недоволно сведе поглед, с нежен жест докосна тънката си шия, влюбено обрамчена от яката на петстотиндоларовия пуловер, и поглади полираното си до огледален блясък теме. Той много се гордееше с идеалната форма на черепа си и в мъжката си същност я демонстрираше, а в женската предпочиташе разнообразието от прически — в специалния си шкаф той държеше няколко десетки перуки с най-невъобразими модели и цветове.

— Хайде, не се правете на интересен. — Глен докосна пръст рамото на Ника. — Решил човекът и отлетял. Негово прайвъси. Всички сме прелетни птички. Клъвнем някое друго семенце, отгледаме си пиленцата и чурулик-чурулик към райските страни. Шефе, отиваме ли в театъра или не. Ай ем соу нървъс, направо кошмар!

Кошмарното му вълнение беше истинска преструвка. Това стана ясно, когато трийсетте претенденти започнаха да танцуват по сцената, следвайки командите на режисьора („В редица назад! Подскок! Още веднъж! Сега размърдайте краката! Госпожицата със зеленото трико, казах краката, а не задника! Вълна с ръцете! Така! Хайде сега високо нагоре!“)

Сред цялото това брауново движение Глен изглеждаше като прима балерина в обкръжението на кордебалета. Неговите подскоци бяха най-високи, движението назад — най-изящно, той така вдигаше крак, че коляното му се сливаше с рамото, а когато режисьорът настоя за „малко повече еротика“, всички в залата гледаха вече само новоизлюпения Антиной.

Междувременно Валя успяваше да хвърля и бързи погледи към шефа, така че идеята беше очевидна; дошъл е да направи впечатление.

Фандорин въздъхна и си погледна часовника — след десет минути трябваше да отиде да прибере децата.

Режисьорът свали от сцената всички освен Валя и сега изпитваше само него, тоест резултатът от конкурса можеше да се смята за решен.

Както следващата група кандидати, така и феновете, пък дори и посрамените претенденти не сваляха очи от божествения танцър, окуражаваха го с викове и аплодисменти. Особено усърдие проявяваха момичетата. Николас забеляза, че някои от тях с явен интерес поглеждат и към него. Това го ласкаеше. Щом девойките те заглеждат дори когато си на четиридесет, значи не си за изхвърляне. Той изпъна рамене и небрежно метна ръка върху облегалката на празния съседен стол.

Една от девойките, много слабичка, която заради аленото трико приличаше на пролетно морковче, в тих разговор с приятелките си се насочи към Фандорин. Е, това беше вече прекалено. Да се радва невинно на младите е едно, но да влиза в разговори с тях, и то евентуално от неприлично естество?

За всеки случай той свали ръката си от облегалката, закопча сакото си и се навъси.

— Извинете, вие педал ли сте? — попита детето, като се приближи.

Николас знаеше, че младите нямат много задръжки, и затова не се изненада. Просто отговори:

— Не.

Морковчето засия, обърна се към приятелките си и сви в кръгче палец и показалец в смисъл: всичко е о кей.

— Значи сте вехтият? — кимна тя към сцената. — Дошли сте да се коркате?

Чак сега Николас схвана причината за интереса на момичето към негова милост. Думата „вехт“ означаваше „баща“.

— Не съм му вехт, а колега — тъжно отвърна той. — Но ви съветвам, мила госпожице, да не се заглеждате много по Валя.

Девойчето се хвана за сърцето.

— Значи той е педал? Не си пада по момичета, така ли?

Николас не можа веднага да се сети как да обясни нюансите на Валините пристрастия.

— Той е... универсален. Но още веднъж ви повтарям, недейте. Ще патите.

— Продавайте съветите си на пазара, чичко. Добри пари ще изкарате.

И си тръгна. Право казват хората, че с устата на децата говори истината.

Николас пристигна в детска градина „Перипата“ на „Покровка“ по-бързо, отколкото си мислеше. На булеварда го нямаше вечното задръстване благодарение на това, че беше ноември — позадрямал сезон, когато протичането на всички жизнеформиращи сокове, включително на московския трафик, се забавя.

Градината не беше обикновена, общински образец, а прогресивна, частна. Една преподавателка пенсионерка, уморена да работи за хиляда и петстотин рубли на месец, бе събрала група от десет деца. Нейната съседка по комунално жилище, бивша графичка, отговаряше за храненето. Стихийно възникналият щат на предучилищното заведение се допълваше от останалите съседи: безработна аптекарка и сакат майор от специалните части, на когото бяха поверили физкултурата и подвижните игри. Таксата беше доста висока, но „Перипата“ си заслужаваше — дори взискателната Алтън беше доволна от детската градина.

Геля седеше в антрето върху шкафчето за обувки и си клатеше краката.

— Най-последно — каза тя (беше се научила на строгия тон на майка си). — Между другото, часът е осем. Костя и Вика вече ги взеха.

Николас се заслуша във воплите, които долитаха от дъното на апартамента, и парира:

— Но останалите са все още тук, нали.

— Костя и Вика обаче вече ги взеха — непреклонно повтори дъщеря му, обаче все пак целуна баща си по бузата и Ника по навик се трогна, макар целувката да беше само за да се спази традицията.

— Ти защо не си играеш?

— Не обичам това превземане на двореца на Амин.

— Какъв дворец? — изненада се Фандорин.

— Абе, татко, ти да не си от Чукотка? — поклати глава Геля. — Амин е афганец, който е искал да предаде всички ни.

— Афганистанец — поправи я Ника и мислено за кой ли път вече си даде обещание да поговори с майор Владилен Никитич да не пълни главите на децата с разни глупости. Пък и що за израз е този за Чукотка? Или ще разговарям лично със Серафима Кондратиевна — остави си вратичка магистърът, защото малко го беше страх от ветерана от специалните части, който наместо парче от черепа си имаше имплантирана титанова пластина.

Изгуби двайсетина минути да измъкне сина си от боя. Ераст се остави да бъде евакуиран едва след като беше тежко ранен в сърцето. Николас изнесе героя в антрето, облече го и го обу. Раненият дойде в съзнание чак на стълбището.

Все пак изглеждаше невероятно, че близнаците почти не си приличат. Геля беше руса като баща си, но с очи като на мама — тъмнокафяви. Докато Ераст, напротив, беше тъмнокос и синеок.

Заради имената между двамата съпрузи бе избухнала същинска война — не можеха да се разберат как да нарекат сина и дъщерята. В крайна сметка избраха компромисния вариант бащата да избере име за момчето, а майката — за момичето. И двамата — и Николас, и Алтън — останаха изключително недоволни от избора на отсрещната страна. Съпругата казваше, че момчето ще го подиграват и ще римуват името му как ли не, и не пожела да чуе нищичко за героичния праядо Ераст Петрович. Ника също смяташе името Ангелина за пошло и претенциозно. Макар че на дъщеря му то май подходеше: когато поискаше, тя можеше да се направи на такова ангелче, че самият Рафаел да изпадне в умиление.

В отсъствието на Алтън принципът на единоначалието в семейство Фандорини преставаше да действа, започваше да се вихри анархия и непослушание, затова Николас успя да сложи децата да спят чак към десет. Сега оставаше да им прочете приказката за лека нощ и можеше да седне да работи върху сценария на по-нататъшните приключения на камерсекретаря.

— „Иван царският син и Сивия вълк“ — прочете Ника заглавието на приказката и направи съблазнителна пауза.

Ераст, който беше пълничко, мудро и обстоятелствено дете, подпря главата си с ръка и сбърчи вежди. Тъгълът, в който стоеше

леглото му, беше целият окичен с оръжия и батални рисунки. Геля притвори устни, изтегли юргана чак до брадичката си и се приготви да се страхува. На нейната стена беше нарисуван прозорец с изглед към морето, а върху рисунката имаше истински завески с дантели.

— „Имало едно време в руското царство един царски син на име Иван“ — започна Фандорин.

— Момче? — незабавно го прекъсна Геля. — Пак ли? Или ще е за Малечко Палечко, или ще е за Емеля. Ами за момиче?

Ераст изразително подбели очи, но прояви сдържаност и си замълча.

— Ще има и за момиче — обеща Фандорин и набързо пробяга с поглед редовете — честно казано, не си спомняше много добре приказката за Сивия вълк освен по картината на Васнецов. — Понататък.

— Така не е честно. Искам веднага да е за момиче.

— Е, добре. И в същото царство живеело едно момиче на име царкиня Маря... Чудна хубавица, мила и умница...

— Ами Иван царският син? — мигом се докочи синът. — Не е ли бил хубавец?

— Бил е, разбира се.

— И мил, и румен — завърши Ераст.

— Да — Николас остави книжката. При толкова интерактивен режим рядко успяваше да дочете някоя приказка докрай — налагаше се да импровизира. — Иван царският син и царкиня Маря се обикнали и решили да се оженят.

— Не може така — отсече Ераст.

— Защо?

— Защото са брат и сестра.

— От къде на къде?

— Иван е царски син и Маря е царкиня. Сестрите не се женят за братята си, няма такива работи.

Николас помисли и накрая се сети да отговори:

— Но това е приказка. Както знаеш, в приказките стават всякакви работи.

Ераст кимна. Баща му можеше да продължи.

— Но в царкиня Маря се влюбил злият вълшебник Кашчей Безсмъртни, отвлякъл я и я отнесъл мноого далеч, през девет царства в

десето...

Тогава го прекъснаха и двамата. Геля заяви:

— Щом се е влюбил, значи не е чак толкова зъл.

А синът с подозрение присви очи:

— Каквоо? (така се беше научил да говори от една телевизионна реклама и сега вече трудно можеше да се отучи) Какъв е пък тоя Кашчей Безсмъртни? На когото ние с Иванушка глупака първо му счупихме яйцето, а после — върха на иглата ли? Той нали паднал и издъхнал?

— Е... — не можа веднага да се сети какво да отговори Фандорин. — Така станало после. Той преди това откраднал царкиня Маря.

— Значи трябваше да започнеш да разказваш първо за Иван царския син, а после за Иванушка глупака — измърмори Ераст. — Защото така не е правилно. Добре де, давай нататък.

На справедливата забележка на Геля за любовта Николас не отговори нищо, само се усмихна и я погали по меката коса. Тя припряно дръпна глава, в смисъл: не ми е до глупости, продължавай нататък.

— Яхнал Иван царският син добрия си буен жребец и тръгнал да дири царкиня Маря. През тъмни гори, през дълбоки морета, през високи планини и отвъд сини езера. Месец яздил, два яздил и се озовал на такова място, където нямало нищо, само вятърът виел и гарвани грачели. И що да види — на пътя голям, много голям камък, а на него пише:

„Тръгнеш ли направо, живота си ще загубиш, наляво поемеш ли, душата си ще загубиш, надясно завиеш ли, коня си ще загубиш, а назад път няма.“

— Хайде стига за Иван царския син — разбунтува се Геля. — Сега трябва да ни разкажеш за царкиня Маря. Как живяла там при Кашчей Безсмъртния, за какво са си говорили, с какво я гощавал и какво ѝ е подарявал.

— Защо си мислиш, че я е гощавал и дарявал?

— Ами нали се е влюбил.

— Да, да — Николас се почеса по носа. — Та живяла си тя с него доста добре. Той бил личен мъж, още в силата си, много неща видял в

живота си и бил умен. Изключителен разказвач. Но царкиня Маря не можела да го обикне, защото...

— Човек не може да заповяда на сърцето си, нали? — подсказа дъщеря му.

Ераст се изкашля деликатно:

— Кхъ — кхъ.

Което значеше: май стига глупости? Фандорин подхвана фабулата нататък.

— Застанал Иван царският син пред камъка и се чуди накъде да поеме. Не му се иска да загуби живота си, камо ли пък душата си...

— А какво е да загуби душата си? — поинтересува се Геля.

— Това е най-страшното, което може да ти се случи. Защото външно изобщо не личи. Човек уж си е същият, но душата му я няма и той само прилича на човек.

— И много ли такива хора има? — уплаши се дъщеря му.

— Не — успокои я Ника. — Малко са. Пък и те не са съвсем обречени, защото, ако много силно пожелаят, могат да си я върнат.

— Ще си разказваме ли приказката? — сложи край на схоластичната дискусия Ераст. — Накъде поел все пак?

— Надясно, разбира се.

Геля попита с трепнал глас:

— Ами конят? Нали каза, че бил добър.

Синът също се навъси: нещо не беше наред.

— Аа, той не го взел със себе си — измисли го Ника. — Оставил го до камъка да си пасе.

— Много правилно — одобри практичният Ераст. — Може да го прибере на връщане.

Тук според законите на жанра трябваше да последва малко съспенс и Николас заговори със зловец глас:

— Тръгнал Иван царският син надясно и се озовал в страшен гъсталак. Леле, колко тъмно било там! Под нозете му нещо попуквало, над главата му шумолели нечии криле, от мрака светели нечии очи.

— Ох — каза Геля и издърпа юргана чак до очите си, а Ераст мъжествено стисна зъби.

— Изведнъж на пътеката изскочил Сивия вълк! — продължи да нагнетява Николас. — Зъбите му ей такива, ноктите му ей такива, козината му настръхнала! Че като зинал...

Тук трябваше да спре, защото звънецът на вратата зачурулика. Кой ли можеше да е в десет и нещо вечерта? Дали Алтън не се беше отказала от командировката?

— Ще отворя и веднага се връщам — каза Ника и стана.

Не, не беше Алтън.

На площадката стоеше някакъв мъж със спортно яке. Лицето му избръснато, с твърда издадена брадичка, очите — малки, напористи. Под мишницата си непознатият държеше папка от изкуствена кожа с цип.

— Тук ли живее Николай Александрович Фандорин? — попита той, вперил от долу на горе поглед във високия домакин.

— Аз съм — предпазливо отговори Николас.

Всеки жител на Русия знае, че от късни ненадейни посещения не може да очаква нищо добро.

— Значи, вас търся — широко се усмихна мъжът, сякаш съобщаваше извънредно радостна новина. — Аз съм от МУР^[1], от шестнайсети отдел. Оперативен работник Сергей Николаевич Волков. — Отвори под носа му малката си карта, показва я, но за миг — Фандорин успя да прочете само думата „капитан“. — Може ли да вляза? Трябва да си поговорим.

Капитанът пристъпи напред и Николас инстинктивно му стори път.

Щом престъпи прага, оперативният от МУР жизнерадостно заяви:

— Лошо ви се пише, гражданино Фандорин. Дето се казва, ще оставим маратонките сираци, а — и оголи острите си жълти зъби в хищна усмивка.

От това озъбване Николас неволно отстъпи още крачки и капитанът тутакси превзе освободената територия. Той завъртя глава надясно-наляво, който знае защо потърка с пръст старинното огледало в рамка от черно дърво (купено на „Арбат“ в доброто старо време преди инфлацията).

— Венецианско? Хубава вещ!

— Защо пък венецианско? Руско е, московска изработка — изломоти Ника. — Какви маратонки? Какви ги дрънкате?

— Трябва да си поговорим — прошепна милиционерът, като докосна домакина по копчето — явно си имаше този порочен навик да пипа всичко. — Ъхъ, да си поговорим.

От това безцеремонно пипане, от идиотския шепот Фандорин най-сетне се съвзе и се ядоса. Не на късния гост, а на себе си. Ама че дивотия! Защо честен, спазващ законите човек трябва да нервничи заради посещение от страна на милицията, па дори и на криминалната?

— На кого му трябва? — с неприязън попита той и махна от гърдите си ръката на капитана. — Защо сте дошли, без да се обадите предварително, и то толкова късно...

— На вас ви трябва — прекъсна го Волков. — Най-вече на вас. Мога ли все пак да вляза?

— Влизайте, щом сте дошли.

Николас пръв влезе в хола. Дали може да се обади, капитанът дори не попита. Извади от джоба мобилния си телефон — скъп, доста по-луксозен от скромния сименс на Ника, и натисна едно копче.

Корумпирана личност — рече си Фандорин, който никак не хареса безпардонния служител. Всички знаем каква заплата получават в милицията, с нея човек не може да си купи такъв телефон. Или взема подкупи, или те „предпазва“ от мутри — знаем, виждали сме го по телевизията.

— Ало, Миш? — загъгна Волков и се извърна. — Аз съм Сивия. Кво става с мършата?... Ясно. И специалните ли нищо не дават?... Ясно... Добре, заминавай за „Колобки“, нямате нужда от мен... Засега се оправям... Да, при тоя, при кандидата — той погледна към Николас, който разбра, че е „кандидатът“. Кой знае защо от тази невинна дума го полазиха тръпки. — Като свърша ще ти дрънна... Ъхъ, хайде.

Капитанът завъртя кръглата си, високо подстригана глава и попита:

— Сигурно живеете във вилата. А адресната ви регистрация е тук?

— Защо? — учуди се Фандорин. — Точно тук живея. Нямам вила.

Тази информация неизвестно защо озадачи оперативния. Той бързо отиде до вратата на кабинета и надникна и там — много беше нахален.

— Вижте какво, капитан Сергей Николаевич Волков от шестнайсети отдел — строго започна Ника с намерението да озапти наглеца, но милиционерът се обърна към него, лукаво го заплаши с пръст и изрече:

— Апартаментчето ви е доста калпаво. Нещо не ми се връзва.

Николас се изненада. Според московските понятия апартаментът му изобщо не можеше да бъде наречен калпав. Двеста квадрата в стара, но изцяло реконструирана къща с високи тавани. На времето той погълна доста голяма част от английското наследство. Тогава изглеждаше прекалено, но като се има предвид последвалата инфлация, жилището се превърна в единственото разумно капиталовложение.

— Кое „не ви се връзва“?

— Версията. Няма мрамор, не забелязвам килими, липсват кристал и бронз. Да не сте таен милионер? Като гражданина Корейко^[2]?

— Като кого? — примигна Фандорин, комуто през британското му детство татко сър Александър не позволяваше да чете съветска белетристика. — Ама вие какво си позволявате? Нахлувате в частния ми дом, вретете си носа навсякъде. Какво искате?

Милиционерът взе два стола, сложи ги един срещу друг, седна и с жест покани и домакиня да седне.

— Искам да не ми шикалкавиш — строго каза той. — За ваше добро е. Видя ли тефтерчето ми? Аз съм от шестнайсети. Това е отдел за разкриване на резонансни убийства, разбра ли? Не съм нито от стопанската, нито от данъчната. Ние не се занимаваме с кокошкарски истории. Казвайте, Николай Александрович, как си вадите хляба. Серьога Волков ви дава дума, че няма да ви накисне. И аз не мога да ги понасям тия гниди... Добре, сега ще ви покажа една джаджа, след което ще спреш да ми се притесняваш като госпожица при гинеколог.

Николас се навъси — метафората на капитан Волков не му хареса, също както и безцеремонното прескачане от „вие“ на „ти“. Но от мъглявите изказвания на оперативния душата му се изпълваше с все повече тревога. Май се заплиташе някаква мътна и неприятна история.

— Не може ли да отложим разговора за утре?

Той погледна към вратата на детската стая. Ераст и Геля сигурно губеха търпение да чуят продължението на приказката. Така му идеше

да изпрати капитана с мъглявите му фрази и зловещите му намеци по дяволите и да се върне в ясения и светъл свят, където няма никой пострашен от Сивия вълк и справедливостта винаги побеждава.

Но Волков вече му подаваше някакво листче и той нямаше как да се отърве от това идиотско положение.

— Я го прочетете. После сам ще решите дали да чакате до утре или не. Проблемът си е лично ваш. Ъхъ.

Беше ксерокопие от машинописен текст. Ника го прочете и не повярва на очите си:

ПРИСЪДА

НИКОЛАЙ АЛЕКСАНДРОВИЧ ФАНДОРИН, президент на фирма „Страната на съветите“ е обявен за гад и измамник, въз основа на което се осъжда на най-строгото наказание — ликвидиране.

— Какви са тия глупости? — възкликна Фандорин. — Откъде го имате?

— Добре, щом казвате утре, значи утре — злорадо се усмихна капитанът, взе листа и се направи, че се кани да си тръгва.

Но се отсърди и извади от папката голяма лъскава снимка.

— От джоба на ей този гражданин.

На снимката в едър план се виждаше мъртво лице: широко отворени очи, нимб от потекла по асфалта кръв. Гримасата беше необичайна за труп — доволна и дори сякаш тържествуваща. Николас изохка.

— Познат ли видяхте? — цял настръхна Волков.

— Да... Този човек днес идва при мен. В работата.

— Знам. В джоба му имаше реклама на вашата фирма. В колко часа?

— Накъде към три. Какво... се е случило с него?

— Знаете ли имената му? — мина на шепот милиционерът, сякаш се боеше да не сплаши плячката.

— Неговите ли? — глупаво попита Фандорин. — Кузнецов, тъй, само че не помня името и презимето му. Бяха някакви съвсем обикновен. Иван Петрович, Сергей Александрович... Не помня. Само че едва ли ми е казал истинското си име. Какво е станало с него?

— Защо „едва ли“?

— Не знам, така ми се стори. Обяснете ми най-после де, как е починал? И какво означава тази идиотска присъда?

Капитанът проточи с разочарование:

— Правилно ви се е сторило... Вие сте доста проникателен човек, гражданино Фандорин. За нищо на света не би ви казал истинското си име... Как е починал, питате? Скочил е от покрива. На първи блок на улица „Солянка“, тук наблизо.

— Значи той е бил!

Николас си спомни лунохода и очертания с тебешир контур върху асфалта.

— Видях през прозореца си милиционерската кола. Офисът ми е там!

— Знам. Защо е идвал при вас? Какво ви говори?

— Честно казано, така и не разбрах какво го е довело при мен. Държеше се странно... Мисля, че е преживял някаква лична драма. Може жена му да се е разболяла и да е починала. А може да са били халюцинации на болно съзнание. Той явно не беше на себе си... Но и през ум не ми е минавало, че като си тръгне от офиса ми, веднага ще сложи край на живота си!

Добър съветник си, няма що, препаратор на души — с болка си рече той. Да не забележиш, че пред себе си имаш човек, който е на ръба на пропастта. Може да е имал нужда само да чуе една жива дума на съчувствие, а ти му каза: „Имате ли съвест? Да откъсвате зает човек от работата му!“ И най-вече: зает с какво? Божичко, какъв срам!

— Аха, да сложи край на живота си — промърмори капитанът. — С вързани на гърба ръце. И със следа от изгаряне от електрошок на глезена.

Извади още една снимка: трупът беше обърнат по корем, ръцете му отзад бяха с белезници. Николас спря погледа си върху почернелите от кръв пръсти на покойника и потръпна.

Волков прибра страшните снимки и седна отново. Сега вече Фандорин също седна, защото почувства, че коленете му треперят.

— Вижте какво, Николай Александрович, хайде да си говорим честно. Първо аз ще ти кажа цялата истина. После — ти на мен. Става ли?

Николас кимна смутено. Усещаше главата си абсолютно празна и въпреки обичайния израз, мислите му не бяха объркани, те просто липсваха.

— Четохте ли за убийството на генералния директор на „Интермедконсултинг“ ЗАД? — делово попита оперативният. — За Залцман? Гръмнали са го с фугасна граната. Във вилата.

— Не, не си спомням... Не се интересувам много от криминалната хроника. Както знаете, бизнесмените у нас често ги убиват.

— Така е, пък и минаха вече три месеца — Волков отново бръкна в папката. — Ето, намерихме го, когато оглеждахме кошчето за смет в кабинета му. Сигурно го е получил по пощата и е решил, че са глупости, затова го е изхвърлил. Я вижте.

Снимка на смачкан лист хартия. Машинописен текст:

ПРИСЪДА

ЛЕОНИД СЕРГЕЕВИЧ ЗАЛЦМАН, генерален директор на Закрито акционерно дружество „Интермедконсултинг“, се обявява за гад и измамник, въз основа на което се осъжда на най-тежка мярка за справедливост — ликвидиране.

Николас се опита да преглътне спрялата в гърлото му буца, но не успя.

— Е, за това как са ликвидирали Зятков от „Честната банка“ не може да не си чувал. Всички медии гръмнаха.

Да, Николас помнеше онази история. Първо, защото при краха на банката със симпатичното име някои негови познати се лишиха от всичките си спестявания. И второ, убийството беше доста зверско. Заедно с фалирания във взривената кола пътували седемгодишната му

дъщеря и нейна съученичка — Зятков водел приятелките в зоологическата градина.

— Ето ти още нещо за четене.

Върху бюрото легна нова снимка: също такъв лист като двата предишни.

ПРИСЪДА

ВЛАДИМИР ФЬОДОРОВИЧ ЗЯТКОВ, председател на управата на „Честната банка“, се обявява за гад и измамник, въз основа на което се осъжда на най-тежка мярка за справедливост — ликвидиране.

— Какво... значи всичко това? — Николас разкопча копчето на яката си след втория опит, защото пръстите не му се подчиняваха.

— Честно казано, дявол знае — простодушно се усмихна оперативният. — Но основната ни версия е, че някой е решил да очисти обществото от кръвопийци и капиталистически тирани. Някои мръднали комуняги, ветерани на интернационалния дълг. Нали знаеш каква ни е държавата: половината са нерваци, другата половина — откаченяци, и половината от всяка половина някога са се обучавали да топят хората от народа.

Фандорин понечи да възрази срещу това тъй чудовищно преувеличение, обаче още веднъж погледна снимката и възкликна:

— Но това е тероризъм! Съвсем истински. Незнайно кой се аргументира с дявол знае какви сведения, изнася и изпълнява смъртни присъди срещу невинни хора! Такова нещо не е имало от години! За това трябва да се алармира целият печат! В Думата трябва да бъде учредена специална комисия! На никого обаче не му пука!

— Нарочно, за да не се вдига паника, както казваме ние — да няма „резонанс“. Шестнайсети отдел се занимава точно с такива дела, които могат да всеят всенароден смут. Както виждате, покойните не са какви да е хора, все са буржоа, та оттатък, или интелигентно казано — бизнес елит. Взето е решение да се води разследване, както се казва, без участието на обществеността. Инак ще започне една: червено-

кафявата заплаха, тинтири-минтири. Политика. Както и да е, не е моя работа. Аз съм ченге. Забия нос в земята и душа дали има следа, или няма. Накратко. Създадена е обединена оперативно-следствена група. Нарича се: „Случаят «Неуловимите отмъстители»“. Аз съм го измислил — похвали се капитанът, но Николас не може да оцени хумора, защото беше израснал по други меридиани и не беше познавач на съветската приключенска кинокаласика.

— Неуловимите? — повтори той с отпаднал глас. — Какво, не могат да ги хванат ли? Но защо трябва да отмъщават на мен? Аз на никого не съм направил нищо лошо. Ама че театър на абсурда...

— Че е театър, театър е — съгласи се Волков. — По-точно цирк. Получава се нещо като омагьосан кръг. Уж тия отмъстители сами се издават, защото, преди да бастисат поредния буржоа, му изпращат присъда. Човек може да им направи засада и да ги хване с голи ръце, нали така?

— Така е — покуражи се Фандорин.

— Да, ама не. Понеже медиите си траят, ние научаваме за новото приключение на неуловимите, когато трупът е вече налице, транжиран на дребно и опакован надлежно. Осъдените са сериозни хора, не се дават лесно. Свикнали са с това, че мутраците трепят без предупреждение, но в случая имаме някаква дивотия: „гад и измамник“, „осъжда се“. Залцман е изхвърлил присъдата в кошчето, казах ви. Добре че е станало в петък вечер и чистачката не е успяла да ошета. При Зятков тая хартийка се е подмятала цяла седмица, ако не и повече. Показал я на жена си и й казал: „Гледай какви ненормалници са се навъдили.“ Искал да я изхвърли, но съпругата не му позволила. Запазила си я да размива приятелките. Много весело, няма що... Ни мъж, ни дъщеря, ни мерджан за сто хиляди гущера, нито дори шофьор, с когото между другото, както установи разследването, мадам Зяткова поддържала сексуално-полови отношения — Волков се изсмя. — И в двата случая листчетата с присъдите случайно са попаднали в ръцете на следствие. Нищо чудно и в другите ни висящи дела, свързани с богатите, които вече не плачат, да си имаме работа със съща трънка и същия заек. — И веселият капитан ненадейно запя: „Мъртъвци с коси край пътя са се наредили. Червените дяволчета тъй са ги подредили.“^[3]

— Но... какво общо имам аз? Както виждате, нито съм милионер, нито съм експлоататор. Във фирмата ми работи само един служител!

— С какво се занимава фирмата ви? — присви очи оперативният.
— От какво правите мангизи?

Леко смутен, Николас му обясни за уникалния си бизнес. Че хората непрекъснато изпадали в трудни или нестандартни ситуации и биха се радвали да получат квалифициран съвет, но често пъти нямало от кого. Докато между другото нищо не е по-ценно от навреме даден правилен съвет... Обясняваше и потръпваше от вторачения в него поглед на детектива, защото чувстваше колко глупаво звучи всичко.

— Ясно — каза капитанът, когато Ника млъкна. — Не искате да ми кажете истината. Лошо, Николай Александрович. Уж се бяхме разбрали да сме честни.

— Чакайте! — сепна се Николас. Мозъкът му май бе започнал да се съвзема след първоначалния шок и се очерта първата, макар и нелепа хипотеза. — Ако става дума за някакви отломки от комунистическия режим, може да са ми сърдити, че съм нарекъл фирмата си така. Смятат, че се гавря с... не, знам, с идеалите на Октомври. Сигурно може да се установи кой е бил човекът, който се е хвърлил... тоест, когото са хвърлили от покрива?

— Де да можеше — въздъхна Волков. — Тоя наш парашутист няма нито особени белези, нито документи, нито мобифон. Снехме отпечатъци от пръстите му и ще ги изпратим в лабораторията. Ще изпишем една кофа мастило за няма нищо. Няма татуировка, значи не е бил окошарван. То си му личи, че не е криминално проявен.

— Да, като тип прилича по-скоро на съветски номенклатурчик от нисък ранг. Но кой може да го е убил и защо?

Милиционерът стана, прибра последната снимка в папката и звучно затвори ципа.

— Сигурно свои хора. Но защо — е тайната на двата океана, питайте ме нещо по-лесно. Може да е предал интересите на пролетариата. Върви ги разбери тия хахави изроди. Изроди — не изроди обаче, много са печени. И се очертава една доста по-интересна загадка. — Той се приближи съвсем до Николас и го погледна право в очите, за което му се наложи да се повдигне на пръсти. — Нещо не ви се връзват работите, гражданинo Фандорин. Изпълнителят е мъртъв, а

вие сте жив. Нямахте защо да ми се правите на интересен. Бога ми, не биваше. Да не стане така че вас самия да ви разфасоват в надлежна опаковка. Мен какво ме засяга, аз ще го преживея. Проблемът си е ваш.

И тръгна към вратата, тананикайки си песничката на котарака Леополд: „Тая неприятност ще я преживеем“.

Ника се паникьоса:

— Чакайте! Не можете да ме зарежете така! Та аз не съм олигарх и нямам телохранители!

— И при нас не ги даваме под наем — подметна през рамо оперативният. — Е, в УБОХ^[4] има отдел по защита на свидетелите, но вие не желаете да бъдете свидетел, нали. Защо не ми кажете истината? Все трябва да му намеря края на това кълбо — обърна се към Николас и изчака. — Не искате да ми я кажете значи. Както искате. Ако размислите, ето ви моя телефон.

Подаде му визитката си, махна с ръка и изчезна. След миг входната врата хлопна и Фандорин остана сам.

Опитвайки се да превъзмогне тръпките в цялото тяло той се разходи из хола. Допи му се уиски и дори си наля, но изведнъж се сети за децата.

Стоп. Ще треперим от страх после, когато те заспят.

Разтегна устните си в усмивка и влезе в детската стая. Коя приказка беше започнал да разказва? Ах, да, за Сивия вълк. И докъде беше стигнал? По дяволите, не можеше си спомни. Ей сега ще види той какво го чака заради късата му памет.

Не се наложи да продължи приказката — поне за това Николас получи амнистия. Недочакали завръщането на разказвача, децата бяха заспали, като Геля се беше прехвърлила в креватчето на брат си и бе сложила златокосата си главица на рамото му.

Позата изглеждаше толкова зряла, че Фандорин се сепна. Права е Алтън, специалистката по половите въпроси. Трябва да ги разделят в различни стаи. Петата годинка е точно периодът на първичния еротизъм. Във всеки случай той не биваше да дрънка глупости за любовта между брата и сестрата!

Но в следващия миг видя провисналата изпод завивките ръка на Ераст със здраво стисната пластмасова шпага и се засрами от порочното си съзнание на възрастен. Беше зарязал децата в тъмната

гора, пред зиналата паст на страшния вълк и си беше отишъл, след което дълго време не се бе върнал. Нормално е Геля да потърси закрила от брат си.

Николас внимателно разтвори ръката на сина си и извади шпагата. Излезе на пръсти, трескаво стиснал пластмасовото оръжие.

Глупости, ама, че глупости! „Гад и измамник“? „Осъжда се на ликвидиране“?

Някои дни си приличат помежду си и затова човек има чувството, че животът притежава логика и смисъл. Така сигурно смята и охлювът, който се топли върху железопътна релса. А после незначайно откъде налита нещо огромно, черно, дрънчащо, от което няма спасение... За какво, защо — има ли нещо по-долнопробно и глупаво от тези въпроси. Ами ей така, за нищо. Така решила природата, така направила.

Добре че жена му не си беше вкъщи и никой не видя позорното сноване на Ника из стаите и не чу несвързаните му и жалки нареждания.

За да сложи край на истерията, той изпи три порции чисто уиски и на помощ му се притече мъдрият алкохолен фатализъм: каквото има да става, то ще стане, но при всички случаи има смисъл човек да се съпротивлява. Като реши, че утрото е по-мъдро от вечерта, Фандорин си легна, за всеки случай изпи и две таблетки успокоително и веднага засънува успокоителен сън. Че е умрял, но същевременно не е мъртъв. Лежи си като спящата красавица в кристалния ковчег и се оглежда наоколо. Навън се вихри буря, бляскат светкавици, дъждът плющи по прозрачния капак, но прекрасният саркофаг е уютен и надежден. Той няма за какво да се безпокои, няма къде да ходи и изобщо няма нужда да прави нищо, защото всяко действие нарушава хармонията. Тази мисъл се стори на сънения мозък на Николас гениално откритие с величава простота. Вече полусъбуден, той продължаваше да я доразвива и да я обръща ту така, ту иначе.

На нас само ни се струва, че нещо ни се случва и че се движим във времето и пространството. Не, ние, тоест аз, съм единствената фиксирана точка в цялото мироздание. Наоколо може да става каквото ще, но моята непоклатимост е гарантирана — усмихваше се още неотворилият очи Фандорин. Кристалният ковчег е отличен образ, помисли си той и се протегна. В този миг обаче отвън наистина екна

гръм, облените от дъжда стъкла затрепериха и малкото прозорче се отвори от напора на вятъра. Първото, което хрумна на стресналия се Николас, бе дали не е надценил прозрачността и здравината на тази необикновена гробница.

[1] Московска криминална милиция. — Б.пр. ↑

[2] Герой на И. Илф и Е. Петров от романа „Златният телец“. — Б.пр. ↑

[3] Песен из филма „Неуловимите отмъстители“. — Б.пр. ↑

[4] Управление за сигурност и охрана. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ШЕСТА

ИЗГУБЕНИЯТ РАЙ

Ей сега, сега разперената десница щеше да го подхване за яката или за ръкава и тогава вече за Митридат Карпов тесният процеп наистина щеше да се превърне в саркофаг. Напълно невъзможно бе човек да си представи, че двамата изверги, намислили зло срещу самата велика императрица щяха да оставят жив свидетеля на своето деяние. Излишно беше да се прави на малолетен наивник, италианецът видя как Митя се представи пред светлейшия и с какви чудеса на паметливост блесна.

Зефирка заръмжа сърдито, грабна и притисна до гърдите си едно от своите съкровища, но това ѝ се видя малко и маймунката ухапа напористата голяма ръка за пръста.

Гвардеецът изруга, но беше толкова храбър, че не се дръпна.

— Плъх! — изпухтя той. — Сега ще видиш... — хвана Зефирка за крака и я измъкна на светло. Тя писна жално и лапичката ѝ блесна кристален флакон.

— А така! Гледайте, Еремей Умбертович — изгъгна Пикин. — Шишето изобщо не го е отмъкнал Гарвана, ами друга птица, крадливата сврака! Не е имало от какво да се плашим. Я да видим каква плячка е скрила още.

Митя дори не успя да си поеме дъх — алчната ръка отново посегна към него.

Обзет от ужас той ѝ побутна всичко, което се намираще върху камината: и хранителните запаси, и токата си, и звездата на старчето.

Точно звездата го спаси.

— Охо! — Пикин с трясък скочи на пода. — Искате ли да си разделим плячката, ваше превъзходителство. За вас токата, хайде и ябълковия сладкиш, а за мен Сашка Невски. Ще изчопля диамантите, ще ги занеса на някой сарафин, пък и вие ще спечелите — ще ви платя част от дълга.

На Митя му домъчня за старчето, но какво да прави?

— Колко е малка, като от играчка или от детска обувка — разсеяно промърмори Метастазео (сигурно за токата, май нямаше за какво друго). — Както и да е, всичко е добре, когато свършва добре. По същество, Пикин. Тия камъчета няма да стигнат да ми се издължат. Но ако днес всичко стане, както сме го намислили, ще сме квит. Щом довечера старата получи мигрена и започне да повръща, ще си вземете разписките и полиците. А когато завещанието влезе в сила, ще ви открия нов кредит, за десет хиляди.

— За петдесет — каза храбрият преображенец. — И пак ще е малко, по дяволите. Ако започнем да водим чипоносия за носа (ха, какъв каламбур!), двамата с Платон ще сложите в джоба си цяла Русия.

И стъпките им отекнаха към изхода. Слава Богу, отидоха си. Можеше да излезе.

Вечеряха с Нейно величество в Диамантената стая във възможно най-тесен кръг — самата императрица, августейшият Внук без съпругата му, Фаворита, две възрастни и много грозни дами и адмирал Козопуло.

Там бяха също и началникът на Секретната експедиция Маслов и страшният секретар на Зуров, но те не седяха на масата, а на табуретки: първият зад императрицата, а вторият отсреща, зад гърба на княза. И двамата държаха в скута си по една папка, малко хартия и мастилница с перо, за да могат веднага да записват, ако на нейно величество или негова светлост им дойде наум някоя държавническа или просто значителна мисъл.

Е, през цялата вечер подобно нещо не се случи нито веднъж. Сигурно заради адмирала. Той не спираше да дърдори, сипеше разкази и шеги, но все скучни — всяка от тях свършваше с това, че някой напълнил гащите или му прилошало на някакво височайше събрание, или прелюбодействал с чужда жена и скочил гол през прозореца. С други думи — вечните приказки на възрастните. Как не им дотяга?

На нейно величество обаче ѝ харесваха. Тя се смееше до сълзи на историите на адмирала, особено като чуеше някоя неприлична дума, на няколко пъти дори ги повтори. Всички останали също се смяха.

Сега Екатерина изобщо не беше като одева, в Малкия Ермитаж. Беше облечена семпло, със свободна рокля и бяло тюлено боне.

Лицето ѝ бе отпуснато, спокойно.

— Хубаво — каза. — Само тук душата ми се успокоява.

Според Митя мястото беше странно за успокояване. В стъклените витрини тържествено блестяха императорските регалии: голямата и малката корона, скиптърът, златният герб и другите царски скъпоценности. По стените висяха копринени и брокатени флагове. На човек му идеше да застане изпънат в пълна парадна униформа, а тя, видите ли, се успокоявала. Явно на господарите душата им си почива от други неща, не като при обикновените простосмъртни.

— Много е приятно, нали? — императрицата се протегна сладко. — Имам чувството, че съм се подмладила с двайсет години. — Извинявай, миличък — обърна се тя към Внука, — че не каня твоята Лизанка, но е много свежа и красива. А така до моите бабички се чувствам хубавица — засмя се и се обърна към изквичалата хрътка: — Ах, мила Аделаида Ивановна, прости ми, че те забравих. Ние с теб тук сме две хубавици.

Кученцето се зарадва на вниманието, завъртя опашка, царицата лукаво рече на Фаворита, но не на „вие“, а ей така, по домашному:

— Яд ли те е, Платоша? Днес пръв хубавец не си ти, а ей онзи толкова мил кавалер — и посочи Митя. — Играй си, ангелче, играй си. После може да си поиграем заедно.

Диспозицията на Митридат Карпов беше следната: бяха му отредили да лази по земята, където нарочно бяха наслагал и цветни кубчета и дървени войници. Е, благодаря за вниманието, но все пак възрастните са неимоверно тъпи. Какви кубчета и какви войничета, щом още вчера видяха, че той в нищо не им отстъпва по разум?

Но даже и да му бяха приготвили вместо бебешките занимавки някоя по-интересна играчка, да речем, логаритмичната таблица, днес пак нямаше да му е до развлечения. Той дори не докосна дървените залъгалки, все не можеше да откъсне поглед от кристалния флакон, който стоеше до Нейно величество. Дали е същият? Дали Пикин бе успял да го подмени?

По случай постния ден на масата имаше само риба и плодове, пък и цялата риба я изяде Козопуло, останалите почти не докоснаха храната. Сигурно са знаели, че тук няма да се наядат, и са вечеряли предварително, сети се Митя. За това пък пиеха различно и за всеки си имаше питие: освен флакона пред царицата стоеше гарафа със сок от

касис, Фаворита пиеше вино, адмиралът — английски пунш „халф енд халф“, великият княз си наливаше чай, стариците опитваха от ликьора, а Маслов и италианецът не пиеха нищо.

На два пъти ръката на Екатерина посегна към фаталното шише и Митя се вледени от ужас, но в последния момент тя предпочете сока.

Как, как да ѝ каже за смъртната опасност?

Цял ден държаха Митя в покоите на Фаворита. Нямаше никаква работа, но не можеше и да избяга — пред вратата бе поставена строга охрана, която без специално позволение нямаше да го пусне. Той реши да ѝ каже довечера, когато го заведат в Диамантената стая, но го поведе не друг, ами най-главният злосторник — Еремей Метастазιο. Митя така се страхуваше от него, че чак стисна очи. Италианецът го питаше за нещо незначително, но той дори не можа да му отговори като хората.

По време на вечерята секретарят уж разсеяно, но все току поглеждаше Митридат, а от тия черни очи на него всичко отвътре му се смразяваше. Значи не било измислица за черното око. На който душата му е черна, и погледът му е същият.

— Все пак ще си пийна от това питие — каза решително нейно величество. — Нищо, че е петък, няма да е голям грях. Щом е от полза за здравето, църквата не го забранява. Защото вашата напитка е полезна, нали, Константин Христофорович? Много я харесвам, така ме сгрива отвътре.

— Много е полезна, васе величество! — бавно отвърна гъркът. — И е благословена от митрополита. Я да ти видя езика, майцице. Ако е розов, пий смело.

Семирамида изплези език и всички с интерес впериха очи в него, а Митя чак се повдигна на пръсти. За жалост, макар и грапав, езикът ѝ беше съвсем розов. Явно, каквото лошо имаше да става, щеше да стане.

— Мозе. Цаска, дазе две — разреши Козопуло и тутакси ѝ наля от напитката.

Сякаш някаква сила тласна Митя. Той с вик се втурна към масата и блъсна нейно величество в лакътя. Чашата литна към пода и изпръска копринената рокля на царицата.

— Ах! — извика Екатерина и началникът на Секретната експедиция ненадейно бързо скочи от табуретката си към Митя и

здро̀во го стисна за врата. Императрицата ужасно се ядоса.

— Диване! Изкара ми акъла. Махнете го оттук, Прохор Иванович!

Маслов хвана нарушителя на реда за ухото и го помъкна към вратата. Много болеше и беше унижително, Митя искаше да извика за отровата, но точно тогава срещна очите на господин Метастазео. О, колко страшен беше този яростен, унищожителен поглед! После секретарят погледна по-надолу и трескаво дръпна кърпата на врата си, сякаш не му стигаше въздух. Видя я, разбра Митя. Видя обувката му без токата. Досетил се е.

Криво-ляво докрета до вратата, влачен от ръката на Маслов, която го дърпаше за ухото. Не щеш ли, отекна отчаяният вопъл на господарката и железните пръсти се разтвориха. Пазителят на престола хукна към своята повелителка.

— Какво й е? Вижте! Лошо й е! — извика Екатерина и посочи надолу.

Там, в разлялата се рубинена локвичка, лежеше хрътката Аделаида Ивановна, която беззвучно разтваряше уста и риташе и с четирите си лапи.

— Отрова! — гръмовно извика Маслов. — Напитката е отровна! Посегателство срещу живота на нейно величество!

Императрицата цяла омекна. Катуряйки столовете, другите се устремиха към нея.

— Тази настойка е хубава! — биеше се в гърдите Козопуло. — Аз пих, майцица царица пи! Никога нисто!

Изведнъж тайният съветник се върна при Митя и го хвана за раменете:

— Защо счупи бутилката? — предпазливо прошепна той. — От детска наивност или си знаел за отровата? — После допълни тихо: — Кажи ми истината, не бива да ме лъжеш. — Очите на бърнестия старец бяха матови, без блясък. Сега бе моментът Митя да му каже всичко, но той се смути, без да иска, погледна Метастазео и цял се вцепени от втренчения чудовищен поглед на заговорника.

— Знаеш нещо, виждам аз — прошепна Маслов. — С добро ли ще ми кажеш или да те пратя в експедицията? Нищо, че си малък...

Тогава се чу слаб глас:

— Къде е той? Къде е моят ангел хранител? Прохор Иванович, защо сте го сграбчили за раменете? Ела тук, спасителю мой. Господ те е пратил при мен и Русия. И хватката на черния старец отслабна, разтвори се.

След незабравимата вечер в Диамантената стая Фортуна подхвърли Митридат Карпов от високо по-високо. От паж на светлейшия княз Зуров, каквито момчета на различна възраст имаше поне две дузини, той стана Възпитаник на Нейно величество, единствен в цялата империя — такова отличие му бе дадено. Имаше и други награди, по-обикновени, но също престижни. Първо, повишиха Митя по военна служба: преди той се водеше извънщатен капрал от конногвардейския полк, а сега стана щатен вахмистър, което по чин беше равно на армейски капитан. Второ, за усилията, положени за възпитанието на детето чудо изпратиха на таткото орден „Св. Владимир“ и пет хиляди рубли сребро. Но позволение да дойдат татко и мама (Митя, който не забравяше плесниците и стъпканите жабета, не беше помолил за Ендимион) не се получи. „Аз ще ти бъда вместо майчица, Платон Александрович вместо татко — отвърна Екатерина. — За утеха на твоите родители ще им подаря някое ново селце от полските. Там и земята, и хората са много, има за всички.“ По онова време Митя беше вече научен и знаеше, че тя не иска да натъжава Фаворита, защото княз Зуров не можеше да търпи хубави мъже край императрицата. Някои семейства с техните хубавки синчета успяваха с това дори да правят кариера. Пратят в двореца някой млад красавец, той се позавърти ден-два, набие се на очи на светлейшия и току-виж го пратили дипломатически куриер или в армията с по-висок чин, а един, който беше доста симпатичен, стана дори посланик в чужбина, само и само да е по-далеч и по-задълго.

Изобщо Митя остана сам-самичък да сиротства или по-точно, както се изрази остроумецът Лев Александрович Кукушкин — да сиропства. Сигурно мнозина биха искали да им е толкова зле.

Настаниха възпитаника в собствен апартамент близо до височайшите покои с прозорци към Дворцовия площад. Назначиха му щат от лакей, отредиха му учители и за здравето на безценното детенце започна да се грижи лично лейблекарят Круис.

Митя живееше в разкош, но доста по-притеснено, отколкото в Утешителное.

Ставаше не когато си поискаше, а по тъмно, в шест, щом дворцовият звънар удареше звънеца: не можеше и да си помисли дори да спи по до късно, щом нейно величество е благоволила да се събуди. Миенето сутрин бе следното: за да отлепи сънени очички, слугата му разтриваше клепачите със сьонгерче, напоено с розова вода; после отвеждаха под ръка скъпоценното дете в умивалнята, където водата от помпа се лееше от бронзовата тръба сама, и то не ледена, а затоплена. Със собствената си ръчица той си миеше само зъбите, докато с измиването на останалите части от тялото се занимаваха двама лакеи — единият, по-старшият, на всичко, разположено над гърдите, вторият — по-надолу.

Само за два дни цяла дружина придворни шивачи и обуцари ушиха дрехите и обувките за любимеца на императрицата. Тоалетите, особено парадните, бяха неописуемо красиви, някои от тях — със скъпоценни камъни и златно вземо. Цялото това богатство зае цяла стая, именувана гардеробна. Жалко само, че не го оставяха сам да си избира дрехите. За тази важна работа отговаряше камердинерът, който знаеше до най-малка подробност дали днес студът е много силен и какво е разписанието на Митридат, и не питаше за желанията му — поднасяше му тоалет според случая и условията. А за различните потребности той трябваше да се преоблича поне по седем-осем пъти на ден.

Щом го облечаха, предаваха го на коафъора да му реше косата, да я маже с мазила и да я ръси с пудра.

После закуската. В Зимния дворец готвеха лошо, защото нейно величество не беше придирчива към яденето, най обичаше варено телешко с кисели краставички, пък и защото никога не се караше на готвачите — страхуваше се, че някой ще се докачи и ще ѝ сипе отрова. Та те му бяха отпуснали края. Кашата им все беше прегоряла, пържените яйца — пресолени, кафето — студено. В Утешителное бяха хранили Митя макар и не в сребърни съдове, но много по-вкусно.

Сетне започваха уроците, за което бе заделена специална класна стая. Освен на интересни неща — математика, география, история, химия — го учеха на много други, за които го беше яд да си губи времето.

Е, язденето на английско пони или фехтовката как да е, дворянин не може без това, но танците! Менует, руски, англез, екосез, grosфатер. Ама че глупости — да ти свири музика и ти да подскачаш, да клякаш, да разперваш ръце, да потропваш с токове. Сякаш човек си няма по-важна работа, сякаш всички тайни на природата са вече разкрити, морските дълбини са изучени, болестите са излекувани и перпетуум-мобиле — изобретено!

Ами заниманията с изящна словесност? Кому са изтрябвали тия измислени небивалици? До четвъртата си година Митя и сам бе чел романи, защото още не му беше дошъл акълът в главата и си мислеше, че всичко това са истински истории. После се отказа — от литературата човек не може да получи полезни сведения, само си губи времето. А сега трябваше да чете на глас пиеси, по роли: „Наказаната кокетка“, „Хамлет, принц датски“, „Нароченият рогоносец“ и прочее подобни глупости.

Следобед — задължителни забавления: игра на билиард и на билбоке. Но преди това допълнителни уроци по неуспешните дисциплини. За Митридат те бяха две: пеене и калиграфия. Е, когато човек пее фалшиво, няма как. Виж, с грозното писане Митя се сражаваше сериозно, на живот и смърт. Буквите му се лепяха една за друга, думите се сливаха в абракадабра, редовете скачаха по листа както си искаха. Защото сам се беше учил да пише, не като другите деца, които се упражняват дълго време. Ръката му все не можеше да настигне мисълта.

Веднъж, когато Митридат с пухтене скрибуцаше с перото и хабеше чудесната скъпа хартия, влезе императрицата. Погледна как се мъчи детето, целуна го в тила и горе на листа му показва как трябва да го прави, като изписа:

„Вечно признателна. Екатерина.“ Учителят му нареди и отреже долните драсканици и да запази като скъпоценна реликва горния край, където беше височайшият надпис. Митя така и стори. И още с първата поща изпрати хартийката в Утешителное.

Злодеите, които бяха сипали отрова в шишето с адмиралската напитка, още не бяха открити. Направо го беше страх да разкаже на царицата майчица всичко, което бе чул от камината. Ами ако Метастазео започнеше да отрича (и сигурно щеше да го направи!), ами ако поискаше да му покажат доносника (непременно щеше да

поиска!)? Всичко друго, но не и да гледа тия черни пронизващи очи! Само като си спомнеше за тях, устата му пресъхваше и нещо му се свиваше под лъжичката. Митя чу как Прохор Иванович Маслов докладва на нейно величество за хода на дознанието: неговите хора не се спирани и вече напипали нещо, но рибата била прекалено голяма, не дай боже да я изпуснат! Голяма си беше! Дано досадният старец сам успее да се добере до тях, малодушно си мислеше Митя.

Великата императрица наричаше малкия си спасител „талисманче“ и обичаше той да е наблизо, особено когато решаваше важни държавни дела. Обичаше да повтаря, че самото Провидение ѝ е пратило това момче, че Господ го с накарал да счупи смъртоносната чаша. Случваше се повелителката да се замисли върху някое трудно решение и изведнъж да насочи към възпитаника си странен взор — един такъв изпитателен или може би плах. Понякога го питаше и за мнението му. Отначало Митя се гордееше от това уважение, но после разбра, че на нея не ѝ трябва някои да ѝ дава акъл, а нещо друго. Тя не се вслушваше в прекия смисъл на казаното, а се опитваше да долови в звука на думите някакво стаено значение, сякаш ѝ говори не малкият придворен с кадифена дрешка, а делфийската пития.

Веднъж например по време на следобедния доклад нейно величество седеше уморена с притворени очи. Дали слушаше, дали не — не се знае. Отзад камерфрейлината ровеше с тънки пръсти косата ѝ. Щом откриеше насекомо, смачкваше го с нокът върху плоската златна кутийка за въшки. Митя стоеше на обичайното си място, на ниската пейчица, и четеше Линеевата „Философия на ботаниката“.

Камерсекретарят, много умен младеж, макар и доста грозен (че кой ще сложи хубавец на тая длъжност?), четеше една след друга депешите.

— През изминалата 1749 година в град Санкт Петербург са се родили 6750 души и са умрели 4015.

Императрицата отвори очи:

— Значи с колко повече са се родили?

Камерсекретарят размърда устни, а Митя, без да се откъсва от книгата, рече:

— Две хиляди седемстотин трийсет и пет.

— Плодят се, значи са сити, спокойни и доволни от живота — кимна Екатерина и отново притвори клепачи.

Докладващият продължи да чете:

— Ето какво пишат от Америка. Срещу индианците, които са обезпокоили област Кентъки, е изпратен корпус от доброволци, който напълно ги е разбил.

Митя си спомни едрия индианец. Представи си как той се прокрадва нощем към фермата на някой бял заселник. В ръката си стиска томахава, на гърба му виси колчан със спрели. Олеле, колко страшно! Браво на доброволците.

— Пак от там. Неприятна вест от остров Гуаделупа. В началото на октомври французите принудили англичаните да капитулират, да се върнат в Англия и да обещаят повече да не продължават да служат по време на войната срещу френската република.

Царицата се намръщи. Не обичаше французите.

Камерсекретарят го забеляза и се смути:

— Тук има още нещо, по-лошо...

— Казвай — нейно величество поклати глава. — Знам те, йезуитска душа. Запазил си най-лошото за края. Проверяваш дали съм гневлива. Не съм гневлива, не бой се.

Тогава младежът тихо прочете:

— Французите са превзели град Амстердам...

— Но какво става, Господи! — ахна Екатерина. — Няма ли кой да ги спре тия проклетници? — изведнъж се обърна към Митя и го попита: — Какво да правя, душичке? Да се обединявам ли с Европа срещу якобинците или да ги оставя да се изколят помежду си и да се съсипват един друг? Кажете ми, приятелче, защо тия дрипльовци бият всички? Нито пушките им стигат, нито топовете, нито мундири имат, нито провизиите им провизии. Какво е това чудо?

И го погледна с надежда, сякаш ей сега щеше да ѝ се открие някаква велика истина.

Митя бе щастлив, че ще допринесе с нещо за човечеството. Остави Линей и се помъчи да говори ясно, без да бърза, за да може тя хубавичко да го разбере:

— Те бият редовната армия, защото сега при французите е равенство и войникът не е добиче, което да върви напред, защото отзад е капралът с тоягата. Свободният воин разбира от маневри и знае за какво се бие. Свободните хора винаги работят и се сражават по-добре от несвободните.

Понечи да обясни още на Фелица, че не може в края на осемнайсетото столетие повечето поданици да са в позорно робство.

А тя отговаря:

— Колко вярно! Ама наистина с устата на детето^[1]!... — и се обърна към секретаря: — Пиши указ: следващият набор да не е от крепостни селяни, а от свободни земеделци, защото родените свободни са по-годни за воинския занаят.

Разцелува вцепенения Митя по двете бузи и му подари лакирана шейна от царския каретен двор. Какво нещо е да съветваш властелините — уж искаш да е за добро, пък става беля.

Имаше и още един случай.

Веднъж нейно величество редеше пасианс solitaire и беше в замечтано настроение.

— Ах — каза, — пиленцето ми, защо стар мъж, дори шейсетгодишен, спокойно може да се ожени за някое момиче, а зряла дама на същата възраст се смята за невъзможно да се венчае за някой двайсет и шест или двайсет и седем годишен?

И отново го гледа с надежда. Чак не смееше дъх да си поеме.

Митя помисли малко и рече:

— Мисля, ваше величество, че защото от шейсетгодишен старец все пак може да се заченат деца, а шейсетгодишна бабичка не може да има челяд. Хората нали затова се женят, населението да стане повече, инак за какво?

Между другото си спомни и един подходящ факт.

— Науката обаче познава и някои изключения. Чел съм, че през 1718 година в мексиканското вицецралство някоя си Мануела Санчес, шейсет и три годишна, станала трудна и родила мъртво дете от женски пол тежко седем фунта, три унции и два золотника^[2], а тя самата издъхнала от разкъсване на детеродните органи.

Императрицата захвърли картите, заповяда му да се махне и цялата се обля в сълзи. Какво толкова й беше казал?

Е, после излезе след него в коридора, прегърна го, нарече го „мила душа“ и „детенце“. Мнозина видяха всичко това и „случаят Митя“ засия още по-ярко.

В двореца вече бездруго говореха за чудното дете и за особената благосклонност на царицата майчица към него. Естествено, появили се и молители. Един камерхер^[3] настояваше да го водят на събиранията в

Малкия Ермитаж. В дар донесе фунт бразилиански шоколад. Вицедиректорът на императорските театри, дошъл да иска позволение да постави някаква игрива пиеса, явно не беше очаквал, че прочутият Митридат ще е толкова малък. Връчи приготвените дарове донякъде смутен: половин фунт вирджински тютюн и най-новото изобретение срещу една лоша болест — прозрачно калъфче от мехура на някаква африканска риба. Митя даде тютюна на камердинера, шоколада изяде, а разтегателното калъфче си запази като незаменима вещь за опити с нагриването на газ.

Полека-лека Митридат започна да свиква в огромния дворец, който ред по ред, страница по страница разкриваше пред него книгата на безбройните си тайни. Е, не цялата, а само малка нейна част, защото едва ли беше по силите на един простосмъртен, па дори и на самия дворцов комендант да разбере този огромен каменен фолиант в цялата му необятност. Дори да живееше сто години под тия горди сводове, пак нямаше да научи всичко. След залеза на Версай по земята нямаше по-великолепен и просторен чертог от този.

За да изучи двореца, Митя предприемаше експедиции: отначало до най-близките граници — до съседните зали, висящите градини и галерии. После все по-нататък и по-нататък. След време разбра, че Зимният е пълен не само с прекрасни картини и ваяния, с какви ли не несметни богатства, но и с фатални опасности. Дворецът явно имаше свой потаен живот, своя жива душа и то душа недобра, желаеща на новите обитатели зло и смърт.

На седмата нощ откакто Митя заживя тук, се случи едно необяснимо, злокобно събитие. Той лежеше в необятното, много високо легло, на което можеше да се покатери само по стълбицата, и гледаше бронзовия полилей. Не че го гледаше — какво да му гледа, след като го бе изучил до подробности, — просто зяпаше нагоре, а там, горе се намираше полилеят. Не му се спеше. Нейно величество настояваше детето да си ляга в десет и не позволяваше нощем да чете, защото било вредно за здравето. Той се опита да обясни, че за да се зареди с енергия, му стигат и три часа, но царица както обикновено не пожела дори и да чуе. Така че искаш — не искаш, лежиш и мислиш.

На огромния полилей беше изобразено Тържеството на Благочестието: самото Благочестие в образа на брадат старец се

намираше в средата, а по края бяха наредени танцуващи певци с кимвали и арфи.

Той лежеше и размишляваше как правосъдното устройство да се преобразува така, че съдиите да съдят честно, да не се страхуват от властите и да не вземат дарове от ищците и ответниците. Задачата не беше никак лесна, не беше за нощен размисъл и Митя сам не усети как е задрямал, но явно за малко и леко. Събуди се, защото му се стори, че май изскърца вратата. После чу леко шумолене, сякаш нещо се късаше. Запримига и се опита да разбере кой ли може да е. По бронзовия кръг на полилея матово сияеше отблясък от фенера навън. Изведнъж отблясъкът помръдна — първо се олюля, после пое надолу и с всеки миг започна да нараства и да се забързва. Не толкова разбрал, колкото усетил, че полилеят пада, Митя се претърколи изпод юргана на пода. Удари си лакътя, но ако беше се позабавил още само половин миг, падналата грамада щеше да го направи на кайма и смазани кости. От удара дебелиите крачета на леглото се счупиха, а ложето в средата се разцепи надве.

После, когато започнаха да изясняват нещата, разбраха, че са се скъсали влакната на въжетото, с което спускат бронзовото чудовище, за да запалят свещите му. В гнева си императрицата нареди да жигосат за небрежност лакея, който отговаряше за светилника, и да го заточат в Сибир, но после се смили и заповяда само да го подложат на камшично наказание и да го пратят войник.

Тогава Митя не се уплаши кой знае колко — реши, че е заради лошия нрав на Двореца, от който можеше да се очаква всякаква пакост. Но се мина седмица и нещата започнаха да изглеждат съвсем различно.

Междувременно експедициите за проучване на каменния исполин стигнаха до подземията, където бяха складовете и кухнята. Провизиите, също както и тяхното приготвяне не интересуваха Митридат, но зад винарската изба се разкри едно много интересно местенце — стар, облицован с камък кладенец, сигурно останал още от предишната постройка. Някога, когато още го е нямало тръбопровода, от него вероятно са вземали вода за кухнята, но сега беше изоставен. Кладенецът не беше дълбок, до водата имаше не повече от половин сажен^[4] (нали земята в Петербург е блатиста, подпочвените води винаги са наблизко). От четирите страни имаше

каменни стъпала, за да може помощник-готвачът да се наведе и да гребне с окаченото ведро.

Щом кладенецът стоеше неизползван, Митя реши да го нагоди за един химически опит — за направа на син камък на кристали. Мястото беше студено, без ненужни изпарения. Спусна с въжета два стъклени буркана с пренаситен разтвор, в единия от които имаше обикновен конец, а в другия — копринен. По три-четири пъти на ден ходеше да провери дали кристалите не са се образували.

На 23 февруари, в петък сутринта в първия буркан процесът бе започнал. По суровия конец явно личаха лъскави сини зрънца. Ура!

Митя спусна буркана обратно. Надвеси се, за да изтегли втория, но точно тогава силна ръка го сграбчи за пеша, друга го подхвана за яката и го запокити надолу с главата. С крайчеца на окото той успя да забележи зелен ръкав с червен маншет, но в следващия миг плюсна в черната ледена вода.

Изплува в тъмното задъхан и започна да плюе. Взе да размахва ръце и крака. Опита се да вика, в каменния квадрат викът му отекваше звънко, но в кухнята със сигурност нямаше да го чуят, бяха далеч, пък и там беше шумно. Ако не бяха въжетата с окачените на тях буркани, много бързо щеше да иде на дъното, защото макар Митя да бе усвоил математическата наука и да бе схванал строежа на материята, макар много добре да бе подготвен по философия, все пак не можеше да плува, не му остана време да се научи.

Пък и въжетата, в които се вкопчи, щяха да го спасят, но за малко. След минута-две пръстите му се вкочаниха и започнаха да се разтварят. Голям късмет бе, че заместник главния готвач беше тръгнал за вино и бе чул писъка му от кладенеца, инак Митридат Карпов щеше да опечали родителите си и императрицата майчица.

Заместник главният готвач измъкна момчето, най-напред го понаплеска, че се вре, където не му е работа, после му даде да сръбне малко вино, съблече го, разтри го с вълнена ръкавица и го зави в две престилки. Митя не се докачи от несправедливия пердах и упреците. Целуна ръка на побойника и реши да не му обяснява нищо.

После, завит вече не в престилки, а в мечешка кожа, лежеше в спалнята си и правеше умствен анализ на случилото се.

Да, явно не ставаше дума за лошотия на двореца, налице беше човешка умисъл. Някой е искал да ликвидира възпитаника на нейно

величество и само по чудо не бе успял в намерението си.

Нямаше нужда от по-задълбочен анализ.

Кой носи зелено-червен мундир? Хората от Преображенския полк.

Митя дрънна звънеца и нареди на камерлакея да провери кой охранява днес двореца. Оказа се, че е Преображенският. С командир капитан-поручик Пикин. Щом чу това име, Митя отново затрепери, но вече не от студ. Продължи да размишлява и се сети за падналия полилей.

Облече се набързо — сам, без помощта на камердинера. Промъкна се в караулното, където се намираще дневникът на дежурствата. Изчака пред вратата сержантът да отиде да проверява постовете и се вмъкна вътре. Кой беше дежурил миналата седмица, на 16 февруари, пак в петък? А така: капитан-поручик Андрей Пикин. Значи лакеят не е бил виновен, та да става войник. Пък и скърцането нощем намери обяснение. Злодеят се е промъкнал в спалнята, срязал е с нож или нещо друго влакната на въжето и е изчезнал, а останалото е довършила тежестта на полилея.

Така значи! Господин Метастазео не е мирясал, много е предприемчив. И няма да миряса, докато не затрие опасния свидетел.

Митя явно не беше на себе си, защото не чу приближаващите се стъпки, а когато вратата се отвори, беше вече късно да бяга.

Влязоха Пикин и един сержант преобразенец, още съвсем млад.

— Я вижте, Бибиков — весело рече капитан-поручикът, — кой ни е дошъл на гости. Лично Митридатус Премъдри. Ти какво правиш тук? Не си ли чувал какво става с любопитковците? А? — и огледа примрелия Митя с лукавите си очища. — Разбрах, че си се гмуркал в кладенеца. За принцесата жаба ли? Ей, момченце, ти май си се родил с късмет. На такива като теб им върви на карти. Ще трябва да те понауча. Да видиш тогава двамата как ще обираме всички, нали?

И се закикоти душманинът. По мутрата му светеше непомрачена, ни облаче и това беше най-страшното. Митя изскимтя, шмугна се под лакътя на сержанта и се втурна с всички сили накъдето му видят очите.

То само така се казва — че някой се е втурнал накъдето му видят очите, но в действителност, колкото и да е уплашен, всеки веднага се

сеца накъде да бяга, за да се спаси. Митридат също знаеше, дори не се поколеба.

Има човек, който точно затова е сложен — да пази нейно величество и да предотвратява заговорите против августейшата персона. Известен човек е — тайният съветник Маслов, началник на Секретната експедиция. И Митя отдавна трябваше да превъзмogne ужаса си от Еремей Метастазео и да признае всичко пред Прохор Иванович. Ужасът само вцепенява и отнема волята, но никога и никого не е спасил от гибел. Защо заекът да трепери, вперил поглед в зяпналата уста на питона? Неговото бездействие няма да отклони хищната змия от нейния кръвожаден замисъл.

Тайният съветник живееше съвсем близо до двореца, на улица „Милионная“. Никой не ходеше по добра воля на гости при Прохор Иванович, но местожителството му беше много добре известно на цял Петербург. Човек трябваше да излезе от страничния вход, да претича край шарената караулна будка и да се шмугне в двора отсреща. Там в жълтата административна сграда бдеше Секретната експедиция и вътре бе жилището на началника.

Маслов най-внимателно изслуша хлипащото момче, нито веднъж не го прекъсна, само кимаше и нареждаше: „Така, такаа.“ И колкото по-нататък, толкова по-оживено. Прохор Иванович изобщо не прояви недоверие, че това хлапе си е измислило какви ли не небивалици, от което Митя най-много се опасяваше. Пък и му личеше, че не е много изненадан от разказа. По-скоро се радваше.

Започна да снове из тесния, целия в заключени шкафове кабинет и да потрива сухите си бели ръце. Промърмори си нещо под носа и на няколко пъти кимна.

— Виж какво, превъзходни синко — каза. — Ще ми помогнеш да спасим майчицата и да разобличим злодеите, нали? Тогава ще мога да овардя и теб от същите тия изверги.

— Но как мога да ви помогна? — изненада се Митя. — Та аз съм дете.

Тайният съветник го прегърна през раменете, настани го до себе си на малкия диван и му заговори тихо и топло:

— Нищо, че си дете, затова пък си по-разумен от мнозина големи. Сам прецени: ние с теб знаем каква е истината, само че това не

стига. Майчицата няма да ни повярва, защото тук е замесена една много скъпа за сърцето ѝ персона.

— Да, на мен, разбира се, няма да ми повярва — разпалено каза Митя. — Аз за нея съм нещо като забавна кукла, китайска клатушка. Но на вас, на телохранителя си!?

Прохор Иванович подпря провисналата си буза и посърна.

— Уви. И на мен, дето съм ѝ вярно куче, също няма да ми повярва. За всеки друг — да, само не и за най-приближения ѝ, милия Платошенка. Аз наистина съм ѝ като куче: по чуждите мога да лая, но по свои и дума да не става. Дори да успея да посея в нея съмнението, какво ще стане после?

— Какво?

— Ами при майчицата ще дойде една известна особа, много похубава в лицето от стария Прохор Маслов, ще се заключи с нейно величество в спалнята и ще намери такива аргументи, след които двамата с теб ще ни изхвърлят от Зимния като напакостили палета. И тогава вече никой няма да попречи на нашия приятел Еремей Умбертович да довърши злите си намерения докрай.

— Може пък светлейшият да не намери аргументи? Забелязал съм, че умът му не е много силен.

— Малък си още — въздъхна тайният съветник. — Майчицата, макар да е велика царица, също е жена. И за тая работа на княз Платон изобщо няма да му трябва ум.

— Какво ще правим тогава? — падна духом Митя. — С нас е свършено, така ли?

— Защо да е свършено? — гласът на Маслов стана по-строг. — Ти прави точно каквото ти кажа и всичко ще се нареди.

— Ако успея — запъна се Митя. Нима нямаше да може да избегне очната ставка със страшния италианец? Дано от убийствения пламък на черните очи езикът му да не залепне за гърлото...

— Ще успееш, не бой се. Ако ти се живее. — Прохор Иванович присви бездруго малките си очи, размърда устни и още повече заприлича на стар проскубан пес. — Трябва да режем от светлейшия парченце по парченце — тихо-тихо нареждаше той, сякаш си мислеше на глас. — Първо парченце — капитан-поручик Пикин. Чрез него ще се доберем до секретаря. После ще се направим, че нямаме нужда от самия светлейши. Уж че него, клетия са го заблуждавали покварените

приближени и той естествено сега не е на себе си... Ако имам сигурни доказателства, Платон Александрович ще се отрече от италианеца, ще го издаде като нищо и тогава вече той ще ми падне. — Тайният съветник си помисли още малко, но вече без да говори. После кимна отново: — Трябва ми признание от Пикин. Ще започнем с него, защото от всички той е най-незначителната персона.

— Той няма да се ковледи сам! — извика Митя. — За какво му е?

— Не за какво, а защо — назидателно каза Маслов. — Ей сега ще ти покажа причината, поради която Андрейка Пикин ще ми каже цялата истина. Я ела.

Той отведе малкия си съзаклятник от кабинета в друга стая, попросторна, но обзаведена с известна претенция за уют: до стената имаше кушетка и дори везани възглавнички върху нея, в ъгъла висеше помътняло огледало, а до масата с кокетни вити крачета стояха два стола — единият дървен и неудобен, но пък другият мек и приятен, приличащ на дълбока мида.

— Това е гостната ми за частни разговори с високопоставени личности, които се нуждаят от бащински напътствия — хитро се усмихна Прохор Иванович, а на това отгоре и намигна. — Настанявам скъпия гост, а понякога и гостенка, с почитание. — Той посочи поудобния стол. — А самият аз се задоволявам с този скромнен стол и за нищо на света не бих го сменил с онова меко седалище.

— Защо? — учуди се Митя и поподскочи на пружиниращата седалка. — Тук е много по-добре.

— Зависи.

Тайният съветник натисна някакво лостче, скрито в дръжката на дървения стол и отстрани на креслото за гости изведнъж изскочиха две метални скоби, които се затвориха пред гърдите на Митя. Той извика от почуда, промуши се през тях и запълзя по пода по-далеч от бясното кресло.

— За какво е това?

— Ами защото, душичке, един възрастен за разлика от едно дете изобщо не може да се освободи от тия стоманени прегръдки. Освен това аз го пристягам и с каишки — горе и на краката, та да не рита.

— И после какво?

— После ето какво.

Маслов завъртя лостчето още веднъж и столът заедно с квадратна част от паркета започна да слиза надолу. Но не потъна целият в отвора — горната половина на облегалката му остана да стърчи над пода.

— Олеле! — зачуди се Митя. — Но за какво служи това инженерно приспособление?

— Сега ще видиш.

Подсмивайки се, Прохор Иванович хвана госта си за ръката и го изведе от стаята в малък тесен коридор, откъдето по вита стълба се спуснаха в подземието. Зад желязната врата имаше помещение без прозорци, с голи каменни стени. В средата стърчеше дървен постамент, на който Митя видя долната част на спуснатия отгоре стол.

От стената се отдели някаква превита сянка — дългорък човек в омазнен камзол, със сплетени на плитчица жълти коси.

— Здраве желая, ваше превъзходителство — гракна оглушително той. — Ама столът е празен! Няма никого! Защо така?

Митя съгледа в ръката на гръмогласния камшик със седем жили и настръхна. Така значи...

— Това е екзекуторът — обясни Маслов. — Казва се Мартин Козлов, а аз го наричам Мартин Изповедника. Той вика, защото е глух като пън. Това качество е много полезно за тайните работи.

После се обърна към екзекутора и каза тихо, като отчетливо мърдаше устни:

— Проверка, Мартинушка, проверка. Работа ще има надвечер.

— Ааа — проточено рече дългоръкият и кимна към Митя. — Тоя да не ви е роднина?

— Внучето — без да му мигне окото излъга съветникът и разчорли косата на Митя. — Хайде, Мартин, върви да си почиваш.

Отведе Митя към постамента и започна да му показва.

— Виж, седалката се сваля. Ето така. После се свалят гащите или се вдига полата на влязлата в капана особа, зависи към кой пол принадлежи. И работата започва. Аз увещавам от горната стая с думи и с необходимата любезност, защото тия персони тук са все по-особени, от благородно потекло. А Мартин ги увещава отдолу. Понякога — Прохор Иванович намигна, — ако жената е млада и вземе, че припадне, човек може да съгреша, да слезе и да я погледне отдолу. Друго не, опазил Бог. Е, може и да я погали, случва се.

— С оня камшик ли ги бият? — Митя плахо посочи страшния бич със седем жили.

— Когато разговорът е лесен, например с някоя дама за клюкарски работи — с пръчка. Но ако трябва да отговори на някой важен въпрос, може и с камшика. Твоят капитан-поручик ще се покае като на изповед.

Митя си спомни как Зефирка одраска преобразенеца по пръста и той си помисли, че е плъх, но въпреки това изобщо не се уплаши и не дръпна ръката си.

— Ами ако не си каже? Пикин знаете ли го какъв е?

Попита по-скоро от учтивост. Макар, естествено, да разбираше, че Пикин ще си каже, няма къде да иде. Веднъж преди малко повече от три години Митя също го бяха били. Брат му Ендимион го беше подредил: бе счупил часовника на камината и наковлади малкия, който тогава все още живееше в безмълвие. Митя искаше да понесе мъките стоически като Муций Сцевола, но не успя — рева като магаре. Хем онова бяха лозови пръчки и го пердашеха леко, като дете, а тук я гледай. Човек би си казал и майчиното мляко.

— Е, ако изкиснатият в сол камшик му е малко — сладостно рече Маслов, — за подобни мълчаливци Мартин си има едни стиски за почувствителните израстъци на тялото. Точно са за помияр като Пикин. Ще запее като славейче.

Митя не можа да разбере какво общо имаха стиските и защо Прохор Иванович нарече преобразенеца помияр. Когато някой се кара, обикновено нарича лошия „кучи син“ или „псе“. Ако съвсем се ядоса — „гад“.

— Ние с Мартин най-напред ще го подхванем леко-леко — продължи да обяснява тайният съветник. — Ти ще изчакаш в тайната стаичка. Видя ли огледалото в гостната? То от другата страна е празно и всичко се вижда много добре. Щом Пикин втаса и почне да го усуква и да го увърта, ще те извикам. Да му опресниш спомените. Няма да се плашиш — началникът на Секретната експедиция чукна Митридат по носа. — На тия приятелчета вече няма да им е до това да си разчистват сметките с теб. Само да не проявиш малодушие.

Лесно е да се каже „да не проявиш малодушие“. Застанал в каменния килер зад огледалото, Митя се чувстваше не както беше свикнал дотогава — като малък възрастен сред големи деца, а като

тресчица, озовала се в страшен водовъртеж. Колкото и да се мъчи, клетата, нямаше да може да се измъкне от тоя ад и да опознае неговите неведоми закони.

Когато тайният съветник най-после въведе в гостната извикания да се яви капитан-поручик, Митя беше вече изнервен до краен предел. Прохор Иванович се хвалеше, че никой не дръзва да закъснява да се яви при него, дори подранява, но Пикин дръзна и се забави едва ли не с половин час.

— Е, скъпоценни ми Андрей Егорич, много добре, че се отбихте при стария човек и не го пренебрегнахте — фалшиво добродушно нареждаше Маслов и водеше госта към столовете.

— Смее ли някой да не дойде при вас, ваше превъзходителство, ще го доведат окован — отвърна злодеят.

През стъклото добре се виждаше как белите му зъби лъснаха в нехайна усмивка.

— Е, чак пък окован. Как ли не ме клеветят злите езици — изсмя се началникът на Секретната експедиция. — При мен водят оковани само държавните престъпници. Вие да не сте от тях?

Пикин дръзко и отвисоко изгледа тайния съветник.

— Държавният престъпник е мъглява фигура. Случва се днес някой да е престъпник и да го преследват, а утре всичко да се промени и в окови да са преследвачите, дето са го атакували.

— Това вашето за преследвачите е много интересна алегория, господин капитан-поручик — Маслов поведе за ръкава офицера към необходимия стол. — Заповядайте, седнете, ще се намери за какво да си поприказваме.

Гвардеецът се поклони.

— Благодаря. Но в присъствието на толкова високопоставена особа не смея да седя.

— Аз също ще седна. Моля най-покорно, ей така, без да се съобразяваме с йерархията. Както виждате, не ви приемам в кабинета, а в гостната. Значи за мен сте гост. Засега.

Последната дума бе изречена със съвсем различен тон и веждите на Прохор Иванович застрашително се свъсиха. Пикин обаче пак не се уплаши.

— Все пак с ваше позволение ще остана прав — подсмихна се той. — Че днес цял ден съм в караулното. Задникът ми изтръпна от

седене.

— Не, не, седнете, моля ви!

Маслов хвана преобращенеца за двете ръце и започна да го настанява насила като прекалено радушен домакин.

Ей сега ще ти поразмачкат изтръпналия задник — злорадо си помисли Митя. — Да знаеш как да събаряш полилеи и да хвърляш деца в кладенеца.

Заинатилият се капитан-поручик обаче не желаше да седне, затова двамата с Прохор Иванович приличаха на танцуващи — пристъпяха и се въртяха на едно място.

Изведнъж Пикин подхвана стареца под мишниците и го запокити в мекото кресло.

— Ти седни, дърти дяволе! Знам го твоето гостоприемство! Митя Друбецкой ми е разказвал как си го учил да не злослови за царицата.

Маслов понечи да стане, но лекомисленият капитан-поручик го халоса с юмрук в челото и негово превъзходителство се тръшна на стола.

Но какво става! Митя виждаше отстрани и двамата: и ухиления Пикин, и опуления, мигащ таен съветник. Ама че нахалник!

— Ще ти кажа аз на тебе — рече гвардеецът, опипа креслото и намери скритите зад облегалката каиши. — А така, ваше превъзходителство. И краката, ако обичате... Къде по дяволите е механизмът? Сигурно е тук.

Приближи се до дървения стол, опипа го и намери лоста.

Щрак! Стоманените скоби се затвориха пред гърдите на Прохор Иванович.

Щрак! Столът бавно започна да потъва надолу. Тогава Митя осъзна какво може да последва. Откъде да знае Мартин чии задни части му поднасят? Като го почне!

— След което оставам покорен слуга на ваше превъзходителство — комедийно се поклони Пикин. — Не смея да ви обременявам повече с присъствието си. Служба.

Обърна се и с кръшен смях изскочи навън — ама че смахнат.

Долу нещо изсвистя, изплющя и Прохор Иванович изведнъж се окопоти.

— Ааа! — изрева той колкото му глас държи. — Мартиин, ще те убия, мръсно!

Отново се чу плющене.

Тогава началник-експедицията вече не извика, а се задави от вика си.

Ужас! Та Мартин е глух. Колкото и да му вика човек, не може да го чуе.

Митя изхвъркна от тайното килерче и се завтече надолу по витата стълба. Воплите позаглъхнаха.

Нахлу в сумрачното подземие и успя да види как Мартин Изповедника шибна с наслада и замах белия задник на червени ивици. Изтезаваната част на тялото се бе провесила през отвора на седалката и се виждаше цялата.

— Чичо Мартин! — Митя се вкопчи в жилестата ръка на палача. — Недейте! Това е Прохор Иванич!

Екзекуторът се обърна:

— А, внуче. Само го погледни тоя безсрамник — Мартин прихна в странен клокочещ смях. — Сладострастникът му неден!

Пръстът на изтезателя с камшика сочеше задника на негово превъзходителство. Малко над опашката се виждаше дребна картинка — червено цветче, подобно на маргаритка.

— Те сега имат такава мода, мръсниците — обясни Мартин и отри челото си. — Тутуеровка се казва, пленените турци я донесоха. Има някои тарикати, дето за да привличат женския пол, си правят шарки с туш направо по срамното място. А тоя сигур е содомит. На тях всичката им хубост е в задника. Пфу! Хубавичко го нагалих по любимата му плепорция! — и се закикоти, много доволен от шегата си. — Остави ме, момченце, имам си работа. Докато Прохор Иванич не дръпне въженцето, трябва да бия.

Чее като замахна, чее като шибна! Отгоре се чуваше вече не вопъл, а хриптене.

От тавана наистина се провесваше плътен шнур, само че горе нямаше кой да го дръпне.

Митя увисна на ръката с камшика.

— Какво ти става? — учуди се екзекуторът.

— Това не е той, това е Прохор Иванович — старателно размърда устни Митя. — Станала е грешка!

— Пресвета майчице! — уплаши се Мартин. — Пък аз съм го емнал с всичка сила! И се чудя какъв е тоя инат, вече бях решил да

хвана стиските! Оле, оле, оле! Лошо ми се пише, много лошо! — заснова насам-натам и се завъртя като пумпал. — Ваше превъзходителство, ей сега! Ще донеса от лековития оцет! После с масълце за кандило — занарежда мъчителят и домъкна малък меден тас.

Митя не искаше да гледа повече. Обърна се и тръгна да си ходи. Разбираше, че след всичко, което се беше случило, тайният съветник щеше да се чувства много неудобно да го погледне в очите.

Но Пикин, ах, тоя Пикин!

Същата вечер имаше маскарад по случай рождения ден на нейно императорско височество благоверната велика княгиня Мария Павловна, която наскоро навърши девет години. Празненството щеше да е пищно, с размах, за което си имаше причини. От началото на зимата дъщерята на наследника караше тежка заушка и всички мислеха, че няма да я бъде, но Всевишният я опази. Допреди няколко дни беше още много слаба, поради което празникът се забави, но сега тя вече тичаше и дори ходеше да се пързала. Нейно величество, която от все сърце обичаше палавницата, измисли нещо много особено: Горски Бал. Когато Мария Павловна почти умираше, нейната августейша баба я попита с желанието да я окуражи: „Какво да ти подаря за рождения ден, душичке?“ — макар самата вече да не вярваше, че внучката ѝ ще го доживее. „Горско животинче таралежче“ — продума нейно височество едва чуто. Всеки път хората в двореца си разказваха тази история със сълзи на очите.

И ето, че сега Таврическият дворец бе превърнат в горско царство. Стените на парадната зала бяха целите закичени с елхови и борови клони, столовете бяха драпирани като пънове, иззад облепените с истинска кора колони надничача препарирани мечки, вълци, лисици, а гостите щяха да влизат през страничния вход, направен за целта като огромен таралеж. Таралежът имаше дървени игли, дълги по два метра, стъклените му очи светеха отвътре с лампички, а вратата беше натъкмена в хълбока на горския обитател.

Когато докараха великата княжна и тя видя горското животно, запляска с ръце и запищя от възторг. Нейно височество беше пременена като горска ягодка: с червена рокличка и изумруден венец

на обръснатата главица. Поканените трябваше да се маскират като горска фауна или флора: като гъби, като животни, като горски духове, русалки и други подобни фигури. На никого не беше позволено да пренебрегне тази заповед, дори на чуждестранните посланици, които възприеха организираното тържество не в сантиментален, а в политически смисъл и се явиха: пруският посланик във вид на гъба, британския — на самур, шведския — на секач, неаполитанския — на заек, а най-много се беше постарал баварският, който се беше маскирал като много горд дъб. После в релациите до своите правителства писаха, че тази алегория несъмнено ознаменува тържеството на Гората (тоест, на горската държава Русия) над нейния отдавнашен съперник Полето, сиреч Полша.

Камердинерът беше пременил Митя като малък горски дух. Отми пудрата от косата му и му залепи брадичка. Всичко останало в премяната беше простичко, селско: и цървулите, и широките гащи, и бялата риза с препаската. В ръката си той трябваше да носи клонче от лиственица, с която да се заканва на всеки срещнат и дори да го удря — игличките ѝ са меки, никого нямаше да одраскат.

Е, той не удряше никого и скоро уж без да иска изтърва клонката. Поразходи се сред гостите, поогледа костюмите им и за сетен път се почуди на приумиците на възрастните. Чувстваше се потиснат.

Още по-неприятно му стана, когато чу зад гърба си някой да шепне:

— Казвам ви, ваше сиятелство, той не е никакво дете, ами учено вавилонско джудже и е поне на петдесет години. Ето вижте, на темето му има бял кичур, останал е небоядисан.

О, невежи, празнословни и скудоумни хора!

После още по-лошо.

Дотича Фаворита, наведе се и зашепна. Погледът му беше налудничав.

— Тя е тук, моята Псишея! Докладваха ми, че каретата ѝ е пристигнала. Три седмици не беше се появявала в двореца, но сега не посмя да огорчи нейно величество! Нали не си забравил писмото?

— Помня го! — промърмори Митя.

— Браво. Най-накрая да кажеш следното — князът зашушна право в ухото му: — „Чакай ме тази нощ. Щом дъртата заспи, ще

дойда. Няма да ме спрат ни стени, ни ключалки.“ Иди, кажи ѝ го тихичко. И внимавай, ако стане нещо, ще те изкормя.

— На коя? — жално въздъхна нещастният Митридат. — Та аз дори не знам коя особа е имала щастието да предизвика сърдечния интерес на ваше сиятелство.

— Графиня Хавронска. Павлина Аникитишна, Павлинка.

Зуров изрече името нежно, сякаш го изпя.

— Виждаш ли клавесина и арфата? Сега ще започнат да музицират. Най-напред Наследника ще изпее романс в чест на дъщеря си, после ще пее тя, моята сладкогласна русалка.

Митя с покруса пое към подиума, където вече бяха сложили украсеното с оранжерийни момини сълзи кресло за нейно величество, а за рожденичката имаше столче във вид на зелена, обрасла с мъх купчинка пръст.

Наследника беше костюмиран като Горски цар — с корона от шишарки, с мантия от боброви опашки. Той пееше отвратително, но затова пък прочувствено и много силно. В самозабрава отваряше голямата си уста с редки зъби, така че навсякъде хвърчаха пръски слюнка. Никой не слушаше клетника. Придворните си бърбеха, шушукаха си, а царицата си говореше с румена русалка: украсената ѝ с лилии коса беше пусната, а по семплата бяла рокля бяха налепени пайети във вид на рибешки люспи.

Щом последните акорди стихнаха и певецът слезе от подиума, без никой да му изръкопляска, Екатерина каза високо:

— Е, свенливке, хайде да ни зарадваш, изпей ми моята любима.

Русалката стана, направи реверанс пред нейно величество и застана до клавесина.

Значи това била изгората на Платон Александрович, трябваше да я огледа по-добре.

Митя не смяташе, че има право да преценява женската хубост, защото още не беше стигнал уместната възраст, но графиня Хавронска безспорно беше приятна за гледане. Това заоблено, сърцевидно лице, устните като цветна пъпка, ясните сиви очи с много дълги мигли, розово-бялата кожа — всичко беше чудно хубаво. Дори само вълнистата гъста коса бе достатъчна, за да може стократно по-малко прекрасно лице да бъде сметнато за привлекателно.

Павлина Аникитишна запя за сивото гълъбче, което стенело ден и нощ, защото милото му приятелче отлетяло задълго, и тогава очарованието на нейната нежна хубост и мек глас стана почти непоносимо — направо затрудняваше равномерното дишане, защото от възторг на човек въздухът му застиваше в гърлото и не искаше да изпълни гърдите му.

Ръкопляскаха на графинята дълго и дори викаха „Браво!“. Когато тя се върна на предишното си място, Митя се прокрадна по-наблизо и застана зад стола на царицата.

От пеенето Павлина Аникитишна беше пламнала още повече, очите ѝ се изпълниха със сияние, но миглите възпираха този пламък и скромно го засенчваха. Хубавицата не гледаше никого, и свела поглед, слушаше думите на Екатерина.

— Отлетя твойт мил, отлетя — нежно ѝ думаше императрицата. — Ала не за дълго, а завинаги, не можеш да го върнеш. Стига си плакала и тъгувала. Защо да се погребваш жива? Не скърби повече. После, като остарееш, ще те е яд. Всеки би взел моята роднинка, избери си който искаш годеник. А ако не желаеш да се омъжиш, — Екатерина се наведе към скромната хубавица и ѝ прошепна с лукава усмивка: — намери си някой сърдечен приятел. Никой няма да те съди, та ти от пет години си вдовица.

Ужас, горката велика императрица. Не знае клетата какъв змей е скътала в пазвата си. На това отгоре, о, свещена простота, съдейства за злодейския му умисъл. Току-виж хубавицата послушала съвета ѝ, позамислила се за сърдечното приятелче, а пратеникът на Амур е вече тук, при Псишея.

— Благодаря за доброто съчувствие, ваше величество — тихо продума графинята. — Само че аз нямам нужда от никого. Да можехте само да изпълните отдавнашната ми молба и да ми позволите да се оттегля на село, тогава бих била напълно...

— А, не! — Екатерина ядно тупна прекрасната дама с ветрилото си по ръката. — Аз не одобрявам глупави постъпки. После ще ми благодарите, драга!

Митя видя как изпод пухкавите мигли на Павлина Аникитишна се търкулнаха две кристални сълзици и сам се просълзи.

Не, той не можеше да участва в безобразията на Фаворита.

Изтича във вестибюла, където закъснелите гости сваляха кожените си палта. Качи се по стълбата до галерията. Там беше хубаво, тъмно. Митридат беше уморен от света във всеки един смисъл на думата. Какво толкова му харесваше татко на този Едем? Какво хубаво имаше в него? Не оставят на мира дори седемгодишен човек.

Покатери се на широкия перваз на прозореца и долепи пламнало чело до студеното стъкло. Долу светеха факли и разноцветни лампиони, пристигаха и си заминаваха карети, проблясваха вледенените игли на чудо-таралежа.

Митя скочи на пода и тъжно умислен тръгна по безлюдната галерия.

Тя обаче изобщо не била безлюдна.

От следващата ниша на прозореца се дочу шумолене, шепот и учестено дишане.

Кавалер и дама също бяха седнали на перваза, нещо правеха, нещо се ухажваха.

— Ах! — чу се писклив женски глас. — Тук има някой!

Зашумоля коприна, на пода скочи някаква госпожица с костюм на лисичка, но доста омачкан и раздърпан. Ахна, прикри лицето си с ръце и хукна да бяга. Само че Митя пак я позна — беше от фрейлините на нейно величество, как ѝ беше остзейската фамилия...

После слезе и ухажорът, изтропа с ботушите си, оправи си колана и се обърна.

Пикин! С мундир и шпага, явно тъкмо беше свършил дежурството си.

Това беше вече прекалено. Ама че кошмарен ден!

Митя цял се разтрепери, заотстъпва, но късно.

— А така! — измърка капитан-поручикът и посегна с дългата си ръка. — Хванах ли те!

Нищо повече не каза, сграбчи малкия горски дух за колана, рязко го вдигна на перваза, че като дръпна рамката! Отвън повя леден вятър и сипкав сняг.

— Чичко Пикин, пуснете ме! — по най-срамен начин като пале писна Митридат. — Какво съм ви сторил?

— Още нищо, врабчо, но скоро ще ми сториш много добро — радостно му съобщи гвардеецът и стъпи на перваза. — Благодарение на теб ще ми опростят половината дългове.

Разтвори широко прозореца, хвана жертвата си още по-здро̀во и я залюля.

— Ще ви пипнат! — апелира Митя към разума на злодея. — Прохор Иванович ще се сети!

Пикин спря да люлее момчето и се позамисли.

— Няма как да го докаже. Покатерил си се на прозореца и си паднал. Хайде литвай, врабчо.

И с това напътствие запокити царския възпитаник надолу — право към остриите игли на таралежа.

Но преображенецът малко не пресметна силите си — метателният снаряд беше прекалено лек и отлетя по-далеч, отколкото трябваше.

Смъртоносните бодли се мярнаха току до лицето на крещящия Митридат, без да го засегнат. Той със сигурност щеше да се убие в гранитните стъпала, ако не беше станало чудо — вече второ през този ужасен ден, ако трябва да си спомним за спасението от кладенеца.

По стъпалата се качваше дама с размерите на Гаргантюа: прическата ѝ беше цялата в клонки и увенчана с картонен славей, а невероятно широката ѝ рокля *a la rapier*^[5] представляваше цъфнала поляна. Точно върху тази поляна се стовари Митя. Издраска се в шипковите клони и върбовите вейки, скъса си ризата, но не загина, а само се търкулна по стълбата, отхвърлен от пружиниращия кринолин. Спасителката на детето спря ни жива, ни умряла. Роклята ѝ се лиши от цялата си дясна половина и сега дамата с гащи в цвят „накърнено целомъдрие“ приличаше на самовила, която наднича иззад някой храст. Нейният вик, екнал подир секунда, беше сърцераздирателен и стъписаното от падането, престанало да разбира каквото и да било момче презглава хукна да бяга и от този вопъл, и от дървения таралеж, и от цялата засияла в светлини грамада на двореца.

Без сам да разбира как, претича през градината и изхвъркна през портала. Започна да се съвзема от студа. Още малко се пощура насамнатам по заснежения площад и когато окончателно измръзна, разбра, че няма къде да се дене и ще трябва да се връща, а после да се хвърли в нозете на майчицата императрица и да ѝ разкаже всичко от игла до конец. Пък тя, ако ще, нека му повярва и да го защити, или да се ядоса и да го върне при татко и мама. Последното може дори да е по-добре.

Той зиморничаво се хвана за лактите и се затича към портала.

— Къде? — изръмжа насреща му часовият. — Я къш!

— Аз съм Митридат, царският възпитаник — започна да му обяснява Митя, но войникът само го напсува.

— Виж го ти, дриплъото, и фалшива брада си турил!

Дръпна я от лицето му и му зашлеви такъв шамар, че детето-чудо се търкулна в преспата.

Тръсна глава да прогони писъка в ушите си. Не можа веднага да схване, че връщане назад няма.

Хукна към другия портал, където войникът беше по-добър и само се изсмя на измислицата за възпитаника, но не го наби.

— И таз добра, тоя недодялан дриплъо да е Митридат и любимец на царицата? Дрън-дрън.

Подскачайки на място, за да не замръзне окончателно, Митя се опита да използва най-доброто си оръжие — разума. Но колкото повече мислеше за глупавата случка, толкова по-отчаяно му се виждаше положението.

Да тича към къщи, в Зимния? Там пък съвсем няма да го пуснат. На най-отдалечените дворцови постове, покрай които човек не може да припари, часовете са по-зли и от кучета. Колко пъти ги е виждал да гонят зяпачите с ритници и приклади.

Да чака да свърши маскарадът и да се втурне към някой от познатите? Че колко още трябваше да чака на студа? Като нищо можеше да издъхне.

Непристъпният дворец сияеше с чудни светлини, вятърът донасяше звуци на небесна музика — явно бяха започнали танците. Там, зад оградата и черните дървета на градината беше истински Едем. Докато се намираше вътре в това райско кътче, неблагодарният Митридат не беше оценил щастието си, а сега неземните врати се бяха хлопнали и изгнаникът бе останал сам с нощта, злия северен вятър и ледената суграшица. Нямаше къде да отиде, но и да стои така също не можеше, щеше да загине.

Подгонен от вихрушката, бившият небесен обитател трепереше, хлипаше и с бавна стъпка се отдалечаваше от Едема.

[1] В цялостен вид пословицата гласи: „с устата на детето говори истината“. — Б.пр. ↑

[2] Золотник (рус.) — стара руска мярка за тежина, равна на 1/96 от фунта или 4,26 г. — Б.пр. ↑

[3] Камерхер (рус.) — придворно звание от висок ранг (по-висок от камерюнкер), първоначално 6-и клас, в Руската империя (от XVIII в.) и някои други монархически държави. — Б.пр. ↑

[4] Сажен (рус.) — стара руска мярка за дължина, равна на 2,1356 м. — Б.пр. ↑

[5] Panier (фр.) — кош. — Б.пр. ↑

ГЛАВА СЕДМА

ГОЛЕМИТЕ НАДЕЖДИ

Това е просто буря — каза си Николас и разтърка очи. Просто дъжд, примесен със сняг, просто северен вятър и край на продължителната топла есен.

Сънуваното откровение за кристалния ковчег най-вече му се видя пълна идиотщина, но утрото наистина се прояви като по-мъдро от нощната паника. На Николас му хрумна една простичка и продуктивна мисъл, от която страхът и объркването — не, не че изчезнаха, но поне се локализираха.

Нали си специалист по съветите, рече си Фандорин. Представи си, че те е посетил човек с ей такъв сложен проблем. Какво ще го посъветваш?

Мозъкът му тозчас отхвърли баласта на емоциите и заработи бързо и делово.

Първо: няма да разчитаме на милицията, която не може да защити осъден на смърт данъкоплатец. Нафуканото ченге с подозрително скъп джииесем не поражда доверие. Спасяването на даещите си е дело на самите даещи се. Това е основополагащият принцип на живота в Русия, който би трябвало да влезе в конституцията, за да не храни населението излишни илюзии.

Второ: нишката, за която толкова искаше да се хване капитан Волков, май все пак съществува.

Откъде мнимият Кузнецов е взел адреса на фирмата? В обявата беше поместен само телефонът за връзка — не на „Страната на съветите“, а на главния редактор на вестник „Ерос“. Алтън обеща лично да реже всички безперспективни и само някои от „ероснаците“ успяваха с хитрост или случайно да пробият този кордон, но повечето смахнати и извратени все пак се филтрираха още в редакцията. Кузнецов обаче беше пробил. Как ли?

Николас набра мобилния номер на жена си.

— Аз съм — чу познатия въздрезгав гласец.

Колко пъти Фандорин беше казвал на жена си, че разговаря по телефона по напълно недопустим начин! На какво прилича това наистина: вместо „ало“ или поне „слушам“ — грубото „аз съм“, а в отговор на любезното „добър ден“ — недодялано орязаното „добър“?

— Е, как си там? Как е времето в Питер? — издалеч подхвана Николас. — Тук при нас от сутринта е буря.

Алтън имаше нюх на шпаньол, затова най-важният въпрос трябваше да ѝ се задава уж между другото, без да се набляга на него.

— Казвай, Фандорин — прекъсна го жена му. — На заседание съм. Нещо с децата ли?

— Не.

— С тебе ли?

Той трепна. Май го беше усетила.

— Не, не, всичко е много добре — побърза да я увери Николас.

— Тогава какво?

О, безчувствена внучке на хан Мамай, противничке на празните нежности и милото гукане! Ника нито веднъж не беше я чувал да му казва „обичам те“, макар да нямаше никакво съмнение, че го обича. Незнайно защо. Ако престанеше да го обича, нямаше да я види повече, тя щеше да го напусне, без да се обърне.

— Хайде де, изплюй камъчето — подкани го Алтън.

От страх, че може просто да му затвори, тъй като имаше този навик, Николас занарежда бързо:

— Виж, ти вчера ми изпрати един супер клиент. Някой си Кузнецов, помниш ли го? Искях да ти благодаря за него.

— Какво ти става, Фандорин, да не падаш от небето? — отрязва го Алтън. — Само с твоите перковци ще се занимавам. Цеца ги филтрира.

Тя наричаше Цеца своята референтка Цецилия Абрамовна. Значи, не е трябвало да се обажда в Питер. Можеше да се сети, че Алтън няма да отговаря на позвъняванията на всеки срещнат сама, щеше да е прекалено самоотвержено.

Мъжете не могат да се променят толкова често и толкова радикално, както жените, помисли си Фандорин и погледна писукацията джиесем. През шестте години, откакто се познаваха, Алтън беше сменяла кожата си и се бе преобразявала напълно поне четири пъти. В началото на любовните им отношения се бе превърнала от малко

злобно таралежче в страстна и нежна хурия (ех, че време беше, но няма връщане назад). После, след като роди (близнаци разбира се, тя никога не признаваше половинчатите работи и компромисите), понапълня и се наля, така че човек трудно можеше да разпознае в нея предишната тънка и подвижна Алтън, превърна се в силна, красива и плодovitа самка. Казваше, че най-важната функция на жената е да ражда и да отглежда деца, че на света няма нищо по-важно от това. Напусна предишния си вестник — безвъзвратно, без изобщо да съжالياва. Когато съдружникът на Ника, който тогава още не беше полудял по божествените работи, реши да създава масмедиен концерн (по онова време руските олигарси имаха такова хоби) и предложи на жената на Фандорин да оглави еротичния седмичник, Ника беше сигурен, че Алтън ще откаже с възмущение. Но тя ненадейно се съгласи и той се уплаши, че няма да може да се справи с тази тежка и непривлекателна работа.

Справи се, и то много добре. Хем спаси и семейството от бедност, хем направи инвеститора богат. „Ерос“ се оказа единствената жизнеспособна брънка от набързо узряла и също толкова набързо разпаднала се масмедийна империя. Но Алтън отново се промени и отново — до неузнаваемост. А когато у жена му настъпваше поредната метаморфоза, в нея се променяше всичко: външността, същината, начинът на говорене и обличане, навиците — при това абсолютно непосредствено и естествено.

Е, щом е Цеца — Цеца.

Ще си изпие кафето, ще откара децата в детската градина и после — в редакцията.

През периода на своя разцвет заспалят холдинг на Никиния благодетел включваше дециметровия канал „Супер-ТВ“, обществено-политическия „Консервативен вестник“ (разгърнат на базата на районната многотиражка „Млад зюзинец“^[1]), лустросаното списание „Търтей“ (някога ежемесечник „Трудоден“) и седмичника за свободното време „Ерос“. Последният наследи помещението и голяма част от щата на отрасловия вестник „Социалистическо атомно машиностроене“, купен за стотинки в пакет с „Трудоден“ и „Зюзинец“. По онова време съучредителят на „Страната на съветите“, който беше

по съвместителство и притежател на куп други фирми и предприятия с най-непредсказуем профил, се запали от идеята да формира общественото мнение и беше готов да похарчи няколко десетки милиона от необходимия масмедийен инструментариум. Но след време той изгуби обществено-политическите си амбиции, пък и епохата на неконтролируемите експерименти с общественото мнение взе да отминава, така че компонентите на холдинга бяха оставени да се оправят сами — ако можеш, плувай, като не можеш — потъвай.

Както вече казахме, само „Ерос“ остана да плува. Може би причина за виталността на лекомисленото издание беше, че ерос и виталност са близки роднини, нещо повече, изобщо са немислими един без друг, но най-вероятно вестникът бе спасен благодарение на неизчерпаемата енергия и вълчата хватка на главния редактор Мамаева. Тъкмо тя измисли името и концепцията: в смисъл, че съществува една страна Еросия, населена с особени хора, наречени ероснаци, които се отличават от руснаците по това, че са по-освободени, нямат комплекси и обичат живота. Алтън беше искрено убедена, че като издава неприличния си вестник, не само печели пари, ами върши и добро дело — развива у сънародниците си търпимост и творческо начало. Вестникът беше цветен, на шестнайсет страници — десет с текст и шест с реклама. В редакцията наричаха последните с нежното „хранилки“, а всяка от съдържателните страници си имаше собствена тематична рубрика. Освен вече споменатата „Вълшебна пръчица“, посветена на мъжките интимности, имаше и неин женски антипод — „Аленото цвете“. В раздел „Читателски писма“ се трудеха двама безсрамни журналяги, отломки от фалиралия „Консервативен вестник“, които съчиняваха съкровени писма от читателите. Рубриката „Любовни мечтания“ публикуваше разпалващи фантазии на ероснаци (за разлика от съкровениите писма — истински). Във вестника имаше и страници „Спецрепортаж“, „Да полудуваме“, „Какво да се прави?“ (в смисъл при сексуални проблеми), две фотогалерии — „Мистър Ероснак“ и „Мис Ероскиня“ и изключително популярния скандалодрум „Знаете ли, че?“, в който се публикуваха пикантни небивалици от живота на шоузвездите, с които седмичникът, засипван от искове за клеветата, се съдеше непрекъснато (изходът на процеса, пък и самият компромат се уговаряше между страните предварително).

Николас се появи по никое време: целият творчески състав на редакцията се беше събрал на оперативка. Там беше и заместничката на отсъстващия главен редактор, която стенографираше хода на разискванията. Нямаше кой знае каква нужда от протоколиране, но старателната Цецилия Абрамовна специално се бе научила да стенографира, за да може по-добре да отговаря на длъжността си, и сега стенографираше всичко наред. Пък и в отсъствието на началничката нямаше какво да прави, а тя не беше свикнала да седи без работа.

Заместник главният редактор се усмихна приветливо на надникналия през вратата Николас и попита:

— Мен ли търсите?

— Не, ако може — Цецилия Абрамовна. Но нищо, ще изчакам отвън да свършите — смути се Фандорин и естествено веднага бе настанен на дългата маса. Оперативката, слава Богу, беше към края си.

Всички в редакцията познаваха Ника и започнаха да му се усмихват мило, само звездата и гордостта на „Ерос“, бляскавата Аманда Лав му хвърли презрителен поглед и се извърна. Самотна вълчица, тя не беше щатна служителка и сътрудничесеше на редакцията само от любов към силните усещания, като готвеше специални репортажи, включващи каква ли не секс-езкотика. Аманда се беше прочула не само с вдъхновеното си перо, но и с невероятната си журналистическа жертвоготовност — ту ставаше мадам в някой мазохистки салон, ту поемаше по пътищата на страната с шофьори на тирове, ту влизаше в клуб на зоофилите. Фандорин знаеше, че презрителният поглед на фаталната жена е адресиран към него като към съпруг на главната редакторка, с която наскоро Аманда бе имала конфликт. Действайки на своя глава, героинята на екстремната журналистика бе подготвила сензационен материал за един рядък вид извращение — копрофилията, като за целта се беше внедрила в тайния кръжок и дори се бе изхитрила да направи там снимки със скрита камера, но от естетически съображения Алтън не допусна статията. Клетата Аманда, която в името на изкуството се бе подложила на най-тежки изпитания, вдигна страхотен скандал заради нечуваната цензура и „татарското иго“, заплаши, че ще се прехвърли към конкурентните издания „Сладък плод“ или „Будоар“, но не се прехвърли, разбира се — там класата не е същата и хонорарите са по-мършави.

Аманда обаче беше по-скоро изключение, в редакцията преобладаваха кротките и интелигентни хора на вече по-зряла възраст. Мнозина от тях Алтън бе наследила от „Социалистическо атомно машиностроене“ и те навлизаха в новата си специалност в процеса на работа. Например водещият на забавната рубрика „Да полудуваме“ Сексуалий Лоханкин^[2] (псевдоним, естествено) преди се беше занимавал с рационализатори и новатори в производството, а старата мома Ляля Друян се бе преквалифицирала от завеждаща „Детския кът“ в експерт по извънвагиналните техники. Сега се обсъждаше точно нейният материал.

— Игор Иванович — с плачлив глас каза Ляля, като се обърна към заместник главния редактор. — Не мога да се оправя с този анален секс. Опитвах как ли не — не влиза и не влиза.

Николас се изчерви и погледна изпод вежди съседите си, но свикнали с производствената терминология, те седяха с отегчени лица, а Игор Иванович каза добродушно:

— Като не влиза в този брой, ще го турим в следващия. Там е по-широчко.

Цецилия Абрамовна неправилно разбра притеснението на Фандорин и за да го успокои, му показва часовника си в смисъл: „Ей сега свършваме.“

Тя беше добре поддържана дама на пенсионна възраст или както сама казваше — „в период на полуразпад“. След завършване на филологическия факултет цял живот бе работила в „Атомно машиностроене“ като коректор и бе свикнала да се отнася към вестникарския текст като към порой от неясни думи — стига само да са правилно написани. Преди се бе сблъсквала с едни сложни термини, сега — с други, това е. Но вече недовиждаше и Алтън, зад чийто суров облик се криеше милозливо сърце, взе Цеца за свой референт. Може и да не опираше до милозливост, а до безпогрешен началнически усет, защото като асистентка Цецилия Абрамовна беше направо златна. Тъй като бе самотна жена, тя не бързаше да се прибира от работа, отличаваше се с безупречна изпълнителност и отговаряше на телефонните обаждания като истинска лейди — това придаваше на „Ерос“ имидж и шик. Цеца беше направо влюбена в началничката си и Алтън ѝ отвръщаше с взаимност. Референтката възприемаше проблемите на Фандориновото семейство като свои лични, от което

човек можеше да си направи извода, че Алтън прекалено много откровеничи с нея и дано да е само относно децата. Между другото Цеца беше много доброжелателно настроена към Николас и го наричаше „Никочка“.

— Ами да, Никочка — каза тя, когато след оперативката пиеха чай в приемната. — Вчера от „Страната на съветите“ се интересуваха осем души. Ей сега, всичко съм стенографирала — тя си сложи очилата и извади бележника с йероглифите си. — Е, единият явно беше луд, лаеше по телефона, казваше, че бил човекът куче. После се обади една дама. Много посредствена личност. Просто беше отегчена и искаше да си поприказва с някого, иначе е пенсионерка, така че нямаше да плати добре. Алтън Фархатовна ми е наредила да отказвам на такива. Така че посъветвах мъжа, който не назова името си, да потърси някой лекар сексолог. Имал житейска драма. Седемдесет и две годишен, заслужил деятел на културата, оженил се за двацет и пет годишно момиче, но вече не бил с младежко здраве. Та му казах...

— Цецилия Абрамовна — меко я прекъсна Фандорин. — Моля ви, кажете ми само за тези, на които сте дали нашия адрес. Колко човека бяха?

— Двама. Един младеж, който се терзаеше от въпроса в евро ли да си открие сметка или да я остави в долари. Дадох му вашия адрес и телефон. Той обади ли се?

— Не. Но едва ли щях да му помогна, защото не съм специалист по валутните пазари. А вторият?

— Един много приличен мъж, на години. Каза, че имал труден, направо нерешим проблем, че можел да му помогне само някой магьосник, вълшебник. Казвам му, че Николай Александрович е точно магьосник и вълшебник, че взима скъпо, но си струва парите — Цеца гордо погледна Николас в очакване да я похвали за комерсиалната съобразителност. — Освен това му казах, че работите само с много платежоспособни и сериозни хора и не се занимавате с дребни въпроси. Че бизнесът ви процъфтява, че сте затрупан с работа и че сте един от основните ни рекламодатели. Нали правилно съм постъпила?

Фандорин потръпна.

— Дадохте ли му адреса на фирмата?

— Дадох му го, разбира се, не се притеснявайте. Той каза, че ако му се помогне, няма да жали пари. Интелигентен човек беше,

сериозен. Представи се както подобава.

— Кузнецов, нали? Николай Иванович? — без капка надежда попита Николас, който все пак си спомни името и презимето на „парашутиста“.

Цецилия Абрамовна се засмя, сякаш Ника се беше пошегувал остроумно.

— Не, не чак толкова романтично.

— Че какво романтично има в името „Николай Иванович Кузнецов“? — учуди се Ника.

— Вашето поколение изобщо не помни героите от войната — с укор поклати побелялата си глава Цеца. — Ами да, Николай Кузнецов, който убивал фашистките генерали. Помните ли „Подвигът на разузнавача“? Имаше и още един хубав филм с Гунар Цилински — „Силните духом“. Гледали ли сте го?

Не, Николас не беше гледал тези филми, но усети неприятен студ в гърдите. Ах, колко не е бил прав сър Александър, като не е позволявал на сина си да се запознава с творбите на съветската масова култура. Имаше чувството, че точно от там, от вчерашния ден на Русия, неясен и тайнствен, със съскане изпълзява зловеща змия, която се кани да го клъвне с отровните си зъби.

— Ето — каза Цецилия Абрамовна. — Записала съм си. Десет часа и четиридесет и пет минути. Иля Лазаревич Шапиро.

Николас се сепна. Шапиро е разпространена фамилия, но все пак не е Кузнецов! Ала тутакси помръкна. Не е бил никакъв Шапиро. Просто е чул напевните интонации в гласа на Цецилия Абрамовна и е решил да се нарече с еврейско име — за да я предразположи.

— Но защо сте толкова тъжен? И той ли не дойде? Не се притеснявайте, непременно ще дойде. Беше сериозен човек и имаше сериозен проблем, по гласа му личеше.

Николас благодари и бавно тръгна да излиза. Уви, нищо не стана. Телефонът иззвъня.

— Редакцията на вестник „Ерос“. Добър ден, слушам ви — каза Цеца с невероятно респектиращия си глас.

Фандорин се обърна, за да ѝ кимне на сбогуване, и изведнъж видя, че по малкия дисплей на телефонния апарат една след друга се изписват дребните цифри на седемцифрен номер.

Николас не чуваше за какво си говори референтката с обадилия се, защото кръвта започна шумно да пулсира в ушите му.

И когато с думите „всичко хубаво“ Цеца затвори слушалката, той посочи апарата и попита:

— Добре ли работи?

— Превъзходно, понякога изписва дори извънградски номера. Да ви кажа, Никочка, взеха да се обаждат разни хулигани. Ало, казват, искам да пусна една обява във вестника. И започват да говорят само гнусотии, дори да псуват. Пуснах молба до административно-стопанския отдел да ми поставят апарат с дисплей и веднага засякох тия пакостници. Показаха се някакви пикливи осмокласници.

— А можете ли да надникнете в номерата от вчера?

— Искате да се обадите на Иля Лазаревич ли? Няма смисъл, мисля, че ще е малко несолидно. Но сега ще погледна, един момент.

Тя взе да натиска разни копчета.

— Ето. Десет и четиридесет и пет. Виждате ли оттам?

И обърна апарата, за да може Ника да си препише номера. Първите цифри бяха 235, което май беше в района на Ленински проспект.

— В компютъра си трябва да имате база данни за абонатите на Московската телефонна мрежа — с пресекващ от вълнение глас каза Фандорин. — Нека да видим какъв е този номер.

— Хайде.

Цецилия Абрамовна се беше научила да работи с компютъра по същото време, когато бе учила и стенография, и се зарадва на възможността да демонстрира познанията си. Бързо отвори програмата, набра търсения номер и след няколко секунди на монитора излезе резултатът: „Шибякин, Иван Илич. Улица «Академик Лисенко», бл. 5, ап. 36.“

— А така — посърна Цеца. — Нищо общо. — Сигурно определителят е сбъркал някоя от цифрите, случва му се.

— Вероятно. Но все пак ще си го препиша.

Определителят може наистина да беше сбъркал. Ами ако не беше? Ами ако това бе нишката на кълбото и то почнеше да се размотава?

На излизане от редакцията Фандорин трескаво премисляше дали да каже на капитан Волков за откритието си, или не.

Реши, че е рано. Нека първо се отбие на адреса и да се опита да разбере какъв е този апартамент и какъв е този Шибякин. Как изглежда? Може дребният мъж на средна възраст с провиснал костюм, с пооплешивяло чело и сини изпъкнали очи да е живял там? Или там да са виждали описания по-горе субект и да могат да го опознаят? Милицията, естествено, също е способна да изпълни тази проста задача, но тя едва ли ще прояви толкова старание и бързина, както един осъден на смърт.

Дори адресът да не даде нищо, отрицателният резултат също е резултат. Да допуснем, че определителят е сбъркал някоя от цифрите. Тогава нека колегите на капитан Волков не само проверят връзките на Иван Илич Шибякин, но и се поинтересуват от всички абонати, чиито номера приличат на посочения. Е, пипкава работа, но не чак толкова сложна. Ако наистина искат да хванат тия „Неуловими“ — не заради Николас Фандорин, естествено, а заради своите „резонансни“ генерални директори и председатели на управителни съвети, нека се потрудат. Ако обаче стане ясно, че покойният посетител е живял в апартамент 36...

Николас усети как го обзема чувството, познато на всеки изследовател на историята и създател на компютърни игри — ловната страст, един от най-силните стимулатори, известни на просветеното човечество.

И се сепна: я по-полека, не бързай толкова.

Улица „Академик Лисенко“ се намираше на мястото на някогашната Живодьорная слобода, превърната през шейсетте години на миналия век в квартал на луксозното съветско строителство.

Фандорин слезе от колата си пред блок 5, огледа се и изтръпна от студения вятър, който бе издухал последните остатъци на благоприличие от дърветата и сега те бяха чисто голи като покойници в морга. От съвсем неуместната (или може би напротив, много уместната) случайна метафора устремът му поугасна. Това не е игра, рече си той. Ако загубиш, рестарт няма да има.

Блокът беше от онези, които по социалистическо време се смятаха за престижни — четиринайсететажен, със светли фасадни тухли и голям навес над входа. Но сега до него бе израснало новоруско

замъче с кулички и обли балюстрадки, досущ като сметанова торта, и бившият номенклатурен чертог веднага бе засенчен, превърнат в беден роднина, дори не толкова в роднина, колкото в гладен Гаврош, който наднича през витрината на сладкарница.

Добре де, каза Ника на псевдоампирния новобогаташ. Някой ден и ти ще се олющиш и ще посърнеш, защото новият елит се пресели в предградията, където въздухът е чист и човек може да се изолира от неуспешните си съграждани с дувар.

Входът на блок № 5 беше заключен. С надеждата, че някоя склеротична бабичка си е записала в някое ъгълче кода, Фандорин клекна и заоглежда издрасканата врата. В този вид го завари приближилата се към входа дама с две торби.

— Кого търсите? — попита тя, но не войнствено, а по-скоро с любопитство — все пак Николас изглеждаше прилично, не като крадец.

— Трийсет и шести апартамент — каза той. — Но не мога да вляза.

Матроната не бързаше да отключи.

— Шибякин?

— Да, Иван Илич — небрежно кимна той.

Отговорът му беше правилен. Е, не прозвуча триумфален писък като в игрите, когато минаваш на следващото ниво, но сезамът се отвори.

— Той защо не ви е казал кода? — поклати глава аборигенката, докато окачаше една от чантите си на куката и набираще кода. — Откакто жена му почина, никак не е добре. Измършавя, ходи като клошар, гледа налудничаво. Благодаря, ще се оправя сама. (Това беше в отговор на жеста, предлагащ помощ за чантите.) Аз живея под него. Наскоро ме наводни и като отивам у тях, направо ужас. Прах, боклуци, пълно с хлебарки. Добре, че горката Любочка не може да го види. Тя така добре поддържаше дома си, беше такава домакиня. Приятел ли сте му?

Като чу за починалата жена, Николас преглътна. Нима беше улучил? Не, това щеше да е прекалено лесно!

— Да, с Иван Илич работехме заедно — промърмори той.

— В „Правда“ ли? И вие ли сте журналист?

— Нещо такова.

Шибякин работил в комунистическия вестник „Правда“? Всичко съвпаднаше! Докато се качваха с асансьора, съседката не млъкна нито за миг, но не събщи повече нищо ценно, само оплаквания. Едно време във входа имало и фикуси, и стенвестник, и портиери, а сега било пълно безобразие. Почтените хора ходели да пазаруват с торби, доизносвали ондатровите си шапки отпреди десет години, а половината апартаменти били изкупени от разни кавказки мутри, които напълнили двора с вносни коли.

— Хайде, дворът както и да е — довърши плача си социалистическата Ярославна, слизайки на осмия етаж. — Какво направиха с държавата! Да вземем например вашия вестник. Такъв ли беше някога?

— Не ми се говори — лицемерно въздъхна Фандорин. С всеки изминал миг сърцето му тупаше все по-учестено.

На деветия етаж той дълго стоя пред кафявата врата със залепени месингови цифри 3 и 6. Някога сигурно са изглеждали импозантно, но металът бе потъмнял и се бе покрил с петна.

— Това беше Найк Борзов, който се закле на нашите радиослушателки във вечна любов — чуваше се през вратата висок момичешки глас. — А сега реклама...

В съпровода на задушевен дует, който пееше за „стоматологична мрежа Мастър Дент“, Николас няколко пъти натисна копчето на звънеца.

Както и можеше да се очаква, никой не реагира, само дето радиото мина на прогнозата за времето. Дъжд, северен вятър, застудяване през нощта.

Е, общо взето, това е. Половината работа на шестнайсети отдел е свършена. Сега оставаше да извика Волков, който да дойде със следователи, поемни лица или както там го правят.

Николас натисна дръжката по-скоро автоматично, защото се беше замислил.

Нещо във вратата щракна и тя се отвори навътре, както е в къщите, строени по съветско време. Ника някъде беше чел, че навремето имало специална инструкция на НКВД: входните врати да се правят така, че да се отварят само навътре, за да може по-лесно да се разбиват, ако някой трябва да бъде арестуван.

Фандорин изпита ясното усещане за „дежа вю“, сякаш беше виждал всичко това преди, как с тихо скърцане вратата се отваря, сякаш го приканва да влезе в празния апартамент. Всъщност „дежа вю“ си беше. Толкова пъти бе виждал тази сцена на кино — как човек бутва някоя уж заключената врата, а тя изведнъж се открява и пантите ѝ изскърцват зловещо. Същевременно го обзе необяснимото усещане, че няма нищо чудно и вратата наистина е трябвало да се отвори. Чудно му се видя друго — че от пролуката към полутъмната стълбищна площадка падна лъч електрическа светлина. Посред бял ден?

Стиснал студената дръжка, Николас направо замръзна. Нямаше куража да влезе, само се опита да надникне през открянатата врата. Според законите на Холивуд вътре трябваше да е проснат трупът на собственика, но труп нямаше — сигурен беше. Тоест, имаше, но не в 36-и апартамент, а в моргата на милицията.

Заиграването си е заиграване, но законът не бива да се нарушава. Фандорин побутна вратата още съвсем малко. Антре като антре, само дето по пода бяха разхвърляни обувки. Както и да е, ще трябва да се обади на Волков.

В този момент щракна съседната ключалка, затова Николас панически се шмугна в осиротялото жилище и бързо затвори след себе си. Върви обяснявай кой си и защо стоиш пред открянатата врата на чужд апартамент.

Първата му работа (още преди да се огледа, само като забележа къде е ключът) беше да загаси лампата. Той долепи ухо до кожената тапицерия на вратата.

Отвън се чува бавни стъпки. Спряха — съвсем наблизко, на около метър. Входният звънец зазвъня оглушително и едва сега Фандорин разбра каква чудовищна, може би дори непоправима глупост е направил.

— Иван Илич! — обади се ядосан старчески глас. — Хайде отворете де! Нали чух, че се тресна вратата. Иван Илич!

Отново звън — първо продължителен, после серия от кратки.

— Ама че работа! Радиото ви гърмя цяла нощ! Някакви дивашки неандерталски песни! Всичко разбирам, съчувствам ви и така нататък, но бива ли такова нещо! Иван Илич! — а сетне по-тихо, с раздражение: — Съвсем се е побъркал. Направо е за психиатрията...

Отново стъпки, но отдалечаващи се. Бучене на пристигащ асансьор.

Слава Богу, отиде си. Уф!

Трябваше колкото може по-скоро да се махне. Просто да излезе, да затвори вратата и да се обади на Волков. Няма защо да му казва, че поради собствената си глупост е влизал в апартамента. Само щеше да си навлече излишни подозрения.

Стоп. Ами пръстовите отпечатъци по дръжката отвътре? Беше ли я пипал, когато се тресна вратата, или не? Не можеше да си спомни. Ако я е пипал, трябваше да я избърше с кърпата си. Ами ако изтриеше някакви важни следи? Май по-добре щеше да е да не пипа нищо.

Едва сега плувналият в пот от напрежение Николас се огледа и видя, че преди него в апартамента е пипал някой друг, и още как!

Шкафчето за обувки беше изтърбушено, дрехите от закачалката бяха разхвърляни по пода, горните секции бяха претършувани.

В стаите беше още по-страшно: всичко — надолу с главата, диванът, фотьойлите и столовете — разпрани, первазите — изкъртени, книгите — съборени, тук-там паркетът беше изваден, на места дори тапетите бяха съдрани. И сред цялата тази обляна в ярка електрическа светлина Хирошима ликуващо дърдореше звънливо гласче с характерно московско провлачване:

— Поздрав на цялото прогресивно човечество на вълните на „Откаченото радио“! Слушаме, кефим се, разпускаме!

Ника откри апарата под разпраната възглавница, понечи да намали звука, но отново се сети за отпечатъците и затова издърпа щепсела от контакта.

Веднага му олекна и главата му заработи.

Обискът е бил правен вчера вечерта или нощес — във всеки случай през тъмната част на денонощието, инак защо щеше да свети? Сам човек не би могъл толкова подробно да претърси доста големия апартамент — ето, дори в кухнята всички квадрати линолеум бяха извадени. Извод номер две: действала е група. Претърсващите не са се церемонили, знаели са, че домакинът няма да се прибере. Извод номер три: най-вероятно е те да са го убили.

Също те са избрали радиостанцията. Господин Шибякин едва ли би се „кефил“ на такава музика. Те са я пуснали да им е по-приятно, докато претърсват. Извод номер четири: били са млади, явно не от

комунистическата генерация. Какво пъ капитан Волков? „Червените дяволчета тъй са ги подредили“?

И още нещо. Бяха пуснали радиото максимално силно, без да се притесняват, че съседите могат да дойдат да се карат или да извикат милиция. На излизане не са загасили лампите и не са заключили вратата. Разбира се, не е имало кой знае какъв смисъл да прикриват следите си — домакинът е убит, трупът рано или късно щеше да бъде разпознат, но все пак тази тяхна наглост впечатляваше. Тия хора не се страхуват от нищо. Какво ли са търсили тук? Дали са го намерили, или не?

Разходи се из разхвърляните стаи. Вдигна снимка със счупено стъкло. На нея се виждаше вчерашният посетител, но загладен, охранен, с доволна усмивка на кръглата физиономия. До него стоеше жена със ситно накъдрена коса, двойна брадичка и масивни златни обеци. С две думи, типична двойка хомо советикус. Преди години в европейските навалици подобни хора си личаха отдалеч — по дрехите, по бдително алчния израз на лицето. Измряха като динозаврите. Потънаха в Лета. Уж какво толкова, много им здраве, но все пак бяха отломка от родната история, живи съдби.

Върху счупения телевизор имаше чиния със следи от елдена каша. Ника си представи самотния човек в занемарения апартамент, някога добре поддържан: как стои над печката и си готви скромната закуска, без да знае, че това е последното хранене в живота му.

От бюрото стърчаха извадените чекмеджета, подът наоколо беше целият затрупан със стари квитанции, комунални книжки и още някакви хартийки. Камара стари изрезки от „Правда“, до тях — канцеларска папка с връзки, в която сигурно са били съхранявани. Николас клекна и вестникарската хартия зашумоля в ръцете му. Нищо особено — статии и статийки с обичайното за съветската преса съдържание. От Хавана, от Ханой, Дамаск и други екзотични места. И навсякъде подписът „И. Шибякин, спец. кор“ или „И. Шибякин, соб. кор.“ Пак тук имаше копие от заповед отпреди десет години за уволнение поради съкращаване на щата.

Така, добре.

Пакет с надпис „Люба“. В него — снимки на същата жена на различни възрасти: с две плитки, с опашка, с пусната коса, с бретон, късо подстригана, с ондулирани къдрици. Брачно удостоверение.

Смъртен акт — хм, значи Шибякин бил вдовец от година и половина. Извлечение от анамнезата и копие от медицинското заключение на няколко страници. Изследвания, диагнози, рецепти.

Фандорин въздъхна и почтително остави пакета върху бюрото. Колко е тъжно да виждаш откъслечни мигове от чужд живот — разбит, неосъществен. Изправи се. В ъгъла над телевизора забеляза поличка. Икона ли?

Приближи се. Точно така. Съвременна литография: строгият Лик Господен и надпис на старославянски: „Ето, вашият Бог иде с отмъщение, с отплата Божия. Исая, 35:4.“

Само в първия миг се изненада от набожността на бившия кореспондент на „Правда“. После си напомни, че сегашните руски комунисти изобщо не приличат на някогашните болшевики: нито атеизъм, нито интернационализъм. Биха допаднали много на граф Уваров^[3] и оберпрокурор Победоносцев^[4].

Трогателно беше също, че лудетините, преобърнали апартамента, не бяха хвърлили иконата на пода. Е, бяха преровили полицата (от височината на двуметровия си ръст Фандорин виждаше следи по праха върху нея), но се бяха въздържали да кощунстват. Така си е, в Русия вече и бандитите до един са набожни — носят кръстове на шиите и даряват камбани на черквите. Досущ като в Сицилия.

Но време беше да се върне в рамките на законността.

Николас набра номера, написан върху визитката на оперативния, и още след първия сигнал в слушалката се чу гласът на капитана:

— Ехо.

Накратко, без да изпада в дедуктивни подробности, Фандорин обясни същината на въпроса. Просто каза, че е установил самоличността на убития и се намира в апартамента му, където някой вече е правил обиск. Къде по-многословни бяха извиненията му по повод незаконното нахлуване в жилището на гражданина Шибякин. Дори честно разказа как се уплашил от съседа, но Волков или не се интересува от тия подробности, или не им повярва. Във всеки случай нямаше никакви претенции.

— По дяволите подробностите, Николай Александрович. Още вчера ми стана ясно, че сте сериозен човек. Доста оперативно действате. Изобщо, свалям ви шапка. Издиктувайте ми адреса и телефона, идвам веднага.

В очакване на капитана Николас отначало застана до прозореца, после вдигна един обърнат стол и седна. Реши да не пипа нищо повече и да не се разхожда из стаите, бездруго беше проявил достатъчно своеволие.

Беше му жал за Шибякин, нищо, че е убиец. Жена му е починала и човекът е превъртял от мъка — такава любов неволно предизвиква уважение. Беше споменал за тежка, неизлечима болест. Каква ли?

Отново взе пакета с надпис „Люба“. В него също беше ровено, но не прекалено старателно, явно бяха попрелистили хартийките и ги бяха прибрали обратно. Любителите на „Откаченото радио“ не се бяха заинтересували от анамнезата и смъртта на мадам Шибякина, а след вчерашния разговор с вдовеца и разгледаните снимки същата тази Люба бе станала за Ника реален, почти познат човек.

Малката реклама на частна клиника „Хипократова клетва“ с маркираното изречение „За нас няма неизлечими болести!“, изрязаните от вестници и списания обяви на знахари и лечителки бяха безмълвна хроника на постепенното слизване в ада. И все пак какво я беше сполетяло?

Николас взе ситно изписаните листове, озаглавени „Посмъртна епикриза на Л. П. Шибякина, род. 1949 г.“ Пояснителното подзаглавие гласеше: „Изготвена по писмена молба на съпруга на покойната И. И. Шибякин в допълнение към анамнезата.“ Ама че почерк имат лекарите, специално ли ги учат на тоя вавилонски клинопис, та непосветените да не могат да го четат?

Доста от думите не успя да разшифрова, а половината от тия, които разчете, не разбра — бяха все специални термини. Заболяването на Л. П. Шибякина не беше нещо екзотично — левкоза. Непосредствена причина за смъртта, както гласеше написаното на трета страница, бе станала острата сърдечно-белодробна недостатъчност на фона на двустранна пневмония вследствие на крайно отслабване на организма. Но с това записките не свършваха. Със същия цвят химикалка непосредствено след финалното „леталният изход е настъпил в 4,30 ч. сутринта“ беше дописано: „Девет дни. Люба, къде си? Четиридесет дни. Люба, защо не те сънувам?“

Фандорин трепна и се приближи до прозореца, за да може върху записките да пада повече светлина.

Това беше друг почерк, макар също дребен и разкривен — ако човек не се взреше, можеше да си помисли, че е продължение на текста на медицинското заключение. Още една история на заболяването, сега вече на душевното.

Състрадателно въздишайки, Николас четеше скръбния поток на съзнанието. Явно вдовецът беше дописвал на интервали, през различни дни, но отначало не беше слагал дати, те се появиха чак накрая.

„Гадовете дебелеят, а теб те няма. Люба, яви ми се насън!!! Люба, не мога повече. Люба, аз съм луд, счупих телевизора, там един гад отново лъжеше. Люба, Люба, Люба, Люба, Люба, Люба, Люба, Люба (и така — четири реда). Днес се навършва една година. Цял ден ходя и гледам, видях те три пъти: в трамвая, после в една кола и в една витрина. Защо си отиде, защо се стопи? Яви ми се насън, много те моля! 9 юни (датата беше подчертана с две линии). Благодаря ти, Люба! Разбрах всичко, ще го сторя. Отмъщението е Мое и Аз ще отплатя!^[5] 13 август (подчертано три пъти). Не съм сам!!!“ С това записките свършваха.

Общо взето, всичко беше ясно. Точно една година след смъртта на жена си клетият Иван Илич най-после е сънувал безкрайно обожаваната Люба и тя като сянката на Хамлетовия баща е поискала възмездие — да отмъсти за нея и останалите жертви на измамата на „гадовете“, които „дебелеят“. Нищо чудно, безумецът подсъзнателно се е готвил точно за такъв сън. Най-важната загадка беше в последната фраза. Какво значи: „Аз не съм сам!!!“? Явно, че отмъстителят си е намерил съмишленик. Или съмишленици. Кой са те? Е, това нека си го изясняват криминалистите, сега те са на ход.

До края на сивкавата страница, разграфена на редове, оставаше празно място, а същевременно в скрепената с кламер „епикриза“ имаше още един лист.

Николас надникна в него и видя колонка от думи и цифри.

Зачете се и хартията затрепка в ръцете му.

О, незнайни погромаджии, равнодушни към чуждите болести и нещастия, дали не бяхте организирали варварския си и комай безрезултатен обиск точно заради този списък?

СУХОЦКИ

Президент на АД „Хипократова клетва“

Присъда — 9 юни

Връчено — 11 юни

Изпълнено —

ЛЕВАНЯН

Генерален директор на „Играем и печелим“ ООД

Присъда — 25 юни

Връчено — 28 юни

Изпълнено —

КУЦЕНКО

Директор на АД „Фея Мелузина“

Присъда — 6 юли

Връчено — 6 юли

Изпълнено —

ЗАЛЦМАН

Генерален директор на „Интермедконсултинг“ ЗАД

Присъда (указ.) — 14 август

Връчено — 15 август

Изпълнено — 16 август

ШУХОВ

Председател на Борда на директорите на агенция
„Клондайк“

Присъда (кор.) — 22 август

Връчено — 23 август

Изпълнено —

ЗЯТКОВ

Б. председател на ръководството на „Честна банка“

Присъда (указ.) — 10 септември

Връчено — 13 септември

Изпълнено — 19 септември

ЯСТИКОВ

Председател на борда на директорите на АД „ДДО“
Присъда — 11 октомври
Връчено — 13 октомври
Изпълнено —

ФАНДОРИН

Президент на фирма „Страната на съветите“
Присъда (кор.) — 8 ноември
Връчено —
Изпълнено —

От вълнение Николас разроши косата си. Ама че документ!

Тъй, тъй, спокойно. „Хипократова клетва“ е ясно. Това е фирмата, която е обещала да излекува болната и е измамила. Присъдата за нейния ръководител Сухоцки е произнесена на другия ден, след като Шибякин е сънувал фаталния сън.

Фирма „Играем и печелим“ е всеизвестна — зомбира телевизионните зрители с досадната си реклама за игрални автомати и обещава баснословни печалби. Явно мошеничество, това и по вестниците го пишат.

За „Фея Мелузина“ Николас също беше чел и беше виждал рекламите в лъскавите списания. Това беше мрежа от козметични клиники, които уж вършат същински чудеса: връщат на жените младостта, правят грозните момичета хубави, а хубавите превръщат в ослепителни красавици, естествено срещу луди пари. Разбира се, че от гледна точка на Шибякин ръководителят на това широко рекламирано предприятие е явен „гад и измамник“.

За Залцман му бе разказал капитан Волков — той е бизнесменът, взривен във вилата. „Интермедконсултинг“ ли? А, ясно, ясно.

„Клондайк“ — агенцията по трудова заетост в чужбина бе окичила с рекламни пана и билбордове всички магистрали. Менте? Напълно е възможно. В тази предприемаческа сфера аферисти колкото щеш.

Зятков от „Честна банка“. За унищожаването на този деец мнозина измамници вложители сигурно щяха да аплодират на

„отмъстителите“, ако не бяха взривените в колата деца. „ДДО“ са денонощните аптеки „Добрият доктор Охболи“. Мрежата бе открита наскоро и беше първи опит за създаване в Русия на нещо като американските дрогерии: аптека и кафене на едно място. Много е удобно и модерно. С какво ли аптеките са засегнали Шибякин?

И накрая, последният в списъка, чиято съдба интересуваше Николас най-много. Не беше трудно да се досети как се е озовал в тази килия на осъдените на смърт — благодарение на луксозната реклама в „Ерос“. Но въпросът е: какво очаква президента на фирмата „Страната на съветите“ по-нататък?

Впрочем, при повторния прочит на интригуващия документ възникналите въпроси бяха много. Защо като се започне от четвъртата, след думата „присъда“ се появяват скоби и в тях пише или „указ.“, или „кор.“? Какво означават тези съкращения? Защо присъдите за Сухоцки, Леванян и Куценко, които са най-ранни по време, не са изпълнени и до днес, а Залцман и Зятков са убити незабавно? И животрептящият въпрос: дали „Неуловимите“ смятат, че присъдата вече е връчена на Фандорин или не?

Николас долепи чело до студеното стъкло, разсеяно погледна надолу и видя, че в отбивката спира лада със синя лампа.

Милицията! Най-после!

От колата слезе оперативният Волков. Вдигна глава и погледна блока. Защо ли е сам, без експерти и фотограф? Странно.

Капитанът извади джипсесма си и започна да набира някакъв номер.

Ах да, нали не знае кода. Сигурно се обажда тук, в апартамента.

Фандорин се огледа да намери апарата и видя, че той се търкаля на пода разглобен на части. Умниците бяха посегнали дори на него, но не бяха се сетили да прочетат книгата.

Трябваше да слезе. Дори телефонът да работеше, Николас бездруго не знаеше кода за влизане.

Без да изпуска от ръце скъпоценния лист, той излезе на стълбището.

Докато чакаше асансьора, си мислеше: много неща в списъка са неясни, но най-важното е, че сега вече милицията ще знае кои са набелязаните жертви. Значи да се надяваме, ще успее да ги предпази.

Двамата с Волков стигнаха до входната врата почти едновременно, само че Николас отвътре, а оперативният отвън.

Тук някъде трябваше да е копчето за отваряне на ключалката. Лампичката не светеше и Фандорин заопипва стената.

Понечи да извика: „Ей сега, един момент!“

Но не извика.

През матираното стъкло (явно, останки от някогашния номенклатурен лукс) се виждаше как капитанът, след като надникна в малкия си бележник, уверено започна да натиска копчетата на кодовото устройство.

Знае кода? Но откъде?! Вратата се отвори навътре и скри вцепенения магистър. Капитанът не забеляза Фандорин, мина покрай него и чевръсто изтича по стълбите до асансьора. Фандорин не му се обади. Изчака асансьорът да тръгне и бързо изскочи навън.

От място даде такава газ, че едва не задави двигателя.

Така значи! Браво на оперативния! Щом е знаел кода, значи е знаел и адреса. Тогава защо се е преструвал?

Изводът, който следваше, не беше никак приятен. Дали пък господин Волков не е в комбина с нощните посетители на 36-и апартамент? Дали не е свързан с убийците на полуделия Иван Илич?

Ами ако изобщо не е милиционер? Ами ако точно той е убиецът? И затова е дошъл тук сам. За да изпълни смъртната присъда срещу предприемача Н. А. Фандорин?

Ами милиционерската лада? И служебният телефон на визитката?

Карането на кола в град Москва е много добра психотерапия, премахва нервния стрес по-добре от всеки транквилант. Като го замества с друг, по-слаб и банален. Когато непрекъснато трябва да върти глава не толкова за да спазва правилата, колкото за да следи останалите коли и автоматично да концентрира вниманието си върху опасните екземпляри — джипове и мерцедеси, които имат навика да се престрояват от лента в лента с рязко изнасяне и без мигач, човек без да иска се абстрахира от всякакви, дори от най-тревожните мисли.

Отново, както всеки ден, се случи едно обикновено чудо, малък триумф на щастливите случайности — Николас стигна до офиса си

безаварийно.

Нареди на Валя (чийто живот днес беше в розово) да не го свързва с никого, заключи се в кабинета и сложи пред себе си откраднатия лист.

Пътуването по пътнотранспортните джунгли му беше от полза. Способността му да мисли спокойно се беше върнала.

И така, засега фактите без хипотези.

Първо. „Неуловимите отмъстителите“ (глупаво название, но нека остане засега поради липса на друго) изпитват омраза към две категории предприемачи: бизнесмените в медицината и хората, публикуващи особено агресивна и евентуално измамна реклама.

Второ. На 13 август Шибякин открива, че „не е сам“, и убийствата веднага започват. Явно неговият съучастник или съучастници са хора на действието и същевременно с професионални терористични навици. Някак не се връзва с инфантилната мотивация на смъртните присъди. „Гад и измамник“? Ама че детинщини. Или чиста психиатрия. Макар че съмнителният капитан Волков естествено е прав: в днешна Русия с оръжие и взривни вещества могат да боравят мнозина и сред тях има колкото щеш явни и непроявени смахнати, жертви на афганистанския и чеченския синдром.

И накрая третият, най-важен факт. Убити са шестима души. Петима са жертви на терор: взривеният във вилата му Залцман, после Зятков с двете деца и шофьора. Шестият е един от „отмъстителите“, хвърлен от някого от покрива.

Сега да формулираме най-съществените въпроси във връзка с гореизложеното и да се опитаме да отговорим на всеки от тях.

Съществени са точно три въпроса.

Първо — личният. Дали Шибякин е успял да съобщи на съучастника (съучастниците) си за присъдата, изнесена срещу собственика на „Страната на съветите“? Няма да крием, че този от трите въпроса ни вълнува най-много.

Вторият въпрос е детективски. Кой е убил Шибякин и каква роля играе Волков в цялата тази история?

Третият въпрос е хуманитарен. Как да бъдат предупредени останалите осъдени за надвисналата над тях заплаха, щом не можем да имаме доверие на милицията?

Ах, какво изключително, повдигащо духа нещо е системният подход! Всяка заплетена ситуация, ако бъде разделена на съставните ѝ компоненти, се оказва не чак толкова сложна и е напълно решима, тъй че рекламата на „Страната на съветите“ не лъже. Не сте били прави да включвате Николас Фандорин в „гадовете и измамниците“, господа отмъстителите!

Момент, момент. На излизане Шибякин каза: „Съдът се оттегля на съвещание“, нали? Това не значи ли, че потвърждаването на смъртната присъда е било отложено? А обсъждането не е могло да се проведе, защото скоро след напускането на офис 13А „съдията“ от собствен опит е разбрал с какво ускорение лети към земята свободното падащото тяло.

От неимоверното облекчение, познато може би само на малцината, които са били осъдени на смърт, а след това помилвани, Николас чак си замърка оптимистичната песен от компактдиска „Хитове на съветската естрада“: „Обичам те, живот, което всъщност не е нищо ново.“ И веднага си спомни за Достоевски — как са заменили разстрела му с каторжен труд и в мрачното подземие на Алексеевската крепост от щастие той е пеел с цяло гърло.

Сега му беше по-лесно да мисли и за детективската част на главоблъсканицата. Точният отговор, естествено, трудно можеше да се намери, фактите бяха прекалено малко, но все пак можеше да се изведе една що-годе правдоподобна хипотеза. Например следната. Някой от получените присъди (Зятков, Залцман и самият Николас отпадат, значи остава един от останалите петима) противно на предположенията на капитан Волков се е отнесъл към тази хартийка сериозно и е взел предпазни мерки. Този „някой“ не само е гад и измамник, но и криминален тип, който е свикнал да се брани. Провел е собствено разследване, по някакъв начин е изчислил Шибякин и си е разчистил сметките с него. Много е възможно в търсенията да му е помагал капитан Волков, член на оперативно-следствената група по делото „Неуловимите отмъстителите“. В наше време, уви, няма нищо екзотично в това милиционерът да сътрудничи на бандитите. Впрочем, да си трошат главите всичките. Да се оправят сами.

И последният въпрос, хуманитарният. Трябва да се уведомят петимата осъдени за опасността, която ги дебне. Ако дедуктивната хипотеза е вярна, един от тях е наясно, но останалите?

И ето че сега вече, когато въпросите бяха формулирани и за всеки бе намерен отговор, можеше да се действа.

Най-напред Николас се обади на оперативния. Извини му се сухо, че не е могъл да го изчака — имал спешна работа. Волков се държа доста по-уважително, отколкото вчера. Изглежда, че бързината, с която оглавяващият фирмата „Страната на съветите“ бе установил самоличността на убития, бе направила на капитана много силно впечатление. Той не се опитваше да минава на „ти“, не задаваше излишни въпроси и дори благодари за помощта за следствието, лицемерът. Естествено, че не е никакъв убиец, просто не му е чиста работата. Заради такива като него още от времето на МУС — Московската криминална милиция, наричат милиционерите „боклуци“.

После Фандорин извика Валя и ѝ нареди да установи адресите на компаниите „Хипократова клетва“, „Играем и печелим“, „Фея Мелузина“, „Клондайк“ и „Добрният доктор Охболи“. За това бяха необходими десет минути, през които чевръстата Валя успя да намери също и телефоните и факсовете на техните управители.

— Само с „Хипократова клетва“ е кофти — събщи тя на Ника и оправи кожената каишка на челото си (Валя днес беше като индианка: с две плитчици, с бродирано с мъниста яке, велурен панталон с ресни и ръчно изработени мокасини). — Пуснали са кепенците. Вождът им заминал отвъд голямата вода.

— Убит ли е?! — ахна Фандорин, защото знаеше, че на жаргон глаголят „замина“ означава „умря“.

— Не, наистина е заминал. Прецакал всички и дал ескейп. Още през лятото. Размотава се някъде или в Америка, или на Бахамите.

Дали не се е уплашил от присъдата, помисли си Николас. Или просто господин Сухоцки е имал късмет: избягал е навреме и така се е спасил.

На останалите четирима Фандорин написа писмо със следното съдържание:

Уважаеми г-н (Леванян, Куценко, Шухов, Ястиков),

На (еди-коя си дата) сте получили странен документ, в който неизвестно лице Ви изнася смъртна присъда. Най-вероятно сте се отнесли към текста като към глупава шега. Но смея да Ви уверя, че тези хора не се шегуват. Двама от бизнесмените, на които са били изпратени аналогични послания, вече са убити. За потвърждение можете да се обадите в 16 отдел на Московската криминална милиция. Във всеки случай настоятелно ви съветвам да вземете най-сериозни мерки за сигурност.

Моля да ме извините, че не се подписвам.

Изобщо няма нужда тия господа да се втурнат към „Страната на съветите“ за разяснения. Неслучайно покойният Шибякин ги квалифицира като „гадове и измамници“. Може да си въобразят, че Николас Фандорин се занимава с изнудване. Пък и нека не забравяме, че един от тях май не изпитва особен пиетет към неприкосновеността на чуждия живот и жилище.

Поръча на Валя да изпрати писмата по факса, като предварително махне от апарата номера на изпращача и логото „Strana Sovetov“.

— Шефе — каза асистентката, след като изпълни заръката, единствена за целия работен ден. — Защо очите ви са такива диви, сякаш сте в нирвана? И аз искам. Поканете своята офис лейди някъде да поразпусне. Честно. Има един ресторант, „Холестерин“ се казва, направо е върхът. Истински фюжън, ще ви хареса. А за афтьрпарти можем да прескочим до „Плъхолов“. Вие сте свободен човек — вашата МеМе е в Ленинбург, нали?

— Няма да наричаш жена ми МеМе — за кой ли път вече каза Фандорин. „МеМе“ беше абривиатура от „мадам Мамаева“, а какво е това „истински фюжън“, понятие нямаше.

Но настроението му след отмяната на поканата за екзекуция беше приповдигнато и леко истерично. Като ще разпускаме, да разпускаме, защо не? Днес бездруго вече нямаше да успее да се съсредоточи върху камерсекретаря.

Разбраха се да се срещнат в единайсет — след като зверчетата си чуят вечерната приказка и заспят — и двамата телефонираха: Валя в

„Холестерин“ да резервира маса, а Ника — на бавачката Лидия Петровна да дойде да ношува у тях.

После окрилената Валя си тръгна, за да се накипри, а Фандорин остана още малко в офиса да кръстосва кабинета и да се убеждава, че всичко вече е наред, че хаосът само е лъхнал в лицето му с горещия си дъх, но не го е изпепелил и дори не го е опарил. Размина се, животът се върна в нормалното си русло.

Може изобщо да не беше така, но какво би могъл да предприеме? Ще прави каквото трябва, пък да става каквото ще.

Не може всеки миг от живота да трепери, че ще му се случи нещо лошо: че ще му падне тухла на главата, че шофьорът на насрещната кола ще заспи на волана или в кафето, където се е отбил да изпие чаша еспreso, ще избухне някоя чанта, натъпкана с взрив. Някой ден лошото непременно щеше да се случи, няма как. Ако не е чанта с взрив, ще е рак или тромб (не се знае кое е по-лошо), но алтернативата е човек или да трепери, или да живее. Върви си по пътя и се надявай, че няма скоро да се озовеш в зейналата паст на Нещастиято.

Ще се надявам — реши Ника. Много, много ще се надявам, че присъдата още не е утвърдена и не е стигнала до изпълнителя.

И че останалите осъдени ще се отнесат сериозно към предупреждението.

Преди да излезе, той по навик се приближи до прозореца и погледна вечерния град. Светлини, лъснали от дъжда покриви, късогледото око на луната свети през мъглата.

Когато светът е така спокоен и мъдър, на човек му се струва, че няма от какво да го е страх. Смърт ли? Много важно. Ако имаш късмет, тя ще бъде бърза и не особено страшна. Какво е хепи енд в приказките за любовта? Те живели дълго и щастливо и умрели в един и същи ден. Та може би, отдаде се на философски размисъл Николас, такава смърт е именно истинското окончателно щастие? Хванати за ръце, ще вървим по небето към извора на тази безметежна светлина, вечерният здрач ще отлита ето така нагоре и широките простори, залети от спокойната светлина на луната, ще се простират пред нас, непомрачени от сянката на нова раздяла.

[1] Зюзино — район в югозападна Москва. — Б.ред. ↑

[2] Алюзия с Васисуалий Лоханкин — герой на И. Илф и Е. Петров от романа „Златният телец“. — Б.пр. ↑

[3] Сергей Семьонович Уваров (1786–1855 г.) — руски държавник, от 1818 г. президент на петербургската Академия на науките, през 1833–49 г. министър на народната просвета, автор на формулата „православие, самодържавие, народност“. — Б.пр. ↑

[4] Константин Петрович Победоносцев (1827–1907 г.) — руски държавен деец, юрист, през 1880–1905 г. оберпрокурор на синода, човек с изключително влияние върху император Александър III. — Б.пр. ↑

[5] Второзаконие 32:35. — Б.ред. ↑

ГЛАВА ОСМА

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА ЛЮБОВТА ИЛИ БЕЗУМСТВА НА СТРАСТИТЕ

Но небето беше тъмно и безмилостно, луната се бе спотаила зад бухналите облаци, сякаш не искаше да мами изгнаника с напразна надежда за спасение, и човек нямаше къде да се скрие от неистовата сляпа стихия.

На замръзващия Митридат му оставаше да прибегне само до последното оръдие на мъжествения разсъдък — философията. Колко стремително бе паднал от поднебесните висини, от самото подножие на престола, и се бе озовал в тъмната и ледена бездна — помисли си той. Макар че какво чудно има? От физиката знаем, че всяко тяло се издига нагоре много по-трудно и бавно, отколкото пада надолу. Няма нищо по-естествено от падането, което е стремеж да се приближим до гръдта на майката земя. И смъртта, която чака всекиго, също е падение. Но такова, което от гледна точка на религията се превръща в излитане.

Майчице, колко е студено!

На площада бяха накладени огньовете, около които се бяха скупчили кочияшите и лакеите, очакващи господата. Митя понечи да се втурне към най-близкия източник на топлина, но като чу грубия смях на хората, замря. Колкото по-неделикатна е душата на човек и е по-ниско положението му, толкова той е по-корав и немилосърден към ближните си. Щяха да го изгонят, отново щяха да го изгонят! Още едно подобно изпитание, и той можеше завинаги да остане без капка любов и респект към човешкия род, а тогава за какво да живее? По-добре да се вкочани от вятъра и снега!

Още повече, че изобщо не е задължително да се вкочанява.

Подкрепеният от философията разум се сепна и все пак прояви чудодейната си сила.

Я колко карети има на площада. Щеше да влезе в някоя, без да го видят слугите, и да изчака тя да потегли. Пък после — каквото сабя покаже. Чиято и да беше каретата, с нейния собственик, някой благороден дворянин, щеше да се разбере по-лесно, отколкото с някой плебей. Достатъчно бе да каже на френски: „Умолявам ви, изслушайте ме!“ — и щеше да стане ясно, че малкият дрипльо не е обикновен просяк.

Митя се шмугна между двете дълги редици от коли да си избере убежище. Конете подрънкваха с юздите си, хрупаха овес от окачените за муцуните им торби и зимата изобщо не ги вълнуваше. Той си помисли до каква степен по физическата си натура човек е по-слаб и по-несвършен от добичетата, които ползваме и които презираме.

Накрая си избра една гиздава карета със седем прозорчета и княжеска корона на вратичката. Може би на някой от най-близкото обкръжение на нейно величество? Който е напълно възможно да е виждал и Митридат.

Тъкмо стъпи на стъпалото и дръпна вратичката когато изведнъж видя, че в голямата колесница наблизко от комина се вдига бял дим. Зимна кола с отопление! Там трябва да се вмъкне!

Надникна иззад коня и погледна накладения огън на десетина крачки по-нататък. Няма страшно, там е светло, а тук е мрак, няма да го забележат.

Изтича към колесницата. Стъпи на стъпалото и внимателно надникна вътре да види дали кочияшът не се е свил на топло.

Каретата беше празна — сигурно на слугите не беше позволено да седят вътре, а може край огъня в компанията да им е по-приятно.

Само миг, и Митя се озова на топличко.

Вътре беше тъмно и тихо, въглените в печката попукваха, прозорците се бяха изпотили до средата. О, колко малко трябва, за да може битието да се превърне от нещастие в блаженство! Само да доближиш премръзналото си тяло до горещата чугунена печка и нищо повече, нищичко.

Митя я прегърна с две ръце, подви краката си с прогизнали лапти^[1], зави се презглава с оставената на седалката кожена завивка и престана да мисли, просто се наслаждаваше на сухата топлина.

Събуди се от силен глас, който извика:

— Хайде! Карай!

В първия миг не разбра защо светът се люлее. После чу скърцането на плазовете по заснежените павета и си спомни: карета.

С трепет повдигна крайчеца на завивката. На предната седалка имаше някой. В тъмното не се виждаше кой, но се чуваше учестеното му развълнувано дишане.

Ето, пътникът се изправи и на сивия фон на предния прозорец се очерта наметка с връзки. Значи е жена. Това е добре, защото нежният пол е по-милосърден от мъжкия и е по-малко склонен към прибързано насилие, например без много приказки да изхвърли неканения си гост през прозореца.

Явно беше спал дълбоко! Митя не чу нито как са закарали каретата до входа, нито как собственичката ѝ се е качила.

Тя изведнъж скочи и започна да чука с пръстена си по стъклото. Извика силно:

— Не на „Морская“! Вкъщи не може!

Гласът ѝ беше млад.

Кочияшът явно не чу, защото дамата щракна ключалката, отвори прозореца и сред воя на вятъра повтори:

— Не към къщи! Карай към Московския тракт! — затвори прозореца и прошепна: — Господи, да бъде волята Ти, опази ме, Господи...

Явно нещо ѝ се беше случило. Как въздиша само, дори хлипа. Това добре ли е или не? По-скоро не. Когато нещо те боли, не ти е до състрадание към чуждите горести.

Жалко, че не се виждаше какво е лицето ѝ — злобно или добро.

Той се терзаеше от съмнения дали да се покаже или да изчака притежателката на каретата малко да се успокои. Тя обаче не се успокояваше, тревожно си шепнеше нещо и не я свърташе.

Внезапно се изправи рязко, опря коляно в задната седалка, на два пръста от Митя, и дръпна завивката от него.

Той вече бе готов да възкликне: „Ayez pitie, madame!“^[2] — но тя явно не беше го видяла.

Раздвижи ключалката на задната рамка, отвори и започна да вади завивката през прозореца:

— Ще пътуваме дълго. На ви да се завиете.

Обадиха се два мъжки гласа:

— Благодарим, госпожо.

— Да имаше и малко водка, че да се сгреем.

Дамата обеща:

— На първата спирка ще получите.

Митя не си губеше времето. Докато тя надникваше виелицата, той полека се свлече на пода и се свря под седалката. Когато не знаеш какво решение да вземеш, по-добре е да изчакаш.

Рамката хлопна и пружините над Митя изскърцаха — жената бе решила да се настани отзад. Права е. Щом ще пътува дълго, по-добре да е отзад, инак може да ѝ прилошее.

Цъкна кремък, дрънна стъкло и по пода заиграха сенки. Тя беше запалила окачения фенер.

Пред носа му имаше два крака с бели обувки. Лявата опря в посестримата си, свали я на пода, освободеният крак в копринен чорап по същия начин се оправи с лявата и обувките осиротяха, останаха сами — дамата качи краката си на седалката.

Едната обувка бе паднала до Митя, в неговото неудобно и прашно скривалище, и сега стоеше точно пред очите му и проблясваше със златното си токче — гостенка от друг свят, където царуват красотата и изяществото.

Друсането свърши, шейната започна да се плъзга равномерно като лодка по водата. Павираният път беше свършил — досети се Митя. Скоро щеше да свърши и градът.

Добре де, къде отиваме? Тя каза: „Не вкъщи, към Московския тракт.“ Вила ли има там, на Московския тракт, или имение.

Отгоре долитаха подсмърчане и хлипащи въздишки. Плаче.

От време на време дамата започваше да нарежда нещо, но съвсем тихо, чуваха се само отделни думи: „Няма кой, изобщо няма кой... Какво става, Господи... Как не...“ и тям подобни неясни по смисъл неща.

След като се наплака до насита и се изсекна, тя промърмори:

— Ох, че студено.

Което си е истина, истина е. Без кожената завивка и далеч от печката Митя също зъзнеше.

Отново видя краката с копринени чорапи, малки, с изваяни глезени. Левият бързо се шмугна в обувката, десният потърси по пода, но не намери нищо. Тогава под пейката се спусна и бръкна пълна ръка, върху чийто пухкав пръст блесна пръстен.

А такова нещо вече се беше случвало, да, беше се случвало. Митя се бе притиснал до пращната стена точно по същия начин и към него посягаше ръка, но беше къде по-страшно, сегашното нищо не е. Тогава на Митридат му хрумна философското съждение, което просто заслужаваше да бъде записано, та да служи на потомците: умният не се плаши два пъти от едно и също нещо.

Той побутна скрилата се обувка към ръката, но се получи казус — тя самата прояви решителност и се мушна по-навътре под седалката. Е, и се натъкна на неговите пръсти.

Нататък е ясно: писъци, викове.

И краката, и ръката изчезнаха от полезрението на Митя.

Той трябваше да побърза, докато тя не е повикала придружителите си. Изпъшка, изпъзля от скривалището си и застана на четири крака. Дори си беше подготвил доста разумната и учтива фраза: „Госпожо, не треперете, вижте ме колко съм малък. Аз самият треперя пред вас и се уповавам единствено на вашето милосърдие.“

Само че думите му спряха в гърлото. На седалката, свила нозе и притиснала ръце към гърдите си, опулила бездруго огромните си очи, седеше Павлина Аникитишна Хавронска — същата онази особа, заради която, ако трябва да възстановим логическата верига, започна цялото това Митино злощастие.

Отблизо беше още по-хубава, макар уж да нямаше накъде повече. Но само ей така, от упор, човек можеше да види синкавата жилка на шията ѝ, прасковения мъх по бузите и чудната бенка малко над розовата ѝ устна.

Като зърна пред себе си малкото момченце, графинята веднага престана да вика.

— Ти ли се беше скрил там? — попита тя с разтреперан глас. — Или има още някой?

Уплашен от изненада, Митридат все още не си бе възвърнал дар словото и само поклати глава.

— Та ти си съвсем мъничък — каза прекрасната Павлина Аникитишна и най-сетне се успокои. — Как се озова там?

На този въпрос Митя нямаше как да отговори кратко, затова се поколеба откъде да започне.

— Колко си малък. Можеш ли поне да говориш?

Той кимна и си помисли, че сигурно най-добре е първо да ѝ обясни за костюма си на малък горски надзирател.

— Миличкото ми, какви ясни оченца имаш. Хайде, не бой се, аз съм добра леличка, няма да ти сторя нищо лошо. Знаеш ли на колко си годинки? А как се казваш? Е, това трябва да го знаеш, вече си голям. Много си голям, нали. Студено ли ти е? Ела тука, ела.

Тя явно наистина беше добра жена, жалостива. Погали Митридат по главата, прегърна го и го целуна по челото.

Сгушен до меката ѝ топла гръд, той изведнъж си помисли: ако бях започнал да ѝ говоря като голям, тя нямаше да ме гали така.

И в този миг го осени озарение.

Откъде са всичките му беди и нещастия? От това, че е разумен и твърде просветен за годините си, решил е да се мери с възрастните и да спазва техните правила. Ако не се беше правил на толкова умен, ако живееше според възрастта си, сега щеше да си е в бащината къща и нищо лошо нямаше да го сполети. Какъв е изводът? Ами такъв, уважаеми господа, че много по-лесно, по-добре и по-безопасно е да си глупаво дете.

И когато графинята повтори въпроса си: „Е, как се казваш? Спомни ли си?“, рече по детски:

— Митюся.

За което бе възнаграден с нови целувки.

— Браво на детенцето, браво! А на колко си годинки?

Той реши за всеки случай да посмали малко. И ѝ показа разперената си длан.

— Пет годинки? — прехласна се хубавицата. — Боже, колко сме големи! И всичко знаем, нали! А татко и мама къде са?

Отговорът на този въпрос беше по-труден. Митя смръщи чело, премисляйки как е най-добре да отговори.

Павлина Аникитишна въздъхна със съчувствие:

— Ох, и челцето си бърчи. Горкичкото ми сираченце. И при кого си живял? При бабка ли?

Митя кимна.

— И къде е сега твоето бабче?

Дали да не кажа: „В Зимния дворец“ — зачуди се Митя.

Не, няма смисъл. Първо, тя нямаше да му повярва. И второ, сега май беше по-добре, по-сигурно да няма нищо общо със Зимния

дворец.

Госпожа Хавронска е жена с добро сърце, не ще изгони на студа едно дете. Да можеше да поостане поне за малко при нея, да събере мислите си.

Тя отново си изтълкува мълчанието му по свой начин:

— Олеле, умряла ли е? Пиленцето ми сладко — и върху темето на Митя, където имаше бял кичур, капна голяма сълза. Добре, че в тъмното графинята не забеляза белия му кичур, инак окончателно щеше да се разридае от състрадание.

— Имаш ли си някого, Митюшенка? — тъжно попита Павлина Аникитишна.

Той завъртя глава.

— И аз си нямам — печално рече тя. — Няма страшно. Отначало е трудно, но после се свиква. Не бой се, ще те взема със себе си.

— Къде?

— В Москва. Искаш ли?

Не може да бъде! Какъв небивал, невероятен късмет! Да се озове в Москва, а оттам — вкъщи, при татко и при мама! Наистина това бе пръст на съдбата, на която най-последно бе омръзнало да преследва малкия Митридат и която бе решила да му обяви пълно помилване.

— Знаеш ли какво е Москва? Това е един много, много голям град, още по-голям от Петербург. И по-хубав. Там хората са по-обикновени, по-добри. Има много сняг, всички се возят с шейни, спускат се по ледени пързалки. Ще дойдеш ли с мен в Москва?

— Ще дойда.

— „Ще дойда“ — повтори хубавицата с тънко гласче и се усмихна нежно. — Чудесно. Аз там имам чичо. Пък и много по-приятно ми е да пътувам заедно с теб — тя много тъжно въздъхна. — Митенка, толкова набързо заминах. Едва ли не внезапно. Потеглих направо от бала.

Той видя, че е точно така. Под разтвореното самурено палто белееше маскарадната ѝ рокля, а от качулката се подаваха дългите коси на русалка, в които все още зеленееха лилии.

— Защо набързо? — внимателно се поинтересува Митридат. — Ами валенките, иглацките?

— „Играчките“ — тъжно се усмихна тя. — Аз самата за малко не станах играчка, сладкият ми. — И добави вече не на Митя, а на себе

си. — Е, добре, Платон Александрович, заповядайте ми на гости, скъпи. Птичето отлетя. Дори вашите шпиони нямат понятие къде.

Тъй, тъй. От тази реплика човек можеше да се досети, че светлейшият княз и без Митридат е намерил начин да съобщи на обекта на обожанието си за своя план да го посети тази нощ независимо от стените и ключалките. Затова Хавронска е решила да избяга направо от маскарада, без дори да се отбие вкъщи, където Фаворита сигурно има подкупени съгледвачи.

— А така — Павлина Аникитишна настани Митя до себе си и го прегърна през рамото. — Двамата с теб ще избягаме като Житената питка. През поля и гори. Никой няма да може да ни настигне. Знаеш ли приказката за Житената питка? Не я ли знаеш? Е, слушай тогава.

Добре де, от такава богиня човек можеше да изтърпи да чуе дори приказката за Житената питка.

Препускаха, без да спират цяла нощ, чак до Любан. Митя изслуша приказките и за Житената питка, и за Сивия вълк, и за царския син Бова. Нежният бавен глас на разказвачката му помагаше да мисли по-добре. За превратностите на съдбата и за това, че жените са много по-добри от мъжете.

Той бе сложил глава върху меките колене на графинята и нейните копринени пръсти подреждаха кичурите на косата му. Със сладостно злорадство си рече: княз Зуров сигурно би искал също така да се отпусне, не би пожалил никакви пари, обаче ядец, нищо че е всемогъщият Фаворит.

На пощенската станция лакеят Левонтий отнесе замаяния Митя до дворянската стая. После двамата с другия лакей, Фома, и кочияша Тоуко отидоха да се сгреят с водка, а Митя помогна на графинята да се съблече (нали си нямаше камериерка). Тя също го съблече и двамата, силно прегърнати, спаха до съмване на скърцащия креват. Макар леглото да беше кораво, а отминалият ден — ужасен, Митридат сънува хубав сън, за Златния век. Че науката е овладяла изкуството за сътворяване на пълноценен хомункулус, и необходимостта от грубата половина на човечеството е отпаднала. Че няма вече мъже и по зелените морави се разхождат накичени с венчета жени и девойки с бели хитони. Няма вече нито войни, нито грабежи, нито побоища. При

жените идват кошути и жирафи, защото никой вече не ходи на лов за диви животни, а кравите не гледат тъжно, защото никой не ги коли в кланиците. Всеки знае, че на жените не им допада кой знае колко месото и те предпочита зеленчуци, плодове и треволяци.

На сутринта Павлина сложи Митя на малко гърне и тя самата клекна до него на по-голямо цукало. Пламнал като божур, Митридат се извърна и от смущение не можеше да откликне на зова на природата. Графинята обаче шуртеше звънливо и същевременно разресваше косите си с останалите по тях лилии, оглеждаше се в огледалото и нареждаше:

— Е, добре, добре, утрото е по-мъдро от вечерта. Кое то нощем е страх, на сутринта е прах. Олеле, колко съм бледа! Ужас!

Изобщо не беше бледа, много свежа си беше даже. Просто светлината от прозореца беше още ранна, сивкава.

Настроението на Павлина днес нямаше нищо общо със снощното. Докато обличаше Митя, тя си тананикаше на френски, гъделичкаше го под мишниците и се смееше. Но после, когато той започна да разресва косата ѝ и да ѝ помага да я прибере на огромен кок, графинята изведнъж спря да пее и той видя в огледалото, че очите ѝ са мокри и мигат ли мигат. Какво стана? За Зуров ли се сети?

Не, не беше това.

Хавронска рязко се обърна, прегърна Митя и го притисна до гърдите си. Изхлипа:

— Пет годинки. Можех да си имам такова момченце...

И отново заподсмърча. Все пак жените са невероятни същества!

Преди да продължат пътя си, отидоха до дюкяна за пътниците, за да се екипират. За себе си Павлина купи само половин дузина долни ризи и шишенце къолнска вода, а за да му е топло на Митя, купи и кожухче, и валенки, и ръкавици от кучешка кожа, но за главата му — момичешка вълнена кърпа. Митя колкото можа протестира на оскъдното си детско наречие, искаше госпожата да му купи калпаче, но графинята беше непреклонна. Каза: „В шапката има милион бълхи. Потърпи, слънчице. В Москва ще те облека като кукличка.“

Натъкми и слугите. Освен топли дрехи им купи и разбойническо оръжие: на Левонтий и Фома — по една сабя, а на чухонеца кочияш — пушка. Хареса си един английски пътен пистолет — малък, с инкрустирана ръкохватка, и също си го купи.

— Е, това е, Митюнечка — рече. — Видя ли какви сме юнаци. Сега вече не ни е страх от никого.

Отпочиналата шесторка коне бодро затрополи по замръзналия през нощта път, и пускайки през комина кълбета дим, каретата пое на югоизток.

Закусиха пътьом с пирожки и затоплено на печката мляко. На Митя все не му даваха мира сутрешните сълзи на неговата прекрасна покровителка. Той помнеше, че нейно величество каза: „От пет години си вдовица.“ Какво ли се бе случило със съпруга ѝ и какво ли е представлявал той?

— Пася — внимателно започна Митридат (тя му беше казала да я нарича така — просто „Паша“, което по детски излизаше „Пася“) — ами твоят чичко къде е?

В смисъл, къде е мъжът ти. Но тя го разбра погрешно.

— Моят чичо е в Москва, там е губернатор. Губернаторът е много важен човек, дето всички трябва да го слушат.

Добре де, да опитаме направо.

— Пася, ами ти имас ли си мъз? — попита и се уплаши. Дали не беше прекалено за петгодишен глупчо.

Тя обаче само се засмя.

— Я колко си бил галантен. Искаш да се ожениш за мен ли? Като пораснеш, ще се оженим. — И се натъжи. — Тъкмо дотогава ще ми мине.

След което млъкна и мълча дълго, загледана през прозорчето в белите поля и черните дървета. Митя реши да не ѝ досажда с въпроси, дори по едно време се замисли за нещо друго. Какво ли ще стане, ако зимно време трактът между Москва и Петербург се залива с вода? Хайде да не е целият, да е само в края. Тогава който си иска, с невероятна скорост ще може да пътешества с кънки, лесно и евтино. А багажът ще се кара както обикновено, с коне. Или по-добре да се настеле гладък железен или меден лист. Тогава по него ще може да се кара по всяко време на годината, без да друсва. Или ако не е лист, който ще излезе доста скъпо, просто...

Но не успя да продължи интересната си мисъл до края, защото Павлина изведнъж заговори отново. Беше доста след пладне, когато отминаха Чудово.

— Митюнечка, снощи ти разказвах приказки. Помниш ли?

Той кимна.

— Искаш ли да ти разкажа още една?

Законите на учтивостта повеляваха да отвърне положително.

— Ишкам.

— Добре, слушай тогава. Имало едно време една царкиня на име Маря... Е, не била чак царкиня, ами болярка. (Май за себе си разказва, досети се Митя и се заслуша внимателно.) Тя живяла с татко си, защото от малка си нямала майчица. Пък и татко си виждала рядко — той все бил на война, плавал по моретата, да се бие с Чудото Рибя Кит, за да не тормози то християнските народи. (Значи баща ѝ е бил моряк и се е бил с турците. Тъй, тъй.) Та един прекрасен, по-точно ужасен... Тоест, тя тогава си помислила, че е ужасен, но после се оказало... Макар че и ужасен, разбира се... — Павлина Аникитишна чак се обърка какъв е бил денят, прекрасен или ужасен, не успя да се ориентира, махна с ръка и продължи да разказва. — И така, веднъж при нея в палата ѝ пристигнал на кон витяз, стар приятел на баща ѝ, и ѝ рекъл: „Плачи, девойко хубава, твоят родител загина, пожелава ти да живееш дълго и да бъдеш щастлива, но преди да умре ми заръча да се грижа за теб, да те пазя и да ти намеря добър годеник.“ (Аха, баща ѝ, преди да умре, е посочил за неин попечител свой стар боен другар. Ами да, така се прави.) Поплакала си тя, естествено, много ѝ било мъчно, но нямало как, продължила да си живее, а витязът останал с нея до време. Той отначало никак не ѝ харесал. Бил сух, мършав, с нос като човка — същински Кашчей Безсмъртния, тя дори така го нарекла наум. Той също доста бил плавал по моретата, какво ли не видял на тоя свят, в какви ли не страни не ходил с корабите си. (Не с „кораба“, а с „корабите“ си. Ще рече, не бил обикновен офицер, ами адмирал.) Почне ли да разказва, не можеш да му се наслушаш. Полека-лека тя свикнала с Кашчей, престанала да се страхува и се сприятелила с него. И когато той ѝ предложил ръката и сърцето си — така се казва, ако някой иска да се ожени за някоя девойка — си рекла: защо не, той е добър, умен, роднина на царското семейство, и татко го обичаше. По-добре, отколкото да се венчая за някой млад глупак, дето още не му е дошъл акълът в главата. И се съгласила. (Затова значи царицата я нарече „роднинка“ — тя е графиня Хавронска по мъж, а Хавронски, всеки знае, са роднини на императорския дом.) И не съжалила. Живеела си като при покойния татко, дори по-добре, защото Кашчей

още повече я глезел и нищо не му се свидело за нея. Възрастните мъже са по-умни в любовта от младите и знаят как да угодят на женското сърце. За него ти си и жена и щерка, лошо ли е? Само дето царкиня Маря не могла да стане майка... Кашчей заминал за студените морета да се сражава, връхлетяла го ужасна буря и той загинал с кораба си. Тя дълго го чакала, мислела, че ще се върне, нали бил безсмъртен. Но счупил се, види се, върхът на иглата и Кашчей умрял...

Графинята въздъхна тежко, а Митя в това време пресметна: тя е вдовица от пет години, по онова време е имало две войни — с турците и с шведите, но щом „моретата са студени“, значи адмирал Хавронский е действал срещу флота на крал Густав III и е загинал там. Ясно.

— Толкова й било мъчно на Маря за нея си. Мислила си: ни съм жена с жените, ни съм мома с момите. Сам-саменичка, няма на кого да се облегна. Но после, като пораснала и поумняла, си рекла: за какво ми е да се облягам? Слава Богу, ни съм бедна, ни съм болна, ни съм глупава. Много им здраве на мъжете. Те носят само мъка и сълзи. Като се огледаш наоколо — един тормози жена си, друг изобщо не я поглежда. А ако стане чудо и срещнеш някой свестен, когото да обикнеш, той вземе, че иде на война, загине и разбие клетото ти сърце. Не, наистина сама е много по-добре — Павлина се усмихна и разроши косата на Митя. — Какво мигаш, какво си мислиш? Скучна ли беше тая приказка? Сега ще ти разкажа някоя друга. Искаш ли за Иван царския син?

На Митя обаче не му бе отредено да чуе приказката за Иван царския син, защото в този миг се чу силно тропане по задното стъкло. Левонтий викаше нещо и уплашено блещеше очи. Отначало нищо не се разбираше — каретата вървеше по нагорницето и лакеят пляскаше с камшика. Но после се чу:

— Госпожо! Беля! Разбойници!

Хавронска посегна да отвори лявото прозорче, а Митя — дясното. Показаха се от двете страни.

Приближавайки се бързо, отзад, препускаха петима ездачи: един начело и четирима след него. И от пръв поглед личеше, че единият със сигурност е разбойник. Лицето му беше закрито с черна маска. Страшният човек препускаше с огромен вран кон, на гърба му се

вееше черно наметало и триъгълната му шапка беше нахлупена до очите.

А наоколо беше пусто, нямаше жива душа, от двете страни се простираше гъста гора.

Графинята се обърна към кочияша и извика:

— Препускай! Колкото може по-бързо!

Конниците също се забавиха по нагорнище, скоростта им намаля, а каретата напротив, щом се изкачи, после тръгна по-бързо.

Отляво дърветата намаляха, откри се широка поляна с пънове — сечище. В другия ѝ край имаше малка къщурка, вероятно ловна хижа. От комина се виеше тънък дим, вътре имаше хора. Как да им дадат знак? Да викат — нямаше да ги чуят.

Еврика! Да стрелят! Митя посочи къщурката:

— Бум-бум!

Павлина (умна жена) разбра. Захлопа по предното стъкло:

— Тоуко! Гръмни с пушката!

— Гръмни! — ядно отвърна чухонецът. — А кой сте дързи юздите?

Тя бързо спусна рамката.

— Дай ми я!

Докато кочияшът ѝ подаде оръжието с едната ръка, докато графинята го поеме, поляната и къщата останаха назад и от двете страни отново се простираше само гора.

Предният преследвач пак ги настигаше. Неговият кон препускаше в галоп, чевръсто мяташе встрани огромните си копита. Очите на врания бяха страшни, кървясали, от провисналата му уста хвърчаха парцали бяла пяна, ездачът пък вместо очи имаше две бели дупки, а уста изобщо нямаше. Страхотия!

— Стреляй по разбойника! — заповяда графинята.

Фома се прицели, пушката блъвна дим и бумтеж, но не улови. Само ядоса преследвача. Той беше вече съвсем наблизо, на пет-шест сажена. Измъкна отнякъде пистолет с дълга цев, че като се прицели!

— Майчице! — изохка Фома, хвърли пушката, сви се и закри главата си с ръце.

Левонтий също се сгуши, а на Митя му се стори, че черното дуло е насочено право в него. Той хвана Павлина за ръката и я дръпна към пода. Притиснаха се един в друг и стиснаха очи.

Изстрелът не беше много шумен, доста по-тих от този на пушката. Но и двамата останаха живи, размина им се.

Не, не беше се разминало.

Нещо прошумоля, застърга по стената отпред и след малко каретата взе да лъкатуши наляво-надясно.

Чу се викът на Левонтий:

— Госпожо! Чухонецът падна! Загиваме!

Ах, този злодей е стрелял над покрива и е убил Тоуко!

В този миг нещо изпука, затрещя, конете изцвилиха, каретата спря и се килна на една страна. Оста се е счупила — разбра Митя. Веднъж, когато пътуваха с татко за Петербург, им се случи същото, поправяха я половин ден.

Браво на графинята обаче. Ако беше друга дама, сигурно щеше да започне да пищи, а най-вероятно — да припадне, докато Павлина не изгуби кураж и извика на лакеите:

— Съсечете го със сабите, докато не са дошли другите! Хайде!

Митя долепи нос до задното стъкло. Видя как отначало Левонтий, а след него и Фома скочиха на снега, и размахали сабите си, тръгнаха към разбойника. Помисли, че той ще се върне да изчака за подкрепление, но злодеят изправи коня на задни му крака и го накара да приклепне. Прибра изпразнения пистолет и извади шпагата си.

Леко, сякаш на игра, дрънна с нея по сабята на Левонтий и тутакси удари лакея малко под ухото. Клетият се просна по очи, без дори да извика. Фома понечи да отстъпи, но късно. Конникът се наведе и го промуши с шпагата си. Фома започна да крещи, падна на снега и зарита с крака.

Край!

От седалката Митя се свлече на пода. Зъбите му тракаха и това ситно тракане разтърсваше цялото му тяло.

Павлина също седеше на пода и с трепереща ръка вдигаше петлето на пистолета.

— Не бой се, миличко — каза. — Аз мога да стрелям, мъжът ми ме научи.

А лицето ѝ — без капчица кръв.

Отвън по снега заскърцаха стъпки. Бързаше, приближаваше!

Тя насочи дулото, впи зъби в долната си устна и побутна Митя да се скрие под седалката. Прошепна му:

— Запуши си ушите и затвори очи, рано ти е още да гледаш такива неща.

За криене той се скри, но не затвори очите си и занаднича иззад полата ѝ. Вратичката се отвори широко.

Разбойникът беше същински великан и засенчи целия свят.

— В името на Христа! — помоли графинята, хванала оръжието с две ръце и насочила пистолета право в челото му. — Вземай каквото искаш и се махай! Не ме вкарвай в грях!

Той се изсмя дрезгаво и очите му в прорезите се свиха до цепки.

Тогава тя взе, че гръмна.

Каретата се изпълни с дим, но преди това Митя видя, че лошият човек ловко приклепна и куршумът не му причини нищичко.

Павлина го удари с ръкохватката по главата, но великанът дори не го усети. Той ѝ отне пистолета и го захвърли на пода. Храбрата жена обаче пак не миряса. Вкопчи се в лицето на злодея и му махна маската.

Пикин!

Митя се свря колкото може по-навътре под седалката и повече нищо не можа да види, само чу гласовете им.

— Е, какво пък, значи няма защо да се крия — каза ужасният преобращенец. — Само че сега вече вашите слуги ще се наложи да ги... такова. Нямам нужда от излишни свидетели.

— Недейте! — примоли се тя. — Трябват ви не те, а аз, нали, господине. Или господарят ви е наредил да злодействате?

Капитан-поручикът отсече:

— Сама сте си виновна! Не биваше да махате маската ми, по-добре да бяхте припаднали. Какво ми е заповядал князът, ще си остане между него и мен. Само че това не е никакво злодейство, а престъпления на любовта, безумства на страстите. Я чакайте.

Вратичката се хлопна.

Един жален глас — дали на Фома или на Левонтий не беше ясно — молеше:

— Мили човече, мили човече...

Графинята не спираше да повтаря:

— Боже, Боже...

Стъпките отново се приближиха и пантите скръцнаха.

— Прекрасна Псишея — заяви Пикин. — Наредено ми е да ви откарам на едно прелестно място, където ви очаква богът на

сладострастието Амур. Освен това ми е заповядано да ви предам...

— Как разбрахте къде да ме търсите? — прекъсна го Хавронска.
— Та аз не казах на никого.

Пикин (долавяше се по гласа му) се подсмихна:

— Пред двореца е трябвало да викате за Московския тракт тихо. Аха, най-после пристигнаха.

Имаше предвид тропота на приближилите коне.

Отиде да посрещне своите хайдуци или които там бяха с него. Развика се и започна да им се кара.

А Павлина се наведе и измъкна Митя от скривалището.

— Бързо, миличко, бързо. Бягай! Тоя звяр няма да пощади и малко дете! Хайде де! Бог да те пази!

И силом го избута през вратата. Митя падна в снега безшумно и се търколи встрани от пътя, в преспите.

Към килнатата карета се приближиха петима.

— Виж, господарю, оста се е счупила — каза единият. — Ще си имаме работа до тъмно. Докато намерим подходящо дърво в гората, докато го натъквим. Я каква е карета, тук топола или бреза няма да свърши работа, ще трябва дъб. Да не се наложи да ноцуваме.

— Нищо. — Пикин се извисяваше с половин глава над останалите. — Аз ще остана в каретата до печката, а вие напалете огън. Какво стоите? Вие двамата — марш в гората! А ти и ти разчистете наоколо. Хвърлете мършата в някоя дупка и я затрупайте със сняг. После се върнете за кочияша. Ако е жив, доубийте го. Ако е отпъзлял — настигнете го. И също го заровете. Марш!

След като даде нарежданията си, гвардеецът се върна до каретата. Сложи крак на стъпалото, свали шапката от главата си и се поклони.

— Мадам, мисля, че ни предстои романтична нощ. За да избегнем двусмислиците, ще сложа помежду ни гол меч като непреклонния Роланд.

И се изкиска, профан. Как можа да сбърка Роланд с Тристан!

Отдалечавайки се заднишком, Митя запълзя към гората. След черните храсти, целите обсипани с алени капки плод, се изправи и побягна. „Побягна“ е силно казано, защото през снега човек не може да тича кой знае колко бързо.

Криво-ляво стигна до една пътека и чак тогава се замисли.

Те щяха да останат тук до утре. Значи Павлина все още можеше да бъде спасена. Трябваше да доведе хора — само това.

Въпросът бе как да ги открие?

Не знаеше къде точно се намира. Някъде между Чудово и Новгород. Кое е най-близкото селище, колко е далеч и в каква посока — един Господ знае.

Ами ловната хижа?

Не бяха се отдалечили много от нея. Не повече от две версти.

Трябваше да се върне назад, без да се отдалечава много от пътя — нищо повече.

Започна да се здрачава, но до мръкване имаше още време. „Ще ви спася, скъпоценна Павлина Аникитишна“ — каза на глас Митридат и се завтече по тясната пътечка, която най-вероятно бе животинска, не човешка. Някъде встрани трябваше да е сечището и къщурката.

Скръбните зимни вейки го шибаха през лицето, а и мислите му не бяха весели. Защо за злодейството в света винаги има широк друм, а за добродетелта — тясна пътечка, обрасла с трънливи храсти? И още нещо. Да вземем например Павлина, Паша. Защо на такава хубавица ѝ е писано да носи бремето на душевната деликатност, достойнството и свободолюбието? Та без този товар животът ѝ щеше да е къде по-лесен и приятен. Колко ли жени и девойки биха сметнали за огромно щастие да ги желае княз Платон Александрович?

Защо е този кръст — благородството, то не стига че води човека към тежки изпитания, ами го оставя и без никаква отплата за мъката, като го възнаграждава само с нещастие или страдание?

[1] Лапти — плетени от лико цървули. — Б.пр. ↑

[2] Милост, мадам (фр.). — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДЕВЕТА

МОСКВА И МОСКОВЧАНИ

— Да се подлагам аз на такива страдания и изпитания! — обидено нареждаше Валя. — Знаете ли какво е да си скубеш веждите — кошмар! Цялата се просълзих! Шибана работа, добре поне, че не ми се зачервиха очите. И то заради вас, в името на вашата репутацион. „Холестерин“ е място, където се влачи кой ли не. Само това липсва, да си помислят, че сте се забъркали с травеститче. Барби дрес, веждите на конец, гримът като на кинозвезда — всичко заради вас, а вие ме тормозите като Буш талибаните. Много важно, че съм закъсняла с половин час. Работа върших в края на краищата, не съм седнала да чета книжки!

Ника бездруго се срамуваше, че е нападнал клетото момиче за закъснението. Тя изскочи от таксито толкова щастлива, толкова въздушна: със златисти къдрици до раменете, с прилепнала рокля, с мрежести чорапи, със залепен на бузата китайски йероглиф — същинска Наташа Ростова на първия си бал, на никого не би му хрумнало дори да се усъмни в половата принадлежност на този тарикат. А той я нападна с упреци. Не е хубаво така, това е сексуален шовинизъм. На истинско момиче нямаше да чете конско за закъснението, нали?

— Добре де, добре, извинявай — каза Николас. — Днес си неотразима.

И Валя, която не беше свикнала началникът да ѝ прави комплименти, веднага се утеши и дори засия. Обърна се към шофьора с цялото си тяло, размаха дългите си мигли, пооправи фалшивия си бюст и опря лакът в облегалката.

После изгука страстно:

— Ето ме пред вас — обикновена руска жена.

В нейните кръгове беше на мода за щяло и нещяло да сипят цитати от допотопни съветски филми. Какво толкова намираха в посредствените соцреалистически произведения тия деца на слънцето,

първите кокичета на ХХІ век? Та това си беше най-обикновен пропаганден брътвеж. Николас изгледа касетите, донесени от Валя — „Чапаев“, „Веселите момчета“ и онзи, как се казваше, откъдето е репликата за обикновената жена, и това му беше достатъчно. Той, израсналият сред антисъветските филипики на сър Александър, никога нямаше да може да възприеме изкуството от епохата на тоталитаризма като нещо стилно или екзотично.

— Ей там наляво, в сайдлайна — посочи Валя и уж без да иска сложи ръката си върху рамото му. — После надясно и сме пред „Холестерин“.

— Странно име за ресторант — Фандорин въртеше глава да намери място за паркиране — улицата беше задръстена от скъпи автомобили. — Нали холестеринът е вреден.

— Затова пък е приятен — пламенно прошепна в ухото му чаровницата.

Николас каза строго:

— Така. Валентина, мисля, че веднъж завинаги сме се разбрали...

— Кайн проблем — дръпна се тя. — Разбирам: добър дом, добра жена, какво му трябва на човек, за да посрещне старините си спокойно?

Ей, скъпа, поклати глава Николас, нима четиридесет и нещо години са старини?

Срещу светещата табела във вид на безгрижно прасенце се освободи място — оттам потегли червено ауди и Фандорин реши да се вмъкне, но Валя се нацупи:

— Шефе, да се поотдалечим малко. Кажете ми как толкова ефирна да сляза от тоя таралясник пред очите на тия пийпъл? Мен ме е грижа за вашата репутация, а вие за моята пет пари не давате.

Николас безропотно зави с ладата си зад ъгъла. Някога си беше купил неугледния автомобил от патриотизма на новопосветен, искаше да подкрепи кампанията „Изберете родното производство“. Стоически понасяше своенравията на желязното изродче, лекуваше безкрайните му заболявания, непрекъснато сменяше падащите дръжки и огледала и най-вече с всички сили се стараяше да не завижда на жена си, която се возеше със слоноподобния си ландроувър. Безкомпромисният Ераст бе нарекъл татковото возило „прахосмукачка“ и отказваше да се вози с

него, но пък на сантименталната Геля ѝ беше мъчно за „четворката“ и тя нежно я наричаше Мечо, имайки предвид стихотворението: „Мечо аз веднъж изпуснах, лапата му някой скъса, ала пак си го обичам, той е толкова добричък.“

Вървейки по тъмната уличка към окъпания в пъстри светлини клуб, Фандорин изведнъж усети едно отдавна забравено вълшебно чувство: да предвкусва радостта и празника — както по време на студентската си младост, когато отиваше с приятелката си да танцува или да се поотърка в малката опушена кръчмица. И нищо, че това не беше Сохо, а Дмитровка, нищо, че до него потракуваше с токчетата си не истинска девойка, а същество, което не подлежеше на ясна дефиниция. Пак се чувстваше така, сякаш от плещите му изведнъж бяха паднали двайсет години, и от това походката му стана пружинираща, мисълта звънлива, а гърдите му се изпълниха с райски газ.

Под „фюжънт“ значи се подразбирало пълна търпимост и братство (или може би сестринство) между различните сексуални ориентации. В клуб „Холестерин“ всеки беше добре дошъл.

За начало Валя реши да разходи кавалера си из всички зали.

— Тук се кефят максимално — крещеше тя в ухото на Николас в тъмната, претъпкана заличка, където свиреше хардрок група. — Днес купонът се вихри страхотно. Това е „Защо?“

— Какво „защо“? — не разбра Фандорин.

— Така се казва групата: „Защо?“. Цялото име е „Защо арапа свой така обича Дездемона?“. Солистът им е чернилка от Буркина Фасо. Сега не си личи, всичките са се вапцали в черно.

— Защо?

— Да бе, дебилно именце — кимна Валя, на свой ред неразбрала въпроса. — Хайде екзит, че може да ни прилошее.

В другото помещение, където пред сцената имаше наредени столове, напротив, беше много светло. Публиката почти изцяло беше от мъже, а на подиума пред микрофона с ръце на кръста беше застанала широкоплещеста и силно гримирана мадама. Ако човек я огледаше внимателно, щеше да види, че е мъж с широка женска рокля и червенокоса перука.

— Травестит шоу — обясни Валя и огледа снизходително тази карикатура на нежната половина от човечеството. — Лола е

конференсие. Той е върхът. Ще погледаме ли?

Господин Лола изпрати въздушна целувка на публиката и с писклив глас съобщи:

— Кукличките ми, толкова съм щастлива да ви видя на купона! Всички вие сте така желани, така еротични, страхотно се възбудям, направо потичам отвсякъде!

С тия думи той си махна перуката и се видя, че по абсолютно голия му череп се стичат струйки пот.

Наоколо се засмяха и заръкопляскаха, а Лола намигна на двуметровия Фандорин, сви устните си на фльонга и ги размърда нагоре-надолу.

— Обожавам дълги мъже. Особено ако всичките им пропорции са правилно спазени.

Отново смях и аплодисменти. Николас почувства множество любопитни погледи и неволно се попрегърби. Валя успокояващо го хвана под ръка и този път той не се дръпна — така се чувстваше някак по-спокойно: погледнати от страни, двамата представляваха обикновена хетеросексуална двойка.

Лола понапудри сивкавия си нос и тържествено съобщи:

— А сега, сладурчета, ще видите изпълнението на божествената Чики-Чики сан, звездата на японския стриптийз.

Засвири кръшна източна музика и към подиуми бързо заситни хубавка девойка с бяло кимоно. Тя грациозно започна да кръжи и да си вее с ветрило. Свлече от раменете си бялото кимоно и остана по червено. Танцърката разтвори полите му и издаде напред стройния си гол крак. Залата възторжено засвирка и завика.

— Хайде да се махаме — Валя дръпна Фандорин за ръкава. — Тя не е никаква японка, ами тъп шитхед^[1] от Улан Уде. Какво толкова я харесват?

— Ревнуваш, а? — засмя се Николас, напредвайки към изхода. — Защо ти не излезеш на сцената?

Валя промърмори:

— Да бе, ще им танцувам аз на тия педерастии.

Но личеше, че успехът на японката дълбоко я е засегнал.

В третата зала, най-голямата от всички, се намираще ресторантът с дансинг в дъното, откъдето се носеше еднообразна музика, приличаща донякъде на стържене на чистачки по сухо стъкло.

— Супер! — притисна ръце до гърдите си Валя. — Е, това е саунд, това се казва драйв! Направо ме изпълва! Ще минат двеста години и за нас ще кажат: лъки бастърдс^[2], те са живели по времето на великия диджей Кавалер Глук.

— Нима тази музика има нещо общо с Глук?

Фандорин се напрегна да чуе, но не намери никаква прилика.

— Че няма ли? — поотвори премрежени очи Валя. — Ей сега се връщам, отивам до едното място.

Тя се отби до тоалетната уж за две минути, но когато се върна, беше неузнаваема: в разширените ѝ зеници проблясваха палави искри, устата ѝ се бе разтегнала в блажена усмивка, а цялото ѝ тяло направо вибрираше в такт с музиката.

— Аванти, шефе! Да идем да се поразкършим! — тя хвана Николас за ръката и го помъкна към дансинга. — Че ще пукясам! Там е гръм, а аз съм мълния!

Успяла е глътне или да смръкне някакъв боклук, досети се Фандорин. Или екстази, или кокаин. А може и „мълния“ — май имаше такава дрога. От опит знаеше, че сега няма никакъв смисъл да чете конско на Валя. И въпреки това не се въздържа. Каза ядосано:

— Иди, иди да се разкършиш. И като ти дойде акълът в главата, ще си поговорим сериозно.

На Валя обаче изобщо не ѝ пукаше. Явно вече откъснала се от земната повърхност, тя извика налудничаво:

— Намали фитила, че взе много да пуши!

И с танцова стъпка се насочи към дансинга.

Ника остана сам.

Смучеше през сламката слабо алкохолния коктейл „текила сънрайз“, бавно разглеждаше безгрижните обитатели на третото хилядолетие от християнската ера и си мислеше колко са се променили Москва и московчани, откакто той за първи път пристигна в този град. Бяха минали само шест години, а столицата бе станала неузнаваема. Без никакво съмнение Москва е същество от женски пол. Няма чувство за време, затова за разлика от градовете мъже е равнодушна към миналото и живее изключително в настоящето. Вчерашните герои и вчерашните паметници не значат за нея кой знае какво — Москва без съжаление се разделя с тях, паметта ѝ е къса, а сърцето ѝ не е сантиментално. Когато срещат някогашната си любима, мъжете

получават сърцебиене и от очите им бликват сълзи на умиление. За жената (или поне за повечето) подобна среща е безинтересна и дори неприятна, понеже изобщо не е свързана с днешните ѝ проблеми и със сегашния ѝ живот. Та и Москва е досущ такава, няма смисъл човек да ѝ се сърди. Както се пее в една хубава песен, тя е като водата и има формата на съда, в който се намира.

Когато Фандорин я видя за първи път, тя беше зажадняла за пъстри вносни етикети и завистлива към чуждото богатство сиромашкия. Но сега вече оправи материалното си положение, върна си предишното благосъстояние и природното амплоа. На Николас Москва най-много му приличаше на един любим чеховски типаж: хубава, но попрезряла дама, малко цинична, но преситена, не твърде щастлива в любовта, видяла какво ли не и все пак жадна за живот. Денем тази Аркадина-Раневская-Войницева е кисела, мотае се из къщи по роба, но вечер, когато се съберат гости, се понапудри, накипри се, сложи си диамантено колие от светлини, окачи си обеци от прожектори и се превърне в такава светска лъвица, че да ослепее човек.

— Ей, stranger in the night^[3] — чу изведнъж напевен женски глас.
— Какво, трудно ли е да си баща на пораснала щерка?

Николас се обърна и видя, че на съседната маса, която съвсем доскоро беше празна, седи някаква жена. В полумрака лицето ѝ се открояваше съвсем смътно, но нямаше никакво съмнение че е хубава — гласът ѝ звучеше така уверено, очите блестяха така лениво, а през цигарения дим влажната ивица на зъбите блесна така триумфално. В първия миг му се стори, че самата Москва, изтъкана от собствената му фантазия, се е материализирала, още повече, че на шията на непознатата сияеше огърлица, а на ухото с безупречен пламък блесна диамант. Чак после Николас схвана смисъла на странния въпрос: тя имала предвид Валя. Помислила си е, че е дошъл в клуба с дъщеря си. Толкова ли бие на очи разликата във възрастта им? Макар че какво чудно. Валя на колко е? На двайсет и две-три.

Жената тихо се засмя:

— Какво, засегнах ли ви? Добре де, шегувам се. Че кой баща ще доведе дъщеря си в този вертеп? Освен ако не е някой кръвосмесител. Вие обаче не приличате на такъв.

Непознатата имаше стилна прическа — черната коса обрамчваше бузите ѝ с две извити остриета. Двете вдлъбнатини под скулите ѝ

приличаха на бледолилави сенки. Или на опасни дълбини, помисли си изведнъж Фандорин. Точно така, „Непознатата“ — „в мъгли и във парфюми плавайки...“

— А на какъв ви приличам? — попита той, неволно поддал се на нейния тон, на собственото си лекомислено настроение и на магията на мига.

Тя позавъртя стола си, за да го вижда по-добре, но остана на своята маса. След кратка пауза каза:

— На мъж, който излиза от възрастта, когато изненадите му харесват. И съответно престава да бъде мъж. Освен това... — огънчето на цигарата ѝ от възрозово стана алено и за секунда освети ироничната извивка на тънките ѝ устни. — Освен това приличате на океански лайнер, който пъпли по канала, наречен Москва.

— Заради ръста ми ли? — попита Николас.

— Не. Защото в ежедневието си трябва да се правите на речно параходче, но не успявате особено.

Тя ме сваля, изведнъж се сети Фандорин. Едно време в ресторантите мъжете досаждаха на жените. Най-нахалните издебваха момента, когато спътникът на дамата отиде да танцува. А сега сексуалната революция е в разгара си и ролите се сменят. Уверената в себе си хищница излиза на нощен лов. Баламоса те с опияняващи думи, понапие те, повози те с колата и на сутринта ти каже: „Е, слънчице, хайде довиждане. Ще ти се обадя.“

— Защо се усмихвате? — Непознатата отново дръпна от цигарата си. — Че прекалено грубо действам ли?

— Нещо толкова — засмя се той.

— Ами с мъжете така трябва — хладнокръвно заяви тя. — Нали знаете, че свиня от бисер не отбира. Пък и нямаме много време, вашата пионерка може всеки момент да се върне. Не ви ли е скучно с нея? Изчукали сте малолетна мацка, доказали сте си, че все още ви бива, е, оставете я да си играе на катерушките с връстниците. Обикновена глупачка. Някой ден може и да стане истинска жена, но няма да е скоро.

— Уверявам ви, че Валя не е съвсем обикновена. И дори е много необикновена.

Непознатата се облегна назад и обхвана лактите си.

— Тя не ме интересува. Вижте, няма да повтарям. Нито ще ви дам време за размисъл. Сега ставаме и се махаме. Никакво сбогуване, приказки за спешни ангажименти и така нататък. Искам, като се върне, момичето да намери масата празна. Стоп! Сега аз говоря и вие ще си мълчите. Не мислете, че всеки ден се забавлявам така. Правя го само по настроение, като се разпаля. Приемете го за каприз. И така: да или не?

Същевременно гласът ѝ беше отпуснат, без капка съмнение в отговора и това беше най-примамливото.

— Не — каза Николас. — Благодаря, но не.

— Заради тази финтифлюшка ли? — не толкова докачена, колкото изненадана каза жената. — Погледнете я само.

Фандорин се обърна и погледна Валя. Тя се рееше в свободен полет, сестрински целуна някаква огненочервенокоса девойка, веднага след това приседна при двама млади мачовци с кавказка външност, оживено взе да им разказва нещо и да жестикулира. Във всеки случай човек можеше да не се притеснява за тази госпожица. Ника знаеше, че тя не се предава лесно. Впечатлението за ефимерност и крехкост беше измамно. Освен с модерни танци Валентина се занимаваше и с някакви източни побоища (нещо кудкудякащо, завършващо с „до“). Веднъж, съвсем в началото на съвместната им работа, когато Фандорин още не беше запознат с всички таланти на своята асистентка, трябваше да я защити в едно кафене. Агресорът беше двойно по-нисък от Николас, но пък двойно по-широкоплещест, и шансовете за победа изглеждаха нулеви. Но нямаше как — конфликтът (между другото, провокиран от самата Валя) неминуемо се беше устремил по вектора на физическото насилие. Докато пребледнелият Ника ломотеше, че ще повика милиция, Валентина се подаде иззад гърба му, леко повдигна мини полата си, изпълни нещо като фуете^[4] и с рязък ритник събори шишкото на пода. После извади огледалце и си напудри носа.

— Не, нещата не опират до нея — каза Николас. — И не че не ви намирам привлекателна. Точно обратно...

Непознатата изхъмка, сякаш ѝ беше казал нещо смешно, но не много прилично.

— Добре, глупчо — тя с разочарование поклати глава. — После да не те е яд. Подобни приключения се случват веднъж в живота. И то далеч не на всеки.

Беше оскърбена, естествено. А Николас никак не искаше да обижда дама, която в края на краищата му беше направила предложение, което дяволски го беше поласкало. Той си рече: „Николка, джентълменът е човек, който никога не обижда някого, когото не възнамерява да обиди.“

— Как да ви обясня? — трогателно се усмихна Фандорин. — Аз обичам жените и както казва Карл Маркс, нищо човешко не ми е чуждо. Но според руските понятия се ожених доста късно, така че имах достатъчно време да задоволя любопитството си по повод многообразието от женски типове. Избирах дълго и избрах жената, в чието лице мога да обичам всички жени на света. Колкото до моята спътничка, вие се заблуждавате, помежду ни няма нищо.

— Толкова ли обичаш жена си? — със сериозна физиономия попита непознатата, сякаш бе чула необичайно и важно известие, което се нуждаеше от потвърждение. А когато той кимна, с раздражение плесна с тясната си длан. — Добре де, обичай си я, какво ме засяга. Не те карам да се венчаем. Ще се потъркаляме в леглото и край. После дори няма да се сетя за теб, ти също ме изхвърли от спомените си.

— Ами предателството? — тихо попита той. — Жена ми няма да научи, но за себе си аз ще знам, че съм предател.

Дамата пречупи угарката си в пепелника и се усмихна презрително.

— Край, достатъчно. Как можах да не разбера от самото начало? Знам ви вас, принципните. Свикнал си да се лигавиш с жена си и те е страх от останалите. Страх те е, че с никоя друга няма да можеш да го направиш, това е цялата ти вяност.

Изправи се рязко, като скръцна със стола, и се премести на бара.

Така или иначе, обидена е — с покрусата си помисли Фандорин.

Сега непознатата беше далеч, но се виждаше по-добре, отколкото отблизо, защото барът цял сияеше от светлини. Загледан в стройния силует на съблазнителката, в изваяния ѝ крак и небрежно поклащащата се полусъбути обувка, Николас се опита да си представи как щеше да стане всичко помежду им. Представи си го без никакво затруднение, и то толкова ясно, че започна да се върти на стола.

Настроението му се развали. Първо го беше срам пред Алтън, че се е поддал на слабостта да развихри въображението си. Това май се

наричаше „прегрешение в помислите“. Още по срам го беше за жегналото го отвътре (не, в плътта) съжаление. Как го беше казала тя? „После да не те е яд.“

Какво изобщо правя тук? — ядоса се на себе си Фандорин. Ама че любител на забранени наслади! Защо не си седя вкъщи и не се радвам, че останах жив?

Той сложи парите на масата, хвърли последен поглед към Валя, тръгнала да танцува с един от кавказците. И тя, и нейният кавалер се смееха в захлас. Права е непознатата, помисли си Николас. Нека Валя си играе с връстниците, те си имат техни игри и разговарят на общ език. Тя не е от момичетата, дето трябва да бъдат изпращани до вкъщи. Пък и Валя едва ли щеше да прекара нощта сама.

Когато минаваше покрай бара, кимна леко сконфузено на фаталната жена, която бърбеше по джиесема си и небрежно му махна с пръстите си с дълги алени нокти.

Излезе на нощната улица и вдъхна чудния московски мирис — на дъжд, на асфалт и опадала шума, подправен с изгорели газове. Сега ще се качи в колата, ще си пусне музика (носталгична, от младежките години: все още любимите „Би Джийс“, диска „Одеса“) и ще кара по опустелия булевард за вкъщи, където спяха децата. Какво по-хубаво?

Близо до входа на клуба беше паркиран огромен джип. Вратата на автомобила зееше, гордият собственик на никелираното чудовище стоеше в живописна поза, опрял крак на сгъваемото стъпало, и разговаряше по телефона. Москва май бие всички рекорди по брой мобилни телефони на глава от населението, си помисли между другото Фандорин.

— Няма проблеми — каза на невидимия си събеседник притежателят на джипа, младеж със скъпо кожено яке и тъмни очила (посред нощ!). — Ей сега ще го уредим.

И изведнъж властно хвана минаващия край него Фандорин за ръкава.

— Николай Александрович, качете се в колата — тихо рече той и през стъклата блеснаха много спокойните му, но неприятно съсредоточени очи. — Един човек иска да поговори с вас.

Надеждата, че всичко се е разминало, се изпари мълниеносно. Ето! Това е!

Сърцето му се сви като сушена слива, но въпреки това Николас се направи, че нищо не разбира и за нищо не се досеща.

— С мен? — пресилено се изненада той и сам усети неестествената си интонация. — Но кой? И за какво?

Можеше да каже и сакраменталното: „Имате някаква грешка“, но за зла участ бе наречен по име и презиме.

Обърна се назад и видя, че двамата охранители на клуба ги гледат. Малко се окуражи.

— Никъде не отивам! — заяви той и опита да се изкопчи.

Напразно. Човекът с очилата го държеше за ръкава с два пръста, но стоманени.

Отзад се чуха тихи стъпки и в гърба на Фандорин опря нещо твърдо, кръгло и с малък диаметър. Той веднага се досети какво е, макар дулото на пистолет никога преди това да не бе опирало в гръбнака му.

— Без драматизъм, уважаеми — продължи мъжът. — Качваме се, потегляме и не правим хепънинг.

Правилният и дори интелигентен говор на бандита, който знае защо, най-много уплаши Ника. Той се огледа панически. Видя, че отзад стоят двама души — единият със сънливо лице и леко чип нос, вторият съвсем млад и май червенокос, макар че в светлината на уличната лампа човек можеше и да сгреша.

Най-лошото беше, че щом видяха оръжието, охранителите се извърнаха като по команда. Явно разбраха, че не става дума за обикновен инцидент, а за сериозен разговор.

И все пак не биваше да се качва в колата на тия главорези, независимо кои са — съучастници на Шибякин или негови убийци. Не по врат, а по шия. „Иска да поговори!“ Значи няма да ме убият веднага. Знаем, чели сме, приковат те за парното, започват да те бият и да ти задават въпроси, на които нямаш отговор. Ами ако тия „Неуловими отмъстители“ разиграят някой фарсов съд срещу „гада и измамника“?

— Не ме карайте да използвам силови средства — все така спокойно каза мъжът с тъмните очила, явно главатар на похитителите. — Нали знаете, че веднъж вече така се стигна до летален изход.

Той вдигна дясната си ръка, в която сега държеше не джиесем, а нещо тънко и метално, май игла. Колкото до „леталния изход“, сигурно имаше предвид Шибякин. Значи не са „Неуловимите“, напротив. Сега

ще ме приспят с една инжекция и ще се събудя с белезници в някое мазе — обречено си помисли Николас. — После ще лежа в локвата като онзи нещастен психар — със зейнала уста и изцъклени очи.

— Ей, шефе! — чу се яростен вопъл отзад. — Къде без мен? Са не марш па! Ами аз?

Валя! Изскочи от клуба и затрака с токчетата си. Изглеждаше ядосана.

Човекът със спринцовката каза тихо:

— Кажете й да се маха. Да не й се случи случка.

Трепнал от зловещия смисъл на думите му (значи на него със сигурност щеше да му се случи случка), Николас каза на пресекулки:

— Валя, тук срещнах едни познати. Трябва да си поговорим. Изчакай ме на масата.

— Биен сюр, познати — горчиво се усмихна тя, опиянена от ролята на прелъстена и изоставена. — Видях ви как си гукахте с онази фам фатал! Наговорили сте се, нали? Да знаете, че ще кажа всичко на МеМе! — злобно дръпна очилатия за ръката, за да пусне ръкава на Ника. — Я хендс оф! Това си е мое!

— Момиче — категорично я помоли той. — Направи ми тази услуга да поживееш още малко. Давам ти две секунди да стигнеш до „Садовое кольцо“^[5].

Е, сега ще почне Полтавска битка — изтръпна Николас и побърза да каже:

— Валя, недей, те са въоръжени...

Не успя да я предупреди за пистолета.

Но не се стигна до никаква Полтава, всичко стана за въпросните две секунди, които горкият престъпник бе отпуснал на Валя. Докачливата госпожица лудо изпищя и го тресна с чело в носа, като същевременно светкавично разпери ръце — с дясната удари Чипоносия в гърлото, а с лявата — Червенокосия между очите.

Зрелището беше ефектно и дори величествено, донякъде приличаше на излитане на космически кораб, който само допреди миг е бил застопорен със стоманените подпори, но после изведнъж двигателите му заработват, обгръща го облак от дим и огън, опорите падат встрани и звездният лайнер остава в горда самота.

Валя шумно издиша, скръсти ръце на гърдите си и продължи обвинителната си реч:

— Верен съпруг, така ли? Фемили мен? Аз да му вярвам като глупачка, с пръст да не го докосна, а той? Първата срещната уличница да го повика с пръст — и тръгва с нея. Къде се канехте да ходите всички? На групов секс, нали? Пък аз да духам супата?

Николас, който все още не си беше възвърнал дар слово и затова само мълчеше, кимна към платното, където се търкаляше изтърваният от Червенокосия пистолет.

Валя подсвирна и клекна.

— Леле каква базука! Уау! Шефе, к'ви са тия пипъл?

Главният бандит, който седеше на асфалта до колелото, взе да мига. Тъмните му очила започнаха да се свличат по окървавения нос. Чипоносия запъшка и се понадигна на лакът.

Бодигардовете също се съживиха: единият се шмугна в клуба, а вторият завика нещо по радиостанцията.

— Хвърли го! — с ужас изкрещя Николас, като видя, че Валя е вдигнала пистолета и го разглежда с любопитство. — Да бягаме, докато не са се съвзели! — той сграбчи секретарката за ръката и я повлече към тъмното. — Ти си полудяла! — задъхан викаше Фандорин. — Разбираше ли поне... какви... ги надrobi? Сега със сигурност ще ни убият! И мен, и теб! Господи, къде беше метрото?

Някъде наблизко имаше метростанция, но как се казваше? „Охотни ряд“. Той беше сигурен, но от ужас напълно бе загубил ориентация и се щуреше по кръстовището, като повтаряше безпомощно:

— Къде е тоя „Охотни ряд“ бе? Къде е тоя „Охотни ряд“?

[1] Шитхед (англ.) — лайнар(ка). — Б.пр. ↑

[2] Бастърд (англ.) — копеле. — Б.пр. ↑

[3] Странника в нощта (англ.). — Б.пр. ↑

[4] Фуете (фр.) — балетна стъпка. — Б.пр. ↑

[5] Садовое кольцо — околоръстна улица в централната част на Москва. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДЕСЕТА

ЛЕКАР ПО НЕВОЛЯ

Но къде е ловната къщичка? — сепна се Митя безпомощен. Той отдавна вече не тичаше, а вървеше, защото дъх не му остана, а сечицето го нямаше и нямаше. Пътечката, която поначало не беше кой знае колко широка, съвсем се стесни.

Ако човек я погледнеше по-внимателно, щеше да види, че по нея изобщо няма човешки следи, а само кръгли отпечатъци с нокти, и то неприятно големи.

Денят съвсем помръкна, храстите и дърветата се сгъстиха. Загубил съм се, разбра Митридат. Разбра също, че тук, в зимния гъсталак, прочетените книги и мъдрите максими няма да му помогнат. Най-глупавото бе, че изведнъж се сети за песничката, с която бавачката го бе измъчвала през първите му мълчаливи години: „Иде вълчо сив оттам и те схрусква, ам-ам-ам.“ Направо видя как ей зад онзи храст пламват две фосфоресциращи точки, а после на пътечката като безшумна сянка изскача и самият *canis lupus*, толкова разпространен в руската равнина, скача с пружиниращите си лапи и забива остри зъби право в гърлото му.

Храстът наистина се размърда. Митя извика, залитна, изгуби равновесие и падна. Не беше никакъв вълк, а голяма птица. Сигурно и тя се беше изплашила, размаха сиви криле, излетя нагоре и забуха.

Кракът! Ох, боли!

Потърпя малко, хапна сняг и уж му поолекна. Но когато се опита да стане, изстена с глас. Изобщо не можеше да стъпи на крака си.

Сигурно го беше счупил.

Криво-ляво допълзя до най-близкото дърво и се облегна на ствола му.

И какво ще прави сега?

Ето кога трябва да се уплаши — не като дете от сивия Кумчо Вълчо, а сега като голям, защото пред разсъдъка на Митя се очерта скорошният край на собствения му живот в цялата му строга и логична

очевидност: не можеше да продължи, спускаше се ноц и дори да не го нападне някой вълк или рис, до два часа със сигурност ще умре от студ.

Но може би точно защото смъртта изглеждаше толкова неминуема, Митя не усети страх. По-скоро за да му е чиста съвестта, отколкото за да провери, още веднъж опита да стане и се убеди, че не може нито да върви, нито дори да стои. Поколеба се дали да не запълзи обратно? Но се отказа. Твърде дълго бе тичал, а после вървял, нямаше да може да стигне. Пък и защо? Хайде — рече си, — ще допълзиш до пътя, там обаче по тъмно никой не минава. Ще измръзнеш в канавката. Единствената утеха е, че не лисиците и враните ще те изядат, ами ще те намери някой и ще те погребат. Добре де, Митя, да не би мъртвото ти месо да ти се свиди за лисиците и враните? Нека си хапнат. И вместо да лазиш и да губиш сетни сили, не е ли по-добре като римския мъдрец Сенека или премъдрия Сократес с достойнство да се подготвиш за тайните на земното битие? Казват, че смъртта от студ изобщо не била мъчителна. Започва да ти се доспива, заспиваш и повече не се събуждаш.

Ето кога му свършиха работата умните книги. Може и да не се спасиш с тяхна помощ, но пък по-лесно ще умреш.

Митя легна по гръб и започна да умира, да диша горски въздух и да си прави равносметка. Беше му меко да лежи, удобно и все още, понеже се беше разгорещил, не му беше студено, а мислите му течаха плавно и дори донякъде приятно.

И така, Митридат-Дмитрий Карпов бе живял на земната ябълка кратко, седем години без един месец. Но все пак по-дълго от повечето хора, които се раждат на тоя свят и от които всеки трети умира през първата седмица, а всеки втори през първите две години след като се роди. Значи в сравнение с болшинството Митя е и щастливец на всичкото отгоре. Все пак извървял е пътя си не в мрака на пробуждащия се разсъдък, а в ярката светлина на пълния разум, което си е направо нечуван късмет. Толкова неща беше научил, открил, премислил, беше разбрал законите на природното устройство. Когато човек разбира тези естествени постановки, няма от какво да се страхува. Първо, според законите на физиката под въздействието на ниската температура течащите в жилите ти жизнени сокове ще секнат, което ще отдели душевната субстанция от тялото. После ще се

задействат законите на химията и организмът, наричан преди Митя, ще започне да се разпада на елементи. Но вероятно още преди това ще се проявят законите на биологията под формата на зъбите и човките на горските обитатели.

По втвърдения сняг се носеха леки снежинки, които бавно се трупаха по валенките и кожухчето му. Отначало Митя ги отупваше, но после се отказа. Има ли смисъл?

Краката му започнаха да изстиват, но след малко сякаш престанаха.

Мислите му се разконцентрираха, но стана още по-приятно, както преди човек да потъне в сън. Беше много, много тихо, само клоните поскръцваха и шумолеше ленивата вихрушка. Митя вдигна очи.

В процепите между сивите върхари чернееше небето. Какво ли има там отвъд? Изведнъж му се стори, че ако се вгледа хубаво, непременно ще го види. Само че трябва да побърза, преди душата му да е отлетяла от замръзващото тяло.

Той присви очи и небето се люшна насреца му. Отначало Митя се изненада, но откри, че няма нищо чудно. Оказа се, че вече не лежи на земята, а се рее във въздуха, между остриите върхове на елите, и му е неопишимо хубаво. Погледна надолу — там на снега май наистина лежеше някой, но не беше интересен, небето бе къде по-примамливо. Митя се обърна с лице към него и то започна стремително да се приближава. Странно, продължаваше да е все така черно, дори още по-черно, но съвсем не тъмно. Той разбра: там се крие някаква толкова ярка светлина, че може да те заболят очите, затова те са забулени с пелена. Много чудно как не го е забелязал преди. Колкото по-нагоре се издигаше, толкова повече очите му свикваха със сгъстеното сияние, и ето че той вече летеше не към черното, а през кехлибарена светлина, а там напред нещо започна да прозира, кръг ли, отвор ли — кой знае? Митя се напъна, за да полети още по-бързо, защото нямаше търпение да види какво е.

И чу глас — дрезгав, от дъвен по-дъвен. Гласът изричаше нещо неясно, но явно зовеше него, Митя. Само че го наричаше не Митя, а някак другояче, с неизвестно нему име.

— Чеедо — призоваваше гласът. — Ей, Чеедо!

Значи тук, на небето, щеше да се нарича така? Отначало беше Дмитрий, после Митридат, а отсега нататък Чедо?

Той още по-широко отвори очи и видя, че онова, което отдалеч му приличаше на кръг или отвор, всъщност е лице.

Взря се в него и се разтрепери — беше толкова страшно: набръчкано, с рунтави сиви вежди, гърбав нос и брадавица в средата на носа.

И чудната светлина изведнъж помръкна, отново стана тъмно. От студ Митя затрака със зъби и разбра, че изобщо не е на небето, а на снега под черните ели, а над него се е навела кошмарна старица, цялата омотана в мръсни забрадки.

— Чедо, ей, чедо — изскърца тя с пресекливия си глас. — Какво? Измръзнал ли си? Я, я — и посегна с костеливите си пръсти.

Това е Баба Яга, досети се Митя. Никак не се учуди, но много се уплаши, още повече отколкото одева от вълка. Костена нога, сиви космица, железни зъбища. Още премъдрият Д'Аламбер е писал (или барон Холбах? — главата му беше премръзнала, беше изгубила яснота), че не всичко в народните предания е суеверие и измислица. Ламите например всъщност са спомен за някогашните влечуги, населявали планетата, и днес останки от тях намират къде ли не. Та и Баба Яга не е суеверие, ами истинска горска вещица.

Не можеше да се противи на злите сили. И когато Баба Яга с пъшкане метна Митя на гръб, той само жално се разхлипа. А тя го мъкнеше кой знае накъде — сигурно през тъмни гори, през сини реки, през черни блата, към дълбоки пещери — и мърмореше:

— Ама че тежко бе. Къде да го дявам? В мелницата ли? Няма са упряя, уштаряф. Ша го занеса при Данила утшелникъ, ъхъ. Той да таковата. Данила. Ъхъ.

Митя не разбираше смисъла на нейните заклинания, защото от студ, слабост и страх мозъкът му окончателно бе престанал да излъчва мислителна еманация. Беше му останало само дивото, мрачно, наслоено от най-ранното детство: сега Баба Яга ще домъкне плячката си в своята къщурка на кокоши крака, ще я изяде и ще изплюе кокалчетата му.

Не беше успял да си отиде достойно като в антична драма. Животът му свършваше някак много по руски, много по детски и ужасно страшно.

Митя тихо се разплака. Понечи да извика мама и дори сякаш я видя наяве — цялата розова, миришеща на теменужена есенция, но мама седеше пред огледалото и не се обръщаше да види злочестата си рожба.

Вещицата сложи пленника върху снега наскреде малка поляна. Той се понадигна и видя дървена къща с миниатюрно слюдено прозорче, което излъчваше неестествено ярка светлина. Под къщичката не забеляза да има кокоши крака — сигурно снегът ги беше затрупал.

Старицата силно потропа с желязната халка по вратата, после изведнъж повдигна полите си и неочаквано чевръсто хукна към гъсталака. Само миг, и вече я нямаше, беше изчезнала в мрака.

От странното поведение на вещицата Митя се изплаши още повече, макар уж да нямаше накъде повече.

Тя ме е донесла за подарък, за армаган, досети се той. На някое чудовище, което властва над нея, и значи е още по-страшно. За кого разправяше бавачката Малаша, освен за Баба Яга? За горския цар, точно така. Който безшумно се качва в каруцата на тези, дето пътуват през гората, и им краде дечицата. Как припяваше Малаша? „Горски цар ще се промъкне, Митенка ще ни отмъкне.“

Вратата изскърца и Митя видя Горския цар.

Той изобщо не приличаше на маскарадната фигура, която представляваше снощи Наследника. Истинският Горски цар беше висок и слаб, същинска върлина, с дълга бяла брада и бяла коса до раменете, но с черни вежди. Очите му също бяха черни и лъскави. Те строго изгледаха отвисоко свития на кълбо Митя. Гласът, звучен и далеч не старчески, изрече страховито:

— Каква е тая апарация^[1]? Само подхвърлени деца ми липсват! Аз да не съм ви Възпитателен дом?

Прекрачи през Митя, и както си беше само по черна, препасана с кожен шнур риза, изскочи на поляната. Завъртя глава насам-натам, но както вече казахме, от Баба Яга нямаше и помен.

Тогавя Горския цар се обърна към Митя и изля гнева си върху него:

— Хайде, казвай малки дяволе, чий си и от кое си село! От Салтановка ли? Или от Покровское? О, ще разбере аз и ще те върна! Какво си мислите вие, плебеи неблагоприятни! — и ядно тупна с ниския си плъстен ботуш. — Какво си се излегал? Къщата ще изстине!

Влизай бързо, няма да те оставя тука я. Но да знаеш, че утре сутринта ще те заведе при попа в Покровка. Той да се разправя с тебе! Хайде де! — подвижна тъй свирепо, че Митя се опита да се изправи, но извика.

— Какво става? Какво ти е на крака?

Леко вдигна момчето и го внесе в къщата. Наглед жилището беше съвсем обикновено: скована от дъски маса, вместо стол — издълбан пън, неизмазана печка, но на стената имаше полици с книги, а единствената свещ гореше с неவிжданo ярка, немигаща светлина.

Виж ти, как живеел Горският цар. Може пък да не е чак толкова страшен, както го описваше Малаша?

Властелинът на гората свали кожуха му, понечи да му изуе валенките, но Митя писна:

— Ох! Боли!

— Аха, значи си можел да говориш. Добре, после ще си поприказваме.

Домакинът го настани на пейката, извади от кончова си ножче и срязва валенката. Пръстите му бяха сухи и дълги, с ниско изрязани нокти.

Внимателно опипа глезена.

— Ясноо. Я хапни — сложи в устата му малко сухо геврече. — Стискай със зъбите, ама яко.

Че като дръпна! От болка Митя прехапа гевречето, което беше по-кораво и от камък, и сълзите направо бликнаха от очите му.

Но старецът вече превързваше крака му с парцал и болката намаляваше.

— Я стани.

Внимателно, още неповярвал, Митя се изправи. Кракът го държеше!

— Утре ще куцукаш, но вдругиден ще се пързалиш на пързалката. Дребна работа, обикновено навяхване, luxatio — каза старецът.

Естествено, той не беше никакъв Горски цар, на Митя само от студ и страх му беше хрумнала тая глупост и сега той сам се беше засрамил, но му беше чудно да чуе латинска дума от устата на знахаря. Такъв образован човек, учен книжовник да живее сам наред дивата гора! Нима не е чудо? Митя възкликна:

— Господине, самото провидение ви прати при мен! Виждам, че сте добродетелен и милосърден! Помогнете ми да спася от ръцете на злодеите една благородна особа! Но преди това дали бих могъл да попитам кой сте вие и защо обитавате тази пустиня далеч от хората?

Знахарят отстъпи назад и изумен се вторачи в Митридат. После присви очи, размаха ръка пред тях, сякаш да пропъди привидение. Но понеже то не изчезна, скръсти ръце на гърдите си в позата на древен стоик. Отговори бавно, без да отмества поглед от лицето на Митя.

— Желаете да научите кой съм аз ли? Това е най-трудният въпрос, който може да бъде зададен на един човек. Целия си живот съм посветил на търсене на този отговор. По волята на съдбата имам руско поданство и православна вяра. По волята на родителите си нося името Данила. Сегашното ми занятие е лечител по неволя. А сега, когато според законите на учтивостта отговорих на вашия въпрос, отговорете ми и вие, странни човеко, какво сте? Инкубус? Хомункулус? Плод на подивялото ми въображение? Или самият Сатана в облика на селско момченце?

— Не, не — побърза да разсее естественото му съмнение Митя. — Аз съм най-обикновен простосмъртен. Макар да съм млад на години, много съм чел и мислил, поради което умът ми се разви по-бързо от обичайното. И се казвам Дмитрий Карпов.

Той се поклони и човекът, който се нарече Данила, му отвърна с не по-малко вежлив поклон.

— Кълна се в Разума! — възкликна той. — Чел съм за подобни случаи, но винаги съм смятал тия разкази за преувеличени. Сега обаче виждам, че наистина се срещат разновидности на разсъдък, съзряващи по-бързо от обичайното, както бамбукът израства много по-бързо от останалите дървета. Може ли да попитам на колко точно години сте, уважаеми господин Карпов?

— На шест и единайсет месеца без един ден.

Данила се поклони още по-почтително.

— За мен е истинско щастие да се запозная с толкова рядко срещана персона. Бидейки студент в Московския университет, познавах един юноша много по-млад и умен от нас, едва бе навършил тринайсет, докато всички ние, останалите, бяхме кой на шестнайсет, кой на повече от двајсет. Но да говорите така смислено и разумно на непълни седем години! Наистина е възхитително!

— Благодаря — Митя отново се поклони и си помисли, че между дървените стени на тази бедна къщурка тези церемонии изглеждат доста странно. — Но имам съвсем неотложно...

— Той умря, клетият — въздъхна старецът и тъжно кимна на някакви свои спомени. — От мозъчна треска. Така и не стигна до четиринайсетия си рожден ден. А какъв талант можеше да порасне, колко полза да донесе на отечеството и може би дори на целия човешки род!

Митя изчака паузата и отвори уста, за да обясни за злодейството на Пикин и отчаяното положение на Павлина Хавронска, но Данила заговори отново:

— Жалко, че не останах между стените на университета и от младини не се посветих на науката. Колко време изгубих напразно. Уви! Родителите по рождение ме записаха в Семьоновския полк и търпяха учението ми само докато не се откри вакантно място в двореца.

Чак сега се усети, че не дава на госта си да каже нито дума, и се усмихна гузно. Усмивката на лекаря по неволя (както сам се бе атестирал) бе мека и много приятна.

— Покорно моля да ми простите, че не спирам да приказвам. Тук издивях, нямам с кого да обеля една образована дума. При мен се отбиват само местни жители, а какво да си говори човек с тях? Драги господин Карпов, изтърпете известно време моята словоскотливост. Скоро ще се наговоря до насита и ще млъкна.

Е, какво пък, прецени Митя, така наистина ще е по-добре. Знае се, че недоизказалият се слуша по-невнимателно, а до сутринта каретата нямаше къде да се дене, имаше достатъчно време.

— И какво беше вакантното място, което баща ви намери в двореца? — попита Митя от позициите си на познавач. — Благодаря.

Последното се отнасяше за предложената от домакина почерпка — той наля от котлето ароматна отвара от горски плодове, сложи хляб и гърненце с мед. Ох, какъв бе гладът след студуването и страховете!

Данила седна отсреща, отчупи си залък от кравая, но така и не кусна.

— За онези времена кой знае каква длъжност — деловодител на великата княгиня Екатерина Алексеевна. В двореца тя беше фигура не особено значителна и с този неин съпруг — дори достойна за

съжаление. Чак после всички научиха каква била — Catherine Le Grand^[2].

— Волтер я нарече така, нали? — обади се Митя. Защото все пак трябваше да покаже на учения човек, че не само „говори смислено и разумно“, но и тачи великите хора на съвремието.

— Да, старият ласкател се изрази точно така. Той си мислеше, че води кореспонденция с най-мъдрата от жените, а в действителност писмата ги пишех аз, защото Екатерина не знаеше много добре писмен френски, пък и собствените ѝ мисли не бяха много. Нали по онова време бях неин камерсекретар — каза той и се смути, изглежда си помисли, че думите му звучат като самохвалство. — Ах, приятелю мой, камерсекретар не е Разум знае колко значителна длъжност и към нея няма висока титла. Макар че от гледна точка на мнозина да си на служба при монарха е вече достатъчно високо звание. Клетни мушици. Колко много от тях опърлиха крилцата си в езиците на този лъжовен пламък, дори по-лошо, изгориха душите си! Ако можехте да видите Екатерина отблизо, за вас с вашия ум и проникателност нямаше да е трудно да различите вътрешната ѝ същност. Тя не е глупава, но и умна не е, не е зла, но не е и добра жена, единственият ѝ талант се крие в нейния безпогрешен усет. Тя умее да отгатва стремежите на активната фракция, преди още тази част на обществото да ги осъзнае. В това се крие истинската дарба на родения властелин.

За това, че е виждал нейно величество по-отблизо от който и да е камерсекретар, Митя благоразумно премълча, по повод неизвестно от какво породената убеденост, че е проникателен, скромно сведе поглед, но последното съждение на странния лечител го накара да сбърчи чело.

— Нима? — попита той. — Смятате, че цялата същност на властта е в умениято човек да отгатва желанията на поданиците си? А каква е тази активна фракция, за която споменахте?

— За владетеля е достатъчно да отгатва стремежите не на всички поданици, а само на онази част от тях, от която нещо зависи. Аз наричам това съсловие активна фракция на обществото. В различните страни и по различно време броят и съставът на тази кохорта са различни. В късния Рим например е имало време, когато към активната част е трябвало да бъде отнесена само преторианската императорска гвардия. Пък и у нас, в Русия, влиятелната фракция на обществото не е

много голяма: дворянството, чиновниците, богатите търговци и висшето духовенство. Истинският управник долавя устройството и настроението на активната прослойка по-добре от самата нея и никога не позволява вълната от събития да го изпревари, винаги успява да е отгоре, на самия ѝ гребен. Някои учени мъже, познаващи историята, недоумяват как гнусни тирани като Тиберий и Йоан Грозни са могли да управляват тъй дълго, без поданиците им да ги изстребят. Тайната обаче е проста — тия кръвопийци са правели само това, което дълбоко в душата си е желала активната част на обществото, в противен случай по никакъв начин не биха могли да се задържат.

Митя се замисли върху казаното и у него веднага се породиха възражения, но Данила вече бе сменил темата.

— Разбрах тази истина още на младини и видях за отечеството ни добрия път само в едно: всестранно да разширяваме числеността на активната фракция, като за целта включим в състава ѝ съсловията, които никога преди не са били допускани до държавните решения. Когато младата императрица заповяда да бъде свикана Комисията по кодексите^[3], аз мечтателно провидях в това руски Парламент. Ласкаех се, че Екатерина слуша доводите ми и се отнася към тях благосклонно — той се усмихна горчиво. — Смешен мечтател! Пътят към разума на Екатерина минава не през ушите, а през друг отвор. Други умници, които поради своята наивност смятах за нищожества, бяха разбрали много добре тази истина доста преди мен. Денем Екатерина можеше да слуша своите учени съветници, към които се отнасях и аз, но нощем ѝ пееха други славеи и техният глас звучеше по-убедително. Колко пъти, оценявайки труда ми, тя ми е предлагала награди и богатства, но аз отказвах, щастлив само от това, че имам отношение към великото дело. Други не бяха толкова скромни...

Горският обитател разказваше небивалици, но не можеше да не му се вярва — той говореше толкова непосредствено и печално. Не, нямаше вид на лъжец и самохвалко. Явно в живота му е имало период, когато той е витаел във висините на държавната власт.

— Някой от фаворитите ви е наклеветил, нали? — попита Митя, почти сигурен, че е познал. — Орлови? Или княз Таврически?

Данила гордо поклати глава.

— Не, оттеглих се сам, когато разбрах, че проектите ми не са нищо повече от химери. После дълго странствах. Гледах и слушах,

искаха да разбере и да вникна в природата и хората. Научих много неща, особено за природата. Но разбрах значително по-малко, особено за човека. А когато се върнах в Отечеството, се случиха някои Обстоятелства, след които се уединих в тия затънтени гори.

Старецът произнесе думата „обстоятелства“, която сама по себе си не значи кой знае какво, като някакво нарицание. От тона му можеше да се предположи, че така именуваното събитие не е било от приятните.

Данила въздъхна веднъж-дваж и продължи:

— Виждам, господин Карпов, че вие сте не само образован и умен, но и притежавате изтънчена душа, която ви възпира да разпитвате. Оценявам го и ви благодаря. Нещо ми подсказва, че в бъдеще двамата с вас може да се сбlijим и тогава ще ви разкажа за своето нещастие. Но засега е достатъчно да знаете, че избягах от хорското общество не като отшелник, който дири святост. Просто заради Обстоятелствата човешките лица станаха за мен непоносими. Но и в тия гъсталаци не намерих пълно уединение! През годините на странстване в желанието си да вникна в тайната, чието име е Човек, аз изучавах в университета в Падуа медицина. Естествено, така и не стигнах до тайната, защото тя не е скрита в нашето телесно устройство, но се научих да лекувам. Веднъж, преди две години, наместих костите на един местен жител, който паднал пиан под собствената си каруца. И оттогава не намирам покой. При мен започнаха да идват болни и сакати и аз ги лекувам поради собствената си глупост и безволие. И понеже не вземам за това нищо, туземните жители са си втълпили, че съм отшелник и свят старец. Идват, гледат ме, съчиняват за мен какви ли не лъжи, носят ми храна, макар да нямам нужда от нея. За изхранване има предостатъчно гъби, горски плодове и треви.

Бившият камерсекретар и пътешественик, а днес лечител ядно плю и пооправи фитила на невероятно ярката си свещ, която от докосването му пламна още по-силно. Митя забеляза, че докато разговаряха, восъкът ѝ изобщо не беше се стопил.

— Това е мое изобретение — поясни Данила, доловил погледа на малкия си гост. — В пчелния восък добавям екстракт от глухарче и от още някои растения и тогава свещта ми стига за цялата нощ и за още половин ден, а свети като цял полилей. Единственото лошо, което

пречи за повсеместното използване на този светилник, е, че когато фитилът изгори до края, натрупаните изпарения излизат навън и става нещо като взрив. Но аз никога не я оставям да изгори докрай и я заливам със специален разтвор — той показва едно шишенце с белезникава течност и се поумълча.

Усмихна се смутено и разпери ръце.

— Ето, нахвърлих ви се с приказките си като постил — на блажно. Сега вие ми кажете кое ви доведе в гората сам, а на това отгоре и по тъмно. Та тук има и вълци — изведнъж Данила се намръщи. — Чакайте! В началото бяхте почнали да ми говорите нещо за някакви злодеи и за благородна особа, която се нуждаела от спасяване? Аз обаче не вникнах в смисъла на думите ви и се смаях само от неочакваното ви красноречие! В името на Разума, простете ми, приятелю! О, колко съм суетолюбив и глухосърдечен! Каква беда ви е сполетяла?

Колко правилно беше постъпил Митя, че бе оставил човека да се изкаже. Сега и той щеше да го изслуша по-внимателно и да се отнесе по-добронамерено.

— Да, да! — подхвана Митридат, все по-развълнуван след всяка дума. — Случи се ужасно нещастие, подло престъпление! Пътувах от Санкт Петербург за Москва, придружавах една дама, достойна за най-уважително отношение. Не само защото е знатна — Павлина Аникитишна принадлежи към едно от най-сиятелните семейства в империята, — а най-вече заради нейните несравними качества. Нещастieto в живота ѝ е нейната рядко срещана хубост, заради която...

— Чакайте! — старецът вдигна ръка. — Мой млади приятелю, от вашето вълнение се досещам, че ми разказвате нещо извънредно важно, но думите се леят от устата ви с недогонима бързина и аз не разбирам половината от казаното. Бъдете милостив към онези, които не са надарени като вас със свръхестествена скорост на езика и мисълта, защото...

Митя разбра, че по стар лош навик недоизрича думите си. Докато Данила напротив, обясняваше толкова бавно и старомодно витиевато, че трябваше на свой ред да бъде прекъснат.

— Добре, добре! — припряно махна с ръка Митя и се помъчи да изговаря думите по-полека. Така беше и по-правилно, защото

междувременно трябваше да обмисля какво да каже и кое е по-добре да премълчи.

За светлейшия княз Зуров например не би следвало да споменава. Та кой би дръзнал да тръгне срещу самия Фаворит?

— Пътувахме с карета — аз и госпожа Хавронска. И ни настигна един страшен човек, който уби слугите и плени Павлина Аникитишна. Така му заповядало едно значително лице, овладяно от сладострастно безумие...

Ето как разказа всичко, без да се впуска в излишни подробности.

Данила го слушаше навъсен. Отначало седеше, после скочи и започна да се разхожда из стаята.

Митя свърши с думите:

— Трябва да отидем до селото за помощ. А най-добре е да доведем войници. Защото те са петима и всичките са въоръжени. Трябва да отидем при управителя.

Домакинът яростно се дръпна за побелялата брада.

— Управителят е във Вишер, което е на двайсет версти. Пък и нали го познавам, той е глупак и няма да свърши никаква работа. Нямаме нужда от никого. През нощта те няма къде да идат, а преди да съмне, ще излезем на пътя да видим какъв е тоя Пикин. Ще се оправим сами.

Митя направо онемя. Добре щяха се оправят двамата — старец и дете!

— Господине, та вие не сте рицарят Ланселот, а лечител! — опита се да вразуми поувлеклия се дядо.

Но той само тропна с крак:

— Ядосахте ме с тая история, Дмитрий Карпов. Както гледам, докато аз съм се спасявал от хората в гората, животът е станал още по-подъл от преди, а аз никога не съм понасял подлостта. Прав сте, сега съм човек мирен и кротък, занаятът ми е лечител, но кълна се в Разума (и можете да ми вярвате, защото Данила Фондорин никога не лъже), гневът на лекаря е нещо много по-опасно, отколкото си мислят някои.

[1] Внезапно явление, видение. — Б.ред. ↑

[2] Екатерина Велика (фр.). — Б.пр. ↑

[3] Уложенная комиссия (рус.) — орган по издаването на кодекси и правилници в царска Русия. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ЕДИНАЙСЕТА

НЕВИДИМИЯ

— Шефе, да не сте болен? Да повикам ли лекар? — Валя дръпна Николас в обратната посока. — Какво метро? Вие сте перко тунелски! Първо е среднощ, и второ, дойдохме тук с вашия панцерваген!

Втурнаха се към паркираната на ъгъла кола, качиха се, но не стигнаха много далеч.

Клубните бодигардове се оказаха печени: не само бяха извикали милиция, но на това отгоре бяха запомнили с каква кола са дошли високият мъж и неговата ефектна спътничка, забелязали са ги още когато Фандорин се канеше да спре пред клуба, но после се разколеба и се отдалечи. Колата на ГБР, групата за бързо реагиране, беше наблизно. Буквално минута след като Николас седна зад волана и петнайсет секунди след като от третия опит ладата запали, пътя им прегради милиционерска узка.

— Ти изхвърли ли пистолета? — нервно попита Фандорин, слизайки от колата, и бръкна в джоба си да извади документите.

Ама че лош късмет! Сега върви обяснявай кое как е. А в това време бандитите ще се окопитят и ще вземат мерки. Щом излезеш от районното, веднага ще те пресрещнат.

— Извади си ръката, ще те гръмна! — бясно извика някой от тъмното срещу магистъра.

Изщрака предпазител на автомат и Николас уплашено вдигна ръце. Естествено, помислили са ги за мафиоти, които се опитват да се скрият след „уреждането на сметките“. Щяха да ги надупчат и да бъдат прави.

— Ръцете... върху капака!

Той опря длани в студения метал. Валя застана до него.

— Ти носиш ли някакъв документ? — прошепна Фандорин.

Валя не отговори. Присвила очи срещу фаровете, се извърна през рамо. Наистина, каква полза от документ, дори и да го имаше? Там

щеше да пише „Валентин Сергеевич Глен.“ И щеше да започне един цирк...

— Пардон, шефе, аз се катапултирам — прошепна човекът от бъдещето.

С лекота, направо от място, Валя скочи върху капака, прехвърли се от другата страна на ладата и изчезна в тъмното.

— Стой, ще стрелям! Саня, след нея! — разкрещяха се милиционерите, но отсеченото тракане на токчетата отекваше вече откъм дворовете, така че нямаше къде да стрелят.

Единият (очевидно същият този Саня) понечи да се втурне след нея, но се отказа:

— Майната й. Да не съм хлапак да ходя да я гоня...

Другият изпсува, набързо претърси Фандорин и без никакво основание го цапардоса с палката си по бедрото. Николас само изпъшка, но реши да не протестира. Полицията в която и да е страна по света в подобни случаи би се държала точно по същия начин.

— ... той... ще ни каже как се казва тая спортистка — рече третият, който бе насочил фенерчето си към шофьорската книжка на Ника. — Нали така, гражданино Фандорин?

И палката отново го удари по бедрото — не много силно, колкото да го предупреди.

— Качих я случайно, на автостоп. Знам само, че се казва Марго — набързо го съчини Николас, който знаеше, че лъжата му звучи напълно правдоподобно — нощем в Москва е пълно с такива „стопаджийки“. — Но не е там работата. Пред клуба ни нападнаха трима, бяха с джип. Те са бандити, хайде, бързо. Абе махнете я тая ваша палка! Аз съм президент на фирма „Страната на съветите“, ето визитката ми!

Един Господ знае кое подейства на правозащитниците повече — дали звучната дума „президент“ или сериозното название на фирмата, но те му позволиха да пусне ръцете си и го откараха до входа на „Холестерин“.

От джипа обаче нямаше и помен, само на тротоара бяха останали няколко капки кръв — от носа на очилатия. Наблюдателността на бодигардовете се оказа избирателна. Те бяха запомнили „четворката“ на Фандорин, но номерът на луксозния джип и дори неговия цвят се бяха изтрили от паметта им. Дори по-лошо, и двамата в един глас

твърдяха, че Фандорин и неговата „шантава мацка“ първи нападнали приличните младежи и едва не ги смазали от бой.

— Да вървим в районното, там ще се разберем — реши старшият на групата и каза на Николас: — Ако до сутринта няма заявление от потърпевшите, ще те пусна. Естествено, след като си платиш глобата.

Фандорин се изчерви и прошепна:

— Не може ли да ви я платя още сега? В двоен, дори в троен размер. Защо трябва да ме задържате? Нали вече установихте самоличността ми?

Никога в живота си Николас А. Фандорин не би си позволил да подкупи офицер от милицията, още повече при изпълнение на служебните му задължения! Та той дори от катаджия не се е откупвал за някое нарушение, всеки път като последен идиот, вместо да пусне една петдесетачка, бе пропилявал по два часа за да си плати по банков път и беше много горд с това.

Но в случая ставаше дума за живот и смърт. Докато той кисне в милицията, „приличните младежи“ щяха да се подготвят за новата среща.

Лейтенантът помисли върху предложението му. После повика с пръст единия от бодигардовете.

— ... с него, с цвета и номера. Каква марка беше?

— ... Джипчето ли? „Брабус“.

Милиционерът хвана Фандорин за лакътя и го поведе към уазката. Обясни му миролюбиво:

— Не, няма да стане. Кой да е не се разкарват с „брабус“. За какво са ми излишни главоболия? Ще те приберем до сутринта, нищо няма да ти стане.

Качиха Ника без белезници и не зад преградата като някое пиянде, а на задната седалка.

Мисли, мисли — трескаво си повтаряше той. Трябва да направиш нещо, но какво?

Да се обадиш на капитан Волков, разбира се!

По-добре е, макар и съмнителен, но все пак познат и вменяем милиционер, отколкото тия нощни ловци с автомати и палки.

Той измъкна визитката на оперативния и започна да набира номера му.

— Я веднага да го прибереш — каза сержантът до него.

— Само едно обаждане, имам право!

— Сега ще видиш ти къде е право, къде е дясно и къде е ляво — заплаши го служителят на закона.

Това беше явен и груб произвол. При други обстоятелства Фандорин непременно щеше да отстоява принципите си, но не сега, не сега.

— Лейтенанте — наведе се той напред към офицера. — Нека все пак ви платя глобата. Ако ми позволите да се обадя.

Той помисли и подсмръкна.

— Добре. Давай сто гуцера и се обаждай.

— Хиляда рубли — каза Фандорин с отпаднал глас. — Повече не мога.

— Карай.

Лейтенантът сигурно щеше да склони и за петстотин, но както и да е.

Докато набираше номера, се притесняваше само от едно, че сега ще чуе: „В момента няма връзка с този номер.“ Все пак беше два часът през нощта. Чак си прошепна: „Господи, Господи!“

— Ехо — обади се Волков с бодър глас, който изобщо не беше сънен.

— Аз съм Фандорин. Имам новини. Спешни. Аз...

— Къде сте? — прекъсна го капитанът.

— В една милиционерска кола. Арестуваха ме...

— Не сме те арестували бе, задържали сме те — поправи го старшият на групата.

— Задържаха ме. Милиционерите. Карат ме към районното.

— Кое? — попита оперативният.

В интерес на истината, събуден посред нощ, той мислеше бързо и задаваше само най-необходимите въпроси.

Фандорин изгледа изпод вежди каменните лица на спътниците си. По-добре да не пита.

— Не знам. Близко съм до „Охотни ряд“.

— Ясно. Идвам.

И телефонът щракна.

Докато изготвят протокола, докато „прекарат“ задържания през ЦАБ^[1] и ЗИЦ^[2] (Николас така и не разбра какво значи това), той трябваше да остане в „маймунарника“ — стайчето с решетки. Направо

на пода спяха двама прашни мъже и една дама с още по-мърлява външност. Зад „маймунарника“ имаше две врати с малки прозорчета. Чуваха се гласове, което значеше, че и там има някакви хора, явно по-сериозни нарушители от хулигана Н. А. Фандорин и неговите съкилийници.

Всъщност магистърът не седеше, а се разхождаше напред-назад. Въпросът бе не толкова, че нямаше къде да седне, в края на краищата останалите много добре си се бяха настанили направо на пода. Опънатите му нерви се съпротивляваха на статичността и настояваха за мускулна активност.

Крачейки от ъгъл до ъгъл, Николас извървя разстояние, надхвърлящо дължината на улица „Тверская“. Волков дойде, когато умореният магистър беше вече на няколко виртуални крачки от улица „Правда“, ако не и от стадион „Динамо“.

Освобождаването стана изненадващо лесно, без каквито и да било формалности. Волков размени шепнешком няколко думи с дежурния и Фандорин веднага си получи издетите при задържането вещи: телефон, документи, ключове, портфейл, метален гребен.

— Къде мога да поговоря с човека? — попита Волков.

— Ами където искаш, всички кабинети са празни — отговори дежурният. — Ето ти ключа на замполиса, там столовете са тапицирани.

Качиха се на втория етаж в стаята с табелка „Заместник началник личен състав“. Седнаха в протритите кожени фотьойли, които сигурно помнеха още времето на Народния комисариат по вътрешните работи.

— Е? — попита капитанът и извади пакет цигари. — Да си поговорим откровено.

— Добре де, откровено — Николас яростно разтърка пулсиращото си слепоочие да пропъди главоболието. Само то му липсваше сега. — Капитане, я ми кажете каква заплата получавате.

Волков изобщо не се изненада от въпроса му.

— Две и осемстотин. Защо?

Затова пък Фандорин се изненада. Един оперативен упълномощен от криминалната милиция, който е обществено значима личност, на това отгоре е опасна професия, да получава под три хиляди рубли на месец? Но с толкова пари да се издържа семейство в Москва е напълно невъзможно!

— Вашата нокия обаче струва шестстотин долара. На „Петровка“ ли ви ги раздават?

— На „Петровка“ ни раздават чушки — подсмихна се Волков. — Разбирам намека и го приемам. Сега ще последва чистосърдечно признание. Аз, гражданин Фандорин, имам частна практика.

— Каква, ако смея да попитам?

— Като всички нормални хора — свързана с възможностите ми. Лекарят от поликлиниката след работа има частни пациенти, нали? А моят занаят е друг. И пациентите ми са други. Волков си вади хляба с краката — капитанът се усмихна. — Какво сте ме зяпнали? Тук е Русия, не Европа. От памтивека държавата дава на служителя длъжност, но той сам трябва да се изхранва, дето се казва, според зависи. Не, не се стряскайте, аз съм честно ченге, не съм мръсник и пари за пролята кръв не взимам.

— А за какво ги взимате? В моя случай явно се трудите всеотдайно. Събудих ви посред нощ и вие пристигнахте веднага.

Фандорин очакваше всичко друго, но не и пряк и ясен отговор. Така че сгреша.

— Моят спокоен сън бе прекъснат десет минути преди да ми се обадите. Имам лошия навик нощно време да оставям джиесема си включен.

— Кой ви се обади?

— Името ли да ви кажа? Не го знам. Само глас. Намери ни, каза, Англичанина. Доста е оправен и охраната му е яка. Премията ти е гарантирана. Така, че когато се обадохте, бях вече свеж като росата. Блъсках си кратуната по три въпроса. Първо: как да ви намеря. Второ: защо ви викат така — Англичанина.

Всичко са проучили — тъжно си помисли Николас. Корифей по мъдрите съвети, няма що, сам се натиках в лапите на вълка.

— А третият въпрос е следният — след кратка пауза продължи милиционерът. — Дали да не ги завра на едното място.

— Кое? — широко отвори очи Фандорин. — Тоест не, не исках да ви питам това. Не мога да разбера за тях ли работите, или не?

— Работа — спокойно отговори Волков. — Ако не са бандюги. Но ако искат да мортират някого, не участвам в играта.

— Да какво?

— Така му се вика. Означава: да го ликвидират, да го утрепят, да го закопаят...

— Ами Шибякин? — прекъсна Ника кошмарния синонимен ред. — Него нали го мортираха същите тия ваши „пациенти“.

— Не мисля така. За какво им е? Те са искали да си поговорят с парашутиста, но нещо не са успели. Или е паднал случайно, или е скочил сам. Вашият случай е друг. Те със сигурност ще ви видят сметката. Тоя, дето се обади, направо щеше да сръфа телефона, а преди винаги се е държал културно и любезно...

Сигурно става дума за младежа с тъмните очила, помисли си Фандорин и настръхна.

— Сергей... извинете, не запомних презимето ви.

— Какво презиме бе. Просто Серьога — рече оперативният.

— Сергей, много ви моля. Ако наистина не печелите от убийства, разкажете ми всичко от самото начало — тихо помоли Николас и погледна Волков право в очите. — Какво знаете за тези хора? Кой са те? Какво искат?

Капитанът отмести поглед и издиша през носа си струйка дим.

— Е, най-напред трябваше да ги попроуча, да разбере що за птици са — с покрусен глас рече той. — Винаги го правя. Но те подходиха прекалено впечатляващо. Дежурният ми се обажда от пропуски и казва: „Серьога, тук за теб има някакъв пакет.“ Отварям — тоя джиесем. С VIP условия: приказвам колкото си искам. На мое име, както му е ред: адрес, паспортни данни. Естествено, разбрах намека: хората са сериозни и действат глобално. Добре, викам си, ще видим какво ще последва. Тъкмо се оправих с копчетата и си избрах мелодийка, и джаджата звънна. Обажда се някакъв човек и пита любезно: „Как е играчката?“ „Играчката я бива, казвам, и какво?“ А той: „Нали вие представлявате шестнайсети отдел в оперативния щаб по случая «Неуловимите отмъстителите»?“ А както ви казах, случаят е секретен. Мълча и чакам. Той продължава: „Предлагам ви временна работа по съвместителство. Нищо криминално. Имаме общи интереси, и ние търсим същите изроди. Хайде да си помагаме взаимно. Каквото научим, ще ви го съобщаваме, това ще ви е от полза за кариерата. А вие, ако обичате, да информирате мен. Плащам три стотачки дневно плюс премиални за резултатност.“ И аз като някакъв загубеняк питам: триста рубли ли? Той се смее: „Американски.“ Какво ще кажете? —

разпери ръце Волков. — Аз имам син и една дъщеря в Ногинск от първия брак, иска да влезе право. Знаете ли какви пари са това? Частни учители, едно-друго. И не щеш ли — триста в зелено на ден! Най-важното обаче е, че работата е чиста: човекът просто си пази живота.

— Кой именно? — бързо попита Фандорин и прехапа език. Нямахше нужда да му казва за списъка на осъдените.

— В смисъл? — не разбра капитанът. — Какъв е като човек ли? Не знам, но е супер важна клечка, това поне е сигурно. Работя за тях от една седмица, нали така? Дотук съм получил две и сто дневни плюс хиляда за копието от експертизата за парашутиста, плюс още хиляда, за да ги срещна с вас. Четири хиляди и сто долара не са шега работа. Освен това — служебно потупване от отдела, че съм установил самоличността на мършата, на тоя Шибякин. Да не мислите, че го научих от вас?

— Не, не мисля.

— Точно така. Това ми го сервира любезният: и името, и адреса, и дори кода на входната врата. Ние там, казва, направихме някои проучвания и не намерихме нищо интересно. Сега нека поработи вашето ЕКУ.

— Кое, кое?

— Експертно-криминалното управление. Момчетата си знаят работата. Та тъкмо седя и се чудя по кой начин да обясня на началниците как съм разкрил парашутиста, и вие се обаждате също за Шибякин. Всичко си дойде на мястото. Докладвам: така и така, проведох по собствена инициатива мероприятие номер седем по Останкино (официално го наричаме „Василий Николаич“ — Външното Наблюдение), което ме изведе на необходимия адрес.

— Но защо по Останкино? Нали блокът е на улица „Лисенко“?

Волков се засмя.

— Защото се юдите Останкин. В смисъл, понеже сте висок^[3]. Интересът към вас е голям, защото сте единствен от установените „кандидати“, които „Неуловимите“ са осъдили, но още не са очистили.

От миниатюрната, змийски съскаща думичка „още“ Николас потръпна. Е, да предаде ли на Волков списъка или не, поколеба се той и веднага се сети за старата максима, че ако се колебаеш, по-добре е да се въздържиш.

Въздържа се.

— Другият „кандидат“ е шефът на моя любезен работодател — продължи капитанът. — Явно е умен човек. Сетил се е, че присъдата не е шега. И сега нервничи. От вчера нещо се е попромениял. Когато им разказах за вашата присъда, тази, дето я намерихме в джоба на парашутиста, любезният помоли да се видя с вас и да ви преслушам. Докладвах му, че сте интересен господин, наглед наивник, но може и да се преструвате. Добре, казват, ще се оправим. И днес изведнъж ви атакуват. Явно са научили нещо, което не ми казвате, Николай Александрович.

Оперативният изчаквателно впери поглед във Фандорин, но той само въздъхна. Ама че елементарно, да махне маркировката от факса, и толкова. За сериозна групировка това не е биномът на Нютон и дори не е правило за магнитното поле. Получили са предупреждението и за нула време са установили изпращача. Ех, трябваше да изпрати Валя поне да го пусне от пощата...

— Напълно ги разбирам — отбеляза оперативният, така и недочакал отговора. — Вие настина сте загадка, всеки може да се уплаши. Как разкрихте парашутиста само! Не беше минало и едно денонощие. Разправиха ми и за вашата телохраниелка. Не някой дебеловрат, ами Никита. Страхотно!

— Изобщо не съм загадка. И действвах сам — мрачно отвърна Николас, който много добре разбираше, че милиционерът вече си е нарисувал картинката и няма да се откаже от нея просто ей така.

— Аха. А чудната госпожица с нейното таекуондо ви се е притекла на помощ от небето и после е отлетяла пак там. Дали пък не сте шпионин, Николай Александрович? Тъй де, защо ви наричат Англичанина?

Фандорин се намръщи. Само това липсваше! С неговата биография и сегашната руска шпиономания!

— Ако бях шпионин или, както според израза ви „голяма клечка“, нямаше да ви търся за помощ.

Волков премисли казаното и поклати глава като датския принц, дето изрича:

„Да, има по земята и небето неща, Хорацио...“

— Добре, аз каквото можах, направих. Сам се оправяйте с тях. Не ме интересува. Като ми се обадят пак, ще ги раз карам. И естествено, ще ги предупредя, че ако с гражданина Фандорин стане

някай гаф, МУР знае кого да търси. Само че едва ли ще ме послушат. На разговор ви е поканил сериозен човек. Поканил ви е добре, както подобава. На такива покани човек не бива да отказва. А вие сте отказали. И то по обиден начин. Сега той още повече ще се страхува от вас. А сериозните хора не обичат нито да ги плашат, нито да ги обиждат. И отвърщат на подобни номера по съответния начин.

Капитанът бързо прокара палеца си през гърлото.

— Добре де, какво да п-правя? — запъна се от вълнение Ника. — Повярвайте ми, Сергей... Добре де, поне си представете, че аз съм най-обикновен човек, незащитен от никого и от нищо! Така, както си живея, на главата ми изведнъж се стоварва кошмар, ужасна дивотия!

— Е, случва се.

Волков погледна Фандорин скептично, но като че ли забеляза в лицето на събеседника си нещо ново. Очите на капитана се присвиха и в тях блесна искрица. Може би дори съчувствие.

— Значи, лоша работа. Добре де, наистина ли няма къде да се денеш? — попита оперативният и се намръщи жалостиво. — И няма кой да те измъкне от батака?

Ника поклати глава.

— Е, тогава — Волков сви рамене. — Изчезни. Изчезни напълно. Превърни се в невидим. Гледал ли си филма? Не си? За един пич, дето...

— Чел съм романа. Как така да изчезна? Аз имам семейство, работа!

— Какво семейство бе, човек? Вкъщи и офиса да не си стъпил. Няма да ходиш никъде, където ходиш обикновено. Няма да се обаждаш на никого. Изхвърли джиесема. Сега ще те изведе отгук и се стапаш в нощта.

— И... за колко време?

Милиционерът само въздъхна.

— Ако не се скриеш добре, за кратко. Добре, запиши си един номер. Казва се Таня. Обади ѝ се след ден-два, но само от телефонен автомат, разбра ли? Ще ѝ кажеш... кажи ѝ, че си от телевизионния център. Ако има нещо ново, тя ще ти го съобщи.

— Това жена ти ли е? — попита Фандорин и извади химикалка.

— Не, една следствена. Но е добро момиче. Няма да те продаде. Да изчезне? Да се скрие? Но как, къде?

— Имеджин^[4], два дни с мъжки дрехи, чувствам се като същински педал! Тая сутрин ми беше толкова кофти, че направо не ми се говори! Защото съм в розов ден, нали си чат. Гледам се днес в огледалото и о, май Гош! Може ли да съм толкова хубава бе! Да бях сега с червени плитчици и седефените ботушки (нали ги помниш, дето са с панделка на глезена), а коприненото ми шалче да се вее от вятъра... Да тръгна по Тверская щрасе... Всички мъже — възник. Ама не може, ферботен. Не съм толкова проста, че да не разбирам. Твоите киднапъри търсят момиче. Ако го намерят, ще му направят абтрайбунг^[5] без упойка. Да знаеш само колко са ми втръснали тия гащи и голата тиква! Като някакъв клошар, същински клошар! Чак тук във вилата се поотпуснах. Нали няма проблеми, че съм без грим?

Валя се извърна от печката, върху която след малко щеше да е готов някакъв много особен омлет, и посегна към огледалцето на масата. Позавъртя глава и оправи къдриците си.

— Алптраум^[6]! — въздъхна тя. — Тая перука е много калпава, грабнах първата, която ми падна. За тоалета да не говорим... Както и да е, кънтри хауз^[7] си е кънтри хауз. Няма да издребняваме, нали?

През двата дни, прекарани в скривалището, Фандорин така се умори от самотата и страшните мисли, че гласът на Валя му се видя като ангелска музика. Асистентката му донесе от Москва храна и вестници и най-вече помогна на затворника да излезе от ужасното, умопомрачително състояние, когато човек бърка действителността със съня и не може да разбере кой от двата кошмара е по-лош.

След като се раздели с капитан Волков, Николас все пак се обади на Валя от едно място — от Централния телеграф. Все пак трябваше да разбере дали бегълката се е прибрала у дома.

Прибрала се била, абсолютно безпроблемно. Нещо повече, след като изслуша обърканата скоропоговорка на шефа („бързо да изчезна... не знам, къде... не бива да се обаждам... измисли нещо за пред Алтън“ и т.н.), помощничката на Фандорин прояви невероятно самообладание. Едва ли не го извади от бездната на отчаянието.

— Имате ли мангизи? — прекъсна началника си тя. — Колко?

Ника бръкна в портфейла си.

— Към хиляда и петстотин. И дребни.

— Генуг^[8]. Вземете кола и право в нашия кънтри хауз. Нали го помните, бяхте там на аниверсера на Мамона. По Рубльовско-Николското до четиридесет и трети километър, там има пътепоказател. Къщата сега е празна, няма никого. Ще звънна на бариерата, там имат дубликат от ключовете. Стойте и ме чакайте. В хладилника трябва да има нещо за ядене — сирене, кренвирши. Ще се оправите, докато дойда. Няма да телефонирам. Те знаят, че съм ви секретар, и може да подслушват. Ще се отбия при вашата бейбиситър и ще ѝ кажа да поостане.

Е, кой друг може да се похвали с такъв чудесен асистент? Фандорин едва не се просълзи от здравомислието, хладнокръвието и организираността на Валя. И паниката веднага го напусна, защото близкото бъдеще стана логично и подредено.

Още първият таксиметров шофьор, когото спря, се съгласи да откара среднощния пътник извън града. Отначало поиска две хиляди, но се съгласи и на хиляда и петстотин — Фортуна се дотътри до жертвата на фаталните обстоятелства направо пред очите му.

Извънградската къща на Валината родителка беше много шик, разположена в прочутото вилно селище „На хълма“. Шест спални, градинка с беседка и шадраванче, в приземния етаж — билиардна, горе солариум, изобщо — новоруски парадайз в пълен комплект. Лошото беше само едно: Николас така и не разбра как се пуска отоплението и затова му беше много студено. За да се топли, облече ватирания, бродиран на пауни халат на Мамона и обу нейните подплатени с кожа топлинки (собственичката имаше гренадирско телосложение, така че и халатът, и топлинките му бяха по мярка).

Избягваше да пали лампите, за да не буди излишен интерес у обитателите на селището. Затова не гледаше новините по телевизията, ядеше салам, от нямане какво да прави разглеждаше околностите: от трите страни съседните къщи бяха горе-долу същите, а от четвъртата имаше триметрова дъсчена ограда със спираловидна бодлива тел. Богаташите в Русия живот си живеят, няма що.

Най-сетне в края на втория ден от заточението Валя се появи. Пристигна с мотоциклет, целият опръскан в кал. Пътьом извика:

— Ох, не мога! Не издържам! — и отиде да си свали мъжките дрехи.

Така че сега, преоблечена в пъстър пенъоар, правеше някакви магии над печката — готвеше топла вечеря. Николас седеше до кухненската маса и се наслаждаваше на нейното чуруликане. Колко хубаво! Беше жив, имаше компания, скоро радиаторите щяха да се затоплят, а когато се мръкнеше, щяха да запалят лампите.

Смущаваше го само това, че Валя някак прекалено бързо и решително започна да злоупотребява с положението.

Първо, веднага премина на интимното „ти“. Явно тенденцията в заобикалящия го социум беше такава: сега никой не се церемонеше кой знае колко с Николас, което несъмнено говореше за спад в общественения му статут. Управителят на фирма, сериозният човек, се бе превърнал в невидим, в сянка. А никой не говори на сянката на „вие“. Откъде беше това: „Сянка, знай си мястото“?^[9]

Второ, Валя прекалено безсрамно се възползва от ролята си на свързка между заточеника от вилното гето и външния свят. На въпроса дали е успяла да се свърже с Алтън коварното същество отговори невинно:

— Пуснах ѝ бележка в мейлбокса. Нали не биваше да се обаждам. Мога да подправам подписа ти, а текста натраках на компютъра. В смисъл, прости, любима, нещо се уморих от фамили лайф и искам за известно време да остана ганц алайн^[10].

Ника направо изстена, а Валя отбеляза покровителствено:

— Само ще започне да те цени повече. Казвам ти го като жена.

Може пък да е за добро, мрачно си помисли Фандорин. За предпочитане е да се докачи, отколкото да откачи. Утре сутринта ще се прибере от Питер, ще отвори пощенската кутия... И кой знае какво ще си помисли! Че съм тръгнал с някоя?

— Виж какво — каза той. — Ще се отбиеш там още веднъж. Ще извадиш своето писмо и ще сложиш друго. Ей сега ще го напиша.

И написа следното.

Алтънка, заминавам за ден-два. Имам спешна работа, дори не можах да предупредя Лидия Петровна. Можеш да ми честитиш: най-последно благодарение на твоята реклама се намери един много добър клиент. Е, ще трябва да замина далеч, в Архангелска губерния. Опитах да ти се обадя, но

не успях. Опасявам се, че няма да мога да ти се обадя и оттам. Зверски е далеч, едва ли има обхват. Когато се върна, ще ти разправам. Историята е направо фантастична.

Баронета

Май беше избрал подходящия тон: закачлив и малко интригуващ. Дано свърши работа.

Валя спокойно можеше да прибере бележката в джоба на пеньоара си, но тя бавно повдигна полите му и мушна сгънатото квадратче в ластика на дантелените си пликчета. Николас въздъхна мъченически и се извърна.

— Не знам от кого да се притеснявам повече — от тия мафиоти или от Мамона — бърбеше коварната му помощничка, докато му сипваше голяма порция омлет с трюфели. — Ако научи в каква история съм се забъркала, няма да се церемони. Ще ме изпрати по етапен ред някъде на остров Туамоту^[11], за по-сигурно. Значи така с тия говеда... Хапвай, хапвай. Искаш ли да ти намажа хляб с масло?

Седна срещу него и подпря буза досущ като жена. Бяха направо семейна идилия.

— Вчера ми се обаждат вкъщи. Казват (тук Валя смени гласа си с мъжки): „Господин Глен? Извинявайте, че ви безпокоим у дома. Но не можем да открием Николай Александрович никъде, а ни трябва по спешност. Дали не бихте могли...“ Аз им казвам: „Не бих могъл. В отпуск съм. Търсете си го.“ И им треснах телефона. Но интересното е следното: апаратурата на Мамона е много хитра и сканира всяко позвъняване. В случая обаче не го изкопира, значи те имат антискенер. Сетингелес? Е, биен. Тая сутрин отивам в офиса да поля цветенцата. И сигурно там са ме засекли. И то доста майсторски, нищо не забелязах. Отбих се в „Пиер-Паоло“, то е едно особено място, на теб няма да ти хареса. Седя си на бара, плямпам си с Маргото (тамошния барман) и си пия капучиното. Изведнъж влизат ония тримата, дето ги сборих пред „Холестерин“. Защо спря да ядеш? Не ти ли харесва?

Николас остави вилицата.

— Какво... какво ти казаха? Приближиха ли се?

— Само единият, тоя с червената коса. Другите двама останаха до вратата. Аз седя, цялата кълбо от нерви, и си мисля: ами ако ме

познаят? Па дьо ту! Той идва, плесва ме по темето, така едно фамилиарно, с потната си лапа и вика: „Е, скинхед, казвай къде е шефът ти.“ Простак! Пак му обяснявам, че съм отпуск. В смисъл, че шефът ми се обади вечер и ми казал, че трябва спешно да замина, така че мога да изляза в отпуск. Помислих, че няма да ми повярва и ще започне да прави разни дивотии. Той обаче нищо, само ми намигна и тримата направиха вегеганген^[12].

— Какво направиха? — смръщи чело Фандорин.

Най-трудни от всичко в изказа на Валя му бяха неговите германизми.

— Абе тръгнаха, аут, отидоха си. Обаче не окончателно. След петнайсетина минути идва Макс, който работи там като гардиън. Тия твоите квадратните, вика, си седят в джипа и чакат нещо. Теб ли се опитват да гепят? Да ти кажа, в „Пиер-Паоло“ се въртят най-големите гейове. Много мразят външни хора. Но с мен са свикнали, аз съм им нещо като геносе. Макс вика: Сега ще изляза и ще изпусна под гумата им една дъсчица с пирони. Така че, Валюха, заминавай спокойно. Излязох аз, качих се на чопъра си и газ! Джипът се втурна след мен, но не стигна далеч... Така че дойдох тук без проблеми, никой не ме проследи.

И Валя се засмя, много доволна от себе си.

— Ами ако за тая лудория те издебнат и те гръмнат? — поклати глава Николас. — Те са страшни хора, не ги познаваш.

— Не знам кой кого ще гръмне — войнствено отвърна безстрашната девойка. — Гук мал!^[13] — скочи от мястото си и донесе чантата. Извади от нея пистолета — същия, който намери пред клуба. — Ще им направя файнъл каунтдаун^[14]! — вдигна ръката си Валя. — Ба-дам! Ба-дам!

— Не си го изхвърлила! — ахна Фандорин. — Глупачка! Я ми го дай!

Отне на лудата оръжието, понечи да го прибере в джоба на халата си, но се спря, неволно очарован от матовия блясък и елегантността на страшния инструмент. Защо оръжието винаги е красиво? — помисли си Ника. Като произведение на изкуството. И си отговори: ами защото то, както и изкуството, носи в себе си тайната на живота и смъртта. Едно леко помръдване на мускула на показалеца и

тайната е разгадана. Онуй, що гибел обещава, сърцето със възторг пленява^[15]...

От антрето се чу звън — мелодичен, дори предпазлив, но Николас пак трепна, панически мушна пистолета в дълбокия джоб на халата и скочи.

— Кой може да е?

Валя се усмихна:

— Спокойно, Дункел. Та ние сме „На хълма“, тук не идват външни хора. Помолих пазачите да накършат малко калина. Ще я сложа във вазата и ще бъде вундершъон^[16] — Заситни към антрето и се провикна напевно: — Идваам!

Николас избърса устните си със салфетката и посегна към чайника.

Чу се тракването на ключалката. Валя извика възторжено:

— Ах, каква пре...

Но после се чу изтрополяване — някой или нещо падна.

Фандорин се втурна да види какво става и дори не хвърли салфетката.

Изскочи в коридора и замръзна на място.

Валя се беше проснала по гръб с разперени ръце, по лицето ѝ се стичаха две струйки кръв, а очите ѝ бяха затворени.

На вратата стоеше същият онзи мъж, който спря Николас пред нощния клуб. Днес той беше без тъмни очила и вместо кожено яке носеше костюм с вратовръзка. Държеше голям букет от калинови клонки в лявата си ръка и тръскаше пръстите на дясната.

— Ето го и мистър Фандорин — с делничен тон каза страшният човек. — Което беше целта на занятието.

Захвърли букета. Когато Николас заотстъпва, мъжът бързо пристъпи напред и взе да цъка с език.

— Достатъчно сър, дотук бяхте. Само създавате излишни проблеми, и то най-вече на себе си.

Засрамен от собственото си малодушие, Ника понечи да се върне и да види какво става с Валя.

Бандитът отново започна да цъка. Звукът не беше силен, но бе парализиращ, като тракане на гърмяща змия. И Фандорин се парализира. Замря.

— Какво направихте с него... с нея? — тихо попита той.

— Нищо страшно. Цапардосах вашия хермафродит по носа, както той мене. Да не ми се мотае в краката. — Погледна надолу към оголените гладки прасци на зашеметения Валя. И иронично забеляза: — Ама вие сте били човек с фантазия. И тоалетът ви е за чудо и приказ.

Ника затвори на гърдите си халата с пауните. Тоя тип да си мисли са отношенията им с Валя каквото си иска, сега това няма значение. Но откъде се беше взел тук?

— Как сте го проследили?

— Проследяването, мистър Фандорин, е отживелица. Занимавка за дилетанти, които не разполагат с достатъчно технически възможности — мъжът се наведе, дръпна фалшивата коса на Валя и го потупа по бръснатия череп. — Моят човек по същия начин го потупа по тиквата, но ръкавицата му беше намазана с особен разтвор, нещо като лепило. Който излъчва сигнал към радара. И толкоз, елементарно. Както предполагаме, хермафродитът ни доведе където трябва.

— Но как се озовахте в селището? Нали има бариера!

— Обиждате ме, Николай Александрович — с укор поклати глава мъжът. — Нали току-що ви демонстрирах колко неограничени са нашите технически възможности, за да престанете най-послед да се правите на глупак и да започнете да се отнасяте към нас сериозно. Пък вие ме питате за глупости. Аз си имам карта, с която не във вилно селище, ами и в Кремъл мога да вляза.

Обърна се към отворената врата и направи знак на някого.

Николас надникна над рамото му и видя, че пред къщата е спрял познатият джип. Отвътре слязоха двама, също познати. Червенокосия тръгна към стълбите, а Чипоносия остана при колата.

Като видя, че Фандорин забърсва със салфетката избилата по челото му пот, главният бандит се усмихна:

— Какво, потните ви жлези ли секретират? Това е от нерви.

— Вижте, какво искате? Защо ме преследвате? Не знам за вас и за вашите работи нищо! Кълна ви се!

Това прозвуча така жалко, така безнадеждно, че Ника се засрами и се опита да се овладее. В подобна ужасна ситуация най-важното е човек да не губи чувството за собствено достойнство. Всичко друго, само не това. Ядно прибра салфетката в джоба си и пръстите му напипаха нещо твърдо и студено.

Пистолетът! Как можа да го забрави?!

Ръката му сама стисна ръкохватката и палецът легна върху спусъка.

Сега вече споменатите от главатаря жлези започнаха да секретират още повече — потта изби по челото му на едри капки.

Не, няма да мога, разбра Ника.

Някой Джеймс Бонд или дядо Ераст Петрович сигурно щеше да стреля направо през джоба, без да се замисли. Но аз няма да мога.

Да гърмиш, разбира се, е дивотия, убийство. Но какво ще стане, ако го извади и изкрещи като луд: „Стой, не мърдай! Ръцете на тила!“

Напипа предпазителя и дори го отмести, но много добре знаеше, че се самозалъгва, не, няма да го извади и няма да извика. Камо ли да стреля.

Магистърът прехапа долната си устна.

— Е, милорд — каза мъжът. — Свалете прекрасните си пауни, облечете си палтото и заповядайте. Каретата чака. Човекът, който иска да си говори с вас, няма навика да кани по два пъти.

В този момент в антрето влезе Червенокосия. Той видя проснатата Валя и Фандорин и подсвирна.

— Нали ти казах — самодоволно го изгледа главатарят. — Фирмата гарантира. Я огледай къщата за всеки случай. Ние със сър Николас ще те изчакаме в колата.

Той властно хвана Фандорин за лакътя и го отведе до закачалката.

— Какво му е? — кимна Червенокосия към Валя.

Главният отвърна твърдо:

— Той ме удари по лицето. Да не си забравил?

— Ясно.

Ужасният човек дръпна палтото от закачалката и помъкна Ника към вратата. На прага той се обърна и видя, че Червенокосия вади пистолет със заглушител и го опира в челото на Валя. Клетата отвори замъглените си очи, но май така и не разбра защо до лицето ѝ чернее стоманена цев — отново притвори клепачи.

Онова, което се случи в следващия миг, стана като от само себе си, изобщо без участието на рацииот на Николас — досущ като в някогашните му баскетболни времена, когато рефлекторното движение изпреварваше заповедите, подавани от мозъка.

Фандорин полуизхлипа, полуизхриптя, отскубна левия си лакът от пръстите на конвоирация и с цяло тяло блъсна главния бандит така, че той излетя през вратата и се просна на стълбите. А дясната си ръка със стиснатото в нея оръжие насочи към Червенокосия — направо през джоба, от което халатът му щръкна и донякъде заприлича на пъстра панаирна шатра.

Рижият трепна, погледът му скочи към застрашително издутия халат, той мигом разбра значението на феномена и в същата секунда здравата му ръка на дребни лунички вдигна черната цев по посока на Николас. В мига, когато цевта се превърна в черна дупка, Фандорин с всичка сила стисна десния си юмрук.

Везаният паун на джоба оглушително изригна пламък и Рижият бе отхвърлен към стената. Той се свлече на пода, като остави по тапетите лъскава червена ивица.

Николас стремително се извърна, за да не вижда лицето на застреляния от него човек. Но пък видя какво става отвън.

Падналият бандит още не бе успял да стане, но ръката му се шмугна под мишницата. Чипоносия се бе скрил зад джипа, иззад капака на който се подаде цев. Ника спря да гледа по-нататък. Хлопна вратата и пусна резето. Все пак наложи се да погледне Червенокосия.

Той лежеше опрял тил в стената и главата му бе клюмнала на рамото. По съвсем младото лице, покрито с бледи лунички, бе застинал израз на обида. Като на дете, на което не са позволили да догледа интересния филм, мярна се в ума на Фандорин.

Но сега нямаше време да мисли за това. Все още завладян от баскетболната моторика, той грабна Валя под мишниците и я повлече по пода през антрето, през гостната — без сам да знае накъде и защо.

Валя бе започнала да мига (не, бе започнал да мига, защото без перуката Глен отново се бе превърнал в юноша) с все още недоумяващите си очи.

— Къде? — изломоти той. — Вофюр^[17]?

Но се изправи на крака. Олюля се, обаче не падна. През стъклената врата на верандата се измъкнаха в градината. Придържайки Валя за талията, Фандорин си пробиваше път през голите и бодливи храсти, оставяйки по клоните златни и сребърни нишки.

Криво-ляво се измъкнаха, но само дотам, където започваше високият стобор, ограждащ парцела на селището.

— Сега накъде? — разклати Николас за врата все още замаяния Валя.

На него от носа му продължаваше да се лее кръв, освен това на бузата му аленееха две дълги драскотини — сигурно се беше издраскал в храстите.

Валя опипа носа си и жално изохка:

— Носът ми е счупен! Боже! Какъв кошмар! Не ме гледай! Моля те, не ме гледай! — и скри обезобразеното си лице с ръкава.

— Трябва да се махаме! — извика в ухото му Фандорин. — Можем ли да излезем от селището, без да минаваме през бариерата?

— Да — изгъгна Валя. — Ей оттам.

Втурнаха се покрай оградата. Глен вече можеше да се движи без чужда помощ, макар и малко на зигзаг.

Покрай посърнали живи плетове, покрай окичени зелени площи, на които сиротно белееха изоставени люлки, те стигнаха до стълба с прожектора, където оградата завиваше под прав ъгъл наляво.

Скрил лицето си, Валя каза:

— Тук дъската се отмества. Миналото лято я откачих. Бях се отбивал до селото при един механизатор. Тоест бях се отбивала...

Издърпа пирона и отмести дъската. Промуши се през тесния процеп без никакви затруднения, но Фандорин едва мина.

Напред се простираше сиво есенно поле, зад него — гора.

Николас се втурна напред, жвакайки с топлинките през калта. Обърна се и видя, че Валя не е помръднал от мястото си.

— Хайде де! Бързо! Трябва да стигнем до гората, докато не са ни видели.

Валя стоеше, закрил лицето си с ръце. Раменете му се тресяха от ридания.

Фандорин се върна.

— Хайде де, какво ти става? Да бягаме!

— Махни се! — изхлипа Глен и се извърна. — Ти бягай, аз сам...

— Какво „сам“? Къде „сам“?

Човекът от бъдещето замърмори, май за първи път обърквайки употребата на мъжки и женски род:

— Не искам да ме виждаш такава... аз сам. Ти бягай. Там след гората е гарата. На четири километра на изток...

— Стига глупости! Те ще те убият!

— Ще ида във фермата при Володя...

— Какъв е пък тоя Володя?

— Механизаторът, нали ти казах... Той е добър човек... Само че си мисли, че съм момиче... Нищо, ще му кажа, че съм се остригала. Фешън... Хайде бягай де!

Валя сърдито тропна с крак и се разрида още повече.

Фандорин погледна отвора в оградата и хукна през полето към гората. А когато след малко се обърна, Валя вече го нямаше до оградата.

Чак когато стигна до дърветата и се провря зад първия храст, си пое дъх. Отмести клоните.

Вилното селище „На хълма“ приличаше на приказен остров, изплувал от дълбините на морето: зад оградата се извисяваха купички, надстройки, чиниите на сателитните антени. Остров сред море лежи, град на острова стои...^[18]

Слава Богу, поне трийсет и тримата богатири не се виждаха. Неуловимият Н. Фандорин отново се бе изкопчил от железните лапи на злата съдба.

Постоя малко, долепил пламнало чело до влажната и студена кора на един дъб. Преди да тръгне (значи само четири километра, така ли?), извади от джоба си пистолета, хвърли на оръдието на убийството поглед, изпълнен с отвращение, и го запокити в една яма, която, ако можеше да се съди по цвета на водата, не пресъхваше дори през лятото.

Отначало пое бързо, за всеки случай поглеждайки назад. Разкопча идиотския халат, беше горещо. Мъчеше се да не мисли за това, което се бе случило преди само пет, най-много десет минути. Естествено, че сега вече щеше да е невъзможно да живее като преди, но за това после, после. Първо да се махне колкото може по-далеч, да охлади страстите.

Охлади се доста бързо — поне във физическия смисъл. Първо се загърна с халата, после вдигна яката и скри ръце в широките ръкави с маншети.

По дяволите, колко е студено!

Какво да се чуди — средата на октомври е. Колко ли градуса е? Два, три, не повече.

Между другото, така решително се бе втурнал към гъсталака, но къде тук е изток? Ника се спря и се огледа.

През ноември гората в Подмосковието е безлюдна и пуста. Хората не идват, защото няма за какво: златната есен е отминала, а за скиорски разходки е още рано.

В тяхно отсъствие малката крайградска горичка по странен начин си бе върнала достойнството на дивата природа. Беше много тихо и здрачно. Миришеше на смърт.

На поляната се виждаше черен овъглен кръг, две тухли, няколко празни бутилки. В локвата лъщеше късче фолио. Това бе всичко, останало тук от човека. Николас изведнъж си помисли, че след някоя и друга година и човечеството ще изчезне от земната повърхност, както от тази гора са изчезнали отпускарите. И от него ще останат само безсмислени късчета и отломки.

Сепна се: намерил време да философства! И тъй, накъде ли е изток?

В книгите пише, че от северната си страна дърветата са обрасли с мъх. Аха, ето на тази бреза има зелена плюшена ивица. Значи, ако застанем с лице към нея, изток ще е отляво.

Окуражен, Фандорин пое по набелязания курс и вървя доста бодро, докато не видя под носа си друга бреза, обърната към него със също такава мъхеста страна.

Как е възможно? Излиза, че той се движи не на изток, а на юг.

Николас вдигна глава и погледна сивото притъмняващо небе. И си представи как ли изглежда оттам, отгоре: като нелепо същество с пъстър халат и домашни топлинки, а наоколо са само голите скелети на дърветата.

Като Иван царския син в омагьосаната гора, само дето го няма Сивия вълк.

И тъкмо си го помисли, когато наблизко опадалите листа зашумоляха. Николас се стресна, погледна натам и без да вярва на очите си, видя над един пън сива рунтава муцуна със смръщено чело, остри уши, вторачени очи, които за миг блеснаха със зловещи фосфоресциращи искри.

Не, това не беше сив вълк, а по-скоро сив вълчак. По-точно помияр, сред чиито прародители сигурно е имало и някоя немска овчарка.

Фандорин се зарадва на живото същество. Заедно щеше да им е по-приятно.

Подсвирна му, примлясна и протегна ръка. Кучето продължи да го гледа все така вторачено. Нито лаеше, нито ръмжеше, нито помръдваше.

Тогава той започна бавно да се приближава към него и да му говори:

— Добре де, не бой се, кученце. Ела да се запознаем...

Песът заотстъпва. После, озъртайки се, затича през гората — не много бързо, сякаш се колебаеше дали да избяга, или не.

Ника тръгна след него.

— Чакай де! Ей, нали си най-добрият приятел на човека!

То излезе на поляната, където се въргаляха срязани и явно отдавна забравени трупи, и спря.

Фандорин в бързината не можа веднага да забележи, че до един от тях са налягали цяла глутница кучета. Едно от тях — с широки гърди и наполовина проскубана глава — се изправи и оголи жълтите си остри зъби. Останалите също наскачаха. Тия горски пирати почти не приличаха на градските кучета! Нито сянка от плахост или умилкване, никакво въртене на опашката. А очите преценяват какво си: опасност или плячка.

Ника потръпна и си спомни, че наскоро беше чел в някаква статия колко много бездомни кучета са се завъдили в горите на Подмосковието. Те отдавна, Бог знае от колко поколения насам са подивели и нападат елени, лосове, понякога дори хора.

От уплаха Николас съжали, че е захвърлил пистолета, но веднага се засрами. И сега какво, без оръжие човек не може да направи нито крачка, така ли? За най-малкото, хайде, гърми, решавай всичките си проблеми с помощта на оловото! Уби един човек, сега изпозастреляй и кучетата. Какво са виновни те, че хората са изгонили тях или техните родители от къщи? Нима можеш да застреляш онова кафявото с квадратната муцунка? Или онова пъстро смешно куче с муцуна на коли и къси като на дакел лапи?

Той заотстъпва, но не твърде бързо, за да не изглежда като бягство. Кучетата го изпровождаха с поглед и засега не проявяваха враждебност.

След като се скри зад дървото, Фандорин се обърна и литна презглава.

Тича, докато не отхвъркна разкиснатата подметка на топлинката му. Криво-ляво я закрепил отново. Седна на едно повалено дърво и започна да анализира положението.

Все пак не беше в тайгата. Колко голям може да бъде един горски масив в близкото Подмосковие? Максимум няколко квадратни километра.

Просто се беше паникьосал, затова започна да се щура.

Какво би казал в подобни случаи на клиентите си той като специалист по умните съвети? Първо да локализируют първопричината за стреса.

Тя е напълно очевидна, мислено си рече специалистът Николас Фандорин. Извърших убийство. Веднъж вече ми се е случвало да стрелям по човек, но тогава, слава Богу, се размина. А сега не. Луничавият младеж, наглед двадесет и пет годишен, е мъртъв. Него девет месеца го е носила майка му, после дълго време той е расъл, опознавал е света, мечтаел е за нещо и аз задрасках всичко това. Колкото и лош да ти се вижда някой, не бива да го убиваш, защото всеки човек е една вселена. И всеки човек (добре де, или почти всеки) е обичан от някого, за някого той е светлина в мрака, някой не може да живее без него.

Съветникът тъжно поклати глава, вниквайки в същината на проблема. И си отговори така.

Да, ти го уби, но не хладнокръвно, не като претегли всички „за“ и „против“, а подчинявайки се на инстинкта, който повелява на човек да защити себе си и своите близки. Значи червенокосият бандит е вселена, а Валя — не, така ли? Нима него, тоест нея, както и да е, няма значение, нима Валя никой не го обича? Пък и ти самият. Нали ти също си една вселена и в нея освен теб има и една жена, има дъщеря и син. Или пък обичай цялото човечество еднакво като Христос и подлагай лявата си буза, не се противи на насилието, върви на заклание и така нататък, но тогава пък недей да имаш семейство и приятели. А щом ги имаш, ще трябва да защитаваш и тях, и себе си. Дори за целта да трябва да убиеш.

Та такъв съвет се формулира — толкова кръвожаден, че на Фандорин му призля.

Но колкото и да е странно, душата му се отърси от паниката и остави разума на мира: мисли, сега вече можеш.

И стана ясно, че няма какво толкова да си блъска главата. Достатъчно е да върви по възможност праволинейно, докато не стигне до някой път или пътека, а той все някъде ще го отведе.

Лутането из гората свърши в пълен мрак. Фандорин на два пъти сбърка пътя: отначало тръгна по една просека, която лъкатушеше насам-натам и в крайна сметка просто се раздели на няколко нищожни пътечки; после се натъкна на един напълно функциониращ, дори асфалтиран път, който стигаше до каменен зид и заключена порта без никаква табела. Чак от третия опит, вкочанен и с подгизнали крака, той се озова където трябваше. Неугледната уж пътека го изведе право до шосето, по което Николас стигна до населенния пункт. Още преди да види първите къщи, в далечината чу тракането на влак. Уф! Ето я и гарата.

Преди първата улична лампа свали халата и го хвърли в канавката. Да се появи сред хора в този тоалет щеше да е прекалено, по-добре да остане по риза.

Положението на беглеца „гад и измамник“ беше, меко казано, окаяно: съблечен, почти бос, без никакви пари, той нямаше и къде да се дене. Но през време на дългата разходка в гората в ума му съзря следният план, който бе единствено възможен в създалата се ситуация.

На целия свят имаше само един човек, който можеше да помогне на клетника — ако поиска, разбира се. Кой знае защо му се стори, че независимо от краткия и както казват напоследък, нееднозначен опит в общуването си с този човек, той няма да му откаже.

Но най-напред трябваше да преодолее една техническа трудност — да се обади по телефона при пълна липса на наличности.

Фандорин се завъртя около касата на гарата, надникна през откренатата врата с табелка „Дежурен“. Там седеше пълна дама с фуражка и четеше роман с меки корици. На бюрото ѝ чернееше възделеният телефон.

Като пусна най-обаятелната усмивка от своя арсенал, Николас провря глава през пролуката.

— Много ви моля да ме извините, че ви откъсвам от книгата — каза той. — Имам една огромна молба...

Дежурната остави романа с корицата нагоре и с неудоволствие погледна дългия господин, облечен само по риза.

— Случи ми се ужасна неприятност — продължи магистърът. — Изгубих якето си, а портфейлът ми беше вътре. Може ли да се обадя в Москва?

— Много интересно, къде ли може да си изгуби якето човек — отвърна дамата. — Нямайте вид на пиян. Да не би нечий съпруг да се е върнал внезапно от командировка?

Върху корицата на покетбука беше нарисуван медальон във вид на сърце, а в него — разсъблечена хубавица, сгушена върху гърдите на мускулест мачо. Заглавието отдолу беше: „Забраненият плод“.

Дали да не се понаправи на интересен? Щом тази жена обича да чете любовни романи, значи животът не ѝ поднася романтични приключения. Само че на кои симпатизира: на измамените съпруги или на страстните любовници? Никак не прилича на разбивачка на мъжки сърца, но щом се интересува от неразрешени плодове...

— Нещо такова... — скромно пророни той и сведе поглед, сякаш да намекне, че се случват подобни работи.

След тежка пауза дежурната каза:

— Само едно обаждане. И бързо. Този телефон не бива да е зает.

Николас набра номера на приятелката на капитан Волков и се помъчи да не мисли, че може да не я намери.

Читателката на „Забраненият плод“ седеше със скръстени на гърдите ръце и гледаше Фандорин сурово — очакваше пикантни подробности. Това още повече затрудняваше бездруго сложната задача. Как в присъствието на тая Горгона да изложи на една напълно непозната особа на име Танка същината на въпроса?

— Не вдига ли? — злорадо попита лелката и посегна към апарата. — Повече не давам да се обаждате. Не може.

Ура! В слушалката отекна млад женски глас:

— Ало.

— Татяна ли е?

— Да. Кой е?

— Аз съм приятел на Сергей — внимателно подбирайки думите и същевременно без да изпуска от очи пухкавата ръка, надвесена над телефона, каза Николас. — Двамата работим заедно в телевизионния център. Сигурно ви е разказвал за мен.

— Да — повтори Танка, без да прояви никакъв ентузиазъм, но и без, слава Богу, да каже „Кой телевизионен център?“

— Кажете му, че съм на гара Лепьошкино по Рижката железопътна линия. Освен това, ако обичате, кажете му, че съм в много трудно положение.

— Много ми е приятно — ни в клин, ни в ръкав отвърна Танка и доразви мисълта си, като допълни: — Въшльовци.

— Кой? — смая се Ника.

— Мъжете. Малко да ви поотпусне човек, и веднага го яхвате. Знаем ги вашите полицейски номера, ясно ли ти е?

И се чува кратки сигнали. Нима беше затворила телефона? Или връзката прекъсна?

Той понечи да набере номера отново, за да може непреклонната Танка да разбере колко спешна е молбата му, но дежурната му отне апарата.

— Само едно позвъняване — каза тя. — Какво, отреза ли те жената на твоето приятелче? Ха сърбай сега, каквото си надробил. Мислят, че като са от телевизията, всичко им е позволено.

Значи е от партията на съпругите — разбра Николас. И чете „Забраненият плод“, за да познава по-добре психологията на противника.

Той се насочи към изхода. Злобната господарка на гара Лепьошкино измърмори подире му:

— Само да си се качил на влака без билет. Вечерно време блъсканицата е по-малко и контролорите са навсякъде. Пипнат ли те, ще те откарат в районното.

Най-важният въпрос на битието в настоящия момент се очертаваше по следния начин: дали Танка ще предаде на капитана неговата молба, или няма да я предаде? Останалите житейски въпроси произтичаха от същия. Ако я предаде, дали ще е скоро? И дали онзи ще дойде?

Всъщност за какво? Нищо не печели, ако дойде, но затова пък може да си навлече неприятности, и то доста сериозни.

Фандорин се настани на пейка в стъклената чакалня, хвана се за лактите и сви глава в раменете. Трепереше от студ и мислеше. Освен тези две неща нямаше какво друго да прави.

Ами ако Волков не дойде?

Явно ще трябва да се предаде на милицията. В края на краищата беше извършил убийство, макар и при самоотбрана. Докато започне разследването, ще остане в ареста. Там поне е топло. И сигурно.

Дали е сигурно обаче? Щом тия хора знаят кой с какво се занимава в засекретения оперативно-следствен щаб по делото на „Неуловимите отмъстители“, щом, както каза главният бандит, те могат безпроблемно да влязат дори в Кремъл, тогава вероятно ще го намерят и в ареста.

И още една трудност: милицията ще иска да знае откъде гражданинът Фандорин има огнестрелно оръжие. Няма да издава Валя я.

Точно в това време се появи един милиционер — за вълка говорим...

Е, не беше следовател, а само сержант.

— Какво става? — поинтересува се той. — Три влака заминаха, а вие продължавате да се приличате на слънце. И сте без багаж. Обрахали ви?

След миг колебание Фандорин излъга:

— А, не, всичко е точно. Счупи ми се колата. Чакам да ми я оправят и седа на топло.

— Кой ви я поправя? Лъоха от АРМ ли?

Какво значи това „а-р-ъ-мъ“? Николас не знаеше, но кимна. Сержантът се успокои и продължи да си патрулира.

Фандорин не за първи път се озоваваше в смъртно опасна ситуация. Не че много му допадаха подобни ситуации, дори напротив. Явно такава му била орисията на магистъра по история. Да се заплита в разни истории. Във вида Homo Sapiens съществуват различни подвидове. Има хора, които цял живот карат спокойно и безпроблемно, но има и такива като Николай Александрович Фандорин, с които непрекъснато се случват разни глупости. И което е най-интересно, през първата половина от живота му, прекарана в Англия, не ставаше нищо такова, всички бели започнаха да стават, след като пристигна в Русия. Какво да се прави, тази страна си е такава, не оставя човек спокойно да остарее, непременно трябва да го обърне така, па иначе, да го опита на вкус, на якост и на страх.

Може пък да е за добро? В една благоденстваща държава човек може да живее сто години, без да преодолее нито едно сериозно

изпитание, следователно без да разбере какъв е и колко чини. Английските му познати казват: Ник Фандорин е откачил. Да замине да живее в Русия, да си смени поданството — какво безумие! Но ако изхождаме от положението, че най-важната цел в живота е човек да разбере себе си, да надвие всичко слабо и лошо, да стане по-силен и по-добър, тогава трябва да живее точно в Русия. Или в Китай. Или някъде в Еритрея. Изобщо — там, където на хората им се случват случки.

След като за пореден път се убеди в правилността на избрания път, Николас затвори очи, облегна се на стената и задряма. Нервната и физическата умора надделяха над студа, но Фандорин сънува само едно: че му е студено и все не може да се стопли. Събуждането беше неприятно. Някой грубо буташе заспалия магистър по рамото.

Николас отвори очи и видя над себе си одевешния сержант.

— Документите — каза сержантът и протегна ръка.

Примигвайки, Фандорин се опита да прецени как е най-добре да се държи.

— Те са в сакото, а сакото ми е в колата. Нали ви казах...

— Аз ходих до сервиза — прекъсна го милиционерът. — Затворено е. А Льоха от три дни е в запой. Документите, казах!

Николас мълчеше.

— Нямате документи? Тогава да вървим.

Сержантът хвана задържания за рамото и го накара да изправи. Николас беше с една глава по-висок и милиционерът за всеки случай го заплаши с палката.

— Внимавай... че... Ако те шибна, надве ще ми се прегънеш.

Е, това е, всичко се реши от само себе си, помисли Фандорин, усещайки как в ръката му се забиват коравите пръсти на патрулния. Свободата на избор е изгубена, аз се превърнах в предмет, който се движи с ускорение 981 см секунда на квадрат.

На перона имаше още един милиционер — без фуражка, но с лъскаво черно яке с пагони. Той завъртя глава насам-натам, после се обърна към него и Николас само дето изхлипа от облекчение.

Капитан Волков! Слава Тебе, Господи!

След две-три минути Фандорин седеше в паркираната зад гаровите складове милиционерска лада и разтриваше вкочанените си длани. Капитанът свали якето, наметна с него мъченика, а освен това пусна и отоплението. Животът, дето се казва, се нормализираше.

— Това яке е боклук — каза Волков. — Лайноново. Не е мое, намерих го в колата. И тя е един таралясник, дето оперативните ги лашкат из града. Взех каквото ми дадох, бързах да дойда. Е, какви нови кошмари в твоя интересен живот?

— Аз п-пък си мислех, че Татяна няма да ви п-предаде — доизтракваше със зъби остатъците от студуването Ника. — П-почти бях изгубил надежда.

— Кой, Танка ли? Тя е бетон — капитанът въздъхна. — Я ми кажи, Коля, защо курвите са най-сигурните жени? Какво мислиш по въпроса?

Въпросът не беше труден и Николас лесно можеше да обясни на Волков този феномен, но моментът не беше подходящ за абстрактни разговори.

Преди да премине към същината, Фандорин попита предпазливо:

— Какво става с ония? Обадиха ли ти се?

Оперативният махна с ръка.

— Естествено. Половин час след като ти се стопи в нощта. Пратих ги, където им е мястото.

— И какво?

— Ами нищо. Изключиха ми джиесема. Но това са глупости, аз за дванайсет долара си смених сим картата и си взех федерален номер, той е по-евтин. После ще ти го запиша.

От тъмното, блеснал с мощните си фарове, се приближи един джип и спря точно пред капака на ладата. Волков цял се напрегна, мушна ръка в джоба си, пък и Николас с тревога впери очи в непроницаемите черни стъкла на голямата кола.

Но от чудовището слезе една елегантна и ако се съди по движенията, млада жена. Писукна с дистанционното, изтрака с токчета по паважа и изчезна в нощта.

— Пфу — плю капитанът и извади ръката си от джоба. — Аз пък си помислих... Хитра мацка — нарочно се паркира пред таралясника на ченгетата, да не ѝ задигнат красавеца. Е, казвайте какво става с вас, гражданино Останкин. Искам фактите. Аргументите после.

И Николас му даде само фактите. Чудно нещо, колко елементарен и кратък беше разказът, изложен без описание на собствените емоции: асистентът довел по петите си бандитите, те искали да го убият, затова се наложило да застреля единия бандит и да избяга от останалите. Само толкова? А когато бе вървял през мъртвата гора, се чувстваше най-малко герой от Шекспирова трагедия.

На капитана обаче разказаната история не се видя толкова тривиална.

— Шибана работа — угрижено каза той. — Коля, не бива да влизаш в пандиза. Като нищо ще се намери някой униформен гадняр, който за мангизи може да прати човека на смърт. И хем няма да иска много. Бандюгите със сигурност ще ти го върнат тъпкано заради техния, знам ги аз. И в Австралия да се спасиш, пак ще те пипнат. Така че сега имаш две смъртни присъди. Напредваш в кариерата.

Авторитетното мнение на експерта зачеркна илюзиите на Ника за нормализация се живот.

— Какво ще ме посъветваш, Сергей? — попита специалистът по съветите, чийто глас изменнически трепна.

Капитанът не успя да му отговори.

Оставеният от притежателката му джип изведнъж включи светлините: и дългите, и прожектора за мъгла на покрива. От ярките лъчи, насочени право в лицето му, Николас ослепя.

Обърна се, но отзад също светеха фарове — там, на десетина метра, също имаше джип.

— Браво, капитане! — извика глас не отпред и не отзад, а някъде отляво, от тъмното. — Осигури ни стоката в най-добрия вид!

Фандорин позна гласа — онзи любезен бандит, който им беше главатар. Но не това най-много смая магистъра, а чудовищното предателство на човека от милицията. Как убедително го беше излъгал, на какъв добряк му се беше правил!

— Слизайте, господа! — продължи веселият глас. — Чакат ни велики дела!

Волков съскащо изруга и удари с юмрук по волана.

— Мръсници! Закачили са ми джи пи ес устройство! Като последен идиот...

Капитанът май нямаше вина в подлата игра и макар това почти нищо да не променяше в сегашната ситуация, Фандорин, който знае

защо, почувства неимоверно облекчение.

— Аз ще сляза, ти остани тук — каза той и сложи ръка върху китката му. — Нямаш нищо общо с тая работа. Благодаря, че искаше да ми помогнеш.

Хвана дръжката на вратата, но Волков болезнено го сръга с лакът в рамото.

— Тука стой, смотана телевизионна куло! Да не мислиш, че Серьога Волков е някой пикльо? Ей сега, сега...

Капитанът бързо завъртя глава — наляво, назад, отново наляво, напред.

— Не, няма да мога да се измъкна, ще ме притиснат. Тогава правим следното.

Отдолу нещо щракна. Николас сведе очи и видя стиснатия в ръката на милиционера пистолет.

— Няма да опикаем гащите, Коля. Аз съм кандидат-майстор по спортна стрелба, ще се отървем. Сега улучвам предния по фаровете, ти веднага скачай надясно, а аз наляво. Спасявай се през храстите, без да се оглеждаш. Господ си знае работата и кога на кого му е дошло времето.

Фандорин понечи да възрази срещу този самоубийствен план, но храбрият капитан вече беше вдигнал ръката си с пистолета и бе натиснал спусъка. Прожекторът на покрива на предния джип гръмна.

Изстрелът беше само един, но кой знае защо, в предното стъкло се образуваха две дупки Волков енергично удари тила си в облегалката за глава и остана в тази поза, като отпусна ръката си с пистолета. Оглушалият Ника видя, че устните му се издуха, така сякаш се канеше да прихне от смях, но от устата му бликна не смях, а бълбукане и по брадичката на милиционера потече черна течност, в която проблясваха парчета от зъби.

Така и не разбрал какво нещастие е сполетяло Сергей, магистърът дръпна дръжката на вратата, изтърколи се на земята и бясно движейки лакти, допълзя до крайпътните храсти. Там скочи и без да вижда пътя, се понесе към тъмнината.

— Искам го жив! — извика някой отзад.

Гласът беше висок и тънък, сякаш викаше някакъв хлапак.

Николас удари крака си в някаква щайга, но дори не усети болка.

В главата му се мерна: добре, че съм с черно яке, с бялата риза щяха да ме виждат отдалеч.

Отзад долиташе топуркане. Не беше ясно колко са преследвачите, но не бяха нито един, нито двама, това поне беше сигурно. Изрева мотор, после втори.

Дългите крака, обути с меките топлинки, докосваха земята безшумно. Ника свърна в пролука между складовете, засили се, скочи на оградата, набра се (да се чуди човек откъде събра толкова сили) и се приземи от другата страна.

Релси, встрани — светлините на гарата.

По една от линиите, потраквайки тежко, се движеше товарен влак.

Фандорин изтича, известно време с огромни скокове препуска до него, после, улучил момента, се вкопчи в дръжката на спирачната площадка на последния вагон и увисна. Подви крака, за да не се влачат. Сложи на стъпалото едното си коляно, после второто. Огледа се.

Отзад по линиите се мяркаха някакви сенки, насам-натам сновяха лъчи от фенери.

Дали го бяха видели?

Във всеки случай колкото по-далеч от Лепьошкино стигне, толкова по-добре. Николас разтърка ударения си крак и седна на железния под. Няма значение, че е прашно, мръсно, изпоцапано с мазут или с някаква друга смрадлива гадост.

Да се облегне, да си поеме дъх.

Той опита да се изтегне на тясната площадка, но изведнъж главата му опря в нещо меко. По-точно в някого.

Задавен от вопъл, се обърна.

В другия край на площадката, свит на кълбо, седеше завит в парцали човек. Прелетелият наблизко прожектор за миг освети лъскавите му очи, фъндъците на брадата му и проскубаната заешка шапка.

— Ех, гражданино началник, страхотен сте — каза човекът. — А как скачате само направо ви се възхищавам. Да рискувате скъпоценния си живот заради мен? За да ме отведете в районното?

— Кой сте вие? — промърмори Фандорин, уплашен, че след всичко преживяно вече има халюцинации.

— Миша, пътешественик съм. Живея между небето и земята. Отивам да зимувам в Новгородска губерния. Ако не ме свалите от влака, разбира се.

Николас полека започна да свиква с накъсаното железопътно осветление, от което всички предмети ту пламваха, ту потъваха в мрак, и сега вече можеше да огледа ненадейния си спътник по-добре.

На неопределена възраст, облечен в изпоцапано синтетично яке, наметнат с нещо като покривка или може би перде. С други думи — клошар.

— Не съм милиционер — успокой скитника магистърът. — Якето не е мое. Даде ми го един, за да се стопля.

— А-а — зарадва се Миша. — Това е друго нещо. После ще вървим да се стоплим. Трябва да идем в шести вагон, там карат памук. Ще подишаме чист въздух за здрав сън и отиваме. Вие закъде сте, сър?

„Откъде знае, че съм сър“ — трепна Фандорин и не му отговори. Но клошарят изобщо не се докачи.

— Аз отивам да зимувам. Тоя влак го чаках два дни. В Ржев ще го прикачат на ленинградския, а спалният вагон, дето е с памука, ще продължи право за град Бухалов. Там арестът е чудесен. Не крадат от храната и началникът им майор Савченко е много добър човек. Аз винаги зимувам там. Искате ли и вас да ви уредя, сър?

„Той просто така си говори“ — успокой се Николас и попита:

— Къде е това Бухалов?

— В Новгородска губерния, Чудовски район. Много приятно градче, тихо. Душата ти почива. Библиотеката в ареста е хубава, има шах, шашки. Ще задигнем нещо на гарата, за да извършим закононарушение, и право на Степан Филимонич ще се предадем...

Миша започна увлекателно да описва как щели да се настанят в град Бухалов, но Николас вече не го чуваше, сепнат от споменаването на Чудовски район.

Това се казва пръст на съдбата! Знак отгоре, как другояче да го нарече човек?

Как можа да забрави за човека, който го бе спасявал в трудна ситуация преди и със сигурност нямаше да му откаже да му помогне и сега!

Точно там, някъде в горите край Чудово, бе отишъл да живее съдружникът на Фандорин, съучредителят на „Страната на съветите“,

бившият банкер, олигарх и медиен магнат. Тоя капиталист се беше побъркал, беше се пренапрегнал в битките за добавена стойност. Зарязва всичко и се оттегли от суетния свят, за да стане отшелник. Че е така, така си е, но той наистина беше с неограничени възможности и фантастично предприемчив човек. Не може нищо да не му е останало от предишните дарби и връзки.

Само че дали ще се зарадва на срещата с очевидеца на неговия, меко казано, не безгрешен живот? Онези, с които той контактува днес, едва ли се досещат за бурната биография на светия старец. И правилно. Единствено самият отшелник и Господ Бог да знаят за предишните му грехове, сега никой друг няма да ги научи чак до смъртта му.

[1] Централно адресно бюро. — Б.ред. ↑

[2] Зонален информационен център. — Б.ред. ↑

[3] Героят има предвид телевизионната кула в Останкино. — Б.ред. ↑

[4] Представи си (англ.). — Б.пр. ↑

[5] Аборт (нем.). — Б.пр. ↑

[6] Кошмар (нем.). — Б.пр. ↑

[7] Селска къща, вила (англ.). — Б.пр. ↑

[8] Достатъчно (нем.). — Б.ред. ↑

[9] Реплика на Учения от пиесата на Евгений Шварц „Сянката“. — Б.ред. ↑

[10] Съвсем сам (нем.). — Б.ред. ↑

[11] Френска Полинезия. — Б.ред. ↑

[12] Weggegangen — перф. на weggehen (нем.) — отивам си. — Б.ред. ↑

[13] Виж! (нем.) — Б.ред. ↑

[14] Обратно броене преди старт (англ.). — Б.пр. ↑

[15] Пушкин, „Пир по време на чума“. — Б.ред. ↑

[16] Wunderschoen (нем.) — прекрасно. — Б.ред. ↑

[17] За какво (нем.). — Б.пр. ↑

[18] Цитат от „Приказка за цар Салтан“ на А. Пушкин. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДВАНАЙСЕТА

НЕВОЛИТЕ НА ДОБРОДЕТЕЛТА

— ... А кога точно смъртта ще споходи всеки от нас, знае само Бог или по-просто казано — никой, защото Бог е именно Никой. — Данила Фондорин се спря напред пътеката и изпитателно погледна малкия си спътник. — Виждам, мой млади приятелю, че не се сепвате от твърдението ми за Бог като за Никой, тоест като за Небитие, Нищо. Това прави чест на откритостта на вашия разум. Негово преосвещенство Амвросий, новгородският викарий, който понякога се отбива в моята колиба, макар да е пресвят отец, от тия думи би подскочил до тавана, а освен това би ме лишил от славата на чудотворец, за която съм му задължен.

— Господине, съмва се — жално каза Митя, защото увлечен от собствените си умувания, Данила се спираше вече не за първи и не за втори път. — Закъсняваме! Освен това ви помолих да не ми говорите на „вие“, още не се чувствам достатъчно зрял за подобно обръщение.

— Добре, Дмитрий, няма. Та кажи ми какво мислиш за Бога? Вярваш ли в Него?

— Вярвам, разбира се. Хайде да вървим.

— И аз вярвах. А какво е вярата?

— Какво? — отчаяно попита Митя, вече беше наясно, че Фондорин няма да помръдне от мястото си, докато не се изкаже докрай.

— Вярата произлиза или от пълната увереност, тоест от абсолютното знание, или от пълната липса на увереност, сиреч от абсолютното незнание. Всички хора, които познавам, вярват от неувереност, другояче казано, вярват в това, което им каже църквата. Докато аз съм далеч от пълното незнание, но още не съм стигнал до всеобхватно знание и затова не мога да вярвам. Напълно съм опознал само силата на Разума и сега вече той е моят Бог.

— Господин Фондорин, миличък, трябва да побързаме!

Те напуснаха горската поляна и тръгнаха към Московския тракт по тъмно. Лечителят нямаше никакво оръжие, ако не се брой дългата гегга, с която той на всяка стъпка решително удряше в земята. През целия път Данила не спираше да говори — явно през нощта отново бе закопнял за слушатели. Митя отначало накуцваше, но после почти престана — кракът му се раздвижи, свикна с ходенето.

— Не се тревожи, Дмитрий, стигнахме вече.

Старецът се отклони от пътеката, стъпи в снега и разтвори храстите. През тях се виждаше пътят, смътно различим в сивкавия здрач.

— Оттук ще можем и да чуем и да видим как ще потеглят.

— Но защо решихте, че ще тръгнат с Павлина Аникитишна точно в тази посока?

— Нали сам каза, че са ви преследвали. Ergo, значи ще тръгнат натам, откъдето са дошли, тоест към Петербург. Неназованото от теб по име важно лице, щом е дръзнало да отвлече дама от рода Хавронски и да умъртви нейните слуги, сигурно живее в столицата. Допускам, мой потайни приятелю, че в цяла Русия ще се намери само един сладострастник, на когото подобно злодеяние може да му се размине.

Митя се изчерви. Значи, проникателният старец за всичко се беше досетил. И щом не го е дострашало да се възправи срещу самия Фаворит, това му правеше голяма чест. Макар че какво ли може той, възрастен и без оръжие, срещу страшния Пикин и четиримата му главорези?

Точно този насъщен въпрос зададе Митя, като се постара да му придаде възможно най-безобидната форма.

— Чудесни ми Дмитрий, Добрата Дума и Науката винаги надвиват грубата сила — безметежно отвърна Фондорин, подпирайки се на геггата си. — Ти комай се съмняваш? Ето ти доказателство: кое, ако не вярата в Бога, тоест в Добрата Дума вкупом с Науката, е възнесло човека над останалите животни, включително над тези, които са несравнимо по-силни от него?

— Ето ги! Идат! — с разтреперан пръст Митя посочи пътя.

Отпред на седлото се полюшваше един конник, но не беше Пикин, а някой от неговите хайдуци. Вторият седеше на капрата. Още двама яздеха коне отзад.

— Пикин сигурно е в каретата — прошепна Митя.

— Едва ли — отговори Фондорин спокойно. — Виж, към каретата отзад е вързан само един кон. Той е на кочияша. Предводителя го няма тук. Сигурно се е втурнал при своя сюзерен да се хвали с викторията си.

Най-вероятно така беше. Конят без ездач беше сив, на петна, а не онова врано чудовище, с което препускаше Пикин. Но какво променяше това? Добре де, не са петима врагове, а четирима. Лечителят бездруго не може да се справи с тях.

— Драги ми приятелю, остани тук — каза Данила. — А аз ще ида да си поговоря с тия хора, ще се опитам да апелирам към разума им.

Едва сега, загледан в изправения гръб на излизация на пътя особняк, Митя изведнъж разбра, че всичко е свършено. Че си е губил времето. Нямаше да могат да спасят Павлина. И той, Митридат Карпов, беше виновен за всичко. Вместо да слуша приказките на Фондорин и цяла нощ да се грее на печката, трябваше да изтича до селото и да потърси помощ. О, проклето недомислие и лековерие! Как можеше да вярва на философ, който живее в свой идеален умозрителен свят?

„Ще апелирам към разума им“ — как го рече само!

Фондорин се измъкна от преспите, стигна до пътя и потупа с валенките си да отърси полепналия сняг. Застана в средата и се подпря на гегата.

Каретата приближаваше, плазовете ѝ скърцаха. Първият от ездачите извика:

— Ей, дядо, какво става?

Конете забавиха ход и спряха, преди да са дочакали кочияшът да опъне юздите, явно бяха доловили в неподвижната фигура нещо особено.

Данила вдигна дясната си ръка и заговори звучно, високо, Митя чуваше от прикритието си всяка дума.

— Ей, вие, слуги на временен господар! Знам, че вършите престъпление не по своя воля, а по принуда от страна на вашия началник. Пуснете пленничката и ви обещавам, че няма да ви се случи нищо лошо.

Ездачът се изправи на стремената и се заозърта наоколо. Кочияшът също стана от капрата. Двамата отзад също се приближиха.

— Колцина сте? — попита предният и хвана дръжката на сабята си. Явно в отсъствието на Пикин той беше старши тук.

— Сам съм.

Старшият плюна и изцвили с облекчение.

— Махни се от пътя, дърти глупако. Хайде! Че като те емна с камшика!

Той насочи коня си към Данила. Широката заскрежена гръд заизтласква Фондорин встрани от пътя.

— Чакай, Охрим! — извика кочияшът. — Откъде знае? Хвани го! Да го разпитаме!

— А така.

Охрим се наведе и посегна към яката на Фондориновия кожух.

— Сбъркахте, че не се вслушахте в гласа на разума — поклати глава Данила и отстъпи една крачка.

Гегата му сама подскочи надолу, чу се ужасяващо изчукване и конникът се хвана с лявата ръка за безсилно провисналата дясна. Без да спира да се движи, тоягата се обърна с острия си край и се заби в корема му — конникът се прекатури от седлото и падна възнак. Но на чудноватата гегата и това й се видя малко. Тя подхвъркна нагоре, завъртя се и отново се озова в ръката на Данила, но сега вече само с крайчеца си. Фондорин пъргаво подскочи напред, замахна, направи във въздуха свистящ кръг, широк почти два сажена и улучи с другия край на тоягата кочияша право в ухото. Той изхвъркна от капрата като съборен от гюле.

Всичко стана толкова бързо, че някой едва ли би могъл да преброи и до пет, дори да изричаше цифрите на скоропоговорка.

Митя разтърка очи — да не би да халюцинира.

Не, не халюцинираше. Данила стоеше, двамата хайдуци бяха проснати на земята, осиротелият кон се въртеше в кръг и дъвчеше люлеещата се юзда.

Но бяха останали още двама ездаци и те вече не бяха склонни да се отнасят към горския старец с лекомисленото пренебрежение, което бе погубило другарите им.

Първият извади от пояса си пистолет, вторият измъкна сабята си от канията. И двамата пришпориха конете.

Но Фондорин също не остана на мястото си. Отново подхвърли гегата, хвана я в средата, затича се и метна чудното си оръжие като

антично копие — право в лицето на прицелилия се с пистолета. Той плесна с ръце, олюля се и се свлече на една страна.

Сега вече срещу Данила имаше само един неприятел, но ръцете на учителя бяха останали празни и той нямаше с какво да се предпази от сабления удар.

Пък и не се опита да се пази — пъргаво отскочи встрани, избягна острието, после сграбчи последния хайдук за колана и го събори от седлото.

Той се търкулна на земята, преобърна се и чевръсто се изправи. Не беше изпуснал сабята, докато падаше, и веднага се нахвърли срещу Фандорин, като ругаеше бясно.

Този път Данила не използва хитрост, просто се наведе и вдигна падналия пистолет.

— Спри се, безумецо — каза. — Инак...

Не се доизказа.

Разбойникът се приведе и се втурна напред. Явно искаше да се промуши под куршума, но налетя на оловото точно с темето си.

Данила тъжно поклати глава, загледан в проснатото в нозете му тяло.

Приблужи се към всеки от останалите съборени противници. Дватама върза с техните си колани, третия остави така, както беше.

Обърна се към гората и махна на Митя да дойде. Той излезе, едва пристъпвайки с вдървените си нозе.

— Лошо, Дмитрий, лошо — с покруса съобщи Фандорин. — По нещастно стечение на обстоятелствата двама от слугите на фаворита се простиха с живота си. На единия тоягата счупи носа, метнах я прекалено силно. А вторият се наведе доста неудачно. Искан да го прострелям в бедрото, но вместо това му пробих мозъка. Слава на Разума, другите двама не пострадаха твърде и ще мога да им помогна. Но първо да успокоим дамата, която без съмнение е уплашена от пукотевицата и виковете.

Той се приближи до каретата и почука. Отговор не последва. Тогава Данила махна шапката от главата си, отвори вратата и се поклони учтиво.

Слава Богу, Павлина беше жива и здрава. Митя видя нейното бледо уплашено лице, обърнато към обраслия с побеляла брада непознат.

— Ти си горски разбойник, нали? — с разтреперан глас попита графинята.

Е, да, разбира се! Какво друго би могла да си помисли? Че е скочила от трън та на глог, че е сменила горчивата си участ с друга, може би още по-горчива.

Данила се изправи, отвори уста, за да отговори, но така си застина с отворена уста. Че как иначе! В своята пустош явно бе отвикнал от женската хубост.

От мълчанието му Павлина се изплаши още повече.

— Защо мълчиш така зловещо? Колцина сте?

Фондорин най-после се съвзе и посочи Митя:

— Двамина. Аз и ей това момче, небезизвестно на ваше сиятелство. Той ме доведе.

Павлина надникна от каретата, видя Митя и с вик на радост скочи върху снега.

— Детенце! Митюнечка! Жив си! Цяла нощ не съм мигнала, така се страхувах, че си замръзнал в гората, че диви зверове са те нападнали!

Тя се отпусна на колене пред Митя, взе да го прегръща, да го целува, а по прекрасното ѝ лице сълзите се лееха като поток.

— Пиленцето ми! Миличкото ми! Кажй нещо де! Хайде, наречи ме „Пася“! Колко мило го казваше! Радваш ли ми се?

Нямаше как. Митя изгледа изпод вежди Данила, който с умиление наблюдаваше трогателната сцена, и престорено изрече по детски:

— Пася... Радвам се.

Какво ли още да ѝ каже, за да я зарадва?

— На Митюся му бесе мъчно.

— Мъчно за мен, рожбичката ми!

Сълзите от ясните ѝ сиви очи рукнаха още по-силно, а Данила с почуда повдигна бялата си вежда. Митя изразително сви рамене над златистата глава на коленичилата графиня, сиреч: с нея не може другояче.

И наистина, как сега, след като заедно бяха седели на цукалото, след нощта, която бяха прекарвали прегърнати, и останалите интимности, изведнъж да почне да говори с Павлина като голям? Ами че тя ще изгори от срам, а той ще се чувства като подъл измамник.

Фондорин, този деликатен човек, се въздържа от каквито и да било забележки. Стоеше встрани и чакаше търпеливо.

Графинята избърса сълзите си, изсекна се и се обърна към своя спасител.

— Мило старче, къде се научи така ловко да се биеш с тояга? Сигурно си служил в армията?

— Служил съм, как да не съм служил — достолепно отвърна Данила. — Дори не в армията, ами в гвардията. Но с тоягата се научих да се бия в Инглизката земя, където съм странствал. Тамошните безделници, именувани джентълмени, имат цяла наука за боя с тояги. За целта няма нужда от голяма сила, само познаване на правилата. Нали казах (тук той погледна към Митя), че ако не Добрата Дума, Науката лесно ще надвие грубата сила. Но къде е вашият главен похитител? Очаквах да срещна петима противници, а срещнах само четирима.

Павлина гордо вирна брадичка.

— Не го пуснах да пренощува в каретата, казах му да се махне. А когато се опита да не ми се подчини, го заплаших как ще се оплача на Зуров, че ми е правил амури. И злодеят се стресна от това. Цяла нощ прекара край огъня с неговите разбойници. А на сутринта, когато надникна да ми каже добро утро, го посрещнах с плесница, и то силна. Тогава той взе да ругае, скочи върху седлото и пришпори коня направо през снега, покрай гората. Извика на хората си, че ще ги посрещне в Чудово, когато сменят конете — тя се сепна и каза притеснено: — Трябва да тръгваме, бързо. Ами ако реши друго и се върне? Пикин е душегубец, страшен човек, не е като тия глупаци. Не можеш го надви с английската наука за тоягата. Много те моля, храбри старче, откарай ни с Митюнечка до станцията. Щедро ще те възнаградя.

Фондорин свъси вежди и отвърна сухо:

— Ще ви откарам. Но не до станцията, където едва ли ще се намери защита за вас, а направо до Новгород. Заповядайте в каретата, госпожо. Дмитрий, качвай се и ти.

Павлина прихна:

— Колко смешно наричаш моя Митюшенка. Моето сладичко, моето захарно мъниче. Нали, Митюшенка? Толкова е мъничък, а как се сети да извика на помощ точно когото трябва. И как ли е обяснил?

— Доста добре за годините си — сдържано отвърна Фандорин и в очите му проблесна особена искрица.

— Умничкото ми то — прошепна на Митя графинята. — Моят Бова, кралският син. Искаш ли да ми станеш син? Искаш ли? Наричай ме „мама Паша“, нали, мъничето ми?

— Мама Пася — мрачно повтори Митридат и тутакси бе възнаграден с дузина горещи целувки.

— Какво ще правим с тия крадци? — посочи Павлина двамата вързани. — Не можем да ги оставим. Ще кажат на Пикин къде сме.

Единият от хайдуците, със счупената ръка, още не беше се съвзел и лежеше неподвижно върху снега. Но вторият, събореният с тоягата от капрата, при тия думи взе да рита с крака и се затътри, като се опитваше да се отдалечи, направо така, седнал. Челюстта му трепереше.

— Да, трудна работа — съгласи се Фандорин. — Ще му кажат, разбира се. Но няма да ги убиваме я.

— Ами какво ще ги правим иначе? — твърдо рече графинята. — Пикин уби моите хора и тия тук му помагаха.

Данила промърмори уж настрани, но всъщност на Митя:

— Колко жестоко е времето, в което дори толкова нежни особи призовават към убийство.

— Какво каза, дядо? — обърна се към него Хавронска.

Той отново се намръщи.

— Казах, госпожо, че няма да ги убивам, защото всеки човек е взел от тайни. Този взел не съм го връзвал аз, и няма аз да го разсичам. Уви, случвало ми се е да отнемам живота на себеподобни, но всеки път съм го правил без убийствено намерение, по злочесто стечение на обстоятелствата.

Фандорин се приближи до хъркащия от ужас хайдук и набързо превърза пострадалата му глава. На втория, безчувствения, върза счупената ръка за ножницата на сабята. Митя знаеше, че лекарите наричат това Schiene^[1].

Павлина погледа, погледа, па плесна с ръце:

— Та те като награда за твоето милосърдие ще те предадат на Пикин. Не знаеш какъв свиреп вълк е той. Ще те открие вдън земя, за да ти отмъсти за обидата!

— Не споря — кротко призна Данила. — По-лесно ще ни е да ги убием. Но аз не съм привърженик на тая леснотия. Да тръгваме, ваше сиятелство. Времето ни е скъпо.

И се покатери на капрата.

Щом се съмна, Московският тракт се съживи. Взеха да се срещат и отделни каруци, и цели върволици от натоварени шейни. Каретата с впряг от шест коня летеше бързо и забавяше хода само когато пътят тръгваше по нагорно, а по надолнище поскръцваше със спирачката. Данила плющеше с камшика като опитен кочияш, такъмните звънтяха весело и изпод плазовете хвърчеше леден прах. Хубаво се пътува през зимата, не е като през лятото. Няма друсане, пък и скоростта е различна. Един правителствен куриер в двореца се хвалеше (Митя лично го чу), как веднъж през зимата прелетял шестстотин версти^[2] до Москва за трийсет и шест часа. Нито ял, нито спал, само сменял конете.

Скоро след пладне пристигнаха в Новгород, този толкова древен град, че годината на основаването му не се знае — появил се е още преди да възникне Русия. Примижал срещу сияещия от слънцето купол на Св. София, Митридат провери знанията си: обширността на това селище е 452 десетини^[3], населението — две хиляди души. А през XV столетие хората тук са били двеста пъти повече. Ако човек се замисли, някой ден същото ще стане и с Москва, и с Петербург, и дори с Париж. Ще запустеят и ще се обезлюдят, защото всичко на този свят си има край.

Той стисна очи и си представи бъдещите руини на Москва: съборените стени на Кремъл; голия Червен площад, по който броди подивяла котка; обраслата в бурени „Тверская“, слепите прозорци на къщите. Б-р-р, как можа да му се привиди такъв кошмар.

— Какво се мръщиш, миличко? — погали го по главата Павлина. — Умори ли се? Ей сега ще си починем, ще пийнем чай с меденки, вече няма къде да бягаме. Този град е голям, никой лош чичо няма да закача Митенка. Това е Новгород, сладурчето ми. Нов Град. Някога, много, много отдавна той наистина е бил нов, но сега е много, много стар. Ей на и ти си мъничък, съвсем нов, но ще минат години и ще станеш старче като дядо Данила. Колко смешно, нали?

— Смесно е — съгласи се Митя.

Да си умре човек от смях. Нищо ново под слънцето. Защото речено е: всичко ново е вече нещо било преди нас...

Настаниха се в най-добрия хотел — „Посадник“^[4]. Данила нагледа как разпрягат конете и изчезна — каза, че иска да навести един стар познат и че ще обядва при него. А Митя и Павлина хапнаха рибена чорба и каша и тръгнаха да пазаруват — изглежда, графинята така беше свикнала: където и да отиде, дори в най-затънтеното място, веднага тръгва да гледа стоките.

В Новгород дюкяните бяха много по-богати, отколкото в Любан, и Павлина реши да нагизди Митя. Отначало видя в магазина една батистена рокличка, „ах, каква е сладка“ и си науми да облече Митя като момиче, но той надигна такъв вой (в арсенала си не разполагаше с други средства за отбрана), че графинята трябваше да отстъпи. По взаимно съгласие преоблякоха Митя като малък казак: той получи синя бекеша^[5], сахтиянени ботушки, но най-красива беше астраганената папаха^[6] с алено дъно. Като се погледна в огледалото, той много се хареса, беше като същински запорожки юнак.

Изобщо прекараха деня приятно, а вечерта седнаха в дворянската зала на „Посадник“ да пият шоколад. Павлина разпореди щом белобрадият старец на име Данила дойде, да го доведат направо тук. Канеше се да го награди щедро, да му даде сто рубли, сърдечно да му благодари за добрината и да го пусне да си ходи в гората. Сега вече имаше нов кочияш — Хавронска нае един от местните.

Павлина беше весела и безгрижна. Разказваше на Митя колко хубаво и спокойно сега ще продължат за Москва. Няма да тръгват сами, опазил ги Господ, а само с добри спътници. И никой Пикин няма да смее да ги пипне.

Изглежда, вечерно време „Посадник“ се превръщаше в нещо като салон или клуб, защото в залата се бе събрала доста изискана публика. Имаше и местни, и дворяни от други градове. Хапваха, пиеха чай и кафе, разговаряха тихо и прилично. Митя гледаше приятната картина и си мислеше: да можеше у нас в Русия цялото население да е така пристойно, тогава щяхме да живеем не в кал и пианство, а културно като в Холандия или Швейцария. Прав е Данила, хилядократно е прав: активната фракция трябва всячески да се увеличава.

Към тях се приближи един сериозен човек на години. Представи се както подобава:

— Колежки съветник Сизов, служа в канцеларията на негово превъзходителство господин наместника. Смятам за свой дълг на гостоприемство да обикалям хотелите, където са отседнали пътници с благородно потекло, и да ги питам имат ли някакви оплаквания.

На Митя това също му хареса.

Павлина се представи като Петрова, московска дворянка, и благодари за вниманието.

Местният чиновник погали Митя по бузата:

— Какво хубаво казаче. Как се казваш? — погледът му беше съсредоточен и внимателен.

Явно беше толкова сериозен, че дори с децата не можеше да разговаря другояче.

Изломоти му:

— Митюся.

— Браво, браво.

Колежният съветник отиде до съседната маса, където се беше настанила пътуваща от Москва помещчица със сина и дъщеря си. Той си поговори и с нея, не забрави и децата ѝ. После показа рогца на малкия червенобузест германец, който пътуваше с гувернантката си за Твер, където баща му служел в акциза. И едва след това, изпълнил дълга си на гостоприемство, приседна до огъня да пийне бира.

Скоро в залата влезе още един господин — с кафяв камлотов сюртук, велурени ботуши до коленете и с красиво напудрена коса. Поспря се на прага, изкашля се и тръгна право към камината, до която седяха Хавронска и Митя.

Като погледна лицето на новодошлия, Митя ахна. Нямахше как да не познае този поглед изпод черните вежди, скептичните бръчици около очите, високото чело.

Данила! Но толкова преобразен!

Без брадата, с оголено лице — изпито, с тънки устни, с резки, дълбоки гънки — той изобщо не приличаше на старец. По-скоро на зрял мъж, не тъй отдавна прехвърлил цветуща възраст. Горският лечител бе подстригал дългата си коса малко под ушите, отгоре я беше бухнал, отзад я бе прибрал на опашчица и сега тя изглеждаше не побеляла, а просто напудрена.

Фондорин смутено намигна на Митя и се поклони на графинята. Тя сбърчи чело, сякаш не можеше да си спомни отдавнашен познат, когото вече беше забравила.

— Щом съм в града... — Данила се запъна и леко се изчерви. — С други думи, ето на, реших да придобия градски вид, за което ми помогна моят приятел и дългогодишен кореспондент, местният съдия. Услужих си от неговия гардероб.

Чак сега, по гласа, Павлина го позна.

— Ах! — възкликна — Значи не сте обикновен селянин? Трябваше да се досетя от всичко, което казахте. Но кой сте тогава?

— Данила Ларионович Фондорин, по произход руски дворянин. На услугите на Ваше Сиятелство.

Хавронска отвърна с церемониално кимване. Очите ѝ с интерес наблюдаваха преобразования Данила.

— Как? Фон Дорн? Да не сте роднина на генерал-поручик Андрон Лвович фон Дорн, ярославския наместник? Но заповядайте, седнете.

— Точно така, той ми е братовчед, син на чичо ми.

Данила седна на крайчеца на стола и изящно опря лакът в масата. От първоначалното му смущение, стига само на Митридат да не му се е сторило така, не бе останала и следа. Бившият камерсекретар се държеше уверено, говореше гладко и непринудено като истински посетител на салоните.

— Андрон е вече генерал-поручик? Високо се е издигнал. Преди две години, когато напуснах Москва, от армейски полковник беше станал статски съветник. Впрочем никак не съм изненадан. Техният клон са по-напористи от нашия. Отдавна не сме се виждали, може би от трийсетина години. Та те, госпожо, се наричат Фон-Дорн, а аз съм Фондорин, както се пишеше нашият дядо Никита Корнеевич. През време на краткото царуване на Пьотър Трети, когато силни станаха немците и холщайнците, чичо Лев най-покорно измоли за позволение да се нарича подобно на нашите древни предци Фон Дорн. Но по времето на Екатерина, когато на мода станаха хората от руски произход, чичо започна да моли пак да стане Фондорин, ала не получи позволение. — Данила се изсмя злорадо, а Митя си помисли, че в случая не е минало без намесата на самия камерсекретар. — На него и на потомството му е заповядано да си останат Фон Дорн. А

многобройната чичова челяд, родена от крепостни момичета, минават и без „фон“, пишат ги просто „Дорн“.

Графинята се засмя, разказът ѝ хареса.

— Настанете се удобно, Данила Ларионович. По-близо до огнището. Желаете ли шоколад или грог? Ние с Митюня сме ви толкова задължени! Честно да ви кажа, имам чувството, че ви познавам от години. Веднага си личи, че не сте кой да е, че много сте препатили. Разкажете ми за себе си. Една от големите наслади в живота е в зимна вечер пред камината да слушам някой умен и сладкодугмен разказвач.

— Наистина ли? — Данила се усмихна много приятно. — Странно изказване от устата на млада и прекрасна дама. Обикновено на вашите години и с вашата външност предпочитат други наслаждения.

Личеше, че комплиментът допадна на графинята.

— Значи съм различна от останалите — продума тя извади златна кутийка и сложи в изваяната си ноздра щипка от любимото си ароматно енфие. — Желаете ли да смръкнете?

— Признателен съм ви за жеста, но не употребявам нито грог, нито енфие. Реших да се огранича откъм навици, които отслабват волята и водят до изнеженост. Впрочем — сепна се Фондорин — наложих си тези доброволни ограничения чак на зряла възраст. На младини прекомерната въздържаност е вредна, защото може да доведе до повяхване на душата.

Павлина се усмихна и мелодично кихна в копринената си кърпичка.

— Желая ви най-добро здраве, Павлина Аникитишна.

Тя избърса сълзите си и кимна:

— Благодаря ви, любезни ми приятелю. Но разкажете ми най-после как така решите да станете горски обитател? Да си призная, и аз неведнъж съм искала да избягам от светската суета и да отида в девствените гори, за да живея там обикновен и прости чък живот.

— Защото, Павлина Аникитишна, сте чели прекалено много господин Бернарден дьо Сен-Пиер^[7] — въздъхна Данила. — Най-опасният вид книги, които ми отнеха моя брат, юноша чувствителен и с прекрасна душа. Той пое към Новия свят да търси рая на природната простота, но загина. Не, графиньо, аз станах отшелник по друга

причина. — Той направи малка пауза, погледна изпитателно събеседничката си, сякаш се чудеше дали да продължи, и прочел, изглежда, в очите ѝ нещо, което предразполагаше към откровеност, продължи: — Ако желаете, ще ви разкажа, макар че трябва да ви предупредя: историята е много тъжна.

— От все сърце ви моля! — възкликна тя и притисна ръце към гърдите си. — Много ми е интересно! А колкото до житейската печал, едва ли някой ще ви разбере по-добре от мен.

Слушайки този във всяко едно отношение изтънчен разговор, Митя направо се топеше. Истински благородният разговор прилича на менует, изпълняван от изкусни танцьори. Всеки знае партията си до най-малка подробност, а колко изящество има във всеки звук, във всяко движение!

Той се настани по-удобно и се приготви да слуша. Павлина най-мило склочи пръсти под заоблената си брадичка. А Фондорин обърна взор към пламъка на огнището и през време на целия си разказ нито веднъж не откъсна очи от алените езици и искрите, които с пукот отхвърчаха от брезовите цепеници.

— Няма да ви описвам подробно началото на моя живот, защото то няма пряка връзка с обстоятелствата, които ме накараха да търся уединение в гората. Ще кажа само, че през първия период от своето съществуване подобно на повечето хора се лутах напосоки не толкова сам да намеря пътечка, колко да следвам онази, която бе най-близо. Понякога тези случайни друмища ме извеждаха на високи хълмове, друг път ме караха да се спускам в дълбоки усои, но пътят ми постоянно бе забулен в мъгла и колкото и да се мъчех, можех да виждам само малка част от заобикалящия ме ландшафт. Сигурно така щях да блуждая чак до кончината си, подобно на глупаво дете, ако веднъж, без да имам никаква заслуга за това, а само благодарение на щастливата случайност не се натъкнах на своя път.

— Как тъй? — с живо любопитство попита Павлина. — Разбирам, че говорите в алегоричен смисъл, но все пак как се досетихте, че тъкмо това е вашият път? Да не би там да е имало пътепоказател с надпис: „За Данила Фондорин“?

— Не, нямаше пътепоказател, но когато човек се озове на своя път, няма как да сгреша.

— Защо?

— Защото мъглата, която преди е забулвала взора ти, веднага се разсейва. И ти виждаш околните гори, планини, морета, виждаш високото небе и най-вече съзираш ширналия се пред тебе път, също както и целта на тоя път.

— И каква е тази цел? — графинята нямаше търпение да чуе отговора на своя въпрос и цялата се бе навела напред.

— За мен тя се яви като далечен град, защитен от високи стени и увенчан с безброй сияйни златно-розови кули. За другиго, който е различен от мен, целта щеше да е различна — напълно възможно намираща се не на земята, а на небето. Но аз веднага разбрах, че трябва да вървя нагам, напред, към тези назъбени стени, защото отвъд тях ще открия града на Разума, Достойнството и Красотата.

— И какво стана после?

— После, мила Павлина Аникитишна, аз поех по този път. И след известно време, когато се изнизаха страни и години, открих, че съвсем не съм сам на този път. Сдобих се със спътници, не многобройни, но които радваха душата ми. Ние се обединихме в едно добросклонно общество, чиито членове бяха твърде скромни в оценките за собствените си съвършенства, за да се стремят да преиначат човешкото общежитие, затова повече се стремяха към опознаване на Бога, Натурата или самите себе си, защото всички тия тайни са едно и също нещо.

— Не ви разбирам напълно... — Павлина смръщи чело. — Говорите малко неясно.

Ох, какво има да му разбира, ядоса се Митя. Само ми пречи да слушам! От яд той чак изпъшка и така тръсна глава, че чудната запорожка шапка падна на пода и трябваше да я вдигне.

Данила пък напротив, изобщо не се дразнеше и кимна, сякаш смущението на Хавронска беше напълно естествено.

— Нима не знаете, любезна ми графиньо, че всички най-големи тайни и всички най-големи събития се намират не извън, а вътре в нас? Всичко, което ни заобикаля, са само насочени към нас въпроси, а нашите деяния са отговорите, които или ни приближават към тайната, скрита в нас самите, или ни отдалечават от нея. И ние, братята на Златно-Розовия Кръст, отначало искахме да разберем собственото си устройство, и чак после, ако откриехме, че това устройство е добро (и само в този случай), да извикаме след себе си всички останали, които

биха пожелали да тръгнат с нас към Чудния Град. Всички тия търсения, обаче, представляваха само част от моя живот, разбира се, макар и най-важната и най-висшата, но която все пак не възпрепятстваше обикновените ми занимания. От странство си доведох жена, отидох да живея с нея в Москва и заживях като щастлив глава на семейство.

— Значи сте женен? — Павлина се усмихна, сякаш се зарадва на приятната изненада. — И как се казва съпругата ви?

— Тя се казваше Джулия — с равен глас отвърна Фондорин, както и преди без да откъсва поглед от огъня. Тя беше прекрасно дете на слънчева страна, изпълнено с живот и любов, но аз я погубих и това е първото от престъпленията, които извърших и заради които съвестта ме наказва всеки ден.

— Тя е загинала? — графинята прикри устните си с пръсти, миглите ѝ затрепкаха и по всичко личеше, че сълзите всеки момент ще бликнат от широко отворените ѝ очи. — Не вярвам, че сте имали вина за това!

— Тя не издържа на нашия суров климат. А кой я доведе тук, и то преди началото на зимата? Аз. Нямах търпение да се срещна със своите съмишленици, да приложа на дело придобитите в странство знания, и аз докарах послушното момиче, което се канеше да стане майка, в тази чужда за нея, студена страна. Джулия така чакаше пролетта, топлината, слънцето, а умря в една снежна вечер на слепия месец февруари...

Ето че сълзите се търкулнаха по бузите на Павлина Аникитишна, леко и обилно. Фондорин помълча известно време, после се изкашля и продължи своя разказ.

— Тя умря в ръцете ми, докато раждаше. Сигурно щях да полудея от мъка или щях да избира последния лек срещу непоносимата болка — самоубийството, ако не трябваше да спася детето. Моят син дойде на този свят много мъничък и слаб. Сам бидейки лекар, не се надявах, че детето ще оцелее, но се сражавах за неговия живот с всичката си ярост и отчаяние и благодарение на Разума постигнах невъзможното. Детето оцеля. Лесно можете да си представите колко мнителен и плах баща след всичко това станах за своя син. Той беше кекав и слаб, затова го нарекох Самсон, та името на библейския юнак да му даде здраве и сили. Така живеехме двамата и моето

съществуване беше изпълнено с двоен смисъл: висшия, който съзирах под сянката на Златно-Розовия Кръст, и обикновения, без който животът е безцветен и невъзможен. А после преди две години в Москва се случиха едни Обстоятелства. Тоест всъщност първоначално те не се случиха в Москва, а в Париж, където тълпата отсече главата на последния Бурбон^[8], но много скоро вълната от страх и безумие, която премина през Европа, стигна и до нашата отдалечена империя. Няма по-удобен лост за въздействие върху силните на деня от страха. Знае се, че нашата владетелка, получила короната с цената на убийство, винаги е живяла и живее и днес в отчаян страх за живота си.

Тези крамолни думи Данила изрече, без изобщо да снишава гласа си. Павлина и Митя, без да се наговарят, се огледаха, но съседите им, слава Богу, бяха увлечени в собствените си приказки и не се заслушваха в това, което говореше Фондорин. Само одевешният колежки съветник (той май се нарече Сизов?), не откъсваше очи от тях, но не от разказвача, а от Митя. Той впрочем седеше доста далеч и нямаше как да чуе нищо. Тогава, пита се, защо се бе вторачил така?

— Около Екатерина се въртеше един черен човечец, някой си Маслов — невъзмутимо продължи Фондорин и от звука на познатото име Митя веднага забрави за безцеремонния туземец. — От онова хитроумно ведомство, което се препитава от предотвратяването на противодържавни замисли и затова не може да съществува без злосторници. А понеже такива не се срещат често, ведомството трябва да ги измисля само, и то възможно по-страшни. Колкото повече се страхува властта, толкова по-добре за Масловите. И не щеш ли (какъв подарък!) — френската революция. Маслов потърси якобинци сред петербургските масони. Знае се обаче защо у нас дворяните стават свободни зидари — за да вечерят без компанията на дами и да завързват полезни познанства. Какви ти революционери близо до престола? Дрън-дрън. От уплаха всички ложи веднага се саморазпуснаха по най-верноподанически начин. Тогава Маслов реши да се взре във втората столица. Там си имаше свой гарван, московския главнокомандващ княз Озоровски. Който се стараеше как ли не, за да му угоди. Има, докладва той, едно дружество, и то много тайно. Издават разни книжки, раздават хляб на гладните, лекуват безплатно, а с каква цел? То е ясно: за да подготвят бунт. И названието им някакво мъгляво: Братя на Златно-Розовия Кръст. В какъв такъв смисъл?

— В какъв наистина? — попита Паулина.

— Нашият предводител се смяташе за рицар розенкройцер, дето се прекланят пред Розата и Златния Кръст. Докато аз влагах в наименованието свой собствен смисъл, спомняйки си за чудното видение на златно-розовия град. Но все пак излезе не град, а кръст, защото точно на това оръдие на мъчителството тайният съветник Маслов заедно с княз Озоровски разпъна моите високодуховни братя. Скалпиха едно криминално дело, а моите другари бяха хора наивни, доверчиви, не криеха много-много забранените книги, не таяха мислите си, с голи ръце да ги хванеш тия глупчовци. И ги хванаха. Кого изпратиха в Сибир, кого затвориха в крепост, кой изгуби разсъдък, кой сам умря — защото бяха все хора чувствителни, с нежна душа. А аз имах късмет... За мен ходатайствала високопоставена особа. Само месец ме държаха в карцера и ме пуснаха по живо, по здраво.

Самата императрица е ходатайствала, не е забравила своя камерсекретар, досети се Митя. И много му хареса, че Данила не се похвали пред графинята с предишното си положение, премълча го като нещо несъществуващо.

— И ви се размина? — извика Паулина с облекчение.

— Не се размина — Фондорин се наведе и побутна с машата една цепеница. Лицето му беше безизразно, по набраздените му от бръчките бузи играеха червени отблясъци. — Прибрах се от ареста най-ненадейно. Всички в къщата вече не се надявали да видят господаря си, защото според слуховете ме чакала поне вечна каторга. На слугите им харесало да живеят без господар. Мутрите им охранени, мазни, бяха изпили всички рейнски и унгарски вина от избата, разпродали мебелите и картините. Рекли си: какво да жалим имуществото, бездруго ще вземат всичко за хазната. Като ме видяха, разтрепериха се. Хвърлиха се в нозете ми, вият и молят за прошка. А аз им казвам:

„Стига, приятели мои. Ако е рекъл Разумът, ще си купя други мебели.“ Те обаче още повече се тръшкат: „Прости ни, господарю, че и сина ти, твоята рожба, не можахме да опазим.“ Тогава вече ми притъмня. Мисля, че закрепях и дори за миг припаднах, нещо, което никога не ми се беше случвало. Не можах веднага да разбере от слугите истината... А то какво било — Данила отново се изкашля. —

Като ме арестуваха, голям шум се вдигна, сякаш бяха хванали някой нов Пугачов или самия Робеспьер. Цял воински отряд дойде, с пушки, с коне. То не бе дрънчене, то не бяха викове. А моят Самсон беше дете с трепетна душа. Случвало се е като види на панаира мечка, вързана с верига, после цяла седмица да не може да дойде на себе си, жал му е за животното. А тук не става дума за мечка — собствения му баща оковаваха с вериги и извеждаха навън... Та моят Самсоша се поболял, повалила го нервна треска. Мисля, че никой не го е и нагледал, защото за слугите бе започнал свободен живот и хич не им е било до болното дете. Самите те живот си живееха — Фондорин поклати глава, сякаш сам се зачуди на тази странност. — Говорех им на „вие“, никого никога не съм бил, дори и да го е заслужавал. Разговарях с тях, та да ги възпитам като граждани. Понастоящем обаче си мисля, че така бързо от робите граждани не стават. Но сега не ми е за това думата... Синът ми все бълнувал, питал за татко си. Веднъж слугите надникнали в стаята му и що да видят — леглото празно, прозорецът широко отворен. Само по риза излязъл и изчезнал незнайно къде. А било зима. Уж го търсили, но може и да лъжат. Нея нощ валяла суграшица. Сигурно не им се е излизало от топлото навън...

Той се умълча и забарабани с пръсти по масата. Павлина хлипаше и бършеше сълзите си с кърпичка. Митя стискаше зъби, преглъщаше сълзите си и затова небцето му беше солено.

— И после какво... Тръгнах да го търся. Обещах награда, обърнах, дето се вика, небето и земята. Но никой не беше виждал момче на седем години, тъмнокосо, слабичко, с бледо лице. Изчезна детето ми съвсем безследно. С ума си разбирах, че болно и необлечено няма как да оцелее. Какво ли не си представях и виденията ми бяха едно от друго по-ужасни. Сигурно беше замръзнал някъде или се беше удавил под леда, или още по-лошо — беше попаднал в ръцете на някой изверг с греховни пороци.

Пръстите му, които барабаняха по покривката, изведнъж се свиха в юмрук и така силно удариха по масата, че чашите подскочиха. Хората наоколо се извърнаха да го видят, а графинята извика слугата да смени покривката.

Данила изчака нещата да се уталожат и продължи своята повест.

— И вече не можех да гледам хората. Освободих крепостните селяни, оставих московската си къща да запустява и се преселих в

гората. Там ми се видя добре: растения, животни, птици. Може да се изяждат помежду си, но не се измъчват взаимно. Ала не успях да живея дълго като Робинзон. Не ме оставиха човеците да живея като отшелник. Трябваше да ги лекувам, опустелите, на жените с кореми отвари да им варя, децата им, ухапани от усойница, да спасявам... И с всеки изминал ден — все по-зле. Миналата пролет дойде негово преосвещенство Амвросий, тукашният викарий. Чул, че имало някакъв горски старец, когото селяните почитали. Дойде да провери дали не съм разколник, дали не лекувам с магия. Поговорихме си, полекувах го от маясъл с лековити свещички от билки и той така ме обикна, че взе да ми идва на гости. Не стига това, ами разгласил навсякъде, че съм свят старец и дори чудотворец. Взеха да разправят за мен какви ли не небивалици — че мечките идвали при мен да ги благославям, че съм се виждал със Сергей Радонежки и други такива неща. Напоследък се чудех дали да не изоставя скита и да си намеря някое по-затънтено място. И не щеш ли, Разумът ви прати при мен...

— Значи няма да се върнете? — попита графинята.

— Сега вече май няма къде. Аз там си имам една такава особена свещ. Дмитрий я видя, знае я. Тая сутрин, като излизах, я оставих запалена. Рекох си, ако се върна, ще успея да я загася. Ако ли не, нека изгори всичко. После селяните ще кажат, че Данила се възнесъл на небето с огнена колесница като пророк Илия. Току-виж ме провъзгласили за светец.

Павлина, дохлипвайки си, се усмихна, а Митя си помисли: ето това се казва сладкодумен разказвач. В края на повествованието си се отклони от тъжното и дори се пошегува, та да не остави в сърцето на слушателите си горчива диря.

— Защо обаче на ваше сиятелство очите са зачервени и като дишате, чувам хрипове? — попита Фондорин, като се обърна към Хавронска и внимателно я погледна в лицето.

— Вашият разказ ме трогна до сълзи.

— Не, не е това. Я да видя — той внимателно посегна към лицето ѝ и повдигна клепача. — Точно така. Настинали сте, миличка. Трябва да угасим болестта още в началото, инак ще ви повали. Хубаво ли ще е?

— Гърлото наистина ме понаболява — призна Павлина. — Но какво да се прави? Така или иначе трябва да замина.

— Ще заминете, ще заминете и още как. Само че най-напред ще ви дам един еликсир собствено съчинение. Тъкмо взех от моя познат необходимите съставки. Знаех си, че ще потрябват за из път.

Той извади от джоба си две-три шишенца, пакетче някакво и връзка сухи билки. Махна на прислужника:

— Ей, момче, донеси от най-добрата водка и лимон.

За миг пригответе лекарството. Половината ѝ даде да изпие веднага, останалото смеси с гореща вода.

— С това ще се жабурукате. Елате на умивалника да ви покажа как. И възпалението ще ви мине много бързо, ще видите.

— Стой тук, мъничето ми, ей сега се връщаме — каза Павлина и Митя остана на масата сам.

Значи Данила изгубил обожавания си син преди две години и Самсон тогава е бил на седем, както сега Митя. Дали на осиротелия баща не му е мъчно да гледа пред себе си дете на същата възраст?

И той се замечта как ще се намери изчезналият Самсон, който ще е жив и здрав, само дето от треската е забравил всичко. Как живее при някои добри хора и от нищо не се нуждае. Но когато Митя доведе при него родителя му, Самсон, разбира се, веднага ще си спомни всичко. Какво ли щастие, каква ли радост ще настане тогава! И от тъжен Данила ще стане весел и ще каже на Митя...

— Приятелче, гледам те и толкова да ми харесваш — отекна изведнъж точно до ухото му гальовен глас.

Митя се обърна и видя местния чиновник, който втренчено го бе гледал от ъгъла.

— Толкова си ми миличък, че ми се ще да ти подаря нещо — продължи същият този Сизов и се усмихна, но очите му останаха сериозни, съсредоточени. — Ела навън. Там имам цял чувал с меденки. И квасени ябълки също.

— Не ишкам ябуки — отвърна Митя на досадния чичо.

Той обаче го вдигна на ръце и го притисна до себе си.

— Ела, чедо. Ще ти покажа моето конче. То е пухкаво и има сребърни звънчета. Наметни си бекешката. Ех, че хубава бекешка имаш. И шапката ти е много хубава.

Свали от главата му шапката, погали го по темето и отново му я сложи.

Ама че досадник!

Митя зарита в здравите ръце на колежкия съветник и извика:

— Пушни ме! Не ишкам меденки! И конче не ишкам!

Никой ли нямаше да му се притече на помощ! Съседката помешчица се обърна, погледна го и каза на децата си:

— Вижте го това момче как крещи. Глези се и се лигави.

Сизов бързо понесе съпротивляващия се Митя към вратата.

Е това е вече прекалено!

— Мамо Пася! — отчаяно закрещя Митя. — Данилааа!

В тъмния коридор нямаше жива душа.

— Тихо, кутре такова! — скастри го чиновникът и внезапно го стисна с пръсти за гърлото така, че вместо вик се чу хъркане. — Тихо, че ще ти изтръгна гръцмуля!

„Да не сте полудели?“ — понечи да попита новгородеца Митя, вече без да ломоти като бебе, но от устните му се отронваше само хриптене.

А Сизов извади от джоба си носна кърпа и я натика в отворената уста на Митя, после дръпна от врата си вратовръзката и я върза отгоре. Едва сетне пусна гърлото му, но така затъкнато то не можеше да издаде кой знае какъв звук.

Отново го вдигна на ръце и през студеното преддверие изскочи навън.

Там също нямаше никого. Из тъмната улица върлуваше виелица. Уличната лампа едва светеше.

— Ей сега, ей сега — мърмореше умопобърканият, докато освобождаваше от коневръза светлокафявия си кон, който изобщо не беше пухкав и нямаше никакви звънчета.

Конят беше запрегнат в едноместна шейна, която приличаше на катурната кошница.

— Тихо! — ревна колежкия съветник срещу гърчещия се и мучащ Митя. — Ще те смачкам!

Отметна седалката, под която имаше празен сандък. Сизов натика вътре Митя с главата надолу, хлопна капака и ако се съди по скърцането, седна отгоре.

Митридат се опита да се завърти. Но къде ти! Нямаше място дори да помръдне. Напъна с гръб седалката, но не можа да я отмести даже на сантиметър.

Господи, Боже мой, но какво става?

— Дий!

Шейната потегли, но те не се отдалечиха много. Чуха се бързи стъпки, конят изцвили и спря — явно някой го хвана за юздите.

— Какво искате? — извика Сизов. — Пуснете юздите!

— Господине, къде е момчето?

Беше гласът на Фондорин!

Митя замуча, заблъска се в стените на проклетия сандък. Тук съм! Данила Ларионич, миличък, тук съм!

— Кое момче? Бързам. Махайте се веднага!

— Казачето на моята приятелка. Казаха ми, че вие сте го изнесли от залата.

— А, онова момченце ли? Наистина не знам. Дадох му едно бонбонче и то избяга нанякъде. Голям палавник. Сбогом, господине. Нямам време.

— Избяга ли? А какво е това тропане изпод седалката ви?

Аха, чул го е! Митя замърда още по-силно.

— Прибрал съм тук едни ловджийски кутрета да не измръзнат. Всъщност не е ваша работа. Дотягате ми. Много важно, казачето се изгубило!

Данила не отвърна нищо, но колежкият съветник застрашително повиши тон:

— Махни си ръката, грубиянино! Мен цял Новгород ме познава! Колежки съветник Сизов! Дори началникът на полицията ми е подчинен! Една дума да кажа — и ще прекараш нощта в кауша! Хайде!

— Моята спътничка е доста привързана към своето казаче — сякаш да се оправдае продума Фондорин. — Какво ще й кажа?

Чиновникът смекчи заплашителния си тон, явно сметнал спора за решен.

— Кажете й да се маха от нашия град колкото може по-скоро.

— Да се маха ли? — колебливо попита Данила. — Казачето обаче е нейна собственост. То струва пари, пък и за дрехите му е похарчено доста. Бекеша, папаха от астраган, подплатени ботушки...

Сизов го прекъсна — нетърпеливо и категорично:

— Предайте на вашата спътничка да забрави и за казачето, и за бекешката. По-добре да не търси отплата за нанесени щети.

[1] Шина (нем.). — Б.ред. ↑

[2] Верста — 1,067 км. — Б.ред. ↑

[3] Около пет кв. км. — Б.ред. ↑

[4] Управител, наместник (рус.). — Б.пр. ↑

[5] Вид зимно палто, пристегнато в кръста. — Б.пр. ↑

[6] Рунтава кавказка шапка. — Б.пр. ↑

[7] Жак-Анри Бернарден дьо Сен-Пиер (1737–1814) — френски писател и ботаник, близък на Русо, автор на прочутия пасторален роман „Пол и Виржини“, възпяващ връщането към природата и чистотата на чувствата. — Б.ред. ↑

[8] Луи XVI. — Б.ред. ↑

ГЛАВА ТРИНАЙСЕТА

ЖИВОТ НАЗАЕМ

Всяко зло за добро. Тази простичка сентенция Николас си спомни не веднъж и не дважд, докато пътуваше с бавния товарен влак на северозапад. Животът бе отнел на магистъра много неща, но и на много го беше научил.

Например, той се отнасяше по нов начин към основните категории на движението — времето и пространството. Предишните му представи излизаха погрешни. Когато влакът спреше, пространството изчезваше и оставаше само времето; а когато се носеше с пълна пара, ставаше обратно.

Намери се какво да научи и от спътника си Миша. Той беше божи човек, с лек характер, от вечната руска порода скитници, която през хилядата години съществуване на Русия не беше се променила особено. Човек лесно можеше да си го представи и преди сто, и преди двеста години. Е, добре де, вместо старите маратонки щеше да носи лапти, а вместо китайското яке — някаква селска риза, но по детски безметежните му очи щяха да гледат света със същото любопитство, и брадичката му пак щеше да стърчи като метличка, и речта му щеше да е също така измамно проста. Социалните трусове, безработицата и крахът на предишния начин на живот в случая нямаха нищо общо — Миша обикаляше Русия вече от двайсет години и неведнъж бе изминавал маршрута от Владивосток до Выборг и обратно.

От двудневното общуване е извънвременния Миша, от изпадането от обичайния кръг на живота, а и от странния краен пункт на пътешествието си — отшелническият скит — Фандорин започна да има чувството, че се е сбъднала отдавнашната му мечта: той все пак бе успял да се озове в миналото. Е, не окончателно, а сякаш наполовина — беше увиснал някъде между историческите епохи. Както впрочем и страната, която той разглеждаше, излегнат върху балите с памук.

Така се беше получило, че през шестте години на руското си гражданство Николас почти непрекъснато бе живял в Москва. От

провинцията бе виждал само вилите в Подмосковието и пътя до летище Шереметиево-2. А Русия била съвсем друга, цялата била изтъкана от скокове във времето.

Край него ту се мяркаше селце с разкривени и клекнали дървени къщурки: един-два пушещи комина и някоя килнала се камбанария без кръст — същинска картина от Смутното време. Ту на хълма ще се покаже живописен малък нов манастир, каквито са строени някъде към 1870 година, когато руските архитекти са започнали да получават нервно разстройство от смесването на класическия и славянския стил. А после не щеш ли — някой модерен енергичен град, целият с нови комплекси и реклами на мобилни оператори. Защо едни местности изглеждаха процъфтяващи, а други запустяваха, беше невъзможно да разбере и усещането за загадъчност на играта, предприета от времето и пространството, още повече се засилваше.

На разклона на петнайсет километра от Чудово железопътната част от пътешествието на Ника свърши, нататък той трябваше да продължи пеш.

Миша мушна в джоба му едно варено яйце, с каквото се бе сдобил на последната спирка, посъветва го: „Тия топлинки ги омотай с нещо, ще останеш без крака!“, и Николас скочи върху насипа.

Влакът пълпеше едва-едва, така че се отърва без телесни повреди. Магистърът се търколи надолу по чистия, паднал снощи снежец, отупа се и пое направо през полето. После, както му беше обяснил Миша, трябваше да завие надясно, да повърви малко по шосето и да свърне в гората — там имало пътепоказател. Божият човек знаеше всичко, навсякъде беше ходил, включително и при горския старец тази пролет. Ника искаше да види светия човек и да го чуе какво ще му каже. Колкото и да беше словоохотлив, Миша не му спомена нищо, рече: сам ще видиш, и се усмихна загадъчно.

На шосето наистина имаше пътепоказател — малък дървен стълб със спретната табелка: „Към ст. Сисой“. Ника не можа веднага да се досети, че „ст.“ означава „старец“, а когато се досети, само поклати глава. Кой би могъл да си помисли, че от такъв един Карабас Барабас може да излезе свети старец? Макар че, от друга страна, малко ли са в историята на християнството, пък и в другите религии казусите като този. От големите грешници стават по-качествени праведници, отколкото от порядъчни членове на обществото. Затова е чудо Божие.

Пътечката през гората беше добре поддържана, грижливо настлана с камъни. Точно тия камъни довършиха обувките на Николас, които бездруго беряха душа. Не беше послушал опитния скитник Миша, не беше омотал изпокъсаните топлинки с парцали, мислеше, че ще стигне и така. И ето че едната подметка стана на парчета, след стотина крачки и втората предаде богу дух. И от пантофите му остана само горната част, затова, когато в далечината се показа дъсчената ограда и увенчаната с дъбов кръст порта, Фандорин събу безсмислените си чепици и пое по пътечката само по чорапи. Нищо, няма значение, ето го вече скитът.

Скитът си беше скит, но влизането в него не било лесно. Пред портата се беше събрала опашка, а зад ъгъла на оградата имаше паркинг, където беше спряло едно лъскаво дълго БМВ.

Наложи се да застане на опашката и от време на време да подскача ту на единия, ту на другия си крак.

Пред Фандорин бе застанала възрастна двойка: жена с бледо, изпито от плач лице, до нея беловлас хубавец с атлетично телосложение. Той огледа изпод вежди якето на Ника (то беше без пагони, но копчетата с гербове бяха останали) и иронично, с басов глас рече:

— Зина, я виж, един милиционер дошъл да се моли за опрощаване на греховете. С пълна поклонническа униформа — бос и без шапка.

Жената повдигна яката на визоновото си палто, което никак не вървеше с черната монашеска забрадка, и каза с укор:

— Костя, нали ми обеща.

Лицето на ироничния хубавец доби гузен израз.

— Извинявай, няма вече. Студено ли ти е? Качи се в колата.

И посочи лимузината, от което човек можеше да се досети, че БМВ-то не е собственост на отшелника. А би могло, помисли си Фандорин.

— Така не бива — отвърна жената. — Няма да е редно.

С изключение на тази двойка опашката беше от хора бедни и посърнали. На вратата ги посрещаше прислужник с расо и калимавка. Поговори си тихо е всеки, запише си нещо в книгата и го пусне да влезе.

Забеляза, че Ника е бос, приближи се и с неодобрение поклати глава.

— Защо се занимавате със самоизтезание. Старецът не го одобрява. Обуйте се веднага.

— Нямам с какво — измърмори Николас, смутен от това внимание към опорно-двигателния му апарат.

Послушникът не се изненада, само измърмори нещо и изгледа двуметровия Фандорин. Скри се зад портата и след малко донесе едни плъстени боти тип „сбогом, младост“.

— Четиридесет и пет номер, нямаме по-големи.

И се върна към задълженията си. Сега Николас можеше да чака спокойно — той блаженстваше, наслаждаваше се на топлината. Дори се усмихна, когато белокосият избоботи на жена си:

— Като музейни калцуни, само дето нямат връзки.

Тя отново възкликна жално:

— Костя!

И той отново се смути.

— Ти не разбираш — започна тя полугласно. — Човек трябва да вярва, там е цялата работа. И ти също трябва да вярваш, инак няма да стане.

— Разбирам — отговори мъжът. — Самовнушение, психотерапия и така нататък. Зина, аз се старая, честно ти казвам.

Тя развълнувано го хвана за ръката.

— Усещаш ли колко особен е въздухът тук, каква звънлива е тишината! Това място е такова, такова... как беше, забравих думата...

— Магическо? — бързо подсказа мъжът ѝ.

— Ох, не, не! Забравих!

Кой знае защо, това толкова елементарно нещо като забравената дума предизвика у жената истински пристъп на отчаяние и по лицето ѝ рукнаха сълзи.

— Стига де, стига — уплаши се мъжът. — Какво толкова, и аз понякога забравям някоя дума.

— Но не като тази! Аз непрекъснато я повтарям... Означава хубаво място, където много са се молили.

— Отколешно — обърна се старчето, което стоеше преди двойката съпрузи. — Има си хас да не е отколешно. Тук някога е живял светият праведник Даниил. С едно докосване е лекувал всякакви

болести било при хора, било при горски животни. И за своята святост е бил жив възнесен в небесната сфера. Местните жители дошли на тая поляна и що да видят — праведника го няма. Помислили си, че е отишъл да бере някакви билки или корени. Защото на масата му горяла свещ. Но после свещта изведнъж като избухне, цялата къща пламнала с небесен огън. Тия, които го видели, едва успели да избягат. Такова знамение. И оттогава тук са се случвали какви ли не чудеса. През последната война наказателна рота обкръжила партизански отряд. Кого убили, кого хванали жив. Довели пленниците на тази поляна да ги разстрелват. Изведнъж офицерът им, най-главният есесовец, като затрепери цял, като размаха ръце, сякаш видял нещо. И командва на германците си: „Кръгом, марширен отгук!“ И ротата си отишла, а партизаните останали живи. На мен един човек ми каза, че старецът Сисой е един от тия партизани.

— Какви си ги измисляте бе, човек? — обади се постна наглед девойка със същата като на дамата с късата памет черна забрадка. — Вие тоя старец виждали ли сте го поне? Той е на петдесетина години, не повече. Ако беше от ваши те партизани, щеше да е поне на осемдесет.

Старчето се усмихна снизходително.

— Е, мила моя, така като ви гледам, май нямате много вяра. — И премина на тайнствен шепот. — На осемдесет години да изглеждаш като на петдесет не е нищо. Вижте какво ще ви кажа: старецът Сисой е същият онзи Даниил праведник. По време на войната се направил на партизанин, за да не може светата поляна да се оскверни от смъртоубийство. А сега се е върнал тук в облика на отшелник, защото времената са такива, че без праведници сме загубени всички. Да не мислите, че тоя скит тук го е построил кметът?

— И ти искаш да вярвам в тия приказки от хиляда и една нощ? — тихо попита жена си белокосият.

— Моля? — изненада се тя. — Какви приказки?

Мъжът запримигва смутено.

— Зиночка, какво ти става? Приказките на Шехеразада, „Хиляда и една нощ“. Али баба, Аладин. Имаме я в библиотеката си, красива, със златни ръбчета. Не я ли помниш?

— Да — колебливо отговори жената. — Май си я спомням...

Опашката напредваше доста бързо. През портата минаха и постната девойка, и старчето с мистичния начин на мислене. Дойде ред и на двойката богаташи.

След като изслуша шепота на жената, инокът прелисти деловодителската си книга и каза:

— Днес в два. Елате в скита, ще ви настанят.

Собственикът на лимузината изразително почука с кокалчетата на пръстите си по здравата каса на вратата и попита:

— Абе я ми кажи, божи човече, защо сте се изолирали от нас, недостойните, със стени и ключалки?

Жената уплашено сграбчи напористия си съпруг за ръкава, но пазачът не се разсърди за дръзкия въпрос. Само че отговори малко мъгляво:

— Не ние, а вие сте се изолирали от нас. Следващият!

И попита Фандорин:

— Защо сте дошли при стареца? За помощ или за молитва?

— За помощ, много се нуждаем от помощ.

— Тогава... — послушникът отново прелисти книгата. — Вдругиден, в шест и петнайсет сутринта.

— Но защо чак тогава? — възмути се Николас. — На тия защо им назначавате за днес? Или и при вас като другаде — по дрехите посрещат?

— Тук опашките са две, за помощ и за молитва. За молитва идват малцина, повечето са за спомоществование, затова там и опашката е по-дълга. — После погледна протритите панталони на поклонника, целите във фъндъци памук, и каза строго: — Само имайте предвид, че старецът на никого не помага ей така просто. И ми е наредил: „Никакви клошари.“ Той си знае, в светския живот е бил banker.

Фандорин се учуди: значи, патронът не криел предишните си занимания и не се притеснява от това.

— Аз не се нуждаем от пари. Просто искам да си поговоря с него. Ние сме стари познати, дори приятели. Кажете му, че го търси Николай Фандорин.

Пазачът се прозина и се прекръсти през устата.

— На стареца сега всички са му приятели, било познати, било непознати... Щом не сте за парично спомоществование, тогава ще ви

запиша на опашката за молитва. Елате днес в два и трийсет. Следващият!

Скитът изглеждаше по следния начин: „пещера“, където пребиваваше самият старец, къща за братството, къща за гостите поклонници, разделена на две половини — мъжка и женска, и домакинска част със собствена миниелектроцентрала. Всички постройки бяха от гладко рендосани греди, с покриви от жизнерадостни зелени керемиди. В ограденото пространство нямаше нито черквица, нито параклис, само икона на Спасителя, и то на необичайно място: направо на един бор. Над иконата имаше двускатен навес за дъжд, а отстрани предпазни дъсчици, поради което цялата конструкция приличаше донякъде на къщичка за птици.

Загадката се изясни на трапезата, когато Фандорин заедно с другите поклонници хапваше постна чорба и каша (двете простички ястия се сториха на изгладнелия магистър необикновено вкусни). Съседите му на дългата дъсчена маса му съобщиха, че старецът не е монах и не е ръкоположен за свещеник. Не благославя идващите, защото няма такава власт, а просто се моли заедно с тях и това помагало на мнозина. Един жлъчен чичко, дошъл за молитва от Петербург, каза, че отначало църковните началници дори забранили на вярващите да ходят в гората при стареца и се умилостивили чак когато Сисой пожертвал един милион за фабриката за икони. Е, неколцина други поклонници заявиха, че тази информация е злостна клевета и измислица, в резултат на което в трапезарията избухна малък скандал, който обаче скоро стихна — все пак настроението на присъстващите беше тържествено и благочинно.

Да слуша как за партньора му, когото Ника познаваше в съвсем друга светлина, говорят с трепет в гласа и благоговение, беше чудно. Наистина ли човек може да се промени чак до такава степен? Вярно е, че той доста отдавна бе започнал да се интересува от божественото и да губи вкус към предприемачеството. През последната година от светския живот партньорът му живееше в почти пълна изолация, двамата с Николас бяха престанали изобщо да се срещат. Но дистанцията между набожен бизнесмен и горски отшелник е прекалено голяма. Той беше толкова витален, така обичаше да хапне и

да пийне, а изведнъж — свят старец, при когото идват отдалеч за молитва и за помощ.

Е, на Николас една молитва нямаше да му навреди, но по-добре беше все пак да получи помощ. Някога, когато Сисой още не беше Сисой, той едва ли щеше да се моли, но със сигурност щеше да му помогне.

Точно в два и половина, ужасно развълнуван, Фандорин влезе в „пещерата“ — хубава спретната къщичка с бели перденца на прозорците.

Но се оказа, че е подранил. Одвешнатата двойка, която трябваше да дойде в два, още чакаше реда си — седеше в чакалнята, а през отворената врата на килията долиташе тихият, добре познат на Николас глас с лек кавказки акцент.

— ... Как „защо“? — учудено попита гласът. — Сякаш не знаеш защо живееш на тоя свят? Колко си ми смешна!

Дамата държеше визоновото си палто върху коленете, нервно мачкаше дантелената си кърпичка с монограм. Кимна на Фандорин като на познат и прошепна:

— Забавихме се. Жената пред нас много време остана.

— Шшт — изшътка мъжът ѝ, заслушан в разговора в килията.

Изразът на лицето му беше присмехулно изненадан, но по-скоро изненадан, отколкото присмехулен.

— Не знам, отче — потвърди унилият женски глас. — За какво съм се родила, за какво толкова години съм яла, спала, работила. Защо се омъжих, защо родих четири деца? На кого са изтрябвали, аз на кого съм изтрябвала? А защо съм дошла при вас да ви кажа. Една мисъл не ми дава мира. Като седемгодишна се разболях от туберкулоза. Все си мислех, че ще умра. Но случих на добри лекари и оцелях. А сега си мисля: защо ли оцелях? Ако тогава бях умряла, на всички щеше да им е по-добре и най-вече на мен. В мен няма никаква искра, никакъв талант. Никога не съм се радвала на живота, нито той на мен...

— Точно така — веднага се съгласи старецът. — Цял час разговарям с теб и виждам, че си инертна и глупава жена. Мрънкаш ли, мрънкаш, заради теб чак ме заболя зъбът под коронката. При положение, че все пак не си изживяла живота си напразно.

Поклонничката проточи вяло:

— Това го казвате от добрина, за да ме утешите.

— Не, раба Божия, не съм свикнал да движа въздуха за няма нищо, бекграундът ми не е такъв.

— Кое, кое?

— Биографията ми не е такава, че само да приказвам, разбра ли? Как ще си изживяла живота си напразно, щом си довела четири деца на този свят. Знаеш ли какво значи да имаш дете, неразумнице? Това е още един шанс да оправдаеш живота си. Печеливш билет от лотарията. Нищо че животът ти не е много розов, нищо че ти самата си празно същество, щом обаче си родила дете, всичко се променя. Разбра ли?

— Не, отче, не разбрах.

— Уф, че си глупава! — ядоса се Сисой. — На чист руски ти говоря: лотариен билет, разбра ли? Може Господ точно затова да те е спасил от туберкулозата, за да родиш дете — толкова необикновено, каквото не е имало никога преди. Може заради твоето дете целият Божи свят да стане по-добър! А ти имаш цели четири лотарийни билета и с всеки от тях можеш да спечелиш зелена карта, и то не за някаква си там Америка, а за рая!

— Заради децата ли? — усъмни се поклонничката. — Та най-големият ми син е в затвора, за трети път. Вторият, Сашка, не пожела да учи и сега е в казармата. Кръгъл глупак. Ами щерките близначки Оля и Ира? На тринайсет години са, а вече ходят нацапотени, шляят се из разни барчета. Не ща да ги видя.

Старецът се засмя:

— Нищо, че са нацапотени. То е, защото искат да намерят любовта. Какво лошо има? И че твоят Сашка е глупак, също няма значение. Може тепърва да поумнее, умът не е най-важното. И най-големия не го отписвай. Господ Бог прави много чудеса, на някой дори в затвора може да му просветлее. Виж какво, Наталия Волосюк, ще дойдеш при мен след десет години. Да ми разкажеш какво е станало с децата ти. И тогава вече ще си поговорим за смисъла на живота. Кеша, запиши я за 15 ноември 2011 година.

Чу се бързо щракане на клавиши и не повярвал на ушите си, Фандорин надникна през открехнатата врата. Компютър ли?

Точно така: в ъгъла на килията младеж с черно расо чаткаше по клавиатурата. Старецът и събеседничката му седяха до бюрото и

пomeжду им с червена лампичка светеше диктофон. Ника дори не се загледа в жената, интересувахе го старецът. Съдружникът му си беше пуснал гъста полупрошарена брада, вместо италиански костюм беше облечен с черна роба, но метаморфозата май се изчерпваше с това. Обилната плът на някогашния чревоугодник изобщо не беше измършавяла — все същите 125 килограма, пък и живите черни очи блестяха все така.

— Я, Николай Александрович! — възкликна старецът не с почуда, а с радост. — Браво! Аз се молих за вас, безбожника, но не съм се и надявал да дойдете.

— Значи да мина след десет години отче, така ли? — попита поклонничката и стана.

После се наведе, целуна отшелника по месестата ръка и излезе.

— Инокентий, знаеш ли кой е този? — обърна се старецът към своя помощник. — Това е човекът, който веднъж ми даде един правилен съвет, след което аз направих първата крачка в правилната посока. Пътят от десет хиляди ли започва с една крачка — така казват в Китай. Знаеш ли какво е „ли“?

— Знам, отче — с благ глас отговори очилатият Инокентий. — Мярка за дължина, равна на четири километра.

— Тоест четиридесет хиляди километра, дължината на екватора, следователно какво? Точно така, безкрайността — назидателно каза Сисой. Та такъв безценен съвет ми даде моят приятел Николай Александрович Фандорин.

Монахът хвърли към Ника благоговеен поглед и се поклони ниско.

Моментът беше идеален за започване на деловия разговор, но изведнъж през вратата надникна белокосият скептик:

— Един момент! Защо този милиционер ме прережда?

Трябваше да излезе. Толкова по-добре, Николас беше записан последен преди обедната почивка, така че нямаше да има кой да го подслушва. Седеше на пейката, чакаше и без да иска, слушаше.

— Свети отче, имам голям проблем — много жално каза жената. — Ужасна болест, съвременната медицина е безсилна. Болестта на Алцхаймер, чували ли сте? С други думи, старческо слабоумие.

— Знам, знам — изгъгна Сисой. — Като на Роналд Рейгън.

— Като на кого? — учуди се поклонничката.

Мъжът ѝ подсказа нервно:

— Бившия американски президент. Актьора от Холивуд. Той идва в Москва, не помниш ли, ходихме на приема. И там ти непрекъснато разглеждаше роклята на жена му.

— Не, забравила съм...

Последва пауза, прекъсвана от секнене и хлипания.

— Ох — изведнъж се сепна жената. — Извинявайте, отче, забравих да си сваля обещите! Тук нали не бива да съм с диаманти, защото мястото е свято! Ей сега ще ги сваля!

— Спокойно — рече Сисой. — Не са чак такива диаманти, че да пречат на светостта. По един-два карата, нали? Няма страшно. Ти, раба Божия, по-добре ми кажи за какво става дума, че трябва да ходя на обяд. Плътта ни е дадена от Бога и трябва да я пазим.

— Спаси ме, отче! Опитах всички средства на медицината! По три часа на ден слагам тия... такава, пред иконата! Жертвам пари, много. Склоних мъжа си да ме доведе тук. Чувала съм да разправят за вас чудеса! Аз съм само на шестдесет години, отче...

— Шестдесет и четири, забравила си — поправи я мъжът ѝ.

— Да, да, извинете, шестдесет и четири! И съм наследствено обременена — с майка ми беше същото. Последните ѝ години бяха чудовищни! Тя пееше детски песнички, по телевизията гледеше само анимация за Чебурашка и Мечо Пух. Не искам да се превръщам в идиотка! По-добре да посегна на живота си, отколкото да стана като нея!

Фандорин слушаше оплакванията на клетницата и по професионален навик мислеше какво ли да я посъветва. Не беше чак толкова лесно, а ето че Сисой изобщо не се затрудни.

— Не бива да посягаш на живота си, това е грях — строго каза той. — И през ум да не ти е минало. Животът затова ни е даден от Бога, за да го изживеем докрай, до старостта, такава, каквата е. А болестта на Алцхаймер е особена милост от Господа. През детските години душата ни постепенно се пробужда, свиква с тялото, а на стари години обратно — отвиква от него и се готви за сън. И то за какъв сън — който е всъщност истинското пробуждане. Виж какъв късмет е имала майка ти. Дори не е забелязала как е преминала от този живот в следващия. И с теб ще стане същото. Така че твоята участ е лека,

завидна. Какво лошо има да гледаш анимация? Ако ще му е тежко на някого, то ще е на твоите близки, които те обичат.

Чуха се бързи стъпки. От килията излезе белокосият. Лицето му трепереше и Николас разбра, че този човек наистина обича префърцунената си бабичка. Кой знае защо, но я обича.

— Хайде, Зина — каза мъжът. — Казах ти, че само си губим времето. Петстотин километра насам, още толкова обратно. Ще те заведе в Швейцария. Чел съм, че там са открили ново лекарство, „амилдетокс“ се нарича.

Жената безропотно се изправи и излезе, но лицето ѝ вече не беше разплакало, а замислено.

Белокосият обаче не можеше да се успокои. Жестикулирайки ядосано, каза на Сисой:

— Това са глупости, свети отче! Капитулация пред самия себе си и пред живота. Мен например, ако смъртта ме събори, ще е, както препускам в галоп, ще падна от седлото и край! Да ви покажа ли мускулите си? — той нави ръкава на кашмирения си пуловер и показа здравата си жилеста ръка. — От четиридесетгодишен, когато за първи път почувствах, че младостта си отива, започнах всяка сутрин да правя по един час гимнастика и задължително по четиридесет лицеви опори. Оттогава всяка година добавям по една лицева опора напук на старостта. Ето сега правя шестдесет и шест, а от първи януари ще започна по шестдесет и седем. Освен това вдигам щанги и зимно време моржувам. Да не мислите, че ми е лесно? Трудно ми е и с всеки изминал ден ми е все по-трудно. Някой ден по време на гимнастиката ще пукна от разрив на сърцето. И съм много доволен от това!

Сисой излезе от килията, преплел пръсти върху големия си корем.

— И тогава какво ще стане с жена ти? На кого освен на теб е изтрябвала тя? Кой ще се грижи за нея, кой ще ѝ пуска анимация? Така, че раб Божий, по-полека с лицевите опори. Е, да ви пази Господ и двамата.

Прекръсти се, повика с пръст Фандорин, сиреч, хайде, заповядай. И каза на помощника си:

— Кеша, иди да обядваш. И изключи диктофона, няма да ми трябва.

Когато съдружниците останаха сами, Сисой здраво притисна до меките си гърди своя гост и го попита тихо:

— Николай Александрович, знаете ли кое е най-трудното нещо в християнското учение? Да обичаш всички хора еднакво — било близки, било чужди. С това още не мога да се справя напълно. Грешен съм, Господи — той се прекръсти с покаяние. — Тоест научих се да обичам всички, но засега някои повече от други. Вас например. Да седнем да си поговорим като някога. Колко хубаво, че дойдохте! Тук всички идват да ми задават гатанки, а аз също имам въпроси. Кой освен вас да ми отговори?

Седнаха, помълчаха. Николас чакаше въпроса, Сисой се готвеше, подбираше думите си. Накрая започна:

— Какво си мислите, че като повярвах в Бога, веднага реших да се заселя в скита ли? И през ум не ми е минавало. Ако някой ми го беше казал, щях да си умра от смях. Отначало какво исках? Да правя по-малко зло и повече добро, само това. Да обичам всички хора дори не съм планирал, честна дума. Защото едно време живеех по друг закон. Помня, че когато бях на седем години, брат ми, който е по-голям, ми каза: „Щом си мъж, не се оставяй да те...“ Не, не мога да я кажа тая дума, отшелник съм все пак. Не се оставяй да те познаят, ако трябва да го кажем по библейски. Ти, един вид, ги познай. Такъв ми беше едно време законът, докато не повярвах в Бога. А да познаеш и да обикнеш са две коренно различни неща. И се оказа, че няма нужда да познаваш никого. Трябва да го обичаш! Толкова, нищо повече.

— „All you need is love“? — кимна Николас. — Когато бях малък, тази песен звучеше от всяко радио. Помня, че я слушах и си мислех: колко свежо, колко просто и колко вярно. Колко малко ни трябва — само да се отнасяме един към друг с любов, как не го разбират хората? Но после, когато пораснах, разбрах, че няма нищо свежо. Хората винаги са се делили на едни, които казват: обичай останалите, дори да не са ти направили нищо добро, и други, които твърдят: не се оставяй да те... И това още не е най-тъжното, защото като казват така, веднага разбираш кой е добър и кой — лош. А колко случаи има в историята, когато любов са проповядвали лошите? И са учили всички на любов, и са ги карали да обичат насила, и са убивали онези, които не искат да обичат или обичат неправилно?

— Ох, защо да си говорим за тях? — отегчено махна с ръка Сисой. — Каква любов, щом не съжеляваш хората? Ето, аз се затрих заради жалостта си. Отначало чувствам, че ми е жал за всички познати: нещастните, защото са нещастни, щастливите защото щастието им все някога ще свърши. Нататък — все по-зле. Започнах да съжелявам бизнесмените, с които работех. Въртя ги на пръста си, правя ги на будали, но го няма предишния кеф. Жал ми е. И тогава се оттеглих от мениджмънта и създадох тръста. Не че ме беше страх да фалирам, стана ми мъчно за хората, които работят за мен. Къде ще идат, как ще си вадят хляба? И стана тя една. Жал ми е за бедните, жал ми е за болните, жал ми е за децата, жал ми е за старците, жал ми е за жителите на черна Африка... И то не сега за едно, утре за друго, а непрекъснато. Тогавя реших да отида на някое тихо място и да ми е мъчно за човечеството от сутрин до вечер с почивка само нощно време, докато спя. В интерес на истината сега и нощем ми е мъчно — такива са ми сънищата. После гледам, човечеството не ми стига. Започнах да съжелявам и животните. Защо, мисля си, ги колим, защо им дерем кожата? Грехота е. И спрях да ям месо. А помните ли как едно време обичах шашлик, сациви^[1]? Риби също не мога да ям. Само като си представя как си плуват такива едни безмълвни, ококорени, мърдат устни и изведнъж някой им мята мрежата и хоп — на палубата, където те се задушават... Брр! — старецът потръпна и изведнъж попита с тревога: — Николай Александрович, тук в интернет прочетох, че растенията също усещат болка, че също могат да обичат или да мразят. Към един градинар протягат листенца, а от друг се дърпат. Как мислите, дали е истина?

— Не знам.

— Ако е вярно, край с мен — тъжно каза Сисой. — Ще умра от глад. Щом усетя, че ми е жал за зелето и морковите, отписан съм. Ех, Николай Александрович, Доброто е опасно нещо, ако към него се пристрасти някой, дето няма спирачки, като мен. Вие сте друг, имате мярка във всичко.

Тия думи, които изобщо не се сториха на Фандорин комплимент, бяха изречени с респект и дори май със завист. Впрочем старецът тутакси се разведри и се усмихна.

— Нищо, Господ е милостив, няма да ме остави да умра от глад. Ще ям диетичен йогурт и синтетични белтъчини. Житото също какво

да го жаля, бездруго ще окапе. Плодовете, които не са откъснати от клона, а са капнали сами, също вършат работа. Те дори са по-вкусни... Е, поговорих си с вас и ми олекна на душата. А сега вие ми кажете защо сте дошли.

И Николас му разправи за какво е дошъл — цялата истина, без да крие нищичко.

— Ако има някой, който да може да ми помогне, това сте само вие — с тия думи завърши готическата си новела.

Сисой свъси вежди и дълго не продума. После шляпна с пухкавата си десница по масата, изруга на грузински и изведнъж от свят отшелник се превърна в предишния пират.

— Шени деда^[2]! Едно време щях да реша проблема ви много лесно. Щях да науча кой ви преследва. Ако е сериозен човек, щях да разнищя положението. Ако е несериозен, щях да го възложя на отдела си по сигурността. Помните ли ги какви орли бяха? Няма ги вече. Уволних ги и им платих компенсация. Сега работят за други хора. Само Гиви остана при мен. Къде ли не го каниха, какви ли не пари му предлагаша, но той отказа. Тук при мен служи като домакин. Без дори да вярва в Бога. Във всеки случай поне той така си мисли. Бих ви го дал назаем, Гиви и сам може много неща. Но няма да дойде, няма да иска да ме остави...

— Но нали останалите ви структури са непокътнати! Бизнесът продължава! Значи и връзките ви са останали!

— Какви връзки? — разпери ръце бившият олигарх. — Нали ви казах, тръстът управлява всичко. Аз дори нямам никакви пари. Половината от доходите ми отиват за благотворителност, другата половина — за жена ми и дъщеря ми. Е, жена ми е курва, разбира се, прости ми Господи за лошата дума (старецът се прекръсти), но какво е виновна, че такава се е родила. То и в Писанието е казано: „И рече Господ на Осия: иди и вземи си жена блудница и деца на блуда; защото твърде много блудства, след като отстъпи от Господа.“ Не е по силите ми да ви предпазя от суетния свят. Оттеглил съм се от него, Николай Александрович. Напълно и безвъзвратно.

— Значи няма спасение?

Николас пребледня. Нима и последната му надежда рухна? Нима дългото му пътуване от Москва е било напразно губене на време?

— Спасение, раб Божи, винаги има — назидателно отвърна Сисой, превръщайки се отново в свети старец. — Аз не мога да те предпазя от злото в света, но тук, на този остров на благодатта, няма проблеми. Вземи Алтън, вземи децата и си построй къщичка, ще ти помогна. Живот ще си живеете. Тук никой няма да ви закача.

Ника за миг примижа, като си представи горската идилия. Картината, която му се обрисова, беше следната: той с препасана риза, с брадва в ръцете дяла греда; Геля и Ераст, двамата с лапти, носят кошнички с горски ягоди; а ей го и главният редактор на вестник „Ерос“ със забрадка и кобилица през рамо.

— Не, няма да стане — каза на глас. — Алтън няма да може да живее тук.

— Нищо че е мохамеданка — криво го разбра старецът. — Бог е един, а останалото са формалности.

Докато се връщаше към железопътната линия, Фандорин си мислеше за предстоящия разговор с жена си. Много е вероятно тя да не пожелае да говори с напусналия я мъж. Няма смисъл да се надява, че Валя е успял да смени бележката в пощенската кутия. Най-вероятно е асистентът му вече да се занимава със счупения си нос някъде през девет царства в десето, спешно евакуиран от Мамона колкото може подалеч от неприятностите.

Следователно Алтън знае само, че мъжът ѝ ни в клин, ни в ръкав изведнъж се е отегчил от семейния живот и е решил да си поживее в самота. Страшно беше да си помисли колко ли е ядосана сега. А дори не можеше да ѝ се обади, телефонът сигурно се подслушваше.

Трябваше да намери начин да я издебне на някоя безопасно място. Е, тя отначало ще му се скара. Може дори да го удари — имало е такива прецеденти. Но после, когато той най-сетне ѝ разкаже за сполетялото го нещастие, двамата ще вземат някакво решение.

Какво обаче?

Към предишния живот, който сега му изглеждаше като изгубен рай, не можеше да има връщане. Значи изходът е само един — бягството.

Дали Алтън щеше да се съгласи да избяга с него, като зареже дома, работата, родния си град?

Кой знае.

А дори и да поиска, къде щяха да избягат? В чужбина? Как го беше казал храбрият капитан Волков? „Заради своя човек бандюгите със сигурност ще ти видят сметката, знам ги аз. И за Австралия да заминеш, пак ще те пипнат.“

Излиза, че тук, в гората, под закрилата на мъдрия Сисой, е по-сигурно. На никой бандит и през ум няма да му мине.

Защо не? Всичко най-важно, от което е изграден животът, тук го има. Алтън ще гледа децата, той ще стане асистент на Сисой, общо взето и двамата се занимават с една и съща работа — помагат на хора, на които им е трудно.

Който от поклонниците има нужда от духовно наставление или молитва, ще отива при стареца. На когото му е достатъчен практичен съвет — при Николас.

И ще водят обикновен, ясен, добър живот. Като Пол и Виржини.

Отзад изшумоляха гуми, изскърцаха спирачки. Долнопробните звуци на цивилизацията върнаха Николас към реалността.

До пешеходеца спря голям автомобил с тъмни стъкла. Фандорин не успя да се уплаши, защото едното от тях се спусна — зад волана, слава Богу, седеше жена. Млада, стилна и много, много хубава, това се виждаше дори независимо от факта, че половината ѝ лице беше скрито от огромни лилави очила.

— Извинете, оттук ли сте? — попита Венера и погали пухкавата си яка от сребърна лисица.

Странно, но Фандорин имаше чувството, че вече е виждал някъде тази хубавица.

Може би на картината на Крамской? Същият студен ден, искрящата сребриста лисича кожа и прекрасната непозната с надменен, взискателен поглед.

Той тръсна глава да пропъди видението. Сигурно е някоя поклонничка. Вероятно и нея я е сполетяло нещастие, от каквито, уви, не спасяват нито хубостта, нито богатството.

— Бих искала да се ориентирам къде съм — безпомощно се усмихна красавицата. — Аз съм пълен топографски идиот. Не знам дори в каква посока се движа. Имам карта, но се обърквам в нея. Можете ли да погледнете?

Николас също се усмихна с неизменната мъжка усмивка, която означава горе-долу следното: о, модерни господарки на живота, колко бързо губите увереност и апломб щом се сблъскате с някой не женски атрибут — път, карта, пространство.

Нима можеше да откаже на една толкова невинна и донякъде дори ласкаеща го молба?

Той отвори вратата, седна на пружиниращата кожена седалка:

— Къде е картата ви?

И усети неволното убождане на разочарованието: отзад седеше още някой (дори май двама). Не му беше удобно да ги разглежда, а и в колата хич не беше светло заради потъмнените стъкла.

Жената натисна някакво копче. Полуобърнатата към спътниците си, тя каза, явно продължавайки прекъснатия разговор:

— Учете се да работите интелигентно, момчета. Без юмруци и пукотевица.

Странните думи все пак накараха Николас да погледне седналите отзад.

Единият от тях докачено отвърна със страшно познат глас:

— Да бе, без пукотевица. А кой ликвидира ченгето?

Този глас Ника беше чувал вече три пъти: пред нощния клуб, после на вилата и в милиционерската лада, от тъмното. Главният бандит! А до него седеше другият неприятен познат — Чипоносия. Фандорин дръпна ръчката на вратата, но тя не се отвори. Колата пое напред — меко, но толкова мощно, че само след няколко секунди стрелката на спидометъра показваше 100, но не спря дотам, а продължи и повече не падна под 160 дори по завоите.

— Колко сте ми омръзнали, прекрасни сър — каза лудата шофьорка, шмугвайки се в процепа между два тира и същевременно палейки тънка черна цигара. — Караме след вас чак от Москва, много ни беше интересно закъде сте се запътили. Пък вие сте тръгнали да се молите.

Издуха струйка ароматен дим и изскочи в насрещното платно. Летящия право срещу нея бензиновоз отчаяно наду клаксона, но по някакво чудо сблъсък не последва — Фандорин само изохка.

— Докато се мъкнех след вашия влак, ми посъбраха информация както в Москва, така и в Англия. Все не можех да повярвам, мислех, че

не съм копнала достатъчно дълбоко. Но се убедих, че сте баничка без плънка.

Задръстването остана назад, сега нищо не пречеше на слаломистката да кара, както ѝ харесва. Ако някой беше казал на Фандорин, че по неугледното шосе от областен мащаб може да се кара с двеста километра в час, той нямаше да му повярва за нищо на света. Магистърът гледаше като омагьосан бясно размотаващата се сива лента на пътя и в главата му отекуваше: сега някоя дупка и край...

— Е, добре, вече знаете, че не представлявам опасност за вас — каза той и преглътна. — Тогава защо трябва да ме отвличате? Защо просто не ме убиете и готово. Защото бездруго ще ме убиете заради вашия червенокос.

— Това, че ликвидирахте момчето ми, е само половината проблем. Лошото е, че изгубих за вас толкова време. А една моя надница е по-голяма, отколкото... — тя се запъна и небрежно махна с пуретата си. — Ако извадим всичките ви вътрешни органи и ги продадем за пресаждане на разни престарели петролни шейхове, пак ще струва по-малко.

Метафората беше толкова силна, че Николас за миг откъсна поглед от шосето.

— Нищо не ни струва да ви ликвидираме — с раздражение продължи хубавицата. — Достатъчно е да ви изхвърля през вратата, да се размажете по асфалта и край...

Тя рязко свали очилата си, метна ги на таблото и Фандорин за първи път видя лицето ѝ.

Наистина беше виждал жената и преди и „Непознатата“ на Крамской нямаше нищо общо с нея. Как може да не познае гласа ѝ? Е, да, тогава музиката „дънеша“, пък и тя не говореше ядно и отсечено, а проточено и придихателно...

Съблазнителката от „Холестерин“ — това беше тя. Така че логиката на събитията се изясняваше. Тази ловджийка на черепи най-напред се опита да примами Николас в капана чрез женски магии. Като не успя, се е обадила на главорезите, които са го чакали отвън. Пък и пред гаража на гара Лепьошкино, преди да загине Волков, от пристигналия джип излезе пак тя, нямаше никакво съмнение.

Изведнъж на готвещия се да умре магистър му хрумна една чудесна идея: да хване с две ръце волана и да го завърти към себе си

така, че бясно препускащият автомобил да полети по стръмното. Пък после нека Господ да решава всички пътници ли да си прибере за разпит или да стори чудо и да остави някой от тях.

От тази налудничава мисъл страхът му попремина.

— Всъщност не — замислено изрече Венера. — Да ви ликвидираме би означавало да прехвърлим изгубеното време към неоправданите разходи, а аз не съм свикнала да го правя.

Тя така дълго и преценяващо се загледа в Николас, че той отново изтръпна. Гледай си пътя, психопатке, караш със сто и деветдесет!

— Ще си отработите дълга, пък после ще видим — без дори да обърне глава, Венера само леко завъртя волана и заобиколи една не много широка, но доста дълбока дупка. — Дължите ми следното. Първо, четири мои надници. Второ, застреляхте един от помощниците ми. Е, и трето, заради вас гушна букета един капитан от МУР, а това са излишни главоболия. Натрупаната сума е сериозна.

— Каква? — сепна се Фандорин, обнадежден от преминаването към счетоводен език. — Аз не съм богат, но ако се разберем за разсрочено плащане...

Жестоката богиня се изсмя кратко и ядно:

— Заради вас се изложих пред клиента. Пострада репутацията ми, а в професията, с която се занимавам, репутацията е най-важното нещо. Подобни щети не се изкупват с пари. Дължите ми живота си, Ника.

От устата на страшната жена това домашно обръщение прозвуча така ужасно, че Фандорин трепна. А тя изведнъж се усмихна и взе да кима на някакви свои мисли. После измърмори:

— Точно така... Умно момиче.

Сякаш у господарката на съдбата му в движение се зараждаше някакъв план.

Фандорин започна нервно да се върти на мястото си и се огледа назад — двамата пистолероси седяха неподвижно. Чипоносия равнодушно гледаше през прозореца, а втория, от когото Ника преди така се страхуваше, в сравнение с безмилостната Венера му се видя не чак толкова страшен. Най-малкото в очите на бандита имаше нещо човешко, едва ли не съчувствено. И си помисли: представителките на нежния пол, разбира се общо взето са по-добри от мъжете — по-меки,

по-добродушни, по-милосърдни, но ако една жена е изчадие на ада, тя ще сложи в джоба си който и да е злодей.

— Мират търси гувернантка за своята Пепеляшка — каза изчадието с тон, сякаш говореше за някакви общи познати.

— Моля? — изненада се Николас.

Тя продължи, без да обръща внимание на въпроса му, и стана ясно, че това не е покана за диалог, а мислене на глас.

— Двуетичен англичанин, а на това отгоре истински баронет. Инга ще бъде във възторг. Никой няма такъв гувернант, всичките ѝ приятелки ще се спукат от завист. Чрез кого ли да подхвърлим насочването, така че да не се досети? Чрез агенцията, какво по-лесно? Тя нали е дала заявка. Елементарно! Така решаваме, Фандорин, ще станете гувернант.

— Аз? Гувернант? — изломоти той, защото очакваше всичко друго, може би дори заповед да извърши убийство, само не и такава мирна задача. — Но къде?

— В семейството на един богат чичко. Ще учите обожаемата му щерка на английски и светски маниери. Нали сте джентълмен? — засмя се тя.

— И какво друго трябва да правя там? — попита Николас, опитвайки се да проумее къде е капанът.

Усмивката не изчезна от лицето ѝ, но гласът стана твърд.

— Всичко, което ви кажа. Ако ти заповядам, някоя нощ ще се вмъкнеш в спалнята на Мират и ще му прегризеш гърлото. Ако ти заповядам, ще чукаш болонката на Инга. Ясно ли ти е?

Преходът към пряка агресия и грубост бе тъй внезапен, че Ника се дръпна.

— Вижте какво, как ви е името...

— Да речем, Жана — отговори тя и отново се засмя на нещо.

— Вижте какво, Жана, аз не съм ви зомби и няма да правя нищо, което противоречи на принципите ми. По-добре още сега ме изхвърлете от колата.

— Не искате да чукате кучето — резюмира тя. — И не желаете да прегризвате гърлото на непознат чичо. Такива са ви принципите. Много добре ви разбирам. Разбира се, по-добре да сте изхвърлен от колата. Но това не е най-ужасното, което може да се случи на някого. Особено ако човек е толкова примерен баща на семейство... И със

същия равен тон заповяда: — Макс, я хвани господин Фандорин, че току-виж посегнал към волана.

Мъжът отзад (същият, в чийто поглед на Николас му се стори, че е видял съчувствие) лесно и уверено пое магистъра в стоманената си хватка.

— Няма да ви убивам — продължи Жана. — Живейте си живота. Но така или иначе, ще трябва да си платите дълга. Съгласна съм да взема което и да е от очарователните ви близначета. Вие кое обичате повече — Ерастик или Ангелиночка? Аз не съм звяр, и едното ми стига. Изберете си сам.

Николас се загърчи и захърка, копнеещ само за едно — по-скоро да се събуди. Чак сега му стана ясно, че всички безумни събития от последните дни са кошмарен сън и че виновен за всичко е смахнатият посетител, който се нарече съдия. Той бе подхванал разговор за зложниците и за чудовищния избор между собствените деца. И ето на, засънува го.

Но това беше самозалъгване, разбира се, защитна реакция на разклатена психика. В следващата секунда Ника вече не мислеше за събуждане — с него се беше случило нещо странно, напълно необяснимо.

Той изведнъж видя всичко, което става, отвън, отстрани. Шосето, препускащата по него кола, в колата — един човек, когото са стиснали за гърлото. Беше мъчително да наблюдава тази сцена. Но после той видя същата тази кола отгоре — отначало в естествена големина, после, колкото повече точката на наблюдение се издигаше по-нагоре и по-нагоре, колата ставаше все по-малка, превърна се в бръмбар, в буболечка, в миниатюрна точка. Светът не беше единен — те бяха два: голям и малък. В малкия ставаше нещастие, а големият запазваше своето величие и равновесие. И му се мярна необяснимата мисъл: мога всичко да обърна. По силите ми е да възстановя хармонията в малкия свят, но тогава няма да го има големия. Незнайно защо тази налудничавя хипотеза, че големия свят няма да го има, се стори на Фандорин напълно непоносима.

— Не — изхриптя Николас.

— Не ли? — учуди се Жана, но веднага си го обясни. — А, имате проблеми е въображението. О! Колко навреме. Ей сега ще ви демонстрирам.

Неразбран, какво има предвид, Николас проследи погледа ѝ.

Откакто бе започнало това кошмарно пътуване, колата за първи път беше спряла — тъкмо бяха стигнали до един железопътен прелез. Пред тях с тътен прелиташе влак. Пред бариерата нямаше други автомобили, спряло беше само едно русо селско момче, което държеше за кормилото прекалено голям за него велосипед. То с любопитство зяпаше луксозната кола, взираше се в тъмните стъкла, за да се позабавлява, направи физиономия на собственото си отражение и се засмя. До ухото на Николас железният Макс изхъмка — дриплъто го беше развеселил.

После се чу сигналът, бариерата се вдигна и момчето, въртейки мършавия си задник, подкара напред. На гърба му подскачаше раница с пъстри етикети.

— Гледайте внимателно — каза Жана и потегли.

Нататък всичко стана за един безкраен, спрял във времето миг.

Като видя, че бронята на засилващия се джип се цели право в задното колело на велосипеда, Николас извика и се дръпна напред. Макс също изохка, но не го пусна, само дето, сигурно без да иска, леко охлаби хватката си. Този луфт от два-три сантиметра беше достатъчен, за да може Фандорин с отчаян напън да стигне до волана.

Носът на колата кривна наляво, съвсем леко закачи велосипедната гума. Но малкият ездач изхвърча в канавката.

Тогава телохранителят окончателно пусна Николас, двамата се обърнаха и видяха, че момчето седи на земята до падналия велосипед, размахва след джипа юмрук и гневно разтваря уста. Слава Богу, беше живо!

Чипоносия също се обърна, а после отново невъзмутимо зае предишната си поза. Макс само леко врътна брадичка и миглите му трепнаха, а когато отново хвана пленника си за шията, го държеше по-свободно от преди.

— Точно същото ще направя с вашия шишко Ераст — поясни Жана. — Само че няма да има кой да отклони волана. Добре ли ви го демонстрирах? Не? Тогава ще го изпълня на бис. В тая глуха провинция мога да изпогазя цялото население и никой няма да си мръдне пръста.

Напред, придържайки се по-близо до дясната страна на пътя, караше цяло ято малки велосипедисти. Сигурно наблизко имаше

училище.

— Дръж го здраво — нареди Жана и се засили.

Макс преглътна, но изпълни заповедта.

И пред Николас изникна същото видение, само че в обратна последователност. Отначало видя отгоре мръсния бинт на шосето, по което чевръсто пълзеше една тлъста, лъскава муха. Зумът увеличи и мухата се превърна в автомобил. Той започна да се вижда отвътре: четиримата души, изкривеното лице на самия Ника. А после светът се сви до размерите на тялото му и стана ясно, че малкият свят с малобройното му население — Алтън, Геля, Ераст — много по-важен от големия. Без големия свят можеше да се живее, без малкия — не.

И Фандорин бързо каза:

— Да. Да.

— А така — усмихна се Жана. — Безсмислено е да ми дрънкате за принципи. Човек, който не е готов да жертва всичко в името на принципите си, няма право да казва „не“.

Тя изпълни своята част от сделката — част от секундата преди да блъсне последния от малките велосипедисти, леко завъртя волана.

Кратък миг на облекчение в редицата от връхлитащи се един друг кошмари — това е истинското щастие, изведнъж разбра Николас. И през следващите няколко секунди беше истински щастлив — доколкото човек изобщо може да бъде щастлив.

[1] Гозба с орехов сос. — Б.ред. ↑

[2] Мамка му (груз.). — Б.пр. ↑

ГЛАВА ЧЕТИРИНАЙСЕТА

НЕУСПЕШНА ПРЕДПАЗЛИВОСТ

— Имате късмет, че бързам! — извика колежкият съветник, явно изгубил търпение. — У нас в Новгород с грубияните се постъпва просто. Сега ще извикам полицаите, ще ви замъкнат в участъка и ще ви ударят петдесет тояги. Хич няма да ги спре, че сте с редингот.

— Заплашвате ме с бой, така ли? — недоверчиво попита Фондорин. — Е, това е вече прекалено.

Чуха се два звука: единият кратък и хрущящ, другият по-провлачен, сякаш нещо тежко падна и се търколи.

Капакът на проклетия сандък се отвори и две силни ръце извадиха Митя от капана.

— Дмитрий, добре ли си? — с тревога попита Данила и набързо опипа освобождения пленник.

Той измуча утвърдително, още не извадил от устата си кърпата. А когато я извади, посочи неподвижно проснатото тяло:

— Убихте ли го?

Фондорин с укор разпери ръце:

— Нали знаеш, че съм убеден противник на преднамереното убийство. Не, отново приложих английската наука, но не на боя с тояги, а с юмруци. Тя се нарича „боксинг“ и е много по-хуманна от приетото у нас фехтуване с прободни оръжия.

С тия думи той преобърна лежащия чиновник и кратко, мощно го ритна в слабините. Митя чак изпищя и приклезна — брат му Ендимион веднъж го беше ритнал така между бедрата, и то не с всичка сила, а леко и с коляно. Как заболя само — ужас.

— Защо го направихте?

— За негово добро — Данила прегърна Митя за раменете и го поведе обратно към хотела. — Виж, Митя, на света има разни изверги, в които се разпалва похот към малки деца. След като изчезна синът ми, имам особено отношение към тях, макар да разбирам, че от медицинска гледна точка те изобщо не са изверги, ами болни хора. С

един кратък удар извърших хуманна хирургична операция, помогнах на този господин да се отърве от плътските щения и да се върне в редиците на цивилизованото общество. При това операцията мина без никаква болка, защото, както можа да видиш, твоят тиранин беше в безсъзнание.

В коридора допълни още:

— Приятелю, не се разстройвай заради това безобразно произшествие. На света има много тъмни неща, но има и доста светли. И още нещо. Хайде да не разказваме за този малък случай на Павлина Аникитишна, нейното сърце е прекалено чувствително. Разбрахме ли се?

— Разбрахме се.

— Но ти цял трепериш. Толкова ли ти е студено? Нали си с шапка и кожухче.

Митя трепереше не от студ, а от преживяния страх, но как би могъл да обясни това на човек, който дори вече побелял, май така и не е разбрал значението на тая дума? Колко ли е хубаво да си живееш и от нищо да не те е страх! Ама съвсем от нищичко. Дали това се научава или е дар от природата?

— На години си лъвче, но по ум и сърце си истински лъв — каза Данила. — Ако не беше блъскал и мучал, щях да повярвам на този хитър безумец и щях да го оставя да си замине.

Аз да съм храбър? Аз да съм лъв? Митя спря да трепери и се замисли колко голяма е разликата между това, което си в действителност, и това, което виждат в теб другите. Ето, стръвникът Сизов го беше нарекъл кутре. Защо? Какво е съзряла болната му фантазия в едно седемгодишно момче? Колко ли е интересно да надникнеш в някой мозък, помрачен от заболяване!

— Разреши ми да те попитам — прекъсна мислите му Фондорин. — Защо разговаряш толкова странно с госпожа Хавронска? Сигурно си има някаква особена причина?

Митя се поколеба дали да му каже цялата истина — за коварния италианец, за отровата, за живота в Едем и изгонването от него?

— Съмняваш ли се? Тогава по-добре не ми казвай, виждам, че имаш някаква тайна. Няма нужда да ми я разкриваш само защото си ми признателен. Данила Фондорин е любознателен, но не е любопитен. Я по-добре да решим как да опазим от хищните зверове

дамата, която ни се е доверила. Веднъж ти вече я спаси — допълни той, великодушно отстъпвайки собствената си заслуга на Митя, — затова нека докараме работата докрай. Павлина Аникитишна няма да я оставят на мира, в това можеш да си сигурен. Пътят до Москва е още дълъг, пълен с пустинни местности. Не го казах пред графинята, но едва ли случайните спътници ще я запазят от преследвачите.

— Така е, Пикин няма да се стресне от свидетели — Митя погледна към външната врата навън. — Най-напред трябва колкото може по-бързо да заминем. Нали чухте, че оперираният командва градската полиция? Когато той дойде в съзнание, гневът му ще се насочи срещу нас.

Фондорин въздъхна.

— О, нещастна Русия! Защо опазването на закона в нея винаги се поверява не на някой агнец, а на хищните вълци? А за тоя човек не се притеснявай. Когато се съвземе след получения удар, ще има върху какво да си помисли и с какво да се позанимае.

— ... Затова с Дмитрий стигнахме до извода, че най-добре е да се разделим.

Така завърши Данила обръщението си към Павлина — кратко и доста убедително.

Само че нямаше смисъл да намесва Дмитрий. Впрочем Хавронска прие последното за шега, призвана да разведри мрачния смисъл на казаното, и леко се усмихна, но само за миг.

— Вие ни напускате, добри ми покровителю? — тъжно попита тя и побърза да се оправдае: — Не, не, не роптая и не ви съдя. И без това ви подложих на прекалено голяма заплаха. Благодаря ви за всичко, Данила Ларионович. Ние с Митюша имаме карета, имаме кочияш. Ще стигнем сами до Москва. Бог е милостив, той не оставя слабите.

Фондорин прехапа устни, сякаш обиден от думите ѝ, но реши да не разубеждава Павлина. Вместо това каза хладно:

— Заблуждавате се, графиньо. И по трите точки. Няма да имате нито карета, нито кочияш, нито момче. Вземам ги аз.

— Но как? — измънка тя. — Нищо не разбирам!

— Каретата ви е добре известна на вашите преследвачи, по нея те могат много лесно да ви проследят. Няма да имате нужда от наетия кочияш, ще разполагате с друг. Колкото до Дмитрий, той ще дойде с мен.

— Продължавам да не разбирам...

— Какво има да разбирате! Аз ще потегля с вашата карета. Ще седна до прозореца, ще си облека вашата наметка, ще си сложа качулката. Казачето ще седне на капрата при кочияша, за да се вижда. Никой няма да се сети, че ви няма в каретата. На преследвачите ви ще им кажат, че сте продължили по Московския тракт.

— А аз къде ще бъда? — Павлина замига с дългите си мигли.

— Сега ще ви кача на една обикновена шейна и ще ви изпратя при добрия си познат, за когото вече съм ви споменавал. Ето ви писмото, в което го моля да ви изпроводи по обиколния път за Москва, придружавана от верен слуга. Модест ще изпълни всичко най-точно, той е много свестен човек и мой брат.

— Роден брат? — графинята беше като в мъгла.

— Духовен брат, а това е повече от роден.

— Но... но гневът на тия лоши хора ще се обърне срещу вас, когато открият измамата!

— Нека това не ви притеснява.

— Как да не ме притеснява?! — премина тя от притеснение към яд. — Данила Ларионович, да не мислите че съм способна да зарежа детенцето си и да го оставя в ръцете на Пикин? Пък и вашата съдба също не ми е безразлична. Не, не, планът ви категорично не ми харесва! По-добре да оставим каретата тук и да се възползваме от великодушната помощ на приятеля ви. Ще тръгнем заедно по обиколния път!

Павлина скочи рязко и се хвърли към Фондорин с умоляващо вдигнати ръце. Очите ѝ блеснаха от сълзи.

Насядалите в залата наблюдаваха сцената е любопитство. Митя си помисли: ама че ги забавляваме днес, същинска пантомима.

— Много ви моля! — прошепна графинята и изведнъж падна на колене.

Данила внимателно я погали по косата.

— Мила Павлина Аникитишна, трябва да насочим потерята по лъжлива следа. И не се тревожете за нас. Ние с Дмитрий не

представяваме интерес за никого. Ще ни настигнат, ще видят, че сме се маскирали, и ще ни пуснат. За какво са им един старец и едно дете? А ако вие и момчето тръгнете със своята карета, непременно ще ви настигнат и ще ви отвлекат. Тогава каква ли участ очаква и вас, и клетия мъник?

Златоустът изрече последните думи особено изразително и намигна на Митя: „Какво ще кажеш за това «мъник»?“

Хавронска бавно се изправи.

— Прав сте, господине... Но ми обещавайте, че ще ми докарате Митюнечка в Москва, аз така обикнах този глупчо! — и допълни тихо. — И вас, Данила Ларионович, също ще ви чакам...

Потеглиха от „Посадник“ по най-явен начин. Митя седеше на капрата до кочияша, Данила се беше облегал на прозореца, прикрил лице, и си вееше с бяла кърпичка, уж му е задушно, макар през нощта да беше застудяло. На стълбите стояха двама от хотелската прислуга и зяпаха. Щом дойдеше потерята, щяха да кажат, че търсената дама е заминала заедно е казачето си по посока към Московската застава. А истинската госпожа Хавронска в това време се измъкна през задната врата, незабелязана от никого.

После Митя се прехвърли в каретата. Препуснаха по снега и оставиха стария град Новгород да зъзне под жълтата луна и да чака изгрева.

Фондорин сякаш не беше на себе си. Да спеше — не спеше, но не продумваше и отговаряше дори на най-съблазнителните въпроси — като например дали на Луната има фауна или какъв е химичният състав на етера — само с хъмкане.

А когато Митя окончателно се отказа да заговаря спътника си на научна тема и започна да клюма, Данила изведнъж поде:

— Това е в кръвта им — разпалено каза той, сякаш продължавайки някакъв дълъг и разгорещен спор. — Дори при най-добрите! И те не са виновни за това, както не е виновно за жестокостта си някое коте, което се забавлява с мишката, която е хванало! Както невинна е розата, излъчваща омаен мирис! Та и те примамват, следвайки гласа на инстинкта си, пораждат химери и неосъществими мечти!

— Кои „те“? — поинтересува се Митя, изчакал паузата.

— Жените, кои... Ах, приятелю, то дори не опира до тях, а до самия теб. Все очакваш тая напаст да те остави, надяваш се, че с белите коси ще дойде и блаженото успокоение и яснотата на разума. Уви, годините минават, но нищо не се променя. „Ще ви чакам“ каза тя с онзи особен тон, с който могат да говорят само прекрасните жени. Можеш да не ме убеждаваш, знам си, че не е имала предвид нищо такова, което бих искал да си въобразя. Любезност и нищо повече! Коя е тя и кой съм аз? Достатъчно е да се погледна в огледалото! О, как завиждам на господин Сизов, че сега лежи в леглото си и се ядосва на метаморфозата, която го е споходила. Той трябва да ми е благодарен, че завинаги съм го отървал от проклетото бреме на чувствеността!

Митя слушаше оплакването на по-големия си приятел много внимателно, но смисълът на думите, които уж разбираше, му се изплъзваше. Последната забележка обаче беше интересна.

— Отървали сте го от неговата чувственост, като сте го ударили в слабините? Нима центърът, отговарящ за чувствата, се намира точно там? — живо попита Митридат и внимателно се попипа по мястото.

— Когато човек разговаря с теб, забравя, че си още дете, па макар и доста начетено.

Извърна се и повече не пожела да споделя мислите си.

Много му здраве. Митя вдигна яката си, доближи се до печката и спа чак до Крестци, където смениха конете на графинята с пощенски. Те може и да не бяха толкова добри, но пък бяха отпочинали.

Хапнаха малко варени картофи, полети с дървено масло, и продължиха пътя си.

Сега заспа Данила, а Митя се загледа през прозореца в белия зимен свят, тук-там с черните петна на разхвърляните селца, и се замисли за страната Русия.

Какво е това Русия?

Тоест, може разбира се да отговори просто, без да задълбава: петнайсет милиона квадратни версти низини и планини, където живеят трийсет милиона души, а сега, след присъединяването на Полша — трийсет и пет. Че е така, така е, но кое е общото между този огромен брой хора? Защо всички те заедно се наричат „Русия“?

Защото говорят на един език ли? Не.

Имат една вяра? Също не.

Или са помислили, помислили и са се разбрали: хайде да живеем заедно? Пак не.

Може да имат общ спомен за това какво е било в миналото? Нищо подобно. До вчера днешните съграждани са се сражавали помежду си и всеки си спомня за тези предишни сблъсъци по свой начин. За руснаците са лоши татарите и поляците, а за тях пък сигурно е обратно.

Тогава кое свързва всички ни?

Първият отговор, който му хрумна, беше следният: Русия е волята, наричана държавна власт, и всичко се крепи върху нея.

И тогава го достраша, защото Митридат беше виждал властта отблизо и знаеше какво представлява тя: една дебела баба, която обича Платон Зуров, страхува се от якобинците и вярва във вълшебните отвари на адмирал Козопуло. И тая баба сигурно скоро ще я отровят.

Но след като умре Екатерина, Русия няма да изчезне. Значи Русия не е властта, а нещо друго.

Той замижа, за да си представи непредставимо широките простори с мъничкото петънце на столицата в най-западния ѝ край, и изведнъж видя, че това петънце излъчва ярко, пулсиращо сияние. Значи това е Русия! Тя е сгъстена енергия, която привлича към себе си племена и земи, и то тъй силно, че привличането се усеща на хиляди версти и от година на година все повече се засилва. Докато я има тази светлина, докато тази тайнствена сила засмуква, ще я има и Русия. И тая сила не са топовете, не са войниците, нито чиновниците, а именно сиянието, подобно на сънувания от Данила чуден град. Започне ли сиянието да помръква, а силата да намалява, от Русия ще започнат да се отронват парчета. А когато пламъкът угасне окончателно, Русия ще престане да съществува, както някога е престанал да съществува древният Рим. Или може би на нейно място ще се зароди някоя нова сила, както е станало в същия Рим, а дали тази сила ще се нарича Русия или другояче — един Господ знае.

Бързото препускане и съненото дишане на Данила му помагаше да мисли волно, с размах.

Да можеха все да препускат.

Така, със спиране само за смяна на конете, прелетяха за една нощ и един ден триста версти. По станциите Фондорин плащаше щедро

(явно при своя новгородски познат се бе сдобил е доста пари) и пътниците изобщо не се бавеха.

Пренощуваха в Твер. Не в хан и не в пощенската странноприемница, а в една обикновена къща, за да не правят впечатление. На сутринта още преди съмнало потеглиха. Ако продължаваха със същия устрем, привечер можеше да стигнат и до Москва.

Как не.

Малко повече от час след като напуснаха Твер, когато минаваха през някакво голямо село, падна подковата на средния кон. Кочияшът го поведе към ковачницата, а пътешествениците трябваше да слязат да се поразтърчат.

Селото се казваше Городня и в него ставаше нещо необяснимо.

Отвред долитаха женски вопли, войници с триъгълни шапки, бели гамаши и дълги плитки измъкваха от къщите млади момчета. Който се дърпаше, го биеха с тояга.

— Какво е това чуждоземно нашествие? — намръщи се Данила. — Та тия мундири са пруски!

Но не приличаше на нахлуване на германска армия, защото войниците употребяваха изразителни думи, каквито поданиците на пруския крал нямаше как да знаят. Те събираха пленниците на площада с църквата.

Натам поеха Митя и Фондорин. На площада лениво биеше барабан, имаше каруци, а на един сгъваем стол прегърбен седеше някакъв офицер с наметната на раменете полушубка, който отегчено драскаше с бастунчето си по снега. Лицето на началника беше посърнало, явно го мъчеше махмурлук. Данила се приближи и попита:

— Господин поручик, може ли да попитам какво става тук? С каква цел вашите войници прибират и връзват с въжета тези младежи? Може би всички те са престъпници?

Офицерът погледна питащия, видя, че си има работа с благороден човек, и стана.

— Нищо особено, господине. Набираме войска, а те се крият и не желаят да служат на отечеството. Изобщо — безмозъчни скотове.

Не разбират, че като войници хем ще са по-сити, хем ще им е по-интересно.

Благодариха за разяснението и се отдалечиха. Тежко им беше да слушат сърцераздирателните викове на клетите майки, на които отнемат синовете, и да гледат сълзите на девойките, разделяни с годениците си.

— Какво мислиш за това, приятелю? — попита Данила.

Митя разпалено започна да излага мислите си по повод армията от свободни хора — същите, които наскоро се опита да внуши на нейно величество и които бяха довели до неочакваните и тъжни последици. Фондорин слушаше и кимаше.

— Колко си прав, добри ми Дмитрий. Странно е как нашите властници не разбират елементарната истина, че отбраната на отечеството е най-важното и благородно занимание. Как могат да го възлагат на незрели младоци, които на всичко отгоре, ако съдим по реакцията им, не изпитват никаква склонност към това занимание? Аз на тяхно място изобщо нямаше да поверя на тъй неблагонадеждни граждани смъртоносно оръжие, защото, да пази Разум, те могат да наранят себе си или някой от околните. Оръжие трябва да носи само онзи, за когото този жребий е желан.

— Да, но само волонтьорите сигурно няма да стигнат? — усъмни се Митя. — Откъде да се вземат толкова, че да се брани цялата империя? Нашите зложелатели са доста. Тъкмо бихме турците, поляците и шведите, а ей го че се задават французите.

— Ще стигнат, напълно ще стигнат. Знаеш ли, Дмитрий, природата така го е направила, че всяка година на тоя свят се раждат известен брой храбри и немирни момчета, които създават в мирния живот само безпокойства. Когато пораснат, те започват да вършат пакости, да буйстват, да бият жените си, някои дори стават крадци и разбойници. Точно от такива хора, които не обичат спокойния живот, трябва да се набира войската. Ако плащаш на подобни воители за опасната служба щедро — с пари, с уважение, с красиви дрехи, ще имаш най-добрата армия в света. Няма и да ти трябва много голяма войска, защото един твой може да победи десет ей такива пишман войници.

Данила посочи разреваните наборници и се намръщи жалостиво. В този момент се приближи началникът и интересният разговор

трябваше да прекъсне.

— Господине — смутено се обърна офицерът към Фандорин, — във вашата карета дали не се намира сандъче с нещо за пийване? Измръзнах на този студ. Колко ми е да простина.

— Ами да, има — любезно отвърна Данила. — Дори не е в сандъче, а е с мен. Ром за медицински цели, пръв лек срещу простуда.

И извади от джоба си плоско медно шише.

— О, да! — засия поручикът. — По-добра от рома е само хвойновата ракия! Може ли?

Посегна с лапата си към шишето, но Фандорин му сипа само малко в капачката — колкото за една глътка.

— Не ви препоръчвам повече. Нали сте на служба.

Офицерът гаврътна капачката и я подаде за още.

— Поручик, я ми кажете, защо сте с такава странна униформа? Мислех, че буклите, пудрата, гамашите тесният кафтан отдавна са отменени в руската армия?

— В руската със сигурност са отменени, но в нашата, гатчинската, всичко е по устава на великия крал Фридрих. Едно копче някъде да ти се разкопчае, двайсет тояги. Дори за офицерите. Ако не си достатъчно напудрен — шамар. А наръси ли се яката ти с пудра — още по-лошо, арест. Негово височество господин Наследника е много строг в това отношение.

— А, така ли, вие сте от Гатчина... — рече Фандорин и многозначително погледна Митя.

— Тъй вярно. Наредено ни е да наберем нов батальон от Новгородското и Тверското наместничество. О, ние сега сме много, цяла армия! — офицерът все пак получи допълнително, изпи го и отново протегна ръка. — Ако нещо стане в Петербург... Нали разбирате? — намигна той. — За три часа с форсиран марш ще бъдем пред Зимния.

— За три часа ли? С тия тесни панталони и леки чепици? Едва ли — отсече Данила и си прибра капачката. — Всичко хубаво, господине.

— Чувал съм за гатчинските нововъведения — заобяснява на Митя. — Там Наследника си има собствено малко немско княжество. Къщите на селяните са много хубави, каменни, строени в редица. Жителите са облечени чисто, по европейски. Домакините в кухните си

имат еднакви тенджери и тигани, негово височество сам определя какви точно. За нарушение следва бой. Поданиците трябва по нищо да не се различават един от друг — така си го мечтае Наследника.

— Чиста истина — потвърди поручикът. Той май изобщо не се докачи от Фондорин и вероятно се надяваше да получи още една порция лекарство против простуда. — Одеве стоя на вахтпарада. Всичко в ротата е изрядно: ботушите — връх до връх, мустаците на войниците стърчат еднакво, опулили са се също по един и същи начин. Но гледам, че Негово височество се мръщи, нещо е недоволен. Клекна, ей така завъртя глава. „Какво е това?“ — пита. И показва отпред, където изпънатите панталони се издуват. Аз му рапортувам: „Това са срамните места на ротата, ваше императорско височество!“ А той ми вика: „Виждам, че са срамните, дръвнико! Защо на едните са им надясно, а на другите — наляво? На всички да са им надясно!“ Така е при нас, в Гатчина. Хм. Бихте ли ми сипали още малко ром, ако обичате?

Данила му даде цялото шишенце и поклати глава.

— Хайде, Дмитрий. Пази, Разум, клетата Русия. Какво ли ни чака с такъв император?

Митя помисли малко и попита:

— Дали не е по-добре Внука на Нейно величество да стане следващ император? Аз съм го виждал. Той прави впечатление на умен и добър младеж.

— Възможно е. Е, и Наследника някога беше добро и разумно дете. Уви, драги ми приятелю, животът близо до престола е пагубен за ума и за сърцето...

Двамата се намираха в средата на площада, когато един от конвоиращите вдигна длан над очите си и подсвирна:

— Я, как препуска. Само да не си строши врата.

Откъм Москва в шлейф от снежен прах препускаше конник.

— Сигурно е куриер, с дворецов кон — лениво каза капралът и издуха малко дим от лулата си. — Ако конят беше негов, нямаше така да го пресилва.

Фондорин хвана Митя за ръката.

— Да се върнем при каретата. Предполагам, че операцията по смяна на подковата е приключила и можем да продължим пътя си.

Конникът тежко прелетя край тях, Митя успя да види само развятото черно наметало и задника на врания жребец. Дворцовият служител явно имаше спешна работа. Но пред каретата той изведнъж спря коня и гракна:

— Ето къде била гълъбицата!

Гласът му беше пресипнал от студа, но до болка познат. Пикин! Беше ги настигнал!

— Ако не греша, този господин е дошъл за нас — спокойно рече Данила и леко ускори крачка.

Митя нищо не каза, защото ужасно го достраша.

Кошмарният капитан-поручик скочи от коня и почука на вратата:

— Ваше сиятелство! — извика той. — Излишно е да бягате от Пикин! Как съм могъл да ви подмина, та нали по един и същ път сме се движили! На заставата в Твер ми казват: мина карета, в Завидов ми казват: не е минавала. Чудна работа. Я чакай да се върна, рекох си. Павлина Аникитишна, защо мълчите? Ехо!

Той отвори вратата и точно в този миг се приближи Данила. Митя благодарно изостана.

Стана тя каквато стана!

Фондорин докосна преображенеца по рамото:

— Кой сте вие, господине, и какво търсите в моята карета?

— Във вашата ли?

Пикин озадачено се вторачи в непознатия:

— Това е каретата на графиня Хавронска, много добре я знам!

— Да, наистина някога е принадлежала на дамата, която споменахте, но още от Новгород в нея пътувам аз. Графинята беше така любезна да ми отстъпи впряга си, и то за най-скромна цена. Вие нея ли търсите? Съжалявам, но нямам представа къде е тя сега.

— По дяволите!

Пикин вбесен удари с юмрук вратата.

— Триста версти напусто! Проклета жена! — той замахна и с крак, за да ритне с ботуша си колелото, но вместо това попита: — А нея имаше ли някакъв дъртак — космат, звероподобен, с бяла брада?

Данила се навъси и каза сдържано:

— Не, не съм виждал с нейно сиятелство подобен субект. Имаше един достопочтен селянин на зряла възраст.

Пикин го огледа от глава до пети.

— А вие кой сте? Кажете ми името си!

Фондорин скръсти ръцете си на гърдите.

— Първо вие се представете, както правят почтените хора.

— Защо си мислите, че съм почтен човек? — изхъмка капитан-поручикът.

— Защото сте с мундир на Преображенския полк на Нейно императорско величество.

Спокойните, изречени с достойнство думи подействаха.

Злодеят вирна брадичка и се представи:

— Гвардейски капитан-поручик Пикин. — И след кратка пауза натърти: — Адютант на негова светлост княз Платон Александрович Зуров. Е, а вие кой сте? Закъде пътувате? Защо?

— Данила Фондорин, гвардейски капитан и кавалер в оставка. — Покровителят на Митя леко наведе глава и в следващия миг направи една страшна, непоправима грешка, като каза: — Пътувам с възпитаника си от Санкт Петербург за Москва, където съм живял преди и възнамерявам да заживея отново. Разрешете ми на свой ред да се поинтересувам...

Той не довърши, защото забеляза, че преобразенецът вече не го слуша, а гледа някъде встрани, на това отгоре зяпнал.

Това вероятно беше само гримаса на изненада, но на клетия Митридат му се стори, че капитан-поручикът се е озъбил хищно като вълк.

— По дяволите! — заекна Пикин. — Какъв късмет!

— Какво искате да кажете...

Капитан-поручикът отмести своя визави.

— Махни се, дърти глупако! Ако този е твой възпитаник, аз съм персийски евнух. Е, Андрюша, извади късмет!

И тръгна с разперени ръце към Митя, сякаш щеше да лови пиле.

— Вие ме блъснахте, и то доста нелюбезно — каза подире му Данила. — Какво искате от момчето? Не сме свършили още разговора си за графинята.

Пикин махна с ръка.

— По дяволите Хавронска! За нея князът ми обеща само по-висок чин! А за това пиленце друга една особа ми обеща доста повече! Я ела тук, пи-пи-пи.

Митя заотстъпва. Той много добре знаеше коя особа има предвид Пикин. Беше чул и за наградата — половината дълг.

Миг преди чудовището да го сграбчи за шията, към самия капитан-поручик посегна здрава жилеста ръка и го обърна с гръб към Митя.

— Първо, оскърбихте една достойна дама, като я пратихте по дяволите. Второ, оскърбихте моя възпитаник, като го нарекохте рожба на птица, която не лети. И трето, оскърбихте мен — дворянин и кавалер.

Пикин беше толкова доволен, че е срещнал Митя, че дори не се ядоса. Само отметна ръката на Данила.

— Не знам, дърти дърдорко, какъв кавалер си и на кой кавал си девета дупка, но ако още сега не се разкараш, ще ти затъкна гърлото със собственото ти чене.

Фондорин се учуди:

— В Преображенския полк така ли приемате извикването на дуел? По мое време обичаите бяха други.

— Дуел ли? — смая се капитан-поручикът. — С теб? Че ти можеш ли да държиш шпага, полтавски ветеране?

— Това не е ваша грижа — наставнически му каза Данила. — Ваша грижа е да възстановите честта си, на която сега ще нанесе собственоръчно оскърбление.

С тия думи той звучно, макар и не много силно зашлеви плесница на преображенеца.

Върху лицето на капитан-поручика се изписа неимоверна почуда, той дори докосна уязвеното място, сякаш искаше да се убеди, че на бузата му наистина може да се случи подобно нещо.

Фондорин разпери ръце:

— Е, това е, господине. Площадът е пълен със свидетели, включително от военното съсловие. Или ще се биете, или ще се махнете от гвардията. Така повелява дуелният статут.

Замислено загледан в лицето му, преображенецът рече тихо:

— Добре, старче, както искаш. Малко прибързано, от радост, ти наредих да се разкараш. Но май не бива да те пускам. Това пиленце сигурно ти е наприказвало разни неща, дете не е трябвало...

— Не! — извика Митя. — Нищо не съм му казвал!

— Все пак така май ще е по-добре, мътните го взели. Хайде, пишман воин, да ходим да се колим. Къде ти е шпагата?

— Ще взема назаем от господин партионния началник — Данила посочи гатчинския офицер, който наблюдаваше свадата с извънреден интерес. — Поручик, ще бъдете ли така любезен?

— С най-голямо удоволствие — незабавно отвърна той и личеше, че не лъже, очите му направо блеснаха. — Дворянин за дворянина! В името на честта! Винаги! Мога да ви бъда и секундант. А за втори... — той се огледа за някой войник. — Може капрал Люхин. Той е безупречен воин и е грамотен.

— На мен ми е безразлично. — Пикин вече беше свалил наметалото и шапката си. — Условието е едно: ще се бием до смърт. Затова ще помоля господа секундантите да не се месят, да не ни разтърват и ако някой посегне, ще му отсека ушите. Ясно ли е?

Поручикът е готовност обеща, че в никакъв случай няма да се меси, а капрал Люхин чак се изпъна, от което следваше, че без да му заповядат няма и да помръдне.

— Ама че оръжие имате — въздъхна Фондорин, като погледна жалката малка шпага на гатчинеца. — Само колкото да отдавате чест на вахтпарада. Както и е. Започваме ли?

Те се изправиха един срещу друг: Данила само по риза и Пикин, когото го домързя да се съблича, очевидно той не се съмняваше, че много лесно ще надвие противника си.

Поручикът заповяда да изтеглят към края на площада каруците и новите войници, за да не пречат на двубоя. Двамата с капрала застанаха на десетина крачки встрани, а останалите зрители боязливо се отдалечиха и се скупчиха.

На Митя най му се искаше да зажуми или изобщо да избяга, за да не вижда как Пикин ще заколи Данила. Но си заповяда да пристъпи напред и да гледа. От подлия гвардеец можеше да се очаква всякаква неприятна изненада, на това секундантите да са стриктни също не можеше да се разчита, но пък Митридат също беше учил фехтовка. Ако забележи, че Пикин прави нещо нередно, няма да го остави и ще се развика.

Фондорин погледна небрежно размахващия оръжието си капитан-поручик и попита:

— Виждам, че предпочитате женевската позиция? Аз пък съм привърженик на мантуанската школа, тя е най-добрата от всички, които познавам.

И зае неопикуемо изящна поза: единият крак сгънат в коляното и издаден напред, другият с леко завъртяно встрани стъпало, лявата ръка опряна в бедрото, дясната вдигнала шпагата диагонално нагоре.

— Охо! — изсмя се Пикин. — Браво, старче! Подаграта няма ли да те свие?

— Подаграта се дължи на неумереност в употребата на вино и тлъсти храни. — Данила бързо пристъпи напред-назад да опита дали снегът е добре отъпкан. — А аз съм привърженик на умереността. И много ви моля, престанете да ме наричате старче. Аз съм на шейсет години, а мъдреците от древността са смятали тази възраст за мъжка зряло...

Фразата остана недовършена, защото Пикин изведнъж атакува. Това не беше съвсем правилно, защото секундантът още не беше извикал: „En avant!“ но същевременно не можеше да се смята и за явно нарушение на правилника, понеже и двамата противници бяха вече застанали лице в лице с голо оръжие.

Тежката шпага се удари в неубедителната малка шпага на Данила и отскочи със звън, а Пикин трябваше да се дръпне, за да не получи удар в гърдите. Напредвайки успешно, Фондорин заситни напред. Движеше само китката на протегнатата си ръка, но шпагата се въртеше тъй стремително, че приличаше на сребрист конус.

— Дяволска работа! — капитан-поручикът отстъпи назад, за да си свали кафтана. — Май ще стане интересно.

— Нали ви казвам: във фехтовалната наука италианците са доста по-напреднали от швейцарците — увери противника си Данила и го изчака да измъкне ръката си от ръкава.

Митя се окуражи. Ако лечителят беше изучил фехтовката също така усърдно, както похватите на боя с тояга и с юмруци, тежко ти, Пикин!

Отново влязоха в схватка, само че сега преображенецът беше по-предпазлив, не се връше напред, опитваше се да стигне врага си отдалеч, използвайки предимствата на по-дългата си шпага. И все пак бавно, крачка по крачка отстъпваше.

След малко гърбът му опря в една каруца и Фондорин тутакси се оттегли, като с жест покани гвардееца да се върне в средата. Пикин свали и камзола си и го хвърли върху сламата. Атакуваха се за трети път.

Данила се наведе настрани да избегне шпагата на капитан-поручика, после посегна напред и острието му стигна до ключицата на противника. Ако шпагата му беше малко по-дълга, с него щеше да е свършено, а сега Пикин само се дръпна назад.

Махна и жилетката си. По бялата му риза се разтичаше червено петно. Е, видя ли сега? Това е наука, а не смъртоубийство!

— Ей, дребосък! — гатчинецът сграбчи Митя за колана. — Ще те стъпчат!

И го дръпна от дуелиращите се.

— Давай, Данила, заколи го! — извика Митя, напълно забравил за правилника.

Фондорин явно и сам беше решил, че стига толкова. Вдигна китката си до нивото на очите, а шпагата напротив — насочи надолу.

Описвайки във въздуха свистящи кръгове, започна да настъпва към преображенеца все по-бързо и по-бързо.

Изведнъж при поредното кръстосване на остриетата се чу остър звук като от скъсана струна — проклетата гатчинека играчка се счупи!

Поручикът изохка жално:

— Петдесет рубли!

Пикин незабавно премина от отбрана към настъпление — сега вече Данила едва успяваше да отбива със счупеното си оръжие мощните удари отгоре.

— Спрете схватката! — развика се Митя. — Нарушават се правилата!

Партионният началник също се обади:

— Господин гвардейски капитан поручик, спрете! Вие ще го убиете, а кой ще плати шпагата?

— Махни се! — изрева преображенецът. — Разбрали сме се до смърт, значи до смърт!

Колко ужасно се обърнаха нещата! Фондорин беше обречен, в това нямаше никакво съмнение.

Пикин промени тактиката си. Като се убеди, че противникът му с дръжката и парчето стомана, дълго десет вершока^[1], успешно отбива

разсичащите удари, той премина към печеливша атака чрез бързи кратки напади, срещу които Данила не можеше да се брани.

Известно време Фондорин отстъпваше, избягвайки пробождането. После спря.

— Уви — каза обреченият и отри потта от челото си. — Трябва да призная, че с тази огризка мантуанската школа не върши работа.

Капитан-поручикът помръдна мустак.

— И на колене да ми паднеш, пак няма да те помилвам!

— Господине, през целия си живот съм коленичил само пред икона, и то доста отдавна. — Фондорин погледна жалкото си оръжие. — Май ще трябва да те разжалвам от шпага в лост.

И изведнъж за почуда на всички извади от джоба си кърпа, бързо омота с нея острието, хвана го и сега вече счупената шпага бе насочена с дръжката напред. Все пак бе решил да моли за милост победителя ли? Безсмислено! Той нямаше да го помилва.

Митя простена от отчаяние.

Точно така, Пикин изръмжа:

— Не приемам капитулации!

И атакува, прицелвайки се право в корема на противника.

Данила улови острието на шпагата в позлатената дръжка на своята, леко завъртя китката си и оръжието се изтръгна от ръката на смаяния капитан-поручик и литна встрани. А Фондорин замахна и удари противника си с дръжката по тила, което също не се предвиждаше в правилника за дуелиране, но Митя все пак писна от възторг.

Замаян, Пикин падна по лице в снега. Почти веднага се обърна, но късно: Данила беше стъпил с ботуша си върху гърдите му, а отломката, обърната вече със стоманата напред, бе опряна в гърлото на победения. Острието, макар и тъпо, при силен натиск несъмнено щеше да прободне шията му чак до прешлените.

— Аха! — ликуваше Митя и се втурна напред. — На ти сега!

Останалите зрители също дотичаха да видят как ще бъде умъртвен гвардеецът.

Но Фондорин, без да се обръща, каза високо:

— Махнете се! Смъртта е велико тайнство и не търпи излишни погледи.

Че като кресна:

— Махайте се, плебеи!

Всички се дръпнаха, остана само Митя. Не защото беше дворянин, а защото все пак имаше право да види как низвергнатият змей ще бъде пронизан от стоманата и ще умре.

Фондорин каза:

— Като съдя по това, което съм чувал за вас и което съм наблюдавал със собствените си очи, вие сте една изключително долна личност. Аз съм убеден противник на убийството, но все пак сега ще ви отнема живота — не от гняв и не заради мъст, а за да спася съществата, които са ми скъпи. Ако вярвате в Бога, молете се.

Пикин облиза устни и се озъби:

— Късно ми е да се моля. Щом си ме надвил, прободи ме. На мен една циганка откога ми е предрекла, че ще умра от желязо.

И повече не пожела да гледа шпагата, отмести поглед към небето, изду ноздри и отвори уста, жадно вдишвайки за последно студения въздух.

Фондорин изчака — очевидно оставяше негодника да се прости е живота.

Или нещо друго?

— Опитът ме учи — замислено рече той, — че ако в най-закоравелия злодей се намери поне една привлекателна черта, значи той все още не е загубен за Разума и човечеството. А у вас откривам цели две: вие сте смел и понятието за достойнство не ви е чуждо... Вижте какво. Искате ли да отложите часа на смъртта си?

Преображенецът затвори уста и погледна победителя:

— Че кой не го иска?

— Дайте ми думата си на офицер и дворянин, че занапред няма да преследвате нито това момче, нито известната ви дама. Никога, при никакви обстоятелства, дори да ви заповядат вашите началници.

Пикин запримигва. Лицето му отначало стана безкрайно учудено, после бяло като платно. Колко странно: докато животът му висеше на косъм, той беше румен, а сега, когато получаваше надежда за спасение, изведнъж пребледня.

Ах, Данила Ларионович, какво правите? Та този мерзавец ще ви се закълне в каквото и да е, а после ще ви се присмива!

Митя чак замуча от мъка за чистосърдечния вярващ в Доброто и Разума.

Преображенецът обаче, незнайно защо, не бързаше да се хване за сламката. Лежеше мълчаливо и гледаше Фондорин в очите. Най-накрая преглътна и заговори — тихо, много тихо:

— Давам ви думата си на офицер, дворянин и просто на Андрей Пикин, че нито дяволът, нито сатаната, нито самият Еремей вкупом с Платошка няма да ме накарат повече да преследвам този врабец и тая же...

— Павлина Аникитишна — строго го прекъсна Данила.

— Павлина Аникитишна — още по-тихо повтори капитан-поручикът.

— Добре — Фондорин махна отломката от гърлото му. — Аз също ви давам дума, думата на Данила Фондорин. Ако престъпите обещанието си, кълна се, че ще ви намеря и ще ви убия, каквото и да ми струва това. И можете да сте сигурен, че както и да се опитвате да го избегнете, ако щете дори да се скриете под самия царски трон или да избягате накрай света — тия ваши опити ще бъдат определени с пълно право като неуспешна предпазливост.

[1] 4,445 см. — Б.ред. ↑

ГЛАВА ПЕТНАЙСЕТА

ГОСТИТЕ СЕ СЪБИРАХА ВЪВ ВИЛАТА

Всички предпазни мерки се оказаха напразни. Нарочно се обади в единайсет сутринта, когато Алтън е на работа, а децата са на градина. Възнамеряваше да изговори по телефонния секретар предварително обмисления и нееднократно редактиран и научен наизуст текст. Ако Алтън случайно си беше вкъщи, той щеше да затвори телефона. Всичко започваше нормално: свободно, после се включи секретарят. След сигнала Николас започна, като се мъчеше гласът му да звучи колкото може по-жизнерадостно.

— Алтън, аз съм. Бележката в пощенската кутия е глупост, самодейност от страна на Валя. Нещата са съвсем други. Имам спешна и много важна поръчка. Извинявай, но нищо не мога да ти обясня, според договора трябва да пазя конфиденциалност. Не съм в Москва, затова...

— Тогава къде си? — чу се гласът на жена му.

Фандорин удари рамото си в звукоизолиращия елипсоид на телефонния автомат и изломоти глупашки:

— Ти вкъщи ли си?

— Какво става? Къде си? В какво си се забъркал? Защо Глен е в болница? Ами ти? Здрав ли си?

За да спре автоматния откос на кратките и истерични въпроси, Николас кресна в слушалката:

— В каква болница?

— Някъде в чужбина. Майка му не ми каза къде точно. Изобщо се държа много грубо. Аз я питам за теб, а тя: „Жалко, че мъжленцето ви изчезна, инак щях да му строша гръбнака заради моя Валечка.“ Господи, две нощи не съм мигнала. Обикалям из къщи като луда, не знам дали да се обадя на Семьон Семьонович или не.

Това беше полковникът от Управлението за борба е организираната престъпност, който вардеше вестник „Ерос“ от различни неприятности както с нарушителите на закона, така и с

неговите пазители. Алтън не беше посветила мъжа си в подробностите на тези деликатни отношения, само му каза: „Сега всички го правят.“

— Няма нужда от Семьон Семьонович — бързо отговори Фандорин и като разбра, че версията с „важната поръчка“ няма да мине, допълни: — Изобщо нищо не предприемай. Мирувай кротко!

Алтън трескаво си пое въздух. Николас разбираше, че няма смисъл да я лъже — тя го познаваше прекалено добре. Но не биваше и да ѝ казва истината. Да можеше да я изпрати заедно с децата някъде далеч от Москва както Мамона е отпратила Валя, но нима Жана щеше да го допусне?

— Нещата са много зле, мила — глухо каза той. — Но аз ще се помъча. Много ще се помъча. Има надежда.

И затвори телефона, защото усети, че ей сега ще се разридае най-позорно.

Много хубав разговор стана, няма що. Дето се казва, успокои жена си. Слабак, лигльо! „Много ще се помъча, има надежда.“ Глупости, дрън-дрън! Горката Алтън...

От друга страна обаче какво можеше да ѝ каже? Дори зад гърба му да не вардеха Макс и Чипоносия.

Ника отиваше на новата си работа като на заколение. Не, по-лошо от заколение, защото, когато те карат към ешафода, от теб не се иска много: да не виеш от ужас, да се прекръстиш към четирите посоки на света, да сложиш главата си върху миришещия на сурово месо дръвник и здраво да стиснеш очи. А тук задачата беше по-сложна, с мазохистичен уклон.

Не просто да се явиш на мястото на екзекуцията, но и да направиш всичко възможно, та да ти позволят да се качиш до проклетата гилотина. В крайградската къща на господин Куценко, директора на клиника „Фея Мелузина“ (да, да, същият Куценко, дето фигурираше в списъка на осъдените на Шибякин), очакваха кандидат-гувернанта, той бе препоръчан на домакинята с най-прекрасни отзиви, но въпреки всичко трябваше да мине на събеседване. Ако по някаква причина, няма значение каква, Николас бъде отхвърлен, тогава... — Жана му обясни последиците с изчерпателна яснота. Освен това допълни (сякаш бе чула един съвет, който Фандорин беше дал по повод

на една точно такава ситуация): „Само не си мислете, че ако посегнете на живота си, така ще спасите децата си. Просто в такъв случай ще си прибера вересиите като взема не едното, а и двете.“

Преди никой изпит магистърът по история не бе треперил така, както пред този. Кандидатски изпит за ада, и толкова!

Пръстите му така здраво стискаха кормилото, че кокалчетата им побеляха. Фандорин караше колата по абсолютно нехарактерен за него начин — на подскоци и зигзаг, изпреварвайки ту отляво, ту отдясно, а след завоя от Кутузовски към Рубльовка, когато потокът пооредя, вдигна над сто. Какво беше това: нетърпение на пациент преди мъчителна, но неизбежна операция, или подсъзнателен стремеж да катастрофира, и то желателно с летален изход? Като се сети до какви последици ще доведе подобен обрат на събитията, Николас рязко намали скоростта, но за кратко — след малко фолксвагенът голф отново препусна с всички сили.

Колата беше хубава, макар и не нова. Жана каза, че не много богат, но уважаващ себе си аристократ, който е принуден да си вади хляба като учител, трябва да кара точно такава. Дрехите, които купиха на Николас от магазин „Патрик Хелман“, бяха две консервативни сака от туид, няколко ризи за по двеста долара и пастелни вратовръзки. Продавачките се усмихваха с умиление, докато наблюдаваха как стилната дама, облечена в кожи, екипира върлинестия си съпруг, а той стои като дърво и за нищо не го е грижа. Ах, тези мъже!

Фандорин надникна в схемата, излезе от града, после зави още веднъж по шосето за Звенигород. Сега вече не оставаше много.

Ето го разклона към чисто новия асфалтиран път, обсаден от млади липи. Пътепоказателят със засукано изписано „Имение Утешительное“ (новоруски кич в цялата му хубост) беше над знака „Влизането забранено“.

Имението се виждаше отдалеч: псевдокласическа къща с колони, кули и стопански постройки, наоколо — висок дувар.

Като наближи, Николас забеляза, че по дуvara на всеки десет метра има монтирани видеокамери, пък и портата не беше каква да е, а бронирана, непревземаема дори с танк. На „Неуловимите отмъстителите“ нямаше да им е лесно да се доберат до този „гад и измамник“. Внедреният агент зажумя и тръсна глава. Трябваше да се

овладее и да се успокои. Не дай Боже работодателката му да долови в гласа или в мимиката му умилкване — тогава край, провал.

— Свалете стъклото — каза механичен глас от високоговорителя. Той го свали и разтегна устни в равнодушна усмивка.

— Влизайте, господин Фандорин. Паркингът за гости е вдясно от лехата.

Вратата се отвори безшумно. Той влезе. Къщата обаче не била новопостроена, както му се стори отдалеч. Беше истински руски класицизъм. Ако човек се вгледа, щеше да види, че през по-късните преустройства и обновявания на фасадата и колоните прозира осемнайсети век. Жалко само, че сегашните руски новобогаташи още не са се научили да възприемат красотата на старите неща — всичко беше прекалено прясно боядисано и зализано. Няма значение, ще се научат. Богатството, както и бронзът, се нуждаят от време, за да се покрият с благородна патина.

Николас нарочно накара камериерката (смехотворно кинематографична — с престилчица и дори с дантелена диадемка) да поизчака, докато той със скептична физиономия огледа тавана във вестибюла: облаци, тлъстички амурчета, Аполон с колесница — глупости, безкрила имитация на рококо. Поклати неопределено глава, в смисъл, не съм решил още дали да работя в дом, чиито собственици са толкова непретенциозни към интериора.

Влезе в гостната наглед снизходителен и леко нащрек: художникът Маковский, картината „Посещение на бедните“. Докато същевременно диктуваше на сърцето си ритъма: не туп-туп-туп-туп, ами туп... туп... туп... Сърцето му се мъчеше с всички сили, но не успяваше особено.

Само че всичко беше напразно — и престорената достолепност, и насиетието над адреналиновия баланс. Домакинята се интересуваеше само от едно: вярно ли е, че Николас е истински баронет.

Мадам Куценко обаче се оказа млада и неимоверно хубава. Цялото ѝ лице беше идеално: кожата, извивките на устните, изящното носле, формата на очите. Николас се опита мислено поне за нещо да се хване, но не успя — Инга Сергеевна беше самото съвършенство. Да беше поне малко кривогледа или с леко щръкнали уши или устата ѝ да беше по-широчка, с две думи — да имаше поне някакъв дефект, и

щеше да е неотразима, помисли си Фандорин. А така прилича досущ на куклата Барби, на прясно замразена ягода.

— People at the agency told me that you have a hereditary title. Is it true?^[1] — попита тя, произнасяйки английските думи старателно, но не много чисто.

— I am afraid, yes^[2] — аристократично скромно се усмихна кандидатът и леко разпери ръце, сякаш да се извини за този факт от биографията си. — Nobody is perfect^[3]. Всъщност, ние сме баронети отскоро, първи носител на титлата е баща ми.

— Говорите твърде добре руски за англичанин — притесни се госпожа Куценко. — И после... — тя се смути, но все пак попита: — Бихте ли ми казали как човек може да... потвърди, че наистина има титла? Да не би в паспорта да пише, че си лорд или еди-кой си баронет?

— Защо в паспорта? Издава се удостоверение от монарха. Искате ли да ви покажа как изглежда? Нося го. Подписано е лично от кралица Елизабет.

Фандорин направи знак на камериерката да му донесе сака от вестибюла и се учуди на предвидливостта на Жана. Заедно с ключовете от колата, шофьорската книжка и джиесема беше получил баронетската грамота на баща си, който би трябвало да се пази вкъщи, в шкафа, при останалите фамилни реликви. Оттук произтичаха поне два извода. Първо, че явно помощниците на Жана успяват да проникват в чуждите жилища и да правят там обиск, без да вършат погром и изобщо без да оставят каквито и да било следи. И второ, което беше още по-плашещо: че Алтън и децата изобщо не са застраховани от подобни нахлувания. Вероятно Жана е искала за пореден път да му демонстрира точно това.

Докато Инга Сергеевна с любопитство разглеждаше хералдичните животни по удостоверението, Николас, за да подсили ефекта, допълни:

— Както виждате, нашето баронетство няма и трийсет години, но поначало фамилията Фандорини е много стара, още от времето на кръстоносците.

Домакинята помоли смутено:

— Може ли да направя едно ксерокопие? Не, не за проверка, и дума да не става! — блесна с холивудска усмивка и призна: — Искам

да го покажа на приятелките си, инак няма да ми повярват. Знаете ли, аз също съм от дворянски род. Прадядо ми Серафим Пименович Конюхов по времето на цар Александър Трети е получил лично дворянство. Ето го, вижте. Поръчах да ми го нарисуват по една стара снимка.

В средата на стената на най-почетно място висеше искрящ от лак портрет на чиновник, който ако се съди по изпъкналите очи, месестия нос и особено от името и бащиното, е бил потомък на свещенически род. Николас се засрами, че се е похвалил с кръстоносците си, но Инга гледаше своя роднина с гордост. Сигурно предполагаше, че личното дворянство е някаква особено почетна разновидност на аристокрацията с личен шофьор и лична охрана.

След което разговорът продължи в практичен аспект: колко ще получава гувернантът, къде ще живее, с кого ще се храни. От което Николас разбра, че успешно е получил пропуск за ешафода и вътрешното му напрежение понамаля.

— Нашата Мирочка е необикновено момиче, ще я видите — започна да разказва домакинята за ученичката. — В известен смисъл е надраснала връстниците си, а в друг напротив, е същинско дете.

Сигурно, скептично си помисли Фандорин, като си представи какво ли чедо може да е израсло в тази кукленска къща с висок дувар, целият накичен с видеокамери. Наистина необичайно беше само името. Във външността на Инга Сергеевна нямаше нищо семитско. Дали пък господин Куценко?

— Момичето Мирра ли се казва? — попита Николас.

— Не, не, — засмя се домакинята. — Името ѝ е ужасно, разбира се, но не чак дотолкова. Не Мирра, а Мира, умалително от „Миранда“. Претенциозно е, съгласна съм, но никой не ни е питал.

Това загадъчно изказване стъписа Фандорин, но той не посмя да разпитва.

— Най-напред с Мирочка ще трябва да се заемете с английския, да постигнете също такава чудесно произношение като вашето — Инга Сергеевна започна да прегъва тънките си пръсти със седефени нокти. — Второ, добре би било тя да говори и руски като вас. Неграмотно построените фрази и вулгаризмите са най-малкото, тя трябва да се отърве от ужасното си произношение! По-нататък. Общата култура. Разработете културна програма, създайте ѝ изтънчен вкус, да има

основна представа за изобразителното изкуство, музиката. Ние с мъжа ми много държим на правилното четене. Не на задължителното, което влиза в училищната програма, а на извънучилищното. Точно по културата от този род изтънчените хора определят що за човек си.

Николас кимна със сериозна физиономия и си помисли, че напъните на новия елит да изглежда изтънчен са своеобразно трогателни. На съпрузите, естествено, не им е до „извънучилищно четене“, те са прекалено заети с проблемите по оцеляването и изяждането на себеподобните си, с различните далавери, гешефти и игри. Но жените, вечните пазителки и покровителки на културата, вече се устремяват с цялата си душа към прекрасното, дори то засега да изглежда като закръглени купидончета по рисувания таван и чудовищни портрети в позлатени рамки. Нищо, те ще наемат за своята челяд скъпи бавачки и гувернанти и ще се научат да различават изкуството от кича. Скоро, много скоро, разбитото мляко на живота в Русия ще хване слой най-фин каймак.

— Агбарчик, златото ми! — възкликна изведнъж стопанката, прекъсвайки монолога си. Издаде устните си напред, протегна ръце надолу и върху коленете ѝ скочи бяла, добре гледана болонка. — Запознай се, това е новият ни приятел. Няма да го лаеш, камо ли да го хапеш.

Фандорин винаги се бе отнасял към кучетата със симпатия, но като видя това, потръпна — спомни си думите на Жана, казани по време на безумното препускане по шосето.

Болонката скочи на пода и дружелюбно подуши обувката му. Загледан с отвращение в мокрия ѝ нос и повесеното розово езиче, магистърът каза сподавено:

— Много хубаво кученце. Но защо „Агбар“? Това име не е ли мъжко?

— Амии той ни е момченце — нежно изрече стопанката и подхвана скимтящия Агбар. — Вижте го как ви гледа. Харесал ви е... Та докъде бях стигнала? Ах, да. За извънучилищното четене вече ви казах. Сега най-важното. Трябва да научите момичето на маниери, тя е чудовищно невъзпитана. Училищните предмети не са ваша грижа. При Мирочка идват съответните учители и тя има доста добър успех по всички предмети. Но как се държи, как разговаря, как върви! Детето е кошмарно занемарено. Прозява се е цяла уста, дори не я закрива с

ръка. Когато се разхълца, казва: „Хълцук-хълцук, махни се оттук.“ Ако някой кихне, му пожелава „ха наздраве“. Представяте ли си?

Николас кимна със съчувствие.

— Бих искала по Нова година да мога вече да я извеждам сред хора.

Той едва удържа усмивката си, като си представи тия „хора“: довчерашни бакали, служители от районните комитети и счетоводители, които се правят на общество от салона на Анна Павловна Шерер^[4].

— Но още преди това, следващия вторник на Мирочка ѝ предстои първото сериозно изпитание. Баща ѝ е решил да организира прием по случай рождения ѝ ден. Ще се съберат много гости. Тя не бива да се излага. Как мислите, сър Николас, дали ще успеете да постигнете достатъчно много неща за толкова кратък срок?

Той угрижено поклати глава и сбърчи чело, както прави някой водопроводчик, когато казва: „Не знам, шефе, нали виждаш, тук има доста работа, а смяната ми свършва.“

Окончателно влизайки в ролята си, рече:

— Ще се постарая. Че ще се прозява със затворена уста, ви го гарантирам. Между другото, на колко години е детето ви?

Отговорът беше неочакван:

— След три дни ще навърши осемнайсет.

И таз добра! Домакинята изглеждаше на не повече от трийсет.

Правилно изтълкувала изненадата на събеседника си в ласкателен за нея смисъл, Инга Сергеевна се усмихна.

— Мислите, че Мирочка е моя дъщеря ли? Не, не, тя е дъщеря на мъжа ми. Това е цяла романтична история... — Госпожа Куценко направи неопределен жест, но се въздържа от пояснения и вместо това предпочете да заяви. — Ние живеем заедно съвсем отскоро, но аз вече обикнах Мира като своя дъщеря.

Отвън се чу шум на колела по пясъка и лицето на домакинята засия.

— Мъжът ми си идва! За малко. После пак ще излезе по работа, но бих искала да ви види. Изчакайте, моля ви.

След което излезе и остави Фандорин сам.

По-възпитано щеше да е, ако беше казала: „искам да ви запозная“, мислено поправи работодателката си той и се усмихна —

Божичко, учител по изящни маниери. Дали да не смени професията си? Петстотин долара седмично и всичко осигурено, да не е лошо?

Госпожа Куценко се върна в гостната, придружена от среден на ръст мъж на около четиридесет и пет — петдесет години с не особено хубаво, но доста внушително лице: високо чело, неравен плешив череп, съсредоточен поглед през дебелите очила и неочаквано сочни, пълни устни.

Тъй, тъй, прецени Николас. Историята на семейството беше лесно обяснима. Същият този Куценко преди няколко години е забогатял, оженил се е за младата мацка и е изпратил в оставка предишната приятелка от дните тежки^[5], както правят мъжете в предкритическата възраст. А наскоро ѝ е отнел и дъщеричката, като сигурно е платил добре. От тази повест по-банална няма.

Влезлият подаде ръката си с дълги като на скулптор или пианист пръсти и каза тихо:

— Мират Виленович. Радвам се, че сте се харесали на Инга.

— Много ми е приятно да се запознаем, Марат Виленович — отвърна на ръкостискането Фандорин, решил, че не е чул съвсем добре името му.

— Не „Марат“, а „Мират“ — поправи го домакинът. Мека иронична усмивка докосна впечатляващите му устни: — Съкратено от „Мирен атом“. Баща ми беше инженер в конструкторско бюро, а времената са били технократски.

— Успя ли да хапнеш? — попита Инга Сергеевна и махна от ръкава му някакво конче.

Той поклати глава и престана да забелязва гувернанта. Уморено разтри слепоочията си.

— Нямах време. Направи ми някакъв сандвич и да тръгвам. По пътя ще трябва да видя и видеодосието на една пациентка.

Жена му е въздишка му подаде пластмасова кутийка.

— Знаех си. Ето, с телешки салам и краставички, както го обичаш. Смени си ризата, тази се е позамърсила.

Мират Виленович май наистина беше здравата изгладнял. Грабна от кутията красивия малък сандвич, отхапа половината и тръгна към вратата.

— Извинявайте — подхвърли на сбогуване към Фандорин, докато съсредоточено работеше с челюсти. — В един часа трябва да

съм на операция.

И излезе.

— Ще ти донеса риза! — извика Инга Сергеевна и хукна след него.

Тази сцена доста озадачи Николас. Той предпочиташе домакинът да е някой отвратителен тип и тогава нямаше да му е толкова тежко да го шпионира. Но магистърът по-скоро хареса Куценко, пък и отношенията между обитателите на кукленската къща бяха съвсем човешки, не като между Барби и Кен.

— Мъжът ви оперира ли? — попита Фандорин, когато домакинята се върна. — Мислех, че е бизнесмен.

— Ами! — учуди се госпожа Куценко. — Мират е светило в козметичната хирургия. Няма равен в цяла Русия, а може би и в цял свят. Той е един от първите, които още в края на осемдесетте откри частна клиника. Сега мениджмънтът му отнема доста време, но той продължава да оперира сам. Не сте ли чували за методиката на Куценко?

— Да, бях чел нещо, за чудесата на подмладяването и за ръкотворната хубост. И рекламата съм виждал: как феята докосва с вълшебната си пръчица Пепеляшка и мърлявото слугинче се превръща в ослепителна красавица.

— Няма защо да се подсмивате — строго каза Инга Сергеевна. — Това не е преувеличение, а самата истина. Мират е истински магьосник. Грозното момиче превръща в интересна жена с чар, а от обикновеното, така наречено средностатистическо лице, прави истинско произведение на изкуството. Той е хирург с божия дарба!

Явно, не е трябвало да се усмихва снизходително. Николас побърза да поправи своя faux-pas^[6]:

— Забелязах, че има тънки и красиви пръсти.

Прекрасните очи на домакинята се премрежиха и тя заговори мечтателно:

— Ах, дори не можете да си представите колко гениални са ръцете му! Понякога са силни, дори безмилостни, а друг път са толкова нежни! Знаете ли колко го обичат растенията? Те усещат животворната енергия. В зимната си градина имаме ужасно капризни цветя. Когато ги полива прислужникът, те започват да вехнат, а от Мират разцъфтяват като в джунглите. Животните също много го

обичат — кучета, котки, коне. Те също умеят да разпознават истинската вътрешна сила!

От толкова откровената демонстрация на съпругеско обожание Николас се почувства малко объркан. Съвсем му се догади.

Господи, за какво докторът е изтрябвал на тая кошмарна жена на име Жана, по-точно на нейния тайнствен клиент?

Последната му надежда беше дъщерята, руската новобогаташка инфанта, със сигурност покварена от бързо натрупаното богатство на татко ѝ и същевременно очевидно рядко посредствена, щом въпреки всички частни учители на осемнайсет години още не е завършила училище.

През анфиладата от стаи, в които прозорците с модерна изолация по странен начин се съчетаваха със старинни мебели и тук-там запазили се гипсови орнаменти, домакинята водеше Фандорин да се запознае с доведената ѝ дъщеря и му разказваше историята на имението. Бил го построил или може би преустроил някой от приближените на император Павел. Николас слушаше с половин ухо и се готвеше за срещата с ученичката си: никакви нерви, максимум търпение и най-важното — още от самото начало да се държи на ниво, в противен случай учителстването му ще се превърне в унизително изтезание.

Стаята на принцесата беше на втория етаж. През огромния полукръгъл прозорец се разкриваше очарователна гледка към полето, гората и реката, но на Николас не му беше до природни картинки. Той бързо огледа просторната — не, не стая, а истинска зала с бели колони и малка галерия, опасваща вътрешната стена. Самата обитателка на чертога не се виждаше, но от разхвърляните тук-там тоалети, от липсата на полици с книги, от компютъра, на чийто огромен монитор бе застинала жалката игра „морски шах“, предположенията на Ника относно интелектуалното ниво на девойката напълно се оправдаха.

— Мирочка, да не спиш? — извика домакинята и се насочи към будоара със спуснатата завеса.

— Не, Инга Сергеевна — отекна звънлив чист гласец някъде отгоре, сякаш от небето. — Тук съм.

Николас се обърна, вдигна глава и видя над парапета истински ангел: слабичко лице, оброчено от много светла, почти бяла коса,

широко отворени сини очи, крехки разголени рамена с презрамки на сутиен или комбинезон.

— Седиш там? И защо не си облечена?

— Свалих си роклята да не я изцапам. Тук е ужасно прашно. Никой не чисти и реших да мина с парцала — отговори скритата зад парапета нимфа, която разглеждаше Николас. — А седнах, защото не съм облечена. Неудобно ми е. Вие не сте сама...

Николас се сепна и се извърна смутен.

— Сега ще се кача да ти донеса роклята и обувките. Сър Николас няма да гледа. Между другото, запознай се. Това е твоят гувернант, той ще ръководи възпитанието ти и ще те подготвя за бала.

— Здравейте — изгука ангелският глас.

Без да се обръща, Фандорин леко се поклони, което беше доста глупаво. Определено нямаше да е лошо самата мадам Куценко да има гувернант. Толкова ли не можеше да изчака със запознаването, докато момичето се облече и слезе долу?

Но ето че Мира слезе от небесата на земята и стана ясно, че не е никаква девойка, а момиченце, още съвсем дете. Изглеждаше на около тринайсет, и то без да се има предвид днешната акселерация. Темето ѝ стигаше някъде до лакътя на магистъра, телцето ѝ беше слабичко, без никакви белези на женска заобленост. Във всеки случай сутиенът, който прозираше през тънката батистената рокля, изобщо не ѝ трябваше.

— Ще ви оставя насаме, за да можете хубавичко да се опознаете. Не се дръж като диваче — госпожа Куценко нежно погали момичето по къдравата коса. — Обещаваш ли ми?

— Добре, Инга Сергеевна.

— Колко пъти да ти казвам, наричай ме просто Инга. Сър Николас, ще кажа на Клава след десетина минути да дойде и да ви помогне да се настаните.

Когато вратата се затвори след стопанката, Мира направи две крачки назад — не от стеснителност, а за да може по-добре да вижда двуметровия си учител.

— Ама вас к'во, верно ли ви наричат сър Николас? — недоверчиво попита тя, не можа да се удържи и прихна.

— Наричайте ме Николай Александрович. И хайде да се разберем отсега: аз ще поправам грешките в говора ви, а вие няма да

ми се сърдите. Става ли?

Николас изчака тя да кимне и продължи:

— Първо. Думата „какво“ се произнася нередуцирано, тоест напълно: какво. Второ. Вместо просторечното „верно ли“ в случая поизискано би било да употребите израза „наистина ли“. И трето. При разговор с човек, когото познавате отскоро, какъвто съм за вас, само кимане в знак на съгласие не е достатъчно. Трябва непременно да кажете „да“ или „добре“. Разбрахте ли ме?

— Да. Само не ми говорете на „вие“, може ли? Абе не се усещам като „вие“.

Мира погледна някъде надолу и Николас си помисли, че е от стеснение. Но не, тя крадешком се радваше на часовника си. Като долови погледа на учителя си, прошепна:

— Френски е, с истински диаманти. Казва се „Картие“. Татко ми го купи. Колко пари струва само — ужас! Красив е, нали? Ох — сепна се тя, — исках да кажа: наистина ли е красив?

Фандорин въздъхна. О, велик и могъщ език, с теб и дяволът не може да се оправи.

А момичето, уви, му хареса. Как би могла да не му хареса, беше толкова приятна, хубава и изобщо не беше покварена, а искрена и простодушна. И така мило набляга на „о“. Сигурно това е имала предвид госпожа Куценко, като каза че е с „ужасно произношение“. Вероятно Мира е живяла с майка си не в Москва, а някъде в провинцията.

За да не се покаже още от самото начало като педант и заядливец, Николас реши да не се хваща за нейните „абе“ и „ужас“. Приблужи се до бюрото и се наведе над компютъра.

— На морски шах ли играеш? Харесва ли ти?

— Абе не много — призна Мира и подсмръкна. — Ама на нищо друго не мога. Преди няхах компютер.

— По-добре е да казваш не меко „компютер“, а твърдо „компютЪр“. И какви игри би искала да научиш?

— Ама вие знаете ли ги? Наистина ли? — Мира го хвана за ръкава. — Веднъж гледах по телевизора как едни хлапета играят с компютЪра на приключения! Няк’во подземие със съкровища, скелети, а като не уцелиш, те фрасват! Вие можете ли я?

Той кимна, загледан в ясните ѝ, изпълнени е радостно очакване очи, и си помисли: много е инфантилна за възрастта си, но това я прави още по-очарователна.

— Аха, и вие ми кимнахте — засмя се Мира. — Без да ми кажете „да“! Ще ме научите ли да играя на приключения?

Ника се усмихна и ѝ обеща:

— Ще те науча. Не само да играеш. Ако поискаш, двамата с теб сами ще започнем да измисляме нови игри. Това е още по-интересно.

Момичето изписука от възторг, подскочи и с точността на дресиран делфин целуна Фандорин точно в средата на бузата.

Контактът с ученичката явно беше осъществен.

От „детската“, както Ника беше нарекъл наум стаята на Мира, заведоха гувернанта при управителя на имението, приятния мустакат Павел Лукиянович, който говореше с белоруски акцент и имаше маниери на бивш военен. Той даде на новия обитател на Утешительное ключовете от „партъменту“ (апартамента) и магнитна карта, за да си отваря портала. Предупреди го, че на „териториата на обект“ важат специални правила за сигурност, защото „Мърат Виленовитш е голям тшовек, а на големия тшовек и проблемите му са големи“. Павел Лукиянович придружи тия думи със странно намигане, без да се усмихва, което явно означаваше: шегувам се, но не съвсем.

Воден до апартамента си от камериерката, Фандорин видя през прозореца как стопанинът излиза през портала: отпред — джипът на охраната, отзад още един, а в лимузината до шофьора седеше някакъв човек планина, висок колкото Николас, но двойно по-широк. Толкова лейбгвардейци за едно светило на хирургията дали не са много, помисли си Ника, и като кимна към великана, попита:

— Това личният бодигард ли е?

— Не, това е секретарят на Мират Виленович, Игорьок — отговори камериерката, мила жена на средна възраст, която се казваше Клава. — Завършил е висшето си в Америка.

Сигурно с футболна стипендия, предположи Николас.

„Партъменту“ беше двустайно жилище, не много голямо, но напълно комфортно. Е, гледката не беше кой знае каква — към стопанските постройки.

Докато окачаше дрехите му в гардероба, Клава попита:

— Николай Александрович, ако може да сте по-внимателен с Мирочка, не бъдете много строг. Тя е толкова добро и деликатно дете. Още не е свикнала тук. На нас от обслужващия персонал знаете ли колко ни е мъчно за нея.

— Защо ще ви е мъчно? — изненада се Фандорин. — Дай Боже на всяко момиче да живее в такива условия.

Камериерката за малко да изпусне ризата му.

— На всяко ли? Как можахте да го кажете! Та за Мирочка плака цяла Русия!

По лицето на гувернанта се изписа пълно недоумение и Клава се плесна по челото:

— Ах да, нали сте англичанин. Просто много чисто говорите руски и бях забравила. Сигурно не гледате „Чакам те“?

— Това токшоу ли беше? Не, аз почти не гледам телевизия, само новините по шести канал.

— И не четете наши вестници, нали? За Мирочка писа „Комсомолски московчанин“, „Факти и аргументи“, „Фитилче“, изобщо всички писаха!

Ника гузно разпери ръце:

— Не, аз не чета тези издания. Само вестник „Таймс“. — Но после се сети: — И понякога седмичника „Ерос“.

— Ааа, ясно — рече Клава и се извърна.

Изглежда, Николас бе паднал в очите ѝ безвъзвратно. Тя бързо си свърши работата и излезе, без дори да се сбогува.

Както и да е. Сега на Фандорин не му беше до женските предрасъдъци на обслужващия персонал.

Той застана пред прозореца и се опита да подреди мислите си.

И така, пропускът за ада е налице. Това, че мястото прилича повече на рай, само влошава нещата. Тогава излиза, че е изпратен тук от сатаната за съгледвач. Николас не беше получил никакви инструкции или задачи — само да стане гувернант и толкова. Но неслучайно са му дали джиесем. Скоро той щеше да извъни, в това нямаше никакво съмнение. Не се знае какво точно щеше да поиска Жана от агента си, но със сигурност щеше да е нещо, което носи нещастие за обитателите на Утешителное...

На вратата кратко се почука. Отново влезе камериерката. Сложи на масата някаква папка и студено каза:

— Бива си ви като учител, дето не знае кого ще учи. Ето, четете. Събрала съм тук публикации за Мирочка.

И надменно се оттегли.

Фандорин развърза връзките. Най-отгоре видя лъскавото женско списание „ККК“. На корицата — плахо усмихнатата Мира. И заглавието с големи букви: „МИРАНДА КУЦЕНКО: ДНЕСНАТА ПЕПЕЛЯШКА“.

Седна на фотьойла и зачете.

ФЕЯТА ПРИСТИГНА С МЕРЦЕДЕС

... В дома за деца в районния център Краснокомунарское има над двеста такива момичета и момчета. Повечето живеят тук съвсем от малки, взети от дом „Майка и дете“.

„Детски дом“ или „интернат“ не са правилните думи, те са измамни. Няма защо да се притесняваме от името „сиропиталище“, защото точно с тази благородна задача са се нагърбили тук: да дадат приют на сираците — доколкото могат. Тези деца никога не са имали истинско семейство, винаги са носили само дарени дрехи и са се хранили само с дарена храна — уви, оскъдна, защото тукашната област е бедна на дотации, и няма с какво толкова да зарадва своите сирачета.

Но колкото по-тежък и безрадостен е реалният живот, толкова повече душата на човек се стреми към полет, към мечта, към нещо неосъществимо. И всеки от малките обитатели на приюта, естествено, се надява, че родителите му не са го зарязали, а са го загубили, че търсят скъпата си рожба и някой ден непременно ще я намерят. Колко трогателни, наивни и напълно фантастични истории знаят боядисаните с блажна боя стени на спалните помещения! За татковци разузнавачи, за майки актриси, за фатални подмени в родилния дом...

Както разказа на автора на тези редове директорът на приюта в Краснокомунарское Р. Мовсесян, подобен род фантазии обикновено секват към тринайсетгодишна възраст, когато израстващият човек започва да се подготвя за реалния, големия живот. Секват, но не изчезват напълно, те продължават да живеят в младежкото сърчице.

О, как се разпени, как кипна водата в това бласто след чудото, което се случи в тихия волжки градец! Приказката слезе от небето на земята и с вълшебната светлина на надеждата озари живота на всички сираци в нашата безкрайна страна. Затова тази история трябва да се разкаже точно така — като приказка.

Имало едно време момиченце с чудното име Миранда. Но освен звучното име то си нямало нищичко, дори татко и майка. Расло само, като тревица в полето. Майчина ласка и таткова грижа не я пазели нито от безпощадния вятър, нито от ледения дъжд, затова тя порасла тъничка и слаба. Като малка боледувала много, затова два пъти повтаряла класовете, а после, макар да пооздравяла, си останала крехка и бледа, далеч не като румените си връстнички, които имат родители.

От всичко на света Миранда, както и много от приятелките ѝ, обичала приказката за Пепеляшка, при която веднъж се появила добрата фея, махнала с вълшебната пръчица и ѝ подарила нов, чудесен живот. Годишите минавали, приказката си оставала приказка, а животът — живот. Другите момичета сираци вече предпочитали да четат повестта „Корабът с алени платна“ и мечтаели не за феята, а за принца, но Миранда не бързала да порасне, тя както и преди вярвала в детската си приказка. И за верността била възнаградена.

А сега нека минем от езика на приказките към езика на фактите.

През февруари 1983 година младият московчанин с необикновеното име Мират прекарва отпуската си в един санаториум в Крим. Там е на почивка и младата жителка на Перм на име Настя. Мъртъв сезон, студено море, празни

плажове. Изненадващо ли е, че помежду им започва кратък, но бурен курортен флирт? Любовниците се познават само по име, дори не си дават труда да се поинтересуват от фамилията на другия. И не щеше ли, след около два месеца в жилището на Мират в Москва иззвънява телефонът. Това е Настя. Тя му казва, че чака дете. „Как ме откри?“ — пита младежът, обзет от най-лоши подозрения. „По името — отговаря тя. — Толкова рядко срещано име!“ „Направи аборт — казва той и мрачно допълва, понеже вече разбирал, че е загазил. — Ще ти изпратя пари. Каж ми адреса си.“ Но Настя се разплаква и затваря телефона. Тя повече не го безпокои.

Годните минават и Мират става прочут хирург и преуспяващ бизнесмен, собственик на няколко козметологични клиники. Сигурно сте виждали рекламата на тази фирма и в нашето списание, и в други луксозни издания. Тя се нарича (ето го мистичният почерк на съдбата!) „Фея Мелузина“.

Мират Виленович се оженва за една истинска красавица и всичко им е наред, само дето Господ не им дава деца. И тогава милионерът си спомня онази стара история. Започва да издирва Настя от Перм, но се оказва, че това никак не е лесно, защото нейното име не е като неговото, а най-обикновено. Мират Виленович обаче не жали ни средства, ни усилия и след няколко години непрекъснати търсения намира и фамилното име, и адреса на Настя. Разбира също, че тя е починала при раждането на момиченце, което е било приютено в сиропиталище.

Останалото е въпрос на техника и тук отново преминавам на приказна вълна.

Един ден седемнайсетгодишната възпитаничка на Краснокомунарския интернат Миранда отворила прозореца на стаята, където живеела с пет други момиченца, и видяла, че по пътя, блестяйки с черния си лак, се движи чудна кола, каквито никой в районните центрове никога не бил виждал...

Статията беше дълга, но Николас я прочете до края. На места се мръщеше на сладникавия ѝ стил, но историята наистина беше необикновена и трогателна.

Прегледа и другите публикации — бяха десетки и почти всички — с портрети на милото момиче с големите очи: и на фона на сиропиталището, и в лимузината до смутения Куценко. Та ето колко шум била вдигнала историята на краснокомунарската Пепеляшка и притежателя на „Фея Мелузина“. Същински сапунен сериал „Богатите също плачат“. Фандорин затвори папката и отиде до огледалото. Лицето му беше все същото, но той си знаеше, че вижда пред себе си не Ника Фандорин, а един върколак.

Да спаси малкия свят с цената на големия?

Замижа.

За да не се вкисне, накара зрителната си памет да му покаже обитателите на малкия свят: ето я Алтън, ето го Ераст, ето я Геля.

Изведнъж си спомни, че дъщеря му го беше попитала: „Как така да изгуби душата си?“

Потръпна. Зададе си безсмисления въпрос, който звучи от библейски времена несметен брой пъти. Господи, защо ме подлагаш на такова изпитание? То не е по силите ми. Няма да издържа!

После отвори очи и каза на отражението си: „Аз съм подлец.“

Според уговорката с домакинята уроците трябваше да продължават два часа преди обед (възпитание и английски) и два часа преди вечеря (английски и възпитание), но още от първия ден нещата така се подредиха, че учител и ученичка се разделяха само когато трябваше да си легнат, и сутрин преди дванайсет, когато Мира имаше часове с другите частни учители. Тоест уроците по английски траеха колкото трябваше по програма, но „възпитанието“ се разтягаше по най-недопустим начин и поглъщаше цялата вечер, а понякога и половината нощ — докато гувернантът изведнъж не се сепнеше и не отпратеше момичето да спи.

Всъщност възпитанието и обучението по изящни маниери ставаше откъслечно, според случая, като гарнитура към основната работа — разработването на компютърната игра за Ераст Петрович Фандорин. Ника реши да не се занимава с незавършения

„Камерсекретар“, защото историята беше вече наполовина формирана, а започна да съчинява нов сценарий.

Първата сутрин, докато Миранда учеше, той прескочи до Москва да вземе необходимите програми. Убеди се, че вкъщи няма никого, и едва тогава влезе в апартамента.

Повъздиша в детската, загледан в прецизно оправеното легло на Ераст и разхвърляните кукли на Геля. Не остави на жена си бележка, просто сложи върху леглото една пътьом купена лилия, символ на надеждата — Алтън щеше да го разбере.

И бързо се върна в Утешителное. Точно в уреченото време.

Мира възприе азбуката на програмистката наука светкавично, още повече че той реши да не я тормози с технически подробности и веднага премина към разказа за своя изключителен пралядо. Извади на монитора неговия портрет и беше много доволен, когато момичето възкликна: „Ега ти к’ъв е готин!“ Дори не порица вулгаризмите й.

Предложи на Миранда да си избере едно от трите приключения на героичния детектив (за никое от тях не бяха запазени никакви достоверни сведения, така че полетът на фантазията беше неограничен): „Ераст Петрович срещу Джак Изкормвача“, „Ераст Петрович в Япония“ и „Ераст Петрович в подводния град“.

За изненада на учителя, след като научи изходните данни на всеки от сюжетите, ученичката без да се колебае избра най-кръвожадния, за чудовището от Уайтчапъл.

Отначало Николас реши, че това се дължи на закъсняло емоционално развитие, нещо като носталгия по детските „страхотии“, с каквито нощем са се плашили взаимно малките обитателки на сиропиталището. Но като опозна възпитаничката си по-отблизо, разбра, че нощната готика за „Летящите ковчези“ и „Сините ръце“ няма нищо общо в случая. Ангелоподобната наивка се отнасяше със смайващо хладнокръвие към неща, от които момичетата на нейната възраст обикновено се страхуват: към смъртта, кръвта и страданията.

Всъщност тук нямаше нищо смайващо. През краткия си и при това прекаран в затворено пространство живот Мира неведнъж беше виждала как се мъчат и умират нейни връстници, защото мнозина от тях бяха недъгави по рождение, а държавните грижи, колкото и да са добросъвестни, доста се различават от родителските.

— И невинаги се намираха лекарства, особено ако бяха скъпи — безгрижно разказваше Миранда, докато оцветяваше в червено локвата кръв на мястото на поредното злодеяние на Изкормвача. — Роберт Ашотич прави и невъзможното, но все пак не е вълшебник. В трети клас имах една приятелка Люсенка, тя беше с порок на сърцето. Чакаше ред за операция, но не можа да я дочака. Юлик също не можа да дочака да го преместят в Туапсе^[7], задуши се от астма.

Тя често споменаваше Роберт Ашотович. Той бил директорът на интерната, изключителен и енергичен човек. Сам измислял имената на всичките си възпитаници, едно от друго по-особени, а ако в графата „баща“ имало чертичка, подарявал им и презиме.

— Докато татко не ме намери, аз се казвах Миранда Робертовна Краснокомунарская — похвали се Мира, изричайки умопомрачителното име, сякаш то беше някаква гръмка титла. — Чудно, нали? Там всички, които няхахме собствени фамилии, се наричахме Краснокомунарски. Първо, звучи добре и второ, Роберт Ашотович казваше, че никой освен нашите не може да има подобна фамилия. Където и да срещнеш някой Краснокомунарски, веднага ще разбереш, че е свой човек.

Странно, но за баща си тя говореше много по-малко, отколкото за Роберт Ашотович. Тоест почти не говореше. Но щом видеше Мират Виленович или някой просто споменеше името му, в очите ѝ пламваха особени светлини и по бузите ѝ избиваше руменина. Ето така се печели пламенната любов на дъщерята, мислеше си Николас. Отказваш се от детето си, оставяш го седемнайсет години да се тормози в приют, после пристигаш с мерцедес и казваш: здравей, дъще, аз съм татко ти. Че си го мислеше, мислеше си го, но разбираше, че не е прав и че просто завижда.

За четирите дни Фандорин видя стопанина само веднъж. Мират Виленович излизаше рано, връщаше се късно и само в понеделника преди рождения ден на дъщеря си се прибра навреме за семейната вечеря. Но нямаше възможност да беседва с него. Дори в трапезарията господин Куценко ту говореше по телефона, ту прелистваше документите, които мамутоподобният Игорьок непрекъснато му носеше.

Ето това е мъж, тъжно си мислеше Ника, поглеждайки към магната. С какво обожание го гледат най-красивата жена и най-

прелестната дъщеря, без изобщо да е нито Ераст Петрович, нито дори Том Круз. Нещата не опират до външността, те опират до вътрешната сила, Инга Сергеевна е абсолютно права. Интересно, как ли би постъпил той с Изкормвача? Все пак е лекар, представител на една хуманна професия.

Там е работата, че точно преди вечерята Николас и Мира имаха ожесточен спор как да постъпи Ераст Фандорин, ако успее да хване чудовището. Според гувернанта нещастният психопат трябваше да бъде настанен в затворническа болница, за да могат лекарите да се опитат да излекуват болната му душа. Точно така би постъпил Ераст Петрович, който, бидейки защитник на правовия ред и наистина цивилизован човек, безрезервно е вярвал, че словото е по-ефикасно от насилието. Докато Мира не искаше дори да чуе за подобен финал. „Нашият Ераст ще намери тая гадина и ще я ликвидира“ — категорично продума нежната моминска уста.

Тя имаше силен характер, борбен. Ужасно се страхуваше например от предстоящия прием по случай рождения ѝ ден. Само като се споменеше за неизбежно приближаващия вторник, лицето ѝ, бездруго слабичко, се изпъваше, а дребните равни зъби се впиваха в долната устна, но Миранда за нищо на света не би признала колко мъчително щеше да е за нея предстоящото изпитание — защото това щеше да нарани татко ѝ, който искаше да я зарадва.

Николас не жалеше усилия, за да вдъхне увереност на момичето. Убеждаваше Мира, че с широката рокля с кринолин е божествено хубава (което си беше самата истина), показа ѝ как да се движи, как да застава. Посвети цял час на инструктажа по използване на приборите за хранене, макар да беше напълно сигурен, че новобогаташкият руски бомонд понятие няма за тези тънкости.

Миранда най се страхуваше да не каже нещо, което не трябва, и по този начин да изложи Мират Виленович.

— Ами говори по-малко — посъветва я Ника. — Всъщност за младо момиче в присъствието на възрастни това е най-добрият тон. Ако те питат нещо, ще отговориш, ти не си глупава. А иначе гледай всички, усмихай се и толкова. Ти имаш усмивка на мадона.

В тържествения ден, когато вече чакаха гостите, Фандорин отведе нагиздената Мира настрана и окуражително стисна лакътя ѝ в дълга ръкавица:

— Днес ти си звездата. Ще те гледат, понякога дори завистливо. Ще търсят в теб нещо негативно, особено жените. Това не бива да те плаши. Светът е такъв — няма значение дали сме деветнайсети или дваисет и първи век. Дръж се добронамерено и любезно с всички, но ако усетиш присмех или предизвикателство, не губи кураж. Аз ще гледам да съм наблизо и ще ти се притека на помощ.

— Няма нищо, Николай Александрович — усмихна се момичето е побелели от страх устни. — За мен е важно само да не изложат татко. А ако някой ме нападне, ще му го върна. Роберт Ашотович винаги ни казваше: „С добрия бъдете добри, но ако някой ви засегне, върнете му го.“ И ни пееше любимата си песен. — Миранда запя с кристалното си гласче: — „Обидата недейте с мълчание подминава, защото инак никой не ще ви уважава.“

А отвън вече пристигаше колата на първия от гостите.

— Е, напред — намигна Николас.

— Олеле, майчице...

Мира вдървено пое към вестибюла, откъдето вече долиташе звучният, известен в цялата страна бас на режисьора Оскаров:

— Миратушка! Ингушетия! Ей, къде сте се изпокрили, старовремски помешчици! Мохамед дойде при планината! Ами рожденичката къде е?

Николас надникна от коридора и видя как склонил лъвската си глава, кинокасиетът целува ръка на мъртвешки бледата Миранда. До тях стоеше умопомрачителната мадам Оскарова, с великодушна усмивка наблюдаваше дебютантката и (точно със същия израз на лицето) празнично сресания Агбар, който подскачаше възбудено и скимтеше в нозете на стопанката си.

— Какво си се издокарал с фрак, низкопоклоннико? — Куценко шеговито почисти от рамото на режисьора някаква несъществуваща пращинка. — Достатъчен е и смокинг. Момичето е само на осемнайсет.

— Не, не е заради вас. Бях на откриването на фестивала „Руски меценат“. Трябват ми мангизи за един филм, споменаваха съм ти.

— И какво? Намери ли?

Режисьорът махна с ръка.

— Ако го нямаше това вълшебно детенце, щях да ти кажа нещо на руски — „Меценате, я ела, да ме сториш будала“ — това им е фестивалът.

Лауреатът от Кан и Венеция все пак не издържа и се изрази най-енергично идиоматично, от което Мира трепна и уплашено погледна Николас. Той сви рамене в смисъл: какво да се прави, в тази среди явно така е прието.

Куценко се засмя, покани ги с жест да влязат в салона, където бяха сервирани масите с напитки и мезета, а с другата ръка леко прегърна госпожа Оскарова.

— Маруся, след пет седмици да си при мен на технически преглед. Нали не си забравила?

— За друго може и да забравя, но за това — никога.

Хубавицата нежно целуна домакина по бузата, а по стълбите вече се качваха следващите гости — и те бяха от хората, които познава цяла Русия. Истински парад на планетите!

Най-напред на прималялата Мира букет поднесе Максим Кафкин, водещият на телевизионното предаване „Как се краде милион“. Преди още да се е съвзела, ръка започна да ѝ стиска хумористът Михаил Соколов, реставратор на някога популярната и сега отново станала модерна професия на казионните сатирици. После клетата получи целувки от светско-парламентарната лъвица Ирина Оригами. След нея в коприни и омая вече се задаваше бляскавата Изабела Марченко (наричана от народа „Средството на Макропулос“^[8]). Николас се загледа във великата актриса с особен интерес, защото си спомни, че тя съди вестник „Ерос“ за клевета: редакцията поздрави кинолегендата по случай пълнолетието на правнука ѝ.

Миранда се държеше геройски: приемаше подаръците грациозно, мило ахкаше и дори се изчервяваше. Отговаряше на питанията тихо, но не плахо, понякога се ограничаваше само с усмивка, което беше направо висш пилотаж.

Вече спокоен за възпитаничката си, Фандорин се премести в салона, където джазов секстет изпълняваше вариации на теми от класически шлагери от Доницети и Белини. Сега можеше да се погрижи и за себе си.

Имаше странно предчувствие, че днес най-последно ще стане нещо. Не можеше затишието да продължава вечно. Докога ще се взира в небето да види дали не се е задал буреносният облак? Въздухът е

наситен с електричество, някъде отвъд хоризонта тътнат гръмотевиците, а бурята я няма и няма. Ще започне ли най-сетне?

През всичките тези дни Жана не се обади нито веднъж. Телефонът, който тя му даде, мълчеше, но Ника не го забравяше нито за миг, беше готов за момента, когато проклетата машинка щеше да изписука — така истинският самурай живее с непрестанна готовност за внезапна смърт.

В салона, сред пиещите, смеещи се, целуващи се звезди магистърът се почувства съвсем потиснат — сякаш случайно се бе озовал върху гланцираните страници на списание „Седем дни“.

Той се измъкна във вестибюла, за да може през страничния коридор да се оттегли в „партамента“ си, и точно тогава налетя на семейство Куценко. Те бяха застанали с гръб към вратата и не бяха чули приближаването на гувернанта, защото извършвайки маневрата си, Николас се мъчеше да стъпва колкото може по-тихо. В резултат на което стана неволен свидетел на малката съпружеска сцена.

Инга Сергеевна говореше с нежен укор:

— Бога ми, ти си същински глупчо. Намерил от кого да ме ревнува. Толкова години минаха! Оставаше да си спомниш и за татарско-монголското иго. Тоя Яс не искам да го виждам. Нали ти сам го покани, нали имате общи ангажименти.

— Ангажиментите са си ангажименти, но само като се сетя... — глухо гъгнеше Мират Виленович.

Разговорът явно беше от интимен характер, но щеше да е глупаво да тръгне заднишком — току-виж подметката му скръцнала и тогава щеше да стане още по-лошо. Затова Фандорин постъпи по най-тривиалния начин — изкашля се.

Мадам Куценко се обърна, пламна и като се усмихна равнодушно на Николас, заслиза надолу по стълбите. Домакинът пък, който също се изкашля, сметна за нужно да поостане — сигурно от смущение.

Изходът в подобна ситуация е един: човек да започне разговора на някаква неутрална тема. Затова, загледан през отворените врати към столичния бомонд, Фандорин каза:

— Все пак рускините неслучайно са смятани за най-красивите жени. Само няколко години разкрепостеност, богатство — и ето че нашите светски лъвици вече с нищо не отстъпват на лондонските или парижките. Вижте ги само, истински конкурс „Мис Вселена“.

— По-скоро „Мисис Вселена“ — изхъмка Куценко. — Жените на нашите политици и позабогатели буратиновци през последните години стремително се разхубавяват и подмладяват, така е. Но въпросът не опира до гени, а до тези ръце — той демонстрира великолепните си пръсти и се засмя. — Три четвърти от дамите, които виждате тук, са минали през моята операционна. И всяка година им правя корекции — така го налага разработеният от мен метод. Ако някоя от моите лолобриджидки закъснее за поредната си профилактика, с удрянето на часовника ще се превърне в тиква. Какво да се прави, красотата изисква квалифицирана грижа.

Николас си спомни, че Мират Виленович спомена пред съпругата на режисьора за някакъв „технически преглед“. Значи това е имал предвид.

— Но как ви стига времето за всичко? И с бизнес да се занимавате, и да оперирате, и тая профилактика.

Куценко въздъхна.

— За сметка на съня и почивката. Не помня вече кога съм се хранил като човек, ей така, без да бързам, с удоволствие. Но какво да правя? Да посветя в метода си асистентите? Хората напоследък са станали много неблагонадеждни — веднага ще отворят своя клиника и ще започнат да ме конкурират. Вече има прецеденти. Пък и клиентките ми са особени — той кимна към залата. — С тях трябва да поддържам личен контакт.

За финансовите перспективи на фирма „Фея Мелузина“ май можем да не се тревожим, помисли си Николас. Чудният доктор няма да има недостиг от пациентки и те няма да се стискат.

Внезапно лицето на Мират Виленович се промени. От уморено-присмехулно стана съсредоточено и напрегнато. Но за не повече от миг. След което хирургът грейна в широка усмивка и загледан покрай Фандорин, възкликна:

— Яс! Както винаги закъсняваш! Я си дай бележника и утре те искам с родителите!

По стълбите се качваше строен господин с импозантни бели кичури в грижливо сресаната коса. Смокингът му стоеше толкова хубаво, сякаш закъсниелият гост направо се беше родил с него и не беше носил никаква друга кожа, а само от време на време я беше сменял с нова и по-елегантна.

Хубавецът приятелски потупа домакина по рамото, след което двамата изпълниха странен ритуал: вместо да си стиснат ръцете, те плеснаха разперените десни длани и чела.

— Салют, Куц. Дето се вика, здрасти, откога не сме се виждали.

— Така си е. Инга ме попита какво правите с Яс по цели нощи. Какво, казва, да не сте сменили ориентацията? — засмя се Мират Виленович. — За днес обаче брейк, нали? Само ще ти покажа едно документче и край. Да отидем в кабинета?

— Ъхъ — измуча Яс и въпросително погледна Николас.

— Фандорин, гувернантът на дъщерята на Мират Виленович, — представи се той, но не подаде пръв ръка, защото гувернантът е второстепенна фигура и трябва да си знае мястото.

И постъпи правилно. Гостът не пожела да стисне ръка на наемното лице, само огледа Николас от главата до петите и още веднъж повтори, но вече с друга интонация:

— Ъхъ.

Любезният Куценко представи своя познат:

— Това е Олег Станиславович Ястиков, едно време бяхме съученици. А сега той е главният ми конкурент, притежател е на аптеките „Добрият доктор Охболи“. Сигурно ги знаете.

Същият Ястиков — от списъка на осъдените!

Мъчейки се да не издава вълнението си, Фандорин попита:

— Че каква конкуренция може да има между козметологичните клиники и аптеките? По-скоро би трябвало да е сътрудничество.

— Ето, и аз това ти казвам, Куц — засмя се Ястиков. — Че е по-добре да си сътрудничиш с мен, а не да вървиш с рогата напред. Внимавай, ще ти нахлузя ушите на носа като в пети клас.

За миг лицето на Мират Виленович се изкриви в странна гримаса, но на Николас може и да му се беше сторило — Куценко закачливо ръгна съученика си с лакът.

— Защо си сам? Ти — страшилището на сараите и бордеите!

— Защо сам? С дама съм. Сега ще ви запозная — тя е от супер класа.

— И къде е твоята супер класа?

Ястиков се огледа.

— Долу твоята я поведе да ѝ покаже гостната. Инга обаче цъфти! Голям си късметлия!

Лицето на домакина отново се изкриви, този път съвсем явно.

Мират Виленович се усмихна кисело на Ястиков и помоли Фандорин:

— Николай Александрович, бъдете така добър. Слезте, моля ви, долу и кажете, че двамата с Олег Станиславович ще се качим за малко до кабинета, но когато поднесат празничната торта, непременно ще дойдем.

Потиснал порива ниско да се поклони и да каже тихо: „Слушам, Ваше Сиятелство“, Николас пое към първия етаж. Щом си обслужващ персонал, надвий гордостта си и знай къде ти е мястото.

Инга и спътничката на неприятния Ястиков бяха в гостната, стояха пред портрета на личния дворянин Конюхов.

Като чу стъпките му, гостенката, висока брюнетка с алена рокля с гол гръб се обърна.

Ника се олюля и се хвана за касата на вратата.

Това беше Жана!

Времето и пространството смениха регистъра и минаха в друго измерение, така че равният безметежен глас на Инга Сергеевна звучеше сякаш от някакъв друг свят, от по-миналото столетие:

— Забележете, че неуважението към дедите е първият белег за нецивилизованост и безнравственост...

[1] В агенцията ми казаха, че имате наследствена титла. Вярно ли е? (англ.) — Б.ред. ↑

[2] Опасявам се, че да (англ.). — Б.пр. ↑

[3] Никой не е съвършен (англ.). — Б.пр. ↑

[4] Със сцена в салона на Анна Павловна Шерер започва романът на Толстой „Война и мир“. — Б.ред. ↑

[5] Подруга дней моих суровых — Пушкин, „На бавачката“. — Б.ред. ↑

[6] Гаф (фр.). — Б.ред. ↑

[7] Кавказки черноморски курорт, известен със своите санаториуми за лечение на белодробни заболявания. — Б.ред. ↑

[8] От операта „Делото Макропулос“ на Л. Яначек — средство против остаряване, еликсир на младостта. — Б.ред. ↑

ГЛАВА ШЕСТНАЙСЕТА

БРИГАДИРЪТ

— Дмитрий, ще е безнравствено, ако продължаваш да мълчиш за причините, поради които си избягал от Петербург — строго рече Данила още щом каретата се отдалечи от площада.

Митя беше коленичил на задната седалка и гледаше през прозореца поручика гатчинец, който броеше парите, получени за шпагата, мрачния Пикин, който стоеше сам, наметнал плаща върху ризата, и жадно пушеше дългата си лула. Не изпровождаше с поглед каретата, а бе забил поглед в земята.

— Не съм те карал да бъдеш откровен — продължи Фондорин с все същия решителен тон, — но съгласи се, че след случилото се имам право да получа отговори на някои въпроси. Първо: кой е споменатият от капитан-поручика Еремей? Второ, защо за теб е обещано възнаграждение и както личи от всичко — доста голямо? Трето: какво си правил в Петербург самичък, без родителите си? Четвърто...

Въпросите му бяха точно дванайсет, изброени в строга логическа последователност, от което следваше, че отдавна са вълнували Данила.

— Простете ми потайността, мой почтени приятелю и благодетелю — виновно каза Митридат. — Тя беше предизвикана съвсем не от недоверие към вас, а от нежелание да ви въвличам в тази недоизяснена, но опасна интрига.

И разказа на своя спасител всичко като на изповед, без да усети, че се е заразил от горския философ с навика да се изразява със сложни фрази.

Фондорин от време на време му задаваше уточняващи въпроси, а след като го изслуша доста мълча — обмисляше чутото.

— Разказаното от теб е толкова заплетено и объркано — каза накрая, — че ако позволиш, ще се опитам да осмисля същината му, а ти ще ме поправиш, ако сбъркам някъде. И тъй. В законите за престолонаследията в Русия още от времето на Пьотър Велики няма яснота. Владетелят има правото да определи свой приемник по

собствена воля, без да се съобразява с династическата йерархия. Както знаем, по ирония на съдбата самият Пьотър не е успял да посочи свой приемник — починал е, без да произнесе нечие име. Оттогава не правото, а силата възкачва монарсите на престола. И първата Екатерина, и вторият Пьотър, и Анна, и невръстният Йоан, и Елисавета, и третият Пьотър, и Екатерина Втора са се възкачили на трона не по закон, а по силата на произвола. Нищо чудно, че в обкръжението на Фаворита се е зародил проект да се игнорира естествената поредност на престолонаследията и приемник на императрицата да стане не Сина, който е известен с ината и глупостта си, а Внука, който поради младежката си възраст и мекия си характер ще се превърне във восък в ръцете на своите приближени. Очевидно завещанието във връзка с това вече е изготвено, но предпазливата Екатерина засега го пази в тайна и както ѝ е присъщо, изчаква удобния момент. Но, дето се казва, мъртвите глас нямат. Ако тя самата още приживе не предаде скиптъра на Внука си, щом склопи очи, в столицата ще се яви Павел начело на напудрената си войска и ще заеме трона със сила. Тогава всичките му преследвачи и зложелатели ще си изпатят, най-вече Фаворита и неговите приближени. Твойт приятел Еремей Метастазио е умен и много добре разбира, че времето не чака. На всичко отгоре скудоумният Платон съвсем се е побъркал от страст и е решил сам да реже клона, на който седи. Ако не днес, то утре неприятелят на Зуров — Маслов — ще разполага със сигурни доказателства за неверността на Фаворита, и тогава край на шансовете за Негова светлост. Затова италианецът е решил да съкрати земните дни на императрицата. Тя трябва да умре по-скоро, докато Зуров е още в силата си, но да умре не внезапно, а след боледуване, за да има време да утвърди Внука си като държавен приемник. Точно затова им трябва бавнодействащата отрова. Правилно ли съм разбрал последователността и смисъла на събитията?

— Точно така! — възкликна Митя. — О, колко точно. Чак сега интригата на Метастазио ми се разкрива в пълната си яснота!

— Така ли? — скептично поклати глава Данила. — На мен обаче нещо не ми достига да си изясня нещата докрай.

— Кое е то?

— Засега не знам. Трябва хубавичко да премисля всичко. Виж какво, скъпи ми приятелю, нека не бързаеме да стигнем в Москва.

Първо, необходимостта от бързана отпадна, защото никой вече не ни преследва. Второ, аз обещах да те заведа при Павлина Аникитишна, а тя пътува по заобиколния път и ще пристигне при чичо си най-рано след два-три дни. Трето, в разказаната от теб история има едно странно нещо, което долавям, но не мога да назова. Докато не си изясним нещата до най-малка подробност, мисля, че е рисковано да те връщаме в бащината ти къща — италианецът много лесно ще намери там опасния си свидетел. Господин Метастазео със сигурност има и други помощници освен Пикин.

„Пък и Пикин не бива да го отписваме“ — отбеляза Митя, но не глас, а наум, за да не притесни лековерния си приятел.

— Няма да заминаваме за Москва? — каза той. — Тогава закъде? Данила отвори пътната карта.

— Минахме Городня... Ако в град Клин свърнем от пътя и пропътуваме двайсетина версти в посока към Дмитров, там се намират обширните владения на бригадира Любавин. Той е мой стар приятел и състудент. Надявам се Мирон да е жив и да е в добро здраве. Когато започнаха гоненията срещу мнимите якобинци, той се оттегли от Москва и сигурно днес е в дома си в Подмосковието.

— Този господин също ли е бил член на вашето дружество? — прояви проникателност Митя. — Като новгородския ви приятел?

— Не, Любавин е от практиците. Идеите за нравствено преобразуване, изповядвани от братята на Златно-Розовия Кръст, се сториха на дейния му ум прекалено бавни. Но той е твърде достоен и добър човек. Решението е взето, отиваме при Любавин в Солнцеград.

В Клин отново се предприе преобличане. Познавайки навиците на Фондорин, Мирон Любавин доста би се учудил, ако видеше стария си приятел да пътешества, придружаван от казаче. Пък и ако гостуването продължи няколко дни, Митридат при слугите ли щеше да живее. Затова след кратки, но сигурно болезнени за сърцето му колебания Данила реши да представи Митя за свой син. Бригадирът, който пребиваваше в имението си още от времето, когато Фандорин не бе връхлетян от тъжните обстоятелства, едва ли бе осведомен за съдбата на малкия Самсон.

Митя трябваше да се прости с бекешата и прекрасната запорожка папаха. Данила му купи палтенце от катерича кожа, жакет, панталон, ботинки, ризи и всички останали неща от тоалета на дворянин, а косата му отново побеля, намазана с мас и посипана с пудра.

— Я какъв си версайски маркиз — пошегува се Данила, като огледа преобразования си спътник. Митя само небрежно сви рамене: „Ех, Данила Ларионич, да бяхте ме видели в Зимния.“

Скоро след като се отклониха от Московския път, започнаха владенията на Мирон Антиохович Любавин, които се простираха надалеч.

— Мирон е богат — разказваше Фондорин. — Освен Солнцеград притежава още три или четири селца, чифлици и имения, фабрики и заводи, гора, и виж колко мелници по хълмовете. Собственик е на около хиляда и петстотин души, а с жените стават двойно повече. Според германските понятия — заможено графство. И виж, Дмитрий, колко добре си живеят.

Тъкмо приближаваха село Солнцеград, което наистина беше чудно благоустроено и спретнато.

Улицата беше само една, но много широка, разчистена от снега и (феномен, необичаен за село) — калдъръмена. Митя никога досега не беше виждал такива къщи, каквито имаше в Солнцеград. Макар и от дървени трупи, всички те бяха покрити не със слама и дори не с летви, а с истински железни покриви. И макар едни от тях да бяха по-големи и по-богати, а други — по-малки и по-скромни, изобщо не се долавяше обичайната руска мизерия.

— Вижте, това да не е цветна леха? — посочи Митя оградения с тухли кръг пред една от къщите.

— Да, наистина! — възкликна Фондорин, развълнуван не по-малко от него. — Ами прозорците! С истинско стъкло! Просто е невероятно! Бях тук преди дванайсет години, когато Мирон тъкмо беше излязъл в оставка и бе получил наследствените си права. Солнцеград е станал неузнаваем! Виж, виж това! — извика той с цяло гърло и дръпна спътника си за ръкава. — Виждал ли си някога подобни селяни?

По улицата вървеше семейство: баща, майка и три дъщери. Бяха облечени изцяло с нови, хубави дрехи, жените и момичетата носеха пъстри забрадки.

— Ах, този Мирон! Докато ние сме мечтаели и сме спорили, той си е гледал работата! Браво на него! Истински герой! — все не можеше да се нарадва Данила.

Междувременно каретата мина през портала на английски парк, направен така, че колкото може повече да прилича на девствено творение на природата. Сигурно лятно време всички тези дървета, полянки, хълмове и езерца изглеждат извънредно живописно, но бяло-черната зимна гама правеше парка малко строг и сънлив.

Над върхарите на дърветата се показва покривът на господарската къща, увенчан е кръгла куличка, и в следващия миг екна топовен изстрел, който изплаши многобройните птици.

— Забелязали са ни от наблюдателницата — обясни Данила и се усмихна радостно. — Старото московско гостоприемство. Щом видят гости, гърмят с топ. И в кухнята веднага започва суматоха! Тук ще ти хареса, ще видиш.

На Митя бездруго вече му харесваше.

Къщата беше голяма, строена с размах: от едната страна — стъклена оранжерия, от другата — колонада с прясно боядисани селскостопански оръдия, от които Митя позна само английската сеялка за впряг от два коня, каквато беше виждал на картинка.

Пред парадния вход в редица се бяха строили прислужниците — юнак до юнака, със сини мундири, подобни на хусарските. Двама се втурнаха да отворят вратите на каретата, останалите се поклониха, и то толкова приятно, без раболепство, че на човек му беше драго да ги гледа.

А по стълбите надолу вече тичаше не много висок мъж с къдрава ненапудрена коса и румено лице. Той беше с кожена престилка върху ризата и с наръкавници, обсипани с талаш.

— Мирон!

Фондорин скочи в снега и се затича към стопанина, който, грейнал в усмивка, беше разтворил обятията си.

Двамата се целунаха три пъти, разговаряйки и смеейки се едновременно, а Любавин, на когото прегръдките не му бяха достатъчни, започна да тупа госта си по гърба и раменете.

— Ех, че се радвам! Ех, че хубаво, Данила Заточенико! — засмя се Мирон Антиохович и поясни на приближилия се до него хубав младеж. — Състудентът ми Данила Фондорин, онзи същият! Дадохме

му прякора Заточеника, след като за дръзко поведение ректорът го затвори в карцера.

— Да, татко, разказвали сте ми — усмихна се младежът. — Много неща съм чувал за вас, Данила Ларионович.

— Синът ми Фома — представи го Любавин. — Ти го помниш в пелени, а сега виж го какъв гренадир е станал. Ох, изцапах те с тоя талаш!

Той се засуети и взе да отупва кафтана на Фондорин, който се засмя и го попита:

— Все майсториш, а?

— Да, измислих едно нещо, което ще направи *la revolution veritable*^[1] в света на месарите и млекарите. Но няма да ти го покажа, дори не ме моли. Още не съм дообмислил всичко.

Данила се засмя.

В този момент Мирон Антиохович видя залепения за прозореца на каретата Митя.

— Я, ама ти не си сам!

Усмивката върху лицето на госта угасна.

— И аз съм със сина си. Ела тук, Самсон, не се притеснявай толкова.

Когато Митя се приближи и се поклони, Фондорин допълни:

— Той е на девет, но по разум е като голям.

На Митя му се стори, че Любавин и синът му го гледат някак странно. Но след като се спогледаха, и двамата се усмихна радушно.

— Малък е за деветгодишен, малък е — Мирон Антиохович закачливо докосна Митя по носа. — Данила, май прекалено го тормозиш с учение. Знаем те аз тебе, книжовнико. Ах, но какво правя, да му се не види! — засуети се изведнъж домакинът. — Влизайте, влизайте, заповядайте! Моята Лидия нали почина... Да, да — кимна той на плесналия с ръце Данила. — Както и да е, отплакахме си. Какво да се прави. Сега и аз като тебе съм сам. Двамата с Фома се оправяме без женски уют. Ще извиняваш.

Той се правеше на скромен относно уюта. Къщата на забележителния бригадир беше наредена по най-разумния и приятния за живеене начин. Мебелите бяха обикновени, без претенции, но

грижливо премислени, що се отнася за удобството: облегалките на столовете и креслата бяха изработени според извивката на гърба, за да може човек да седи на тях удобно; по широките первази отвътре на прозорците имаше турски възглавници — колко ли е приятно да си четеш там някоя книжка и да се радваш на парка; подът бе застлан с черги — хем не е хлъзгаво, хем е меко да стъпи човек.

Но Митридат се интересува най-вече от полезните уреди, каквито имаше едва ли не във всяка стая. Тук се виждаха и барометри с термометри, обърнати към двете страни на къщата, и далекогледни за наблюдаване на околностите, и бусола с астролабия, но най-хубаво беше в библиотеката. Леле колко книги! Хиляди! Да можеше да прекара тук година-две!

На стените имаше три портрета на някогашни хора: единият с кръгла шапка и с дълга права коса, млад, другите двама — по-възрастни, с плоски шапки, наричани барети.

— Това тук е Пико де ла Мирандола^[2], моденският контино — кимна Фондорин като посочи младия. — Това е прочутият Кампанела, а третият кой е?

— Великият англичанин Фома^[3] Мор, в чест на когото съм нарекол единствения си син и наследник. Портретът е рисуван не по известната гравюра, а по чисто мои указания, затова не можа да го познаеш.

— Прекрасна тройца, по-добра от иконостас — одобри Данила и се обърна към стъкления куб, в който имаше черна тръбичка върху много особена поставка. — Това пък какво е? Да не е диоптричен микроскоп?

— Точно така — гордо потвърди Любавин. — Най-новият модел, с ахроматичен окуляр. В обикновена капка вода разкрива цял населен свят. Изписах си го от Нюрнберг за две хиляди рубли.

Митя се разтрепери. Беше чел за чудния микроскоп, много посилен от предишните, отдавна мечтаеше чрез него да надникне в малките вселени, съществуващи вътре в елементите. Той си имаше собствена хипотеза, която се нуждаеше от потвърждаване чрез опит: че физическата природа не познава граници, но нейните простори не са линейни, а пластови — безкрайно малки в едната посока и безкрайно големи в другата.

— Драги господине, дали ще ми позволите да надникна през този инструмент? — не издържа той.

Мирон Антиохович се засмя:

— „Драги господине“. Я как си го дресирал, Данила. Внимавай да не прекалиш с възпитанието, че току-виж си отгледал някое малко старче. Всяка възраст си иска своето. — А на Митридат отговори: — Извинявай, приятелче, но не мога. Тоя механизъм е прекалено нежен. Не позволявам дори на собствения си син да го докосва, докато не изучи цялата сложност на биологичната и на оптичната наука. На твоите години трябва да си имаш други играчки и занимания. Можеш ли да работиш със струг? Не? А запознат ли си с дърводелския тезгях? Я да ти видя ръцете — пое дланите на Митя в своите и зацъка с език. — Господинчо, веднага си личи, че си господинчо. Значи такива сте били вие, златно-розовите, само знаете да приказвате и да роните сълзи, а трябва да работите. Ти например, Данила, сигурно твоите крепостни си ги пуснал, раздал си им документите, че ги освобождаваш, нали?

— Така е.

— Бас държа, че от радост половината са се пропили. Рано е да даваме свобода на нашите селяни, многото свобода е като много от някое силно лекарство. Човек може да се отрови. Трябва да се дава съвсем по мъничко. Виж, аз на моите крепостни не им давам свобода и не им я обещавам. За какво му е на човек свободата, ако не може да я използва? Понякога се налага и да го понатупаш, така, по бащински. Затова пък помагам на всеки да си стъпи на краката и да уреди стопанството си. Знаеш ли колко доход носи на помещчика в Русия една крепостна душа? Не? Аз пък съм проверил. Средно седем рубли годишно, няма значение дали е в натура или в пари. А аз имам от всеки работник средно по четиридесет и пет рубли. Какво ще кажеш?

— Невероятно! — възкликна Фондорин.

— Ха така. И то без да броим приходите от мелниците, фермите, железарските работилници, фабриката за платове и конезавода. На зависимия човек най-напред трябва да му позволиш да живее: да му осигуриш хубава къща, да го научиш на занаят, да му позволиш да си стъпи на краката, пък после събирай по справедливост. През първите три години жененият мъж изобщо нищо не ми плаща, дори напротив, получава за благоустрояване. Затова пък после го връща стократно.

Данила забеляза:

— Е, направил си го превъзходно. Но дали е възможно да възпитаеш в човека достойнство, щом винаги можеш да го набиеш?

— Не винаги, не по мой произвол, а според установения ред, за очевидни нарушения! — разпалено възрази Любавин. — За тяхно добро!

— Аз пък колкото повече живея на тоя свят, толкова повече се убеждавам, че ако човек е здрав, по-добре е сам да се грижи за собственото си добро. Инак става като при наследника в Гатчина. Чувал ли си? Той също е благодетел за своите селяни, но те трябва да носят раирани немски чорапи, да спят с нощни шапки и едва ли не да си пудрят косата.

— Е, това с чорапите е май прекалено — засмя се Мирон Антиохович, — но аз храня големи надежди относно младия кесар. Той знае какво значи несправедливост, а за владетеля това е голяма наука. Вече четвърт век, откакто е пълнолетен, той е отстранен от законния престол. И като някога любимия ти принц Датски, е принуден безсилно да наблюдава безчинствата на престъпната си и развратна майка. А тая нова Йезавел е много по-лоша от шекспировата Гертруда, която е извършила само грях на кръвосмешение, докато нашата умъртви двама законни владетели — Пьотър и Йоан, и не допуска до короната третия!

На това място Любавин погледна децата и млъкна.

— Както и да е, после ще си поприказваме, че щастливите жители на задаващия се деветнайсети век надават ухо. Сега да обядваме, непременно да обядваме!

След обяда, който беше обилен и вкусен, но много обикновен, домакинът все пак не се стърпя и заведе гостите си в краварника да им покаже революционното си изобретение. То представляваше много сложен механизъм за опазване телесната чистота на добичетата. Понеже кравите на Любавин, доста едри и лениви, изобщо не ходеха да пасат и прекарваха целия си кравешки живот в тесни дървени преградени леговища. Ядяха, спяха, даваха мляко и се съешаваха с бика, без да помръдват от мястото си. Според Мирон Антиохович поради това месото и млякото им ставали необичайно вкусни и

маслени. А сега неуморният стопанин беше решил да измисли устройство, чрез което торта и урината нито за миг да не остават в обора, а да падат върху специална поставка, откъдето да се изпращат на торището. За целта обикновената дупка в пода не вършеше работа, защото глупавото животно можеше да си заклеци в нея крака. Затова Любавин беше разработил пружинираща дъсчица, която не реагираше на натиск с копито, но се преобръщаше, когато върху нея падне товар с тегло над три унции^[4].

— Съседските селяни ще почнат да завиждат на моите крави, Бога ми! Добичетата бездруго са нахранени, на топло и на чисто, а скоро ще заживеят като същински царкини — оживено обясняваше изобретателят, като демонстрираше действието на сложната конструкция.

— Няма — каза Данила. — Краварникът ти безспорно е за чудо и приказ, но на човек не му стига да е само сит и с покрив над главата. Повечето предпочитат глада, студа и нечистотията, само и само да са на свобода. Пък и твоите крави биха се разбягали накъдето им видят очите, ако не бяха затворени.

— Толкова по-зле за тях! Веднага ще загинат. Я ще ги нападнат вълци, я селяните ще ги откраднат за месо.

— Твоите мужици да не би да крадат? — изненада се Фондорин. — Независимо че са сити.

Любавин с раздражение свъси вежди:

— Не, не моите, за какво им е? Който е задоволен и има много работа, не се занимава с кражби. Дрипльовците от съседните села се мотаят тук, отмъкват каквото видят. След като моите мъже пребиха един конекрадец, аз си организирах милиция. Хусари! Много по-добри са от казионната полиция, можеш да си сигурен.

— Вярвам ти — усмихна се Данила. — Но кое не си довършил на клапана за торта?

Любавин застана на четири крака и изтегли пружината.

— Ето, виждаш ли? Тук помпичката изплаква дъската с вода. Включва се от поклащането на планката, но не успява да я измие докрай, пружината се затваря.

Митя се обади:

— Ами ако сложите тук един пружинен спирател?

Все пак като деветгодишно момче си доста по-свободен, отколкото като шестгодишен! Можеш да предложиш разумно техническо усъвършенстване и никой няма кой знае колко да се изненада.

— Синът ти е доста умен! — възкликна Мирон Антиохович. — Фома, я изтичай до работилницата за инструменти. Ще опитаме!

Прекараха в краварника до тъмно. Изпоцапаха се с прах, пък и с тор, но постигнаха своето: водната струя измиваше планката докрай.

Щастливият стопанин заведе гостите да се изкъпят в банята.

Как хвалеше Митя, как се възхищаваше на неговата досетливост!

— Възнаградил те е Бог с тоя син, Данила. За всичките ти мъки — Любавин посочи гърдите на Фондорин и през гъстата пара Митя видя там бял белег като змийче, и още един на рамото, а на хълбока мораво срастване. — Не го прави офицер, изпрати го в Лондон. Да учи за инженер. С тази негова глава може да донесе много полза.

Той нежно разроши косата на Митя.

— Защо мажеш косата на сина си с разни гадости? От маста и пудрата може само да завъди бълхи и въшки. В теб, Данила, се обажда бившият придворен. Срамота! Към естественото трябва да се стремиш, към природата. Я ела тук, Самсоша.

Този напорист човек хвана Митя за врата, тикна лицето му в банското ведро и взе да сапунисва главата му и да нарежда:

— Ха така, ха така. Още малко по-късо да се подстриже и ще е съвсем добре.

— Ох, пуснете ме! — запищя Митя, защото му влезе сапун в очите, но всички само се засмяха.

Силните пръсти обаче тутакси го пуснаха. Митридат започна да плюе, изправи се, избърса очи и видя, че се смеят само Данила и Фома, а Любавин стои блед и го гледа със зяпнала уста и спрял поглед. Същото забеляза и Данила и се втурна към стария си приятел.

— Какво, сърцето ли?

Мирон Антиохович трепна и отмести очи. Преглътна с усилие и разтърка гърдите си отляво.

— Да, случва се... Нищо, сега ще ми мине.

Но и на вечеря беше необичайно мълчалив, почти не хапна и дори да отговаряше на Данила, правеше го кратко и сякаш насила.

Най-сетне Фондорин решително отмести чинията си и хвана Любавин за ръката.

— Виж какво, братле. Все пак аз малко или много съм лекар... — премери пулса му и се намръщи. — О, ще трябва да си легнеш. Над сто е. Ушите ти пицят ли?

Любавин младши се разтревожи, махна салфетката от гърдите си и скочи.

— Ама какво се паникьосвате — с мъка се усмихна Мирон Антиохович. — Прегрях се в банята, много важно. — Очите му блеснаха, усмивката стана по-широка. — Ето ти, Данила, одеде в краварника ми отпрати един упрек. Не явен, но аз го схванах. Че съм държал селяните си като крави, че съм се грижел само за плътта им, а съм пренебрегвал духа им. И за мен ли си помисли същото, кажи си.

— Наистина ми се стори, че с твоя прекомерен стремеж към реда и практичната полза проявяваш известно пренебрежение към...

— Аха! Не ме познаваш! Помниш ли как двамата с теб още като студенти негодувахме срещу мизерията на селския живот? Че зимно време селяните, щом се мръкне, лягат върху печката, някои едва ли не от четири часа, и хъркат до съмнало, вместо да използват свободното си време за полза и развлечение? Помниш ли?

— Помня — кимна Данила. — Освен това аз негодувах, че някои селяни с радост биха се захванали с нещо, но са бедни и трябва да икономисват борините.

Любавин се засмя:

— А помниш ли как мечтаеше за селски клубове? Където селяните през зимните вечери, когато нямат толкова работа, да се събират, да пеят песни, да плетат лапти за продан или да дялкат дървени играчки и лъжици?

Фондорин също се засмя:

— Помня. Млад бях, мечтател. А ти ми се присмиваше.

— Може и да съм ти се присмивал, но направих нещо от този род.

— Сериозно?!

Мирон Антиохович хитро присви очи.

— Между Солнцеград и Утопия (другото ми село) в гората има стара воденица, от която зимно време бездруго няма полза. Та там съм подредил маси и пейки, купил съм самовар. Който от селяните иска, да ходи. Свещите са за моя сметка, а ако някой иска гевречета или гореща медовина, да плаща по грош. Евтино е, но не е без пари. Нека знаят цената на свободното време. Пак там има книги с картинки, ако някой пожелае. Малък струг, гергефи, тъкачен стан за жените.

— И какво, ходят ли? — развълнувано възкликна Данила.

— Отначало не идваха много, трябваше да ги карам. Но сега вече свикнаха, особено младите. Там дежурят един пазач и дяконът от черквата, да не правят пакости. Искаш ли да видиш?

— Има си хас! — Фондорин скочи веднага. — За това заведение заслужаваш повече похвала, отколкото за всичките си други стопански подвизи. — Да вървим! — но изведнъж посърна. — Извинявай, приятелю. Ти не си добре. Ще отидем до клуба утре...

Домакинът го гледаше с усмивка.

— Нищо, може и без мен. Фома ще те заведе. Там ще пренощувате, а на сутринта ще се приберете.

— Тръгваме ли? — обърна се Данила към Митя и личеше как няма търпение да види осъществената си мечта.

— Тръгваме, разбира се!

Митридат наистина беше много любопитен да зърне това чудо невиджано. Селски клуб — невероятно!

— Със Самсоша няма да стане — каза Любавин. — Пътеката е заснежена, може да се мине само на кон, в редичка. Моите коне са от собствения ми конезавод и са буйни. Не дай Боже детето да падне и да си счупи нещо. Идете двамата. Със сина ти няма да ми е толкова скучно да боледувам, пък и него няма да оставя да скучае. Ти нали искаше да погледнеш през микроскопа?

— Наистина ли? — изхълца от щастие Митридат. — Тогава аз оставам!

След половин час той и домакинът стояха в библиотеката и гледаха как по алеята препускат леко двама ездачи — единият по-голям, другият по-малък.

Ето че изчезнаха оттатък последната улична лампа, а Мирон Антиохович продължаваше да мълчи като вцепенен.

Митридат вече изгаряше от нетърпение. Най-сетне той не издържа и помоли:

— Хайде да почнем да изучаваме водната капка де!

Тогава Любавин бавно се обърна и погледна момчето от горе на долу, точно както в банята.

В първия миг Митя си помисли, че Мирон Антиохович отново го е заболяло сърцето, и се изплаши. Но погледът беше доста по-дълъг от одева и значението му не предизвикваше съмнения. Солнцеградският владетел гледаше малкия си гост с нескривано отвращение и ужас, сякаш виждаше някаква лигава и отровна твар.

Тогава Митя се изплаши още повече. От изненада той заотстъпва, но Любавин направи три бързи крачки и го сграбчи за рамото. Попита го глухо, с крива усмивка:

— Значи си на Данила син, така ли?

— Да... — изломоти Митя.

— Толкова по-зле за него — промърмори Мирон Антиохович сякаш на себе си. — Той си мисли, че не съм чувал, как си избягал. Не исках да говоря за това, за да не се издам... Следователно там, по време на бягството, ти се е случило това. Нали?

— Кое „това“? — изпищя Митя, защото пръстите на домакина болезнено се бяха впили в рамото му. — Чичо Мирон Антиохович, лошо ли ви...

С другата си ръка Любавин затисна устата му. Наведе се и прошепна, като мигаше начесто:

— Шшшт! Млъкни! Не бива да те слушам! Няма значение кой си бил преди. Важното е какъв си станал.

Той прокара ръка по челото си, върху което бяха избили капки пот, и Митя се възползва от върнатата свобода да говори, като занарежда с треперещ глас, но все пак се мъчеше да запази достойнство:

— Господине! Не разбирам какво имате предвид. Ако моето пребиваване тук ви е неприятно, ще си замина веднага щом се върне Данила Ларионович.

— И не говори така, както говорят децата — Мирон Антиохович дръпна яката на ризата му. — Собствения си баща по име и презиме...

Няма съмнение! Жребият е тежък, но не роптая.

Той замижа за миг, а когато отново отвори очи, в тях гореше такава неистова решителност, че Митя забрави за достойнството и закрещя колкото му глас държи:

— Помощ! Има ли някой, помо...

Върху слепоочието му се стовари здрав юмрук и викът му секна.

Когато се съвзе, Митридат не можа веднага да разбере къде е, защо пред очите му е толкова бяло и защо е толкова студено. Искаше да се обърне заради неудобната поза, но не успя, и едва тогава разбра, че го носят нанякъде, праметнат през рамо. Чу хрускането на снега под бързите стъпки, пресекливото дишане и разумът му обясни смисъла на това, което ставаше: полуделият Любавин мъкне малката си жертва през парка.

Къде? Защо?

Какъв е тоя живот на малките хора, наричани деца? Защо всеки, който е по-голям и силен, може да те удари, да те наругае, да те метне през рамо и да те мъкне като неодушевен предмет?

Дишането на Митиния мъчител ставаше все по-учестено и силно, а стъпките — все по-бавни. Най-накрая той окончателно се спря, хвърли товара си на снега, клекна тежко и затисна пленника си с коляно.

— Къде ме носите, чичо? — тихо попита Митя.

Отдолу, на фона на тъмносивото небе, Любавин му приличаше на великан с огромна чорлава глава.

— Към езерото — дрезгаво отговори Мирон Антиохович. — Там има дупка в леда. Ти си хитър, но и аз не съм будала. Я погледни — останал без дъх, кратко се изсмя той и обърна главата на Митя назад.

Там, зад дърветата, белееха стените на къщата.

— Виждаш ли отворения прозорец? Това е твоята спалня. Ще кажа, че съм те сложил да спиш, а ти си избягал през прозореца. Данила ще си помисли, че отново си полудял. Жал ми е за него, нека му остане поне надеждата. Няма защо да знае истината.

Потискайки неудържимото си желание да се развика от ужас, Митя попита още по-тихо:

— Защо искате да ме убиеете?

— Не „искам“, а „трябва“.

Внезапно Любавин се наведе и отново затисна устата на пленника си. След секунда Митя чу приближаващ тропот на копита. Някой препускаше в галоп по алеята към къщата.

— Време е — измърмори лудият. Метна момчето на рамо и го понесе нататък.

— Нищо лошо не съм сторил! — извика Митя.

— Не лъжи, сатана, не можеш да ме измамиш! — изпуктя Мирон Антиохович, напредвайки през храстите.

Ето, че клоните оредяха и напред се разкри бяла поляна с черно петно в средата.

Не, не е поляна, а езеро, а черното петно е дупката!

Митя се затърчи, развика се — не за помощ, защото кой щеше да го чуе тук, а от раздуване на белите си дробове. Те, клетите, трескаво поемаха въздуха, сякаш разбираха, че това им е за последно, че скоро ще трябва да се изпълнят с пареща черна вода.

— Охлади се, охлади се, преди да се озовеш в огнената геена — нареждаше пътъом Любавин.

— Стой! — чу се изведнъж някъде отзад. — Мирон, какво ти става?!

— Д-Данила! Тук съм! — завика Митя, който продължаваше да се гърчи и да рита.

Любавин се затича, но Фондорин също тичаше и бързо го настигаше.

Безумецът се препъна и падна, но не изпусна Митя.

— Не си познал — шепнеше той, придърпвайки момчето към дупката. — Мирон Любавин не забравя своя дълг!

Явно беше разбрал, че няма да успее да го удави. Сграбчи Митя с две ръце за шията, но не можа да стисне. Данила го връхлетя, откъсна Любавин от жертвата му и го захвърли встрани.

— Опомни се! Имаш мозъчна треска! Деменция! Още по време на вечерята забелязах...

— Защо се върна! Защо? — с болка извика другият.

Понечи отново да се нахвърли върху Митя, но Фондорин беше нащрек — хвана го и повече не го пусна.

— Хайде, хайде, успокой се — заговори той бавно, разсъдливо, сякаш го приспиваше. — Аз съм, твойт стар приятел. Това е синът ми

Самсон. На теб какво ти се привижда? Много работиш, не се щадиш и си пресилил разума си. Няма нищо, ще те излекувам...

— Защо се върна? — отчаяно повтаряше Мирон Антиохович. — Всичко развали! Защо се върна?

— По-точно поради какво — все така умиротворяващо отговори Данила — Поради две причини. Пътят през гората не беше чак толкова тесен и заснежен. Спокойно можехме да тръгнем с шейна. Освен това все се чудех и не можех да разбера, защо така изведнъж реши да дадеш на малкото момченце скъпоценния си микроскоп. Щом като не позволяваш дори на собствения си син да го докосне. Пък и блясъкът в очите ти беше особен, който познавам от обучението по медицина. Така светят очите на човек, който си е въобразил, че само той е със здрав разум, а всички останали са безумци и са се наговорили срещу него. Имаш припадък, разумът ти е временно замъглен...

— Твоят разум е замъглен! — несвързано се развика Мирон. — Нима не виждаш кой е до теб? Намерил си сина си и се радваш? А знаеш ли го къде е скитосвал? Питал ли си го? Та той няма да ти каже истината! Такива ще ти ги наговори, че всеки да му повярва! Послушай ме! Той трябва да бъде унищожен!

И така се дръпна, че Данила не успя да го задържи, но не го допусна до Митя, прикри детето е тялото си.

Тогава Любавин се втурна назад, към къщи, крещейки неистово:

— Ей! Ей! Стража! Кой е часови? Насам!

В същия миг прозорците светнаха и навън изскочиха няколко души с фенери.

— Да бягаме! — Данила вдигна Митридат на ръце. — Милиционерите на Мирон са яки и не се шегуват.

Понесе се на огромни скокове по леда, после през парка.

Отзад долитаха виковете на Любавин:

— Ей там са, ей там! Настигнете ги, хванете ги, запушете им устите!

Ах, колко бързо тичаше Фондорин — Митя чуваше само как край ушите му свири вятърът. Откъде този стар човек имаше толкова сили?

Пред оградата Данила се спря. Промуши Митя през прътите, той се хвана за остриетата на копията, набра се и ги прескочи.

Тичаха дълго през снежното поле. Добре че снегът отгоре беше хубаво отъпкан. Освен това им помогна незнайно откъде вдигналата се вихрушка — завъртя бели завъртулки по бялото, подхвана бегълците и ги скри с дантелена завеса.

В края на гората Фондорин падна в преспа и се облегна на бора отзад. Пое си дъх.

Притисна Митя до себе си да не измръзне.

— Ех, че лошо, ех, че нещастие — тюхкаше се Данила. — Един разумен стопанин да се намери в цяла Русия, който да е благодетел за селяните, и точно той да изгуби разсъдъка си. Не му се сърди, Дмитрий, не той е искал да те убие, а болестта му. Някой ден непременно ще ида при Мирон и ще го излекувам. Той е жива душа, макар и болна. Но нищо, по-добре болна душа, отколкото човек изобщо да няма ни душа, ни съвест. Това вече е неизлечимо. Най-лошото е да живееш на тоя свят без съвест...

[1] Истинска революция (фр.). — Б.пр. ↑

[2] Джовани Пико де ла Мирандола (1463–1494) — италиански учен и философ, хуманист и неоплатонист, син на моденски граф, неговата „Възхвала на човешкото достойнство“ е считана за манифест на Ренесанса. — Б.ред. ↑

[3] Фома е руският вариант на името Томас, Тома. — Б.ред. ↑

[4] Т.е. над 85 г. — Б.ред. ↑

ГЛАВА СЕДЕМНАЙСЕТА

КРОТКАТА

— ... А най-хубавото е, че тая кокошка Инга направо те обожава. „Сър Николас това, сър Николас онова“, станала е направо неузнаваема. Браво, Ника, браво.

Жана присмехулно потупа Фандорин по бузата — той се дръпна.

Двамата бяха сами на стълбището. Домакинята беше отишла в кухнята да провери дали яденето скоро ще е готово и помоли Николас да придружи „Жаночка“ до салона.

Та той сега я придружаваше, макар че краката едва го държаха.

— Добре че тогава не те размазах на шосето — изгука истинската работодателка на Ника и го хвана под ръка. — Усещах, че не си губя времето с теб, имам много добра интуиция. — Женствено опряла глава на рамото му, тя зашепна: — Тази нощ ще можеш да изплатиш дълга си. И край, свободен си.

— Какво точно трябва да направя? — дрезгаво попита той.

Това бяха първите му думи от момента, в който я видя. Когато Инга Сергеевна ги запознаваше („сър Николас, гувернантът на Мирочка — Жаночка Богомолова, приятелка на наш много стар приятел“), той успя само сковано да кимне и вяло да отвърне на ръкостискането. Ръката на Жана беше здрава и гореща; неговата — мокра от студена пот.

— Да помогнеш на клиента ми да получи онова, което иска — отговори тя.

Отведе спътника си до прозореца и дръпна завесата. Светът зад ярко осветения двор и осветената горна част на външната стена беше черен, затова имението приличаше на голяма орбитална станция, която лети през космическите простори.

— Вашият клиент Олег Станиславович Ястиков ли е?

— Колко си умен, колко си съобразителен, същински магистър.

Тя отново понечи да го потупа по бузата, но този път Николас успя да се дръпне. Жана се засмя — тя изобщо беше в много добро

настроение.

— За какво се карат?

— Е, мога и да не ти отговарям на този въпрос — проточено рече Жана и зелените ѝ, с египетска форма очи блеснаха. — Но от мен да мине, ще ти отговоря, защото ти Ника, си ми много добро момче и отличник. Общо взето, историята е тривиална. Куция и Олежка искаха да хапнат една и съща сладка хапка.

— Какво да хапнат?

— Сладка хапка — весело повтори тя. — Да хапнат сладко и да си направят мръсно. Старите приятели. Куция и Олежка са толкова стари приятели, че хората не доживяват до толкова години, от колкото те се познават. Ако аз имах такова другарче, то със сигурност отдавна да е на оня свят. Куция вече беше сложил ръка на сладката хапка и не искаше да си я дава. А на моя клиент му е криво, затова ме извика на помощ, да му помогна за тая работа. И аз ще го направя чрез теб. Е, Куция е брониран чичко, не като теб, но и той си има слабо местенце. Характерното е, че е същото като при теб. Една ей такава малка точка като, нали знаеш, в закаленото стъкло: ако улучиш точно нея, непробиваемото стъкло става на сол. И хем солено ти излиза.

Отново се засмя — много ѝ харесваха собствените ѝ остроумия.

— Миранда ли имате предвид? — потръпна Фандорин.

— Ти знаеш ли друга болезнена точка при доктора? — делово свъси вежди Жана. — Я ми кажи. А, сигурно имаш предвид горещо обожаваната съпруга...

Николас нямаше предвид нищо подобно и се ужаси дори само от предположението.

Но специалистката по болезнените точки пренебрежително сви устни.

— Инга не става. Едно време Куция я обожаваше, но това беше отдавна. Според информацията, с която разполагам, старата му е поомръзнала. Той си има една мацка настрани, но и тя не е функционална за нашите цели. Далеч е от болезнена точка.

— Че как така Инга ще е стара? — учуди се Фандорин и си прехапа езика: излизаше, че той все пак лобира госпожа Куценко да е в ролята на жертва.

— Ами че тя е на същите години като Олежка и Куция. Те са връстници, да връстници, еднакво са годишни. Едни са пели песнички,

едни са чели книжки. Изобщо — съученици. Не вярваш ли? Та значи Куция е великият и ужасен Гудвин, Вълшебника от Изумрудения град^[1]. Да не мислиш, че другите ги ремонтира, а жена си ще забрави. Я каква кукличка е изваял. Само че явно му е омръзнало да обожава собствения си продукт. Не, Ника, жена му не става. Трябва ни някоя глупачка. По която Куцият със сигурност да е луд.

— Моля ви, не ме наричайте Ника — болезнено намръщен помоли той.

В салона светлината угасна и след няколко секунди отекна възторжен шум — сигурно бяха донесли тортата със свещите.

— Както кажете, Николай Александрович. — Жана изведнъж стана напълно сериозна. — Ако искате, ще ви говоря на „вие“. Само гледайте да не се изложите в последния момент. Моят клиент води много голяма игра, в която вие не сте дори пешка, а нещо като прашинка върху шахматната дъска. Достатъчно е да духна, и няма да ви има. Заедно с вашите болезнени точки.

Тя направи малка пауза, за да може той да схване. И Николас схвана, наведе глава. Жана го хвана за лакътя и го стисна. Пипаше здраво, далеч не като жена.

— Сега внимание. Днес, когато гостите си отидат, Куценко и жена му ще заминат за Москва. Утре сутринта имат важна среща. Пристига неговият партньор, председателят на борда на директорите на фармацевтичния концерн „Гросбауер“. Тук ще останат само двамата бодигардове. Елате да се разходим. Ще ви покажа нещо.

С бавна стъпка тя го поведе по коридора наляво, спирайки пред окачените по стените гравюри. Нищо подозрително — най-обикновена безцелна разходка. Насреща им идваше един сервитьор с поднос, отрупан с чаши с шампанско. Жана взе една и отпи. На Николас обаче не му се пиеше.

Пред вратата, за която той знаеше само, че води към задното стълбище (все нямаше повод да надникне), Жана се спря. Извади от чантичката си ключ и подир миг двамата бяха вече от другата страна.

— Така. Сега нагоре — каза тя.

Прескачайки по две стъпала, се качи на третия етаж, без никакви колебания зави в един малък коридор, после в друг, който стигаше до врата с надпис „Мониторна“.

Жана зашепна:

— Точно в пет и половина сутринта ще влезете в ей онази стая. Дръжте ключа — в ръката на Николас легна магнитна карта. — Сега там има охранител, но той ще заmine заедно с Куценко. Мониторите ще бъдат превключени от режим за наблюдение в режим за автоматична сигнализация. И така, влизате, натискате върху пулта третото копче отляво на най-долния ред. После полекичка излизате и се прибирате. Това е всичко, което се иска от вас. Запомнихте ли?

— Пет и половина. Третото отляво на най-долния ред — също шепнешком повтори той. — Какво е това копче?

— То изключва детекторите в една зона на стената. Съвсем малка, но на мен ми стига. И готово, Николай Александрович, двамата ще сме квит. Живейте си живота и си отглеждайте „зверчетата“.

Тръгнаха да се връщат: Жана отпред, бледият Фандорин след нея.

На стълбите той я попита тихо:

— Вие се каните да отвлечете момичето? Какво ще стане с него?

— Нищо ужасно. — Жана вдигна пръст, долепи ухо до вратата и се заслуша. — Може. Излизаме.

И ето че двамата отново се движеха по килима. Спряха пред гравюрата с някаква битка на платноходи.

— На вашата ученичка няма да ѝ се случи нищо лошо — повтори Жана. — Освен, разбира се, ако Куция не се прояви като чудовище, за което парите са по-важни от единствената му дъщеря.

— Не — поклати глава Ника, който искаше да каже, че няма да може да изпълни задачата. Тя го изгледа с почуда.

— Какво „не“? Мислите, че не е достатъчно добър баща ли? — и след пауза допълни заплашително: — Или може би вие не сте достатъчно добър баща?

— Не ме мислете за идиот. Щом престана да ви бъда полезен, вие ще ме убиете.

Думите му, кой знае защо, отново ѝ навяха лекомислено настроение.

— И какво от това? — прихна тя. — Затова пък децата ви ще останат живи. — И направо се закикоти. — Може пък да реша да не ви убивам. За какво ми е? Да не би да сте опасен за мен? Само че, да ви кажа, на ваше място щях да изчезна някъде по-надалеч. Знаете ли ги бащите колко са честолюбиви? Ако Куция разбере как е станало

всичко, ще ви направи хирургична операция. Без упойка. — И след като се насмя до насита, Жана каза: — Край, отивам, че Олежек ще започне да ревнува. Чао, татенце.

И се отдалечи, грациозно поклащайки бедра.

А Николас долепи чело до стъклото на гравюрата и остана така, докато не чу гласове — още някой от гостите бе решил да разгледа старинните картинки.

Беше едва пристъпващ старец със смътно познато лице — май академик, едва ли не лауреат на Нобелова награда. Под ръка го придържаше младолика, добре гледана дама. Със сигурност и тя е пациентка на Мират Виленович, разсеяно си помисли Фандорин, като плъзна поглед по гладката ѝ кожа, влизаща в известно противоречие е помътнелите от времето очи.

Но беше го заинтересувала не жената, а старецът. Върху деветдесетгодишното лице, покрито със старчески петна, бе застинал несъмнено хипократов израз — пясъчният часовник на този Матусал отронваше последните песъчинки. След броени месеци, дори може би седмици старото сърце щеше да спре. И все пак той ще ме надживее, помисли си Николас и потръпна. Естествено, не беше повярвал, че Жана ще пусне един толкова свидетел.

Но ставаше дума не толкова за собствения му живот, с него всичко беше ясно. Важното е, че Алтън и децата ще бъдат оставени на мира. За какво са ѝ те на Жана?

Нали за това искаше да се биеш, когато напираше към ешафода, попита се Фандорин. Радвай се, постигна целта си. Твоят малък свят ще оцелее, макар и без теб.

Николас се прибра. Сновеше между четирите стени и мислеше, мислеше. Не че скоро ще умре, това сега незнайно защо изобщо не го интересуваше. Терзанията му бяха по друг повод, схоластичен, направо нелеп за два̀сет и първи век.

Кое е по-лошо: да спасиш тези, които обичаш, като погубиш собствената си душа, или да спасиш душата си с цената на смъртта на жена си и децата си? Всъщност спорът между големия и малкия свят опираше точно до това.

Отвън току изреваваше някой двигател — гостите се разотиваха, а магистърът не спираше да снове от ъгъл в ъгъл и да роши косата си.

Добро спасение на душата ще си осигуря, няма що — внезапно си каза той и спря. Платено със смъртта на Алтън, Геля и Ераст.

Странно как до сега не беше погледнал дилемата от този ъгъл.

Е, значи няма какво да се терзая. Изчакваме да стане пет и половина, извършваме една гнусотия, каквато не би издържала никоя жива душа, но после се мъчим кратко, защото няма да ни оставят да се мъчим дълго.

Веднъж загнездил се, фалшивият кураж вече не го напусна. Николас надникна през прозореца и видя, че отвън са останали само колите на домакините и джиповете на охраната, и го споходи още една идея, която бе гениална с простотата си.

Дали пък да не се натряска?

Е, не чак дотам, че да се търкаля по пода, а така, с мярка, за анестезия.

Идеята беше жестока, направо супер. Ах, Валя, Валя, къде си?

Фандорин се качи на втория етаж, където прислугата прибираше следите от пиршеството. Наля си чаша коняк. Изпи го. Реши да си вземе цялата бутилка. Още една-две глътки, не повече. Че не дай Боже, току-виж объркал копчетата. Тогава ще е истински кошмар, хем ще погубиш душата си, хем няма да можеш да спасиш семейството си.

Той излезе от салона в коридора и погледна стенния часовник. Беше два без три минути. Божичко, колко много време има още.

Понечи да се извърне към прозореца, за да вижда само чернилката на нощта, но с крайчеца на окото долови някакво движение.

Обърна се и замря.

Върху кушетката между двете палми спеше Миранда.

Свила крака, сложила глава на страничната облегалка, светлите й коси се бяха повесили чак до пода. Сигурно уморената рожденичка бе поседнала да си почине, след като гостите са се разотишли, и не е усетила как е задрямала.

Лицето на всеки заспал става беззащитно, детско. А Мира се стори на Николас съвсем като някакъв апотеоз на кротостта: докоснатите от лека усмивка устни бяха притворени, пухкавите мигли едва потрепваха, потрепваше и малкият пръст на извитата ръка.

Фандорин гледа момичето съвсем кратко, после се извърна, защото да наблюдаваш някой, който спи, е нещо като посегателство

върху личността, но и тия няколко секунди бяха достатъчни, за да разбере, че никога и за нищо на света той няма да натисне третото копче отляво на най-долния ред. Без никакви основания, терзания и рефлексии. Просто няма да го натисне и толкова. Пък после, някой път, ако този „някой път“ настане, ще си обясни, че първият и най-важен дълг на човека е пред собствената му душа, която, независимо дали ни харесва или не, принадлежи не на малкия, а на големия свят.

Изпи коняка на един дъх, изхълца неинтелигентно и тропайки по-силно от необходимото, тръгна към онази част от къщата, където живееха собствениците, при Мират Виленович, докато още не е заминал. Да се разбере с него като баща с баща.

Господин Куценко седеше в кабинета си и чакаше жена му да се преоблече. Вече бе свалил смокинга си и беше с джинси и пуловер. Изненада се от появата на гувернанта, но не много. Нямахше вид на човек, който може да се изненадва особено.

— Още ли не спите, Николай Александрович? — попита той. — Искам да ви благодаря. Мирочка се държа направо безупречно. Всички са във възторг от нея. Но най-важното е, че тя повярва в силите си. Знаех колко ѝ беше трудно, но тя е момиче е характер и не се предава лесно.

Така значи? Излиза, че този бог е наблюдателен и неслучайно е организиран приема.

В този момент погледът на светилото се насочи някъде надолу и веждите му леко се повдигнаха. Николас се усети, че така и не беше оставил бутилката.

— Не си мислете, че съм пиян — рязко каза той и се запъна.

Куценко не го подкани да побърза. Пред Мират Виленович имаше шахматна дъска — той си убиваше времето да упражнява някоя партия или може би да проучва някой сложен етюд. Естествено — най-нормално хоби за интровертен човек с изключителни интелектуални способности.

— Не заминавайте — най-сетне овладя вълнението си Фандорин. — Недейте. Мирочка, тоест Миранда е в опасност. Аз... трябва да ви кажа нещо. Само не ме прекъсвайте, нали?

Мират Виленович не го прекъсна нито веднъж, макар Николас да говореше на пресекулки и объркано и по няколко пъти да се връщаше към едно и също нещо. Куценко гледа събеседника си само през първата минута, после, сякаш загубил към него всякакъв интерес, се вторачи в дъската с фигурите. Дори когато изповедта свърши, докторът не даде да се разбере, че е смаян от чутото. Продължаваше да седи все така неподвижно, без да отмества поглед от дъската с квадратите.

Фандорин беше сигурен, че това е вцепенение, последица от шока. Но след минута-две Мират Виленович изведнъж взе коня, премести го и каза:

— Тогава ние пък ей така.

— Какво? — попита Николас.

— Напред с коня — поясни Куценко. — Белите са принудени да вземат и моят топ получава оперативен простор.

Магистърът гледаше железния човек и не знаеше какво да мисли. Но той, не щеш ли, с поривисто движение събори фигурите от дъската, скочи и отиде до прозореца. Значи все пак не бил железен.

Мират Виленович остана така още няколко минути със стиснати зад гърба юмруци. Николас гледаше как се свиват и разпъват дългите пръсти на хирурга. Мълчеше, за да не пречи на човека да обмисли трудната ситуация.

— И така — каза Куценко с напълно спокоен тон и се обърна. — Първо. Високо ценя вашата откровеност. Разбирам какво ви е струвало да дойдете при мен. И ще ви кажа само едно: че няма да съжалявате за решението си. От този момент нататък ви вземам под своя защита. И изобщо... — той се закашля смутено, явно не беше свикнал да говори емоционално. — Не обичам да разширявам кръга си от близки, защото се смятам за отговорен човек. В смисъл, че отговарям за всеки, който ми е близък. Напълно, с всичко, което имам. И така, Николай Александрович, смятайте, че сте влезли в този кръг. Това е, край. — Той вдигна ръка, като видя, че устните на събеседника му затрепериха от възмущение. — Нека ви разкрия в какво се изразява проблемът и после ще вземем конкретните решения. Седнете.

Двамата седнаха на фотьойлите един срещу друг.

— Значи, ние — аз и Ястиков, сме били осъдени на смърт от някакви смахнати „отмъстители“, така ли? Референтите сигурно са изхвърлили бележката с идиотската присъда, защото не са й отдали

значение. Доста често ми пишат разни луди. Но аз ще проверя. Кога, казвате, е станало това?

— Сега ще ви кажа. Преписах си го от листа в бележника. Ето: директорът на АД „Фея Мелузина“, присъдата е изнесена на 6 юли и същия ден е връчена.

— Ъхъ — Мират Виленович също извади малък кожен бележник със златни ръбчета на листовете и си отбеляза нещо. — Е, логическата верига е очевидна. За разлика от мен Яс се е отнесъл към присъдата сериозно и е поръчал на тази негова Жана да се ориентира. Според вас какви са все пак техните отношения? Те любовници ли са или клиент и изпълнителка?

— Едното изключва ли другото?

— При сериозните хора — безспорно. А ако съдя по разказа ви, Жана Богомолова или която е там в действителност, е професионалистка от екстра класа.

— Тогава са клиент и изпълнителка. Тя го нарече „клиент“.

— Ясно. Жана се е добрала до вашия странен посетител, този, как се казваше...

— Шибякин.

— Да, Шибякин. Чрез него — до вас, като е решила, че вие също имате нещо общо с „отмъстителите“. Освен това вие сте задълбочили подозренията ѝ, като отначало твърде бързо сте установили самоличността на Шибякин, а после сте изпратили в офиса на „Добрив доктор Охболи“ факс с предупреждение. Казвате, че и на мен сте изпратили същото? Не съм го виждал — бях в Германия, а секретарката сигурно пак не му е отдала значение. Но да се върнем към Жана. Тя е трябвало да разбере що за птица сте. Пък когато е разбрала, е решила да ви използва... — Мират Виленович се усмихна тъжно. — Тя безпогрешно е изчислила „болезнената точка“, отдавам дължимото на професионализма ѝ. Да намеря дъщеря си след толкова години... Само за да... — той се изкашля да стабилизира гласа си и завърши сдържано: — Естествено, за да спася Миранда, бих се отказал от „Илич“. Няма проблем.

— От кого? — примигна Николас. — От кой Илич? Да не би...

— А, не, Владимир Илич в случая няма нищо общо — усмихна се Куценко. — Нито идеологията. „Илич“ е Иличовският химкомбинат. Чували ли сте го? Не сте? Та той е последният от гигантите на

съветската фармацевтична промишленост, който остана неприватизиран. Там се произвеждат приспивателни и някои психотропни вещества, затова по закон производството трябва да остане под контрола на държавата. Но наскоро регламентацията беше преразгледана и продукцията на „Илич“ отпадна от категорията на силнодействащите препарати. Обявен е търг за контролния пакет акции. Има близо половин дузина кандидати, но сериозните са само двама: Яс и аз. Това е цялата скрита картинка в този трилъв с киднепинга.

— Тоест „Неуловимите отмъстителите“ нямат нищо общо? — Фандорин смутено прелисти бележника с имената на осъдените. — Но нали някой е убил тия... Залцман, Зятков...

— Да, и сега ще се отнесе към заплахата най-сериозно. Но психарите са си психари, а бизнесът си е бизнес. Господин Ястиков изобщо не е луд, можете да ми вярвате. Мой заклет враг и последна гнида — да.

От устата на съдържания доктор тези думи бяха тъй неочаквани, че Николас се стресна.

— Този човек винаги ми се е пречкал — с пресипнал от ярост глас изрече Куценко. — Никога няма да забравя как... Добре, да оставим детските травми в миналото. По-добре да се върнем в настоящето — стисна челюсти, сякаш да сдъвче останките от емоции. Отново стана сух и делови. — Представа нямате какво означава тази сделка. Не само лично за мен. За цялата страна, извинявайте за патоса. Ние почти нямаме фармацевтична промишленост, разбирате ли? По време на социалистическата интеграция за производството на лекарства отговаряха Унгария и Полша, някои неща купувахме от Индия, за да изплаща държавния си дълг. Изобщо не произвеждахме оригинални препарати, само синоними, тоест копия на чужди лекарства. За разработването на ново оригинално лекарство са необходими десетина години изследвания и сто-двеста милиона долара. Това не е според възможностите на нашата държава, камо ли за някой частен производител. Но ако успея да купя Иличовския комбинат, фармацевтиката ни ще навлезе в нова ера. Имам инвеститор, един германски концерн със световна слава, готов да вложи в модернизацията на „Илич“ и в разработката на оригинални препарати четвърт милиард. Представяте ли си? Със собствена производствена и

научна база и със свои сили ще започнем да правим нови лекарствени продукти, които нямат аналог, следователно които ще са конкурентоспособни на световния пазар! За първи път от незапомнени времена. Само си го помислете!

Николас се опита да си го помисли, но тази перспектива не му направи кой знае какво впечатление. Какво значение има къде се произвеждат лекарствата? Достатъчно е да вършат работа и да не са много скъпи. Патриотизмът на Мират Виленович безспорно пораждаше уважение и съчувствие, но Фандорин сега много повече се вълнуваше за съдбата на семейството си, пък и, какво да си кривим душата, за своята собствена. Все пак от вежливост попита:

— Че какво му пречи това на Ястиков?

— Той има други планове — мрачно каза Куценко. — За да ви е ясно, ще ви разкажа накратко какво представлява този субект. В нашия клас той беше, както казват днес, неформален лидер. Беше хубавко момче, спортен тип и се носеше с вносни дрехи — на Яс татко му непрекъснато пътуваше в чужбина, впоследствие стана и номенклатурен кадър. Яс също като мен следваше медицина. Не защото искаше да стане лекар, а защото баща му отговаряше за вноса на лекарства във външната търговия. Там назначи и синчето си. Докато аз седях над учебниците, асистирах по време на операции и ходех по нощни дежурства, Яс обикаляше света. Продаваше руска хомеопатия, купуваше лекарства. И по тази линия завърза много активни, направо приятелски връзки с някои колумбийски компании. Сещате ли се за какво става дума?

— За наркотици?

— Естествено. Точно тогава се разпадна Съветският съюз. Хаос, беззаконие, тъкмо време човек да лови риба в мътна вода. И Яс се прояви като отличен рибар. Докато с бизнеса се занимаваха бандитите, той бе по-тих от водата, по-нисък от тревата. После, когато едните бандити бяха изпозастреляни, а другите прибрани на топло, някак от само себе си стана така, че Олег Станиславович се превърна от консултант, посредник и полезно „момче“ в самостоятелен авторитетен предприемач. Който не си оставя магарето в калта. И пак с големи връзки от Кремъл до Меделин. Знаете ли защо реши да прави мрежа от денонощни дрогерии „Добрят Доктор Охболи“? Мислите, че да продава аспирин и безалкохолни ли?

Досега Николас мислеше точно така, но тонът на въпроса явно предполагаше отрицателен отговор, затова Фандорин поклати глава.

— Правилно. Каква печалба от безалкохолни? Яс си имаше свой проект, който съществено се различава от моя, но също е свързан с търга за „Илич“. С мощностите на комбината той ще може да развие масово производство на „суперрелаксан“. Чували ли сте за този препарат — чудо?

— Не съм.

— За него много се пише и говори. Това е вълшебен лек, изобретение на нашите хомеопати въз основа на дървесни гъби. Незаменимо средство против неврози, мигрени, депресии, абстинентен синдром. Разработен е от научноизследователския център на фирма „ДДО“. Яс не жали средства за пиар. За лобиране също. „Суперрелаксан“ блестящо мина изпитанията, получи лиценз и има препоръки за свободно приложение. Наистина е уникален препарат: действа бързо, няма странични ефекти. Освен само... — Куценко направи малка пауза. — Изразходвах близо два милиона, за да направя собствено изследване на свойствата на „суперрелаксан“. Открих, че при хора, склонни към медикаментозни злоупотреби, тези таблетки след време водят до силна зависимост.

— Това да не би да е наркотик?

— Да. Бавно действащ, така че отначало няма никакви тревожни симптоми, но мощен, много мощен. Колкото повече човек свиква със „суперрелаксан“ и увеличава дозата му, толкова повече кръгът му от интереси се стеснява, потиска се неговата регенеративна способност, развива се апатия. След като организира масовото му производство, Яс възнамерява да разгърне луда рекламна кампания. През първата година таблетките ще бъдат много евтини. От втората година, когато заработи механизмът на привикване, цената на „суперрелаксан“ постепенно ще започне да расте. Междувременно дрогериите ще са пръснати по цяла Русия. Блянът на всеки предприемач — да затвори цикъла от добива на суровина до търговия на дребно. Моето старо приятелче си е наумило да ни направи страна на наркомани. Това е неговият бизнес проект.

— Но защо не обнародвате резултатите от изследванията си? — възкликна Фандорин. — Трябва да алармирате обществеността!

Мират Виленович се усмихна снизходително:

— Свободата на словото, Николай Александрович, е когато един вика едно, друг — точно обратното, и хората вярват на онзи, който вика по-силно. В случая не мога да надвикам Яс, той започна много по-отрано и постигна много повече. Не, нямам намерение да бия камбаните. Аз не съм клисар, а хирург. И ще реша проблема както съм свикнал — със скалпел. А вие ще ми помогнете, защото една глава мисли добре, но две — още по-добре. Нали ще ми помогнете?

— Разбира се! Стига да мога...

— Ха така. Започваме — Куценко натисна копчето на интеркома: — Игор? Вземи Ходкевич и елате веднага. Тук имаме да решаваме една задачка.

И след малко започна военният съвет, но с участието не на два, а на четири гласа. Освен домакина и Фандорин в съвещанието взеха участие Игорьок, секретарят на Мират Виленович, и Павел Лукиянович Ходкевич, управителят на имението.

Куценко сам изложи ситуацията — безстрастно, кратко, сякаш наистина ставаше дума за шахматна задача. По време тази сводка беше шест пъти по-кратка от многословната изповед на Николас, а по информативност по-съдържателна, защото когато накрая Мират Виленович попита; „Имате ли въпроси?“, се оказа, че слушателите нямат такива и само управителят се почеса по късата канадска ливада и изруга нецензурно.

— Нямате въпроси, значи изходните условия са ви ясни — констатира главнокомандващият. — Тогава да видим предложенията. Игорьок, ти какво рисуваш там?

— Схемата, Мират Виленович. Ей сега, изчакайте малко. Няма диспозиции без карта.

Човекът планина говореше с мек и разсъдлив глас на момче отличник, който не пасваше на богатырската му осанка. А, да, нали е учил в Америка, сети се Николас и не можа да се въздържи да попита:

— Игор, кой университет сте завършили?

— Уест Пойнт — отговори секретарят, който старателно отбелязваше с червен флумастер някакви подробности от рисунката. — Ето, заповядайте.

Всички се наведоха над схемата, която представляваше имението и неговите околности.

— Предложението се изразява в следното. В четири нула нула мерцедесът и двата джипа излизат през портала. Празни, само с шофьорите. Личният състав тайно се изнася тук и тук, в засада. В пет и трийсет господин Фандорин според получената инструкция изключва дванайсети датчик, който се намира в този сектор. Противникът прониква през този квадрат и попада под кръстосан огън от позициите, означени с цифрите три, четири и пет. Нито един няма да се измъкне, гарантирам.

Диспозицията изглеждаше впечатляваща, но оценката на Мират Виленович беше саркастична:

— Какво ти става, Игорьок, да не си прегрял с щангите? Хайде, организирай ми тук разгром на германско фашистките нашественици при Москва. Че да се простя завинаги с моя търг. Не, драги господа, по-добре да избегнем стрелбата. Какво ще кажеш ти, Лукиянич.

Управителят подъвка крайчеца на провисналия си мустак и хитро присви очи.

— Какво ви казах, Мират Виленовитш? Кухато строяхме вилата, помните ли? Питате ме: за кво ни е тоа тунел, кви са тиа хлупости? Пък аз ви викам: много важно, двеста хиляди, ама знае ли чувек. Нек си има. И кой излезе прав, а? Е сега на тошно тоа тунел ше ни свърши работа.

— Добре де — припряно го прекъсна Куценко. — По същество.

Управителят бучна пожълтелите си от никотина пръст в схемата.

— Ей на. През тунела ше изпратим момичето до реката. Туканка на, на пристана. Там ше я чака моят катер, той винаги е в готовнос. А вие с Инга Сергеевна и момчетата си заминавате за Москва ни лук яли, ни на лук мирисали. Не моем да пуснем колите празни, с приборите за ношно виждане ше хо открият. В пет и половина ония псета ше влязат в къщата и кво? Птичката отлетяла.

— Чудесен план — веднага каза Мират Виленович. — Направо превъзходен. Евакуираме Мира с катера. После я качваме на моя самолет и я изпращаме в Тенерифе. — Той се обърна към Фандорин: — Николай Александрович, вие и семейството ви също ще заминете с нея. Да се попечете на слънце, докато се оправя с Яс. Той не спазва правилата и ще трябва да отговаря. После ще можете да се върнете. Ти (този път към Игор) ще избереш две по-оправни момчета да придружават Николай Александрович и Мира. Първо да откарат

Мирочка на летището, там има кой да я посрещне. И второ, да вземат семейството на Николай Александрович, жилището му може да е под наблюдение.

Секретарят кимна.

— Лукиянич, тук на теб няма да ти е лесно — продължи Куценко. — Мадам Богомолова може да се докачи, че сме я надхитрили, и да изпадне в истерия. Затова никаква съпротива, никакъв героизъм.

— Амии то аз кво — разпери ръце Ходкевич. — Ако ме питат, ще кажа: така и така. Щом гостите си заминаха, ингилизинът отиде при господин Куценко и двамата се затвориха нещо в кабинета. После всички се разтичаха и набързо-набързо замина. Аз съм домакин, дребна служба, само сменям кърпите в банята. Е, ще ме понашляпат, ама едва ли ще ма убият.

Главнокомандващият си погледна часовника.

— Така. Сега е три без пет. Тръгваме в четири, както решихме. Без суета и без да бързаме. Ще ида да кажа на Мирочка. Да ѝ обясня как стоят нещата.

Някой тихо само с нокти почука на вратата на кабинета. Без да чака отговор, засмяна влезе Инга Сергеевна — по джинси и жакет, със стегната на тила конска опашка.

Като видя, че мъжете са сериозни и навъсени, тя също промени израза на лицето си.

— Какво има, Мират? Да не е станало нещо?

— Николай Александрович ще ти разкаже всичко. Игорьок, Лукиянич, хайде. Нищо, мила, всичко ще се оправи.

Той набързо целуна жена си и пое към вратата. На прага се обърна към Фандорин:

— Кажете ѝ всичко. Аз нямам тайни от Инга.

„Но мацка си имаш, нали“ — мислено попита Ника. Както и да е, не ми е работа. Той въздъхна, но не по повод съпружеската изневяра на Мират Виленович, а в предчувствие за трудния разговор с неизбежните охкания, възклицания и може би дори сълзи.

Добре че още от самото начало се сети да налее на дамата коняк — ето кога бутилката му свърши работа. И после, щом забележеше, че очите на Инга Сергеевна се разширяват или брадичката ѝ започва да трепери, веднага ѝ доливаше още. Госпожа Куценко послушно

изпиваше кафеникавата течност и за известно време се успокояваше. Така, с помощта на коняка, стигнаха до края на трилъра.

Николас също веднъж-дваж надигна шишето и пи направо от него — сега не му беше до церемонии. А когато се видя дъното, Инга (презимето, също както и идиотското „сър“ в процеса на разговора отпаднаха от само себе си) извади от стенния бар бутилка ирландско уиски.

Към този момент вече говореше тя, а Ника слушаше, без да я прекъсва. Усещаше, че жената трябва да се изговори, пък и разказът ѝ, отначало не особено интересен, постепенно започна да става живописен и драматичен.

— Мират ви е обяснил за бизнеса — започна Инга, загледана как в чашата проблясват кехлибарени искрици. — Само че в случая бизнесът не е всичко... И не е най-важното. Тоест от мъжка гледна точка може и да е, но ние, жените, имаме друга представа за това кое е важно и кое — не. Сега ще ви кажа една тайна. Ние тримата — Мират, Ястиков и аз бяхме съученици. Да, да, аз съм вече на ехе колко години. (Тук Фандорин, както му е ред, се изненада, макар „тайната“ вече да му беше известна.) Е, дето се казва, за младостта и красотата. (Чукнаха се и пиха.) Така че се познаваме от деца. Мисля, от пети клас. Или от шести. Родителите на Яс го доведоха от чужбина. Всичко му беше вносно, с разни етикети. Гумичките, маратонките, разните там флумастери — по онова време нямаше такива неща. Пък и той си беше хубавец, още тогава. А Мират беше цайс, зубрач. Дребен, грозничък, ошмулен. И със съответния прякор — Куция. Падаше си по мен, но аз бях глупачка като всички момичета. Харесвах момчета, които да приличат на Олег Видов или на Николай Еръоменко^[2]. Да са високи, широкоплещести. А Куция го пъдех, подигравах му се, понякога дори доста жестоко... Яс също го тормозеше. Мисля, че го и понатупваше — не от злоба, а ей така, за да се забавлява. Но след година-две, като поотраснахме, в класа ни започнаха романтични приключения. Аз се влюбих в Яс — направо до уши. Е, исках и на другите момичета да натрия носа, те всичките си падаха по него. В края на девети клас след една училищна забава (тези забави тогава се наричаха „купони“) той ме покани у тях. Родителите му ги нямаше, бяха заминали някъде. Яс пусна „Джизъс Крайст супер стар“, аз пийнах малко ликьор и изобщо, както се казваше в съветските филми, го направихме. За любовта.

(Пиха за любовта.) Направили — направили. Нищо страшно, много мило дори. Хормони, любов, едно-друго. Само че на Яс не му стигало да дефлорира някое момиче, ами трябвало и да се похвали пред приятелите. Та на другия ден (аз самата не го видях, после ми казаха) застанал той по време на междучасие пред лакеите си и гледа, че минава Мират. Всички знаеха, че той отдавна и безнадеждно въздиша по мен. И Яс, мръсникът, се обръща към него, че като запее: „Косил Яс конски лапад, косил Яс конски лапад.“ И прави с ръцете си неприлични движения. Какво, не помните ли? Ах, да, вие бяхте англичанин. Имаше един такъв шлагер на съветския ансамбъл „Песняри“. А моята моминска фамилия беше Конюхова. Приятелчетата на Яс направо изпопадали, а Мират, като се сетил за какво става дума, се нахвърлил да го бие. Сбиването било страшно. Естествено, Мират си изпати. После, като го викнали при директора, мълчал, отказал да каже за какво нападнал съученика си. За хулиганство го изхвърлиха от училище — на Яс татко му също имаше пръст в тази работа. Мират записа вечерно, денем ходеше да работи като санитар в една болница. Но влезе в същия медицински институт, в който чрез татко си се записа и Яс. Мират нарочно си избрал лекарската професия, после сам ми призна. Искал да си го върне. Мечтаел да стане звезда в медицината, а нищожеството Ястиков да му подава престилката. Знаете ли колко е целеустремен Мират? Да пием за него, искате ли? (Пиха за Мират Виленович.) В института двамата, мисля вече не се срещаха. Бяха в различни факултети, пък и купоните им също: едни на „хайлайфа“, други на „зубрачите“. Само че Мират е грешал, като си е мислел, че за лекарската кариера са достатъчни само знания и талант. Яс не е имал намерение да става лекар, още преди да влезе, е знаел, че татко му ще го назначи в „Медимпорт“. Но това както и да е, Мират сигурно ви е казал. По-добре да ви разкажа как се оженихме... През деветдесета, тоест след училище колко бяха минали, осемнайсет години ли? Не, седемнайсет. Абе — половината живот. А тогава ми се струваше, че вече съм в края на живота. Срещам Мират — случайно, пред работата. Тоест, аз съм си мислила, че е случайно, а всъщност той го е нагласил. Не ме е забравил през всичките тия години, обичал ме е. Чакал е да удари неговият час и решил, че е време, че го е дочакал. Аз тогава бях в ужасен период, направо кошмар. Тъкмо се бях развела с втория си мъж. Той се оказа такъв

мръсник! Замина в командировка в Америка (беше от КГБ) и там остана, избра свободата. Беше изтеглил всичките ни пари, дори бе успял тихомълком да продаде апартамента ни в Москва (аз бяха адресно регистрирана при майка си). И край, финито. Аз — без мъж, без пари, без собствено жилище, без истинска работа. Едно време си мислех, че да си хубавица е професия и черният хайвер ти е осигурен завинаги. И изведнъж съм на трийсет и четири, наоколо пълно с хубавици, хем по-млади, хем по-шик, и не за хайвер, ами за хляб едва ми стигат парите. Та срещам Мират. Направо не можах да го позная. Един такъв тежкар, облечен в скъпи дрехи, кара мерцедес. Тогава още нямаше много такива неща, все пак деветдесета година беше. Отидохме на ресторант. Пийнахме, спомнихме си за училище. Усещам аз, че още не му е минало. Гледа ме, мълчи! Жените веднага го долавят. Каза, че не бил женен, нямал нито време... и ме погледна така, сякаш искаше да ми каже „нито за коя“. Погали ме по ръката — някак нежно, сякаш се притесняваше, че ще я дръпна. И аз си помислих: защо пък не? Този човек от толкова години ме обича! Какво толкова, а той после ще има приятен спомен. И отидох при него. Апартаментът му изобщо не можеше да се сравнява с този на бившия ми мъж на „Кутузовски“. Мезонет, мозаечен паркет, камина. Видя ми се като дворец. Седнахме на дивана и започнахме да се целуваме. Той цял трепери от щастие, а аз се лаская. Изведнъж, тъкмо когато посегна да разкопчава сутиена ми, се спря, гледа ме право в шията. „Това, казва, отдавна ли го имаш?“ Ето тук имах една бенка. Изненадах се. Казвам му: „От десетина години, защо?“ Той изведнъж изгуби интерес към сутиена и взе да разглежда и другите ми бенки: под ухото, на слепоочието. „Виж какво, Инга — казва. — Отиваме в клиниката. Не ми харесва тая работа.“ Представяте ли си? Толкова години да мечтае за този миг и изведнъж: „отиваме в клиниката“... Я ми налейте. И сега като си спомня, настръхвам... Накратко казано, започна един кошмар: изследвания, лаборатории, рентгени. А няма време, времето минало. Божичко, какво преживях! Ако не беше Мират, сигурно щях да откача. Той непрекъснато беше до мен, не ми досаждаше, не ми се натрапваше с нежности. Първо искаше да ме изпрати в Австрия на операция. Луди пари за онова време, но ги събра. А после казва: „Не, не те пускам. За спасяване може и да те спасят, но ще обезобразят цялото ти лице. Тук ще те режа, лично аз. После аз ще те кърпя. Имам нова, революционна

методика.“ Тогава той беше хирург с широк профил, но вече се канеше да се специализира като козметолог. Вярвах му като на Господ. Повече, отколкото на разните там австрийци... И съм била права. Той ме върна едва ли не от оня свят. Цялото ми лице накълца, премахна разни лимфни възли, изрязва ми яйчниците — това се нарича хормонална профилактика. Но ме спаси. И през цялото време, докато бях без лице, цели дълги пет месеца — беше непрекъснато до мен. И ме обичаше, не по-малко, отколкото когато бях хубавица. Ако искате да знаете, точно тогава започнаха нашите отношения. И вече без никакво снизхождение от моя страна, а с благодарност, със страст, с любов. Тогава разбрах какво е истинска любов. За това съм му най-благодарна на Мират, повече, отколкото за спасения живот или за върнатата хубост. Каква ти върната! Когато той изпробва върху мен своя метод, станах много по-хубава, отколкото на младини. Ето, вижте.

Инга взе от бюрото снимка в рамка. Снимката беше стара, черно-бяла, и ако се съди по униформата — увеличена от друга, направена преди абитуриентския бал.

Десетокласничката Конюхова не беше чак такава хубавица. Обикновено момиче. Е, не с лице на кукла като сега, а живо.

Домакинът ги завари да разглеждат снимката.

— А — рече той. — Реминисценции? — взе от ръцете на Инга недопитата чаша. — Край, мила, край. Не пий повече. И недей да плачеш. — Наведе се и с устни попи сълза от лицето ѝ. — Време е.

Тя изхлипа, целуна ръката му, а Фандорин си помисли с тъга: колко силна, колко дълга е била тази любов, но и тя е свършила. Отначало я е обичал той, година след година, без надежда за взаимност. Сега го обича тя, и също несподделено. Изглежда, Куценко е от хората, които, щом постигнат целта си, губят към нея интерес. Какво е виновен Мират Виленович, че е такъв? Външно се държи безупречно, пак добре.

— Николай Александрович, багажът ви е готов. Мира и бодигардовете ви чакат в подземие. Благодаря ви.

Куценко стисна ръка на Фандорин — здраво, а сложи отгоре и другата.

— Е, с Бога напред.

През подземния коридор вървяха така: отпред единият бодигард, после Николас и момичето, после вторият бодигард. Тунелът беше бетонен, с бледи лампи по тавана, нищо романтично. Незаменим придатък за жилище на олигарх, браво на Павел Лукиянович.

Мира се беше преоблякла с джинсов гащеризон и яке, и с вдигнатата нагоре коса приличаше съвсем на дете. Беше притихнала, уплашена, все гледаше да е близо до Фандорин, така че той трябваше да я прегърне през слабите рамене.

Извървяха двеста или може би триста метра и се озоваха пред малка метална врата с подобна на щурвал ръчка.

Първият бодигард завъртя колелото и надникна в тъмното. Изчака, заслуша се и махна с ръка: хайде.

След електрическото осветление, нищо че беше толкова слабо, нощта се стори на Николас неправдоподобно черна: ни светлинка в далечината, нито звезда в небето. Миришеше на студена вода, суха трева и прах.

— Няма да палим фенера — прошепна охранителят. — Сега като свикнем с тъмнината, ще слезем до кея. Затворете вратата, че свети!

Металът издрънча. Николас се обърна и не видя никаква врата — в мрака се виждаше само стръмен склон, обрасъл с буренак. Камуфлажът на тунела беше безупречен.

— Саня, слизай пър... — подхвана същият охранител, но в тъмното нещо изчатка и той залитна.

Главата му рязко се килна назад, потегли след себе си тялото и то падна върху пясъка на брега.

В същия миг изчатка още веднъж и вторият телохранител също падна.

Николас коленичи, повдигна главата на момчето и възкликна:

— Саша! Какво ви е?

Но Саша беше неподвижен и от устата му с бълбукане течеше кръв — също както тогава капитан Волков.

Мира отчаяно писна, но веднага млъкна, защото от двете страни блеснаха силни светлини. Вкаменен, Николас видя в ярката електрическа светлина женска фигура с дълго цигаре в ръката.

— Браво, Ника — чу се спокоен, присмехулен глас. — Изпълнил си всичко както трябва. Момичето в катера и да не вдига шум. Може да ни чуят. Тия двамата ги тикнете в тунела.

— Гад! — извика Мира. — Мръсник! Преда...

Но викът ѝ премина в мучене — бяха ѝ запушили устата и я мъкнеха нанякъде.

Жана бавно се приближаваше. Черното цигаре са поклащаше в ръката ѝ.

— Ах, колко си предсказуем, Никочка. Хукнал си да си облекчаваш душата? Какъв пас ти подадох право към вратата. А гола да го отбележи Лукиянич... Добри пари взе за това.

Фандорин понечи да се изправи, за да посрещне смъртта прав, но се отказа. Какво значение има? На такъв идиот по му отива да пукне на четири крака.

— Какво замижа? — изсмя се Жана. — Да мреш ли се каниш? Не, рано е още. Вие, Николай Александрович, тепърва ще ми трябвате. Не сте си изплатили дълга. Най-интересното започва утре. Или Куция ще започне да слуша, или утре ще отнесат щерка му на гробището.

Николас отвори очи. Не чувстваше никакво облекчение, че смъртта му се отлага.

Край. Беше проиграл всичко възможно. Хем погуби Миранда, хем не можа да спаси семейството си. За Миранда поне е сигурно...

Дали Куценко ще започне да слуша или не — няма значение...

Във вдървената му от шока и коняка глава се въртяха несвързани, тромави мисли. На гробището. Утре. Ще я отнесат. Като воин — четирима капитани.

И кой ще бъде аз след това? Или по-точно — какво? Не, сериозно, когато утре я отнесат, аз какво ще бъде?

[1] „Вълшебникът от Изумрудения град“ е руска преработка на „Вълшебникът от Оз“, автор Александър Волков. — Б.ред. ↑

[2] Съветски актьори. — Б.ред. ↑

ГЛАВА ОСЕМНАЙСЕТА

КОВАРСТВО И ЛЮБОВ

— Това ще го решим утре — отговори Данила на жалния въпрос на Митя и прикри с ръка очите си да ги предпази от ниско прелитащия сняг. — И какво да правим по-нататък, и как да стигнем до Москва. А до утре, уважаеми Дмитрий Алексеевич, трябва и да доживеем. Ти си почти гол. Аз, както виждаш, също съм леко облечен. А наоколо са само селата на Любавин. Едва ли ще ни стоплят там, по-вероятно е да съобщят за нас в господарското имение. Не е ли странно? Един безумец да притежава власт над много здравомислещи хора и никой от тях да не посмее да му се опълчи. Така са и куп други, доста по-големи царства, нали? — Фондорин искаше да изрече още някаква сентенция, но в отворената му уста влезе парцал пухкав сняг и той плю. — Трябва да се махаме, докато е виелица. Сега ще се промъкнем през гората, после ще излезем на пътя и ще се насочим към Клин. Ако съдбата ни се усмихне, ще пренощуваме в някое селце, макар и не толкова благоустроено като Мироновия рай, но пък по-безопасно.

— Няма да можем да стигнем — изхлипа Митя, тракайки със зъби. — Ще измръзнем. Нямаме нито шуба, нито дори наметка...

Той беше по жакет, панталони до коленете и чорапи. Докато сърцето му биеше от страх, движеше кръвта по жилите му, студът не се усещаше, но сега го пронизваше до кости. Данила също бе изскочил в парка без върхна дреха и дори без шапка.

— Няма да падаме духом — каза той и бръсна снежинките от веждите си. — Шуба не мога да ти обещавам, но наметка сега ще имаш.

Той свали редингота си и наметна Митя — наистина се получи наметало, дори нещо като шинел чак до петите.

— Лошото е, че обувките ти не са за зимни условия — въздъхна Фондорин. — Но пък възпитаник на нейно царско величество не бива да върви пеш. Заповядайте на коня, господарю. Той може да е стар, но е издръжлив, — вдигна Митя на ръце и го гушна. — Така и на мен ми е

по-топло. Е, напред! И с песен, както подобава за марш. Слушай. Ще ти изпея „Химн на Златно-Розовия Кръст“, хубав е.

Закрачи по снега, пеейки с цяло гърло, и само от време на време плюеше, когато устата му се пълнеше със сняг.

*Дори и вятър да ни брули,
и да напиря страшний враг,
свободна воля даже в бури
не ще сменим за дом и хляб.*

*Преплувай смело океана —
океан си ти самият днес.
Пази с усърдие непрестанно
три думи: Ум, Добро и Чест.*

*Какво са студ и глад, и рани,
и плитчини за кораб смел?
Не знае пречки доблестта ни,
не знае Разумът предел!*

Песента беше хубава, бодра, с безброй куплети. Отначало Митя я слушаше, но после престана, защото изведнъж видя пред себе си кипнали вълни с пенливи гребени, а в далечината, чак на хоризонта — бяло платно. В небето сияеше горещо слънце, не жълто, а червено. То беше като живо, ритмично пулсираше. Той се взря и видя, че при всяко разширяване изтласква от себе си горещи лъчи, които после се разтичат по цялата небесна сфера. Но това не е слънце, а сърце, досети се Митя. А като се вслуша в биенето на необикновеното светило, разбра нещо още по-интересно: че не е просто сърце, а неговото собствено Митино сърце. И веднага си го обясни: ако вътре в мен е безбрежен океан, какво да е слънцето, ако не сърце? И се успокои по повод дадения феномен, и се загледа в платнохода.

През океана плуваше ладия. На палубата имаше само един човек, съвсем малък. Митя присви очи и видя храбрив мореплавател съвсем отблизо. Я, та това бил Митридат Карпов! Колко е уплашено лицето му, как тревожно се озърта той. Сигурно го е страх да не потъне.

Глупако, искаше да извика на двойника си Митя. От какво се плашиш? Как е възможно да потънеш сам в себе си? Не се бой от нищо, гледай всичко наоколо без страх.

Малкият моряк обаче не го чуваше. Измъчваше го жажда и глад, той изнемогваше от непоносимия зной.

— Вода — прошепна с пресъхнали устни. — Ох, колко е горещо!

Изведнъж Митя се сепна. Видя пустия път, снежната вихрушка и съвсем близо — лицето на Данила. Той беше притиснал ледена буза до челото на Митя.

— Ей господарю мой, ама челото ти така гори, че човек може огън да си запали от него. Господи-Разуме, никой ли не живее тук? Сибирска пустиня! А Москва е само на стотина версти.

И вятърът като забрули, като го забръска с леден прах!

Не, по-добре жега и море.

Митя отново затвори очи и веднага почувства как го лъха горещ солен бриз. Опитът и интуицията на опитния моряк му подсказаха, че приближава ураган. Той се огледа и се разтрепери. От другия край на небето, разраствайки се стремително, се задаваше един облак. Той бързо променяше цвета и формата си. Морето мигом потъмня, платноходът се разлюля.

Тук трябва да има остров, Митя беше сигурен. Повдигна се на пръсти и видя в далечината жълто-зелена бабуна над вълните.

Натам, бързо натам!

Той се втурна към щурвала и го натисна с цяло тяло. И започна надпреварата: кой е по-бърз, облакът или лодката.

Надбягването продължаваше безкрайно дълго, силите му се изчерпваха.

Само веднъж рулевият остави щурвала, за да пийне малко вода от стомната. Но течността не го освежи, а беше горчива и гадна. Митя чак се разплака от яд и разочарование.

Изведнъж видя над себе си Данила — измършавял, със сива четина по лицето.

— Пий — каза Данила, — пий.

Но всичко това нямаше нищо общо с най-важното: дали Митя ще стигне до острова, преди да се разрази бурята.

Платното се беше издуло и плющеше, всеки момент можеше да се скъса, но засега издържаше. А вятърът все повече се засилваше. В

никоя книга Митя не беше чел да има толкова силен вятър. Който да те огъва чак до палубата, който да издуха от главата ти и последния косъм!

Огромна вълна вдигна ладията и Митя видя точно пред себе си каменния зъб на една скала. Е, това е, край! Но вълната го издигна още по-нагоре, пренесе го през рифа и го спусна в залива.

Бурята мигновено стихна. Тоест някъде далеч все още трещеше и тътнеше, но тук, в залива, цареше пълно спокойствие. Жълт пясък, бяло небе, ослепително слънце. Толкова ярко, че не можеше да гледа. Митя прикри очите си с ръка, натежала от борбата със стихията.

Я! Слънцето било квадратно!

Той мигна и видя, че слънцето свети през малко слюдено прозорче. И че жълтото не е пясък, а стена от наскоро рендосани талпи, пък и небето изобщо не беше небе, ами най-обикновен бял таван.

Самият Митридат лежеше на някаква пейка, завит в миризлив кожух, в малка светла стая. В ъгъла имаше още някой, оттам се чуваше дишането на спящ човек.

Митя завъртя очи, защото нямаше сили да си обърне главата. Там спеше Фондорин, направо на пода, опрял гръб в стената. Изглеждаше много странно: бузите и брадичката му бяха обрасли с побелели косми, на голите му рамене бе наметнато проскубано женско кожухче, а на краката му вместо ботуши бяха обути лапти. Какви са тия метаморфози? И къде се дяна чудният остров?

Все пак обърна глава и се намръщи — толкова неприятно зашумоля коравата сламена възглавница. Какви са тия глупости?

Опипа темето си. Пресвети Господи! Къде е косата му? Няма я, само нещо бодливо. Значи, не е сънувал, че вятърът я е издухал?

— Данила-а! — извика толкова тихичко, че чак му стана жал за себе си.

Фондорин се стресна и замига.

— Съвзе се! — възкликна той. — Знаех си! Кризата премина! Цяла нощ те тресе и чак на сутринта те отпусна. Чаках, чаках да отвориш очи, но паднах жертва на Морфей. Я, я да те видя. — Стана и седна до него. — Така, погледът ти е бистър, устните ти нямат налеп. И не те втриса. Сега ще почнеш да се оправяш.

— Къде ми е косата?

— Обръснахме я. Според медицинската наука при отслабен телесен механизъм през косата силата напуска човек и треската му се засилва, затова болните ги стрижат гола глава. Пък и както виждаш, тук не са царски палати. Защо да завъждаш паразити?

— А защо вие сте така странно облечен? В гората ли се връщате? Данила се загърна с жалката си дрешка.

— Кесията ми остана в Солнцеград, разбираш ли, приятелче. В тази странноприемница сме от една седмица. Каквото имах, продадох го. Часовникът, изработка на прочутия Бреге, отиде, за да купя лекарства: меча мас, липов восък, билки. Срещу ботушите ни пуснаха в това скромно помещение. Сюртукът и жилетката се превърнаха на дърва, да палим печката. От предишния гардероб ми останаха само гащите.

— И сега как ще стигнем до Москва? — зададе Митя същия въпрос, от който нататък се беше разболял.

— Ден-два ще полежиш, долните ми гащи ще ни стигнат. Пък после ще прибегнем до резервите — той посочи стената, където на кука висяха гиздавите дрехи на Митя. — Ще ги разменим срещу някакви кожухчета, валенки, за теб шапчица или вълнена кърпа, а останалото ще употребим за храна. За три-четири дни ще стигнем, не е много далеч.

Вървяха до Москва не четири, а цели шест дни. Митя беше прекалено слаб. Извърви верста-две и край. Нататък Данила го носи на ръце.

От това бавене пътешествениците окончателно фалираха. За последната нощувка в село Тушино се наложи да платят за легло и чорба с Митиното кожухче.

Затова в Първопрестолната влязоха като древногръцкия звяр кентавър, тъй че минувачите се плашеха, а някои дори се кръстеха: Митя беше яхнал Данила и бе промушил ръце в ръкавите на огромния кожух. Ръкавите се развяваха, а пешовете му едва прикриваха слабините на Фондорин. Отначало кожухът отпред беше разкопчан, за да може Данила да вижда къде върви, но после трябваше да го закопчат, защото на ездача му духаше и напредването доста се забави,

тъй като чудноватият кон тръгна слепешката. Ако имаше бабуна или дупка, Митя предупреждаваше.

Добре че пътят до дома на чичото на Павлина Аникитишна княз Давид Петрович Долгорукой, беше лесен, нямаше как да сбърка човек: от Тверската застава все направо до Страстни манастир, после наляво покрай бившата Белогородската стена, където е площад „Сенная“.

Много ли, малко ли вървяха, но накрая стигнаха. Спряха пред чугунената дантела на оградата. Ето я къщата с йонийските колони, с дремещия каменен лъв над стълбището. Там някъде е Павлина — пие чай или може би музицира. Хем на една ръка разстояние, но недосегаема. Понечиха да влязат, но къде ти. Портиерът взе да ги пъди и изобщо не пожела да ги изслуша. Фандорин го пита:

— Вкъщи ли е нейно сиятелство Павлина Аникитишна?

А онзи се кара и не отговаря.

Митридат му казва:

— Предайте на Павлина Аникитишна, че са дошли Митя и Данила Ларионич. Тя ще се зарадва.

— Да бе, да — кикоти се проклетникът. — Скъпи гости, няма що. Направо ще ви сервира кафе и какао. Я къш оттука! Стойте, където стоят всички, и чакайте!

А отстрани цял куп такива дрипльовци. Свили се един до друг и потропват от студ. Един им вика:

— Така ви се пада! Ама че нахални! И напират!

Друг ги съжали:

— Елате тука. Госпожата скоро ще потегли. Тя е добра, ще даде милостиня на всеки.

Фондорин се усмихна горчиво:

— Виждаш ли, приятелю тук не ни чакат кой знае колко много. Жените са нежни създания, но с къса памет. Колкото по-бързо го разбереш, толкова по-малко ще страдаш на зрели години. Да си вървим.

— Не, Данила, нека почакаме! — примоли се Митя. — Може наистина скоро да потегли!

— И да ни даде милостиня ли? — жлъчно попита Фондорин.

Но не си тръгна — застана встрани и скръсти ръце на гърдите си. Остави прокъсания кожух на пълно разположение на Митя. Тъй застана гордо, не пожела и да се наметне.

След половин час портата се отвори и се появи карета с меча кожа и двама форејтори^[1] в английски стил.

Просяците веднага се втурнаха към нея.

Каретата спря, прозорчето се откряна и тънка ръка в ръкавица започна да подава на всеки по монета, без да подминава никого.

— Е — въздъхна Данила, — поне сърцето ѝ е милостиво.

— Ела де, ела! — дърпаше го Митридат.

Ама че инат!

Хвърли тежкия кожух, изтича до колата, но от вълнение не можа да пророни нито дума — дъхът му направо спря.

— Е, кой там е толкова плах? — чу се познатият чуден глас и в следващия миг през прозорчето надникна и самата Хавронска.

— Ах! — извика тя, като видя Митя.

— Ето, че пристигнахме — глухо се обади приближилият се Данила и сложи ръце върху раменете на Митя. — Аз изпълних обещанието си. Ако вие обаче...

Силен вик заглуши думите му:

— Намериха се! Майчице Богородице, намериха се!

Графинята рязко бутна вратата, която зейна широко, и то така стремително, че събори двамата скитници в преспата. Прекрасна като приказна фея — със самурено палто, под което се подаваше блестяща ефирно-сребриста рокля и атлазени обувчици, Павлина изскочи от каретата и се втурна да целува Митя, след което увисна на врата на онемелия Данила.

— Вече бях загубила надежда! — плачеше и се смееше едновременно. — Молих се, протрих си коленете! Но Божията майка се смили над мен! Живи сте! И двамата! — и тутакси, без никаква пауза се разяри в ярост и взе да се кара на портиера: — Анбесил! Свиня! Защо са тук, на студа! Сто пъти ти казах!

Слугата рухна на колене:

— Ваше сияс! Казахте ми дворянин в карета! С ангелско детенце! А тия, вижте сама, са истински дрипльовци!

— Ох, за бой плачеш! — замахна срещу него Павлина, но веднага забрави за мизерника и се затюхка над Митя. — Колко си отслабнал! А какъв си мръсен, ужас!

— По пътя имахме малка... — почна да обяснява Фондорин, но графинята го прекъсна:

— После, после ще ми разкажете. Ей, Филип! — извика тя на кочияша. — Няма да ходя на соаре при Мавра Гавриловна, разпрягай. Вас, Данила Ларионович, ще ви отведа в гардеробната на чичо. Да си изберете дрехи на първо време и отивайте да се изкъпете. Смрад. Ужас, на какво сте се превърнали! Теб, мъничето ми, сама ще те изкъпя, на никого няма да те дам. Нали, сладурчето ми! Нали, миличко? Мъчно ли ти беше за мама Паша?

За мъничето и така нататък се отнасяше вече не към Данила, а към Митя. Той, макар и да беше много щастлив, вътрешно се вкисна: пак той бебешки език.

Но изломоти най-искрено:

— Мъчно, мама Пася, много мъчно.

Докато бършеше голия Митя с хавлията, Павлина продължаваше да охка:

— Ребърцата ти се броят! Пиленцето ми проскубанко! Ами косицата защо ти е остригал той изверг? Толкова беше хубавка, мекичка, а сега е като котешка козинка. Ама и него си го бива — побелял, измършавял, страшен. Вие, мъжете, толкова бързо се отпускате, като няма жени наблизо! Бива си го сега Данила Ларионович, думи нямам, по-зле, отколкото беше в гората. Като го види човек, може да се уплаши. А какъв личен кавалер беше.

В очакване Митя да пристигне тя му беше купила цял сандък най-различни дрехи — жалко само, че бяха предимно бебешки, не като за него. Тя взе една батистена ризка с дантелки и тъй си остана, замислена за нещо. Лицето на Павлина беше тревожно и натъжено.

Митя чакаше търпеливо, цял настръхнал. Държеше ръцете си отпред, с шепи, пред срамното място, но уж без да иска. За нея той, разбира се, беше детенце, но за себе си знаеше, че слава Богу, не е бебе, а с ум на зрял мъж и нрав на рицар.

— Лошо — въздъхна графинята. — Каква съм глупачка. Толкова да се подготвям! Да си мисля, че щом дойде, ще подхвана с него умна приказка. Три книги прочетох — една историческа, една за насекомите твари и една за общественото благо. Каквото не разбрах, наизуст го научих. Пък се държах като селска булка — на врата му се метнах. И взех да го целувам! Единия път право в устата. Олеле, какъв срам! Той

е човек с високи нравствени понятия. Сигурно е чувал какво ли не за придворните безсрамия. Какво ли си е помислил за мен? То се знае какво: че съм леснодостъпна, натрапчива либертинка. Сега ще ме презира. Или дори по-лошо, ще ми се присмива като на безнравствена особа. Ах, Митюша, приятелче, всички мъже сте от един дол дренки, дори най-добрите от вас. Е, не сте виновни, разбира се, Господ така ви е създал. И ти като пораснеш ще започнеш да шепнеш на девойките глупости, да смущаваш сърцата им. Нали? Признай си!

Тя взе да го гъделичка. Митя малко поохка, покикоти се и казва:

— Лизката. На Митюся му е студено.

Измръзна да стои гол, как не го разбира!

— Ох, горкичкото ми! Цялото настръхнало! Вдигни си ръчичките.

Нямаше как, вдигна ги. Целият пламна.

Но тя не гледа, тоест гледа, но нанякъде си. И отново замря.

— Трябва да направя следното. Ще започна да му говоря с похладен тон, по-церемониално. И той ще види, че е сбъркал, че не съм някоя лека жена. Нали така, златцето ми?

Какво да я правиш, като не разбира от руски!

Митя се разхленчи.

После седяха в салона, където беше сервирано кафето, и чакаха Данила. Митя, докаран и чистичък, с правото си на детенце ядеше вече трети сладкиш. Павлина, преоблечена цялата в розово, не докосваше нищо.

— Трябваше ли да си сменям роклята? — попита за втори път. — Казват, че розовото ми отивало, но дали не е много ярко? Скоро ще се мръкне.

— Класавица — увери я Митридат, без нито капка да излъже.

Влезе Фондорин и като зърна Хавронска, замръзна. Тогава тя изведнъж се успокои и по лицето му разбра, че е хубава. Високомерно му посочи най-отдалечения от нея стол.

— Заповядайте, господине. Там ще ви е по-удобно. Е, сега вече отново приличате на почтен човек.

Данила наистина беше станал неузнаваем. Не само се беше изкъпал, избръснал и сресал, но и се беше пременил с черен, везан със

сребърна сърма камзол, копринен панталон и бели чорапи.

— Не можах да открия в гардероба нищо по-скромно от това — смутено усмихнат рече той. — Вашият чичо явно е същински франт.

Седна не където му бе посочено, а до Павлина и веднага я хвана за ръката. Изглежда, не беше забелязал промяната в поведението на графинята.

— Мила Павлина Аникитишна! Сега вече, след като отново съм в редовете на цивилизованото човечество, мога да ви приветствам с целия плам на душата си, без да ме е страх, че ще ви внуша отвращение с мръсотията и смрадта си. Първо ми позволете да целуна хубавата ви ръчица!

Хавронска хвърли към Митя изпълнен с отчаяние поглед: видя ли, права бях!

Дръпна ръката си и я скри зад гърба.

— Намирам, че целуването на ръка на дамата е нещо глупаво и непристойно — строго продума тя. — А тия закачки не подходат нито на положението, нито на годините ви.

Той промърмори сконфузено:

— Да, да, и аз смятам, че целуването на ръка...

— Как намирате Москва? — с въздържана усмивка се осведоми Павлина. — Много ли се е променил този Вавилон, докато ви нямаше? Според мен Москва прилича дори не толкова на Вавилон, колкото на някое чудовище като Хобсовия Левиатан. Чели ли сте го?

— Да — умислено отговори Фондорин и замига смутено. — Но да ви кажа, не съм привърженик на Хобсовите алегии.

Павлина, която май се канеше да преразкаже прочетеното, се смути от думите му. В разговора им настъпи пауза.

— А... къде е чичо ви? — попита Данила след минута-две.

— Мисля, в клуба. Скоро трябва да се върне. Давид Петрович е най-големият московски шегобиец, е него ще ни бъде по-весело.

Данила се намръщи. Отново настана мълчание.

— Ах, не ви предложих кафе! — сепна се графинята. — Ето, заповядайте.

Докато наливаше сметна за необходимо да поясни:

— Напоследък навсякъде е прието домакинята сама да налива на гостите си чай и кафе, както правят в Англия. Затова няма прислуга. Не

намирам тази игра на интимности за много прилична, но какво да се прави. Такъв е светът.

Фондорин кимна вяло, вдигна чашата до устата си и веднага я остави.

Отново млъкнаха. Часовникът върху камината тиктакаше все по-бавно и по-силно.

— Не пиете — каза умърлушено Павлина. — Кафето сигурно е изстинало! Сега ще наредя...

И бързо излезе. Митя забеляза, че в крайчеца на окото ѝ блесна сълза.

— Ама че съм дърт глупак! — възкликна Фондорин, щом тя изчезна през вратата. — Как можах да го изтърся! „Разрешете да целуна хубавата ви ръчица.“ Пфу! Така ми се пада: нито на положението, нито най-вече на годините ми подхожда! Кой съм аз за нея? Смешен дядка! Къде се тикам! И забележи, приятелю, как веднага след това охладня. Досетила се е! За всичко се е досетила! О, жените имат особен усет за тия неща. Срам, какъв срам! Край, ще се държа с нея така, както го изисква разликата в годините, благосъстоянието и положението.

— Грешите, уверявам ви — опита се да го утеши Митя. — Павлина Аникитишна е разстроена, защото ѝ се струва, че презирате нейната неначетеност, не желаете да водите умни разговори, смятате, че е подходяща само за фриволно държание, а при отказ на такова се измъчвате от отегчение.

Данила само махна с ръка:

— Какво разбираш от жени ти, шестгодишно дете!

— Почти седемгодишно — поправи го Митя, но Фондорин не го чу.

— О, Дмитрий, повярвай на стария, бит от живота пес. Напразно се опитваш да откриеш рационалност в поведението на жените. Няма я и не може да я има. Те са направени по съвсем друг, различен от нас мъжете... Кхъ, кхъ — закашля се и не довърши, защото в салона се върна Павлина.

— Наредих да направят ново кафе — продума тя е престорена усмивка. — Надявам се да не сте скучали без мен.

— Не се притеснявайте, ни най-малко — сухо отвърна Данила. — Благодаря, но вечерно време не пия кафе. На моите години това е

прекалено рисковано в смисъл за храносмилането. — Той се изправи. — Одеве, когато ме водеха към гардеробната, минах през библиотеката. Може ли, докато чакаме негово сиятелство, да се отбия там и да видя книгите? Сигурен съм, че без мен ще ви е по-приятно.

— Добре — каза Хавронска с покруса. — Щом чичо дойде, ще изпратя да ви повикат.

Фондорин излезе и тя се обля в сълзи.

— И ти ли, котенцето ми, ще бъдеш толкова жесток с клетите жени? — хлипаше графинята. — Ами да, какво съм аз за него, безмозъчна кукла. Щом не му позволявам да ми целува ръка, няма защо да си губи времето с мен. Нима съм за него? Той е умен, блестящ, той е герой. Из цяла Европа е замайвал главите на дамите. А аз? Не ставам за нищо друго освен за метреса на Платон Зуров!

Митя се опита да разубеди ридаещата Павлина в заблудите ѝ, но на оскъдния бебешки език беше доста трудно, пък и тя не го слушаше.

Уви, тъй дълго чаканата среща се превърна в истинска трагедия.

Слава Богу, скоро се прибра домакинът, московският губернатор княз Давид Петрович Долгорукой. Влезе, накуцвайки и потропвайки по пода е бастунчето си — шумен, едър, с кафяви премрежени очи и същите като на племенничката му трапчинки. Лактите на аления фрак на негово сиятелство бяха изцапани с бяло — сигурно бе играл карти, където са писали с креда, или се беше сражавал на билиард. От румените му устни, които нежно докоснаха челото на Митя, лъхаше на вино и шоколад.

Лакеят незабавно доведе Фондорин и стана запознаването. В присъствието на роднината си Павлина Аникитишна не се държеше вече толкова сковано.

— Ето го, чичо, моят спасител, за когото толкова съм ви говорила — заяви тя и се усмихна на Данила плахо и със симпатия, от което той пламна.

— Значи и мой спасител, и мой! — извика Долгорукой и се втурна да стисне ръка на Фондорин. — Защото Пашенка ми е по-скъпа от собствена дъщеря, каквато впрочем нямам.

Той меко и приятно се засмя, плесна с ръце да донесат вино и ордюври и нататък всичко тръгна от само себе си — леко, весело, без никакви спънки.

Като опитен светски човек, Давид Петрович явно бе доловил в атмосферата известно напрежение и за да предразположи госта си, започна да говори безспир за новините в Москва. Това, което казваше, беше остроумно, живо и забавно.

— Напоследък всички пием минерална вода и се разхождаме — каза той и саркастично сви ъгълчетата на устата си. — Чували ли сте за водното заведение на доктор Лодер? Не сте? А в Петербург са осведомени за тази наша слабост. Завчера на инспекция дойде лично лейбмедикът Круиз и адмирал Козопуло, а това говори за августейше внимание. Е, инспекторите се изпокараха помежду си, защото бяха на различни становища.

— Какво е това водно заведение? — поинтересува се Данила. — Какво се лекува там?

— Какво ли не. Хер Лодер изнамерил на Воробьовие гори магичен минерален извор, чиято вода според твърденията му върши чудеса. Особено ако се съчетае с тричасова разходка по прокараната за целта алея. На старците тая метода връща апетита към радостите на живота, на дамите — младостта и хубостта. Е, не спасява от подагра. Изпил съм две кофи и съм изкуцукал по проклетата пътека един Господ знае колко часа, но както виждате, не съм захвърлил бастуна. Простолюдието зяпа как господата най-безсмислено шпацират по алеята напред-назад и се забавлява. Вече има дори нови думички: „голям лодер ме гони“ и „лодеря се“. Какво ще кажете?

Фондорин се усмихна горчиво:

— Виждам, че Москва доста се е променила. Когато я напуснах преди две години, всички си седяха вкъщи и избягваха да се събират на групи.

— Да, да — кимна князът. Устните му се свиха, челото се намръщи и стана ясно, че Давид Петрович може да бъде и сериозен. — Разбирам какво имате предвид. Помня и вашия случай. Съчувствам ви и съм възмутен. Но нима можех да попреча на Озоровски? Кой съм аз — само граждански губернатор. А той е главнокомандващ, генерал-аншеф, лично Маслов го подкрепяше. Такава е моята участ — да бъда подчинен на човек с подла душа, враг на просвещението и благородството. Уви, драги ми Данила Ларионович, златно-розови храсти в московския парк повече няма да видите. Сега умът и прекраснородушието не са на мода, всички се вълнуват само за

телесността. Дори и да са останали някои радетели за общественото благо, те, поучени от вашия пример, са безмълвни и действат тихо, потайно. Разгласяването е опасно нещо.

— Напълно сте прав — каза Фондорин. — Но понеже стана дума за разгласяване, мога ли да попитам като най-близък роднина и покровител на Павлина Аникитишна какво възнамерявате да предприемете спрямо княз Зуров? Той нанесе на нейно сиятелство и на цялото ви семейство тежко оскърбление. Отвлечане, утежнено с убийства — най-тежките престъпления.

Давид Петрович въздъхна и разтърка носа си между очите.

— Да, мислил съм за това. Павлина ми е свидетел колко бях възмутен, когато ми разказа всичко. Без да се замисля, седнах да пиша верноподаническа жалба до императрицата. Но на сутринта на ясна глава я прочетох и я скъсах. Защо, ще попитате? Ами защото няма сигурни доказателства. Някакви разбойници нападнали каретата в гората и убили слугите. В един от злодеите Павлина познала адютанта на Зуров. И какво от това? Адютантът ще отрича, а други свидетели няма. Освен, естествено, ако изключим този чудесен палавник — Долгорукой се усмихна и направи на Митя рогца. — Но дори и да е имало свидетели. На кого ще повярва царицата — на обожавания от нея Платоша или на тях? Естествено, подозрението ѝ спрямо Фаворита ще остане. А когато е несигурна и подозрителна, нейно величество обикновено изпада в гняв. Върху кого ще се стовари той? Върху тези, които са дръзнали да огорчат богоравната императрица. Тоест, пак върху Павлина и върху... И върху нейните близки — снишил глас губернаторът.

Настана тишина, нарушавана само от попукването на дървата в камината.

— Е, поне сте откровен — Фондорин се изправи. — Ако имах щастието да съм на ваше място и притежавах правото да попечителствам Павлина Аникитишна, щях да постъпя другояче. Но както се казва, на бодлива крава... — той се поклони едновременно и на домакина, и на неговата племенничка. — Обещанието ми е изпълнено. Докарах ви Дмитрий. Разрешете ми да се оттегля. Ще върна дрехите на ваше сиятелство, щом се сдобия със свои. Желая ви, госпожо, всичко най-хубаво. Може ли на сбогуване да си кажа няколко думи с момчето?

Хавронска стана рязко и подаде ръка на Данила, но какво искаше да му каже, остана неясно, защото в този миг в салона влезе лакеят и гръмогласно обяви:

— На посещение при нейно сиятелство е дошъл действителният статски съветник Метастазео, пристигнал от Петербург. Моли да бъде приет.

Павлина рухна обратно на фотьойла. Лицето ѝ пребледня и розовата рокля вече не ѝ отиваше както преди.

Долгорукой пък, напротив, се надигна А. Фондорин замаха с ръце към лакея, но от стъписване не можа да продума нито дума.

Ако появата на секретаря на Фаворита хвърли в такъв смут възрастните, какво да кажем за Митридат? Той се свлече от стола си на пода и се сви на кълбо.

Лакеят заотстъпва от ръкомаханията на Данила.

— Да кажа ли, че нейно сиятелство не приема? Рисковано е. Господинът е твърде важен.

— Но как? — сепна се Давид Петрович. — Покани го!

Митя се втурна да бяга към вратата, но на прага се обърна и се засрами.

Фондорин и Долгорукой, двамата с еднакво намръщени чела, стояха от двете страни на Павлина Аникитишна, готови да я бранят от злодеяния.

Биваше си го рицаря Митридат, няма що!

И той се върна в салона, макар и не по най-геройския начин. Сви се зад ъгъла на камината, където беше по-тъмно, а на това отгоре се прикри и с паравана.

Господи, Боже мой, на Теб се уповавам, спаси ме от всички, що ме преследват, и избави ме!

Думите на молитвата замряха върху устните му. В стаята, пристъпвайки важно и властно, влезе най-големият зложелател на Митя. Държеше се съвсем не като в Зимния дворец, пък и другояче изглеждаше. Там Еремей Умбертович все се усмихваше, походката му беше плъзгаща се, той се обличаше скромно, без никаква пищност. А днес на гърдите му с препасана лента от моаре сияеше звезда от диаманти. Брадичката на италианеца беше вирната нагоре, токовете силно тракаха по паркета и той не си правеше труда да се усмихва любезно.

Метастазео огледа салона (благодарение на Господ не спря черния си поглед върху паравана пред камината) и каза:

— А, тук сте цяла дружина. Моите почитания, графиньо. Вас, княже, ви познавам. А кой е този господин?

— Данила Ларионович Фондорин, мой приятел — отговори Хавронска колкото може по-хладно и гласът ѝ изобщо не трепна.

Секретарят на Зуров се обърна рязко към Фондорин, за да го парне с медузения си поглед, направо го жегна с мълнии. Явно беше чувал за него от Пикин. Данила обаче не реагира, понесе ужасния му поглед и не отмести своя. След като постоя така половин минута, Метастазео все така рязко се извърна от безстрашния си противник и престана да го забелязва. Не си губи времето за церемонии с губернатора. Веднага се обърна към Павлина Аникитишна:

— Мадам, дошъл съм по поръчение на едно Твърде Значително Лице (което, между другото, много добре познавате) и бих искал да разговарям с вас на четири очи.

— Имам към чичо си и към Данила Ларионович пълен конфианс^[2] — с леден тон продума графинята. — Ако споменатото от вас лице иска да ме моли за прошка, то греша. Предайте му, че...

— Кому е изтрябвала вашата прошка? — прекъсна я Метастазео. — Не съм дошъл за това. Престанете да се правите на Орлеанската дева. Вашата упоритост влудява Твърде Значителното Лице, а това крие рискове за важните държавни интереси. Затова разговарям във ваше присъствие — поизвърна се той към Долгорукой, — тъй като тази опърничавост на племенничката ви ще направи лоша услуга най-вече на вас. Ето ви, княже, шанс или да се издигнете чак на върха, или да загубите всичко.

Губернаторът пламна от наглостта на заплахата, но не се възмути словесно, а само прехапа устна.

— Графиньо, щом само съобщиха на Твърде Значителното Лице къде се намирате, той реши незабавно да тръгне насам. Това би било истинска трагедия за всички личности, които имат отношение към дадената история. Едва го придумах, като му обещах да ви закарам лично. Пътувах, без да спирам никъде, спях в каретата, поради което имам жестока мигрена и констипация в червата. Дяволски съм ядосан и не желая да слушам никакви женски глупости. Пригответе се и да тръгваме!

Той пристъпи към Хавронска и посегна да я хване за ръката, но Фондорин му препречи пътя.

— Аз съм лекувател — каза той със скърцащ от ярост глас — и знам едно много добро лекарство, което завинаги ще ви отърве от констипацията и мигрената. Махайте се, докато не съм започнал лечението. Павлина Аникитишна няма да отиде никъде!

Метастасио спокойно гледаше графинята в очите, без да удостои Фондорин дори с поглед.

— Хубавичко си помислете. Не слушайте този човек, той е все едно мъртвец, за него всичко вече е решено. От вас зависи собствената ви съдба и щастието на вашите близки. Е — нетърпеливо подвикна той, — стига преструвки! Чакам отговор.

— Чухте го от устата на господин Фондорин — рече Павлина с усмивка и хвана Данила под ръка.

Италианецът изобщо не се притесни, напротив, сякаш тъкмо това чакаше.

— Е, княже — обърна се той към Долгорукой, — тогава нещата опират до вас. Те са от държавническо естество и не търпят присъствието на външни хора. Тук ли ще поговорим или ще ме придружите другаде?

Давид Петрович го погледна напрегнато и с нежелание стана, подпирайки се на бастуна си.

— Ако разговорът е официален, заповядайте в кабинета.

— А, не! — скочи Павлина. — Оставете тук. Докато стигнете до кабинета, ще трябва да минете през една дузина стаи, а аз знам, че вашата подагра, мили чичо, не допуска дълги разходки. Данила Ларионович, бихте ли ме изпратили до библиотеката?

— За мен е щастие.

Фондорин хвърли застрашителен поглед към петербуржеца и изведе графинята.

Митя с радост би ги последвал, но бе принуден да остане в горещото си скривалище.

Италианецът изчака стъпките им да стихнат зад вратата и седна до княза.

— Господине — започна той бързо и напористо. — Вашата племенничка е красива, но глупава. Нека не си губим времето. По-добре да поговорим за бъдещето на империята, както подобава на

държавни мъже. Знаете ли, че Нейно величество не е добре със здравето и днес-утре ще умре?

— Как? — трепна Долгорукой. — Толкова ли е зле? Одеве адмирал Козопуло в тесен кръг ни каза, че с усилие поддържа в Нейно величество жизнената сила, но аз не възприех приказките му сериозно. Нима?...

— Да. Дните ѝ са преброени. Великата епоха наближава края си. Какво ще последва по-нататък — това е въпросът. Какво ще бъде новото царуване? Ера на светлината и справедливостта или триумф на безумието? Платон Александрович знае за вашите просветени възгледи и аз не се съмнявам в отговора ви.

— Да, разбира се, аз съм за светлината и справедливостта — съгласи се губернаторът, — но бихте ли изразили мисълта си по-ясно?

Секретарят кимна:

— Щом желаете. Кой: Внука или Наследника? По-ясно и по-кратко от това според мен няма накъде.

— Честно казано, не знам — тихо продума Давид Петрович. — Ние, московчани, сме далеч от великосветските проблеми, нищим предимно слухове и мнения на петербургските си приятели...

— Внука — отсече Метастазео. — Само той. Наследника е глупав и капризен. Изобщо не е с ума си!

— Но нима е възможно в разрез е реда за наследяване...

Секретарят отново го прекъсна:

— Ако в момента на кончината на Великата императрица Платон Александрович все още е в силата си, много е възможно и дори неизбежно. Лошото е, че Светлейшият се е побъркал по племенницата ви и върши глупости. Той се е поболял от страст. Ако не получи исканото лекарство незабавно, ще погуби и себе си, и бъдещето на Русия. Е, помогнете му да получи малкото, което иска! — Метастазео се наведе и хвана княза за лакътя. — Можете да го направите! Бяс ме хваща, когато се замисля от какви незначителни неща зависи съдбата на една велика държава! А така също моята и вашата съдба.

— Моята и вашата? — попита губернаторът с особен израз на лицето.

— Да! Да не си мислите, че се грижа само за своята участ? Естествено, аз не съм си враг. И ако се възцари най-големият неприятел на моя покровител, съдбата ми ще бъде печална. Но и вие

ще си изпатите. Вашите противоречия е Озоровски са известни. Той е свързан с Прохор Маслов, а Маслов единствен от целия дворец демонстрира внимание към Наследника. Началникът на Секретната експедиция е заложил на Гатчинеца, в това няма никакво съмнение! Повярвайте ми, аз съм добре осведомен. Озоровски мечтае да се отърве от вас, изпраща пагубни за вас релации и ако все още сте на заемания пост, то е само благодарение на благоразположението на Платон Александрович. Ако победи партията на Наследника, ви чака незабавна оставка и немилост.

Давид Петрович охлаби вратовръзката си, сякаш изведнъж му стана задушно.

— Трябва... да се посъветвам с приятелите си...

— По-добре станете наш приятел и тогава Москва ще ви принадлежи. Градът се нуждае от твърда, но просветена десница. Е?

Давид Петрович мълчеше.

Няма да устои, ще омекне, опасяваше се Митридат.

Зад гърба му в камината нещо силно изпука и Митя, без да иска, подскочи.

Ох!

Параванът се разклати, стовари се на пода и пред взора на обърналите се политици застана малкото момче с ококорени от ужас очи.

— Impossibile! — промърмори Метастазео. — Откъде се взе пък той?

Изглежда, победеният Пикин му беше разказал за Данила, но не и за Митридат. Значи, капитан-поручикът не бил толкова дълнопробна личност?

— Това е Митюша, възпитаник на моята племенничка — успокой петербуржеца домакинът. — Той е още дете, не се притеснявайте. Решил е да играе на криеница. Върви, душичке, иди да си потичаш някъде другаде. Нали виждаш, че с този господин...

Италианецът скочи бързо и тръгна към Митя.

— Ааа!!

Рицарят Митридат с вой се втурна край стената и като куршум изскочи навън. Сам не разбра кога мина през дългата анфилада и нахлу с вопъл в библиотеката:

— Данила! Той ме видя!

Фондорин и Павлина, които седяха на канапето един до друг, се обърнаха.

— Кой? — разсеяно попита Данила — изглеждаше така, сякаш не е могъл веднага да познае малкия си приятел.

— Метастазео! Искаше да ме хване. Той е такъв, той няма да отстъпи! И княз Давид Петрович оплете, интригантът! *Mon Dieu, je suis perdu*^[3]!

Графинята писна пронизително и с уплаха изгледа Митридат.

Той понечи да се приближи към нея, но тя закрещя още по-силно и размаха ръце.

— Момент, приятелю! — каза му Данила. — Това е истерия. Вашето неочаквано красноречие изплаши Павлина Аникитишна. Ей сега, сега, има само един начин...

Той звучно зашлеви графинята и тя веднага млъкна, загледана смаяно вече не в Митя, а в побойника. Устицата ѝ затрепери, но преди от нея да се изтръгне нов вопъл, Данила се наведе и целуна първо удареното, а после и устата, като я лиши от възможността да вдига повече шум.

Начинът наистина се оказа резултатен. Ръката на графинята се поразмаха във въздуха, после се отпусна върху рамото на Данила и там си остана.

— Е, това е — каза той, като се освободи и то не без усилие, защото към първата ръка, която го бе обвила през рамото, се бе присъединила и втората. — А сега, Павлина Аникитишна, всичко ще ви обясня.

И ѝ обясни — ясно и накратко: и за необичайните способности на Митридат, и за неговата деликатност, която е накарала образованото момче да се прави на бебе. Разказа ѝ и за петербургския възход на Митя, и за принудителното бягство. Не спомена само за историята с отровата, каза само:

— По една случайност Дмитрий е станал очевидец на едно злодеяние, предприето от секретаря на Фаворита. По-добре е да не знаете подробностите, *ma chère amie*, защото в подобни неща осведомеността понякога е пагубна. Достатъчно е да знаете, че Метастазео възнамерява на всяка цена да унищожи опасния свидетел. И Дмитрий е прав: този господин няма да се спре пред нищо. Ако съдим по това, че той ме нарече мъртвец — Данила се усмихна тъжно,

— можем да си направим извода, че този хубостник има нещо предвид. Щом е така, няма да има кой да защити момчето. Трябва да избягаме от Москва, не виждам друг изход.

— Да, хайде да заминем за Утешителное при татко! — възкликна Митя. — То е само на двайсет и пет версти оттук!

И сам разбра, че е изтърсил детинщина. Какво може да стори татко му срещу всемогъщия Фаворит?

Павлина скри лицето си в шепи и остана така известно време. Митя помисли, че плаче. Но когато тя дръпна ръцете си, очите ѝ бяха сухи.

— Явно няма друг начин — каза тя тихо, сякаш на себе си. — Не може... — тръсна къдрици и продължи да говори тъжно, но спокойно, дори уверено. — Не ме споменавайте с лошо, Данила Ларионович. Нито го мислете. Ще изпия чашата до дъно. Явно така ми било писано. Но и ще определя съответната цена. Нито прашинка да не падне нито върху вас, нито върху Митюша.

Че като викна Фондорин:

— Нямам нужда аз от такова застъпничество! По-добре да умра!

— А заедно с вас — и едно дете, и то не какво да е, а ей това? — поклати глава тя, и Данила се сепна. — Ах, мили ми приятелю, друго го мислех, но не е рекъл Господ... Само не си мислете, че съм лека жена.

— Вие сте светица — прошепна Фондорин.

По лицето му се стичаха сълзи, но той не ги бършеше.

— Не, не съм светица — сякаш чак се докачи Павлина. — И възнамерявам да ви го докажа още сега. Какво да се преструвам? Няма да се пазя за него я...

Тя не се доизказа и погледна Митя.

— Митюшенка, рожбо — смути се и се поправи: — Дмитрий, приятелче, остави ни, моля те, с Данила Ларионович. Трябва да си поговорим.

Аха, да ги оставя. А къде да ида? Обратно при Еремей Умбертович ли? Само за себе си мислят!

Митя излезе от библиотеката и притвори вратата.

Лакеят гасеше свещите по стенните светилници, като оставяше да гори само по една. После отиде в съседната стая и затвори вратата.

Изглежда, в къщата си имаше ред — вечер вратите на анфиладата се затварят. Вероятно заради нощните течения — предположи Митя.

Лепна се за лакея и тръгна след него от зала в зала. С жив човек все пак се чувстваше по-спокойно.

В трапезарията, където се срещаха напречните анфилади, видяха другия лакей, който беше съобщил за посещението на Метастазео.

— Какво става с онзи господин? — плахо попита Митя. — Още ли е в салона?

— Замина си — отговори прислужникът.

Сякаш планина се стовари от гърба ми!

Нагатък Митя продължи спокоен. Трябваше да види как е Давид Петрович.

Князът седеше в салона сам и се беше вторачил в огъня.

Свещите върху масата бяха загасени, но на тавана сияеше огромният полилей от може би сто свещи и затова в стаята беше светло, нямаше нищо страшно.

— Аа, ти ли си? — разсеяно го погледна Долгорукой. — Уплаши ли се? Той само искаше да се здрависа с теб, изобщо не е лош. Разпита ме за теб, много те хареса. Хайде, ела тука, ела. — Хвана Митя за раменете и му се усмихна топло. — Павлиночка така те обича, като собствен син. Ами да, толкова си чудесен. Искаш ли да живееш в една голяма, голяма къща, много по-голяма от моята? Там всичко ще си имаш: и играчки, каквито поискаш, и истински кончета. Ако искаш — дори жив слон. Знаеш ли какво е слон? Едно огромно прасе, високо колкото карета, с ей такива уши и дълга зурла — той смешно разпери уши, после се дръпна за носа. — Като почне да тръби: ууу! Искаш ли?

— Да, виждал съм слон, водеха го по улица „Милионная“ — каза Митя с обичайни думи, без да се прави на бебе. Какво да се преструва вече?

Князът обаче не забеляза промяната в начина му на говорене — беше се замислил за друго.

— Браво, умно момче, всичко знаеш. Ако Павлиночка те попита (а тя може, защото жените така правят, за важните неща питат децата): „Кажми ми, Митюша, да променя ли живота си, или не?“, или например:

„Да замина ли при един човек, или да не замина?“, непременно ѝ кажи: промени го и замини. Обещавах ли ми?

„Излишно е да се терзаете, господине. Всичко вече е решено“ — искаше да му отговори Митридат, но се отказа. Нека не се радва преждевременно.

— Обещай ми, бъди добро дете — князът го погали по остриганата глава. — Е, братле, виж, изцапал си се по темето с креда. Дай да я махна.

Бръкна в джоба си за кърпа, а Митя му рече:

— Недейте, Ваше Сиятелство. Това не е креда, а бял кичур, дефект на природната пигментация.

Нарочно го каза по-засукано, за да увисне ченето на Давид Петрович.

Все беше очаквал ефект, но не чак толкова голям. Челюстта на Долгорукой не само провисна, ами и затрепери. Нещо повече — губернаторът скочи от стола си и заотстъпва, а освен това заломоти разни глупости:

— Не! Не е възможно! Не! Защо точно аз? Няма да мога... Но дългът...

Изумлението му май беше прекомерно. Митя се вторачи в стъписания княз и изведнъж усети как го полазват кошмарни тръпки.

Този особен поглед, изпълнен е ужас и отвращение, беше вече виждал, и то два пъти: в новгородския хотел и в Солнцеград.

Нима отново смахнат или безумец?

Сега като му се нахвърли, че като почне да го души!

Митя се отдалечи към вратата.

— Чакай! — закуца след него губернаторът, опитвайки се да се усмихне мило. — Чакай, трябва да ти покажа нещо...

„Нищо, ще го видя оттук“ — понечи да отговори Митя, но щом отвори уста, Долгорукой заразмахва ръце:

— Млък! Млък! Няма да те слушам! Не бива!

И вече без да се прави на добър, вдигна бастуна си да го удари.

Митя блъсна открехнатата врата, шумугна се в съседното помещение и бързо дотича до следващата врата с отчаяния вик:

— Данила! Даннилаа!

Високата три метра врата, макар да не беше заключена, бе плътно затворена. Той увисна с цяло тяло на дръжката и чак тогава

тежката брава се отвори.

Докато той се сражаваше с вратата, Давид Петрович, накуцвайки с болния си от подаграта крак, се озова съвсем близо... Едва не го сграбчи за яката.

В следващата стая се повтори същото: отначало Митя се откъсна от преследвача, после се забави е отварянето на вратата и едва не беше настигнат.

Без да спира да вика Данила, злочестият беглец напредваше все повече по безкрайна анфилада, изгубил вече броя на стайте и вратите. А после, знаеше си той, ще стане следното: поредната стая ще се окаже твърде малка и куцията ще успее да настигне жертвата си.

— Спри се де! — съскаше Давид Петрович, пъшкайки от болка и опитвайки се от време на време да подскача на един крак. — Къде отиваш?

В оръжейната, където по пъстрите килими висяха криви саби и ятагани, се натъкнаха на жива душа — лакея, който натриваше с тебешир кръгъл пъпчив щит.

— Помощ! — втурна се към него Митя. — Ще ме убият!

Но в този момент на вратата се показа домакинът. Той се закани и слугата мигом изчезна. Митя не срещна никого повече от слугите. Изпокрили ли се бяха?

Но къде е Данила? Не чува ли, че го вика? Митя нямаше повече сили да крещи, дъхът му стигна само колкото да се втурне през празното пространство, за да увисне после на дръжката и да се моли на Господ за едно: следващата стая да не е толкова малка.

Страшното обаче се криеше на друго място.

След като пробяга голямата, за късмет, зала (беше я виждал и преди, но сега нямаше за кога да я разглежда), Митя се опита да отвори вратата и не можа веднага да схване, че няма да успее — беше или заключена, или залостена. А когато го разбра, вече не му остана време за маневри: преследвачът му беше съвсем близо и държеше в ръцете си не бастун, а огромен турски кинжал — явно го беше грабнал от стената.

Отчаян, Митя забарабани в предателската врата с малките си юмруци. Но каква полза?

Зад него съвсем наблизко се чу бърборене:

— Господи, подкрепи ме, дай ми сили — край, край...

Оставаше само да стисне очи. Чу се щракване на желязната брава и вратата се отвори.

На прага стоеше Данила: по риза, с разкопчан панталон, единият крак събут. Спал е! На приятеля му отнемат живота, а той легнал да си почива! Зад гърба на Данила се чу шумолене, сякаш претича някой лек и също събут, но на Митя не му беше до гатанки.

— Пак! — успя само да дъхне той и да обгърне вечния си спасител за кръста.

— Какво си позволявате, княже? — възкликна Фондорин. — Защо гоните момчето с оръжие? Дмитрий, я ме пусни.

Митя падна на колене, бързо отпълзя встрани. Ами ако Долгорукой почне да коли Данила?

Но не, смъртоубийственият плам на княза не се разпростираше върху Фондорин. Давид Петрович свали ятагана, с другата ръка се хвана за сърцето — явно беше капнал.

— Пак ли? — повтори Данила. — Ти каза „пак“? А, такава ли била работата! Това не е безумие, грешката е моя!

Той бързо се приближи до губернатора, изтръгна от ръцете му ятагана, захвърли го далеч, после сграбчи Долгорукой за реверите и така го разтърси, че от косата му по яката се посипа пудра.

— Получили сте писмо от Любавин! — изръмжа страшно Фондорин. — Какво ви е сторило това дете? Метастазии, нали? Отговаряй, че ще ти счупя черепа! — грабна от масичката висока бронзова делва и я вдигна над княза.

— Какво общо има Метастазии? — изхърка онзи. — И какъв Любавин? Не познавам никакъв Любавин!

— Лъжеш, негоднико! Помня, бяхте в една ложа — „Среднощна звезда“!

— В „Звездата“ членуваше половин Москва, не мога да запомня всички! — губернаторът не снемаше очи от бронза, който злоещо лъщеше над главата му. — А, Мирон Любавин ли имате предвид, бригадира в оставка? Да, имаше такъв човек. Но кълна се, той не ми е писал...

На Митя му се стори, че кратката думичка „той“ Давид Петрович изрече някак с ударение. Изглежда, че и Фондорин го забеляза.

— Той не ви е писал? Кой тогава ви е писал? И какво?

Като не последва отговор, Данила чукна княза с делвата по челото, не с всичка сила, но достатъчно, че да се чуе не особено приятен звън.

— Е?

— Вие сте луд! Ще ми стане цицина! Аз... аз нямам право да ви казвам... Защото и вие сте били брат и доколкото знам, сте имали висока степен на посвещение. Знаете за обетите.

— Какви обети?! В Русия вече няма масони! Всички ложи са разтурени!

Князът стисна устни и завъртя глава.

— Няма да ви кажа нищо повече. Можете да ме убиеете.

— Да, ще ви убия! Прочетете си молитвата!

За разлика от Пикин Давид Петрович не се отказа да се помоли, но изречената от него молитва беше странна, Митя не беше чувал подобна.

— „Всеблаг Истребителю Сатана, аз съм в Теб, ти си в мен. Амин“ — прошепна князът със затворени очи.

— Какво, какво? — с изненада попита Данила. — Но това е формулата на сатанофагите!

Долгорукой се сепна.

— Вие... знаете?!

— Да, правили са ми предложение да стана брат в Ордена на сатанофагите и дори получих първи градус на послушник оръженосец, но...

— Така ли! Това променя нещата! — Долгорукой обърна пръстена си и го показа на Данила. — Щом сте оръженосец, трябва да ми се подчините. Виждате ли знака на четвърти градус?

Фондорин пусна фрака на княза и хвърли делвата.

— Не ме доизслушахте. Аз така и не станах член на ордена и за това имаше две причини. Първо, по онова време не ми беше до благо на обществото — търсех изчезналия си син. И второ, убедих се, че вашата масонска линия не е праведна, че е лъжовна. Не вярвам, че хората могат да бъдат облагодетелствани насила, против волята им.

— Не е лъжовна, а истинна! — разпалено възрази Давид Петрович. — Всички останали ордени и ложи са пяна, зальгалка, светско забавление. А ние съществуваме, за да можем без да жалим собствения си живот, да истребваме Злото! Как не го разбирате с вашия

ум и начетеност? Ние, сатаноборците, сме възрастни, а всички останали са деца. Дълг на възрастния е да наставлява детето, дори ако то, поради недоразвитост на ума си, се противи на напътствието!

— Видях как току-що се опитвахте да напътствате това дете. Та кой ви изпрати писмо? Някой брат с по-висок градус ли?

Князът мълчеше, явно не знаеше дали да отговори. Изглежда, че осведомеността на Данила за тайнствения орден разколеба неговата непреклонност.

— Не. За това... същество — каза най-послед той и плахо погледна към Митя — пристигна депеша от по-висока инстанция.

— От Орденския капитул ли?

— Още по-висока — тихо изрече губернаторът, който с всеки изминал миг ставаше все по-уверен. — Най-високата.

— Нима Дмитрий си е навлякъл гнева на Великия маг? — Фондорин също погледна Митя, но без страх, а по-скоро с любопитство. — Но с какво?

— Не знам. Но аз получих послание от Великия маг — Давид Петрович тържествено вдигна пръст. — Със знака на Секновението! Как бих могъл да не се подчиня? Аз съм брат от Авраамовия градус, дал съм трети обет!

— Какъв е този трети обет?

— Не знаете ли? Ах, да, та вие не сте се издигнали по-високо от първи градус, а това още не е истинско членство. При нас йерархията се отчита според обетите за подчинение. Колкото по-строго и самоотвержено е послушанието, толкова по-висок е градусът. Най-младшите рицари, братята на Многострадалния Йов, дават най-обикновенния обет да изпълняват нарежданията на по-старшите безропотно. Трети градус, братята Иисусови, дават клетва, да се възкачат на кръста, ако трябва. А тези, които като мен са удостоени с четвърти градус, се заклеват в името на Доброто да умъртвят и собствения си син, както библейският Авраам. Петият градус се нарича Фаустов и в какво се изразява неговият обет, на мен не ми е известно.

— Не е трудно човек да се досети — сви рамене Фондорин. — В готовност по заповед на по-старшия да се отрекат от собствената си душа. Обикновено всеотдайната борба в името на Доброто свършва така. И кой е вашият Велик маг?

Князът се засмя, сякаш Данила бе изрекъл не много прилична, но доста смешна шега:

— Известно ми е само, че предишният Велик маг почина поминалата година, след като си назначи приемник. Кой е той, знае само един човек — самият приемник. Защото членовете на Капитула виждат Великия маг веднъж, на церемонията по посвещаването, където той не сваля маската си. После получават от него само нареждания и послания. На мен като на Авраамов брат са ми подчинени трима рицари от трети градус, чиито имена няма нужда да знаете. А над мен е поставен един Фаустов брат, чието име изобщо няма да ви кажа. Писмото от Великия маг стигна до мен чрез него, чрез щафета.

Данила отново хвана губернатора — този път за лакътя.

— Казвайте какво пишеше в писмото! Не, по-добре ми го покажете.

— Не ми ли вярвате? — горчиво се усмихна Долгорукой. — Да не си въобразявате, че сам, по собствен произвол, съм решил да гоня с ятаган в ръка момчето? С моята подагра! Добре, последвайте ме. Писмото е в кабинета ми. Но при едно условие — погледна Митя изпод вежди. — Той трябва непрекъснато да е до вас, не го оставяйте.

— Сега вече и през ум няма да ми мине да го оставя — обеща Фондорин, хвана Митридат за ръката и я стисна лекичко: не се страхувай.

Митя не се страхуваше. От какво да се страхува, щом е с Данила. Само дето му се виеше свят. Какви са пък тия сатанофаги? Какъв маг? Какво искат те от седемгодишен човек?

Отново низ от празни стаи. И Долгорукой, и Фондорин куцаха — първият заради подаграта си, вторият, защото беше само с една обувка.

Князът погледна изкосо краката на Данила.

— Да не се канехте да си лягате? Но защо в библиотеката? Стаята, която са ви дали, не е ли хубава?

— Не сменяйте темата! — застрашително му подвикна Фондорин. — Трябва да видя доказателството, че не лъжете!

В кабинета губернаторът откри тайно шкафче, скрито зад портрета на Нейно величество, извади кутийка, а от нея — тесен плик. Целуна го и го подаде на Данила.

— Ето, прочетете го.

Фондорин разтвори писмото и погледът му пробяга по листа. По лицето му премина тръпка на погнуса.

— Аха, мисля, че знам кой е вашият маг. Дмитрий, чуите тази любопитна епистола:

От Отеца и Велик маг до Членовете на Капитула, а с тях и до Фаустовите и Авраамовите братя, намиращи се в столиците и на пътя помежду им, в Новгородското и Тверското наместничество. Делото, на което служим, е в смъртна опасност. Неизчерпаеми са злините на Сатаната. Сега той е изпратил да ни погуби пратеник, който има външност на малко дете, но е дявол. Може да бъде опознат така: на ръст е осемдесет и няколко сантиметра, лицето му е кръгло, косата кестенява, очите кафяви, но особено забележителен е знакът на Луцифер върху главата му — бял кичур около шест — седем сантиметра и не говори, както говорят малките деца, а по научному. Повелявам да бъде измерено това дяволско джудже, което пътува от Санкт Петербург за Москва, и щом бъде забелязано, веднага да се унищожи. Словесата му да не се слушат, че са пълни с лъжа и съблазън. Да се смаже незабавно без никакво съмнение като отровна гад. На братята с градус по-нисък от Авраамовия, които не са дали високи обети, също заповядвам да търсят малкия дявол, но да не предприемат нищо срещу него, а най-паче да не влизат в разговор с него, само да съобщят на рицаря, който е по-старши от тях. А той е длъжен да унищожи малкия враг сам, собственоръчно.

— Отдолу има двоен кръст, който е и Знак на Секновението — печатът на Великия маг, чувал съм за него. Е, какво ще кажеш за това, Дмитрий?

— Нима?... — ахна Митридат.

— Така изглежда. Бива си го нашия черноок приятел, нали? Наистина е маг, циркаджия. Само е да прави фокуси по панаирите.

Митя усети как изтръпва отвътре. Та това е Метастазео, неуморният италианец! Не му стига властта на приближен до Фаворита, ами на това отгоре бил и Велик маг на таен орден!

— Браво на нашия княз — поклати глава Фондорин. — Ами Мирон Любавин? А са хора просветени! Какви пратеници на Сатаната, какви дяволчета? Опомнете се, Ваше Сиятелство! Не живеем по времето на Игнасиус Лойола, а в края на осемнайсети век!

— Какви посланици на Сатаната ли? — Давид Петрович се направи, че е изненадан от нелепия въпрос. — Ами кой според вас удави в кръв половин Европа? По чие внушение в родината на Просвещението главите хвърчат от ешафода като зелки? Това е той, Врагът човечески, това е негова работа! Усеща, че му иде краят. Аз в Бога не вярвам, но в Дявола вярвам, защото виждам делата му ежечасно, а Божиите изобщо не съзирам. Заобиколени сме от зло, от долни страсти, от неправда, от насилие над слабите. Че къде е Бог? Не, господине, ние, хората, сме принудени да се борим със Сатаната сам-сами, никоя висша сила няма да ни помогне. А Сатаната е хитър, изобретателен, многолик. Пугачов какъв беше, не беше ли негов пратеник? Ами граф Калиостро? Или по-скорошните Марат и Робеспьер? Сатаноборците се опитват да издигнат храма на хармонията и благодарието, а Нечистия подкопава основите му, залага мини. Дяволът не е с копита и не е с рога. Ту се превърне в сладкодумен мислител, ту в прекрасна девойка, ту в почтен старец. Някой човек може да се събуди сутрин и изведнъж да види Сатаната в огледалото, докато гледа собственото си отражение. Защото Сатаната е и вътре в нас! Та защо да се чудим, че той е избрал за нуждите си плътта на едно дете? Много е хитро, кой ще се страхува от невинно дете?

— Но защо? От каква потребност? — вдигна ръка Данила. — Каква е тази доброволна заслепеност!

— Не знам — отсече Долгорукой. — Стига ми, че това е известно на най-достойния и най-мъдрият от нас, на Великия маг. А слепецът, господине, сте вие. Малкият дявол ви е омагьосал, както преди това е омагьосал Павлина. Съвземете се! Не възпирайте, а по-добре ми помогнете да смажем това чудовище. Вижте очите му! Нима децата имат такива очи? — той посочи с треперещ пръст лицето на Митя.

Данила го погледна и въздъхна.

— Да, очите му не са като на седемгодишно момче. Твърде тъжни са, защото през малкото си години Дмитрий вече е видял много злини и низости. Хубава крепост на хармонията и справедливостта ще издигнете, ако за хоросан използвате кръвта на децата. Помислете си за това, когато имате малко свободно време — той пусна лакътя на княза и отстъпи назад. — Няма да ви докосна, макар да заслужавате наказание. Благодарете се на племенничката си. Но настоявам незабавно да докладвате по вашата щафета, че търсеното дете е намерено и затова преследването му трябва тозчас да спре.

— Невъзможно е! Нещастнико, вие не разбирате...

— Млъкнете! — повиши тон Фондорин. — Да, знам, че във вашия орден не се противоречи на заповедите. Но знам също и че в най-скоро време вашият маг ще получи откуп за Дмитрий... — той се закашля и продължи глухо: — Безценен откуп. Присъдата ще бъде отменена. Давам ви думата си на Данила Фондорин.

Князът присви очи.

— Виждам, господине, че знаете нещо, което аз не знам. И понеже ми е ясно, че сте човек на честа, трябва да ви вярвам. Но ако бъркате?

— Няма да е трудно Дмитрий да бъде намерен. Още днес ще го откарам в имението на родителите му — село Утешителное, Звенигородска околия. Ние няма да останем в дома ви нито миг повече.

— Не, не! — възкликна губернаторът. — Много добре разбирам, че след случилото се ви е неприятно да сте под един покрив е мен, но ви умолявам да останете поне до утре сутринта. Къде ще тръгнете по нощите? Аз самият ще замина ей сега. Вилата ми в Подмосковието е само на час път от заставата. В това, което казвате за хоросана и кръвта на детето, виждам известна глобална идея, върху която човек трябва да се замисли — и Давид Петрович с покрусата закуца към вратата.

— Ха така, замислете се — извика подире му Данила. — А когато стигнете до единствения възможен извод, ще ви разкрия тайната на Великия маг. Ще останете смаян! — после се обърна към Митя и смилено сложи ръка на гърдите си.

— Безмерно съм виновен пред теб, клети мой приятелю! Ти едва не изгуби живота си заради моята мудност. Сега си спомням, че чувах

долитащите ти отдалеч викове, но не си дадох труда да се замисля за техния произход, защото бях не на земята, а на небето.

— Как така на небето? — поинтересува се Митридат, но тутакси се сети. — А, в алегоричен смисъл. Сигурно сте се замислили върху някоя възвишена материя и сте се зареяли с мислите си в поднебесните сфери?

— Точно така, в поднебесните — прошепна Фандорин, загледан над събеседника си. — Където мислех, че обикновените простосмъртни нямат достъп! Кратък миг на забрава! — той потръпна. — Но разплатата за него можеше да бъде ужасна! Ти едва не загина! Ето още едно потвърждение на максимата, която гласи, че разумът не е за щастливците. Щастието не е за разумните хора. Можеш ли да ми простиш, малки мой мъченико?

От тия думи на Митя много му домъчня за него си. Той изхлипа.

— Аз виках, виках, пресипнах от викане, а вас ви няма и няма. Помислих си: край... Всички са против мен, нали? За тях аз съм дявол, изчадие адово, нали? Какво съм им направил? Ту искат да ме удушат, ту да ме удавят, ту с ятагана!... Тъъ! — и се разрида с глас, като обхвана Фандорин. Той пък се смути, взе да гали мъченика по главата и да мърмори извинения, а Митя така изпадна в самосъжаление, че чак се разхълца. — Аа, проклети масони! — току подвикваше несвързано той. — Откъде се взеха! Сякаш нашите злодеи са се свършили!

Ръката, която го галеше по темето, се спря.

— Не си прав за масоните. Недей да бъдеш като невежите, които смятат това добродетелно движение за дяволски заговор.

— Какви са тогава, ако не са заговорници? — попита Митридат през сълзи. — Все имат някакви тайни, все се крият от хората.

— Дори да са заговорници, не го правят по своя воля, а защото в света все още управлява Злоглупостта, а привържениците на Доброразумността са малобройни и им се налага да действат тайно. Да се върнем в библиотеката, приятелче, там останаха дрехите ми. А пъطوم ще ти разкажа за масоните. Само, моля те, недей да ридаш повече, че ми се къса сърцето — Данила хвана Митя за ръката и го поведе през стаите в обратната посока. — Лошото не е, че има масони, а че има истински и лъжливи масони. Кои са свободните зидари? Те са добри и разумни хора, които в началото на нашия просветен век са си поставили високата цел да преустроят зданието на обществото. В

сегашния си вид тая постройка е нещо средно между затвор и кочина. А масоните мечтаят да издигнат прекрасен и благороден храм, където да господстват братската любов и милосърдието. Истинските братя зидари са онези, които разбират, че храмът трябва първо да е изграден в душата и чак после той може да бъде овеществен. Но естествено са се намерили доста високомерни и ограничени хора, които са създали собствени обединения по примера на масонските, преследвайки съвсем други цели.

— Какви? — през нос попита Митя и забърса мокри бузи с ръкава си.

— Власт — кратко отговори Фондорин. — Барон Рейхел, най-достойният от руските зидари, казва: „Всяко масонство, което има политическа цел, е фалшиво.“ По-ясно от това не може да се каже.

Двамата влязоха в библиотеката, която изглеждаше така, сякаш там доскоро се бяха били или буйствали. По пода се валяха дрехи, включително най-неочаквани неща като червена панделка или копринен чорап. Поставката за четене на книги беше катурната и те се бяха разпилели. Канапето се беше преместило до стената и се беше килнало с вирнато счупено краче. Митя въпросително изглежда Фондорин, но той или не забеляза безредието, или сметна, че не си струва да му обръща внимание. Панделката и чорапа мушна в джоба си, obu си другата обувка, вдигна жилетката си от глобуса, камзола от стола, като междуременно продължаваше да говори.

— „Среднощна звезда“, в която членуваха Мирон Любавин и домакинът на този дом, се смяташе за сериозна ложа, там не се приемаха глупци и безделници. Според слуховете към „Звездата“ е принадлежал и самият Наследник. И понеже са се отнасяли с Негово височество като с прокажен, твърде явните честолюбци страняха от „среднощните“. Не знам какъв е бил по-нататъшният ход на събитията, защото станах горски отшелник, но не е трудно да се досетя — Данила започна да си връзва вратовръзката, но без огледало не успяваше — възелът ту ставаше крив, ту изобщо не ставаше. — Предполагам, че твоят ненавистник и главен враг е бил член на „Среднощна звезда“. Заемал е някоя от най-високите длъжности, които дават достъп до пълния списък на членовете: бил е майстор, приор или генерален визитатор. Същевременно е бил и брат от Ордена на сатанофагите, най-тайнствения от всички. Когато предишният Велик маг е решил да

определи за свой приемник Метастазио (това не говори много добре за покойния), далновидният италианец е започнал да привлича в редиците на сатаноборците най-будните измежду „среднощните“, още повече че по онова време ложата тъкмо е трябвало да прекрати съществуването си. Сатаноборците обаче, които спазват особена конспиративност и затова не са известни на широкия кръг от масони, са решили да не се разтурят, напротив, затегнали са редиците си, като са привлекли хора, подобни на Долгорукой и Любавин.

— Все пак не разбирам какви са тия сатанофаги?

— От всички лъжливи масони те са най-лъжливите, защото проповядват безпощадност в битката с Дявола и неговите слуги.

— Нима това е лошо? — учуди се Митя.

— Че какво хубаво има в безпощадността? Където няма милосърдие и боят е безогледен, там е добре за Дявола. Докато безпощадният борец със Злото се усети, то вече е на негова страна и горчка: бий, бий, никаква милост. Докато изучавах история, стигнах до тъжното откритие, че щом добрите и честните, безкористните хора да се обединят и започнат битка в името на някое добро дело, скоро техен главнокомандващ става най-лошият от злодеите. Такова нещо е войната, от нея не може да се очаква нищо добро — Фондорин дръпна вратовръзката и я захвърли на земята, реши да остане с разкопчана яка. — Това както и да е. Друго е загадка за мен. Защо мнозина умни хора толкова обичат да се лишават от свободата си и да се подчиняват доброволно на някоя сила, която смятат за висша? Някой Мирон Любавин си издигне някое божество, сам повярва в неговата безпогрешност и в името на някаква велика цел е готов „без капка колебание“ да хвърли под леда сина на своя стар приятел. А основание и оправдание за това чудовищно зверство е някаква кой знае от кого написана бележка със Знака на Секновението — Данила поклати глава. — Страшно нещо е великата цел.

— Знак на Секновението ли? Какво странно название.

Фондорин извади от джоба си алената панделка и чорапа. Поколеба се, сложи чорапа на стола, а панделката, кой знае защо, доближи до лицето си, помириша я и си я прибра.

— Един мой стар познат (същият, който ме канеше да стана сатаноборец) го обяснява така. Дяволът може да проникне във всеки човек, дори в най-добродетелния. Само Великият маг е неуязвим за

злото, затова висшите членове на Ордена го подлагат на един старинен обред, който алегоризира отсичането на Луциферовите белези. Погледни печата.

Той понечи да извади писмото, но изведнъж се плесна по челото.

— Еврика! За да не се доверявам само на княз Долгорукой, ще направя за по-сигурно следното. Ще пиша и на другите сатаноборци, които познавам. Че Великият маг се е припознал, за което ще съобщи в най-скоро време чрез послание, така че по-кратко! Че, не дай Разум, още някой радетел за безпощадно Добро може да вземе да ти се нахвърли.

— Аз пък ще си напудря косата и никой няма да ме разпознае — храбро каза Митя. — Защото как ме разпознаха миналите пъти? В хотела ми падна шапката. В имението на Любавин стана заради банята. А тук мушнах глава направо под носа на княза.

— И все пак ще им пиша. Първо на онзи, който ме прие за оръженосец. Той при тях сигурно е брат от висок градус, защото е умен и достоен човек. После ще пиша на Мирон. На кого още?

— На колежкия съветник от Новгород, когото направихте безчувствен — напомни му Митридат.

— Не — въздъхна Данила. — На този господин май няма да пиша. Той сигурно ми се сърди. Аз му поставих неправилна диагноза и му предписах лечение за друга болест. Уви, в медицината стават такива неща.

Митя каза отмъстително:

— Нищо, така му се пада, да знае друг път да не сграбчва децата за гърлото. Аз ще се оплача от него и на Нейно Величество...

— Чакай! — вдигна ръка Фондорин. — Какво е това?

Откъм вратата се чуваше бързо приближаващо тропане на ботуши.

Отекна глас:

— Тук са, в библиотеката. Чух гласовете им. Вратата се отвори и на прага се появи офицер с червен кафтан, е нахлупена чак до очите триъгълна шапка. Иззад рамото му надничаше изплашеният лакей, а отзад стояха двамина с алебарди.

— Капитан Собакин от Тверска щатна дружина — обяви облеченият с червения мундир, погледна Митя и изрече с глас, който не обещаваще нищо радостно: — Аха!

С решителна стъпка тръгна към свилия се Митридат и сложи ръка на рамото му.

— По заповед на господин губернатора ми е наредено да взема този малолетен от дома му и да го доставя според предписанието.

— Как така да го „вземете“? — Данила придърпа Митя към себе си. — Защо? Няма да позволя!

Капитанът измери Фондорин с поглед и се усмихна зловещо:

— Този хлапак е крадец. Откраднал е от кабинета на негово сиятелство един ценен документ и князът е сигурен в това. А за вас, господине, съм предупреден. Ако възпрепятствате закона, ще наредя да ви вържат — и кимна към стражите, взети очевидно за в случай, че Данила буйства.

— Нищо не съм крал! — извика Митя.

— Не е моя работа. За това си има съд. Ако не е крал, ще го пуснат.

— Капитане, вие сте добър, разумен гражданин и сигурно имате голям опит в борбата с пороците — смени тона Данила. — Погледнете това дете. То е само на шест години. Дори да е взело нещо чуждо, то не е заради престъпен умисъл, а само заради невинно любопитство. Къде се е чуло и видяло да се арестуват малки деца?

Митя разбра, че Фондорин както винаги се опитва да пробуди у полицаия доброто начало.

Уви, капитанът не желаше да слуша увещания.

— Не е моя работа — повтори той. — На мен ми е наредено и аз изпълнявам. Отстранете се! И имайте предвид, господине, че който оказва съпротива на служителите закона, сам става престъпник. Ей, вие, махнете този човек.

— Забелязвам — обърна се Данила към малолетния си приятел, — че в Русия почитат Науката повече от Добрата Дума.

Знаейки вече какво ще последва, Митридат се сви.

Фондорин приложи английската си наука диференцирано. На пониските чинове раздаде по-малко учение — цапна ги, единия с лявата ръка, другия с дясната. Бързо и леко, но и двамата седнаха на пода и изтърваха алебардите си. Затова пък не пожали наука за офицера: млатна го по челото от все сърце, здравата. Така че капитанът се озова на пода не в седяща, а в легнала поза, затвори очи и простря ръце встрани.

— Извърших насилие над служителите на закона — тъжно продума Данила. — На същия онзи закон, за уважение към който винаги съм призовавал. Капитанът беше прав да ме предупреди — сега вече съм престъпник пред обществото и ще отговарям за деянието си.

Стражите го гледаха отдолу нагоре със страх. Пострадалите им уши (на единия дясното, на другия лявото) бяха пламнали и подути.

— Не треперете, честни служители — обърна се към тях нарушителят на закона. — Ще се предам в ръцете ви и ще изпълня гражданския си дълг, но преди това съм длъжен да изпълня човешкия. Нали сте съгласни, че последният е по-висш от първия?

— Точно така, ваше благородие! — гракна единият от полицаите. А вторият просто закива, но многократно и доста усърдно.

— Ето, видя ли, Дмитрий — засия Фондорин. — Чрез Науката Добрата дума по-бързо стига до умовете.

— Само не до ума на капитан Собакин — посочи Митя безчувственото тяло.

— Не се притеснявай за него. Предизвиках само леко сътресение в неговия краниум, поради което ще се смекчи мозъчната му субстанция. Това ще е само от полза за този инат, защото мозъкът му не е достатъчно гъвкав. Приятели мои, сложете началника си да седне. Ще направя два малки разреза под ушите му, да не би, пази Разум, кръвта в главата му да се застои. Не се плашете де! Аз съм лечител и знам какво говоря.

След като оказа помощ на пострадалия, Данила сложи ръце върху раменете на полицаите — по най-добронамерен начин, но те и двамата веднага се разтрепериха.

— Я ми кажете, братлета, пеша ли дойдохте тук?

— Съвсем не, ваше благородие! Пристигнахме с шейна!

— Чудесно. Имам към вас една много гореща молба. Преди да ме арестувате, нека откараме това дете при родителите му. Мога ли да разчитам на вашето разбиране?

Отговорът беше положителен и толкова бърз и пламенен, че Фондорин едва не се просълзи.

— Тогава да тръгваме! — възкликна той. — Да не губим време, вече приближава осем, а пътят е дълъг. Е, момчета, конете в полицията добри ли са?

— При нас в Тверска част са най-добрите в цяла Москва!

В антрето Данила поиска да донесат за Митя някое от кожените палта на княза, което да е по-късо, за себе си взе наметалото на полицейския офицер, като каза, че не желае с нищо повече да бъде задължен на безчестния домакин. Лакеите, вече уведомени за печалната участ на капитан Собакин, изпълняваха указанията му без никакви възражения.

— Няма ли да се сбогуваш с Павлина? — тихо попита Митя. Данила тръсна глава:

— Не, няма нужда! След това, което се случи помежду ни... И като знам какво я очаква... Не, не... Сърцето е крехък механизъм. Ако непрекъснато го подлагаме на въздействието ту на огнен плам, ту на леден студ, то може да не издържи. Да тръгваме, да тръгваме!

Хвана Митя за ръката, изскочи навън. Полицаяте послушно пристъпяха след него.

Когато приближиха Драгомиловската застава, където светеха лампи и блестяха щикове на гарнизонните войници, Данила каза на стражарите, които седяха един до друг на капрата:

— Приятели, не ви желая злото, но ако решите да викнете другарите си, ще постъпя с вас като с вашия началник, дори още по-сурово.

— Няма, ваше благородие — отговориха те, — ще си кротуваме.

След Кузнецово заради топлата шуба и бързото равномерно пътуване на Митридат му се доспа. Пред замъгления му взор вече бяха започнали да плуват смътни химери, но Данила изведнъж побутна спътника си.

— Отново се провиних пред теб! — изстена той. — О, проклет себелубец! Мислех само за себе си и за своите терзания, а забравих за теб! Не те оставих да се сбогуваш с нея! Можеш ли да ми простиш? Не можеш, разбира се! Ей, спрете! Връщаме се!

Митя едва успя да го усмири.

После разбутаха Митридат насред заснеженото поле, под черното небе, кой знае къде. Той имаше чувството, че е дремнал само минутка, а Данила му казва:

— Минахме Снегири. Нататък не можем да се оправим без теб. Казвай, местни жителю, накъде да завием.

Я, те стигнали до Крестовия разклон, където единият път води за Звенигород, а другият за Троица, а оттам до Утешителное е само

верста и половина. Кажи-речи, бяха стигнали. Минутка, няма що, беше спал два часа.

Веждите на Фандорин бяха в бял скреж, а от конете се вдигаше пара. Но тройката наистина беше добра, не личеше да е уморена.

— Ей натам — посочи Митридат. Наистина ли скоро ще си е у дома? И край на всички страхове, изпитания и злини! Сънят отлетя и от двете му очи. Митя се изправи на колене и започна да моли войника, който караше: — Ах, по-бързо, моля те, по-бързо!

И копитата на конете се замяркаха бързо-бързо, но сърцето на Митя биеше още по-бързо от тях.

Колко ли е сега — десет, единайсет?

В Утешительное, разбира се, отдавна са заспали. Нищо, ще се събудят. Колко ли шум ще се вдигне, викове, олелия! Мама едва ли ще се покаже — по лицето и очите ѝ са сложени нощните компреси за свежа кожа. Но бавачката Малаша непременно ще скочи, останалите слуги също, и Ембрион ще подаде сънливата си муцуна. Най-много от всички ще се зарадва татко, естествено. Кой знае колко му е домъчняло далеч от сиянието на Петербург. Ще изскочи по халат, с навита на книжки коса, ще ръкомаха, ще плаче и ще се смее, ще го засипе с въпроси. Ах, колко чудесно ще бъде всичко!

От радостни мисли Митя слушаше Фандорин с половин ухо, а той не спираше да говори: отново се каеше за провиненията си, уверяваше го, че сега вече няма от какво да го е страх.

— За нищо не се тревожи, приятелю. Заради твоето спасение Павлина Аникитишна ще плати най-високата цена, каквато може да плати една достойна жена... — гласът на Данила трепна, премина в неразбираемо мърморене. — Замълчи, глупаче, недей да стенеш.

На кого го казва? Митя погледна приятеля си и видя, че очите му блестят от сълзи, но в този момент тройката излетя от гората, озова се на простор, там, напред се показва имението и о, чудо на чудесата! — всичките му прозорци светеха.

— Не спят! — извика Митя. — Чакат ме! Татко е усетил! С родителското си сърце!

Той изскочи от шейната, в движение, преди да е спряла пред вратата.

Като чу звънчетата, отвътре надникна някой с бяла препасана риза (да не би да е Архип, дето помага в кухнята), позна Митя, взе да

охка, да се тупа по бедрата и се втурна обратно вътре.

И всичко стана още по-хубаво, отколкото Митя си го мечтаеше по пътя.

Татко изскочи в антрето не по халат, а в най-модерен, купен в Петербург сюртук. Целият накъдрен, пригладен, неизразимо хубав. И мама не беше си легнала, беше в най-хубавата си рокля, поруменяла и оживена. Погали сина си по главата, целуна го по челото. Е, брат му не дойде, но няма значение.

Алексей Воинович се държеше точно както би трябвало: и ръкомахаше, и благодареше на Господ, и сълзите му бликнаха.

— Намери се! — възкликваше той. — Ангелчето ми! Моят благодетел! О, най-щастлив от дните!

И много всякакви такива неща. Мама ги послуша малко, изпадна в умиление и накрая отиде в трапезарията. Фондорин търпеливо се гушеше в червеното си наметало и чакаше избликът на родителска любов да понамалее. Полицайте пристъпваха от крак на крак и се топлеха след студа.

Като изчака паузата в декламациите на татко, Митя задърпа Данила.

— Ето на кого трябва да благодарите, татко, за това, че ме виждате. Това е моят...

Но татко му отново си пое въздух и не пожела да слуша нататък.

— Благодаря ти, добри полицаю! Ти ми върна сина, а заедно с него и най-важното в живота! Протегни шепите си!

Фондорин с почуда протегна големите си ръце и Алексей Воинович започна да вади от джобовете си куп жълтици, като нареждаше:

— Ето, вземи! За теб нищо не ми се свиди!

Данила трябваше да подложи дланите си като паница, та златото да не се изсипе на пода. Понечи да каже нещо, но кой би могъл да надприказва татко?

Митя гледаше и само се чудеше: откъде е това богатство?

— Какво щастие, какво щастие! — повтаряше Алексей Воинович и хлипаше. — Знаеш ли, добри ми синко, че майчицата императрица изпрати да те търсят? Много ѝ било мъчно за теб, не разбираше с какво те била обидила, защо си избягал. Но не ти е разгневена, изобщо не ти е разгневена! Попитай ме кого изпрати! Не куриер, дори не

флигеладютант! Самия господин Маслов! Тайния съветник! Виждаш ли колко е загрижена за теб! И то защото ти не си просто момче, ти си любимият възпитаник на Нейно величество, държавна особа! Ах, ще ида при Прохор Иванович да го зарадвам! Току-що вечеряхме и си казахме „лека нощ“. Той сигурно още не си е легнал. Па дори и да си е легнал!

И татко му се втурна към стаята му. Значи затова не спят, разбра Митя. Защото имат висок гост от столицата.

И душата му се поласка, стана му приятно. Дали в Русия бихте намерили друго момче, заради което да изпратят на шестстотин версти началника на Секретната експедиция. Не, няма да намерите, не се и опитвайте.

— Ваше благородие — жално рече един от стражите. — Позволете ми да изляза по нужда, не изтрайвам вече.

Данила махна с ръка в смисъл „не ме занимавай“ и той не посмя да помръдне от мястото си.

— Елате, Данила Ларионович, — повика го Митя. — Ще кажа да ви настанят в кабинета на татко. Там има енциклопедия и удобен диван.

Фондорин възкликна:

— Какво благородно сърце! Да мислиш за моето удобство, след като аз едва не те погубих и не те оставих да се сбогуваш с най-добрата жена на света! Уви, приятелю, няма да мога да се възползвам от гостоприемството ти. Пребил съм един служител на закона и трябва да си понеса заслуженото наказание. Защото съм го обещал на нашите честни спътници. Мястото ми е в тъмницата.

— О, достатъчно е да кажа една дума на Прохор Иванович и полицията веднага ще ви освободи! Много важно, пребил една отрепка!

Митя вече се канеше да се втурне при Маслов, но Данила го спря.

— Не — твърдо каза той. — Не искам никакви компромиси от тоя смрадлив пес. Той е виновен за гибелта на добрите ми приятели. Заради него изгубих сина си. По-добре да не се срещам с този мръсник, инак мога да извърша ново, много по-тежко престъпление. Аз се оттеглям. Сега съм напълно спокоен за теб. С такъв придружител

няма от какво да те е страх, а бъдещото ти спокойствие ще бъде осигурено от Павлина Аникитишна. Ето, върни тия пари на баща си.

Той подаде на Митя шепата злато, но момчето скри ръцете си зад гърба.

— Щом толкова лесно ти ги е дал, значи има много. Сигурно Прохор Иванович му ги е донесъл от царицата. А вие нямате нищо, ще ви свършат работа. Приемете, че ви ги давам аз, назаем.

Фондорин с трогната усмивка изсипа жълтиците в джоба си:

— Е, на всичко отгоре ми правиш и благодеяние. Да можеше да ми простиш неволните ми провинения пред теб и да ми кажеш, че държиш на мен от все сърце, тогава щях да съм напълно спокоен...

— Ако Павлина е най-добрата жена, вие Данила Ларионович, сте най-добрият мъж — убедено каза Митя. — Ако не искате да кажа на Маслов, ще кажа за вас на Нейно величество. Няма да останете дълго в тъмницата, можете да ми вярвате.

Фондорин се наведе и му прошепна:

— Че на кого друго на този свят да вярвам, ако не на теб? Вземи, нека това ти е за спомен.

Мушна в маншета на ръкава му някаква хартия и се обърна към полицаите:

— Той ми прости! Сега съм във ваша власт!

[1] Форейтор — ездач на предния впряг. — Б.пр. ↑

[2] Доверие (фр.). — Б.пр. ↑

[3] Боже, загубен съм! (фр.) — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДЕВЕТНАЙСЕТА ПРЕКРАСНИЯТ НОВ СВЯТ

Властта на Николас Фандорин върху собствените му действия, върху собствения му живот и дори смърт свърши. В най-пряк, буквален смисъл.

Първото, което направи магистърът, когато най-после го оставиха сам, бе да се опита да сложи край на срамното си, пагубно за околните съществуване. Свалиха му белезниците и превръзката от очите и той видя, че се намира в малка, оскъдно обзаведена стая. Николас прояви интерес само към едно нещо в това помещение — към светлосивия квадрат на прозореца. И се втурна към него като към най-добър приятел.

Какъв късмет! Висок етаж. Много висок.

Изглед към нови строежи, в далечината — комините на ТЕЦ, матов предутринен здрач.

Някакъв спален комплекс. Няма значение. Важното е, че той е далеч от земята, а ускорението на падането е 981 сантиметра в секунда на квадрат.

„Умри... Заспи...“ мърмореше отчаяно Николас, докато търсеше дръжката. Не я намери.

Прозорецът беше вграден и не се отваряше. Той злобно удари е юмрук по стъклото и то не издрънча, дори не трепна. Точно тогава Фандорин разбра, че властта му над собствената му екзистенция е стигнала до своя окончателен и безусловен край.

Седна на леглото и скри лицето си в шепи. Идеше му да се разридае, но не можеше — през годините на зрелост се беше отучил да плаче.

Къде ли е Мира? Преди да му завържат очите, той видя, че я качват в друга кола. Може момичето да е тук, в някоя съседна стая?

Той скочи, почука по едната стена, после по другата. Никакъв отговор. Няма ли я там? Или не иска да общува с предател?

През следващия половин час Николас съществуваше горе-долу в следния режим: седне на леглото, помучи от омраза и отвращение към себе си; после почне да чука по едната стена, по другата; отново се връща на леглото.

Имаше и заключена врата, но той не отиваше до нея. Когато трябва, тя сама щеше да се отвори.

Така и стана.

Вратата се отвори. На прага стоеше старият познат, когото Николас беше нарекъл Чипоносия. Мутрата му, както винаги, тъпа и безчувствена. Не каза нито дума, само го повика с ръка, в смисъл: чакай те.

От стаята Фандорин се озова в квадратен вестибюл и бързо се огледа.

Стандартен тристаен апартамент. Пред една от затворените врати, седи на фотьойла другият му познат, Макс, който му кимна и дори леко се усмихна, и то май без никаква подигравателност. В онази стая сигурно е Мира. Чула е почукването, но не е пожелала да му отговори. Нищо чудно...

Чипоносия побутна пленника в другата посока.

През хола, покрай банята и тоалетната, той вървеше през коридора към светещата през матовото стъкло кухня. Оттам се чу мъжки глас, после женски смях.

Клиентът и изпълнителката празнуваха успеха на операцията. Е, нямаше почерпка, само бутилка арманяк и една чаша пред Ястиков. Жана размахваше сгъната на две банкнота от хиляда рубли. Постничък хонорар за толкова виртуозно свършена работа, мрачно си помисли Фандорин.

— Ето го и нашия герой! — приветства го Жана. — Заповядайте, Николай Александрович. Чувствайте се като у дома си.

Тази посредствена шега толкова ѝ хареса, че победителката избухна в смях. Извади от джоба си кръгла сребърна кутийка, изсипа върху банкнотата малко розов прахец, прекара пръст по него, после отметна глава и го смръкна.

— По-полека, милинка, по-полека — с усмивка каза Олег Станиславович. — Ясно ми е, че си здраво момиче, но много зачестяваш.

— Знам си нормата — отговори Жана, като се направи на алкохолик, на който му се заплита езикът, а очите се мъчат да се фокусират на върха на носа. И отново ѝ стана смешно.

— Недейте да стърчите като скулптура на Церетели. Седнете — заповяда Ястиков. — Да си поговорим делово. Жаночка, кажи-речи, си свърши нейната част, и то най-блестящо, но на нас двамата, Фандорин, още ни е рано да се отпусваме. Какво знаете за мен?

— Че сте гад и измамник — мрачно отговори Ника, усетил, че е стигнал до състоянието, когато възпиращият механизъм на страха и самосъхранението вече не действа и човек иска само едно: всичко да свърши колкото може по-скоро.

— А, оня перко ли имате предвид? Между другото, Жаночка, ти така и не ми обясни къде се е научил да борави с експлозиви. Ами ако все пак има съучастник?

Тя отговори уверено:

— Няма. Проверила съм всичките му контакти, всичките му познанства. Той е абсолютно ясен психар единак. Колкото до експлозива, през осемдесет и шеста е правил серия от репортажи за нашите сапъори в Афганистан. Тогава е можел да се понаучи, няма къде другаде. Между нас казано, нищо сложно — залепяш пластичния взрив и натискаш копчето. Отпусни се, Олежек, не задръствай хубавата си главица с излишни притеснения.

Ястиков изчака насмъркалата се с кокаин жена вамп да се наикоти и продължи:

— Добре, психар. Но благодарение на него Жана стигна до вас. Вие, Фандорин, ми помогнахте да получа стратегическо предимство. Останалото е въпрос на техника. Но пак трябва да се внимава — той изведнъж намигна на Николас и му прошепна съзаклятнически: — Знаете ли защо сте още жив?

— Не — отговори Фандорин, без изобщо да се изненада от смяната на тона. — Защо?

Ястиков си сръбна от чашата, изжабури се и преглътна. Очите му блестяха почти като на Жана. Стратегът явно бе доста пийнал.

— Защото още не сте изчерпали своята полезност — той многозначително вдигна пръст. — Утре, тоест вече днес, ще има преговори. Както разбирате, темата е деликатна, затова прекият контакт е изключен. Ще трябва посредник и вие сте идеален за ролята.

Куция ви има доверие, а ние... ние ви държим за ахилесовата пета. И си сътрудничим с вас, защото вашата ахилесова пета е бащиното ви чувство.

— Каламбур — прихна Жана. — Де го чукаш, де се пука. Нали не сте забравили за Ерастик и Ангелиночка? А, наш прекрасни баронете?

Николас трепна. Заобикалящият го свят свали от очите на магистъра милосърдното було на безразличието и му разкри ситуацията в цялата ѝ садистична голоота. Да, да, освен страха за собствения живот съществува и друг страх, доста по-голям — за хората, които обичаш. Как можа да го забрави, подъл егоист!

— Виждам, че помните — със задоволство кимна Ястиков. — И тъй, на сцената ще се срещнат двама Благородни Бащи. Какво е някакъв си жалък химкомбинат пред подобен вулкан от родителска обич? Защото предполагам, че Куция ви е обяснил за какво съм предприел цялата тази мелодрама?

— Да. Вие искате да започнете да произвеждате „суперрелаксан“. Да направите всички в Русия наркомани.

— Куция ли ви го обясни така? Аз да не съм антихрист, че да зарибя цяла Русия? — Олег Станиславович поклати глава. — Браво на Куция! Направо е за Холивуд да снима филми на ужасите. Не, Фандорин, нямам нужда от цяла Русия, стигат ми само няколко милиона изроди, които да си хапват от моите таблетки и да ми дават паричките си, и то по най-легален начин. По дяволите, та половината козметични фирми се занимават със същото: пробутат на някоя мадама крем против бръчки и после тая нещастница вече не може без него, цялата ѝ мутра провисва. — Обвинението в антируски амбиции беше извадило аптекаря от равновесие и той не можеше да се успокои. — Ами той? Държи едва ли не всичките ни гранд-дамы изкъсо като кученца. Веднъж годишно те трябва задължително да ходят при него за поредната доза хубост. Гениално измислено, шапка му свалям. Какъв лобистки механизъм е изобретил само! Чрез клиентките си може да получи от мъжете им каквото пожелае. По-яко е от депутатски имунитет! Ами да, защото ако не дай Боже на Мират Виленович му се случи нещо, у нас лъскавите списания ще трябва да се забранят — половината прочути хубавици ще се превърнат в чудовищни жаби. А на Куция все не му стига. Че и моят „Илич“! — Ястиков удари с длан

по масата. — Всичко нагласих, всичко подготвих, уредих приватизирането му. Толкова сили, толкова време изгубих, да не говорим за парите. А той — наготово!

Всеки човек, ако го изслушаш добре и застанеш на неговата позиция, е посвоему прав, помисли си Николас. И за да пропъди проклетата интелегентска обективност, попита:

— Вярно ли е, че продължителната употреба на „суперрелаксан“ се отразява върху репродуктивната способност?

На веселата Жана въпросът се видя смешен, но Олег Станиславович се отнесе към него сериозно:

— Да, и това най ми харесва. Всеки човек сам избира какво да прави с живота си. Ние живеем в свободна страна. Ето, и Жаночка обича „розово фламинго“, но за нея това е нещо като чаша кафе. Прекалено висок интензитет на нервната енергия, бясно ниво на адреналина и дрогата изпълнява функцията на модератор. А „суперрелаксан“ ще кльопат изродите, които обичат да грухтят и да се ваят в лайна. Ние е вас, Николай Александрович, имаме ли нужда да възпроизведеме изроди? Ако беше на мен, щях да смесвам препарата си безплатно с евтината водка и с разните там долнопробни питиета, за да не се раждат дебили — Ястиков покровителствено потупа Николас по ръката. — Вие сте образован, мислещ човек, нали? Кажете ми, нима всички нещастия на човечеството не са от това, че ние, хората, сме прекалено много на този свят? Съответно девалвира цената на отделната личност. На какво прилича „Тверская“ в разгара на деня? На кутия сардели в пикантен сос. Ако бяхме хиляда пъти по-малко, нямаше да има нито престъпност, нито убийства, нито социални пороци. И щяхме да се уважаваме взаимно хиляда пъти повече. А ако на това отгоре престанеха да се размножават слабите, глупавите, непотребните (а наркоманите стават точно такива), целият ни биологичен вид щеше да стигне до невероятна степен на развитие. Този нов свят щеше да е прекрасен, а не като сега. Какво се усмихваш, Жануля? Не съм ли прав?

— Прав си, Шопенхауер, прав си — тя се понадигна и се надвеси към него през масата. — Дай да те целуна, спасителю на човечеството.

Олег Станиславович се дръпна уж уплашен.

— Моля, без сексуални аспирации, мис Богомолова! Нашите отношения са чисто делови.

При тия думи по лицето на Николас сигурно се беше изписала известна почуда, защото Ястиков сметна за необходимо да поясни:

— Какво си мислехте, че ние с Жана сме в съюз на любящи сърца ли? Не, Николай Александрович. Първо, отношенията между клиент и изпълнител трябва да са платонични, това е азбучна истина. И второ, аз бих си помислил дали да си легна с тази опасна личност. Животът още не ми е омръзнал. Току-виж се отнесла и ме удушила. Или ме затисне насън като селянка бебето си.

Жана се усмихна:

— Пък се хвалеше, че си сексуален терорист — запали пурета и дръпна мечтателно. — Ах, момчета, не можете да си представите какъв кеф е да се чукаш с обекта на поръчката.

— С кого? — не разбра Николас.

— С този, който са ти поръчали. Това е любимият ми номер. Да свършим заедно — и аз, и него. Невероятен екстаз! Знаете ли защо направих документите си на името Богомолова? Защото женската богомолка, като се начука с мъжкия, веднага му отхапва главата. Ам! — щракна зъби тя пред носа на Фандорин.

От изненада той едва не падна от табуретката. Сред веселия смях на клиента и изпълнителката си спомни сцената с неуспешното съблазняване в „Холестерин“ и потръпна.

Все още засмян, Ястиков целуна ръка на Жана.

— Не можете да си представите какво страшно оръжие са тези тънки ръчици и пръстчета с маникюр. Покажи му, котенце.

Снизходително усмихната, Жана взе чашата, стисна я леко с палеца и кутрето си. Стъклото изхрущя и се изсипа върху масата.

— В моята професия е много удобно да си жена — тя издуха облаче дим и тръсна пурата си в парче от чашата. — Онзи път, на шосето, вие, Николай Александрович, щяхте ли да дойдете до джипа, ако на волана не беше жена? Такава женствена, безпомощна, а? От моите глупаци избягахте неведнъж, но с мен номерът не мина. Аз най-напред ви направих: мац-пис-пис, а после цап!

Никога преди Фандорин не беше срещал жена, която поне малко да прилича на Жана. Когато я гледаше, когато я слушаше, хем го дострашаваше, хем му беше интересно.

— Бихте ли ми казали, защо сте... такава? — попита той. — Не знам как да се изразя... Такава безмилостна, такава безчовечна.

Възгрубата дума се откъсна от устата му сама и Николас се уплаши, че Жана може да се докачи. Но не, тя май бе дори поласкана. Попита го:

— Искате да знаете кое ми е моторчето ли?

— Моля? — учуди се той.

— Във всеки човек има едно моторче, което ръководи всичките му действия. Аз мога веднага да го видя. При Олежка например то се нарича „яд“. Ти, съкровище, живееш и непрекъснато те е яд на всички наоколо. В детската градина си вземал играчките на другите деца не защото са ти изтрябвали техните лопатки или колички, а от яд. Сега пък отнемаш контролния пакет акции. А при вас, Николай Александрович, моторчето се нарича „умереност“. Вие искате винаги и във всичко да спазвате чувството за мярка, за приличие, разните там правила и така нататък. А пък аз съм от хората, чието моторче е любопитството. Такива са предимно момчетата, но има и момичета. Като малки откъсваме крилцата на пеперудите или избождаме очите на някое мишле, което сме хванали — не от садизъм, а от любопитство. Искаме да видим какво ще стане. После, като пораснем, любопитството ни започва да се разпростира върху различни неща. Ставаме велики учени, първооткриватели. Или в моя случай специалисти по любопитните ситуации, най-любопитната от които е смъртта. Съгласете се, че смъртта е най-интересното събитие в живота на всеки, нали? — Жана премести оживения си поглед от единия мъж към другия. И двамата си мълчаха, само че Ястиков с усмивка, а Фандорин без. — Толкова пъти съм го виждала и все не ми стига. Колкото повече, толкова по-интересно. Най-напред се изненадвах, че никога не мога да позная кой как ще умре. Случва се някой юначага, същински Рамбо, в последния момент да захленчи като дете. Или обратно: някой мухльо, почти безполов никаквец изведнъж вземе, че се усмихне така спокойно, така красиво, да му се не нарадваш. Сега вече се научих да познавам, но пак може и да сгреша. Във вас обаче — тя погледна Николас преценяващо — съм сигурна. Ще умрете като герой, готова съм да заложа десет хиляди.

— Става! — веднага реагира Олег Станиславович. — Приемам: десет хиляди в зелено.

Макар да подозираше, че това не е шега, Ника не се уплаши много. Бездруго му беше ясно, че жив няма да се измъкне. Поне да

спаси децата.

А Жана продължаваше да го изучава с присвития си поглед на чревоугодник.

— Няма да моли за нищо — прогнозира тя. — Камо ли да плаче. Изобщо няма да каже нито дума, ще сметне, че е под достойнството му. Ще затвори очи или ще погледне към небето. Общо взето, ще умре красиво. И за това, Николай Александрович, после ще ви целуна. Винаги правя така, когато някой умира красиво.

Ето тук, когато си представи тази посмъртна целувка, той се уплаши до гърч. И злобно си помисли: ще вземеш десет хиляди друг път, нарочно ще вдигна вой до бога.

— Хайде, коте, стига — каза Ястиков. — Че ще се престараяш. Човекът вече схвана, осъзна го. Нали схванахте, Николай Александрович?

— Схванах — отговори Фандорин и му хареса колко хладно и иронично прозвуча.

— Според мен обаче не съвсем. — Жана загаси пурата си направо в мушамата — замириса гадно на химия. — Хайде, коте, да заложим и на неговата татарчица.

Николас Фандорин през живота си (поне от бебешка възраст) не беше удрял жена и дори не предполагаше, че може да го направи, но сега с утробно, напълно нецивилизовано ръмжене посегна да хване изпълнителката за раменете и да изтръска черната ѝ душа. Жана леко, като на шега го чукна ребром с дланта си по китката и дясната му ръка изтръпна и увисна, така че трябваше да я хване с лявата.

Олег Станиславович се навъси:

— Стига, стига, иди да си починеш. Ние е Николас Александрович ще си поговорим на четири очи.

— Ще се досбием някой друг път, нали? — професионалистката изпрати въздушна целувка на Николас, просто кимна на клиента и излезе от кухнята.

Мъжете я изпроводиха с поглед. После Ястиков каза:

— Не се притеснявайте, Николай Александрович. Ако си свършите работата чисто, семейството ви няма да пострада.

Ами аз? — за малко да прояви малодушие Фандорин, но се въздържа. Отговорът беше ясен. Как щяха да оставят жив такъв свидетел?

Затова се задоволи с кимане.

Ястиков много добре разбра смисъла на паузата.

— Толкова е приятно да си имаш работа с изискан човек. Излагам ви същината на проблема. Веднага след операцията ние се свързахме с Куценко и му обяснихме условията. Той, естествено, настоя за разговор с дъщеря си. Иска да се убеди, че е невредима. Нормална родителска реакция. Но там е работата, че момичето се заинати. Подават ѝ телефона, а тя стиснала устни и не издава нито звук. Когато Куция разбра, че няма да има телефонен разговор с дъщеря си, гласът му чак се разтрепери. За последен път чух гласът му да трепери, когато бяхме в пети клас и по време на междучасие го карах да яде попивателна. Ако Мират си въобрази, че момичето е ликвидирано, ще започне трета световна война. Той може да е шахматист, но от възпаление на бащините чувства може да загуби адекватност... Честно казано, аз бях на мнение, че трябва хубавичко да издърпаме ушите на калпазанката, но Жана ме разубеди. Каза, че момичето е костелив орех и е по-добре да потърсим вашата помощ.

Олег Станиславович завъртя диамантения пръстен на малкия си пръст и разсеяно се порадва на ярките му отблясъци.

— Каза: „Ще си поприказваме малко с него, ще го поуплашим. И ще омекне.“ Но знаете ли, аз също съм психолог и виждам, че с вас трябва да се разговаря честно, с открити карти. С други думи — стоката от вас, купувачът от нас. Убедете вашата възпитаничка да поговори с татко си. Няма значение какви ще ги дрънка. Важното е той да чуе гласа ѝ.

Фандорин каза мрачно:

— Тя смята, че съм я предал. Няма да иска да говори с мен.

— Е, това вече не е мой проблем. Или имате стока, или нямате. Ако нямате, ще трябва да плащате със собствената си плът. Нали знаете как е при Шекспир.

Разговорът с Миранда беше тягостен. Всъщност не можеше да бъде наречен разговор, защото говореше само Фандорин, а неговата ученичка седеше със свити крака на леглото и гледаше в стената. Николас виждаше профила ѝ: искрящото от омраза око и прехапалата устна. Ръката на Мира стискаше тънкия ѝ глезен. По едно време

момичето вдигна ръка, за да се почеше по лакътя и Николас видя на глезена ѝ бяла ивица — така бе стискало пръсти.

Той се вълнуваше ужасно. Сам разбираше, че дрънка пълни глупости, в които е абсолютно невъзможно човек да повярва. И Мира, естествено, не вярваше. По-скоро май дори не го слушаше. Просто гледаше стената и толкова.

— Виновен съм пред теб... Пред всички вас. Аз съм идиот, хванах се на примамката... Но не съм те предавал, честна дума — мърмореше той вече със съвсем жалък тон. — Поговори с баща си, моля те. Ако откажеш, те ще те убият. Те нямат друг изход...

В отговор Мира подсмръкна, но най-вероятно не от възпирани сълзи, а от ярост.

С отпаднал глас, вече напълно безнадеждно, Николас каза:

— Нима някакъв си химкомбинат може да струва повече от живота? Това е най-обикновена сделка. Баща ти ще има и други, не по-малко важни. Не мога да разбера...

Без да се обръща, тя пророни:

— Не би и могъл.

Той се сепна. Слава Богу, проговори! И бързо, бързо, преди да се е скрила в черупката си:

— Какво има да разбирам? Баща ти иска да печели. Ястиков също. Разбира се, Мират Виленович по подбира средствата, но и той не е ангел. Ти не си дете. Нито си сляпа. Баща ти е бизнесмен, който прави пари, и то много пари. А в нашата джунгла да правиш пари, без да показваш остри зъби, а на това отгоре да се погрижиш ръцете ти да са чисти, е абсолютно невъзможно.

— Не опира до парите — отсече Мира.

— Тогава до кое?

— На свой човек нож в гърба не се забива. Така ни казваше Роберт Ашотович. Татко е чакал, надявал се е, а сега заради мен всичко да отиде по дяволите? По-добре да пукна!

Тя отново заподсмърча, но сега вече наистина от сълзи — избърса бузата си с ръкава, после пак и пак.

Николас се приближи, седна до нея и ѝ подаде кърпата си.

— Ти за него си сто пъти по-важна от всички комбинати — каза тихо. — За какво са му всички пари на света, щом ще загуби теб?

Тя скри лицето си в шепа. Крежките ѝ рамене се разтресоха от ридания и на Николас му идеше да ги прегърне, да погали момичето по главата, да го притисне до гърдите си.

Но се отказа, страх го беше да не го отблъсне.

— Говориш ми така, защото се грижиш за своите деца! — хлипайки, извика Мира. — А за татко не ти пука! Хайде де, излъжи ме, че не е така!

Тя за първи път се обърна към него. Лъсналите ѝ от сълзите очи опариха Фандорин с неистовия си пламък, той се почувства объркан и наведе глава.

— Това е — Миранда се изсекна. — Добре, споко. Кажи им на тия тъпанари, че ще говоря с него.

Телефонният разговор се проведе в третата стая, която имаше същия необитаем вид като другите две, но беше малко по-голяма и с телевизор. Край стените бяха наредени дивани, по тях — портативни радиостанции, още някаква апаратура с неясно предназначение, два автомата с къси цеви и сгъваеми приклади. Ясно — помещението на охраната.

До масата, върху която примигваше с лампички някакъв странен апарат, стоеше Жана и слушаше нещо през слушалки. Значи не си почивала, макар точно за това да беше отпратена от кухнята. Да бе, да, сети се Фандорин. Просто двамата с Ястиков са се наговорили предварително: лошият следовател изпълнява арията си и се маха, като оставя напашения арестант с по-разумния и стговорчив следовател.

— Ника, прави му сметката, ако тая мълчи, ти ще го отнесеш — предупреди го Жана, която дори не погледна Мира.

Николас оцени точността на този психологически похват.

— Хайде.

Ястиков си сложи втория чифт слушалки и Жана бързо набра номера. Върху пулта заподскачаха зелени и червени индикатори — сигурно се задействаше системата за елиминиране идентификацията на телефония номер, помисли си Николас.

— Господин Куценко? — тембърът на Жана се промени. Стана метален, изкуствен, като на телефонен секретар. — Дъщеря ви ще разговаря с вас.

Подаде слушалката на Мира, без да я поглежда, сякаш изобщо не се съмняваше в нейното покорство.

Тя я взе, пое си въздух и с разтреперан глас продума:

— Татко, аз съм... Прости ми. Аз съм виновна за всичко...

Понеже не му бяха дали слушалки, Николас чуваше само половината диалог и почти нищо не разбираше от него, още повече че говореше предимно Куценко, а Мира само отговаряше едностранно.

— Не — каза най-напред. — Всичко е нормално.

После погледна бегло Ника и за миг се поколеба:

— Той е добре.

Фандорин се надяваше правилно да е изтълкувал значението на тази фраза — че вече не го подозират в предателство.

— Да. И той, и тя — каза после Мира, като изгледа изпод вежди Ястиков и Жана. После вече не каза нищо, защото в разговора се включи Олег Станиславович.

— А ти какво си мислиш? — изхили се той. — Слушаме, разбира се. Е, Куц? Как ще работим?

Продължителна пауза.

— Не, не става — заяви Ястиков. — По-добре...

Не се доизказа. Изглежда, че Мират Виленович го прекъсна.

Жана взе слушалката от ръцете на Мира — момичето си беше изиграло ролята.

— Защо така тромаво? — отново възрази Олег Станиславович. — Не мога да приема такова нещо...

Но същевременно намигна на Жана и вирна палец нагоре. Явно не възразяваше сериозно, всичко вървеше по план.

— Затвори — усмихна се Ястиков и свали слушалките от ушите си. — Леле, колко е твърд и непреклонен. Много добре, Жануля, ти пак позна.

— Познава се на кафе, а това се нарича прецизна преценка — назидателно отвърна тя. — Е, това е, Ника. Както и предполагаме, благородният баща иска ти да си посредник. Хората те ценят, имат ти доверие. Ще изпълняваш арията „Фигаро тук, Фигаро там“. Плащането — според уговорката.

— Колко му плащате? — бързо попита Миранда. — Кажете ми веднага, инак повече няма да вдигам слушалката. Чухте условието на татко: да му се обаждам на всеки два часа.

Докачен от презрителния ѝ тон, Николас не можа да се откаже от горчивото удоволствие да помоли:

— Кажете ѝ, Олег Станиславович, какъв хонорар ми се полага.

Искаше да засрами Мира, но вместо това накара Ястиков да застане нащрек. Бизнесменът бързо се спогледа с Жана и каза:

— Николай Александрович, нали се разбрахме. Ако тези условия не ви харесват, аз съм готов да платя допълнителна компенсация на семейството ви. Но не мога да ви оставя жив. По-добре посочете съответната сума и можете да сте сигурен, че ще я платя. Аз държа на думата си.

На Фандорин му хрумна една чудесна мисъл. Рано или късно Алтън щеше да разбере кой е убил мъжа ѝ, такава е. А стигне ли до истината, непременно ще иска да си го върне. Нейните представи за морал не са християнски, тя не умее да прощава на враговете си и за извадено око ще изтръгне две. Честно казано, в момента той не можеше да я упрекне, че има кръвожаден нрав. Интересно, колко ли струват услугите на един добър поръчков убиец, който би приел да ликвидира тоя котарак Базилио и неговата лиса Алиса?

Петдесет хиляди?

Сто?

Насоката, в която потекоха мислите на магистъра по история, се обясняваше само с нервен шок и емоционален стрес, но това сега не вълнуваше Фандорин. Той се усмихна и каза:

— Сто хиляди долара. Прехвърлете ги още сега. Номерът на банковата сметка е в бележника ми...

— Не! — извика Миранда. Не истерично и не жално, а властно, и то така, че всички я погледнаха. — Той ще остане жив. Инак вместо комбинат ще получите таратанци, ясно ли е?

Ако беше продължила да говори, да ръкомаха и да пици, сигурно щяха да започнат да я плашат, но тя не каза нито дума повече. Наежи се, издаде брадичката си напред и стана ясно, че ще трябва или да я убият на място, или да приемат.

Жана разглеждаше Мира с интерес.

— Всъщност — подхвана специалистката по любопитните ситуации — какво пък толкова знае той? Добре де, виждал ме е. Да не е само той? Това са глупости. Да ме гонят е все едно да гонят вятъра.

— Това не ми харесва — поклати глава Ястиков. — Не отговаря на принципите ми. Той е гледал, слушал е. Научил е някои неща. Не, не.

И тогава Мира направи следния номер. Хвана от масата канцеларската ножица, колкото можа изплезил розовия си език и замуча — нечленоразделно, но смисълът на посланието беше очевиден: сега ще го отрежа.

Ястиков погледа, погледа тая ефектна картина и се намръщи.

— Е, добре, Николай Александрович — доста мрачно каза той. — Ако децата ви започнат да се държат много лошо и искате да се отървете от тях, просто разкажете на някого, няма значение на кого, какво сте видели и чули тук. Аз незабавно ще го науча и ще разбера какво искате да ми кажете. Окей?

Фандорин, който до този момент се държеше като мъж, сега пребледня и затрепери. Завръщането към живота, на който вече си сложил кръст, е процес не по-малко мъчителен от прощаването с него. Възпитаничката на сиропиталището в Краснокомунарское току-що бе сторила невъзможното, бе издействала помилване за осъдения на смърт. И то толкова просто! Няколко кратки фрази, един смехотворен номер е ножиците и ти си спасен.

Във всеки случай присъдата беше отменена, поне на думи.

Точно по пладне Фандорин се качи на втория етаж на „Кафе Тун“ на площад „Пушкин“. Потърси с поглед Мират Виленович, но не го откри.

На четирите маси в дъното бяха седнали няколко млади здравеняци с костюми и вратовръзки и пред всеки имаше по една недокосната чаша еспreso. Единият се понадигна и му махна с ръка. Николас се приближи и го позна: беше охранителят от Утешителное. Повикалият го с жест мълчаливо му посочи петата маса, която се намираще между останалите. Ника кимна и седна. Другият стол засега беше празен. Господин Куценко още го нямаше.

Около три минути не стана нищо, освен че дойде сервитьорката и попита:

— Заедно ли сте? И за вас ли еспreso?

Той кимна разсеяно и огледа телохранителите. Четирима от тях вторачено гледаха надолу, към първия етаж, а останалите внимателно наблюдаваха съседните маси.

В дванайсет часа и три минути телохранителите, които наблюдаваха първия етаж, в синхрон мушнаха десните си ръце под мишниците.

Фандорин погледна надолу и видя, че през стъклената врата влиза Куценко. Той беше със смокинг и бяла вратовръзка, сигурно беше оставил палтото си в колата.

Пред бизнесмена вървеше Игорьок, а отзад още двама телохранители.

Мират Виленович се намръщи на силната музика и се качи по стълбата. Телохранителите останаха да стоят в средата ѝ, откъдето се виждаха подстъпите за кафенето, а секретарят се настани встрани на една празна маса, така че разговорът между двамата бащи беше тет-а-тет.

Стиснаха си ръце. Помълчаха. Куценко долови погледа, който Фандорин хвърли към смокинга му, и каза мрачно:

— Идвам направо от „Национал“, от закуската в чест на германския ми партньор. Нали трябва да се правя, че нищо не се е случило.

Сервитьорката искаше да дойде и да донесе на Ника еспресото, но телохранителите не я допуснаха до масата. Единият от тях взе чашата, сервира я сам и веднага седна на мястото си.

— Каква работа отива на вятъра — Мират Виленович гледаше димящото си кафе. Говореше бавно, сякаш насила. — Гебхардт е шокиран. Той беше взел отговорно решение, готов е да инвестира в проекта много пари и не разбира защо изведнъж започнах да го усуквам. Как да му обясня... Ох, Яс, Яс — Куценко потръпна. — Вие някога имали ли сте враг? Истински, за цял живот. Който да сънувате от малък почти всяка нощ?

— Господ ме е опазил.

— Значи няма да ме разберете. Както и да е, извинявайте. Това няма отношение към работата... Първо, как се държат с Мира?

— Нормално. Ние с нея сме в различни стаи, но стените там са тънки, съвременни. Щях да чуя, ако имаше нещо.

— Къде се намира?

— В колата ми връзват очите и ми слагат белезници. Някакъв висок блок някъде в покрайнините. Не мога да се ориентирам.

Куценко кимна, сякаш бе очаквал точно такъв отговор.

— Добре. Сега условията. Какво конкретно иска той?

— Заседанието по търга за Иличовския химкомбинат започва утре в десет. Доколкото разбрах, ще има нещо като наддаване. Първоначалната цена е определена... — Николас смръщи чело от страх да не обърка цифрите.

— 80 милиона — подсказа му Куценко. — За Яс най-високата летва е 95 милиона. Това е всичко, което е успял да мобилизира. С помощта на „Гросбауер“ щях много лесно да го елиминирам. Какво иска Яс? Да не се явя ли?

— Не. Вие сте един от основните претенденти. Ако не дойдете, може да отложат търга за другия ден. Чиновниците от Госкомимущество ще се уплашат да не бъдат заподозрени в нечиста игра. Затова Ястиков иска да дойдете и да участвате в наддаването. Да докарате цената до 85 милиона и после да се откажете. Щом търгът свърши, Ястиков ще се обади двамата с Мира да ни пуснат.

Мират Виленович скърцаше със зъби:

— Искате да лапне такава хапка за 85 милиона? Никак не е прост. „Илич“ струва поне сто и двайсет. Само да мога да се овладея, като го видя утре... Сега най-важното. Според вас той ще изпълни ли обещанието си, или при всички случаи ще я убие?

Бизнесменът се мъчеше да говори хладнокръвно, но в края на фразата гласът му все пак трепна.

— За какво? — смаяно възкликна Николас. — Щом е постигнал своето!

— Пак не ме разбирате. Това не е само бизнес, тук става дума за лични отношения. Яс мечтае да ме смаже и сега има такава възможност. Той не само ще лапне голямата хапка. Той ще унищожи репутацията ми пред основния партньор. Но най-много ще се радва, ако разбие сърцето ми...

Куценко отново се запъна.

Николас беше много изненадан от мелодраматичния обрат на казаното, напълно неочакван от устата на един толкова респектиращ господин. Жана беше споменала за моторчето у всеки човек. С какво ли гориво се захранва неистовият двигател на този Наполеон на

медицинската индустрия? Дали Мират Виленович цял живот, още от пети клас се надбягва с момчето от хайлайфа? А то все го кара да яде мръсна попивателна...

— Отидете в „Пушкин“ — прекъсна психоаналитичните му размисли собственикът на „Мелузина“. — Искам твърди гаранции, че Мира ще остане жива.

През подлеза, покрай сергиите, покрай павилионите за цветя и вестници посредникът вървеше към отсрещната страна на площада, където в ресторант „Пушкин“ се беше разположил щабът на втората от враждуващите страни.

Ястиков и неговата охрана бяха заели целия трети етаж. Пред всеки от десетината телохранители белееше по едно недокоснато капучино, а самият Олег Станиславович и Жана с апетит закусваха стриди и гъши пастет.

Куценко май е прав, помисли си Николас, като огледа луксозния интериор. Контрастът между евтиното кафене и шикозния ресторант не е случаен — Яс празнува победата си с удоволствие и дори е това иска да демонстрира превъзходство.

— Е? — Жана избърса със салфетка лъсналите си от пастета устни. — Как мина родителската среща?

— Той иска гаранции — каза Фандорин.

И отново полутъмната заличка на „Кафе Тун“. Сиротно димящата чаша кафе пред Мират Виленович, силната музика, напрегнатите лица на телохранителите.

— Извинете, но той помоли да ви го предам дума по дума. — Николас сведе очи и тихо повтори посланието на Ястиков: — „Никакви гаранции, Куц. Трепери.“

Тъгълчето на устните на Мират Виленович трепна едва забележимо.

— Казах ви. Той ще я убие.

— Според мен пък точно това е добър признак. Докато вървах насам, все си мислех... Струва ми се, че започвам да разбирам психологията му. От тази грубост, пък и от други признаци разбирам, че на Ястиков му харесва да ви унижава. От което следва, че той ще е много по-удовлетворен, ако не убие Мира, ами я върне, или (от негова

гледна точка) ви я хвърли обратно. Според неговите представи тъкмо това ще бъде демонстрация на абсолютното му превъзходство.

Лицето на Куценко просветля.

— Да, да, много ми е познато. Спомням си, че когато бях в шести клас, баща ми ми подари за рождения ден японско фенерче. Това беше истински лукс. Не можете да си представите какво означаваше за мен тази лъскава играчка с пъстроцветни копчета. За първи път в живота си имах нещо, заради което другите да ми завиждат. Занесох фенерчето в училище и половин ден бях най-важният човек в класа. На някои давах да подържат съкровището, на други избраници позволявах да запалят лампичката и да посменят цветните филтри. А след третия час Яс ми го взе. Молих го, молих го да ми го върне, но той само се смееше. Накрая се наигра и ми го даде, но първо счупи стъклото, ей така, от злоба. И каза: „На ти го, Куц, сега вече може.“

— Ето, виждате ли — зарадва се Николас. — Все пак ви го е върнал!

— Ами ако... — Мират Виленович сниши глас. — Ако и с Мира постъпи като с онова фенерче? Нали... разбирате какво имам предвид?

Загледан в изкривеното от мъка лице на бизнесмена Фандорин усети как го полазват тръпки. Спомни си как Ястиков гледаше изплезения език на Миранда: очите му бяха пламнали със странен блясък, месестата му долна устна се извърна сладострастно. Как го беше нарекла Жана? „Сексуален терорист“ ли?

Но не биваше да развива тази неприятна тема, време беше да насочи разговора в конструктивна посока. И професионалистът по добри съвети направи точно така:

— Бих ви посъветвал да поставите следните условия. Точно в десет сутринта, когато започне търгът, двамата с Мира да ни пуснат да излезем от апартамента. Нека ни придружават бодигардовете, докато въпросът за комбината се реши. Тогава охраната да ни пусне окончателно. Според мен това е компромис, който е приемлив и за двете страни. Защото, ако излъжете Ястиков, хората могат да застрелят и двама ни. Въпрос на секунда.

— Ами ако той ме измами? Ако аз му отстъпя комбината, а той въпреки това ви убие?

— Не мисля — горд със собственото си хладнокръвие отговори Ника. — Едно е Ястиков да е разярен и да иска да си отмъсти. И

съвсем друго, ако получи това, което иска. Да ни убият посред бял ден пред очите на минавачите е голям риск. Той няма да рискува такава сделка само за да ви нарани. Виждал съм този човек, разговарял съм с него и имам известна представа какъв е. Безспорно е мръсник. Но е прагматичен. Не би си подливал вода.

— Съгласен съм — Куценко нервно свали очилата и си разтърка носа. — Предложението е много добро, Ястиков няма да възрази. Аз ще поддържам непрекъснатата мобилна връзка с вас, а Ястиков — с горилите си. Е, тоест няма да мога да разговарям с вас, Игорьок ще контактува с мен. Щом търгът приключи и двамата с Мирочка ви пуснат, незабавно отивате... да речем, до най-близката станция на метрото и чакате някой да дойде да ви прибере.

— А ако не искат да ни пуснат, ще вдигнем олелия из целия квартал. Можете да сте сигурен, че няма да могат да го направят скрито-покрито.

— В момента, когато това стане, аз още там, в Госкомимущество, ще хвана Яс за гърлото и ще направя ей така.

Куценко взе чашата от чинийката, стисна я с тънките си пръсти и порцеланът се строши. Горещото кафе се изля по ръката на Мират Виленович, по белия му маншет, но върху лицето на доктора не трепна нито един мускул.

Е, в женско изпълнение номерът със смачканата чаша изглеждаше много по-ефектен, пък и водната чаша е доста по-дебела от порцелановата за кафе, но все пак Николас беше впечатлен от демонстрацията на бруталност и от самата прилика на ситуацияите. Всички хищници си приличат — мерна се в съзнанието на магистъра. Независимо от вида и размера им, техният инструментариум е един и същ: зъби, нокти, стоманени мускули.

Куценко избърса ръце със салфетката и каза:

— Не ви благодаря, защото бездруго не мога да изразя чувствата си с думи. Вие ме разбирате, защото също сте баща.

После се обърна към секретаря и му направи някакъв знак.

Игорьок се приближи и му подаде някаква пластмасова чантичка.

Николас с изненада замига. Това пък какво е? Подарък в знак на благодарност ли?

Сконфузен, Мират Виленович помоли:

— Предайте го на Мирочка, ако обичате. Това е любимата ѝ пижама. И един шоколад „Вдъхновение“. За нея това е най-голямото лакомство още от времето на сиропиталището.

И двамата бащи едновременно, като по команда, се намръщиха, за да не би да се просълзят.

В „Пушкин“ вече бяха започнали десерта. Ястиков — миланска торта с портокалов крем, Жана — антръоме от екзотични плодове.

Новата поява на парламентъора бе посрещната с едновременен кръшен смях.

Забърсвайки сълзите си, Олег Станиславович едва успя да каже:

— Ох, ще си умра от смях... „Ами ако и с Мира постъпи като с фенерчето?“ У-умирам! Не е лоша идея! Как не ми хрумна досега! Да издухам прашеца на целомъдрието! Благодарение на Ку... Куция!

Фандорин като замръзнал гледаше забавляващата се двойка и смаяният му вид предизвика нов изблик на истеричен смях.

— За трети път! — превивайки се, Жана му показва трите си пръста. — С един и същ номер! Изобщо не се поучавате!

Тя стана от стола си и бръкна в горния джоб на сакото на Николас — същото онова от магазин „Патрик Хелман“ — и извади някакво малко топче.

Микрофон!

През цялото време са ги подслушвали!

Наистина е непоправим идиот: нито историята с Глен, нито историята с капитан Волков не го научиха на елементарна предпазливост.

С невъзмутима физиономия (че какво друго му оставаше?), Ника каза студено:

— Да смятам, че условията, поставени от господин Куценко са ви известни.

— Известни са ни, известни са ни — Жана повдигна палец. — Супер условия са. Браво на тебе, Ника.

Олег Станиславович кимна.

— Да. Идете и кажете на Куция, че всичко е наред. А за прашеца на невинността се пошегувах. Пилешките гърдички и сирашките хрущялчета на мадроазел Миранда изобщо не ме съблазняват. Напред!

Фигаро тук, Фигаро там. А ние междувременно ще ударим по питие. Нали, съкровище?

Той си мислеше, че няма да мигне цяла нощ. Полегна уж ей така, сложи ръка под главата си и започна да си представя какво ще стане утре. Ами ако подлостта на Ястиков се окаже по-силна от прагматизма му?

Замижа и си го представи.

Две тихи щраквания. Висок мъж и слабичко момиче изведнъж падат на асфалта. Към тях се затичват, навеждат се, не могат да разберат какво става. А в това време двама — трима младежи, ни лук яли, ни на лук мирисали се отдалечават и се сливат с тълпата...

Просто е невероятно, че Фандорин все пак заспа с тези видения. Единственото обяснение можеше да е умората. Все пак две нощи не беше спал.

Призори се събуди от това, че вратата изскърца и по пода прошумоляха безтегловни стъпки.

В просъница си рече: това е Алтън, ходила е до тоалетната. Понечи отново да се потопи в съня, но изведнъж се сети къде е. И вдигна глава от възглавницата.

До откренатата врата стоеше Мира. Тя беше по розова пижамка с жирафи — досущ като тази, с която спеше четиригодишната Геля.

— Шшшт — сложи пръст върху устните си нощната гостенка.

Притвори вратата, безшумно претича по паркета и седна на леглото.

— Какво правиш? — прошепна той. — Как излезе от стаята?

— Стоях до вратата и слушах. Чаках оня да отиде до клозета или някъде другаде. И го дочаках.

— Но в кухнята има още един! Може да те чуят.

Мира се усмихна и в очите ѝ блеснаха сияйни звездици.

— Да бе, ще ме чуе. Аз мога да ходя абсолютно беззвучно. Ние нощно време шетахме от стая в стая. Виж, виж какво намерих! Беше в пижамата ми.

Той се надвеси над малкия хартиен квадрат. Напрегна очи и прочете: „Не бой се, дъще. Татко ще те спаси.“

— Видя ли? — възбудено попита тя. — Цяла нощ не съм спала, исках да ти го покажа! Я се помести, че замръзнах.

Мушна се под юргана при него и се притисна с ледените си крака.

Спокойно, заповяда си изпадналият в паника Николас. Това е невинен навик от сиропиталището. Внимателно, за да не я обиди, се поотдръпна, но Мира веднага отново се примъкна.

— Толкова си топъл! И дълъг като питона от „Трийсет и осемте папагала“ — прихна тя. Подпря се на лакът и каза замечтано. — Той поначало е стеснителен. Сякаш се притеснява от мен. И изведнъж „дъще“. Никога не ме е наричал така. Значи, не ми се сърди.

Николас вече се беше овладял, беше забранил на организма си да реагира по нежелателен начин. Какво като едно момиче е сложило ръка на рамото ти и е подпряло коляно на бедрото ти? Нека се срамува онзи, който си мисли нещо лошо.

— Че за какво да ти се сърди? — каза Фандорин. Искаше да погали момиченцето по трогателно белеещата в мрака главица, но се отказа — повдигна за малко ръката си, а после внимателно я пусна. — Да не си виновна за нещо пред него? Няма значение, утре всичко ще свърши. Ще ни пуснат, ще стигнем до метрото и татко ти ще дойде да ни вземе.

— В метрото ли? Ох, аз никога не съм се возила е метро. Казват че било страхотно хубаво. Нали знаеш, мен все ме карат с кола със затъмнени стъкла. Само дето не ми връзват очите като тия.

Мира се размърда да се настани по-удобно и Николас усети, че проклетият му организъм, роб на първичните инстинкти, започва да излиза от контрол.

— Ти си лежи на топло — промърмори магистърът и стана от леглото. — А аз все пак ще се опитам да се ориентирам в коя част на Москва се намираме.

Пред прозореца си пое дъх. Започна да се взира в побелялата от пресния сняг улица, в блоковете, където прозорците започваха да светват — минаваше седем, работният ден започваше.

Мира, загърнатата с юргана се приближи и застана до него. Темето ѝ белееше на нивото на лакътя му.

— Виж какъв голям блок. Един, два, три, десет, шестнайсет, цели двайсет и два етажа! И ей там още четири такива. Нали си

московчанин. Може да познаеш?

— Не, в Москва има много такива места.

— Гледай, гледай! — тя стъпи на радиатора и го прегърна през шията — сега бузите им бяха на едно ниво. — Виждаш ли светлата ивица на небето!

— И какво?

— Как „какво“? И това ми било учител! Откъде изгрява слънцето, а?

Ами да, точно така! Изток е отдясно на около четиридесет и пет градуса. И там май е околоръстното, блоковете свършват. Значи коя част на Москва е? Югоизток?

Не, североизток.

ГЛАВА ДВАЙСЕТА

ОПАСНИ ВРЪЗКИ

— Северозапад — ето от коя посока на света сияе слънцето на нашата империя, каквото и да твърди географската наука. Тъкмо натам, към водите на Балтика, ще се устремим ние с господин вахмистъра на конната гвардия — да се сгреем от лъчите на милостта на Нейно величество. Аз, разбира се, не съм „херувимче“, нито „бисерче“, както нарича сина ви Нейно царско величество, но току-виж и на мен ми се паднала някоя награда покрай радостните събития — Прохор Иванович се усмихна смирено. — Дали ще е кръстче или звездичка, но най-скъпа ще ми е ласкавата дума от майчицата.

— Несъмнено е така! — горещо го подкрепи Алексей Воинович. — Благосклонната дума на монарха е най-добрата награда за благородния човек. Най-скъпата реликва на нашето семейство е собственоръчно написаното височайше изречение на признателност към Митридат. „Вечно признателна. Екатерина.“ Ето. Пазих го до твоето завръщане. — Таткото благоговейно извади от шкафчето бележката с написаното от царицата и я подаде на сина си.

Митя я повъртя в ръце и я прибра в джоба си. На стената ли да я закачи?

— Но и веществените знаци на августейшата милост също носят радост — продължи татко му. — От все сърце моля да предадете най-горещата ми признателност на Нейно величество за изпратените с ваше превъзходителство жълтици. Не парите са скъпи, а августейшото внимание.

— Ще предам, ще предам — тайният съветник кимна благодушно и се почеса под черната перука. — И вашата молба за позволение да придружавате сина си също ще предам. Защо не? Къде се е чуло и видяло децата да бъдат отлъчвани от родителите им. Нищо, княз Платон няма още дълго да си играе с човешката природа и християнските правила. Бъдете сигурен. Разполагам с проверени сведения по този въпрос.

— Нима? — зарадва се таткото и се спогледа с мама. — Ах, душичке, би било такова щастие!

Тя му отвърна с лъчезарна усмивка и доля чай на госта.

— А ето го и големия ни син — каза. — Поклони се, Ендимиоша, на господин тайния съветник. И на брат си се поклони.

Татковият камериер Жорж тъкмо въведе в гостната Ембрион — бяха го събудили все пак заради завръщането на Митя.

Беше сресан и нагизден в най-хубавите си дрехи и държеше ръцете си по шевовете.

— Моли Митя да не те забравя, да не те лишава от покровителството си — заповяда му мама. — От него сега ще зависи твоето щастие.

Ембрион така и направи. Поклони се едва ли не до пояс, нарече го „Дмитрий Алексеевич“ и му говори на „вие“. Митя се заслуша в сърцето си — дали няма да трепне братското му чувство. Но то не трепна.

Маслов се прозя и се прекръсти.

— Охоохоу. Наближава все пак полунощ. Благодаря, скъпа Аглая Дмитриевна, за чая. Много е хубаво вишневото ви сладко. Ще ида да си полегна. Едва ли ще заспя, мъчи ме старческото безсъние. Ще си почина малко в завивките. Ако е рекъл Господ, ще дремна час-два. А утре рано-рано с Митя ще се качим на шейната ми, ще шибнем конете и ще литнем за Питер.

— Вие ли ще ги шибнете? — изненада се Митя.

Спомни си и едно друго шибване и леко се изчерви. Дали ще стане дума за този казус по пътя, или не?

— Аз, миличък, аз. Обичам да карам тройка, че да ми звънкат звънчета, че да подсвирвам на конете. Защото аз не съм някой немец, руски човек съм, и то от най-обикновените. Баща ми държеше сарачница, пък аз се издигнах до таен съветник. Но не се срамувам от корените си. И не прикривам бедния си произход с претенции като някои парвенюта. Обичам да пътувам ей така, без прислужници. Много хубавичко ще се повозим, Митрий, ще видиш. Ще ти хареса.

Не, на Митя никак не му хареса.

— Какво, и охрана ли нямате? — настръхна той.

Прохор Иванович се засмя:

— За какво му е охрана на охранителя? Не бой се, щом си с мен, никой няма да те закача.

— Ами разбойниците? — попита Митя, като мислеше не за разбойниците, а за Великия маг и неговите рицари. — Дето шетат из горите.

Тайният съветник не се уплаши от разбойниците. Каза:

— Няма страшно, ако Господ ни пази, нищо няма да ни се случи. Какво лекомислие.

И се разотидоха по спалните. В гостната останаха само татко и мама — да си помечтаят двамата за бъдещото щастие.

На Митя не му се спеше. Щом остана сам, той се притесни още повече.

Да пътува заедно с Маслов до Петербург? Как не! Да е с Данила, няма страшно, но той мухльо дали ще го защити, ако стане нещо? Колко ли Авраамови и Фаустови братя има между Москва и Петербург? Кой знае кога до тях ще стигне вестта да не закачат „дяволчето“.

Трябва да разкаже на тайния съветник за Ордена на сатаноборците. Ами да! Щом е такъв враг на масонството, той е на ход. Щом е преследвал добрите масони, нека сега преследва лошите. И лично Великият маг ще му е доста по-интересен.

Татковият Жорж (наречен също Егорша) и Малаша бяха отвели Митя в спалнята. Докато го водеха, се караха кой да съблече малкия господин, но той отпрати и двамата и им каза: сам.

Тъкмо си свали кафтана и мислите го връхлетяха — първо тревожните, после по същество.

При Прохор Иванович, още сега!

Взе отново да си облича кафтана и от маншета на ръкава му изпадна някакъв хартиен правоъгълник.

Какво е това? Реликвата на владетелката ли? Не, тя е в джоба му.

Ах, да, дето Данила му го даде. За спомен.

Писмото от Великия маг — това беше. Точно то му трябваше, нека Маслов не си мисли, че това са детински фантазии.

Митя разгърна листа, за да го прочете още веднъж, вече със собствените си очи. Но още преди това погледна красивия печат

отдолу. Така значи изглеждал Знакът на Секновението. На пръв поглед — цвете, подобно на маргаритка. Но ако се вгледаш, не е никаква маргаритка, ами два кръста с удебелени, заоблени краища: обикновен кръст и един полегат, диагонален. Значи за Великия маг дяволските дамги били такива. Странно!

Понечи да чете, но отново погледна печата. Някъде вече беше виждал това червено цвете. На едно особено, неподобаващо за цвете място.

И му се яви видение: бял задник със синкавочервени ивици от камшика, а на опашката — игривата маргаритка.

Ах!

Кафтанът сам се свлече от ръцете му на пода. А Митя усети как коленете му омекват и едва-едва е огънати крака успя да стигне до стола. Рухна върху него.

О Пресветли Разуме!

Тайният съветник Маслов не от содомитски разврат имал на срамното си място знак, сгрешил беше инквизиторът Мартин. Ясно е вече защо Прохор Иванович последен от придворните въпреки модата носи перука. Кои са белезите на Луцифер? То се знае: рогата и опашката. Точно те се „отсичат“ на Великия маг. Някъде на темето или на тила, под косата, Маслов трябва да има още два такива знака — от отсичането на рогата.

Но тогава какво излиза? Че Великият маг не е Метастазио?

И главният сатанофаг иска да унищожи Митя не заради подслушването от дворцовата камина?

Защо тогава?

С какво царският възпитаник не е угодил на началника на Секретната експедиция?

Много просто, сам си отговори Митридат. Причината е точно в тая маргаритка. Видял е нещо, което никой не бива да вижда. Сигурно тайният съветник е решил, че момчето е образовано и умно не за годините си... Не, това е прекалено ласкателно. Не е работата в Митиния ум. Маслов се е уплашил, че детето ще започне да приказва наляво и надясно каква украса има държавникът на задника си. Който не е чувал за знака на Секновението, ще се посмее и ще забрави, но ако слухът за пикантната странност на секретния началник стигне до някой, който е сведущ, тогава край с Маслов. Не е шега работа:

охранителят на августейшата сигурност — главатар на таен орден. Гонителят на свободните зидари — най-таен масон! Тогава Прохор Иванович няма да може да отърве кожата.

Никога досега мисълта на Митя не бе работила така бързо, дори при математически изчисления.

Колко бил хитър Маслов, колко бил предвидлив! Разтурил е всички ложи, но е укрепил своя орден. Събирайки по поръчение на императрицата сведения за тайни дружества, сигурно е проучвал кой от участниците може да му е полезен.

Полезен за какво?

То е ясно за какво. Нали Фандорин каза какво искат лъжемасоните — власт.

Митя се почеса по темето. Нещо не се връзваше.

Как може някой си Прохор Иванович, син на сарач, да получи власт над Руската империя?

Може.

Ако не самият той се възкачи на трона, ами сложи някоя марионетка и започне да ѝ дърпа конците.

А марионетка има и тя се нарича Наследника. Той нали май е бил член и на „Среднощна звезда“, откъдето Великият маг набира нови членове? Нейно Величество му бе заповядала да напусне масоните и той я бе послушал, напусна ги. За да отиде при други, още по-тайни от предишните.

Сега е ясно защо италианецът каза, че Маслов залага на Наследника. Че на кого другиго да залага?

Ето я властта — абсолютната, защото сатанофагите се подчиняват на своя водач сляпо, без да разсъждават!

Наследника може да има в ордена колкото си иска високо положение — на Фаустов брат, дори на член на Капитула, това нищо не променя. Заповедта на неведомия маг за Негово височество е Слово Божие. Каквото каже Магът, това ще стори Наследника — в името на Справедливостта и Доброто.

Ако Наследника добие короната, той непременно ще си вземе за съветник господин Маслов — единствения придворен, който се отнася с почитание към изпадналия в немилост. И тогава новият цар ще се оплете в двойни мрежи.

Да допуснем, че получи от Великия маг депеша с напълно немислими, противоречащи на разума предписания. Примерно, да изпрати руската армия да щурмува Алпите или да превземе Индия. Какъвто и обет за послушание да си дал, пак ще се усъмниш. Негово величество ще извика верния си съветник Маслов и ще го попита: „Ти какво мислиш по въпроса?“ И той ще му отговори: „Превъзходна идея, ваше величество!“ И на това отгоре ще му представи обосновка.

Какво по-съвършено кукловодство?

Значи затова Маслов толкова бърза да събори Фаворита! Не опира до самия Зуров, а до възцаряването на августейшия Внук. Ако това стане, край на всички проекти на Великия маг!

Но... рано или късно това бездруго ще се случи. На какво може да се надява Маслов? Екатерина презира своя син и за нищо на света не би му предала скиптъра. Виж, ако тя умре скоропостижно, преди да обнародва завещанието си, тогава е друго.

И на Митя му домъчня за клетата дебела баба. Най-близките ѝ хора ѝ желаят смъртта, само че партията на Внука по-бавно, а партията на Сина по-бързо.

Първата партия, водена от коварния Еремей Умбертович, едва не постигна целта си. Попречиха им провидението, рицарят Митридат и покойната Аделаида Ивановна.

Как падна, милата, дори не успя да изджавка! Невинна жертва на човешки страсти.

Ох!

И мислите на Митя препуснаха още по-бързо.

Всъщност защо хрътката започна да се гърчи веднага след като си близна от винената локвица? Нали отровата на италианеца беше бавно действаща? Аделаида Ивановна трябваше да има време и да се наджафка, и да се наскимти до насита! Ето го странното нещо, което бе доловил Данила, когато чу разказа за неуспешното отравяне.

И какво излиза значи? Че ако беше изпила тинктурата, богоподобната Фелица също щеше да предаде Богу дух в гърчове и нечленоразделност? Хубав заговор щеше да има секретарят, в резултат на който вместо Внука на престола да се възкачи Наследника! Какъв подарък за Маслов!

Или това не е никакъв подарък?

Прохор Иванович май не се изненада особено, когато Митя му разправи за подслушания разговор. По-скоро се зарадва, че има свидетел и че сега може да притисне капитан-поручик Пикин. Дали пък вездесъщият таен началник не е знаел за комплота? Той има шпиони навсякъде, да не говорим за покоите на Зуров.

Ами ако е направил следния номер, който е напълно в неговия стил. Вместо една подмяна да е имало две: Пикин сменя шишето с тинктурата с друго, с отрова, а Маслов, като знае за това, на мястото на неговото шише слага свое, също с отрова, но не бавна, а бърза и най-вече предизвикваща парализа на езика? Горката Аделаида Ивановна падна, подбели очи, зина, но не издаде нито звук! На медицински език това се нарича парализа на гласовия механизъм. И Нейно величество щеше да има същия.

Далеч, много далеч стигна Митя в догадките и предположенията си, но пък всичко съвпаднаше прекалено точно.

Нима Маслов не се държа странно, когато кученцето издъхна, а всички се суетяха около изплашената царица? И той трябваше да е там, охранителят на августейшата персона. А се втурна към Митя и го попита дали случайно е счупил шишето, или е знаел за отровата? Прекалено е проницателно!

Ако императрицата тогава беше изпила отровата, при Маслов всичко щеше да мине като по мед и масло. (Митя, без да иска, се усмихна: какъв чудесен каламбур, жалко, че Данила не е тук да го оцени.) Партията на Внука е объркана, защото е очаквала друго действие на шишето — не парализа на говора, а бавно угасване. А към Гатчина от началника на Секретната експедиция щеше да потегли пратеник с писмо. В смисъл: Ваше Величество, царуването е сервирано. Побързайте за столицата с напудрените си батальони!

Подобни услуги не се забравят.

Какво чудно има тогава, че за Великия маг Митридат Карпов е същински Сатана? Най-напред провали превъзходно подготвения план, а после разкри и главната тайна на Маслов? Как да не го унищожи човек? Струва си да плати всяка цена. Само да е бързо, „без никакво съмнение“ и „най-вече без да се влиза в разговор с него“, инак не дай Боже, току-виж издрънкал за маргаритката на някого, дете не трябва!

Я как се е паникьосал, лично дойде да го търси. Сигурно по собствена инициатива. И е ясно, защо е сам. Прекалено изтънчена е

тая работа, деликатна, не търпи свидетели. Няма съмнение, че малкият спътник на Прохор Иванович нямаше да стигне до Петербург. По пътя непременно щеше да му се случи някоя неприятност: или щеше да падне от шейната и да си счупи врата, или щеше да се отрови в някоя странноприемница с лоша храна. Колко му е. Дето се казва, всичко се случва.

Клетият Фондорин! Колко се е заблуждавал, като е смятал, че е довел приятеля си на безопасно място! Горката Павлина! Жертвата й ще излезе напразна.

А най-много трябваше да съжали себе си. Неслучайно Малаша е предричала на възпитаника си кратък живот.

Едно време малкият Митя си мислеше, че неговата спалня е най-сигурното убежище на света, а сега той седеше в нея и трепереше, страхувайки се да погледне към ъглите, където се бяха събрали тъмни, страшни сенки. Единствената свещ на масата гореше бледо, равно, като над покойник.

Ами ако Маслов не изчака заминаването, помисли си изведнъж Митридат. Защо да си навлича подозрения? Те да му поверят като на отговорен човек детето, а той да не го опази. Нейно величество ще се ядоса, тя и без това не е много благосклонна към охранителя си.

Друго си е, ако малчуганът без късмет си отиде скоропостижно, още под бащиния покрив. Тогава какви упреци към Прохор Иванович?

И тъкмо му хрумна тази най-ужасна от всички мисли, когато вратата тихо изскърца и започна да се открява.

Трябваше да пусне резето! Не се сети!

През пролуката се подаде глава, в тъмното не можеше да се види чия точно. Но отгоре и отстрани този предмет беше черен, провиснал: перука е букли. Той е!

Като видя, че момчето още не си е легнало, Маслов престана да се спотайва. Отвори вратата докрай и влезе.

— Не можеш да заспиш ли? — нежно попита той. — Да не говорим пък за мен, стария човек. Все мисля и премислям. Да поседнем, да побъбрим?

Притвори вратата, затули я с гърба си и пусна резето — тази потайна маневра си пролича от тихото щракване.

Може би някое друго момче е по-пъргав разум или по-храбро, щеше да измисли нещо друго, но Митя постъпи просто както повелява

природата: писна колкото му глас държи. Без думи, но много силно.

Горе-долу така:

— Иииии!

И така:

— Ууууу!

А освен това така:

— Татееее!!

Прохор Иванович провеси мопсовата си челюст, но за казване нищо не каза. Дори и да се беше опитал, едва ли щеше да излезе нещо при тоя шум.

Домашните надойдоха и задумкаха по вратата. Митя чу гласовете им, веднага спря да крещи нечленоразделно и премина към смисленото:

— Тук съм! Насам!

Маслов какво да прави? Дръпна резето и им стори път. В спалнята нахлуха и Жорж, и Малаша, и татко, и мама, и още някой, не беше ясно кой.

— Какво... какво става? — извика Алексей Воинович. — Какво ти е, синко? Да не си сънувал нещо?

Но изведнъж видя нощния посетител на Митя и млъкна.

— Ва... ваше превъзхо... Какво има?

От разперените в недоумение ръце на тайния съветник беше ясно, че се кани да лъже, но Митя го изпревари.

Втурна се към татко си.

— Няма да тръгна с него! Той е Магът!

— Е, да, сънувал си — усмихна се татко. — Какъв маг? Та това е...

— Великият! От тайния орден! Той иска да ме убие!

И започна да обяснява, но понеже много се вълнуваше, мислите му скачаха и татко му само примигваше, но нищо не можеше да разбере.

Затова пък Маслов разбра.

— Вън! — махна той към слугите. — Не ви е тук мястото! Само да ви видя, че подслушвате, ще ви пратя на каторга.

И отново пусна резето, само че сега съвсем явно.

— Гледайте, гледайте! — завика Митя на родителите си. — Той вече дори не се крие! Кажете му да си махне перуката! Там под косата

си има знаци! Той е заговорник!

— Не вдигай толкова шум! — мама запуши уши. — Това е непоносимо! Утре ще имам мигрена!

Отвори вратата и излезе — това е. А Маслов, тоя злодей, пак — щрак резето.

Цялата надежда сега беше в татко.

— Какви ги приказваш, душичке? — смутено измърмори той. — Какви знаци? И защо наричаш Прохор Иванович заговорник? Как можеш?

Е, как да му обясни така, че да го разбере и да му повярва? И то в присъствието на тоя!

— Ето, четете! — възкликна Митя и подаде на баща си писмото от Великия маг.

Алексей Воинович се надвеси над свещта и зачете.

А Прохор Иванович каза с въздишка:

— Не съм те преследвал напразно, приятелче. Прекалено си досетлив. Ако беше някой по-простоват, можеше да те оставя между живите, но сега уви. Няма как.

От тия думи татко изтърва писмото. Едва ли бе успял да го дочете, камо ли да го разбере.

— Какво говорите, ваше превъзходителство?! Та това е синът ми!

Лицето на Прохор Иванович се промени по много особен начин: погледът му заблестя спокойно и властно, челото се изглади и дори провисналите кучешки бузи сега вече не изглеждаха смешни, а изпълнени е воля и величие.

— Твоят син е смъртно болен — каза Великият маг на секунд-ротмистъра в оставка със суров, не търпящ възражение тон. — Останало му е да живее съвсем малко. Та той умира, нима не виждаш? Не е по силите ти да го спасиш, можеш само да се заразиш от неизлечимия недъг. Ако не се отдалечиш, и ти ще си идеш.

Алексей Воинович ужасно пребледня.

— Но... Аз нищо не разбрах! Някакъв си маг, някакви си знаци... Ваше превъзходителство, умолявам ви! С какво съм ви... сме ви разгневили?

— Ти си глупав, Карпов, и затова си щастлив. Седни — Маслов леко побутна таткото в гърдите и той заотстъпва, след което седна на леглото. — Само затова мога да ти подаря живота. И не само да ти го

подаря, а да те издигна до такива висини, каквито дори не си сънувал. Знам, върхът на твоите мечтания е да услаждаш похотта на една полумъртва баба. А аз мога да ти дам несъизмеримо повече. Имам нужда от доверен помощник. Безименността е полезна в най-различен смисъл, но понякога е изключително неудобна. Човек не може да повери всичко на обикновените слуги, така може и да се издаде...

— Аз... пак нищо не разбирам... — изломоти Алексей Воинович.

— Ами много добре. Нямам нужда от някой много ококорен, той или може да ти поднесе измяна, или да изтълкува някоя мисъл неправилно. А на теб ще бъде отредена ролята на мой лост, чрез който ще задвижвам разни машини. Ще бъдеш единственият жив, който знае за знаците, и дори само това ще е достатъчно, за да те извиси над останалите.

— Татко, не го слушайте, той ви мами! — извика Митя, за да може родителят му колкото може по-скоро да се съвземе. — Не сте единственият, който ще знае за знаците по тялото му! Знае ги и Мартин, глухият ексекUTOR! И щом Маслов ви лъже за това, значи всичко останало също е лъжа — само за да ви баламоса!

Тайният съветник погледна Митя и се усмихна.

— Клетият Мартин Изповедника. Той умря, Митюша. Същата вечер, когато така неуспешно разпитахме Пикин. Мартинушка пийна малко развалена водка и предаде Богу дух. Ако освен глух, беше и ням, всичко щеше да е наред. Но така, нали разбираш. Защото ти си ни умник. Как се досети онази вечер да не се прибереш и да избягаш от Питер.

Значи ето от какво се е уплашил най-много — сети се Митридат. Че още същата вечер съм изчезнал. Не знае за изгонването от Едем! Откъде да знае? Помислил си е, че всичко съм разбрал и съм побягнал от него, от Великия маг. Излиза, че Пикин тогава ми е спасил живота, като ме е изхвърлил през прозореца?

— Аз не съм чудовище, но съм натоварен с голяма мисия — продължи Прохор Иванович. — Толкова хора вярват в мен, и то какви хора, не като твоя татко. Светли умове, радатели за Отечеството. Като се заловим за работа, планини ще обърнем, реките ще накараме да потекат нагоре. И не щеш ли — ти. Аз познавам хората си добре, през дългата си служба съм ги изучил. Ти имаш таланта от числата да

извличаш корен, а аз мога да правя същото с хората, виждам всекиго чак до корена му. Теб също те виждам. На теб главата ти работи, но ти липсва мъдрост. И никога няма да помъдрееш, защото душицата ти е слаба. Има в теб едно гнило нещо, което за красота бива наричано жалостивост. Не си способен да се подчиняваш, без да мислиш. Заради теб голямата мисия може да погине. Сам прецени — може ли да живееш? По кой начин.

Като говореше това, тайният съветник гледаше Митя и не вцепеняваше таткото с магнетичния си взор, та сигурно затова Алексей Воинович превъзмогна магията и започна да се съвзема.

— Не успявам да догоня с мисълта си това, което казвате — възкликна той, изтича до сина си и го прегърна, — но виждам, че желаете гибелта на Митридат. Смилете се над детето! Или сразете и двама ни!

Каза го и си съдра ризата, сякаш да подложи гърдите си. Никога татко не е бил толкова красив, както в този миг.

Маслов обаче не се възхити от родителската саможертвеност и равнодушно сви рамене:

— Внимавай. На мен ми е безразлично единия ли ще очистя или и двамата. Но не ставай по-глупав от това, за което те смятам. Вместо да се лишиш от всичко, по-добре е да загубиш една част. Защото имаш и друг син, нали. Решавай, Карпов. Нямам време да разигравам театро. Ако желаеш да умреш, ще умреш. Ако искаш да живееш, ще дойдеш с мен в Питер. Ще вземеш жена си и големия си син. Първоначално ще ти издействам чин на статски съветник и за спомен за възпитаника на царицата — хиляда крепостни. За утеха. Но това е нищо. Скоро ще настане едно събитие, след което моят помощник ще получи всичко, което пожелае — ако ще титла на граф, ако ще — министерство. Само трябва да ми служиш вярно, да не лицемерничиш.

— Титла на граф? — повтори Алексей Воинович. — Ми... министерство? — и изведнъж престана да е красив.

— Да. Или смърт. Избирай.

Татко все още притискаше сина си, но някак разсеяно, без предишния плам.

— Но... какво ще кажа на жена си, която е родила това дете в мъки?

Погледна Митя отгоре — плахо, сякаш той не беше жив човек, а мъртвец.

Маслов махна с ръка.

— Доколкото можах да опозная жена ти, можеш да ѝ наприказваш каквото и да е. Подир месец тя няма дори да помни, че е имала двама синове, а не един. О, твоята Аглаюшка ще си намери занимавки в Санкт Петербург.

По лицето на Карпов-старши рукнаха сълзи.

— Бог ми е свидетел, аз ти бях осигурил закрилата на най-нежен баща, но какво мога да направя? — разрида се той и прегърна сина си. — Нали чу какво казва негово превъзходителство, ти бездруго си обречен. Така че не бъди коравосърдечен, не ми късай сърцето. Помисли за майка си, за брат си, за любящия си баща в края на краищата!

И Митридат разбра, че наистина е обречен, този път окончателно и безвъзвратно. И се разплака. Но не от страх, а от непоносима печал.

Татко разтвори прегръдката си и отстъпи встрани. Внимателно посегна и погали сина си по главата.

— Клето дете! Ти не си виновно за нищо. Право казват, че рано съзрелият талант не живее дълго. Плачи, плачи! Ах, как нашият разсъдък не може да предотврати подготвените за нас удари на Фортуна и още по-малко може да ни утеши!

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ПЪРВА

СЛЪНЧЕВ УДАР

— Нека ви утеши това, че скоро всичко ще свърши — прошепна Макс, от което Николас разбра, че физиономията му сигурно е бледа и изкривена.

Нареждането да напуснат апартамента дойде само преди минута. Двата джиесема извъняха едновременно: единият при Макс, другият при Фандорин.

— Тук се получи малко закъснение — чу се в слушалката мекият приглушен глас на Игорьок. — Председателят на комисията се забави. Сега всичко е наред. Напред. Дръжте телефона непрекъснато на ухото си. Предупредил съм асистентката на Ястиков, че ако връзката се прекъсне, без значение по каква причина, дори да е техническа, край на договора. Недейте да мълчите, постоянно трябва да говорите нещо, а аз ще ви информирам за хода на търга.

„Закъснението“ беше сериозно — почти половин час и с всяка изминала минута напрежението в антрето, където заложниците и охраната чакаха сигнала, нарастваше.

Жана я нямаше, тя беше с шефа си и ръководеше операцията по телефона. Николас и Миранда бяха под наблюдението на двамата стари познайници — Макс и Чипоносия. Отначало Фандорин възприе малкия брой охранители за добър признак, но колкото повече се проточваше паузата, толкова повече се затвърждаваше другата, лоша версия: многобройна трябва да е охраната, но убийците е достатъчно да са и двама. Магистърът с всички сили се усмихваше на Мира и дори й намигаше в смисъл: всичко е добре, всичко върви по план, но той самият вече се готвеше за най-лошото.

Когато и двата телефона извъняха, Николас само дето не извика от облекчение.

Веднага излязоха на осветеното от слънцето стълбище: напред Чипоносия, който придържаше Мира за лакътя, после Фандорин, хванат по същия начин от Макс.

И точно тогава надзирателят на Николас му прошепна ненадейните утешителни думи. И допълни:

— Ще вървим бавно и много ви моля, без самодейност. Не забравяйте, че животът на момиченцето е във ваши ръце. Имам инструкция, ако стане нещо, първо да стрелям по нея.

Вървяха по улицата така, сякаш се разхождаха по двама, съпровождани от пъплевия край бордюра джип. Чипоносия държеше Мира за ръката и отзад двамата приличаха на голям брат и малкото му сестриче. Макс и Николас май правеха по-малко идилично впечатление: вървят двама мъже под ръка и всеки е долепил до ухото си джиесем. Фандорин чу как сред ятото пубертети, които вървяха насреща им, някой зашепна: „Глей, глей, педали.“

— ... Председателят чете условията на търга — шумолеше в ухото му вялият глас на Игоръок. — Тва ще продължи шест-седем минути. При вас всичко окей ли е?

— Да, да.

Макс явно също трябваше да подава към началничката си звукови сигнали, но той се ограничаваше само с това, че от време на време измучаваше в слушалката:

— Мхм... Мхм... Мхм...

Така си шестваха из покрайнините на столицата. Сутринта беше нехарактерно свежа и ясна за ноември, само че студена — без пухкавия юрган на облаците земята зъзнеше.

— А къде е тая улица „Кимринска“? — попита Мира и се обърна.

Фандорин примижа от слънцето и погледна табелката, която сочеше с пръст невъзпитаната му възпитаничка. Сви рамене:

— Москва е голям град.

— Какво? — учуди се секретарят на Куценко. — В какъв смисъл?

Макс го предупреди:

— Засега нито дума за местонахождението.

— Казвам го на Мира — рече Николас на секретаря, кимна на телохранителя да го успокои, а на възпитаничката си отговори: — За първи път я чувам.

— И това ми било московчанин — с разочарование изрече тя и заситни нататък. — Чипоносия я беше дръпнал за ръката да не спира.

— Така, приключиха с условията — докладва Игорьок. — Сега представят участниците в наддаването. Първи е Мират Виленович... При вас всичко ли е наред?

— Да — отговори Фандорин, като наблюдаваше Мира.

Колко здрави нерви има това момиче! Или може би всичко опира до физиологичния детски оптимизъм?

Мира сякаш се наслаждаваше на това смъртоносно опасно приключение. Въртеше глава на всички страни и нещо си приказваше. Опитваше се да завърже разговор с каменния Чипонос, но не изчака отговора и отново се обърна към Ника:

— Това също ли е Москва? Все едно сме в центъра на Краснокомунарск! Аз пък си мислех, че цяла Москва са улички, където вместо асфалт има квадратни камъни и навсякъде е пълно с магазини. И в тях всяка джвъчка, дори ей толкавка, струва повече от заплатата на Роберт Ашотич.

В другото му ухо гъгнеше Игорьок:

— ... Приключи представителят на ЗАД „Медпрогрес“. Следващият е Ястиков. После е „Петрофарм“ и край, започва наддаването. При вас как е? Всичко добре ли е?

— Да.

— Какво? — попита изведнъж невидимия си събеседник (точно събеседничка) Макс. Гласът му прозвуча малко по-високо от преди. — Сигурно ли е?... Разбрах.

— ... Аз ѝ казвам, недей да ми купуваш шалче за триста и петдесет гуцера, а Инга ми казва: трябва да свикваш — не спираше да дърдори Мира. — Мислех си, че в Москва всички цени са такива, но я виж, на сергията продават почти същото шалче, и то само за петдесет и пет рубли.

Макс прибра джиесема в джоба си. Какво ли можеше да значи това?

— Какво става? — попита Николас.

— А? — обади се Игорьок.

— Всичко е наред — отвърна Макс и докосна Чипоносия по рамото. — Шест и шестнайсет.

Отново бръкна в джоба си.

— Момент — бързо заговори Николас в слушалката. — Тук май нещо...

Той видя, че Чипоносия придърпа Мира към себе си, в дясната му ръка лъсна нещо метално. Ника понечи да извика, но в този миг нещо го убоде в шията.

Улица „Кимринска“ с мръсносивите паралелепипеди на блоковете се олюля, Фандорин плесна с ръце, за да се задържи на хлъзгавата ѝ повърхност, отметна глава и слънцето го удари с прицелния огън на безмилостните си лъчи право в мозъка.

Магистърът замижа и потъна в мрак.

Съзнанието му се върна изведнъж, без никакви прелюдии. Николас чу отмерено чукане, отвори очи, видя белия таван с пукнатината покрай шева и рязко седна.

От внезапното движение стаята се люшна, той се уплаши, че отново като на улица „Кимринска“ ще се хлъзне по наклонената повърхност и ще падне в черната дупка, но след като се полюля, светът спря на мястото си. Е, чукането остана, то долиташе през отворената врата.

Стаята беше позната, същата, от която Мира бе разговаряла с баща си по телефона.

— Какво е това? — смръщено попита Фандорин за чукането, което отекваше с ехото си в тила му.

— Момичето вилнее — мрачно отговори Макс. — Преди десетина минути се съвзе. Първо викаше, сега просто блъска по вратата. Няма значение, тук има звукоизолация.

Той стоеше до прозореца и гледаше надолу, към улицата. Вторият бе седнал на стола до вратата и почистваше ноктите си с нож.

— Излъгали са ви — констатира Фандорин.

— Със сигурност — потвърди Макс. — Красиво разиграно. На вас по телефона какво ви казаха?

— Кой? Секретарят на Мират Виленович ли? Че представят участниците в търга.

— Аха, представят ги — усмихнат накриво Макс се обърна, но лицето му не можеше да се види — зад него сияеше слънцето. — Баламосвал ви е, това е. Наддаването е продължило една минута. Веднага след съобщаване на стартовата цена от осемдесет милиона Куценко веднага е изтърсил: сто, и е спрял всички останали.

Продадено! Затова Жана нареди „шест и шестнайсет“. Което значи и двамата да бъдат върнати на място. Това е, Николай Александрович.

Николас затръска глава:

— Не може да бъде! Това просто не може да бъде! Жана лъже! Вашият работодател е нарушил споразумението!

Макс го гледаше със съчувствие:

— Едва ли. Аз работя с Жана от една година и никога не съм я чувал да говори така. Има си хас, за нея това е страхотен провал. Тя идва насам. Обади ми се вече два пъти. Ужасно е нервна, направо е бясна. Много ми е мъчно за вас. Е, вас сигурно просто ще ви гръмне, но тежко му на детето. Жана знаете ли каква е? Нали, Толя?

Чипоносия, който се казвал Толя, кимна, без да вдига глава. Беше свършил с лявата ръка и се бе захванал е дясната.

Николас се опита да се овладее, но главата му беше като замразена, мислите в нея подскачаха като в кутия с пелмени, току-що извадена от фризера.

— С какво ме успахте?

— Изстрелях ви една ампула ликвозол. Нищо страшно, ей сега мозъкът ви ще се размрази. Само сетивата ви няма да може да се възстановят веднага. Може пък да е за добро — въздъхна Макс. — Искате ли да ви направя още една доза, по-слаба? Докато тя не е пристигнала. Знам ли какво ще й хрумне. Поне да не ви боли толкова. Толя, помниш ли какво прави тя с оня, плешивия?

Чипоносия отново кимна.

— Аз уж съм виждал какво ли не, но тогава направо не можах да заспя.

Бъбривият телохранител потръпна и седна.

Джииесемът в джоба му извънтя.

— Аз съм — каза той в слушалката. — Всичко е наред... Да, и двамата... Окей — и поясни на Фандорин: — Тя е. Завила е по Дмитровското шосе.

Времето минаваше, неспирно изтичаше между пръстите му. В сравнение с чудовището, което сега летеше на север по Дмитровското шосе, пазещите апартамента убийци се струваха на Николас едва ли не като добри познати. Поне единият от тях, в който жестоката професия още не бе ликвидирала докрай живота, човешкото. Ах, да можеше да

си поговори с него насаме, така, че на два метра от тях да не седи този мрачен австралопитек с неговия тънък дълъг нож!

Избор обаче нямаше.

— Вижте какво, Макс — бързо, но все пак мъчейки се да не заваля думите си, започна Фандорин. — Не знам какъв живот сте живели досега и защо се занимавате с това, с което се занимавате. Сигурно защото ви плащат добре. Сигурно ви харесва усещането за риск. Не се съмнявам, че имате сериозни основания да се отнасяте с презрение към човешкия род. Добре. Но нали имате душа. Това не са измислици, тя наистина съществува! И вашата душа ви подсказва какво може да се прави и кое не бива в никакъв случай. Е, вие невинаги я слушате, но всеки път, когато ѝ правите напук, после се чувствате гадно, нали?

По дяволите! Пак тоя джиесем! Колко не навреме!

— Аз съм... Сега — Макс щракна с пръсти към Чипоносия. — Толя, я виж банята има ли изолация или не... Сега, Жана... Да, и двамата се свързеха.

Чипоносия се върна след по-малко от десет секунди и кимна.

— Има изолация — каза Макс и разговорът приключи.

Той прибра джиесема в джоба си и поясни:

— Чака на светофара, минала е Петровско-Разумовското. Кара като луда!

— Нали разбирате защо се интересува — още по-бързо заговори Николас. — Тя възнамерява да изтезава детето. Дори не за да изтръгне някаква информация. Каква информация може да има това момиченце? Не, вашата началничка просто ще излее върху нея яростта си. Може сега да ви се струва, че това не е нищо повече от неприятен инцидент. Но ще минат месеци, години и това ужасно злодеяние ще тежи на съвестта ви като камък. Вие ще чувате виковете, ще виждате изкривеното от болка лице на абсолютно невинното момиченце. Няма да можете да го забравите!

Телефонът отново иззвъня.

— Аз съм... Сега... Толя, я иди да видиш там има ли контакт.

— Има, видях го — за първи път от сума време отвори уста Чипоносия.

— Има — докладва Макс. — Вие къде сте? Ясно.

Сложи джиесема на масата.

— Вече е завила по „Кимринска“. Ей сега ще дойде. Препуска като вещица на метлата си! Много съжалявам, Николай Александрович. Наистина съжалявам, но...

— Абе не ме съжалявайте мене! — прекъсна го Ника. — Дори момичето. Съжалете себе си! Ако във вас е останало поне късче жива душа, защото после сам ще се тормозите!

— Не, не мога. И стига с вашата пропаганда, че ще ви туря железата и ще ви залепя устата. — Макс се изправи и многозначително раздрънка закачените на колана му белезници. — Ако Жана ми заповяда, аз лично ще ви накълцам на бьоф строганов при всичкото ми добро отношение към вас. Аз не съм някой лигльо, а професионалист, ясно ли ви е? По-добре си помислете за ликвозола, че ще стане късно.

От антрето се чу щракане на ключ. Никога досега Николас не беше чувал нищо по-ужасно от този обикновен, толкова мирен и домашен звук.

— Е, закъсняхте — разпери ръце Макс. — Толя, я го понагледай. И отиде във вестибюла.

Жана нахлу в стаята със скоростта на състезателен автомобил. Косите на новоизлюпената Медуза стърчаха като черни змийчета, лицето ѝ бе застинало в маска на ярост, а зениците се бяха свили до миниатюрни точки. Насмъркала се е с кокаин — досети се Николас, отстъпвайки към стената.

Беше се приготвил кръвожадната отмъстителка веднага да нападне жертвата си, да го събори, да се вкопчи в гърлото му или да стреля, но Жана дори не го погледна. Спря се и бавно, дори малко вяло изрече:

— Днес е денят на моя позор. Репутацията ми е погубена, ще трябва много дълго да я възстановявам. Но както и да е, вече измислих начин да извлека полза от този разгром. Такова нещо предстои, че легенди ще се разказват. Някоя твар няма да посмее да ме разиграва.

— Казвай какво да правим де — нервно попита Макс.

Тя кимна към вестибюла.

— Там в чантата имам касетофон. Ще работя с момичето в банята и ще записвам. После ще изпратя касетата на Куция. Искан да е на видео, но на аудио е по-добре. Може да се пусне и по телефона, и през централата в офиса, отвсякъде. Тоя мръсник ще ми се стряска от всяка техника. Каквото и да включи, отвсякъде ще чува крясъците на

дъщеричката си. И денем, и нощем. Тук или в чужбина. Аз няма да пожаля време и пари. Представяте ли си? — устните ѝ се разтегнаха, но това трудно можеше да бъде наречено усмивка. — Сутрин Куция си включва електрическата самобръсначка и оттам се чува писък: „Таате! Татенце! Аааа!“ Знам как да го направя, въпрос на техника е.

— Вижте какво, сега няма защо да мислите за това! — високо като на глуха или на умопобъркана ѝ каза Фандорин. — Основният ви проблем е Ястиков. Вие сте го подвели, планът ви се е провалил. Той ще иска да си разчисти сметките с вас. Не отнемайте живота на другите, по-добре се погрижете за своя!

Жана се обърна към него с цяло тяло и Николас се залепи за стената.

— А, спецът по разумните съвети! Благодаря за препоръката, обаче аз вече си поговорих с Олежка, няма да има проблеми. Но какво да правя с вас, добродушни ми Николай Александрович? — тя го погледна като готвач, който се чуди как точно да сготви парче месо. — Не, няма да ви гъделичкам с ток по чувствителните места. Имам по-добра идея. Най-напред ще послушате как пици и креци вашата Мирочка. А после ще организирам на семейството ви инсценировка по Едгар Алан По. Чели ли сте за дома на Ъшър. Любимата ми литературна творба.

Тя се засмя, доволна от постигнатия ефект. После заповяда делово:

— Съблечете момичето и му сложете белезници на ръцете и на краката. Не му запушвайте устата, нека пее.

— А тоя? — попита Макс и посочи Фандорин.

— Нека тича наоколо и да ръкомаха. Така ще ни е по-интересно да работим. Ако започне да жестикулира прекалено силно, цапардосайте го веднъж-дваж, но не много силно, да не се отцепи. Хайде, момчета, хайде!

— Ей сега.

Макс излезе от стаята и тръгна към вратата, по която упорито и безнадеждно блъскаше Миранда. Другият бодигард се почеса с ножа по веждите, стана от стола, но не продължи напред — явно беше решил, че партньорът му ще се справи и сам.

Фандорин изскочи след Макс и извика само две думи:

— За Бога!

Жана и Чипоносия бяха зад него, но магистърът не ги забелязваше. Погледът му беше прикован към силната, обрасла с червеникави косми ръка, която посягаше към ключалката — милиметър по милиметър, безкрайно дълго. Времето се разтягаше като гумено, секундата все не искаше да свърши.

И изведнъж се оказа, че Николас съществува в друг мащаб на времето, че може да улови тази безкрайна секунда за каучуковата опашка, да я спре и да я върне обратно.

С неистов вик, който самият той не чуваше, Фандорин се устреми напред. Непохватно превит, двуметровият магистър прекоси тесния хол и с неотвратимостта на топка, полетяла към баскетболното табло, удари е глава телохранителя в гръбнака.

Сблъсъкът беше толкова силен, че Макс се лепна по лице във вратата и полузамаян се свлече на пода. Временно загубил разсъдък и цивилизованост, Ника се стовари върху врага си и го сграбчи за гърлото.

Някъде отзад като през параван отекна женски глас:

— Стоп, Толя. Недей. Нека догледаме коридата.

С автоматично, но безупречно точно движение Макс заби пръст в диафрагмата на Фандорин и като се възползва от това, че хватката на изхъркалия магистър се охлаби, се освободи от него. Претърколи се настрани, отхвърли от противника и същевременно го халоса ребром е длан малко под тила така, че Николас падна по очи на пода.

— Браво — каза Жана, но Фандорин вече не чуваше нищо.

Той видя точно пред себе си един крак с черна обувка и свлечен чорап, изръмжа, обърна се и заби зъби в сухожилието (май се казваше ахилесово).

— Ааа! — изрева Макс и приклепна, за да се добере до главата на побеснелия заложник.

Ника изплю кръвта и парче кожа заедно с конците, слепешката вдигна рязко ръка и хвана нещо. Беше яката на риза. Тогава Фандорин се завъртя с дългото си тяло в някаква невъобразима траектория, противоречаща на законите на анатомията и е всички сила дръпна Макс към себе си.

Изгубилият равновесие телохранител глухо удари чело в паркета, а Николас се вкопчи и с другата ръка, но отгоре в яката и започна обезумял да блъска главата на врага си в пода.

Бум! Бум! Бум!

След четвъртия или петия удар Макс омекна и се свлече настрана, но Николас не можа веднага да разбере, че схватката е приключила, затова продължаваше да блъска безчувственото му тяло и все не можеше да спре.

Отчаян вик иззад вратата го накара да се съвземе:

— Гадове! Гадове! Какво му правите?!

— Всичко е наред, Мирочка, всичко е наред — изхриптя Фандорин и с ужас и недоверие погледна какво е сторил — видя един неподвижен човек, изпод чието лице бързо изпълзяваха два езика кръв.

Изправи се, дръпна се от приближаващия към обувката му червен ручей, размаха ръце и видя, че и те са окървавени.

Отзад се чу силно ръкопляскане. Жана го аплодираше.

— Изключително зрелище — каза тя и кой знае защо си свали сакото. — Бикът да смачка тореадора. Чела съм, че на такива героични бикове им издигат паметници. Коридата обаче продължава. За първи път на арената на Северния окръг на столицата излиза жената матадор Жана Богомолова.

Тя вдигна ръка, имитирайки приветствието на матадор. Запокити една по една обувките си с високи токчета. Дръпна ципа на полата си и захвърли и нея. Остана по черен чорапогащник и копринена блуза.

— Хайде, шампионе на кеча — Жана го подкани с жест. — А сега надвийте една слаба жена. Ако успеете, ще пусна и вас, и сирачето. Приемайте, наградата е сериозна.

Пристъпът на безумие, който за малко превърна възпитаника на Кеймбридж, баща на семейство и убеден противник на насилието в див звяр, беше отминал. Николас непохватно протегна ръце не за да се бие, а за да се предпази от удара. А Жана леко сви колене, понаведе глава и стана с половин метър по-ниска от своя визави.

Толя Чипоносия наблюдаваше невиджаната сцена, въртейки ножа в ръцете си. По възгъпото му лице не личаха никакви емоции — нито вълнение, нито дори любопитство.

— Чуйте ме — започна Николас и залитна, ударен с крак в рамото.

Хвана се за натъртеното, а бързата като рис противничка вече го удари от другата страна — под коляното.

Фандорин се сгромоляса на пода. Тъкмо се понадигна и последва нов ритник, но този път в челото.

Той удари главата си в шкафчето за обувки и за миг му притъмня пред очите.

Криво-ляво се надигна и опря гръб в окачените на закачалките дрехи.

— Хайде де, хайде — прикани го Жана. — Намушкай ме, биче, както направи с клетия Макс.

Тя протегна ръка, за да хване Николас за пеша на сакото. Той понечи да отметне тясната бърза длан, но само успя да разсече въздуха с ръката си, а в това време пръстите с маникюр здраво се впиха в носа му и дръпнаха надолу, така че магистърът се сгъна надве.

С другата си ръка Жана го дръпна за колана на панталона, откъсна го от пода и го захвърли по корем.

Ударил лактите и коленете си, той се преобърна по гръб, но не успя да стане. Малкото стъпало го затисна към паркета и беше невъзможно да се измъкне изпод тази стоманена пета.

Като котка и мишка — мерна се в главата на загиващия Николас. В ръцете му вече не оставаха сили.

— Бикът е сразен — обяви Жана. — Внимание! Финален удар.

Седна върху гърдите на победения. Надвеси се и му прошепна:

— Сега ще умреш. Първо ще те целуна, а после ще умреш.

Той усети върху гърлото си ледените й пръсти и съвсем отблизо видя две неистово святкащи очи с черни змийски точки в средата.

Изхриптя:

— Предпочитам обратното.

Шегата му, право казано, не беше кой знае каква дори и с оглед на крайната ситуация, но някак страхотно развесели Жана.

Жената вамп нададе гърлен, бълбукащ звук, очите й се разшириха като от радостна почуда, червените устни се отвориха и от тях върху брадичката й потече алена, пенлива течност.

Без да се опитва да си обясни естеството на това загадъчно явление, само възползвайки се от това, че хватката върху гърлото му отслабна, Николас отместил главата си, за да не може кръвта да се излее върху лицето му.

И видя отгоре, над Жана, Чипоносия. Той стоеше смръщил чело и гледаше дясната си ръка.

Държеше все същия нож. Само че острието му от светло бе станало тъмно.

Той въздъхна, наведе се и с едно дръпване изправи Фандорин на крака. Жана се прекатури на пода, ръката ѝ се отметна встрани и блесна със седефените си нокти.

— За Мират Виленович ли работите? — попита убиеца Николас.

Онзи поклати глава, избърса ножа в блузката на мъртвата жена. По бялата коприна останаха две дълги алени ивици.

— Тогава... тогава защо?

Чипоносия се почеса по бръснатия врат и отговори с нежелание:

— Не знам... Сигурно защото съм калпав професионалист. Макс е съвсем друго нещо — надвеси се над поваления си партньор и заопипва пулса на шията му.

— Не разбирам — продължаваше да се чуди Ника. — Значи не сте човек на Мират Виленович?

— Не. Просто съм човек. Отделен човек. Тъхъ, май е жив...

— Наистина ли? — зарадва се Фандорин. — Не съм ли го убил?

— Не. Ще се оправи.

— Коля! — извика през вратата Миранда. — Жив ли си? Коля!

— Да, да — без да бърза отвърна той. — Анатолий, защо го направихте? Мислех, че вие...

Фандорин не се доизказа, защото не можеше да намери подходящите думи, но Чипоносия въпреки това го разбра.

— Мислеше, че съм бездушен дръвник ли? Не, Коля, отдавна те наблюдавам. Ти си много правилен мъж. Онзи път спаси момчето на пътя. И изобщо. Не говориш празни приказки. Прав беше, като каза, че после сам ще се изтерзяя. И най-вече, защо ѝ трябваше да тормози момиченцето? Да го утрепе, разбирам, за да не я издаде или за да си отмъсти. Но защо ще го мъчи?

Толя отвори стаята, където беше заключена пленничката, и тутакси получи удар с вратата по носа. В хола стремглаво излетя Мира, хвърли бегъл поглед върху следите от боя и се втурна към Николас.

— Изроди! Диваци! Какво са ти направили! Тук боли ли те? — тя го докосна по бузата и дръпна пръстите си — те бяха червени. — А тук?

— Дребна работа, синини — отговори Ника и се почувства като персонаж от холивудски филм (Are you okay? — I'm fine. И небрежно

размазва кръвта по лицето си.)

— Трябва да се разкараме оттук — каза Толя. — Прав си, Ястиков ще ни потърси сметка за провала.

Мира погледна Чипоносия и отмести очите си към Фандорин.

— Той какво, с нас ли е?

Николас кимна.

— Татко ли го е пратил?

— Не. Твоят татко... е купил Иличовския комбинат.

Каза го и се извърна, за да не вижда лицето ѝ. Мира подсмъркна.

Плаче ли?

Не, очите ѝ бяха сухи, само дето блестяха по-силно.

— Тогавя защо ни помогна? — прошепна тя в ухото на Николаc.

— Защото словото е по-ефикасно от юмрука, вече съм ти го казвал.

Тя го хвана за ръката и погледна охлузените кокалчета.

— Явно. — И изведнъж целуна разкъравените му пръсти, след което се разплака.

Толя докосна Фандорин по рамото.

— Край, движение. Макс ще се оправи сам. Скоро ще дойде на себе си. Той е печен, ще се измъкне.

На входа Чипоносия бързо завъртя глава насам-натам и подаде ръка на Николаc.

— Хайде, Коля, чао.

— Сега къде отиваш?

— Ще замина за Кавказ. При абхазците или в Махачкала. Там има много работа.

Вдигна яката на якето си, кимна на Мира и като прескочи ниската ограда, пое направо през голите храсти. Вейките се полюшнаха и замряха. От калпавия професионалист на име Толя останаха само няколко следи от грайфери върху снега.

— А ние накъде? — попита Мира, размазвайки сълзите си. — При татко ли? Или другаде?

При татко би било добре, за да му зададем няколко въпроса, помисли си Николаc. Но каза друго:

— Още не знам. Най-важното е да се махнем по-далеч от тук.

И бързо пое по улица „Кимринска“. Мира едва смогваше след широката крачка на учителя си и току се затичваше.

Фандорин час по час се обръщаше назад и се опитваше да спре някоя кола.

Първи спря един пикал.

— Закъде? — попита шофьорът.

— Колкото може по надалеч — промърмори Николас и нервно изгледа изхвърчалия иззад завоя черен джип. Сети се, че по мобилния телефон могат да определят местонахождението му, извади апарата от джоба си и незабелязано го хвърли под колелата.

— За стотачка ще те откарам, ако щеш, до Йерусалим — закачливо предложи шофьорът.

Джипът ги отмина.

— Къде, къде? — вторачи се в шегаджията Ника. — До Йерусалим ли?

— Ами да. До Нови Йерусалим, карам свещи.

А, има предвид Новойерусалимския манастир, досети се Николас. Колко добре. Оттам до Утешителное е съвсем близо.

Макар че по-напред трябваше да помисли дали да тръгне за Утешителное, или не.

Тъкмо по пътя ще си помисля — реши Фандорин.

Качиха се и потеглиха: веселият шофьор отляво пееше за бащицата командир на батальона и другаря старши сержант, Николас отдясно мислеше за Мират Виленович и Олег Станиславович; Мира в средата хлипаше и подсмърчаше. Така, всеки с мислите си, стигнаха чак до Истра.

Кубето на Воскресенския манастир — издуто, неугледно, не приличащо на никое познато на Николас творение на православната архитектура — засия с позлатата си над полята много преди пикапът да наближи тихото градче. Загледан в странната конструкция, Фандорин за малко се разсея от понеслите го мисли, спомни си непреклонния патриарх Никон, който решил да направи нов Град Господен като допълнение към Третия Рим и дори да го засенчи. И понеже нито патриархът, нито неговите строители никога не са виждали Обетованата земя, те са черпели сведения от европейските картини, на които Йерусалим е бил изобразен като фантастичен хълм със златни кули и готическо-мавритански вид. Как му се казваше на

руски, помисли си Николас: да материализираш европейска химера. Но по-добре манастир, отколкото логичен немски рай в една отделно взета нелогична страна.

Разделиха се е шофьора, който тръгна с товарителниците си при някой си отец Ипатий. Останаха до кулата сами.

Дилемата, върху която Фандорин си блъскаше главата през целия път от Москва, така и не бе решена.

Да отидат ли при Куценко, или не? Този човек беше направил своя избор. Който сигурно не му е било лесно да направи, но все пак е бил окончателен и не подлежеше на обжалване. Най-вероятно е станало следното. Той искрено е възнамерявал да изпълни условията на сделката, но като е видял тържествуващата физиономия на врага си, омразата е изгорила любовта в сърцето му и е надвила над нея. Или пък поривът е имал по-малко романтично естество: Мират Виленович просто физически не е могъл да изтърве жадуваната хапка. Като чеховия герой се е вцепенил, когато видял купата с черен хайвер, и е забравил всичко на този свят. Така или иначе, той сам се бе отказал от дъщеря си. Беше приел, че повече не е баща.

Въпросът е дали Мира се е съгласила с това. Момичето постоя малко до мълчаливия магистър и тръгна да се разхожда из двора на манастира. Вдигнала глава, разглеждаше кубетата, прилякаше да прочете изтритите надписи по старите надгробни плочи. Приличаше на най-обикновена посетителка. Която е дошла е класа или с родителите си и се е отделила от тях.

Добре де, Мират Виленович излезе негодник, помисли си Николас. При други обстоятелства би трябвало да презре, да зачеркне от живота си тази жертва на алчността, този скъперник рицар. Но при кого освен при Куценко да търси закрила срещу опасността?

Жана вече я няма, но нали Ястиков е жив. Той сигурно мечтае за възмездие, а Олег Станиславович и без Жана си има предостатъчно главорези. Все някой от тях е сложен да наблюдава жилището на Фандорин. А там живеят една дребна чернокоса жена и двама четиригодишни любители на приказките, които Яс обеща да остави живи само ако операцията мине успешно. А той, както каза сам, е човек, който държи на думата си.

И всички останали съображения станаха несъществени.

Николас бързо тръгна към Мира, като се съсредоточи върху едно: как да я убеди да се върне при баща си. Ако момичето се заинати, Алтън и децата му ще загинат, няма кой да ги защити.

Миранда се беше навела над сива, обрасла с мъх плоча. Погледна Фандорин и той видя, че очите ѝ са сухи, а лицето непроницаемо. Значи вече беше взела решение, със свито сърце разбра той.

— Виж колко смешен надпис — каза тя, движейки пръст по изтритите букви: „На това място е погребан вахмистърът от конната гвардия Дмитрий Алексеевич Карпов, който на седемгодишна възраст донесе на възрадващите се от успехите му в учението родителски сърца горестни възпоменания с преждевременната си на 16 март 1795 година кончина. Почивай, мили прах, до залеза на дните.“

— Че какво смешно има?

— Как какво — вахмистър на седем години. И каква граматика само — разноглед ставаш.

— По онова време засуканият стил се е смятал за добър тон — обясни Николас, който не знаеше как да подхване разговора.

Мира замислено изрече:

— Красиво е — „до залеза на дните“. Защо ли е умряло това дете? Колко жалко.

Изправи се и продължи да се разхожда, а Николас я последва, усещайки вече със засилващо се отчаяние, че няма да намери думи, които да накарат гордата му възпитаничка да се върне при баща си, който я предаде и я продаде.

В този студен и слънчев ноемврийски ден манастирът беше почти безлюден. Посипаните със сняг дървета, забравените гробове, хлътналите в земята стари стени — всичко това сякаш не се и нуждаеше от хора и много добре си беше без тях.

Може би точно затова Мира свърна от църквата към отдалечената стена, където се намираха къщичките на манастирските служители.

Николас се мъкнеше след нея и с невиждащи очи гледаше градинките и прозорчетата с пъстри завески. Как да намери най-подходящите думи, за да може тя да превъзмогне болката, ужасната травма и въпреки всичко да прости на Мират Виленович? Дали на света изобщо съществуват такива думи?

Беше много тихо, само снегът поскръцваше под краката му и някъде гъгнеше радио.

— Криминална хроника — каза бодър женски глас. — Тази сутрин в автомобил БМВ, паркиран пред сградата на Госкомимущество, бяха намерени два трупа с огнестрелни рани. Двамата мъже са убити с изстрел в устата. От намерените у тях документи става ясно, че това са известният бизнесмен и собственик на аптечна мрежа „Добрият доктор Охболи“ Олег Ястиков и неговият шофьор Леонид Зайцев. Независимо че двойното убийство е станало на оживено място и посред бял ден, свидетели на престъплението няма. Оперативно-следствената група...

— Мира! — извика Фандорин с цяло гърло. — Мира!

И не можа да продължи, олюля се. Облекчението беше толкова абсолютно, толкова физическо, че му притъмня като на водолаз, който прекалено бързо е изплувал на повърхността.

— Какво?! Коля, какво ти става?! — уплашено изписука Мира.

Втурна се към него и го прегърна здраво, за да не падне.

— Лошо ли ти е? Сърцето ли?

— Тя го е убила — с нехристиянски ликуваща усмивка ѝ съобщи Николас. — Жана е убила Ястиков. С изстрел в устата. Това е в нейния стил. Затова, значи, каза: „С Олечка няма да има проблеми“... Аз... тоест, ние няма от какво повече да се страхуваме.

— Добре тогава — след кратка пауза каза тя. — Значи мога да не се връщам там.

Той примигна няколко пъти, защото не можа веднага да схване смисъла на думите ѝ. А когато го схвана, го досрамя, че се беше мъкнал като куче след нея и беше търсил ключ за сърцето ѝ.

— Ха така.

Николас махна една снежинка от косата ѝ, после друга, трета. Не издържа и я целуна там, където в корените светлееше златист нежен пух.

— Отиваме в Москва. Ще живееш у нас.

Каза го и изведнъж си представи картината на своето завръщане. Десет дни се губи кой знае къде, баламосва жена си с някакви ужасни опасности, а после се появява засиял, придружаван от една умопомрачителна нимфетка, и изгърсва от вратата: „Това е Мирочка, тя

ще живее у нас.“ Да не говорим за Глен с неговата идиотска бележка... Няма да е лесно.

На шосето преди завоя за имението Утешителное момичето изведнъж каза на шофьора:

— Ще трябва да се отбием ей там, дето е забранителният знак.

Шофьорът погледна Николас, който само сви рамене. Обърнаха.

— Защо? — шепнешком попита той.

— Да си взема нещата. Неговите парцали и боклуци не ми трябват, но ще си взема куфара. Роберт Ашотич ми го купи със свои пари. Там е и дневникът ми, вода го от единайсетгодишна. И снимката на мама.

Устните ѝ бяха упорито, до побеляване стиснати, но колкото повече приближаваха имението, толкова линията на устата ѝ губеше твърдостта си, а бледнината се прехвърляше от устните върху бузите ѝ.

Пред портата Мира хвана Фандорин за ръката.

— Не, не мога. Коля, иди ти. Много те моля! Там в гардероба, най-долу е куфарчето ми с етикетите. Инга искаше да го хвърли, но аз не ѝ позволих. А дневникът и снимката са скрити в розовата възглавница.

— Да кажа ли, че си тук? — тихо попита Николас.

Тя не отговори.

След две-три минути той стоеше пред стоманената порта и чакаше запитване от уредбата. Не го дочака. Странно.

Тогава натисна звънеца.

Отново никаква реакция.

Всички ли са заминали? Но нали все някой трябва да наглежда къщата?

Най-сетне от металния високоговорител отекна разтреперан женски глас:

— Кой е?

— Клава, вие ли сте? Аз съм Николай Александрович. Къде е охраната?

— Божичко, сякаш е настъпил краят на света — оплака се Инга Сергеевна, посрещайки Фандорин на прага на гостната. — Ходкевич изчезна, телохранителите също. Някакви хулигани замериха през стената оранжерията с камък. Тук сме само двете е Клава и от всичко ни е страх. Не знаем как работят видеокамерите. Обаждам се на Мират, на Игорьок, те отлетели заедно с Гебхардт за комбината. Джиесемите им не работят, а още не са пристигнали там... — изведнъж тя се сепна и гузно прикри устата си с шепа. — Ох, за Бога, извинявайте! Приказвам ви разни глупости, а вие... Добре, че сте жив! Ами Мирочка? Къде е?

Той се поколеба дали да ѝ каже, че момичето е тук, зад портала.

Госпожа Куценко разбра мълчанието му по свой начин. Въздъхна тъжно и се прекръсти.

— Да, да, Мират каза, че няма да може момичето да бъде спасено... Ужасно. Само не ми разказвайте подробности, моля ви.

— Така ли го каза: „няма да може да бъде спасено“? — неволно трепна Николас.

— Да. Той се държа много мъжки, поне по телефона. Толкова ми е мъчно за него, думи нямам! А трябваше да замине и за комбината. Как да го отложи, Гебхардт няма една излишна минута... Кошмар! След толкова години да намери дъщеря си и веднага да я загуби... Нали ние с него не можем да имаме деца, казвала съм ви...

Изглежда не бе успял да овладее лицето си — домакинята се смути и заговори бързо:

— Е, нещата не опират само до Гебхардт. Дори изобщо не опират до него. Мират си е такъв — когато се чувства зле, търси утеха в работата. Горката Мирочка! Какво хубаво дете беше. Щеше да стане истинска красавица... — Инга изхлипа и внимателно попи сълзата си с кърпичка. — Нали поне не са я мъчили? Не, не, не ми казвайте! Ужасни времена, ужасни... А надуши ли пресата, ще започне една! Но Мират ще издържи на всички, той е железен. — Госпожа Куценко се огледа, макар наоколо да не можеше да има никого, и зашепна: — Сигурно знаете за Яс. Видях го днес по новините. Главата му отметната, цялата му брадичка в кръв. Ужас! Мират ли го е убил? Заради Мирочка ли? Божичко, спомням си ги двамата в пети глас — единият с перчем, другият със смешни очилца... Всички са се побъркали...

Домакинята започна да говори все по-объркано, а зъбите ѝ тракаха — май нещата отиваха към истерия.

Николас я настани на дивана и ѝ наля вода.

Дрънчейки със зъби о чашата, тя мърмореше:

— Да замерят с камък оранжерията... Та там има лилии, ще измръзнат... А защо Павел Лукиянович... Пристигам и заварвам само Клава... Всички са откачили, всички... Какъв е тоя живот... Човек не може да направи една крачка без охраната... Не помня вече кога съм се разхождала по улиците... Да убиват деца... Да изпрацат присъди по пощата... Омраза, злоба и безумие...

— Какво?! — възкликна Фандорин. — Какви присъди по пощата? Какво имате предвид?

— А? О, това беше отдавна. Няма значение. Мират каза: не обръщай внимание, аз ще се оправям.

Инга допи водата и се изсекна.

Фандорин извади бележника си и с треперещи пръсти отвори търсената страница.

— Кога стана това? На шести юли ли?

— Точно така! На рождения ми ден, затова аз отворях всички писма. Да, на шести! Картички, поздравления и изведнъж на някакъв картон някакви дивотии: Куценко се осъжда на смърт, защото е мръсник. Нещо такова.

— „Обявен е за гад и измамник, въз основа на което се осъжда на най-строго наказание — смърт.“ Нали?

— Да, точно така! — прекрасните очи на Инга се разшириха от почуда. — Но вие откъде знаете? Какви са тия ваши бележки?

— Значи Мират Виленович е видял присъдата — констатира Фандорин, без да обръща внимание на въпроса ѝ. — И какво направи?

— Нищо. Поръча на Игоръок да провери за какво става дума. След няколко дни го попитах, но той каза, че било глупости, нищо сериозно, някакъв луд.

Николас чак примижа — толкова ослепително, до болка ясно беше озарението. Ах, Мират Виленович, майстор на шахматните комбинации! А вие, господин Фандорин, сте магаре. Дядо ви Ераст Петрович щеше да се срамува от дедуктивните ви способности.

Ами ето го списъка на осъдените. Разгадката от самото начало е скрита в него:

СУХОЦКИ

Президент на „Хипократова клетва“ АД

Осъден — на 9 юни

Връчено на 11 юни

Изпълнено —

ЛЕВАНЯН

Генерален директор на „Играем и печелим“ ООД

Осъден на 25 юни

Връчено на 28 юни

Изпълнено —

КУЦЕНКО

Директор на „Фея Мелузина“ АД

Осъден на 6 юли

Връчено на 6 юли

Изпълнено —

ЗАЛЦМАН

Генерален директор на „Интермедконсултинг“ ЗАД

Осъден (указ.) на 14 август

Връчено на 15 август

Изпълнено на 16 август

ШУХОВ

Председател на Борда на директорите на Агенция
„Клондайк“

Осъден (кор.) на 22 август

Връчено на 23 август

Изпълнено —

ЗЯТКОВ

Председател на ръководството на „Честна банка“

Осъден (указ.) на 10 септември

Връчено на 13 септември

Изпълнено на 19 септември

ЯСТИКОВ

Председател на борда на директорите на „ДДО“ АД
Осъден (указ.) на 11 октомври
Връчено на 13 октомври
Изпълнено —

ФАНДОРИН

Президент на фирма „Страната на съветите“
Осъден (кор.) на 8 ноември
Връчено —
Изпълнено —

До появата на името на Куценко присъдите не са били изпълнявани, а след 6 юли се появяват тайнствените „указ“, всяко от които води до смъртта на осъдения. С изключение на последния — господин Ястиков. Но неговата история е отделна, няма да изпреварваме събитията.

А тяхната последователност е следната. Клетият, полудял от мъка вдовец най-сетне сънува покойната си жена. От записките в „Епикризата“ (3 юни: „Благодаря ти, Люба! Всичко разбрах, всичко ще направя.“ „Отмъщението е Мое и Аз ще отплатя!“), точно в този ден, или по-скоро тази нощ, Люба се явява на Шибякин и настоява за възмездие. Нищо чудно, като се има предвид, че месец след месец в душата на мъченика се е трупала болка и обида, която търси изход. Най-напред Иван Илич е изпълнил личната си вендета — осъдил е на смърт гада и измамник Сухоцки от „Хипократова клетва“, който е обрал нещастното семейство. Не е имал намерение да изпълнява присъдата си, пък и как би могъл да го стори? Та той не е сапър, нито снайперист, а най-обикновен чиновник, който е полудял.

Болестта му се задълбочава. Започва да му харесва да си представя, че е радетел за справедливост и борец срещу неправдата. Започва да търси реклами, които му се струват мошенически. Така в списъка на осъдените се озовава генералният директор на лотарията „Играем и печелим“, който между другото и до днес е жив и продължава да мами наивните граждани на Руската федерация.

А трети в списъка става собственикът на „Фея Мелузина“, компания, обещаваща на богатите жени неземна хубост и вечна младост. В дефиницията си за господин Куценко суровият съдия е сгрешил само наполовината: Мират Виленович не беше измамник, но гад — безспорно. И то много предпазлив гад. Няма никакво съмнение, че изпълнителният Игорьок лесно е определил що за човек е подателят на смехотворния вердикт. Точно тогава на шахматиста му хрумва планът за етюда с многото ходове: да използва лудия за свои цели. Чудесно прикритие! В записките на Шибякин датата 13 август е подчертана три пъти и до нея е изписана загадъчната фраза: „Аз не съм сам!“. Кой знае как е баламосал клетия луд. Куценко има най-широки възможности — можел е да организира съответното видение, дори да го инсценира. Когато някой много иска да повярва в нещо, и съвсем малко му е достатъчно. Особено ако не е добре...

„Указ“ означава „укази“ или „указания“, нещо такова. Изобщо, че изборът на „гада и измамника“ е направен от Висшата сила, а не от нейния „кор.“, тоест „кореспондент“. На 13 август Иван Илич получава откровението, че не е сам, а още на другия ден следва първият „указ“.

Фандорин се откъсна от бележките и отново погледна домакинята, която през цялото това време не бе спирала да излива потока на съзнанието си:

— ... Почти непрекъснато сама... И никой освен него. Нито приятелки, никой. Преди поне мама. Да имах дете. Тогава да, тогава щеше да е друго. Но какво да се оплаквам. Не се оплаквам. Грехота е човек да се оплаква. Пак добре, че останах жива...

— Залцман, генерален директор на „Интермедконсултинг“. Това име говори ли ви нещо? — прекъсна я Николас.

— Познавали сте Михаил Лвович? Той някога работеше с Мират. Заедно започнаха, заедно разработиха методиката. Но после Залцман се прояви като непочтен човек. Отвори собствена клиника, открадна на Мират разработките. Не всички, разбира се, но достатъчно, за да разгърне успешен бизнес. Самият той като хирург е нищожество, никой. Дилетант в медицината. Тоест беше, защото вече го няма. Заплете се в някакви тъмни афери и накрая го убиха.

В десетката!

— А Зятков от „Честна банка“ познавахте ли?

Инга ядно плесна с ръце:

— Как да не го познавам! Изключителен подлец! Колко пъти е идвал у нас, умилкваше се на Мират, а после дори не ни предупреди, че възнамерява да фалира. Знаете ли колко пари ни изгоряха там? Мират се опита да го вразуми, да го накара да ни върне поне част от тях. Защото той беше прехвърлил милиони в разни офшорки, има вила в Кан, мерцедесът е на името на племенничката му. Къде ти! Но няма значение, намериха се по-корави кредитори от Мират и взривиха Зятков с мерцедеса му.

Нататък е ясно — кимна си Фандорин. Дойде ред на съученика му. Тук не става дума за стара вражда, а за Иличовския комбинат. Куценко е решил да отнеме на Ястиков кокала, който той дълго и грижливо е пазел за себе си. Същевременно Мират Виленович много добре е разбирал, че Яс ще се бие за тази плячка на живот и смърт. Затова е решил да нанесе изпреварващ удар. Само че Олег Станиславович е бил по-предвидлив от Залцман и Зятков — отнесъл се е към нелепата присъда сериозно, пуснал е Жана да души по следите, а по-нататъшното развитие на събитията е известно, защото в тях президентът на „Страната на съветите“ взе лично и доста активно участие...

— Какво ви е? — попита Инга. — Какво само си шепнете?

— Я ми кажете, на Мират Виленович кога му хрумна идеята да купи Иличовския химкомбинат?

— За първи път чух за това преди половин година. Или малко по-малко. Така се запали! Знаете ли, когато той си науми нещо, става просто като булдозер, движи се само направо и помита всичко по пътя си. Но с комбината стана малко по-различно — Инга изхлипа. — През август намерихме Мирочка и Мират стана направо неузнаваем. Поомекна, по-често взе да се прибира. Дори ходи с нея, горката, в телевизията.

И домакинята се разплака горчиво, без вече да се притеснява, че гримът ѝ ще се размаже.

А Николас замръзна на място, осенен от ново озарение, и тихо, много тихо попита:

— А преди това казвал ли ви е, че търси дъщеря си?

— Не. Той понякога е такъв глупчо, че само аз си го знам. Страхувал се е, че ще му се сърдя. За какво? За младежките грехове?

Пък и какви грехове са това...

— Искате да кажете, че сте научили за съществуването на Миранда чак през август?

— Да, съвсем в края.

Ах, този Куценко!

Междувременно на Мират Виленович сигурно са му докладвали, че няма да е лесно закриляният от Жана Ястикова да бъде ликвидиран, и той е разработил по-изящен етюд.

Изнамерил е момиченце с ангелски черти, дето да изглежда добре на екрана на телевизора и по страниците на таблоидите. Добросъвестно е разиграл ролята си на щастлив баща. Безпогрешен сюжет, въплътена масмедийна мечта! Малката Пепеляшка, добрата фея, богатите също плачат и всичко, дето се казва, накуп. Няма никакво съмнение, че двамата с Игорьок вече са имали подготвен голям пиарски букет по повод отвличането и убийството на клетото сираче.

Познавайки навиците на своя опонент, Мират Виленович сам му е подготвил постановка, такава, която не може да бъде подмината. А любимата си съпруга за всеки случай е застраховал — намерил си е „гадже“, за да имитира охладняването си към нея.

Не човек, а шахматен компютър.

— Лошо ли ви е? — с уплаха го изглежда Инга. — Много странно изглеждате.

Вие изглеждате странно, госпожо Куценко, помисли си Фандорин. На снимката от училище не сте толкова хубава, но сте доста по-приятна от сега е тази кукленска муцунка.

И в този миг магистърът по история получи трето озарение, най-зловещото от всички.

Той излезе през портала на имението и прибра в багажника на волгата евтино кукларче с ярките етикети.

В колата свиреше музика. Мира седеше свита в ъгъла и гледаше Николас с широко отворени очи.

— Какво, просто ви дадох нещата и край ли? — попита тя със страх.

— Да тръгваме — рече той на шофьора и се извърна, защото не му стигаше кураж да я гледа в лицето. — Там е само Инга. Даде ми ги и дори не ме попита за какво са ми твоите неща. Каза, че на Мират ще му е тежко да ги гледа... Тя си мисли, че са те убили.

„С лелято килимче край дъгата летим, а вий особняци, там нейде пълзите“ — пееше радиото. Добре че беше силно, шофьорът нямаше защо да слуша за какво си говорят.

— А... той? Той къде е?

— Заминал е за химкомбината — поизкашля се и отговори Фандорин.

Настана мълчание. Може би след около пет минути Миранда каза с неестествено спокоен тон, сякаш се опитваше да си изясни условието на задача:

— Значи така. Първо си нямах никого. После се сдобих с татко. После се оказа, че баща ми е гнусен изрод, който е разменил дъщеря си за един шибан химкомбинат.

— „Шибан“ е неприлична дума, по-лоша от псувня — каза Николас, защото още не беше решил трябва ли да казва на момичето истината.

Погледна го внимателно, видя трескаво блестящите му сухи очи и разбра, че трябва.

— Той безспорно е изрод, но все пак не чак дотам, че да размени собствената си дъщеря за контролен пакет акции. Куценко не ти е баща.

— Какъв е тогава? — е все същия безразличен глас попита тя.

— Той е... шахматист, това е. — И като се попремести по-близо до своята възпитаничка, Фандорин ѝ обясни смисъла на разработения от Мират Виленович гамбит с коня, в който на Мира е отредена ролята на жертвена пешка.

Колкото и да е странно, зловещият разказ подежда на пешката по оживителен начин. Помъртвялото лице на момичето отначало стана нормално на цвят, после поруменя, а накрая пламна в ярки петна. Веждите се свъсиха, ясното чело се намръщи, а очите загледаха без капка тъга.

— Значи така ще постъпва с мен! Леле, какъв гад! — възкликна тя и стисна юмруци.

— И измамник — накриво се усмихна Фандорин. — Само че знаеш ли, той с теб не е постъпил по най-лошия начин. Известна ли ти е историята как е спечелил любовта на Инга?

— Да, тя ми я разказа. Една вечер бяхме двете, тя се понапи и ми я разправи. Обясни ми какво нещо е голямата любов.

Николас потръпна:

— Според мен прекалено голяма. Сигурен съм, че това също е било шахматна партия. Ход с дамата. Не му е стигнало... да влезе в отношения е нея. Изглежда, че тя наистина е била мечтата на живота му, но той е искал да притежава не само тялото, но и душата ѝ. Много е трудно, почти невъзможно е да накараш някого да те обикне. Но Куценко е вълшебник и го е постигнал. Е, отначало дамата е трябвало малко да бъде обезобразена, но после той го е оправил, нали има златни ръце. А че ѝ е отстранил яйчниците, то е било само за да може тя да обича единствено него, да не се разсейва с деца. Разбира се, няма доказателства, но аз съм сигурен, че цялата история със смъртоносната болест е измислица. Сам в собствената си клиника е направил изследванията, сам я е оперирал. Истински световен шампион по шахмат!

Момичето го слушаше със зяпнала уста. После я затвори и потупа таксиджията по рамото.

— Връщаме се! Завийте обратно!

Онзи спря и се обърна с раздражение:

— Ало! Вие добре ли сте? Нали се разбрахме за три стотачки до центъра. А какво става — тук обърни, там чакай половин час, после пак обърни. Не става така тая работа.

— Сто долара — каза Мира. — И край, стига разправи. Върти волана!

Шофьорът веднага спря да се разправя. Потегли и от място зави през двойната непрекъсната линия — изпод колелата му само се разхвърчаха камъчета.

— Какво си намислила? — стресна се Николас. — Искаш да се върнеш в Утешителное ли? Но защо?

— Че защо трябва да напускам дома си? — тихо рече тя и присви очи. — Аз съм законна дъщеря на Мират Виленович Куценко, имам нов паспорт. За мен и татко знае цяла Русия.

— Ти... Искаш да му отмъстиш?

— За измамниците и гадовете никаква прошка — отсече Миранда. — Какво е искал да направи с мен тоя мръсник? И сигурно щеше да го направи, ако не беше ти! Ами с Инга? Накълцал е лицето ѝ, изтърбушил я е, освен това ѝ е промил мозъка и я е превърнал в болонка! Такова нещо не бива да му се размине!

Фандорин я хвана заръката:

— Искаш да го разкажеш на Инга? Да не си посмяла! Пък и тя няма да ти повярва!

— Разбира се, че няма да ми повярва. Отначало. Но после ще си спомни как е станало всичко и ще се замисли. Ще го гледа и ще се чуди: вярно ли е, или не е вярно? — Миранда се усмихна мечтателно. — Той само нея ли обича на този свят? Пада му се тогава. Нали сам си ме учил, помниш ли? Когато спорехме за Джак Изкормвана. Със злото трябва да се борим и не бива да му прощаваме.

Той развълнуван заклати глава, страхувайки се, че сега няма да може да намери най-подходящите думи.

— Виж какво... Нали си вече голяма, умна си, трябва да разбереш! На човек само му се струва, че се бори със злото, което е отвън. В действителност той се бори със злото вътре в себе си, като надвива собственото си малодушие, корист и егоизъм! Победата над злото е победа над лошото в самите нас. Ето защо, когато злото бива побеждавано по нечестен, недостоен начин, това не е никаква победа, а поражение. Защото злото отвън се прехвърля вътре в теб и излиза така, че то е победило, а ти си загубил! По дяволите, колко заплетено говоря! Разбираш ли ме?

Мира не отговори веднага. Погледна го изпод вежди.

— Добре. Няма да ѝ го кажа днес...

Беше ясно, че повече нищо няма да постигне от нея. Фандорин се облегна назад и затвори очи. Колко тежък, безкраен ден, помисли си той и се почувства остарял с десет години...

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ВТОРА МНОГО ШУМ ЗА НИЩО

Още не съм навършил седем години, а сякаш съм на седемдесет, помисли си Митридат, докато гледаше жалката физиономия на татко си. Сълзите му бяха изсъхнали сами — бездруго не можеше да настигне родителя си по сълзливост. Пък и за какво да плаче? Много им здраве на всички с този техен живот, щом в него стават такива неща. По-добре да умре. Жалко само за Данила и Павлина.

Изглежда, че по лицето му се мерна нещо особено, защото Алексей Воинович заотстъпва, разтърка челото си, сякаш искаше да си спомни нещо, но не можа.

— Издатината на родителската си любов ли почесваш? — усмихна се Маслов. — Това е най-новото немско откритие: че всички качества на човешката природа се крият в съответни места на черепа. По-добре да беше развил издатината на решителността си. Ще имам нужда от доказателства за твоята преданост.

Татко с ужас се обърна към тайния съветник.

— Аз?... Желаете аз... сам да?... Не, в никакъв случай! Не мога! Та това е собственият ми син!

И рухна на колене, вдигна ръце като за молитва и зариде с глас.

Маслов му каза назидателно:

— Би трябвало. За да те обвържа още по-здраво. Но ти наистина няма да можеш, само ще вдигнеш шум и врява. Пък и аз не ги мога тия неща — призна той. — За това си има майстори. Одеве те излъгах, че съм дошъл сам. Тук, съвсем наблизо, в пощенската станция ме чакат хората ми. Те ще изпълнят всичко. Недей трепери, те работят чисто. Виж какво, утрешни министри, хвани го за ръката да не избяга и му запуши устата, само това се иска от теб.

Митридат нито вика, нито се дърпа — беше го обзело пълно безразличие. Татко му замърмори някаква молитва, притисна го до себе си и сложи върху устата му горещата си длан. Дали да не го ухапя

— вяло си помисли Митя. До кокал, та да му остане спомен от малкия му син. Не, няма смисъл...

— Ха така, много добре — нареждаше Прохор Иванович, докато вадеше от джоба си някакво шишенце. — Ето още едно германско изобретение, което е по-добро от черепните издатини. Средство за приспиване. За мен химическата наука е най-висша от всички, тя е истинска кралица на знанието.

Намокри кърпата си и покри с нея лицето на малкия. Сълзите на татко му една след друга капеха по темето на Митя.

Кърпата миришеше силно и отвратително. От вдишването вътре в главата му премина някакъв гъдел и му се зави свят.

— Всичко по-нататък ще се нареди и без теб — чу се нейде издалеч гласът на Маслов, който с всяка изминала секунда се отдалечаваше все повече и повече. — Само ми помогни да го увием и да го отнесем до шейната. Това дете може и да не е голямо, но все пак тежи поне двацет и пет кила. А на мен лекарите ми забраняват да вдигам повече от десет кила...

Освен това се чу — вече неясно дали насън или наяве:

— Аз ще се погрижа за погребението. Тук наблизко е Новойерусалимският манастир. Мястото е спокойно и тихо. Там имам свой човек. Той ще го зарови и ще му сложи кръст. Пък ти, ако искаш, после можеш да поръчаш каменна плоча, както му е реда...

След което Митя не чу нищо повече, заспа. Без сънища, без кратки тревожни пробуждания, които съпровождат обичайния сън. Просто натеза и клепачите му се затвориха, а когато се отвориха отново, видя над себе си сиво полюшващо се небе.

Изпръхтя кон, нещо издрънча, сигурно юздата.

Разсъмване. Шейна. Пътуване.

Мозъчната субстанция засега отказваше да произвежда по-дълги мисли, защото беше изтръпнала. В устата беше още по-зле — толкова сухо, че езикът му стържеше по небцето.

Митридат примигна няколко пъти и от това простичко упражнение погледът му се избистри, а мислите му станаха малко по-дълги.

Кърпа с гадна миризма. Маслов е Великият маг. Мечтите на татко са се сбъднали. Новойерусалимският манастир. Още ли не са ме докарали?

Той се понадигна и видя гърба на превития кочияш. Посипаната със сняг пелерина, високо вдигнатата яка.

Не е Прохор Иванович. Той е с по-тесни рамене. Сигурно е майсторът по страшните работи, за които бе споменал тайният съветник.

Защо ли се събуди? За да търпи нови мъки ли?

В този миг кочияшът се обърна и Митя веднага разбра, че няма да има нови мъки, защото мъките му вече са се свършили и ако не е в по-добрия свят, поне е на път към него.

Конете караше Данила Фондорин и лицето му, макар и уморено, беше извънредно доволно.

При гърците е Харон, да (мерна се в още не докрай раздвижената мисъл на Митридат), защото в Гърция винаги е топло и Стикс не замръзва през зимата. А тук е Русия, за оня свят се минава по лед, с шейна.

— Данила Ларионович — попита той със скърцащ глас, — той и вас ли уби? И сега сте почнали работа тук като Харон ли? Или нарочно ме посрещате, за да не ме е страх? Ами че мен не ме е страх.

— Няма значение — отговори Харон-Данила, — от студа съненото ти замайване бързо ще мине. По миризмата разбрах, че те е упоил със спиртен разтвор на хлорна вар. Само не разбирам защо Маслов е искал да те зарови жив? Какво си му накривил капата? Да не би и той да служи на италианеца? Невероятно!

Жив заровен? В какъв смисъл?

Учтивостта обаче налагаше първо да отговори на въпроса на събеседника си, пък после да пита.

И Митя понечи да му отговори, но заради пресъхналата уста се задави. Гребна малко снежец от плазовете и го глътна. Поолекна му.

— Точно Маслов е Великият маг. На опашното място има двоен кръст. Метастазии е отделен злодей, а този — друг отделен злодей.

Фандорин подсвирна.

— Чакай, чакай, приятелю. Как тъй? И как разбра за опашката? Та аз не успях да ти разкажа за сатанофагския обред за посвещаване: как членовете на капитула нанасят на човека с маската, на новия си Маг, тайните знаци — два на мястото на рогата и един на мястото на опашката.

— Не успяхте — заядливо каза Митридат. — Ако ми бяхте разказали, всичко щеше да се подреди по-иначе. Нямахте да се навирам в устата на вълка и нямахте да остана сирак!

— Какво чувам! — извика Данила. — Какво е станало с почтените ти родители?

— Аз никога истински не съм имал майка — тихо отвърна Митя. — А татко... Той сега също е брат на Авраам. Дето не пожалил сина си. Сигурно дори се издига още по-нависоко, става направо член на Капитула...

Фандорин аха да отвори уста, но тутакси я затвори. Изглежда бе решил да изчака с по-нататъшните си въпроси. Затова само промърмори:

— Mauvais reve! Alptraum!^[1]

Като чу да се споменава за сън, Митя трепна и попита плахо:

— Данила Ларионович, дали не ви сънувам? Наяве ли сте, или не? Нали казвате, че са ме заровили жив? Тогава вие откъде се взехте?

Фандорин се изтегли назад и се подпря на лакът. Остави юздите и конете затичаха по-бавно, но пък бодро.

— Ще ти кажа, всичко ще ти кажа, имаме още доста път — обеща Данила и се намръщи. — Това, което ми каза, променя много неща. Трябва да си помисля... Но първо чуй моята невероятна повест, пък останалото после... След като се разделих с теб и поверих своята участ на слугите на закона, бях много тъжен и замислен. За какво или по-точно за кого мислех през онзи среднощен час, не е трудно да се досети човек. За тази, която ми подари един кратък миг на блаженство и завинаги се раздели с мен. За теб, покаявам се, изобщо не мислех, защото смятах, че си в пълна безопасност, и дори през ум не ми минаваше, че със собствените си ръце съм предал безценния си приятел на едно кръвожадно чудовище. Каква грешка, да не кажа нещо повече — престъпление! Безкрайно съм виновен пред теб. Толкова съм виновен, че дори не смея да моля за прошка!

— Данила Ларионович! — простена Митя. — За Бога! Пак ли ще говорите за прошка! Разказвайте нататък!

— Добре, добре, няма — успокои го Фандорин и нататък разказът му продължи плавно, без прекъсване.

— Величествената нощ носеше нашата тройка върху черните си орли, нейната тъмна мантия се развяваше във въздуха и цялата земя бе

потънала в сън. Когато изведнъж единият от спътниците ми прекъсна моите мисли и каза: „Ваше благородие, вижте, светлинки, сигурно е станцията. Да оставим конете малко да си починат, пък и ние с Федка няма да е лошо да се постолим. А ако наредите и да ни наляят по чашка, ще сме съвсем доволни от вас и ще се застъпим пред началника. Пък и закъде да бързате? Ако е за затвора, никога няма да е късно.“ „Ах, приятелю — отговорих му аз, — не се нуждая от застъпничество, готов съм да понеса заслуженото наказание. Но щом сте премръзнали, добре, да поспрем.“

Наистина беше Лепьошкинската пощенска станция, единственият остров на бодърстване сред задрямалата равнина. В общата зала бяха насядали каруцари и обикновени пътници, те пиеха гореща медовина, а някои — и по-силни напитки. Взех за моите стражи — Федка и Семьон, по едно шише, после по още едно.

Те започнаха да пият и да си приказват, аз не ги слушах, а все въздишах и да си призная, неведнъж бършех от очите си горчивите сълзи.

По едно време Семьон казва, но по-високо от преди: „Гледай, Федя. Виждаш ли онзи човек в ъгъла, оня, смуглия. Пие гол чай и попоглежда към нашето шише. Та това е Дрон Рикалов! По времето на Архаров Николай Петрович беше при нас плац-сержант. Никой не можеше да бие с камшика по-добре от него. Точно затова го повишиха. Сега служел в Питер, в Секретната експедиция, чак дотам се е издигнал.“ Трепнах, защото си спомних за Маслов. Ехе, казвам си, та тоя майстор на боя сигурно е пристигнал с оня подлец. „Покани, казвам, познатия си. Да седне при нас, пък аз ще поръчам да донесат още едно шише.“ И аз не знам кое ме подтикна към тая маневра — сигурно желанието да се разсея от горчиво-сърдечните мисли. Та идва на масата въпросният Дрон и сяда. Семьон не му каза, че съм арестант, ами че съм техният щатен лекар и добър човек. Както и сега, аз бях с полицейската наметка, затова не пробудих у Рикалов никакви съмнения. Предложихме му да пийне. Той се поколеба малко — че бил на служба, но не се дърпа много. Пи — и втора, и четвърта, и шеста. Моите Семьон и Фьодор омекнаха, взеха да удрят глави в масата. Аз обаче не пия, само се правя. Някъде след десетата чаша Рикалов ми се похвали, че е пристигнал заедно с един голям човек, но с кой точно и за какво, нямало да ми каже, защото не било моя работа, ама човекът

бил много важен генерал и работата му била много тайна. А той, Дрон Савич, също не бил вчерашен и бил от големите началници, а не като едно време в Москва. Имал четирима подчинени, които сега били в яхъра, при конете. И той също трябвало да е там, така му било наредено, но решил да се отбие да се стопли с един чай. Аз му доливам още и го питам: „Че каква секретна работа може да има на село? Нещо ви е послъгал генералът. Дошъл е по лична работа и не ви казва цялата истина. То се знае.“ Нарочно му казвам така, за да го подразня. И какво мислиш? Той удари с юмрук по масата. „На мен негово превъзходителство винаги ми казва цялата истина! Затова Рикалов е неговият най-верен човек.“ Нищо не му отговорих, само стиснах устни, в смисъл: дрън-дрън. Когато някой е пийнал, особено ако е свадлив по природа, подобно недоверие му действа по-лошо от остър нож.

Та Рикалов не издържа. „Добре, казва, работата е секретна, но щом сте полицейски лекар, значи сте давали клетва и можете да пазите тайна. Търсим едно момче. Не знам какво е сторило, няма да лъжа, но независимо от детските си години това момче е отявлен злодей и държавен престъпник от най-висока степен. Инак щеше ли Прохор Иванич да тръгне сам на стотици версти да си търси белята?“

Можеш да си представиш как отекнаха тия думи в мен. Но тъкмо да продължа да разпитвам човека за поръчки на Маслов, когато изведнъж вратата се отваря и се подава като свинска зурла някакъв господин с черна перука, каквито вече не се носят. Завъртя очи насамнатам, зърна моя Дрон, приближи се и го докосна по рамото. Аха, мисля си, това сигурно е лично негово превъзходителство началникът на Секретната експедиция. Погледна ме бегло, изобщо не ме удостои с вниманието си. Какво е за него Данила Фондорин? Не жив човек, не някое по-специално лице, а фамилия в протокола сред останалите подобни. Да си призная, изкушавах се да взема от масата шишето и да направя на тайния съветник Маслов дупка в черепната кутия. Но ме спряха две съображения. Първо, подобна постъпка е по-уместна за дивак, отколкото за човек цивилизован. И второ, което е по-важно, трябваше да науча дали моят скъпоценен приятел Дмитрий не е сполетян от някоя нова беда.

Маслов не каза на помощника си нито дума, само го повика с пръст и веднага излезе. Рикалов скочи, едва не обърна масата, толкова

бързаше да настигне началника си.

Аз, разбира се, изчаках съвсем малко и го последвах.

Навън нямаше жива душа, валеше сняг и беше тъмно. Но отгатык пътя виждам две фигури. Прокраднх се и слушам. Благодетелката Природа бе решила да стори тъй, че вятърът да духа към мен, затова, намирайки се доста далеч, можех да чуя почти всяка дума, а каквото не дочух — лесно да отгатна.

Е, отначало не всичко ми беше ясно, защото до мен долетя само краят на изреченото: „... И готово — каза Маслов. — Ще потърсиш отец иконома, той се казва Ипатий. Ще му предадеш от мен ето тази бележка. И ще допълниш: той е дете, дворянски син. Изгорял е при пожар. Вече е опят в черквата, молитвата му е прочетена. Няма нужда от ковчег, нека го заровят така. Ипатий ще ти даде монаси да изкопаят гроба. Ще изчакаш да го заровят и се връщаш веднага. Аз ще съм тук в стаята, ще си почина. Заслужил съм. А за твоето пиянство ще си говорим после. Внимавай, Дрон!“

Закани му се с юмрук и — обратно в къщата. Мина съвсем близо край мен, но аз се бях скрил зад дърварника и той не ме забеляза.

Ах, мили ми приятелю, какво ставаше в този миг в душата ми, не мога да ти опиша. Да не би да говорят за Дмитрий? Да не би ти да си изгорял при пожар? Че какъв пожар?

Но няхах много време да се терзяя. Моят компаньон от масата вече се качва в шейната, с която е пристигнал Маслов, и тръгва. Иди го търси после в нощта!

Втурнах се към полицейската тройка. Слава на Разума, моите мързеливци не бяха разпрегнали конете, а само им бяха увесили по торба с овес.

Викам на водача на впряга: „Напред, мили Equus, не ме предавай!“

Препускам по пътя в непрогледен мрак, самият аз не знам накъде. Щом стана дума за отец, монаси, значи Дрон трябва да отиде в някакъв манастир. Може би във Възкресенския, иначе именувания Нов Йерусалимски? Той май е някъде наблизко.

Трийсет години не бях се молил, смятайки това занимание срамно за достойнството ми суеверие, но сега нямаше как: Господи, казвам, дето те няма, направи така, че проклетият Дрон да не свърне нанякъде.

Гледам — напред нещо се чернее. Шибнах конете — той е! Рикалов!

Пътува с шейната и там при него отзад някакъв вързоп в рогозка и вързан с въже. Дълъг към аршин и половина, точно колкото е високо скъпото на сърцето ми същество.

И в този миг едва не изгубих всичко човешко. Напусна ме Разумът, прокуден от зверска ярост. Подозирам, че дори устата ми е изригнала нещо като ръмжене и съм се озъбил. Заклех се в себе си, че ако в този вързоп са твоите останки, най-напред ще се върна в станцията и ще пребия Маслов до смърт, а после ще намеря Еремей Метастазео и също ще го убия. Защото още не знаех, че италианецът не е Великият маг!

О, колко несигурна е клетката, в която Разумът и Достойнството затварят дивия хищник, скрит в душата ни! Едва не се превърнах в чудовище!

При тия думи Фондорин потръпна и замълча.

— И какво стана после? — подкани го да продължи Митя. — Настигнахте го и го халосахте по главата ли?

— Защо без нужда да прибягвам до насилие? Макар почти да не бях на себе си, все пак не забравях, че човекът на име Дрон Рикалов все още с нищо не е виновен пред мен. Защо да не се опитам да използвам Добрата Дума?

Изравних се с него и викам: „Случайно подслушах разговора ви с онзи господин. Наистина ли карате трупа на някакво дете, което да погребете?“

Дрон се изненада от появата ми, а още повече от въпроса, но не заподозря нищо опасно. „Вярно е, казва. Само че тая работа е секретна, така че трайте си.“

„А защо не ми продадете това тяло?“ питам го аз.

Той спря конете и се изблеци насреща ми. „За какво?“ — пита.

„Аз съм лекар, много ми трябва за анатомични упражнения. Щедро ще ви платя.“

„Ако ви го продам, какво ще погребя?“

Аха, мисля си. Май ще се споразумеем. „Нали няма да отваряте вързоба? Ще извадите от него мъртвеца и на негово място ще сложите пръст или съчки. Хем за вас, хем за мен ще има полза.“

Приятелят ми Дрон се колебае. „Но това дете е цялото обгоряло. За какво ви е въглен?“

„За нищо, отговарям. На мен ми трябва гръбнакът, той нали не е изгорял?“

И усещам, че поради болката в сърцето търпението ми започва да се изчерпва. Ей, мисля си, ако продължаваш да ми се правиш на важен, ей сега ще те съборя от шейната и ще си го взема без пари.

И тогава Рикалов взе, та ме попита: „Че колко ще ми платите?“

„Десет жълтици.“

Той само дете не подскочи за колко пари става дума, но все пак се сети да каже: „Моят генерал знаете ли го какъв е. Ако работата се разчуе, свършено е с мен“.

„Как ще се разчуе? Ще зароят вързопата и край. Добре де, двайсет жълтици.“

Беше го страх да те продаде и за двайсет жълтици. Често чуваме хората да се оплакват, че у нас в Русия много се краде и всеки чиновник взема рушвет. Аз самият често съм негодувал по този повод. Но ако се замислим, какво е рушветът в една страна, където законите са несъвършени, а свободата е погазена? Очовечаване на безчовечието — това е. Където в законовите постановления разумността накуцва, веднага се появява някоя патерица във вид на подкуп и оправя тая дисхармония. Без такава смазка сухите и груби воденични камъни, където се извършва въртенето на нашето общество, отдавна да са се пропукали и да са станали на прах. Не е справедливо, ще речеш. Съгласен съм. Но все пак парите са по-безпристрастни и човечни от произвола и насилието, защото...

— Данила Ларионович! — примоли се Митя. — Не се разсейвайте де! Какво стана после? И откъде имахте цели двайсет жълтици?

— Как откъде? Нали ми ги даде назаем? Не си ли спомняш. Та така. Приближавам се към вързопата, искам да развържа въжетата, а ръцете ми, не знам дали ми вярваш, направо не ме слушат. Не мога да се справя. Дрон почака малко и казва: „Хайде, вземете го целия. Че като го разтвориш, ще засмърди на печена мръвка, а аз не обичам да ми смърди така, още когато като млад работех в затвора, винаги ми прилошаваше от това. Чакайте да го прехвърля във вашата шейна. Тук долу имам още една рогозка и въже. Като минавам през някое село, ще

наслагам вътре дърва, ще я омотая и всичко ще е наред.“ И Рикалов замина при иконома. Отварям аз вързопа с разтреперани ръце и те намирам вътре здрав и читав. Съвсем жив. Кротко заспал като *la Belle au bois dormant*^[2] и миришеш на упойващ разтвор.

Това е цялата ми повест.

— И сега къде отиваме? — попита Митридат, повдигна се и огледа околностите, които впрочем не му говореха нищо — поле, гора, някакво селце в далечината.

— Сега вече, право казано, няма значение — безгрижно отвърна Данила. — Аз съм избягал от ареста. Мислех да се отбия до Москва само за да не добавя към престъпленията си още едно, най-долното — кражба. Ще оставя казионното имущество — той кимна към конете — до някоя къщурка и съм напълно свободен. Вече съм беглец, скитник. Да не говорим пък за теб, приятелче. Ти си личност без име, която съществува на този свят без съгласието на църквата и на началството.

— Не съм ли вече Дмитрий Карпов?

— Не. Вахмистърът от конната гвардия, за когото току-що спомена, е починал и е погребан в Новойерусалимската обител. Така е най-добре за всички и най-вече за него самия.

— Тогава кой съм? — смутено попита Митя, който вече не бил никакъв Митя, ами личност без име.

Фондорин не му отговори веднага, а когато заговори, не както обикновено, а бавно и със запъване каза:

— Точно за това мислех, докато ти беше под въздействието на парите от хлорна вар. Искаш ли... Искаш ли да бъдеш мой син? Ти си ми близък по душа, а това е повече, отколкото да си ми кръвен роднина. Може да си ми изпратен от Висшия Разум наместо моя Самсон. Е, той е две години по-голям... беше, но разликата не е голяма. Свидетелство за неговата смърт не е издадено, следователно за държавата той за разлика от Дмитрий Карпов е жив. Ще бъдеш Самсон Данилович Фондорин, става ли? Все пак дворянски син си, свободен човек. Ако се съ согласиш, ще отида в полицията да дам чистосърдечни признания. А може пък да се откупя от набития капитан Собакин, все пак имам още доста жълтици. И двамата ще си заживеем в някое затънтено място без да се нуждаем от никого. Аз не разполагам с нищо, но Разумът ще ни даде, от глад няма да умрем, аз съм лечител все пак...

И млъкна. Без да гледа своя спътник. Сякаш дори се сгуши от страх пред отговора, който трябваше да чуе.

Митя също мълчеше. Спомни си за татко — потръпна. Мама? Прав е Маслов, на нея бързо ще ѝ мине. Брат му? Той само щеше да се радва...

Седна до Данила и го прегърна. Мислено изрече на срички новото си име: Самсон Фон-до-рин. Звучи не по-лошо от Дмитрий Карпов.

После потеглиха смълчани срещу изгряващия ден.

— Ами Нейно Величество? — попита синът. — Те ще я отровят, ако не единият, другият. Ако не с бърза, с бавна отрова.

Бащата издърпа една сламка, лапна я и я подъвка. Явно предстоеше пространен отговор.

— Не ме интересуват земните владетели. Всичките са от един дол дренки, нека се изяждат взаимно. Само че едва ли Наследника ще стане цар. Това би било историческо недоразумение, историята няма да го пожелае. Аз вярвам, че в историята има движение и смисъл. Понякога някои тарикати с хитрост забавят или пренасочват нейното течение, но за кратко. Също като реката, устремена към морето, историята само прави завой в руслото си и се връща на отредения си път. Добре де, Маслов ще надхитри италианеца и ще възкачи на престола своята марионетка. Но тя няма да остане дълго там и ще се катурне заедно с кукловода си. Сега времената не са такива, че всички да държат естеството си обърнато на една и съща страна като при гатчинските войници. Не е по силите на никой тиранин и на никой маг да извърши насилие над обществото. Само наглед владетелят е способен с прекомерна воля да преобърне цяла една страна въпреки нейната воля и желание. Способен е, но ако тия промени са вътрешно желани от активната фракция, за която вече сме си говорили. И мъдрият владетел знае този закон. А Маслов, макар и да е умен, не е мъдър. Да не говорим за Наследника. Държавническата мъдрост, Дмитрий, се изразява не в това...

— Самсон — поправи го Фондорин-младши.

— Държавническата мъдрост, синко, се състои не в това да плаваш срещу вятъра, а в това — навреме да опънеш платното си по него. За разлика от своя родител, августейшият Внук е рожба на новото време и на новите стремежи. Значи той ще царува било по-рано, било

по-късно. Маслов и Метастазео нека се суетят и коварстват колкото си искат, като си въобразяват, че ще променят хода на историята, но...

Зън-зън-зън чуваше се отпред сребърен звън на звънчета, който приближаваше с всеки миг.

Срещу тройката по белия път се носеше бяла карета с плазове с впряг от шест бели коня — сякаш самата Царица зима бе тръгнала да оглежда владенията си.

— Mon pere, отбийте — прекъсна оратора Самсон, който не можа да измисли как да се обърне към новия си баща на руски — езикът му отказваше да произнесе думата „татко“. — Много са бързи. Да не ни връхлетят.

Фондорин дръпна юздите, обръщайки коня по-встрани.

Но чудната карета също спря.

Кочияшът се провикна от високата капра:

— Ей, войнико, къде ви е тук отбивката за селцето Осушителное? Дали не сме го отминали?

От прозорчето на колата надникна дамска главица със самурена шапка.

— Не Осушителное, а Утешителное, стюпид!

Данила нададе странен звук, нещо средно между стон и хлипане, а Самсон извика колкото му глас държи:

— Павлина!

Това, което последва, донякъде напомняше прочутата антична творба „Лаокоон и синовете му“, защото в кълбото от прегръдки, размахването на ръцете и бързото движение на целуващите се глави човек трудно можеше да разбере коя част от тялото на кого принадлежи. А с шума, който тази сцена вдигаше, тя можеше да си съперничи с финалната картина на пиесата „Триумф на добродетелта“, която покойният царски възпитаник Митридат бе гледал в театъра на Ермитажа — както и в „Триумфа“, всички възклицаваха, плачеха и ежеминутно благодаряха ту на Господ, ту на Разума.

Самсон направо скимтеше и дори не се опитваше да каже нещо членоразделно.

Данила дрънкаше какви ли не глупости:

— Знак отгоре... Още веднъж, само веднъж още... Благодаря ти, Разуме! Ах, сега и да умра... Какво щастие! Какво нещастие!

Само Павлина говореше разумно, но другите двама ѝ пречеха — тя трябваше да целува ту големия, ту малкия.

— Почти цяла нощ не можах да мигна, сън не ме ловеше... Чувствам, че не мога! Грехота е, а не мога! По-добре да се обеся... Тръгнах да ви търся, Данила Ларионович, но ви нямаше! Слугите казват, че още снощи сте заминали с някакви униформени, с тройка. Сетих се, че сте тръгнали за Утешителное, няма закъде другаде... Заповядах да приготвят шейната. По пътя всичко премислих и всичко реших! Страхувах се само, че няма да ви намеря. Слава Богу, намерих ви! От какво толкова се уплашихме? От кого? От Платон Зуров, от неговото италианско нищожество? Глупости, много шум за нищо. Те там в Питер може и да са всесилни, но нашата държава благодарение на Господ е голяма. Колкото по-далеч от дворците, толкова по-свободен е човек. Да заминем накрай света, Данила. Оттатък Урал имам завод, остана от мъжа ми. На две хиляди версти е от Зимния, може и повече. Там Метастазиио няма да ни намери, а ако дойде, бързо ще го сложиш на място. Княз Платон ще се поядосва малко и ще му мине, ще си намери друг обект, по-сговорчив от мене. Хайде да заминем, Данила. Ще живеем и ще се обичаме колкото е рекъл Господ. И Митюша ще вземем с нас. Само трябва да обясним на майка му и татко му, че е в името на неговото спасение.

— Няма нужда да им обяснявате! — извика Самсон, пленен от величието на тази простичка идея. Пък казват, че женският пол бил по-слаб по разум от мъжкия. — Ще дойда!

— Но аз съм твърде стар за вас — уплашено каза Фондорин.

— Влюбените винаги са на една възраст — назидателно отвърна графинята.

— Аз съм беден, нямам нищо.

— А тия думи са обидни. После ще ми искаш прошка за тях.

— И накрая — окончателно се смути Данила, — имам дете от предишната си женитба. Ето го пред вас. Търсих го и най-ненадейно го намерих.

Павлина озадачено премести поглед от Фондорин върху момчето и май се досети каква е работата.

— Това дете не е твое, а наше. И ако не се ожениш за майката на своя син, ще изгубиш правото да се наричаш почтен човек. Виж, в

твоята жалка шейна то е съвсем премръзнало. Бързо в каретата, Митюша.

— Аз съм Самсоша — поправи я синът й.

Малко преди Драгомиловската застава настигнаха рота гренадири, които явно се връщаха от плаца. Отпред маршируваха барабанчиците, момчетата с дървените лъжици и флейтистите. Отстрани крачеше подофицерът — ротният капитан изглежда още не се бе събудил тази сутрин.

Флейтите монотонно свиреха строевата мелодия, барабаните биеха както им падне, а момчетата с лъжиците дори не бяха извадили кленовите си инструменти.

Павлина накара кочияша да спре и повика с пръст офицера.

— Господин военен началник, вашите музиканти могат ли да свирят „До реката ще отида“?

— Но как, госпожо — отвърна поруменелият от студа офицер, който с удоволствие гледаше красивата дама. — Новото съчинение на господин Нелединский-Мелецкий, цяла Москва го пее.

И запя звънливо, прочувствено:

*Ще отида до реката, ще погледам бързая,
отнеси, речице бърза, мойта мъка надалеч!*

— Тогава нека я изсвирят — помоли Павлина. — И ако се постараят, ще има водка за цялата рота.

— А за мен какво? — с интимен тон попита подофицерът.

От дъното на каретата понечи да се надигне суровият Данила, но графинята го побутна в гърдите, в смисъл: там стой.

— А за вас целувка — обеща тя. — Въздушна.

— Бива!

Офицерът се обърна към музикантите:

— Ей вие, мухи сънливи! Стига сте жужали. Хайде, „Речицата!“ Ама живо, радостно! Госпожата дава пиячка. Едно, две, три! Ей, флейтите, започни!

- [1] Лош сън (фр.); кошмар (нем.). — Б.а. ↑
- [2] Спящата красавица (фр.). — Б.а. ↑

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ТРЕТА

БАЩИ И ДЕЦА

И флейтите чисто, проникновено засвириха сърцераздирателен валс, оплакващ воините, паднали в една далечна, отдавна забравена война.

Едва ли някога това малко, наскоро възродено от запустението гробище в Подмосковието е виждало подобно погребение, освен може би през 1812 година, когато тук са били погребвани воините, починали от раните си след Бородинската битка. Много е възможно някъде тук, в една от братските могили на онези, „чиито имена Ти, Господи, знаеш“, да е бил погребан и далечният прадядо на Николас, младият професор от Московския университет Самсон Фандорин, записал се в опълчението и безследно изчезнал в операцията при Шевардинския редут.

Само че и тогава, преди два века, едва ли в църквата е могло да се събере толкова бляскаво общество — траурните мелодии да се изпълняват от секстет със световно име, а по спретнатите пътечки между грижливо реставрираните и още по-разкошните нови надгробни плочи да стоят една до друга толкова много красиви и прочути жени. Е, имаше и мъже, но прекрасният (не в учтивото, а в най-буквалното значение на думата) пол явно преобладаваше. Редките снежинки бавно се спускаха от опечаленото небе, за да кацнат ефектно върху някоя самурена яка или да се стопят върху някоя добре поддържана, мокра от сълзи буза.

Вдовицата я нямаше, пък и не можеше да я има. Първо, защото от специалното отделение на психиатричната болница не пускат никого, дори на погребението на собствения съпруг. И второ, защото убиецът няма работа пред прясно изкопания гроб на жертвата си.

Съболезнованията приемаше дъщерята, която бе и наследничка на покойния. Дребната девойка със строго бледо лице стоеше пред обсипания със скъпи цветя ковчег от палисандър и със сериозно изражение на лицето слушаше какво ѝ нашепват хлипащите хубавици.

На едни отговаряше нещо, на други просто кимаше. Съболезнованията бяха дълги, така че пред девойката се бе строила цяла дълга опашка.

Отвред се чуваха звуци на ридания — от сдържано трагични до откровено истерични.

Знае се, че внезапната и особено драматично внезапната смърт винаги вълнува въображението по-силно, отколкото тихата кончина, а покойният напусна този свят по извънредно ефектен начин: любимата ти жена да ти пререже със скалпел гърлото, докато спиш — такова нещо не се случва всеки ден. Но само състраданието към без време секналия чужд живот не може да предизвика такава буря от скръб. Толкова неистово човек оплаква само себе си, мислеше си Николас, който стоеше последен в траурната върволица.

Той беше дошъл на печалната церемония, кажи-речи, нелегално — излъга жена си, че отива в Шереметиево да посреща Валя Глен, който в клиниката във Флорида се сдобил с нов нос, още по-хубав от предишния. Ако Алтън знаеше за погребението, тя сигурно щеше да дойде на гробището, но не за да сложи цветя на гроба, а за да плюе в ковчега. Като нищо...

Все пак опашката напредваше. Към дъщерята на умрелия се приближи дамата преди Фандорин. Тя свали тъмните си очила и той позна всенародно обожаваната естрадна певица.

— Мирандочка, миличка — хлипаше дивата, — истина ли е? Наистина ли сте намерили? Слънчице, ще падна на колене, честна дума!

— Само не тук, моля ви! — отвърна младото създание.

— Да, да, разбира се! — С разтреперана ръка певицата докосна лакътя на момичето. — Нищо няма да пожалея... Нали ме разбирате? Ако препаратите не са достатъчни за всички, аз ще платя най-много. Мирандочка, Миранда Миратовна!

— Робертовна! — строго я поправи наследничката и леко я докосна по рамото, в смисъл: хайде.

— Значи, ще ви се обадя, нали? — жално попита звездата преди да се оттегли.

Николас стоеше пред Мира и я гледаше в очите, смаян колко неимоверно се бе променил техният израз — само за няколко дни.

— Защо „Робертовна“? — попита накрая.

— Връщам си предишното име и фамилия. Миранда Робертовна Краснокомунарская звучи по-добре от Миранда Миратовна Куценко.

— Ясно... Тя за какво те помоли?

Мира се усмихна с крайчеца на устните:

— Сред тия проскубани кокошки е плъзнал слух, че в сейфа на татко съм намерила някаква секретна рецептура или инструкция и съответните ингредиенты. Затова кръжат около мен.

— Наистина ли си намерила?

Тя се приближи до ухото му.

— Нищо не съм намерила. Но нека кръжат. Изписвам от Италия професор Лоренцети, той ще работи при мен в клиниката. Все някак ще ги шпаклова. Освен това създава изследователска група, която да възстанови методиката на татко. За това ще трябва няколко години, така че някои от тия бабенца няма да дочакат, но нищо, междувременно ще провиснат бузите на други фукли. Няма да остана без клиента.

На Ника му призля и той се извърна от бившата си възпитаничка. Загледа бялото лице на покойника — този талантлив и безмилостен човек, който някога е бил малко, неугледно очилато момче, после е играл шах с чуждите съдби, вършел е чудеса, осъществил е най-голямата, неосъществима мечта на живота си, сторил е много добро и още повече зло. И ето че беше умрял и по него сега вият най-прекрасните оплаквачки тъй горчиво и искрено, както не е бил оплакван никой фараон или римски император.

Скоро, много скоро хубавиците в бомонда на Русия ще намалееят катастрофално — с въздишка си помисли магистърът и сложи на земята до ковчега няколко бели хризантеми: в самия ковчег и около него вече нямаше място. Орхидеите, лилиите и огромните рози бяха струпани на камари и бяха превърнали този кът от гробището в истинска тропическа поляна.

А напролет тук ще посадят други цветя, не толкова ефектни, но затова пък живи. Защо в цивилизования свят цветята са неизменен спътник на смъртта? Дали за да компенсират нейната отвратителност?

Не, рече си Николас. Ние посрещаме и украсяваме смъртта с цветя, за да си напомним, че последните гърчове на всеки свършил живот същевременно са родилни напъни на новото битие. Каквото и страстно, грешно, бунтарско сърце да е скрито в гроба, цветята, които

растат върху него, ни гледат безметежно с невинните си очи и ни говорят не само за вечния покой, за великото спокойствие на равнодушната природа; те ни говорят също за вечното примирение и за безкрайния живот...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.